

مزگینیا عیسایی مهسیح

ئنجیالا پیروژ ب زمانی کوردی - بههدینی

ئەف چاپکرنه ژ بو پینداچوونیه

مافی چاپی یی پاراستیه

©KLA/BIBLICA

11-01-2018

خوهدەقانی هیژا،

دهقی قی وەرگیرانی ملکێ ریکخراوا (KLA) یه و ب ههڤیشکی ل گهل (Biblica/IBS) دهیتته
ئهنجامدان و بهلاقرن. ههمی ماف د پراستینه. دهقی قی چاپی ل 11-01-2018 هاتیه دانان. ئەف
چاپه بۆ دهههکی دیارکری هاتیه دانان و پشتی 15-04-2018 کار پێ ناهیتته کرن. بۆ دیتنا نویترن
قهزبونا وەرگیرانی، بنیره: www.kitebipiroz.com. ئەم چاقه ری تیبیینین ههوهینه ب ریکا وی
لاپهری، و ل سه رقی ناقونیشانی ژی: ibs.duhok@kitebipiroz.com
ل گهل ریز و سلاقان،

ریکخراوفا (Biblica/IBS) 2018-01-16

نافهروک:

272.....	نامهیا پاولوسی یا ئیککی بۆ تیموتوسی	1	مزگینیا عیسیایی مهسیح ل گۆر مهتتای
279.....	نامهیا پاولوسی یا دوویی بۆ تیموتوسی	45	مزگینیا عیسیایی مهسیح ل گۆر مهرقوسی
284.....	نامهیا پاولوسی بۆ تیتوسی	71	مزگینیا عیسیایی مهسیح ل گۆر لوقای
287.....	نامهیا پاولوسی بۆ فلیمونی	114	مزگینیا عیسیایی مهسیح ل گۆر یوحهنا
289.....	نامه بۆ عیبرانیان	146	کارین هنارتیان
305.....	نامهیا یهعقوبی	186	نامهیا پاولوسی بۆ باوهردارین ل رومایی
311.....	نامهیا پهتروسی یا ئیککی	206	نامهیا پاولوسی یا ئیککی بۆ کهنیهیا ل کورنتوسی
317.....	نامهیا پهتروسی یا دوویی	225	نامهیا پاولوسی یا دوویی بۆ کهنیهیا ل کورنتوسی
321.....	نامهیا یوحهنا یا ئیککی	237	نامهیا پاولوسی بۆ کهنیهیین ل گالاتیایی
327.....	نامهیا یوحهنا یا دوویی	245	نامهیا پاولوسی بۆ باوهردارین ل ئەفهسوسی
328.....	نامهیا یوحهنا یا سییی	253	نامهیا پاولوسی بۆ باوهردارین ل فیلیپی
330.....	نامهیا یههودایی	258	نامهیا پاولوسی بۆ باوهردارین ل کۆلوسی
332.....	ئاشکراکنا عیسیایی مهسیح	264	نامهیا پاولوسی یا ئیککی بۆ کهنیهیا ل سالونیکیی
356.....	فهزهنگۆک	269	نامهیا پاولوسی یا دوویی بۆ کهنیهیا ل سالونیکیی
375.....	نهخشه		

مزگینیا عیسایی مہسیح ل گور مہتای

پیشگوتن

مہتایی مزگینیدہر د فی پرتووکئی دا رادگہہینیت کو عیسا ئو قورتالکەرہ یی خودی ژ بو مللہتی خو د پیمانا کہفن دا ژشان دایی. مزگینیا عیسایی مہسیح ژی نہ ب تنی ژ بو مللہتی جوہیانہ، ئووی ئو د ناٹ دا ژ دایک بووی و ژبای، لی ژ بو ہمی جہانیہ.

مزگینیا ل گور مہتای ب ہشیاری ہاتیہ ریخستن. ب ژدایکبوونا عیسای دەست پی دکہت، د دویف را بہحسی تافیرکرن و تاقیکرنا وی ژ لایئ ئبلیسی فہ دکہت، پاشی دچیتہ بابہتی خزمہتا وی ل دور راگہاندنا پھیاما خودی، فیرکرن، دہرئیکستنا ئہجنہیان ژ مرؤقان و چارہسەرکرنہ ساخان ل جہلیلی. د دویف را ئہف مزگینیہ گہشتا عیسای ژ جہلیل بہرف ئورشہلیمی تومار دکہت، ہرورہسا رویدانین حہفتیا دویمایی ژ ژبانا وی، تاکو دکہیتہ خاچدانا وی و رابوونا وی ژ ناٹ مریان.

مزگینیا ل گور مہتای، عیسای وکو ماموستایی مہزن ددہتہ نیاسین، ئووی دہستہلاتا شروؤقہ کرنا دہستووری خودی ہمی و فیرکرنی دہربارہی پاشایہتیا خودی دکہت. پرائیا فیرکرنین وی ل دویف بابہتین وان د پینج گوتارین دریز دا دیار دکہت:

(1) شیرہتین عیسای ل سہری چبای، تیدا گرنگیی ددہتہ سالوخت، ئہرک، مافین تاییہت و چارہنقیسی ہفؤہلاتیین پاشایہتیا ئہسمانان (پشکین 5-7)

(2) شیرہتین عیسای بو ہر دوازده شاگردین وی، ب مہبہستا ئامادہ کرنا وان بو خزمہتی (پشکا 10)

(3) نمونہیین عیسای دہربارہی پاشایہتیا خودی (پشکا 13)

(4) فیرکرن دہربارہی رامانا شاگردبوونی (پشکا 18)

(5) فیرکرن دہربارہی ہاتنا عیسای یا دووی و دویمایا سہردہمی (پشکین 24-25)

ناقہرؤکا پرتووکئی:

1. بنیاتی عیسایی مہسیح و ژدایکبوونا وی (1:1 تاکو 2:23)

2. خزمہتا یوحہننایی تافیرکەر (3:1-12)

3. تافیرکرن و تاقیکرنا عیسای (3:3 تاکو 4:11)

4. خزمہتا عیسای بو خہلکی ل جہلیل (4:12 تاکو 18:35)

5. چوونا عیسای ژ جہلیل بہرف ئورشہلیمی (19:1 تاکو 20:34)

6. حہفتیا دویمایی ژ ژبانا عیسای (21:1 تاکو 27:66)

7. رابوون و دیاربوونا خودانی (28:1-20)

بنیاتی عیسایی مہسیح

(لوقا 3:23-38)

1¹ نہ ژانامہیا عیسایی مہسیح، کورپ داوودی، کورپ
 ٹیبراہیمی، ئەقہیہ:
 2² ٹیبراہیمی ئیسحاق ژیبوو،
 ئیسحاقی یەعقوب ژیبوو،
 یەعقوبی یەھودا و براہین وی ژیبوو،
 3³ یەھودای پیتریز و زہراح ژ تاماری بوون،
 پیتریزی ہسرون ژیبوو،
 ہسرونی ئارام^a ژیبوو،
 4⁴ ئارامی عہمیناداب ژیبوو،
 عہمینادابی نہحشون ژیبوو،
 نہحشونی سہلمون ژیبوو،
 5⁵ سہلمونی بوہز ژ راحبی بوو،
 بوہزی عوقید ژ رائوتتی بوو،
 عوقیدی پیشا ژیبوو
 6⁶ و پیشای داوود پاشا ژیبوو.

ٹامونی یوشیا ژیبوو
 11¹¹ و یوشیای یەکونیا و براہین وی د دەمی راگواستنن^b دا بۆ
 بابلی ژیبوون.

12¹² پشتی راگواستنن بۆ بابل:
 یەکونیای شەئەلتئیل ژیبوو،
 شەئەلتئیلی زہروبابل ژیبوو،
 13¹³ زہروبابلئ ئەببہود ژیبوو،
 ئەببہودی ئەلیاقیم ژیبوو،
 ئەلیاقیمی عازور ژیبوو،
 14¹⁴ عازوری سادوق ژیبوو،
 سادوقی ئەخیم ژیبوو،
 ئەخیمی ئەلیود ژیبوو،
 15¹⁵ ئەلیودی ئیلعازار ژیبوو،
 ئیلعازاری مەتتان ژیبوو،
 مەتتانی یەعقوب ژیبوو

16¹⁶ و یەعقوب بابی یوسفی ہەقزینی مەریہمی بوو،
 ئەوا عیسایی کو دبیزنی مہسیح ژیبوو.

17¹⁷ ئەقجا ژمارہیا بەرہبابان ژ ٹیبراہیمی ہەتا داوودی چواردەنہ
 و ژ داوودی ہەتا راگواستنن بۆ بابلی چواردەنہ و ژ راگواستنن
 بۆ بابلی ہەتا مہسیحی چواردە بەرہبابن.

ژدایکبوونا عیسایی مہسیح

(لوقا 2:1-7)

18¹⁸ ژدایکبوونا عیسایی مہسیح ہوسا بوو: دایکا وی مہریہم
 دەزگرا یوسفی بوو. ژ بەری کو ئەو ہەردوو بگہنہ ئیک،
 دەرکەفت کو مہریہم ژ گیانی پیروز یا ب دوو گیان کەفتی.
 19¹⁹ لی چنکو یوسفی دەزگری وی مرؤقہکی راستدار^c بوو و
 نہدقیا وی شہرمزار بکەت، ئینا بریار دا ب نہپەنی قہ بەردەت.
 20²⁰ لی دەمی ہزر د قی چەندی دا دکر، وەسا چیبوو فریشتەبەکی
 خودانی^d بۆ وی د خەونی دا دیار بوو و گۆتی: «یوسفی کورپ

داوودی سلیمان ژ ژنا ئوربای بوو،
 7⁷ سلیمانی رەحاقام ژیبوو،
 رەحاقامی ئەبیا ژیبوو،
 ئەبیای ئاساف ژیبوو،
 8⁸ ئاسافی یەھوشافات ژیبوو،
 یەھوشافتی یورام ژیبوو،
 یورامی عوزیا ژیبوو،
 9⁹ عوزیای یوتام ژیبوو،
 یوتامی ئاحاز ژیبوو،
 ئاحازی حزقییا ژیبوو،
 10¹⁰ حزقیای مناشہ ژیبوو،
 مناشہی ٹامون ژیبوو،

^a1:3 ب یونانی دبیزتی «ئارام»، لی د زمانی عیبرانی دا ناخی وی «رام»ە. بنیرہ رائوت 4:19

^b11:1 دەمی خەلکی یەھودیایی بۆ بابلی ب نەچاری ہاتیہ راگواستن ل سالآ 597 ب. ز. ل فەرہنگۆکی بنیرہ راگواستن بۆ بابل.

^c19:19 ئەوی کو کریارا وی یا راست و دروستہ

^d20:1 ل قیری «خودان» جہناقی خودییہ، ل فەرہنگۆکی بنیرہ پەیشا خودان

⁵ ئىنا وان گۆتە وى: «ل بېت لەحما يەھودىيى، چنكو ھوسا ل سەر ئەزمانى پىغەمبەرى يا ھاتىبە نقيسين: ⁶ و تو، ھەى بېت لەحما ل دەقەرە يەھوداى، قەت د نافت سەرۆكىن يەھوداى دا نە يا كىمترىنى، چنكو دى ژ نافت تە سەرۆكەك دەركەقېت، دى شقانىي^k ل گەلى من ئيسرائىلي^l كەت.¹

⁷ پاشى ھىرودىسى ب نھىنى قە گازى كرە موغان و دەمى دياربونا ستىرى ژ وان پرسى. ⁸ پاشى ھنارتنە بېت لەحم و گۆت: ھەرن و باش ل زارۆكى بگەرن و دەمى ھوين دبىن بېژنە من، دا ئەز ژى بھىم و سوجدى بۆ بھم. ⁹ پشتى وان ئاخفتنا پاشاى بھىستى، ب رى كەفتن، پاشى ھەسا چىبوو ئەو ستىرا كو بەرى ھنگى وان ل رۆژھەلاتى دىتى، ل پىشبا وان دچوو، ھەتا ل ھنداڧ وى جھى راوھستىاي يى زارۆك لى. ¹⁰ دەمى وان ستىر دىتى، كەيفخۆشپەكا گەلەك مەزن بۆ وان چىبوو. ¹¹ دەمى ب ژۆر كەفتىنە مالى، وان زارۆك ل گەل مەرىمە دايكا وى دىت. ئىنا چوك قەدان و سوجدە بۆ وى بر، پاشى سندوقىن خۆ قەكرن و خەلاتىن زىرى و بخوير^m و مورⁿ پىشكىشى وى كرن. ¹² ئەو د رىكەكا دى را بەرەڧ وەلاتى خۆ قەگەرىانەقە، ژ بەر كو د خەونى دا ھاتنە ئاگەھدار كرن كو نەزقەنەقە نك ھىرودىسى.

رەڧىن بەرەڧ مسرى

¹³ دەمى موغ چووين، ھەسا چىبوو فرىشتەپەكى خودانى د خەونى دا بۆ يوسقى ديار بوو و گۆتى: «رابە، زارۆكى و دايكا وى برەڧىنە مسرى و ل وىرى بىنە ھەتا ئەز دبىژمە تە، چنكو ھىرودىسى ل بەرە ل زارۆكى بگەرىپىت، دا وى بكوژىت.»

داوودى تو ژ ھندى نەترسە كو مەرىمە وەكو ھەڧژىن بۆ خۆ ببەى، چنكو ئەوى د زكى وى دا ژ گىانى پىرۆزە. ²¹ دى وى كورەك بېت و تو دى نافتى وى كەپە عىسا^e، چنكو ئەو دى گەلى خۆ ژ گونەھىن وان قورتال كەت. ²² ئەقە ھەمى ھاتە رويدان، دا ئەوا خودانى ل سەر ئەزمانى پىغەمبەرى^f گۆتى، ب جھ بھىت:

²³ ئەقە دى كچا پاكىزە^g ب دووگىان كەڧىت و دى كورەك

بېت

و دى بېژنى عەمانوئىل

و رامانا قى نافتى ژى: خودى ل گەل مەپە^h. ²⁴ دەمى يوسڧ ژ خەو رابووى، وى ئەو كر يا فرىشتەپى خودانى فەرمان لى كرى و مەرىمە وەكو ھەڧژىن بۆ خۆ بر. ²⁵ لى ئەو نەچوو د نافت نقيىن وى دا ھەتا كورەك بووى و نافتى وى كرە عىسا.

سەرەدانا موغان

2 ¹ پشتى عىسا ل بېت لەحم، ل دەقەرا يەھودىيى ل سەرەدەمى ھىرودىسى پاشا، ژ دايك بووى، ھەسا چىبوو ھندەك موغ^a ژ لايى رۆژھەلاتى قە ھاتنە ئورشەلىمى² و پرسىار كرن: «كانى ئەوى ژ دايك بووى كو پاشايى جوھيانە؟ چنكو مە ستىرا وى ل رۆژھەلاتى دىتى، ئەقجا ئەم يىن ھاتىن بۆ وى سوجدى ببەين. ³ دەمى ھىرودىس پاشاى ئەقە بھىستى، ئەو و ھەمى خەلكى ئورشەلىمى تىك چوون. ⁴ ئىنا وى ھەمى سەرۆكىن كاھنان ل گەل ماموستايىن دەستورى يىن جوھيان^a كۆم كرن و ژى پرسى: «مەسىح دى ل كىرى ژ دايك بېت؟»

^{21:1e} ب يونانى: يىسوس. ب عىبرانى يىشوعا. رامانا نافتى «خودان قورتال دكەت»

^{22:1f} مەبەست ژى ئىشبايا پىغەمبەرە. ل فەرھەنگۆكى بىرە

^{23:1g} پاكىزە ئانكو ئەوا كچىنيا خۆ ژ دەست نەداى.

^{23:1h} ئىشبايا 7:14؛ 8:8

^{1:2i} موغ: ب يونانى دبىژىتى «مەغوس». دبىت زانايىن ئايىن زەرەدەشتى بن كو ستىرناسى ژى دكر.

^{4:2j} ل فەرھەنگۆكى بىرە پەيڧىن «كاھن» و «ماموستايىن دەستورى»

^{6:2k} شقانى ئانكو چاڧدىرى.

^{6:2l} مېخا 5:2

^{11:2m} ب يونانى دبىژىت «لبان». ل فەرھەنگۆكى بىرە لبان.

^{11:2n} مور روينەكى بېنەخۆشە. ل فەرھەنگۆكى بىرە مور.

یوحه ننايی تافیرکەر ریکی ئاماده دکهت

(مهرقوس 8-1:1؛ لوقا 18-1:3؛ یوحه ننا 19-1:28)

3 ¹ د وان رۆژان دا، یوحه ننايی تافیرکەر ل چۆلی یه هودیایی دیار بوو، ئەوی رادگه هاند ² و دگۆت: «ل خۆ بزقرن، چنکو پاشایه تیا ئەسمانان یا نێزیک بووی.» ³ یوحه ننا ئەوه یی ئیشایا پیغه مبهری به حسی وی کری و گۆتی: دهنگه ک ل چۆلی گازی دکهت: ریکی بۆ خودانی ئاماده بکهن،

په یاده رپیان بۆ هاتنا وی راست بکهن. ⁴

⁴ یوحه نناي جله ککی ژ پویرتی حیشران دکره بهر خۆ و ناقته ننگا خۆ ب قایشه کا که قلی گری ددا و خوارنا وی کولی و هنگشینی چۆلی بوون. ⁵ هنگی خه لکی ئورشه لیمی و هه می ده فها یه هودیایی و هه می ده وره رین رویاری ئوردن ده رده کفتن و به ره ف وی دچوون ⁶ و دانپیدان ب گونه هین خۆ دکر و ل سه ر ده ستی وی د رویاری ئوردن دا ده اته تافیرکرن.

⁷ ده می یوحه نناي دیتی گه له ک ژ فه رسی و سه دوقیان ⁸ یی ده یته نک وی دا به یته تافیرکرن، گۆته وان: «هه ی تیژکین ماران، کی هوبن ئاگه هدار کرینه ژ توره بوونا به یته بره فن؟ ⁹ به ره مه ککی وه سا بده ن کو هه ژی له خۆزقرینی بیت ⁹ و د دلی خۆ دا نه بیژن: «ئیبراهیم بابی مه یه»، چنکو ئەز دبیتمه هه وه کو خودی دشیت ژ فان به ران زاړوکان بۆ ئیبراهیمی ده ربیتخیت. ¹⁰ ئەهه ده قی بفری یی ل سه ر ره ها داری هاتیه دانان. ئەهه قه هه ر داره کا به ره مه ککی باش نه ده ت، دی هیتنه برین و بۆ نا ف ئاگری هیتنه هافیتن. ¹¹ ژ بۆ له خۆزقرینی ئەز هه وه ب ئا قی تافیر دکه م، لی ئەه وی پشتی من ده یته ژ من ب هیتزه، ئەز نه یی هه ژی هه لگرتنا پینلا قا ویمه. ئەه دی هه وه ب گیانی پیروژ و ئاگری تافیر که ت. ¹² مله پیا وی یا د ده ستی دا و دی بیده را خۆ پاقر که ت و گهنمی خۆ د عومباری دا خرشه که ت، لی کایی دی ب ئاگره ککی نا فه مرییت، سوژیت.»

¹⁴ ئەهه قه یوسف د وی شه قی دا رابوو و زاړوک و دایکا وی به ره ف مسری شه برن ¹⁵ و هه تا مرنا هیرودیسی ل وپری ما. ئەه قه چهنده چیبوو دا ئەه وا خودانی ل سه ر ئەزمانی پیغه مبهری گۆتی، ب جه به یته: من کوپی خۆ ژ مسری گازی کر. ¹⁶ ده می هیرودیسی زانی موغان ریز لی نه گرت، گه له ک توره بوو. سه رباز هنارتن و هه می کوپین بیت له م و ده وره رین وی، ئەه وین ژ دوو سالیی بچویکتر کوشتن، ل دوپف وی ده می یی ژ موغان زانی. ¹⁷ هنگی ئەه و ل سه ر ئەزمانی به رمیا پیغه مبهری هاتیه گۆتن، ب جه هات، ئەه وا دبیتیت:

¹⁸ دهنگه ک ژ رامه هاته به یستن،

هه وار و نالینه کا تیژ!

راحیل بۆ کوپین خۆ دکه ته گری

و رازی نابیت دلی وی به یته خۆش کرن،

چنکو ئەه نه ماینه P.

هه گه ریان ژ مسری بۆ ناسیره یی

¹⁹ پشتی هیرودیسی مری، وه سا چیبوو فره شته یه ککی خودانی ل مسری د خه ونه ککی دا بۆ یوسفی دیار بوو ²⁰ و گۆتی: «رابه زاړوکی و دایکا وی ببه و هه ره ئەردی ئیسرا ئیلی، چنکو ئەه وین ل کوشتنا زاړوکی دگه ریان، یین مرین!» ²¹ ئەهه قه رابوو زاړوک و دایکا وی برن و چوو د ئەردی ئیسرا ئیلی دا. ²² لی ده می گو ه لی بووی کو ئەرخیل ووس ل شوینا بابی خۆ هیرودیسی یی ده سته لاتتی ل سه ر ده فها یه هودیایی دکه ت، ترسیا بچیته وپری. هنگی د خه ونی دا هاته ئاگه هدار کرن، ئەهه قه قه سته ده فها جه لیل کر. ²³ هات و ل باژپری دگۆتنی «ناسیره» خۆجه بوو. ئەه قه چهنده چیبوو، دا ئەه و ل سه ر ئەزمانی پیغه مبه ران هاتیه گۆتن، ب جه به یته: «دی بیژنی یی ناسیره یی.»

15:20 هۆشیه ع 1:11

18:2P یه رمیا 15:31

3:39 ئیشایا 3:40

7:3F دوو ریبازین ئایینی یین جوهیانه، بۆ پتر زانینی د فه ره نه گۆکی دا ل په یفا «فه رسی» و «سه دوقی» بنپره.

12:3S ئامیره که کو ده خل و دانی یی دده نه بای

ئەو دى دەربارەى تە فەرمانى ل فرېشتەپېن خۆ كەت
و دى تە ل سەر دەستېن خۆ ھەلگرن،
نەكو پېيى تە ب بەرەكى بكەفیت. ^v

⁷ عيسای گۆتى: «ھەرەسا يا ھاتىھ نقيسين: خودان خودايى خۆ
تاقى نەكە!» ^w ⁸ پاشى ئېلىسى ئەو برە سەرى چىپايەكى گەلەك
بلند و ھەمى پاشايەتېن جىھانى و مەزناھيا وان نيشا دان ⁹ و
گۆتى: «ئەز دى فان ھەميان دەمە تە، ئەگەر تۆ بۆ من چوك
فەدەى و سوجدى بېھى!» ¹⁰ ئينا عيسای گۆتى: «ھەرە ھەى
ئېلىس! چنكو يا ھاتىھ نقيسين:

بۆ خودان خودايى خۆ سوجدى بېھى و وى ب تنى پېھەرسە. ^x
¹¹ وى دەمى ئېلىسى ئەو ھىلا و ھەسا چىپوو فرېشتە ھاتنە نك و
خزمەتا وى كر.

عيسا دەست ب كارى مزگينيدانى دكەت

(مەرقۇس 15-14:1؛ لوقا 15-14:4)

¹² پىشتى عيسای گوھ لى بووى كو يوحەننا يى ھاتىھ گرتن،
چوو جەليل ¹³ و ناسىرە ھىلا و بەرەف كەفەرناحوم چوو، ئەوا
دكەفیتە سەر لىقا دەرياكى، ل ناھ سنوورپن زەبولون و نەفتالى
و ل وپرى ئاكنجى بوو. ¹⁴ ئەف چەندە چىپوو داکو ئەوا ب رىيا
ئىشاييا پىغەمبەرى ھاتىھ گۆتن، ب جھ بھىت، دەمى دىپىت:

¹⁵ ئەردى زەبولون و ئەردى نەفتالى،

رىكا دەريايى ل لايى دى يى رويبارى ئوردن،

دەقەرا جەليللا مللەتان، ^y

¹⁶ ئەو خەلكى د تارىي دا روينشتى،

رۆناھىھەكا مەزن ديت

و ئەوپن ل دەقەر و سىبەرا مرنى دروينشتى،

رۆناھىھەك ب سەردا ھات. ^z

تافىركنا عيسايى مەسىح

(مەرقۇس 11-9:1؛ لوقا 22-21:3؛ يوحەننا 34-29:1)

¹³ ھنگى عيسا ژ دەقەرا جەليل ھاتە رويبارى ئوردن و چوو
نك يوحەنناى، دا ل سەر دەستى وى بھىتە تافىركن. ¹⁴ لى
يوحەننا رازى نەبوو و گۆت: «ئەز يى پىدقېمە ل سەر دەستى
تە بھىمە تافىركن و تۆ يى دەھىيە نك من؟!» ¹⁵ ئينا عيسای
بەرسقا وى دا و گۆتى: «قى گاقى رازى بېھ! چنكو ھۆسا باشە
كو ھەر تىشتى خودى دقېت، ئەم وى ب جھ بىنين.» وى گاقى
يوحەننا رازى بوو. ¹⁶ پىشتى عيسا ھاتىھ تافىركن، ئېكسەر ژ
ئاقى دەرکەفت و ژ نىشكەكى فە ئەسمان بۆ وى فەبوو و ديت
گيانى خودى و ھەكو كووترەكى ھاتە خوار و ل سەر وى دادا ¹⁷ و
دەنگەكى ژ ئەسمانان گۆت: «ئەفەھە كورپى من يى خۆشتقى،
ئەوى دلى من يى خۆش بووى!»

ئېلىس عيسای تاقى دكەت

(مەرقۇس 13-12:1؛ لوقا 13-1:4)

4 ¹ پاشى گيانى خودى عيسا برە چۆلى، دا ژ لايى ئېلىسى
فە بھىتە تاقىركن. ² پىشتى چل رۆژ و چل شەفان ب رۆژى
بووى، برسى بوو. ³ تاقىكەر ھاتە نك و گۆتى: «ئەگەر تۆ
كورپى خودى، بېژە فان بەران بىنە نان!» ⁴ عيسای بەرسقا دا و
گۆت: «يا ھاتىھ نقيسين:

مروڤ نە ب تنى ب نانى دژىت،

لى ب ھەر پەيفەكا ژ دەقى خودى دەردكەفیت. ^u

⁵ پاشى ئېلىسى ئەو برە باژپرى پىرۆز و ل سەر لىقا بانى

پەرسىگەھى راوہستاند ⁶ و گۆتى: «ئەگەر تۆ كورپى خودى، خۆ

بھافىژە خوارى، چنكو يا ھاتىھ نقيسين:

^t 15:3 ھەر تىشتى خودى دقېت دەق و دەق ھۆسايە: ھەر راستداریەكى

^u 4:4 گۆتارا موسای 3:8

^v 6:4 زەبوور 12-11:91

^w 7:4 گۆتارا موسای 16:6

^x 10:4 گۆتارا موسای 13:6

^y 15:4 مەبەست پى مللەتېن نە جوھى

^z 16:4 ئىشاييا 2-1:9

17 ژ هنگی وهره عیسای دهست ب راگهاندنا مزگینیی کر و دگوت: «ل خو بزقرن، چنکو پاشایهتیا ئەسمانان یا نیزیك بووی.»

گۆتارا ل سه ری چیا ی

(لوقا 6:20-23)

عیسا شاگردین ئیکه مین داخواز دکهت

(مهرقوس 1:16-20؛ لوقا 5:1-11)

18 دهمی عیسا ل بهر کناری ده ریاکا جهلیل برئقه دچوو، دوو برابین ئیک دیتن، ئەو ژى شه معون بوو یی دگوتنی پەترۆس و برابیی وی ئەندراوس، یی توژی دهافیننه د ده ریاکی دا، چنکو ئەو ماسیگر بوون. 19 گۆته وان: «ب دویف من بکهفن، دی هه وه کهمه نیچیرقانیین مرۆفان!» 20 ئیکسه ر وان توژی خۆ هیلان و ب دویف وی کهفتن. 21 پاشی ژ ویری وئقه تر چوو، دوو برابین دی دیتن، ئەو ژى یه عقوی کورپی زبه دی و یوحه ناییی برابیی وی بوون. د به له می دا ل گه ل بابی خۆ توژی خۆ دروست دکر، ئینا گازی وان کر. 22 وان ئیکسه ر به له م و بابی خۆ هیلان و ب دویف وی کهفتن.

عیسا فیرونی دکهت و نهخوشان ساخ دکهت

(لوقا 6:17-19)

23 عیسا ل نا ف هه می دهقه را جهلیل دگه ریا و فیروکر د نا ف کنیشته یین وان دا دکر، مزگینیا پاشایه تی رادگه هاند و هه می دهرد و نهخوشیین د نا ف ملله تی دا ساخ دکر. 24 ئەفجا ناقده نگین وی ل هه می سو ریی^a به لاق بو، ئەوان ژى هه می نهخوش ئینانه نک، یین دهرد و ژانین جۆراوجۆر لی، یین ئەجنه بیان هنگافتی، یین ته بووی و یین فالنجیوی. وی هه می ساخ کرن 25 و جه ماوه رین مه زن ژ جهلیل و دیکاپولیس^b و ئورشه لیمی و یه هودیایی و لایی دی یی رو بیاری ئوردن^c ب دویف کهفتن.

5¹ دهمی عیسای جه ماوه ری خرئه بووی دیتی، سه رکه فته چیا ی و روینشت. شاگردین وی خۆ نیزیکی وی کر² و وی دهست ب فیروکرنا وان کر و گۆت:

3 «خوزیکین وان یین ب گیانی ده ژار، چنکو پاشایه تیا ئەسمانان یا وانه.

4 خوزیکین خه مباران، چنکو دی هینه دلشادکرن.

5 خوزیکین دهروونبچوبکان، چنکو ئەو دی بنه میراتگرین ئەردی.

6 خوزیکین برسی و تیهنیین راستداریی، چنکو ئەو دی تیر بن.

7 خوزیکین دلۆفانان، چنکو دی دلۆفانی پی هیته برن.

8 خوزیکین دلپاقران، چنکو ئەو دی خودی بینن.

9 خوزیکین ئاشتیخوازان، چنکو دی بیژنه وان کورین خودی.

10 خوزیکین وان یین ژ بهر راستداریی ته په سه ر دبن، چنکو پاشایه تیا ئەسمانان یا وانه.

11 خوزیکین هه وه، ده می ژ بهر من هه وه فهیت دکهن و ته په سه ر دکهن و ژ دره وه هه می جۆرین په یقین خراب دژی هه وه دیژن.

12 دلخوش و دلشاد بین! ژ بهر کو خه لاتن هه وه ل ئەسمانان یی مه زنه، چنکو وان بهری هه وه پیغه مبه ر ژى هؤسا ته په سه ر دکرن.

24:4^a مه به ست پی ئەو دهقه ره یا دکه قیته باکووری جهلیل. ل فرهه نگۆکی بنیره

25:4^b دیکاپولیس: ئانکو دهه باژیر. ل فرهه نگۆکی بنیره.

25:4^c رو بیاری ئوردن دکه قیته رۆژه لاتن ئورشه لیمی و «لایی دی یی رو بیاری ئوردن» رۆژه لاتن رو بیاریه.

خوی و روڤناهی

(مهرقوس 9:50؛ لوقا 14:34-35)

¹³ هوین خوینا ئهردینه. لی ئهگه خوی سویراتیا خۆ بهردا، دئی جارەکا دی ب چ هیته سویرکرن؟ ئیدی ب کیر چ ناهیت ژبلی کو بۆ ژ دهرقه بهیتته هافیتن و مروّف پی لی بدانن.

¹⁴ هوین روڤناهییا جیهانینه. ئەو باژپیری ل سهر چپای بیت ناهیتته فهشارتن. ¹⁵ خهلك چراههکی ههناکەت و بنخیتیت، لی ددانیتته سهر چرادانکی، دا روڤناهییا بدهته ههمی کهسین د مالیّ فه. ¹⁶ بلا ب فی رهنگی روڤناهییا ههوه بهرامبهری خهلكی شهوقی بدهت، دا کارین چاک بین ههوه ببینن و بابی ههوه یی ل ئەسمانان^d مهزن بکهن.

ههژی هوکمرنییه و ههر کهسی برایی خۆ بپیریز بکهت، ههژیه ل بهر جفاتا بلند بهیتته دادگههکرن و ههر کهسی بپیریت (هه می دهبنگ!) ههژی ئاگرۆ دۆزهخیه. ²³ ئەقجا ئهگه ته پینشکیشیی خۆ ئینا قوربانگههی و ل ویری هاته بیرا ته، کو برایی ته تشتهکی ل سهر ته هه می، ²⁴ پینشکیشیی خۆ ل بهر قوربانگههی بهینله و هه ره برایی خۆ ئاشت بکه و پاشی وهره پینشکیشیی خۆ بده. ²⁵ لهزی بکه هیشتا هوین د ریکا دادگههی دا ل گهله ههفرکی خۆ پینک وهره، نه کو ئەو ته بدهته دهستی دادقانی و دادقان ته بدهته دهستی زپرهقانی و ئەو ته بهافیتته د زیندانی دا. ²⁶ راستیه ئەز دپیژمه ته: تو چ جارن ژ ویری دهرناکشی، تاکو تو فلسی دویمهیی نه دهی.

دههمه نیسی

²⁷ ههوه یا بهیستی کو یا گوئی: «دههمه نیسی نه که،»^f

²⁸ لی ئەز دپیژمه ههوه: ههر کهسی ب چاقهکی خراب بهری خۆ بدهته ژنهکی، ئەوی د دلی خۆ دا دههمه نیسی ل گهله وی کر. ²⁹ ئەگه چاقی ته یی راستی ببیتته ئەگه ری هه لنگفتنا ته، بینه دهری و بهافیتته. بۆ ته چیتره ئیک ژ ئەندامین لهشی ته ژ ناف بچیت، نه کو هه می لهشی ته بۆ دۆزهخی بهیتته هافیتن.

³⁰ ئەگه دهستی ته یی راستی ببیتته ئەگه ری هه لنگفتنا ته، بپره و بهافیتته. بۆ ته چیتره ئیک ژ ئەندامین لهشی ته ژ ناف بچیت، نه کو هه می لهشی ته بچیتته د دۆزهخی دا.

ژن بهردان

³¹ یا هاتیبه گوئن: «ههر کهسی ژنا خۆ بهردهت، پیدقیه بهلگه نامهیا بهردانی بدهتی.»^g ³² لی ئەز دپیژمه ههوه: ههر کهسی نه ژ بهر دههمه نیسی ژنا خۆ بهردهت، دبیتته ئەگه ری هندۆ کو ئەو ژن ببیتته دههمه نیسی^h، ههروه سا ههر کهسی ژنه کا بهردای بۆ خۆ بینیت، دههمه نیسی دکهت.

تهمامکرنا دهستووری

¹⁷ هزر نه کهن ئەز یی هاتیم دهستووری یان نفیسارین پیغه مبهران ژ کار بئیم، نه خیر، ئەز یی هاتیم دا تهمام کهم.

¹⁸ راستیه ئەز دپیژمه ههوه: ههتا ئەرد و ئەسمان ژ ناف نه چن، پیتتهک یان خالهک ژ دهستووری ژ ناف ناچیت، ههتا هه می ب جه نه هیت. ¹⁹ لهوما ههر کهسی بچویکتیرینا قان فهرمانان ب جه نه ئینیت و خهلك وهسا فی کر، دئی ل پاشایه تیا ئەسمانان ب بچویکتیرین هیته بناقکرن، لی ئەوی ب جه بینیت و خهلك فی کر، دئی د پاشایه تیا ئەسمانان دا بیژنی مهزن. ²⁰ ئەقجا ئەز دپیژمه ههوه: ئەگه راستداریا ههوه ژ یا فهرسیان و مامۆستایین دهستووری پتر نه بیت، چ جارن هوین ناچنه د ناف پاشایه تیا ئەسمانان دا.

فی کرکن دهربارهی توپهیی و کوشتنی

²¹ ههوه یا بهیستی کو یا گوئی خهلكی بهری: «کوشتنی نه که^e و ههر کهسی کوشتنی بکهت، دئی هیته هوکمرن،»

²² لی ئەز دپیژمه ههوه: ههر کهسی ژ برایی خۆ توپه بیت،

^d 16:5 ل ههوه یی ل ئەسمانان مه بهست خودییه. ل فه رهنگۆکی بنپره: باب^e 21:5 دهرکهفتن 13:20؛ گو تارا مووسای 17:5^f 27:5 دهرکهفتن 14:20؛ گو تارا مووسای 18:5^g 31:5 گو تارا مووسای 1:24^h 32:5 ژ بهر کو ئەو بۆ ژبارا خۆ نه چاره شوی ب ئیکنی دی بکهت، ئەفه ب خۆ ژ، ل دویف فی کرنا مه سیحی، دههمه نیسیه.

حهز ژ دوژمنین خو بکهن

(لوقا 6:27-28، 32-36)

43 ههوه يا بهیستی، کویا گۆتی: «حهز ژ نیزیکی خو بکه^m و کهریبن خو ژ دوژمنی خو قه که.» 44 لی ئەز دبیژمه ههوه: ههز ژ دوژمنین خو بکهن و نقيژان بکهن بو ئەوین ههوه تهپهسه ر دکهن، 45 دا بینه کورپن بابی خو ئەوی ل ئەسمانی، ئەوی رۆژا خو ل سه ر باش و خرابان دهه لینیت و بارانی ل سه ر بیگونه ه و گونه هباران دبارینیت. 46 ما چ پاداشتⁿ د هندئ دایه کو هوین ههز ژ وان بکهن یین ههز ژ ههوه دکهن؟ ما باجگر ژی قی چهندي ناکهن؟ 47 و ئەگه ر ههوه ب تنی سلاقی براین خو کر، ئەری ما ههوه قهنجیه ک کر؟ ما پوتیه ریس^o ژی وی ناکهن؟ 48 ئەقجا د بیکیماسی بن ههروه کو بابی ههوه یی ئەسمانی یی بیکیماسیه.

هاریکاریا ههژاران

6¹ هشیار بن ئایینداربا خو ل پیش چاڤین خه لکی نه کهن داکو ژ لایین وان قه بهینه دیتن، چنکو هنگی ههوه ل نک بابی خو یی ل ئەسمانان پاداشت ناییت. 2 لهوما هه ر ده می تو خیره کی دکهی، دهنگی ژئ نه ئینه^p، ههروه کو مرۆڤین دووړوی ل جاده و کنیشته یان دکهن، دا ژ لایین مرۆڤان قه بهینه مهزن کرن. ب راستی دبیژمه ههوه: وان پاداشتی خو وه رگرتییه. 3 لی ده می تو خیره کی دکهی، نه هیله دهستی ته یی چه پی بزانیته کا دهستی ته یی راستی چ دکهن، 4 داکو خیرا ته یا نه په نی بیت و بابی ته، ئەوی نه په نیان دینیت، دی پاداشتی ته دهته ته.

سویند

33 ههروه سا، ههوه يا بهیستی کویا گۆتیه خه لکی بهری:

«سویندا خو نه شکینه، لی ئەو سوزا ته بو خودانی دای، ب جه بینه.» 34 لی ئەز دبیژمه ههوه: قهت سویند نه خون، نه ب ئەسمانی، چنکو ئەو تهختی خودییه، 35 نه ب ئەردی ژی، چنکو ئەو جهی پییین ویه، نه ب ئورشه لیمی ژی، چنکو ئەو باژپری پاشایی مهزنه. 36 ب سه ری خو ژ سویند نه خو، چنکو تو نه شی مویه کی ب تنی، سپی بکهی یان رهش بکهی. 37 بلا «به لی» یا ههوه «به لی» بیت و «نه» یا ههوه «نه» بیت و ژ قی پیشه تر، ژ خرابییه. 1

تولقه کرن

(لوقا 6:29-30)

38 ههوه يا بهیستی، کویا گۆتی: «چاڤ ب چاڤیه و ددان ب ددانی.» 39 لی ئەز دبیژمه ههوه: به رهنگاریا که سه کی خراب نه کهن. لی ئەوی شه قه ک ل روپی ته یی راستی دا، روپی خو یی دی ژی بده بهر. 40 ئەوی بقیت ته به ته دادگه ه داکو کراسی ته ژ ته بستینیت، کورکی خو ژ بو بهیله. 41 ئەگه ر ئیکی تو نه چار کری میله کی ل گه ل بچی¹، تو دوو میلان ل گه ل هه ره. 42 ئەوی ژ ته بخوازیت تو بدی و ئەوی قه ره ک ژ ته بقیت یی هیقی قه نه گیره.

12:5ⁱ 33:5ⁱ په رستن و پیرۆزی

37:5ⁱ 37:5ⁱ ئانکو «ژ یی خراب دهیت»

20:24؛ گۆتارا موسای 21:19؛ 38:5^k ده رکه فتن 24:21؛ په رستن و پیرۆزی 20:24؛

41:5^l ل وی سه رده می، ئەردی ئیسراییلی ژ لایین رۆمایان قه یی داگیر کری بو. چه کدارین رۆمایای ماف هه بوو خه لکی نه چار بکهن کو بارئ وان هه لگرن و هه تا میله کی ل گه ل بچن، ئانکو نیزیکی 1,5 کیلۆمه تران بوو.

43:5^m 43:5^m په رستن و پیرۆزی 18:19

46:5ⁿ 46:5ⁿ مه به ست یی ئەو پاداشته یی خودی دهته مرۆڤان

47:5° 47:5° سه نه مه پهریس

2:6^p 2:6^p دهقی یونانی دبیژیت: «ل پیشیا خو بو ریزانی لئ نه ده» ئانکو رانه گه هینه.

بوریت، ¹⁵ لئی ته گهر هوبن ل گوننههین خه لکئی نه بورن، بابئی
هه وه ژى ل گوننههین هه وه نابوریت.

نقیژکرن

(لوقا 11:2-4)

رؤژبگرتن

¹⁶ ده می هوبن رؤژیان دگرن، ناف چاقین خو تیک نه دهن،
ههروه کو دووروی دکهن، چنکو ئەو ناف چاقین خو تیک دهن
دا بو خه لکی دیار بکهن کو ئەو ب رؤژینه. ب راستی دبیژمه
هه وه: وان پاداشتئی خو وهرگرتیه. ¹⁷ لئی ده می تو رؤژیی دگری،
دی می خو بشوو و سه ری خو چه ور بکه، ¹⁸ دا نه بو خه لکی،
لی بو بابئی ته یی نه هیتته دیتن، دیار بییت کو تو یی ب رؤژی.
ئه قجا بابئی ته، ئەوی نه په نیان دبییت، دی پاداشتئی ته دته ته.

گهنجینه یی ل ئەسمانی

(لوقا 12:33-34)

¹⁹ گهنجینه یان بو خو ل سه ر ئه ردی کوم نه کهن، ل وی جهی
دی ژهنگ و خویرک پویچ کهن و دی دزیکه کونکهن و دزن.
²⁰ لئی گهنجینه یان بو خو ل ئەسمانی کوم کهن، ل وی جهی نه
ژهنگ و خویرک پویچ دکهن و نه دزیکه کون دکهن و ددزن.
²¹ چنکو گهنجینه یان ته ل کیری بیت، دلئی ته ژى دی ل ویری
بییت!

چرایئ له شی

(لوقا 11:34-36)

²² چرایئ له شی چاقه. ئەقجا ئەگه چاقئ ته یی ساخلم
بییت، له شی ته هه می دی یی ب رؤناهی بیت. ²³ ئەگه چاقئ
ته یی خراب بیت، له شی ته هه می دی یی تارى بیت. ئەگه ئەو
رؤناهی د ناف ته دا تارىت بیت، تارىتیه کا چه ندا دژواره!

⁵ ده می هوبن نقیژئی دکهن، وه کو مروئین دووروی نه بن،
ئه وی هه ز دکهن ل کنیشتیه یان و دووریا نیان جادان براوهستن و
نقیژان بکهن داکو مروئ وان بیین. ب راستی دبیژمه هه وه:
وان پاداشتئ خو وهرگرتیه. ⁶ لئی ده می تو نقیژئی دکهی، هه ره د
ژؤرا خو فه و ده رگه هی بگه و بو بابئی خو، ئەوی نه بهرچاق،
نقیژان بکه و بابئی ته، ئەوی نه په نیان دبییت، دی پاداشتئ ته
ده ته ته.

⁷ ده می هوبن نقیژان دکهن، وه کو پوتیه ریسان⁹ دپریژ نه بن،
چنکو یا ژ وان فه چه ند زیده باخفن دی پتر هینه بهیستن.
⁸ ئەقجا وه کو وان نه بن، چنکو بابئی هه وه دزانیت کا هه وه چ
دقیت بهری هوبن داخوایئ ژى بکهن. ⁹ ئەقجا هوبن نقیژان
هؤسا بکهن:

بابئی مه یی ل ئەسمانان،

بلا نافئ ته پیرۆز بیت،^f¹⁰ بلا پاشایه تیا ته بهیت،

بلا هه ز ته ب جه بهیت،

کا چه وا ل ئەسمانی،

ههروه سا ل سه ر ئه ردی ژى.

¹¹ نانی تیرا مه، ئەقرو بده مه.¹² ل قهرین مه ببوره^s، ههروه کو ئەم ل قهردارین خو

دبورین.

¹³ مه نه ئیخه د تاقیکرنئ دا، لئی مه ژ خرابکاری^t قورتال

بکه، چنکو پاشایه تی و هیژ و مه زناهی ههروهه ریین

ته نه.

ئامین.^u¹⁴ ئەگه هوبن ل گوننههین خه لکی یین د ده ره قا هه وه دا دهینه

کرن ببورن، بابئی هه وه یی ئەسمانی ژى دی ل گوننههین هه وه

7:6^r سه نه مپه ریسان9:6^f تانکو: بلا ژ لایئ ئافرنده یان فه ریز ل نافئ ته یی پیرۆز بهیتته گرتن.12:6^s تانکو ل گوننههین مه ببوره13:6^t مه بهست پین ئبلیسه.13:6^u د هندهك دهستنیسین كهفن دا، ئەف پارچه یا ئایه تی نینه: «چنکو پاشایه تی و هیژ و مه زناهی ههروهه ریین ته نه، ئامین».

دوو خودان

(لوقا 13:16)

خه‌لکی داد نه‌کهن

(لوقا 37-38، 41-42)

24 کەس نەشیت خزمەتا دوو خودانان بکەت، چنکو یان دئی کەرب ژ ئیکی قەبن و حەز ژ یی دی کەت، یان ژی دئی گەهیتە ئیک ژ وان و یی دی پشت گوھ هاقیت. هوبن نەشیت خزمەتا خودی و پارە ی بکەن.

خودی چاقی خۆ ل مه دکەت

(لوقا 12:22-31)

25 ژ بەر فی ئەگەری ئەز دبیژمە هەو: خەما ژبانا خۆ هەلنەگرن کا دئی چ خۆن و چ قەخۆن، یان لەشی خۆ کا دئی چ کەنە بەر خۆ. ما ژبان ب تنی خوارنە؟ و لەش ژی ب تنی جل و بەرگە؟ 26 بەری خۆ بدەنە بآندەبیین ئەسمانی: ئەو نە دچین و نە ددروین و نە ژی د عومباران دا کۆم دکەن و بابی هەوە یی ئەسمانی خوارنی ددەتی. ئەری ما هوبن گەلەک ژ وان ب بەاتر نین؟ 27 ما کی ژ هەوە ب خەمخوارنی دشی ت دەمژمیرەکا ب تنی ل سەر ژبی خۆ زیدە بکەت؟ 28 هەر وەسا بۆچی ژ بەر جلکان هوبن خەمان دخۆن؟ بەری خۆ بدەنە سبسنین ئاقاری چەوا وەراری دکەن، نە خۆ دوەستین و نە رستنی دکەن، 29 لئ ئەز دبیژمە هەو: خۆ سلیمانی ژی، د هەمی مەزناھیا خۆ دا، وەکو ئیک ژ قان جلین جوان ل بەر خۆ نە کرینە! 30 ئەگەر خودی گیایی زەقیی، ئەوی ئەقرو هەمی و سوبەھی دهاقیژنە د تەنوری دا، هۆسا ب جلك بئیحیت، ئەری گەلی کیمباوەران، ما نە گەلەک مسۆگەرترە ئەو هەوە ب جلك بئیحیت؟ 31 ئەقجا خەمی نەخۆن و بیژن: «ئەم دئی چ خۆین؟» یان «ئەم دئی چ قەخۆین؟» یان «ئەم دئی چ کەینە بەر خۆ؟». 32 مللەتین پووتپەرئس^v بزاقی بۆ قان هەمیان دکەن. بابی هەوە یی ئەسمانی دزانیت کو هەوە پیدقی یا ب قان هەمیان هەمی. 33 لئ هوبن ل پیشیی بزاقی بۆ پاشایەتیا خودی و راستداریا وی بکەن، ئەقە هەمی ژی بۆ هەوە دئی هینە دان. 34 ژ بەر فی چەندی خەما سوبەھی نەخۆن، چنکو سوبەھی دئی خەمی ژ خۆ خۆت. دەر دین هەر رۆژەکی تیرا وی هەنە!

7¹ دادکرنی نه‌کهن، دا هوبن نه‌هینە دادکرن،² چنکو ب وی دادکرننا هوبن خه‌لکی پی داد دکهن، هوبن ژی دئی پی هینە دادکرن و ب وی پیشه‌ری هوبن دپشن، دئی بۆ هەوە ژی ب وی هیتە پیشان. 3 بۆچی تۆ زلکی د چاقی برایی خۆ دا دینی، لئ تۆ گاریته‌ی د چاقی خۆ دا نابینی؟ 4 یان چەوا تۆ دشی بیژیبه برایی خۆ: «بەیلە ئەز زلکی ژ چاقی تە بینمە دەری»، لئ ئەقە گاریته یی د چاقی تە دا! 5 هەمی دوو‌روی، ل پیشیی گاریته‌ی ژ چاقی خۆ بینە دەری، هنگی دئی باش بینی کو زلکی ژ چاقی برایی خۆ بینە دەری. 6 تشتی پیروژ نەدەنە سەیان و مراریین خۆ نەهاقیژنە بەر پیین بەرازان، نەکو بەراز پی لئ بدانن و سە ژی قەگەر پیین و هەوە بدپین.

بخوازن، لئ بگەرن، دەرگەھی بقوتن

(لوقا 11:9-13)

7⁷ بخوازن، دئی بۆ هەوە هیتە دان. لئ بگەرن، دئی بینن. دەرگەھی بقوتن، دئی بۆ هەوە هیتە قەکرن. 8 چنکو هەر کەسی بخوازیت دئی وەرگرت و یی لئ بگەریت دئی بینیت و یی دەرگەھی بقوتیت دئی بۆ وی هیتە قەکرن. 9 کی ژ هەو، کوری وی نانی ژی بخوازیت، دئی بەرەکی دەتی؟ 10 یان ماسیه‌کی ژی بخوازیت، دئی مارەکی دەتی؟ 11 ئەقجا ئەگەر هوبین خراب دزانن دیارین باش بدەنە زارۆکین خۆ، پا چەند مسۆگەرتر بابی هەوە یی ل ئەسمانان دئی تشتین باش دەتە وان کەسین ژی دخوازن!

12 ئەوا هەوە دقیت مرۆف بۆ هەوە بکەن، هوبن ژی وی بۆ وان بکەن، چنکو ئەقەیه رامانا دەستوری و پەياما پینغەمبەران.

دەرگەھی تەنگ

(لوقا 13:24)

13¹³ دەرگەھی تەنگ را هەرنە ژۆر! چنکو ئەو دەرگەھی دچیتە ویرانکرنی یی فرەهە و ریکا وی یا خۆشە و گەلەکن ئەوین تیرا

ئاخفتننېن من و كار پې نهكەت، ئەو وەكو مرۆڤه كې دەبەنگە كو خانپې خۆ ل سەر خیزی ئاڤاكړی. ²⁷ ئەڤجا باران بارین و لافاو رابوون و بارۆڤه هاتن و ب وی خانې كهفتن و خانې كهفت و كهفتنا وی یا مەزن بوو.»

²⁸ دەمې عيسای ئەف گۆتنيېن خۆ تەمام كړين، خرڤه بووی ژ فيركرنا وی حيبهتی بوون، ²⁹ چنكو وی وەكو مرۆڤه كې خودان دەستههلات ئەو فير دكرن، نه وەكو مامۆستايين وان يين دەستووری.

عيسای مرۆڤه كې گورې ساخ دكەت

(مەرقۆس 1:40-45؛ لوقا 5:12-16)

8 ¹ دەمې ژ چپای هاتپه خواری، جەماوەره كې مەزن ب دویف كهفت. ² وەسا چپبوو مرۆڤه كې گورې ^w هاتە نك و سوجده بو بر و گۆت: «خودان! ئەگەر تە بقیته، تۆ دشپي من پاقژ بکەي!» ³ عيسای دەستې خۆ دريژ کر و دەست كړي و گۆت: «من دقيته، پاقژ ببه!» د جھ دا ژ گورباتيا خۆ پاقژ بوو. ⁴ ئەڤجا عيسای گۆتې: «هشيار به، بو چ كەسان نەبيژي! لې هەرە و خۆ نيشا كاهنی بده و وی پيشكيشيې موسای فەرمان پي كړی، بده، وەك شاهديهی بو وان.»

ساخكرنا خزمەتكارې سەرلهشكەری

(لوقا 7:10-11)

⁵ دەمې عيسای چوويه كهفەرناحوم، سەرلهشكەرهك ^x هاتە نك وی و هيشی ژي كرن و گۆت: ⁶ «خودان! خزمەتكارې من يين فالنجيه و يي ل مال د ناڤ نقينان دا، ژ ئيشانې گەلهك دناليت.» ⁷ عيسای گۆتې: «دې هيم و ساخ كەم.» ⁸ سەرلهشكەری بەرسف دا و گۆت: «خودان، ئەز نە هەژي وی چەنديمە تۆ بهييه مالا من، لې ب تنی تۆ پەيفه كې بيژه، دې خزمەتكارې من ساخ بيت، ⁹ چنكو ئەز ب خۆ ژي يين ل ژيږ دەستههلاتي و من سەرباز يي ل ژيږ دەستې خۆ هەين. دەمې دبيژمه ئيك ژ وان: «هەرە!» دچيت و دبيژمه ئيكې دی: «وەرە!» دهيت و دبيژمه بهنيي خۆ: «ڤي بكە!» دكەت.» ¹⁰ دەمې عيسای گوھ لې بووی، حيبهتی بوو و گۆتە وان يين ل دویف وی هاتين: «ئەز راستيې

دچنە ژۆر، ¹⁴ لې دەرگههې دچپته ژيانې گەلهك يي تەنگه و ريكا وي ژي گەلهك يا ب زەحمەته و كيمن ئەويڤن بسەرلهلدبن.

دار ب بەرهه مې وي دهيتە نياسين

(لوقا 6:43-45)

¹⁵ هشياري پيغەمبەريڤن درهوين بن، ئەويڤن د كهڤلين ميهان دا دهيتە نك ههوه، لې ئەو ژ ناڤ دا گورگين هارن! ¹⁶ دې وان ژ بەرهه مې وان نياسن. ئەري ما مرۆڤ ژ ستريان تري دچن، يان ژ قيشاران هژيران دچن؟ ¹⁷ هۆسا هەر دارەكا باش دې بەرهه مەكې باش دەت، لې دارا خراب دې بەرهه مەكې خراب دەت. ¹⁸ دارەكا باش نەشيت بەرهه مەكې خراب بدەت و دارەكا خراب ژي نەشيت بەرهه مەكې باش بدەت. ¹⁹ هەر دارەكا بەرهه مەكې باش نەدەت، دې هيتە برين و بو ناڤ ئاگري هيتە هاقيتين. ²⁰ ئەڤجا هوين دې وان ژ بەرهه مې وان نياسن.

کي دې چپته د پاشايهتيا ئەسمانان دا؟

(لوقا 13:25-27)

²¹ نە هەر كەسه كې بيژبته من «خودان، خودان!» دې چپته د پاشايهتيا ئەسمانان دا، لې ئەو دې چپت يي حەزا بابي من يي ل ئەسمانان ب جھ دئينيت. ²² د وي رۆژي دا گەلهك دې بيژنه من: «خودان، خودان! ما مە ب ناڤي تە پەياما خودي نە راگه هاند؟ و ب ناڤي تە مە ئەجنە نە دەرئوخستن؟ و مە گەلهك حنير ب ناڤي تە نەكرن؟» ²³ هنگي ئەز دې ب ئاشكرايي بيژمه وان: «من چ جارەن هوين نە نياسينه. ژ من دوير بكهفن، هەي خودانين كارين خراب!»

يې ئاقلەند و يې دەبەنگ

(لوقا 6:47-49)

²⁴ ئەڤجا هەر كەسي گوھي خۆ بدەته گۆتنيېن من و كار پي بكەت، ئەو وەكو مرۆڤه كې ئاقلەندە يي خانپي خۆ ل سەر كهڤري ئاڤاكړي. ²⁵ پشتي هنگي باران بارين و لافاو رابوون و بارۆڤه هاتن و ب وی خانې كهفتن، لې نە كهفت، چنكو ل سەر كهڤري هاتبوو دامەزراندن. ²⁶ لې هەر كەسي گوھ بدەته فان

^w 2:8 گورې: نەساخيه كا پيستيه، نەساخ وەكو كەسه كې هەرمي دەهاتە ديتن. ل فەرەهنگۆكې بنپره.

^x 5:8 سەرلهشكەر، د ناڤ لەشكەري رۆمايي دا، سەرکيشي سەد سەربازان بوو.

دا ئەز ل پيشی بچم بابی خو فەشیرم!»²² لئ عیسای گوتی: «ب دویف من بکەفە و بهیله مری مریین خو فەشیرن.»

عیسا بارۆفەیی ئارام دکەت

(مەرقۆس 4:35-41؛ لوقا 8:22-25)

²³ پاشی ئەو ل بەلەمی سیار بوو و شاگردین وی کەفتنە دویف. ²⁴ وەسا چیبوو بارۆفەییەکی ب هیز ب سەر دەریاکێ دا گرت، هەتا پیلین ئافی ب سەر بەلەمی کەفتین، لئ ئەو یی نغستی بوو. ²⁵ شاگرد چوون و ئەو هشیار کر و گوتی: «خودان، مە قورتال بکە! ئەم یی ژ ئاف دچین!»²⁶ وی بەرسف دا: «هەمی کیمباوەران، بۆچی هوبن دترسن؟» پاشی رابوو با و دەریاک پاشقە برن و ئارامیەکا مەزن پەیدا بوو. ²⁷ هەمی گوھشین پرسیارکر: «ئەری ئەفە چ جۆری مرقانە؟ هەتا با و دەریا ژی گوھی خو ددەنی!»

ساخکرنا دوو مرقان ئەجنەیان هنگافتین

(مەرقۆس 5:1-20؛ لوقا 8:26-39)

²⁸ دەمی ئەو گەشتیە لایین دی یی دەفەرا گادارینان، دوو مرقان ئەجنەیان هنگافتی ژ ئاف گورستانی هاتنە بەرسینگێ. ئەو گەلەک د هار بوون، هەتا کەس نەدشیا د ویری را بچیت. ²⁹ ژ نەشکەکی فە کرە گازی و گوتن: «تە چ ژ مە دقیت، عیسای کورێ خودی؟ ئەری تۆ بەری دەمی دەستینشانکری هاتی، دا مە ئەشکەنجە بەدی؟»³⁰ پیچەکی دویر ژ وان، رەقەکا مەزن یا بەرازان دچەری. ³¹ ئەجنەیان هیفی ژ عیسای کرن و گوتی: «ئەگەر دی مە دەریخی، مە بهنیرە د ئاف رەقدا بەرازان دا.»³² وی گوتە وان: «هەرن.» ئەفجا ئەو دەرکەفتن و چوونە د بەرازان دا، ئیکسەر رەقە هەمی ژ قونتارا رک بەرەف دەریاکێ بەزی و خو هاقیتە د ئافی دا و ژ ئاف چوو. ³³ گافان رەقین و چوونە باژیری و هەمی تشتی ب سەری ئەجنە هنگافتیان هاتی، راگەهاند. ³⁴ پاشی وەسا چیبوو هەمی خەلکی

دبێژمە هەو: من کەسەک ژ ئیسرائیلیان ب باوەریەکا هۆسا مەزن نەدیتیە! ¹¹ و دبێژمە هەوە کو دی گەلەک ژ رۆژەلات و رۆژتاقای فە هین و دی ل گەل ئیبراهیمی و ئیسحاقی و یەعقوبی د ئاف پاشایەتیا ئەسمانان دا ل سەر سفری روینن، ¹² لئ کورپن پاشایەتی^y دی بۆ تاربا ژ دەرفە هینە هاقیتن. ل ویری گری و گفاشتنا ددانە^z.» ¹³ پاشی عیسای گوتە سەرلەشکەری: «هەرە، وەکو تە باوەری یی ئینای، بلا بییت.» د وی گافی دا خزمەتکاری وی ساخ بوو.

عیسا ل مالا پەترۆسی گەلەکان ساخ دکەت

(مەرقۆس 1:29-34؛ لوقا 4:38-41)

¹⁴ دەمی عیسا هاتیە مالا پەترۆسی، خەسیا وی ل ئاف نغینان دیت یا تا گرتی بوو. ¹⁵ وی دەستی خو کرە دەستی وی، تایی بەردا و رابوو و وی دەست ب خزمەتا وی کر. ¹⁶ دەمی بوویە ئیفار، گەلەک ئەوین گیانین پیس تیدا، ئینانە نک و وی ئەو گیان ب پەیفەکی ژ ئاف وان دەریخیستن و هەمی نەخۆش ساخ کرن. ¹⁷ ئەف چەندە چیبوو دا ئەوا ل سەر ئەزمانی ئیشایا پیغەمبەر هاتی، ب جە بهیت، دەمی گوتی:

وی دەردین مە برن

و نەخۆشیین مە راکن.^a

بهایین ل دویفچوونا عیسای

(لوقا 9:57-62)

¹⁸ دەمی عیسای جەماوەرەکی مەزن ل دەوروهرین خو دیتی، فەرمان دا کو ئەو و شاگردین خو دەریازی رەخی دی یی دەریاکێ ببن. ¹⁹ هنگی مامۆستایەکی دەستووری هاتە نک و گوتی: «مامۆستا، تۆ کیشە بچی دی ل دویف تە هیم!»²⁰ ئینا عیسای گوتی: «روقیان کون روقیین هەین و بالندەیین ئەسمانی هیلینین هەین، لئ کورپ مرق^b چ جە نینن سەری خو دانیتی.»²¹ ئیککی دی ژ شاگردین وی گوتی: «خودان، دەستویریا من بە،

^{12:8y} مەبەست یی ئەون یین پیدقیە میرانگرتن پاشایەتی بن، ئانکو جوھینە

^{12:8z} گفاشتنا ددانان نیشانە کو ژانا وان کەسان گەلەک یا مەزنە

^{17:8a} ئیشایا 53:

^{20:8b} ئافەکە د ئاف جوھیان دا یی بەرنیاس بوو، ژ بەر کو د پەرتووکا دانیل پیغەمبەری دا هەبە دانیل 7:13-14. دەمی عیسای ب کار دینا، وی بەحسی خو دکر. ل فەرھەنگۆکی بنیرە.

پرسیار ژ شاگردین وی کر: «بۆچی مامۆستایێ ههوه ل گهل باجگر و گونههكاران خوارنی دخت؟»¹² دهمی عیسی گوه لی بووی، بهرسف دا: «مرۆقین ساخلم پیدقی ب نوژداری نینه، لی مرۆقین نهساخ.¹³ ئەقجا ههپن و د قی گۆتنی بگههن: من دلۆقانی دقیت، نهكو قوربانی.^e ئەز نههاتیمه گازی مرۆقین راستدار بکهم، لی بین گونههكار.»

پرسیار دهبارهه رۆژیی

(مهرقۆس 2:18-22؛ لوقا 5:33-39)

¹⁴ پاشی شاگردین یوحهناهی هاتنه نك عیسی و گۆتنی: «بۆچی ئەم و فهربسی گهلهك جارن رۆژیان دگرین، لی شاگردین ته ناگرن؟»¹⁵ عیسی گۆته وان: «ئهری ما داخوازکریین داوهتی دشین شینی دان، هیشتا زاقا د ناڤ وان دا؟ لی رۆژ دی هین، زاقا دی ژ ناڤ وان هیتته راکرن، هنگی ئەو دی رۆژیان گرن.¹⁶ کەس جلکهکی کەشن ب پاتهکی ل ئافی نهادی^f پنی ناکهت، چنکو پاته ژ جلکی دکیشیت و کون خرابتر لی دهیت.¹⁷ ههروهسا کەس شهرابا نوی ناکهته مهشکین کەشن. ئەگەر وه کر، مهشک دی پهقن و شهراب دی رژییت و مهشک دی پویچ بن. لی شهرابا نوی دکهنه مهشکین نوی، ئەقجا شهراب و مهشک پیکشه دهینه پاراستن.»

ساخکرنا کچا یایروسی و ژنا نهخۆش ب خوین ژبههچوونی

(مهرقۆس 5:21-43؛ لوقا 8:40-56)

¹⁸ دهمی وی ئەفه دگۆت، وهسا چیبوو بهرپرسهك هات و سوجهه بۆ بر و گۆت: «کچا من نوکه یا مری، لی تو وهره و دهستی خۆ دانه سهر، ئەو دی ژیتنهقه.»¹⁹ ئەقجا عیسا رابوو و ل گهل شاگردین خۆ ل دویش وی چوو.²⁰ پاشی وهسا چیبوو ژنهك، ئەو دوازه سال بوو خوین ژ بهر دچوو، هاته نك و ژ

باژیری دهركهفتن دا عیسی ببینن و دهمی وان ئەو دیتی، وان هیقی ژی کر کو ژ دهقهره وان بچیت.

عیسا مرۆقهکی فالنجی ساخ دکهت

(مهرقۆس 1:2-12؛ لوقا 5:17-26)

9 عیسا ل بهلممی سیار بوو و ل دهریاکتی دهرياز بوو و فهگهريا باژیری خۆ.^c وهسا چیبوو هندهكان فالنجیهکی ل ناڤ نقینان درپژکری ئینا نك وی. دهمی عیسی باوهريا وان دیتی، گۆته یی فالنجی: «پشتراست به کورپی من، ل گونههین ته هاته بورین.»³ هنگی هندهك مامۆستایین دهستووری ل گهل خۆ گۆت: «ئەف مرۆقه یی کوفرپی دکهت.»⁴ هزرین وان بۆ عیسی دئاشکرا بوون و گۆت: «بۆچی هوین هزرین خراب د دلی خۆ دا دکهن؟⁵ ما کی ژ فان ب ساناهیتره مرۆف بیثیت: «ل گونههین ته هاته بورین، یان بیثیت: «رابه و پریشه ههپه؟⁶ لی ئەز دی بۆ ههوه سهلمینم کو کورپی مرۆف ل سهر ئەردی دهستههلاتا ههه ل گونههان ببوریت،» پاشی گۆته یی فالنجی: «رابه و نقینین خۆ ههلهگره و ههپه مالا خۆ.»⁷ ئینا رابوو و چوو مالا خۆ.⁸ دهمی خرفههبوویان ئەفه دیتی، سههمی گرتن و پهسناله خودی کر، ئەوی کو دهستههلاتهکا هۆسا دایه مرۆقان.

عیسا گازی مهتتای دکهت

(مهرقۆس 2:13-17؛ لوقا 5:27-32)

⁹ دهمی عیسا د ویری را دهوری، مرۆقهك دیت ناڤی وی مهتتا بوو، ل جهی باج وهرگرتنی یی روبنشتی بوو، عیسی گۆتی: «ب دویش من بکهفه.» ئەو رابوو و ب دویش وی کەفت.¹⁰ دهمی عیسا ل سهر سفری ل مالا مهتتای، وهسا چیبوو گهلهك باجگر و گونههکارین دی هاتن و ل گهل وی و شاگردین وی روبنشتن.¹¹ دهمی فهربسیان ئەف چهنده دیتی،

^c 1:9 تانکو كهفه رناحوم. بنیره مهتتا 13:4

^d 8:9 پهسن مهده و سهنا

^e 13:9 هۆشینییه ع 6:6

^f 16:9 هنگی دهمی پهروکی نوی دهاته شویشتن، بچویکتر لی دهات و تیک دچوو، لهوما بهری بهیتته دروین، ل ئافی ددا، دا ئیدی بچویک نهبا.

پشتی ڤه دهستی څو کره ریشالوکه کا^g کراسی وی^h،²¹ چنکو وی دگوته څو: «ته گهر ب تنی ټهز دهستی څو بکه مه کراسی وی ژی، دی ساخ بم.»²² عیسا زڤری و دیت و گوت: «پشتراس ت به کچا من، باوهریا ته تو ساخ کری.» ټه و ژن د وی گافنی دا ساخ بوو.²³ ده می عیسا گه هشتیه مالا به پرسی، دیت بلوورقان و جه ماوهری قیژ قیژنی دکن،²⁴ گوت: «دهرکه فن! کچک نه مریه، لی یا نفستیه!» ټینا ټه و پی کهنین.²⁵ پشتی څرڤه بووی هاتینه دهر ټیخستن، ټه و چوو ژور و دهستی وی گرت. ټینا کچک رابووه.²⁶ ټه فجا دهنگوباسین فی چهندی ل هه می ده ڤه ری به لاف بوون.

دروین گه له که و پاله دکیمن

³⁵ عیسا ل ناف باژپر و گوندان دگه ریا و ل کنیشته یین وان فیکرکن دکر و مزگینیا پاشایه تی رادگه هاند و هه می نه څو شی و لاوازی ساخ دکرن.³⁶ ده می وی څرڤه بووی دیتین، دلنی وی ب وان سو ت، چنکو ټه و هکو په زی بی شقان د شه پرزه و بژاله بوون.³⁷ د وی ده می دا گوته شاگردین څو: «دروین گه له که، لی پاله دکیمن،³⁸ لهوما ژ خودانی دروینی بخوازن، دا پاله یان بو دروینا څو به نیریت.»

ههر دوازه هنارتی

(مهرقوس 3:13-19؛ لوقا 6:12-16)

عیسا دوو کوره یان ساخ دکه ت

²⁷ ده می عیسا ژ ویری دچوو، دوو که سین کوره ب دویف که فتن، گازی دکر و دگوتی: «کورنی داوودیⁱ، دلوقانی ب مه بیه!»²⁸ ده می ټه و چوویه د خانی ڤه، ههر دوو یین کوره ب پیشه هاتن و عیسا ی پرسیار ژ وان کر: «ټه ری هوین باوهری دینن، کو ټه ز دشی ڤی بکه م؟» وان به رسف دا: «به لی خودان.»²⁹ ټینا دهستی څو کره چاقین وان و گوت: «بلا بو هه وه ل دویف باوهریا هه وه به ټه کرن.»³⁰ ټه فجا چاقین وان ڤه بوون و عیسا ی ټه و ب توندی ټاگه دار کرن و گوت: «هشیار بن، بلا که س پی نه زانیت!»³¹ لی ټه و دهرکه فتن و دهنگوباس دهر باره ی وی ل سه رانسهری ده ڤه ری به لاف کرن.

ساخ کرنا لاله کی

³² ده می ټه و دهرکه فتنن، و هسا چیبوو هنده کان مر څه کی لال یی ټه جنه یه کی هنگافتی ټینا نک عیسا ی.³³ ده می ټه جنه هاتیه دهر ټیخستن، یی لال ټاخفت و څرڤه بووی حیبه تی بوون و گوتن: «وه کو فی تشتی چ جارن ل ټیسرائیلی نه هاتیه دیتن،»³⁴ لی فه رسیان گوت: «ټه و ب ده ستیه لاتا سه روکی ټه جنه یان، ټه جنه یان دهر دټیخیت.»

20:9^g ریشالوک ل فه ره نگوکی بنیره.

20:9^h ل گور ده ستوروی مووسای، خوینزه ره چوونج ټنک ده ره ماند و نه دشیا د په رستن و ژبانا جفاکی دا پشکدار بیبت و ټه گهر وی دهستی څو کره که سه کی دی، وی ټه و ژی ده ره ماند. بنیره په رستن و پیروزی 15:19-31

27:9ⁱ کورنی داوودی ناسناڤه که بو مه سیحی کو پاشایی جو هیانه. ل فه ره نگوکی بنیره.

4:10^j شه معونی وه لاتیه ره ره بنیره فه ره نگوکی.

بهیت و بهنی ژی وهکو خودانی خو لئ بهیت. ئەگەر خودانی مالی ب بهعلزهبولی^m هاتیته ناكرن، پا دئ خهلكئ مالا وی یی چهوا بیت؟

²⁶ ئەفجا ژ وان نهترسن. چ نخافتی نینن ئاشكرا نهبن و چ فهشارتی نینن نههینه زانین. ²⁷ ئەوا ئەزل تاریی دبیژمه ههوه، هوبن ل رۆناهیی بیژن و ئەوا هوبن ب پستهپستی دهبیسن، ل سهر بانان گازی بکهن. ²⁸ ژ وان نهترسن یین لهشی دکوژن. ئەو نهشین گیانی بکوژن. لئ ژ وی بترسن یی دشیته گیان و لهشی پیکشه د دۆزهخی دا ژ ئاف بهت. ²⁹ ما نه دوو چوپچک ب فلسهکی دهینه فرۆتن؟ ل گهل هندی ئیک ژ وان بیی بابی ههوه ناکهفته ئهردی. ³⁰ هندی هوبن، خو موپین سهری ههوه ژی د هژمارتینه. ³¹ ئەفجا نهترسن، هوبن ژ گهلهک چوپچکان ب بهاترن.

³² ههر کهسی ل بهرامبهری مرۆقان دانپیدانی ب من بکهت، ئەز ژی دئ ل بهرامبهری بابی خو یی ل ئەسمانان دانپیدانی ب وی کهم، ³³ و ههر کهسی ل بهرامبهری مرۆقان من ماندهلⁿ بکهت، ئەز ژی دئ ل بهرامبهری بابی خو یی ل ئەسمانان وی ماندهل کهم.

عیسا و جیهان

(لوقا 12:51-53؛ 14:26-27)

³⁴ هزر نهکهن ئەز یی هاتیم دا ئاشتیی بینمه سهر رویی ئهردی. ئەز نههاتیمه ئاشتیی بینم، لئ شیری بینم. ³⁵ ئەز یی هاتیم مرۆقی بکهمه دژی بابی وی و کچی دژی دایکا وی و بویکی دژی خهسیا وی ³⁶ و ئەها هۆسا دژمنین مرۆقی دئ بنه خهلكئ مالا وی^o. ³⁷ ههر کهسی باب یان دایکا خو پتر ژ من بقیت، ئەو نه ههژی منه و ههر کهسی کورپی خو یان کچا خو پتر ژ من بقیت، دیسان ئەو نه ههژی منه. ³⁸ ههر کهسی خاچا خو ههلهنگریت و ب دویف من نهکهفیت، ئەو نه ههژی منه. ³⁹ ههر

کهمهترین خو دا زبیری و زبفی و سفری ههلهنگرن، ¹⁰ نه چانتکی بو ریکی، نه دوو کراسان، نه پیللاههکی و نه ژی دارهکی، چنکو پاله ههژی خوارنا خویه. ¹¹ ههر گوند و باژپرهکی هوبن چوونی، لئ بگهڕیین کا کی ل ویی یی ههژییه ل نک وی بمینن، ههتا هوبن ژ ویی دچن. ¹² دهمی هوبن دچنه مالهکی سلاڤ کهنی^k ¹³ و ئەگەر ئەو مال یا ههژی بیت، بلا ئاشتیا ههوه ل سهر بیت و ئەگەر نه یا ههژی بیت بلا ئاشتی بو ههوه بزفیت. ¹⁴ ئەگەر کهسهکی ل مالهکی یان باژپرهکی هوبن قهیل نهکرن و گوھی خو نه دا ئاخفتنا ههوه، دهمی ژ ویی دهردهکهن، توژی ژ پیین خو داقتن. ¹⁵ راستیه دبیژمه ههوه: دئ رهوشا وهلاتی سه دووم و عه مۆرایی^l ل رۆژا دادکرنی ژ یا وی باژپری باستر بیت.

¹⁶ گوهداریی بکهن، ئەز ههوه وهکو میهان بو ئاف گورگان دهنییم، ئەفجا وهکو ماران د هشیار بن و وهکو کووتران د بیگونه بن. ¹⁷ لئ ژ مرۆقان هشیار بن: چنکو ئەو دئ ههوه رادهستی دادگههان کهن و دئ د کیشتههین خو دا ههوه دهنه بهر قامچیان ¹⁸ و ژ بهر من دئ ههوه بهنه بهرامبهری حوکمداران و پاشایان، دا هوبن ل بهرامبهری وان و مللهتین نهجوهی شاهدهییی بدن. ¹⁹ لئ دهمی ههوه رادهست دکهن، خهمی نهخون کا دئ چهوا ئاخفن یان دئ چ بیژن، ل وی دهمی دئ بو ههوه هیته دان کا دئ چ بیژن. ²⁰ چنکو نه هوبن ئەوی دئاخفیت، لئ گیانی بابی ههوه یی د ئاف ههوه دا دئاخفیت. ²¹ برا دئ برای رادهستی مرنی کهت و باب دئ زارۆکی رادهست کهت، زارۆک دئ بهرامبهر دایک و بابین خو رابن و دهنه کوشتن ²² و دئ ژ بهر نافی من کهربین هه میان ژ ههوه قهبن. لئ یی تا دویماهیی خو راگریت، ئەو دئ قورتال بیت. ²³ ئەگەر هوبن تهنگاف کرن ل باژپرهکی، برهقنه باژپرهکی دی. راستیه دبیژمه ههوه: هوبن ناگههن ل ههمی باژپری ئیسراییل بگهړن، ههتا کورپی مرۆف نههیت.

²⁴ شاگرد د سهر مامۆستایی خو را نینه و بهنی ژی د سهر خودانی خو را نینه. ²⁵ بهسی شاگردیه وهکو مامۆستایی خو لئ

¹⁰:12 پمیشا عبیرانی «شالوم» رامانا وی ئاشتیه، کو ب کوردی ل شوینا وی پمیشا سلاڤ دهیتته بکارئینان. سلاڤ کهنی ئانکو ئاشتیی بو بخوازن.

¹⁵:10 سه دووم و عه مۆرا ل فهرهنگۆکی بنیره.

¹⁰:25 بهعلزهبول نافی سهرۆکی ئەجنه بانه، ئانکو ئبلیسی. ل فهرهنگۆکی بنیره.

¹⁰:33 ئینکار

¹⁰:36 میخا 6:7

کەسێ ژبانا خو بپارێزیت، دێ وێ ژ دەست دەت و هەر کەسێ ژبانا خو ژ پیخەمەتی من ژ دەست بدەت، دێ وێ پارێزیت.
⁴⁰ ئەوێ هەوێ قەبیل بکەت، ئەز قەبیل کرم و یێ من قەبیل بکەت، ئەوێ ئەو قەبیل کر یێ ئەز هەنارتیم. ⁴¹ هەر کەسێ پیغەمبەرەکی قەبیل بکەت ژ بەر کو پیغەمبەرە، دێ خەلاتێ پیغەمبەرەکی وەرگرت و هەر کەسێ راستدارەکی قەبیل بکەت ژ بەر کو یێ راستدارە، دێ خەلاتێ راستدارەکی وەرگرت.
⁴² هەر کەسێ خو پەرداغەکا ئاڤا تەزی ژێ بدەتە ئێکی ژ فان کەسێن بچوێک ژ بەر کو شاگردێ منە، ئەز ب راستی دبیژمە هەو، خەلاتێ وی چ جارەن بەرزە نابیت.»

عیسا و یوحەننا یێ تافیرکەر

(لوقا 18:7-35)

11 ¹ پشستی عیسا ژ شیرەتکرنا هەر دوازده شاگردین خو ب دویماهی هاتی، ژ وێرێ چوو دا فیرکرنێ بکەت و مزگینیی د باژێرین جەلیل دا بدەت. ² دەمێ یوحەننا د زیندانێ دا گوھ ل کارین عیسای بووی، هەندەک ژ شاگردین خو هەنارتە نە و ³ پرسیار ژێ کر: «ئەری تۆی ئەوێ دێ هیت، یان خو ل هیقیا ئێکی دی بگرین؟» ⁴ عیسای بەرسقا وان دا و گۆت: «هەرن و ئەو تشتین هوبن دهبیسن و دبینن، بیژنە یوحەننا ی: ⁵ کۆرە یێ دبینن، لەنگ یێ برێقە دچن، گۆری یێ پاقر دبن، کەر یێ دهبیسن، مری یێ رادبنەقە و مزگینی بو بەلەنگازان دەپتە دان. ⁶ خوزیکین وی یێ د من نەهەلنگفیت!»
⁷ دەمێ شاگردین یوحەننا دچوون، عیسای بو وی خەلکی کۆمبووی دەربارە یوحەننا دەست ب ئاخفتنێ کر و گۆت: «هوبن دەرکەفتنە چۆلی دا چ ببینن؟ لەقەنەکی ب بای دەهژبیت؟ ⁸ ئەقجا هوبن دەرکەفتن دا چ ببینن؟ مەرۆقەکی جلیکین نازک ل بەر؟ نەخیر، خودانین جلیکین نازک د کۆچکین پاشایان دانە. ⁹ ئەقجا هوبن دەرکەفتن دا چ ببینن؟ پیغەمبەرەکی؟ بەلێ، ئەز دبیژمە هەو، ئەو ژ پیغەمبەرەکی ژێ زیدەترە. ¹⁰ ئەقەبە یێ دەربارە وی هاتیە نفیسین:

ئەقە ئەز دێ هەنارتیی خو ل پینشیا تە هنیرم،

ئەوێ دێ ریکا تە ل پینشیا تە ئامادە کەت. P.

¹¹ راستیی دبیژمە هەو: کەسەک ژ دایکا خو نەبوویە ژ یوحەننا یێ تافیرکەر مەزنتەر. لێ بچوێکترین کەس ل پاشایەتیا ئەسمانان ژ وی مەزنتەر. ¹² ژ دەمێ یوحەننا یێ تافیرکەر هەتا نوکە، خورتی یا ل پاشایەتیا ئەسمانان دەپتە کرن و یین خورت ب توندی ب دەست خو قە دەینن. ¹³ چنکو هەمی پیغەمبەرەن و دەستووری هەتا دەمێ یوحەننا یێ پەيام رادگەهانن، ¹⁴ ئەگەر هەو دەپت قەبیل بکەن ژێ، ئەقەبە ئەو ئلیاسی پیدقیە بەپت. ¹⁵ ئەوێ گوھ هەبن، بلا ببهیسیت.

¹⁶ لێ پا ئەز قی نفشی ب چ هەقەبەر بکەم؟ ئەو وەکو وان

زارۆکانە یین ل ناڤ بازاری دروینشتی و گازی هەقالبین خو دکەن ¹⁷ و دبیزن:

«مە زرنا بو هەو لێ دا، هەو سەما نەکر

و مە بو هەو قەلووراند، هەو شینی نەکر.»

¹⁸ ژ بەر کو یوحەننا هات، نەدخۆت و نەقەدخۆت و ئەو دبیزن: «ئەجەنەکی تیدا.» ¹⁹ کورێ مەرۆف هات، دخۆت و قەدخۆت و ئەو دبیزن: «ئەقە مەرۆقەکە یێ ب دویش خوارنێ و مە ی قەخوارنێ کەفتی و هەقالبی باجگر و گونەهکارانە.» لێ ئاقلمەندی ب کریارین وی دەپتە سەلماندن.»

باژێرین ل خو نەزقربین

(لوقا 13:10-15)

²⁰ پاشی عیسای دەست ب پاشقەبرنا وان باژێران کر، ئەوین پیرانیا حنیرین وی لێ هاتیە کرن، چنکو ل خو نەزقربین. ²¹ گۆت: «نەخوزیکین تە خۆرازین! نەخوزیکین تە بیت ساید! ئەو حنیرین ل ناڤ هەو روی داین، ئەگەر ل سور و ساید روی دابان، ئەو هەر ژ میژە دا ل خو زقربن، کو خرابی بکەنە بەر خو و خولیی ب سەری خو دا کەن، ²² لێ دبیژمە هەو: ل رۆژا دادکرنێ دێ رەوشا سور و سایدایی ژ یا هەو باشتەر بیت. ²³ تۆ ژێ هەمی کەفەرناحوم، ما دێ بو ئەسمانی هیبە بلندکرن؟

10:11P مەلاخی 3:1

14:11P مەلاخی 4:5

21:11P خۆرازین و بیت ساید دوو گوندین دەقەرا جەلیل بوون.

21:11S خراب: نیشان بوو بو تۆبەکرنێ. ل فەرەهەنگۆکی بنپەرە.

خو بدی، شاگردین ته یی وی دکهن، ئەوا نه رهوایه د شه‌مبیبی^v دا بهیته کرن!«³ ئینا گۆته وان: «ما هه‌وه نه خواندیه کا داوودی چ کر^w، ده‌می ئەو و یین ل گهل وی برسی بووین،⁴ چه‌وا چوو د مالا خودی قه و نانێ پیشکیشیی^x خوار، ئەوی نه بو وی ره‌وا بوو بخۆت، نه بو یین ل گهل وی، ب تنی بو کاهنان ره‌وا بوو؟⁵ یان ما هه‌وه د ده‌ستووری دا نه خواندیه کو ل شه‌مبیبی کاهن د په‌رستگه‌هی قه زیده‌گافیی ل سهر پیروزی شه‌مبیبی^y دکهن و گونه‌هبار نابن؟⁶ لی ئەز دبیتزه هه‌وه: ئیککی ژ په‌رستگه‌هی مه‌زنتری یی ل فیتری⁷. ئەگه‌ر هوین د رامانا قی ئاخفتنی گه‌هشتبان: «من دلۆفانی دقیت نه قوربانی،^z هه‌وه یین بیگونه‌ه داد نه‌دکرن.⁸ چنکو کورپی مرۆف خودانی شه‌مبیبیه.»

عیسا د شه‌مبیبی دا مرۆفه‌کی ده‌ست گورۆج ساخ دکهت

(مه‌رقۆس 3:1-6؛ لوقا 6:6-11)

⁹ پاشی ویی ب جه هیللا و چوو د کنیشتیه‌یا وان قه،¹⁰ وه‌سا چیوو مرۆفه‌کی ده‌ست گورۆج^a ل ویی بوو. وان پرسیار ژ عیسا ی کر: «ئه‌ری ساخکرن ل شه‌مبیبی ره‌وایه؟» مه‌به‌ستا وان ئەو بوو کو عیسا تاوانبار بکه‌ن.¹¹ ئەوی گۆته وان: «ئه‌گه‌ر ئیک ژ هه‌وه په‌زه‌ک هه‌بیته و ل رۆژا شه‌مبیبی بکه‌قیته د چاله‌کی دا، ما ناگریت و ده‌ریخیته؟¹² ئەقجا مرۆف چه‌ند ژ په‌زی ب بهاتره! ژ به‌ر هندی ره‌وایه باشی ل شه‌مبیبی بهیته کرن.»¹³ پاشی گۆته وی مرۆفی: «ده‌ستی خو دریتز که.» وی ژ ده‌ستی خو دریتز کر و ساخ بوو قه وه‌کو ده‌ستی دی لی هات.¹⁴ لی فه‌رسی ده‌رکه‌فتن و ل دژی عیسا ده‌ست ب پیلان دانانی کرن، کا چه‌وا وی بکوژن.

نه‌خیر! تو دی که‌قیه واری مریان^t. ئەگه‌ر ئەو حنیڕین ل ناف ته‌هاتینه کرن ل سه‌ده‌می هاتبانه کرن، دا هه‌تا ئەقرو مینیت،²⁴ لی دبیتزه هه‌وه: ل رۆژا دادکرنی دی ره‌وشا وه‌لاتی سه‌ده‌می ژ یا ته‌باشتر بیت.»

بیهنقه‌دان بو ماندیوویان

(لوقا 10:21-22)

²⁵ ل وی ده‌می عیسا گۆت: «باب، خودانی ئەرد و ئەسمانی، ئەز سوپاسیا ته‌دکه‌م، چنکو ته‌ئه‌ف تشتی هه‌نی ژ تیگه‌هشتی و ئاقلمه‌ندان قه‌شارتن و ته‌بو زارۆکان ئاشکرا کرن.²⁶ به‌لی باب، چنکو هۆسا د دیتنا ته‌دا باش بوو. ²⁷ هه‌می تشت ژ لایی بابی من قه‌بو من یین هاتینه دان. کەس کورپی ناس ناکه‌ت ژلی بابی، کەس بابی ژی ناس ناکه‌ت ژلی کورپی و هه‌ر کەسی کورپی بقیته بابی بو وی ئاشکرا بکه‌ت.

²⁸ وه‌رنه‌ک من، هه‌ی هه‌می ماندیووی و بارگرانان، ئەز دی بیهنه‌هه‌وه قه‌ده‌م.²⁹ نیرکی^u من داننه‌سهر ستوی خو و ژ من فیتر بین، چنکو ئەز یین دلنهرم و ده‌روونبچوبکم و دی بو ده‌روونین خو بیهنقه‌دانی بینن.³⁰ چنکو نیرکی منی گونجایه و باری منی سقکه.»

خودانی شه‌مبیبی

(مه‌رقۆس 2:23-28؛ لوقا 6:1-5)

12 ¹ وی ده‌می عیسا ل رۆژا شه‌مبیبی د ناف ده‌خلان را بوری. شاگردین وی برسی بوون و ده‌ست ب گولیکرنی کر و خوارن.² ده‌می فه‌رسیان دیتی، گۆتی: «به‌ری

^t 23:11 ئانکو دۆزه‌خی. ل فه‌ره‌ه‌نگۆکی بنیره.

^u 29:11 ئەو داره یی ستوی گایین جۆتی ب هنجاری قه‌گری دده‌ت.

^v 2:12 رۆژا شه‌مبیبی بو جوهیان رۆژه‌کا تابه‌ت و پیروژه و کار تیندا ناهیتته کرن. ل فه‌ره‌ه‌نگۆکی بنیره.

^w 13:1 ساموئیل 21:1-6

^x 4:12 ئەو نانه یی د په‌رستگه‌هی قه‌ل به‌رامبه‌ری خودی ده‌اته دانان. ل فه‌ره‌ه‌نگۆکی بنیره نانێ پیشکیشیی.

^y 5:12 ژ به‌ر کو ئەو د رۆژا شه‌مبیبی دا کاری په‌رستگه‌هی دکهن

^z 7:12 هۆشیییه‌ع 6:6

^a 10:12 گورۆج ئانکو سه‌قه‌ت

خودی ئهجنهيان دهرديئخه، ئهقه پاشايهتيا خودی يا ب سهر ههوه دا هاتی. ²⁹ يان چهوا ئيك دشيت بجيته د مالا زهلامهکن هيزدار قه و كهلوپهلين وي تالان بکهت، ئهگهر ئهول بهراهيبي وي زهلامی هيزدار گری نهدهت و پشتی هنگی مالا وي تالان بکهت؟ ³⁰ ههر كهسی ل گهل من نهبيت، ئهول دژی منه و ههر كهسی ل گهل من خرغه نهکهت، ئهول بژاله دکهت. ³¹ ژ بهر هندی ئهز دبیژمه ههوه: ههر گونهههك و ههر گوتنهكا خراب دی ل مروغان هینه بورین، لی ل کوفرکری د دهرهقا گیانی پیرۆز دا ناهيته بورین. ³² ههر كهسی گوتنهكا خراب د دهرهقا کورپی مروف دا بیژیت، دی ل وی هینه بورین، لی ههر كهسی کوفریهکی د دهرهقا گیانی پیرۆز دا بیژیت، ل وی ناهيته بورین، نه د قی جیهانی دا و نه ژی د جیهانا دی دا.

دار ژ بهرههمی وی دهيته نیاسین

(لوقا 6:43-45)

³³ دار ژ بهرههمی وی دهيته نیاسین، ئهقجا خو ئیک دل بکهن: يان دار يا باشه و بهرههمی وی یی باشه، يان ژی دار يا خرابه و بهرههمی وی یی خرابه! ³⁴ ههوی تیژکین ماران، چهوا هوبین خراب دشین ئاخفتنهكا چاک بیژن؟ چنکو دل ب چ یی پره، دهف وی دبیژیت. ³⁵ مروفی باش ژ گهنجینهیا باشی، باشی دهرديئخیت و مروفی خراب ژ گهنجینهیا خرابی، خرابی دهرديئخیت. ³⁶ لی ئهز دبیژمه ههوه: ههر پهیشهكا پویچ يا مروف بیژیت، ل روژا دادکری دی ژی بهرپرسيار بیت. ³⁷ چنکو تو ب ئاخفتنا خو دی هییه بیگونههکر و تو ب ئاخفتنا خو دی هییه گونههبار کرن.»

نیشانا یونس پیغهمبهری

(مهرقوس 8:11-12؛ لوقا 11:29-32)

³⁸ وی دهمی هندهك ماموستایین دستوری و فرهسیان بهرسقا وی دا و گوتن: «ماموستا، ئهم ههز دکهین نیشانهکی ل سهر دهستی ته ببینین!» ³⁹ وی بهرسقا وان دا و گوت: «نفسهکی خرابکار و دههمه نیس^d نیشانهکی دخوازیت، لی

خرمهتکاری خودی یی ههلبژارتی

¹⁵ لی عیسی زانی، ئینا ژ ویری چوو. گهلهك ب دویت كهفتن و وی ههمی نهساخین وان ساخ کرن ¹⁶ و فرهمان ل وان کر کو وی ئاشکرا نهکهن. ¹⁷ ئهف چهنده چیبوو، دا ئهول سهر ئهزمانی ئیشایا پیغهمبهری هاتی ب جه بهیت، دهمی دبیژیت: ¹⁸ ئهقیه خرمةتکاری من، یی من ههلبژارتی، خوشتقیی من، یی دلی من پی خوش بووی. ئهز دی گیانی خو دانمه سهر و ئهول دی دادوهی ل سهر مللهتان بهلاق كهت. ¹⁹ ههفرکی و ههواران ناکهت و كهسی ل سهر جادان گوهر ل دهنگی وی ناییت، ²⁰ ئهول ههقههکی ههپشی ژی ناشکینیت و پهتيلهكا نیف قهمری نافهمرینیت، ههتا کو دادوهی ب سهر نه ئیخیت.

²¹ هیثیا مللهتان دی ب ناقی وی قه هینه گریدان. b

عیسا ب چ دهستهلات ئهجنهیان دهرديئخیت؟

(مهرقوس 3:20-30؛ لوقا 11:14-14:23؛ 10:12)

²² پاشی وان مروقهکی کوره و لال یی ئهجنهیان هنگافتی ئینا نك عیسی و عیسی ئهول ساخ کر، ئیدی ئهول مروف شیا بتاخیت و ببینیت ژی. ²³ ههمی خرغهبووی گوھشین و گوتن: «ئهری ما ئهقهیه کورپی داوودی؟» ²⁴ لی دهمی فرهسیان ئهقه بهیستی، وان گوت: «ئهل ب تنی ب دهستهلاتا بهعلزهبولی سهرۆکی ئهجنهیان ئهجنهیان دهرديئخیت.» ²⁵ ئینا عیسی هزرین وان زانین و گوتی: «ههر پاشایهتیهكا دووبههکی بکهقیته د ناف دا، دی ویران بیت و ههر باژیرهك يان مالهكا دووبههکی بکهقیته د ناف دا، خو رانگریت. ²⁶ ئهگهر ئبلیس ئبلیسی دهربیخیت، ئهقه دووبههکی كهفته د ناف دا، ئهقجا چهوا پاشایهتیا وی دی خو راگریت؟ ²⁷ و ئهگهر ئهز ب «بهعلزهبولی» ئهجنهیان دهرديئخه، پا کورپن ههوه^e ب کی دهرديئخن؟ ژ بهر هندی ئهول دی دادقانی ههوه بن، ²⁸ لی ئهگهر ئهز ب گیانی

b 21:12 ئیشایا 42:4-1

c 27:12 بههرا پتر مهبهست ب «کورپن ههوه» شاگردین فرهسیانه، يان ژی شاگردین عیسیان مهسیح ب خونه کو ئهول ژی جوھینه.

d 39:12 دههمه نیسی هیمايه بو شکاندنا پهیمانا خودی. ل فرههنگۆکی بنیره دههمه نیسیا روحانی

ئهف چاپکرنه بو پیداجوونیه -- مافی چاپی یی پاراستیه © KLA 2018-01-16:

نمونەيا تۆقچينى

(مەرقۇس 4:1-9؛ لوقا 8:4-8)

13 ¹ ھەر وى رۇژى عيسا ژ مال دەرکەفت و ل سەر لىقا دەرپاكى روينشت. ² گەلەك خەلك لى خرقە بوو، ژ بەر ھندى ئەو ل بەلمەكى سيار بوو و روينشت، ھەمى خەلك ژى ل سەر لىقا دەرپاكى مانە راوہستياى. ³ بۆ وان ب نمونەيان ل سەر گەلەك تىشتان ئاخفت و گۆت: «تۆقچين دەرکەفت دا تۆقى بەھافىژىت. ⁴ دەمى وى تۆف دھاقت، ھندەك ژى كەفتە سەر رىكى، ئينا بالندە ھاتن و خوار. ⁵ ھندەك ژى كەفتە سەر ئەردەكى كەثرين يى كيم ئاخ و زوى شين بوو، چنكو ئاخا وى نە يا كوير بوو، ⁶ لى دەمى رۆژ ھەلاتى، سۆت و چنكو يى بى رەھ بوو، ھشك بوو. ⁷ ھندەك ژى كەفتە ئاف سترىان، سترىان وەرار كر و ئەو فەتساند. ⁸ ھندەك ژى كەفتە ئەردەكى باش و بەرھەم دا. ھندەك ژى سەد جاركى بەرھەم دا و ھندەكان شىست جاركى و ھندەكان ژى سيھ جاركى. ⁹ ئىدى ئەوى گۆھ ھەبن، بلا بەھىسىت.»

ئارمانجا نمونەيان

(مەرقۇس 4:10-12؛ لوقا 8:9-10)

¹⁰ ئينا شاگرد ھاتنە نك وى و ژى پرسى: «بۆچى تۆ بۆ وان ب نمونەيان دئاخقى؟» ¹¹ وى بەرسقا وان دا و گۆت: «تېگەھشتتا نھىيىن پاشايەتيا ئەسمانان بۆ ھەوہ يا ھاتىہ دان، لى بۆ وان نەھاتىہ دان، ¹² چنكو ئەوى ھەبى دى پتر بۆ وى ھىتە دان تاكو د سەردا دچىت، لى ئەوى نەبى، خۆ يى ھەى ژى دى ژى ھىتە ستاندن. ¹³ ئەز بۆ وان ب نمونەيان دئاخقم، چنكو ئەو دنپرن لى نايىن و گۆھ دەن لى نايىسن و تىناگەھن. ¹⁴ ئەقجا پىشبنيا ئىشايى د وان دا ب جھ دەيت، ئەو دېژىت: «ھوين دى گۆھ قەكرى بەھىسن و تىناگەھن، دى چاف قەكرى لى نپرن و نايىن، ¹⁵ چنكو ئەف مللەتە يى سەرھشك بووى و گۆھين وان يىن گران بووين و چاقين خۆ يىن نقاندين،

ژىلى نىشانان يونس پىغەمبەرى چ نىشان بۆ قى نفسى ناھىنە دان. ⁴⁰ ھەروەكو يونس سى شەف و سى رۇژان مايە د زكى نەھنگى دا، ⁴¹ ھەروەسا كورپى مروف ژى سى شەف و سى رۇژان دى مېنىتە د دلى ئەردى دا. ⁴¹ خەلكى نەينەوا دى د رۇژا دادكرنى دا ل گەل قى نفسى رابن و دى وى گونەھبار كەت، چنكو ئەو ژ بەر ئاگەھداريا يونسى راگەھاندى، ل خۆ زقېرن و ئەفە تىكى ژ يونسى مەزنتل قىرپىيە! ⁴² شاژنا باشوورى ^f دى د رۇژا دادكرنى دا، ل گەل قى نفسى رابىت و دى وى گونەھبار كەت، چنكو ئەو ژ دويماهيا جىھانى ھات دا گۆھ بەدەتە ئاقلەنديا سلىمانى و ئەفە تىكى ژ سلىمانى مەزنتل قىرپىيە!

قەگەريانا گيانى پيس

(لوقا 11:24-26)

⁴³ دەمى گيانى پيس ژ مروقى دەرکەقت، د ئاف بىبانى دا ل ھەوانگەھەكى دگەرىت، لى نايىت. ⁴⁴ ھنگى ئەو دېژىت: «دا بزقېرمە مالا خۆ يا ئەز ژى دەرکەفتيم.» دەمى دگەھىتە مالى، دىنىت يا قالا و مالشتى و لىكدايە. ⁴⁵ پاشى دچىت ھەف گيانىن دى يىن ژ خۆ پىستل گەل خۆ دىنىت و دچنە د وى جھى دا و تىدا ئاكنجى دىن. ئەقجا رەوشا دويماهىيى يا وى مروقى ژ يا بەرى كىمباخر لى دەيت. رەوشا قى نفسى خرابكار ژى دى يا ھۆسا بيت!»

دايك و براين عيساى

(مەرقۇس 3:31-35؛ لوقا 8:19-21)

⁴⁶ دەمى ئەو ھىشتا بۆ خرقەبوويان دئاخفت، وەسا چىبوو دايك و براين وى ھاتن و ژ دەرۋە راوہستيان، داخواز دكر ل گەل وى بئاخفن. ⁴⁷ ئينا ئيك ژ ئامادەبوويان گۆت: «ئەفە دايكا تە و براين تە ژ دەرۋە د راوہستيانە، دقېن ل گەل تە بئاخفن.» ⁴⁸ لى عيساى بەرسقا وى دا و گۆت: «دايكا من كىہ و براين من كىنە؟» ⁴⁹ و دەستى خۆ درىژ كرە شاگردىن خۆ و گۆت: «ئھا ئەفەنە دايك و براين من. ⁵⁰ چنكو ھەر كەسى ب ھەزا بابى من يى ل ئەسمانان بکەت، ئەوہ خویشك و برا و دايكا من.»

^c 40:12 دەق دېژىت: د زكى ئافرنەدەھەكى دەرپايى يى زەبەلاح دا^f 42:12 مەبەست يى شاژنەكا سەبەئىہ. ھندەك بۆچوون دېژن ناڤى وى بەلقىس بوو.

نهكو ب چاڤين خو ببين
و ب گوھين خو ببھيسن
و ب مەژيى خو تيبگهھن
و بزقرن، دا ساخ بکەم. ^g

¹⁶ لى خوزبکين چاڤين ههوه، چنکو دبين و گوھين ههوه،
چنکو دبھيسن. ¹⁷ ئەز ب راستى ديژمه ههوه: هزرهتا گەلەك
پيغەمبەر و راستداران ئەو بوو، وى چەندى ببين يا ھوين دبين،
لى وان نەديت و وى چەندى ببھيسن يا ھوين دبھيسن، لى وان
نەبھيست.

رامانا نمونەيا تۆچپينى

(مەرقۆس 4:13-20؛ لوقا 8:11-15)

¹⁸ ئەفجا ھوين گوھى خو بدەنە رامانا نمونەيا تۆچپينى:

¹⁹ ھەر كەسى پەيڤا پاشايەتيى ببھيسيت و تينەگەھيت، يى
خرابكار^h دەيت و ئەوا د دلى وى دا ھاتيه چاندن، درەڤينيت،
ئەڤەيه تۆڤى ل سەر ريكى ھاتيه چاندن. ²⁰ لى يى ل سەر ئەردى
كەڤرين ھاتيه چاندن، ئەو يى پەيڤى دبھيسيت و ئيكسەر ب
دلخوشى وەردگريت، ²¹ لى ژ بەر كو رەھ تيدا نينه، ئەو يى
دۆمكورتە و دەمى تەنگاڤى يان تەپەسەرى ژ بەر پەيڤى ب
سەرى وان دەيت، ئيكسەر دەھلنگڤيت. ²² ئەوى ل ناڤ ستريان
ھاتيه چاندن، ئەو يى پەيڤى دبھيسيت، لى خەمىن قى جيهانى
و خاپاندنا دەولەمەنديى پەيڤى دفەتسينيت و پەيڤ يى بەرھەم
دبیت. ²³ لى ئەوى ل ئەردى باش ھاتيه چاندن، ئەو يى پەيڤى
دبھيسيت و تيدگەھيت. ئەو بەرھەمى ددەت، ھندەك ژى سەد
جاركى و ھندەك ژى شىست جاركى و ھندەك ژى سيھ جاركى
بەرھەمى ددەن. »

نمونەيا گەنمى و زيوانى

²⁴ نمونەيا گەنمى و زيوانى: «پاشايەتيا ئەسمانان
و ھەكو وى مەژيە يى تۆڤەكى باش ل ناڤ زەڤيا خو چاندى ²⁵ و

دەمى خەلك نەستى، دوژمنى وى ھات و زيوان ھاڤيتە ناڤ
گەنمى و چوو. ²⁶ پشتى گەنم شين بووى و گولى داى، زيوان
ژى ل گەل ديار بوو. ²⁷ بەنيين خودانى زەڤيى ھاتن و گۆتنى:
«ئەزەنى، ما تە تۆڤى باش نەھاڤيتبوو زەڤيا خو؟ پا ئەڤ زيوانە
ژ كيشە ھات؟» ²⁸ بەرسقا وان دا: «دوژمنەكى ئەڤە يا كرى!» ئينا
بەنيان پرسيار ژى كر: «تە دڤيت بچين و زيوانى كۆم كەين؟»
²⁹ بەرسقا وان دا: «نەخېر، نەكو ل گەل كۆمكرنا زيوانى ھوين
گەنمى ھەلكيشن. ³⁰ بەنيان ھەردوو پيڤكە شين ببن، ھەتا دەمى
دروينى دەيت. د وى دەمى دا، دى بيژمە پالەيىن دروينى: ل
بەراھيى زيوانى كۆم كەن و بکەنە گورز دا بەيئە سۆتن، لى
گەنمى كۆم كەن و بکەنە د عومبارا من دا.»

نمونەيا تۆڤى خەردەلى و نمونەيا ھەڤيرترشى

(مەرقۆس 4:30-34؛ لوقا 13:18-21)

³¹ وى بۆ وان نمونەيا گەنمى داى ژى ئينا و گۆت: پاشايەتيا
ئەسمانان و ھەكو دندكەكا خەردەليى، مەژەكى بر و ھاڤيتە زەڤيا
خو. ³² ئەو ژ ھەمى تۆڤان بچوبكتەر، لى دەمى شين دبیت ژ
ھەمى دەرامەتى مەزنتر لى دەيت و دبیتە دار كو بالندەيىن
ئەسمانى ل سەر چەڤين وى دچنە لىسى. » ³³ نمونەيا گەنمى داى
ژى بۆ وان ئينا و گۆت: «پاشايەتيا ئەسمانان و ھەكو ھەڤيرترشيە،
كو ژنەكى ئيناي و كرىە د ناڤ سى لەگەننن ئارى دا، ھەتا
ھەمى ترش بووى.»

مەبەست ژ نمونەيان

³⁴ ئەڤە ھەمى عيساى ب نمونە بۆ خەڤەبوويان گۆت و
تشتەك بىي نمونە بۆ وان نەگۆت. ³⁵ ئەڤ چەندە چىبوو، دا
ئەوا پيغەمبەرى گۆتى ب جھ بەيئە:

ئەز دى ب نمونەيان ئاخقم

و ئەو تشتين ژ دامەزراندنا جيهانى د قەشارتى، دى

ئاشكرا كەم. j

^g 15:13 ئيشايا 6:9-10

^h 19:13 مەبەست پىن ئبليسە.

ⁱ 33:13 ھەر لەگەنەك نيزىكى ھەشت كيلوگرامين ئارى بوو.

^j 35:13 زەبوور 2:78

شرۆڤه کرنا نمونیهیا زیوانی

36 پاشی عیسای خرقه بووی قه ره قانندن و چوو مال، شاگردین وی هاتنه نك و گۆتتی: «رامانا نمونیهیا زیوانا زه قی بۆ مه شرۆڤه بکه.» 37 به رسف دا و گۆته وان: «تۆقچینی تۆقی باش، ئەو کورپی مرۆڤه 38 و زه قی جیهانه و تۆقی باش کورپن پاشایه تیینه و زیوان ژێ کورپن خرابینی 39 و ئەو دۆژمنی زیوان چاندی ئبلیس، دروین ژێ دویمایا جیهانییه و پالهیین دروینی ژێ فریشته نه. 40 دئی ل دویمایا جیهانی و هسا چیبیت کا چهوا زیوانی کۆم دکهن و ب ئاگری دسوژن، 41 کورپی مرۆڤ دئی فریشته یین خۆ هنیرت، داکو یین بووینه ئەگه ری هه لنگفتنی و خرابکاران ژ پاشایه تیا وی کۆم کهن 42 و دئی هاقیژنه د ئیتوینا ئاگری دا و ل ویری گری و گفاشتنا ددانانه. 43 هنگی یین راستدار وهکو رۆژی د پاشایه تیا بابی خۆ دا، دئی رۆنایی دهن. ئەوی گوه ههن، بلا بهیسیت.»

نمونیهیا گهنجینهیی و نمونیهیا مراری

44 «پاشایه تیا ئەسمانان وهکو گهنجینهیه کا قه شارتی یا د ناف زه قیه کی دایه، ئەوا مرۆڤه کی دیتی و قه شارتیه قه، ئینا ژ کهیفان دا چوو هه می تشتین ههین فرۆتن و ئەو زه قی کری. 45 دیسان پاشایه تیا ئەسمانان وهکو بازرگانه کیه، ئەوی ل مرارین بهاگران دگه ریا 46 و ده می وی مراریه کا گه له ک ب بها دیتی، چوو هه می تشتین ههین فرۆتن و ئەو مراری کری.»

نمونیهیا تۆری

47 «دیسان پاشایه تیا ئەسمانان وهکو تۆره کیه، ئەوا هاقیتیه د ده ریا یی دا و ژ هه می رهنگان ماسی پی گرتین 48 و ده می پر بووی، وان کیشا بهر لیقا ده ریا یی و روینشتن و یین باش ژێ گرتن و کرنه د سه لکان دا و یین خراب هاقیتن. 49 د دویمایا جیهانی دا دئی هۆسا بیت: دئی فریشته هین و خرابکاران ژ ناف راستداران ده رتیخن 50 و دئی هاقیژنه د ئیتوینا ئاگری دا و ل ویری گری و گفاشتنا ددانانه.»

فیرکرنین نوی و کهفن

51 عیسای پرسیار ژ وان کر: «ئهری هوبن د قان هه میان گه هشتن؟» وان به رسقا وی دا: «به لی.» 52 پاشی گۆته وان: «ئه قجا هه ر مامۆستایه کی ده ستووری یی ل سه ر پاشایه تیا ئەسمانان هاتیه په روه ده کرن، وهکو خودان ملکه کیه، ئەوی ژ گهنجینهیا خۆ، تشتین نوی و یین کهفن ده ر دئیخیت.»

ل ناسیرهیی عیسا دهیته ره تکر

(مهرفۆس 6:1-6؛ لوقا 4:16-30)

53 پشتی عیسای ئەف نمونه ب دویمایه ئینان، ژ ویری چوو 54 و هاته باژپرکی خۆ و ده ست ب فیرکرنی د کنیشته یین وان دا کر، ئەقجا ئەو گوهشین و گۆتن: «ئهری وی ئەف ئاقلمه ندی و حنیره ژ کیه ئیناینه؟ 55 ئهری ئەو نه کورپی دارتاشیه؟ ئهری نافی دایکا وی نه مه ربه مه، براین وی یه عقوب و یوسف و شه معون و یه هودا نین؟ 56 ئهری هه می خویشکین وی ل نك مه نین؟ پا ئەقه هه می ژ کیری ئیناینه؟» 57 و ئەو ژ وی دلگران بوون. لی عیسای گۆته وان: «بچ پیغه مبه ر د بی ریژ نین، ب تنی د باژپر و مالا خۆ دا نه بیت.» 58 وی ل ویری، ژ بهر بیباوه ریا وان، گه له ک حنیر نه کرن.

سه ر برینا یوحه نایی تافیرکه ر

(مهرفۆس 6:14-29؛ لوقا 9:7-9)

14 ¹ ل وی ده می، هیرودیسی ده ستهه لادارا نوچه یین عیسای بهیستن، ² ئینا گۆته خزمه تکارین خۆ: «ئه قه یوحه نایی تافیرکه ره. ئەو ژ ناف مریان یی رابوو، ژ بهر هندی حنیر ل سه ر ده ستی وی چیدبن.» ³ هیرودیسی یوحه ننا ژ بهر هیرودیا هه قژینا براین خۆ فیلیپوسی گرتوو و ب زنجیران گری دابوو و کربوو د زبندانی دا، ⁴ چنکو یوحه نای دگۆته وی: «نه یا ره وایه تۆ وی ل خۆ ماره بکه ی.» ⁵ هیرودیسی دقبا یوحه نای بکوژیت، لی ئەو ژ خه لکی دترسیا، چنکو وان یوحه ننا ب پیغه مبه ر دانا. ⁶ ل ده می گپرانان هه نگا ژ دایکبوونا هیرودیسی،

13k:42 گفاشتنا ددانان نیشانه کو ژانا وان کهسان گه له ک یا مه زنه.

14:1 هیرودیسی ته ننیاس، حوکمداری هه رتیا جه لیلی بوو یا سه ر ب ئیمپراتوریا رۆماییی قه. ل فه رهه نکۆکن بنیره.

کچا هيروديايي ل ناههراستی سهما کر و هيروديس گهلهک پي دلخوش بوو. ⁷ ئينا سویند خوار و سوز دايي، کو ههر تشتهکي وي بقیته بدهتی. ⁸ کچی ل دویف هاندانا دایکا خو گوتی: «ل فیری تو سهری یوحهنايي تافیرکه ل سهر سینیهکی بده من!» ⁹ پاشا خه مگین بوو، لی ژ بهر وان سویندین وی خوارین و ژ بهر میفنانان، وی فهرمان دا کو تهو تشتی وی بقیته وهرگریته. ¹⁰ فهرمان هنارته زیندانی و سهری یوحهنايي پری ¹¹ و سهری وی ل سهر سینیهکی ئینا و دا کچکی، تهوی ژی ئینا نک دایکا خو. ¹² شاگردین یوحهنايي هاتن و تهرمی وی بر و فهشارت. پشتی هنگی چوون گوتنه عیسی.

عیسا پینج هزاران تیر دکهت

(مهرقوس 6:30-44؛ لوقا 9:10-17؛ یوحهنا 6:1-14)

¹³ دهمی عیسی تهو رویدان بهیستی، ب تنی ب بهلهمی بو جههکی فهدهر چوو. خه لکی تهف چهنده بهیست، ئینا ژ باژپران ب پینان خو گههاندده وی. ¹⁴ دهمی عیسا ژ بهلهمی هاتیه خوار و کومهکا مهن یا مروقان دیتی، دل وی ب وان سوته و نهساخین وان ساخ کرن. ¹⁵ گاغا بوویه ئیثار، شاگرد هاتنه نک وی و گوتنی: «تهفه جههکی فهدهره و دهم بوویه درهنگی. جهماوهری بشه رهقینه، دا بچنه گوندان و خوارنی بو خو بکرن.» ¹⁶ لی عیسی گوتنه وان: «چوونا وان نه یا پیدقیه. هوین تشتهکی بدهنی دا بخون.» ¹⁷ ئینا وان گوتی: «ل فیری مه ژیلی پینج نان و دوو ماسیان تشتهکی دی نینه.» ¹⁸ ئینا گوت: بو من بیننه فیری. ¹⁹ عیسی گوتنه جهماوهری ل سهر گیای رویننه خوار. پاشی ههر پینج نان و ههر دوو ماسی وهرگرتن، بهری خو دا تهسمانی و سوپاسیا خودی کر و نان کهر کر و داغ شاگردان، ئینا وان ل سهر جهماوهری بهلاک کرن. ²⁰ ههمیان خوار و تیر بوون، پاشی دوازه سهلکین تژی پرتین بهرمایکان راکرن. ²¹ ژمارهیا تهوین خواری نیزیکی پینج هزار زهلامان بوو، ژیلی ژن و زاروکان.

عیسا ل سهر ئاقی بریشه دچیت

(مهرقوس 6:45-52؛ یوحهنا 6:15-21)

تهو جهماوهری فهدهره قینیت. ²³ پشتی وی جهماوهر فهدهره قانندی، ب تنی ب سهر چیای کهفت دا نقیژی بکته. شهف ب سهردا هات و تهو ب تنی ل ویری بوو، ²⁴ لی بهلهما شاگردان گههشتبوو نیفا دهریاک و پیلان لی ددا، چنکو بهری بای دژی وان بوو. ²⁵ بهری تهلندی، عیسا ب پینان ل سهر ئاقا دهریاک چوو نک وان. ²⁶ دهمی شاگردان دیتی تهو بی ل سهر ئاقی بریشه دچیت، بزیدان و گوتن: «تهفه رهشهیهکه!» و ژ ترسان دا کرنه ههوار. ²⁷ ههر د گافی دا عیسی گوتنه وان: «پشتراست بن! تهزم، نه ترسن!» ²⁸ پهتروسی گوتی: «خودان، ته گهر تو تهوی، فهرمانی بده من، داکو تهز ب پینان ل سهر ئاقی بهیمه نک ته.» ²⁹ عیسی گوتی: «وهره!» ئینا پهتروس ژ بهلهمی هاته خوار و ل سهر ئاقی بهرهف عیسی فه چوو. ³⁰ لی دهمی وی دیتی با پی دژواره ترسیا و دهست ب نفومبوونی کر، کره ههوار: «خودان، من قورتال بکه!» ³¹ لی د گافی دا عیسی دهستی خو درپژ کری و گرت و گوتی: «ههی کیم باوهر، تو بچی ب گومان کهفتی؟» ³² دهمی تهو ل بهلهمی سیار بووین، با راههستی، ³³ ئینا تهوین د بهلهمی دا سوجهه بو بر و گوتن: «ب راستی تو کوری خودی.»

عیسا ل جهنیسارتی نهساخان ساخ دکهت

(مهرقوس 6:53-56)

³⁴ دهمی تهو دهریازی لای لی دی پی دهریاک بووین، ل دهقرا جهنیسارتی پهیا بوون. ³⁵ خه لکی وی دهقهری تهو نیاسی و خه لکی دهوروهه راگههدار کرن، ته قجا ههمی نهساخ ئینانه نک ³⁶ و هیقی ژی دکرن، کو تهو ب تنی دهستی خو بکهنه ریشالوکهکا کراسی وی و ههمیین دهستی خو گههاندی ساخ بوون.

تیتالین باب و کالان

(مهرقوس 7:1-13)

¹ ل وی دهمی، هندهک فهریسی و ماموستایین **15** دهستوری ژ ئورشه لیمی هاتنه نک عیسی و گوتن: ² «بچی شاگردین ته سهریچیا تیتالین باب و کالان دکهن؟ تهو بهری خوارنی دهستین خو ناشوون.» ³ عیسی بهرسف دا و گوتنه وان: «تهری بچی هوین ژ بهر تیتالین خو سهریچیا فرمانا خودی دکهن؟ ⁴ خودی پی گوتی: ریزی ل دایک و بابین خو بگره

²² ههر د وی گافی دا عیسی لهز ل شاگردان کر، کول بهلهمی سیار بن و بهری وی بچنه لای لی دی پی دهریاک، ههتا

مرۆقی دهه‌رمینن. لی خوارنا زادی ب دهستین نه‌شویشتی
مرۆقی ناهه‌رمینیت.»

باوه‌ریا ژنه‌کا که‌نعانی

(مه‌رقۆس 7:24-30)

21 عیسی‌ای ئەو ده‌قه‌ر هیللا و چوو ده‌وروه‌رین سور و سایدا.
22 وه‌سا چیبوو ژنه‌کا که‌نعانی کو خه‌لکا وان ده‌قه‌ران بوو،
هاته‌نک و ب هه‌وارکی فه‌گۆت: «خودان، کورپی داوودی،
دلۆفانیی ب من ببه! ئەجنه‌یه‌کی کچا من یا هنگافتی و گه‌له‌ک
ئه‌شکه‌نجه‌ ده‌ته.» 23 لی وی ب چ په‌یقان به‌رسف نه‌دا، ئەفجا
شاگردین وی نێزیک بوون و داخواز ژئی کر: «فئی ژ مه‌ دویر
بئێخه، چنکو یا ب دویش مه‌ فه‌ دکه‌ته هه‌وار.» 24 لی وی
به‌رسف دا: «ئه‌ز ب تنی بۆ وان په‌زین به‌رزه‌ بین مالا ئیسرائیلی
یی هاتیمه‌ هنارتن.» 25 لی ئەو ژن هاته‌نک و سوجه‌ بۆ بر و
گۆتی: «خودان، هاریکاریا من بکه.» 26 وی به‌رسف دا: «نه
دروسته‌ نانی زارۆکان ببه‌ن و به‌افێژنه‌ به‌ر کویچکان!» 27 وی
به‌رسف دا: «دروسته‌ خودان، لی کویچک ژئی وان پرتان دخۆن
بین ژ میزا خودانی وان دکه‌فن.» 28 ئیدی عیسی‌ای به‌رسفا وی
دا: «خانم، باوه‌ریا ته‌ یا ب هیزه! داخوازا ته‌ ب جه‌ هات.» ئینا
د وی گافتی دا کچا وی ساخ بوو.

عیسا گه‌له‌ک مرۆفان ساخ دکه‌ت

29 عیسی‌ای ئەو ده‌قه‌ر هیللا و به‌ره‌ف کناری ده‌ریا‌کا جه‌لیل
فه‌ چوو و ب سه‌ر چپای که‌فت و ل ویرۆ روینشته‌ خوار.
30 ئینا جه‌ماوه‌ره‌کی مه‌زن هاته‌نک و گه‌له‌ک مرۆفین له‌نگ و
کۆره‌ و سه‌قه‌ت و لال و گه‌له‌ک نه‌ساخین دی ل گه‌ل خۆ ئینان
و ل به‌ر پیین وی دانان، ئەوی ژئی ساخ کرن. 31 ژ به‌ر فنی
چهندی جه‌ماوه‌ر حیبه‌تی بوو، ده‌می وان دبیتی لال یی دئاخفن
و په‌که‌فتی یی ساخ دبن و له‌نگ یی بریشه‌ دچن و کۆره‌ یی
دبین. ئینا وان خودایی ئیسرائیلی مه‌زن کر.

m و هه‌ر که‌سی ئاخفتن کریت بیژته‌ بابی خۆ یان دایکا خۆ،
دقیته‌ به‌یتته‌ کوشتن. 5n لی هوبن دیژن: هه‌ر که‌سی بیژته‌ بابی
خۆ یان دایکا خۆ: «ئه‌و هاریکاریا ئەز دا ده‌مه‌ هه‌وه، وه‌کو
پیشکیشی من دا خودی،» 6 ئیدی ل سه‌ر وی نه‌ما ئەو ریزی ل
دایک و بابین خۆ بگرت. هوبن هۆسا په‌یفا خودی بۆ پاراستنا
تیتالین خۆ ژ کار دئین. 7 هه‌ی مرۆفین دووروی! ئیشایا یی
راست بوو ده‌می پیشینی ده‌ریاره‌ی هه‌وه‌ کری، ده‌می گۆتی:
8 ئەف ملله‌ته‌ ب ده‌فی ریزی ل من دگرت،
لی دلۆ وی گه‌له‌ک یی ژ من دویره.
9 ئەو ژ قه‌ستا من دپه‌رسن،
چنکو ئەو راسپارده‌یین مرۆفان، هه‌روه‌کو فه‌رماتین من
بن، نیشا خه‌لکی دده‌ن. 0»

چییه‌ مرۆقی ده‌ه‌رمینیت؟

(مه‌رقۆس 7:14-23)

10 پاشی گازی خه‌لکی کر و گۆتی: «گوه‌ بدنه‌ و تیبگه‌هن:
11 ئەوی مرۆقی ده‌ه‌رمینیت، نه‌ ئەوه‌ یی دچینه‌ د ده‌فی دا، به‌لکو
ئه‌وی ژ ده‌فی ده‌ردکه‌فیت.» 12 هنگی شاگردان خۆ نیزیکی وی
کر و گۆتی: «تۆ دزانی ده‌می فه‌ریسیان گوه‌ ل فنی ئاخفتنی
بووی، دلگران بوون؟» 13 وی به‌رسف دا: «هه‌ر شینکاتیه‌کا
بابی من یی ئەسمانی نه‌چاندیته‌، دی هیتته‌ هه‌لکیشان. 14 وان
به‌یلن، ئەو د کۆره‌نه‌ ربه‌راتیا کۆره‌یان دکهن. ئەگه‌ر ئیکی
کۆره‌ کۆره‌یه‌کی پریشه‌ ببه‌ت، هه‌ردوو دی که‌فته‌ د چاله‌کی
دا.» 15 په‌ترۆسی گۆتی: «بۆ مه‌ فنی نمونه‌یی روهن بکه.»
16 عیسی‌ای گۆت: «ئه‌ری هوبن ژئی هیشتا تینه‌گه‌هشتینه‌؟ 17 ما
هوبن نزان هه‌ر چ تشتی دچینه‌ د ده‌فی دا، دچینه‌ د زکی ژئی دا،
پاشی ده‌ردکه‌فیتته‌ ژ ده‌ره‌؟ 18 لی ئەوی ژ ده‌فی ده‌ردکه‌فیت،
ئه‌و ژ دلۆ ده‌ردکه‌فیت و ئەوه‌ مرۆقی ده‌ه‌رمینیت. 19 چنکو ژ
دلی ئەفه‌ ده‌ردکه‌فن: هزرین خراب، کوشتن، ده‌ه‌مه‌نیسی،
بیناموسی، دزی، شاه‌دیه‌یا دره‌و و بوهتان. 20 ئەفه‌نه‌ ئەوین

15:4 ده‌ردکه‌فتن 12:20؛ گۆتارا موسای 16:5

15:4 ده‌ردکه‌فتن 17:21؛ په‌رستن و پیروزی 9:20

15:9 ئیشایا 13:29

عیسا چوار هزاران تیر دکهت

(مهرفۆس 10-1:8)

32 عیساى گازی شاگردین خو کر و گۆت: «دلئى من یى ب جهماوهرى قه، چنکو ئەفه سى رۆژه ئەو ل گهل من و وان چ نینه بخۆن. من نهفیت ئەز وان برسى قه رهفینم، نهكو د ریکى دا ژ برسدا بکهفن!» 33 شاگردان گوتى: «مه ژ کیشه ل قى چۆلى هند نان ههیه، قى جهماوهرى هه ميبى تیر بکهت؟» 34 عیساى گۆته وان: «ههوه چهند نان هه نه؟» وان گۆت: «حهفت نان و چهند ماسیین بچویک.» 35 عیساى فرمان ل جهماوهرى کر، کو ل سهر ئەردى روینه خوار. 36 پاشى ههر حهفت نان و ماسى ههلگرتن و سوپاسیا خودى کر و کهر کرن و دانه شاگردین خو و شاگردان ژى دا جهماوهرى. 37 ئینا هه میان خوار و تیر بوون و حهفت سهفیکین تزی ژ پرتین بهرماپکان راکرن. 38 و ئەوین خوارین، ژبلى ژنان و زارۆکان، چوار هزار زهلام بوون. 39 پاشى عیساى جهماوهر قه رهفاندا و ل بهله ميبى سیار بوو و چوو دهقهرا مهگه دانئى.

فهريسى داخوازا نيشانه كئى دکهن

(مهرفۆس 13-11:8؛ لوقا 56-54:12)

16 فهريسى و سهدوقى هاتنه نك عیساى، دا وى تاقى بکهن، داخوازا ژى کر کو نيشانه كئى ژ ئەسمانى نيشا وان بدهت. 2 بهرسقا وان دا: «دهمى رۆژ ئاقا دبیت، هوبن دبیتن: «دى ساهى بیت، چنكو ئەسمان یى سۆر بووى.» 3 لئى سپیدى دبیتن: «ئهفرۆ دئ سهقا یى نهخۆش بیت، چنكو ئەسمان یى سۆر و گرتییه.» هوبن دزانن دیمهنئى ئەسمانى شروقه بکهن، لئى هوبن نهشین نيشانین سهردهمان شروقه بکهن. 4 نفشه كئى خرابكار و دههمه نيبس نيشانه كئى دخوازیت، لئى ژبلى نيشانا یونس پیغه مبهرى^P، چ نيشان بو قى نفشى ناهینه دان.» پاشى ئەو هیلان و چوو.

ههفیرترشى فهريسى و سهدوقیان

(مهرفۆس 21-14:8)

5 دهمى شاگردین وى چوینه كنارى دى، ژ بیر كربوو كو نانى ل گهل خو بیهن. 6 عیساى گۆته وان: «ئاگه هدار بن، هشیار بن ژ ههفیرترشى فهريسى و سهدوقیان!» 7 شاگردان د ناچهرا خو دا دهست هافیتته دانوستاندنئى و گۆتن: «مه نان ل گهل خو نه ئینایه، لهوما یى قى دبیتیت.» 8 عیساى زانى و گۆته وان: «هههه ئه وین كیمباوه، هوبن بوچى د ناچهرا خو دا دبیتن: «مه نان نینه؟» 9 ما هیشتا هوبن تینه گه هشتینه؟ ما بیرا هه وه ناهیتته پینج نانین كو پینج هزار تیر کرین و هه وه چهند سهلك ژى كۆم کرین؟ 10 و وان حهفت نانین چوار هزار تیر کرین و هه وه چهند سهفیک ژى كۆم کرین؟ 11 هوبن چهوا تیناگههن كو من بهحسى نانى نه دکر؟ هشیارى ههفیرترشى فهريسى و سهدوقیان بن.» 12 هنگى ئەو تینگه هشتن، كو وى نه ژ بهر ههفیرترشى نانى، لئى ژ بهر فهیركنا فهريسى و سهدوقیان ئەو ئاگه هداركرن.

دانپیدانا پهتروسی كو عیسا مهسیحه

(مهرفۆس 30-27:8؛ لوقا 21-18:9)

13 دهمى عیسا گه هشتیه دهقهرا قهیسهریا فیلیپوسى، پرسیار ژ شاگردین خو کر: «خهلك دبیتن كورئى مروف كبه؟» 14 وان بهرسقا دا: «هندهك دبیتن یوحه نناى تافیركهره و هندهك دبیتن ئلیاسه و هندهك ژى دبیتن یهرمیا به یان ژى ئبكه ژ پیغه مبهرین دى.» 15 عیساى گۆته وان: «و هوبن چ دبیتن، ئەز كیمه؟» 16 ئینا شه معون پهتروسی بهرسقا وى دا و گۆت: «تو مهسیحى، كورئى خودایى زیندى.» 17 عیساى بهرسقا دا و گۆته وى: «خوزبکین ته، شه معونئى كورئى یونای! چنكو چ خوین و گۆشتان ئەفه بو ته دیار نه کریه، لئى بابئى منئى ل ئەسمانان. 18 ئەز دبیتمه ته: تو پهتروسی^q و ل سهر قى كهفرى دئى كه نیسه یا^r خو ئاقا كه م و ده رگه هین وارى مریان^s نهشین ل دژى وئى سه ركهفتنئى بینن. 19 دئى کلیلین پاشایه تیا ئەسمانان ده مه

4:16P بنیره مهتتا 12:38-42

18:16P پهتروسی ب یونانى ئانكو «كهفر»

18:16F ئانكو «جفاتا باوهرداران». ل فه رههنگۆكئى بنیره په یفا كه نیسه

18:16S ل فه رههنگۆكئى بنیره

چپايه كى بلند، ل ویرى ئەو ب تنى بوون. ² ديمهنى وى ل بهر چاچين وان هاته گوهورين و ديمى وى وهكو رۆژى روھن بوو، جلكين وى وهكو رۆناھيى سپى بوون، ³ ژ نشكه كى قه موسا و ئلياس بۆ وان ديار بوون، كو يى ل گهل عيساي دئاخفن. ⁴ ئينا پەترۆسى گۆتە عيساي: «خودان، باش بوو ئەم ل قيرى! ئەگەر تە بقت، ئەز دى سى كەپران ل قيرى چيكم: ئيك بۆ تە، ئيك بۆ موساي و ئيك ژى بۆ ئلياسى.» ⁵ هيشتا ئەو دئاخت، وەسا چپوو عەورە كى رۆناھيدار سيبەر ل وان كر و دەنگەك ژ عەورى هات و گۆت: «ئەقەيه كورى من يى خوشتقى، ئەوى دلن من يى خوش بووى، گوھى خۆ بدەنى!» ⁶ دەمى شاگردان ئەو دەنگ بهيستى، دەف و دەف خۆ ھاقتە ئەردى و گەلەك ترسيان، ⁷ عيساي ژى هات و دەستى خۆ كرى و گۆت: «رابن، نەترسن.» ⁸ وان سەرى خۆ بلندكر، ژبلى عيساي كەس نەدیت. ⁹ دەمى ئەو ژ چپاي دەھاتنە خواری، عيساي فەرمان ل وان كر و گۆت: «ئەوا ھەوە ديتى نەبېژنە كەسى، تاكو كورى مروف ژ ناف مريان رانەبيت.» ¹⁰ ئينا شاگردين وى پرسيار ژى كر: «ئەرى بۆچى مامۆستايين دەستورى دېژن پيدقيه ل بەراھيى ئلياس بهيت؟» ¹¹ وى بەرسقا وان دا و گۆت: «راستە، ئلياس دى ھيت و ھەمى تستان ريك ئيخيتەقە. ¹² لى ئەز دېژمە ھەوە: ئلياس يى ھاتى و وان نەنياسى، لى وان چ تشتى قياى ل گهل كر، ھەروەسا كورى مروف ژى ل سەر دەستين وان دى ھيتە ئيشاندن.» ¹³ و وى گاڤى شاگرد تيگەھشتن، كو وى بۆ وان بەھسى يوحەنناي تافيركەر دكر.

عيسا زارۆكە كى ھنگافتى ساخ دكەت

(مەرقۆس 9:14-29؛ لوقا 9:37-43)

¹⁴ دەمى ئەو گەھشتينە نك جەماوهرى، زەلامەك ھاتە نك عيساي و كەفتە سەر چۆكين خۆ ¹⁵ و گۆت: «خودان، دلۆقانيى ب كورى من ببە، چنكو تەپ دەينى و ئازارەكا دژوار دكيشيت و گەلەك جارن دكەقتە د ناف ئاگرى يان ئاقى دا. ¹⁶ من ئينا نك شاگردين تە، لى ئەو نەشيان وى ساخ بكن.» ¹⁷ عيساي بەرسف دا و گۆت: «ھەى نفشى بياوهر و خوار، تا كەنگى دى د ناف ھەوە دا مينم؟ تا كەنگى دى بېھنا خۆ ل ھەوە فرەھ كەم؟

تە و ھەر تشتە كى تۆل ئەردى گرى بدەى، دى ل ئەسمانان يى گرىداى بيت و ھەر تشتە كى ل ئەردى قەبەكى، دى ل ئەسمانان يى قەكرى بيت.» ²⁰ ھنگى عيساي فەرمان دا شاگردين خۆ كو نەبېژنە كەسى ئەو مەسيحە.

عيسا پيشينيا مرن و رابونا خۆ دكەت

(مەرقۆس 8:31 تاكو 9:1؛ لوقا 9:22-27)

²¹ د وى دەمى دا، عيساي دەست يى كر شاگردين خۆ ئاگەھدار كرن، كو پيدقيه ئەو بچيتە ئورشەليمى و ژ لاين رېھسپى و سەرۆكين كاهنان و مامۆستايين دەستورى قە بەيتە ئازاردان و كوشتن و ل رۆژا سيبى رابيتەقە. ²² پەترۆسى ئەو قەدەر كر و پاشقە بر و گۆتى: «خودان، دويرى تە! چ جارن ئەف تشتە ب سەرى تە ناھيت.» ²³ عيسا ل پەترۆسى زقپرى و گۆتى: «ژ بەر چاچين من ھەرە ھەى ئبليس! تۆ ئاستەنگى ل پيشيا من، چنكو ھزرين تە نە ل سەر تشتين خودينە، لى ل سەر تشتين مروفانە.»

²⁴ ھنگى عيساي گۆتە شاگردين خۆ: «ئەگەر ئيكى بقت ل دويش من بهيت، بلا خۆ ماندەل¹ بکەت و خاچا خۆ ھەلگريت و ب دويش من بکەقت. ²⁵ چنكو ئەوى بقت ژيانا خۆ قورتال بکەت، دى وى ژ دەست دەت، لى ئەوى ژيانا خۆ ژ پيخەمەتى من ژ دەست بدەت، دى وى پاريزيت. ²⁶ مروف دى چ مفای کەت، ئەگەر جيھان ھەمى ب دەست خۆ قە ئينا، لى ژيانا خۆ ژ دەست دا؟ مروف دى ب پيش ژيانا خۆ قە چ دەت؟ ²⁷ كورى مروف دى ب مەزناھيا بابى خۆ قە ل گهل فریشتەين خۆ ھيت، ھنگى ھەر كەسەك دى ل دويش كارين خۆ ھيتە خەلاتكرن. ²⁸ ب راستى دېژمە ھەوە: ھندەك ژ ئەوين ل قيرى راوہستياين، تاكو ھاتنا كورى مروف د پاشايەتيا وى دا نەبين، تام ناکەنە مرنى.»

دياروونا مەزناھيا عيساي بۆ شاگردان

(مەرقۆس 9:2-13؛ لوقا 9:28-36)

¹ پشتى شەش رۆژان، عيساي پەترۆس، يەعقوب و براينى وى يوحەننا ل گهل خۆ برن و سەرئوخستەنە

17

ټهوی ههري مهزن ل پاشايه تيا ټسمانان

(مهرقوس 9:33-37؛ لوقا 9:46-48)

وی بیننه نك من ل څیري.» 18 عيسای ل ټهجنه ی حهیتانده، ټینا ژ کورکی ده رکهفت و د وی گافې دا ساخ بوو. 19 ټینا شاگرد ب تنی هاتنه نك عيسای و ژي پرسین: «بوی ټم نه شپاین ټهجنه ی ده ریټیخین؟» 20 وی گوته وان: «ژ کیم باوه ریا هه وهیه. ټهز راستیی دیټمه هه وه: ټه گهر هه وه ته مهت دندکه کا خه رده لی باوه ریا هه بیت، دی بیټنه څی چیا ی: «ژ څیري هه ره ویراهه،» دی چیت. چ تشت ل بهر هه وه ټاسی نابن. 21 لی ټف توخمه ده رناکهن، ټه گهر ب نفیژ و روژبان نه بیت.»

عيسا جاره کا دی پیښینیا مرن و رابونا خو دکهت

(مهرقوس 9:30-32؛ لوقا 9:43-45)

22 ده می ټه و پیکه ل جهلیل کومبووین، عيسای گوته شاگردین خو: «چ نه مایه دی کورې مروث رادهستی مروثان هیته کرن، 23 دی وی کوژن و ل روژا سیی دی رابیته څه.» ټینا گه له ک ب خه م کهفتن.

18 د وی ده می دا شاگرد بهر هف عيسای څه هاتن و گوتی: «بی ههري مهزن ل پاشايه تيا ټسمانان کیه؟» 2 گازی کره زاروکه کی و د ناقه را وان دا راوه ستاند 3 و گوت: «ب راستی دیټمه هه وه: ټه گهر هوین نه هینه گوهرین و وه کو زاروکان لی نه هین، چ جاران هوین ناچنه د پاشايه تيا ټسمانان دا. 4 هه ر کهسی خو وه کو څی زاروکی ده روونبچویک بکهت، ټه وه بی ههري مهزن ل پاشايه تيا ټسمانان. 5 هه ر کهسی زاروکه کی وه کو څی ب ناڅی من قه بیل بکهت، ټه وی ټهز قه بیل کرم.

دژواریا گونه هی

(مهرقوس 9:42-48؛ لوقا 1:17-2)

6 لی هه ر کهسی بیته ټه گهری هه لنگفتنا ټیک ژ قان بچویکین باوه ری ب من هه ی، بو وی باشره بهر ټاشه ک ب ستوی وی څه بهیته گریدان و د کورایا ده ریای دا بهیته خه ندقاندن. 7 نه خوزیکین جیهانی ژ بهر ټه گهرین هه لنگفتنی! پیدقیه ټه گهرین هه لنگفتنی هه بن، لی نه خوزیکین وی کهسی بی ټه گهری هه لنگفتنی ل سه ر دهستی وی دهیت. 8 ټه گهر دهستی ته یان پیی ته بیته ټه گهری هه لنگفتنا ته، بیره و بهاقیژه. باشره تو دهست پری یان لهنگ بچیه د ژبانې ل دا، ژ کو تو بی ب دوو دهست و دوو پینان بی و بو ناف ټاگرې هه روهر بهیته هاقیتن. 9 ټه گهر چاڅی ته بیته ټه گهری هه لنگفتنا ته، بیته ده ر و بهاقیژه. باشره تو بی ب چاقه کی بی و بچیه د ژبانې دا، ژ کو تو بی ب دوو چاقان بی و بو ناف ټاگرې دوزه خی بهیته هاقیتن.»

باجا په رستگه هی

24 ده می ټه و گه هشتینه کهفه رناحوم، باجرین دوو ده رهه مان 7 هاتنه نك په تروسی و گوتی: «ما ماموستای هه وه باجا دوو ده رهه می نادهت؟» 25 په تروسی بهر سف دا: «به لی.» ده می په تروس هاتیه د خانی څه، ټیکسه ر عيسای پرسیار ژي کر: «تو چ دیټی شه معون W: پاشاین ټه ردی باجی یان خویکی ژ کی وهر دگرن؟ ژ کورین خو یان ژ بیانان؟» 26 په تروسی بهر سف دا: «ژ بیانان.» عيسای گوتی: «ټه گهر هوسایه، کور ژ وی د ټازادن. 27 لی داکو ټم بو وان نه بیته ټاستهنگ، هه ره ده ریاکی و شوکی بهاقیژه و ټیکه مین ماسیا ده رده کفیت بگره و دهڅی وی څه که، دی ستاتیره کی X بیی. به و باجی ژ پیش من و خو څه بده.»

17:24 باجه کا تاييه ته بو په رستگه هی، سالانه دهاته وهرگرتن. ده رکهفتن 13:30

17:25 شه معون ټانکو په تروس. مهتا 4:18

17:27 ستاتیر، پارویه کی یونانی بوو، دبوونه چوار ده رهه م

18:8 مه بهست پی ژبانان هه روهره

نمونەيا پەزى بەرزە

(لوقا 15:3-7)

21 پاشى پەترۆس ھاتە نك و پرسىيار ژى كر: «ھەى خودان، چەند جارن براىى من^b دەربارەى من گونەھان بکەت، ئەز لى بوم؟ ئەرى ھەتا حەفت جارن؟» 22 عىساي بەرسقا وى دا: «ئەز دىيژمە تە: نە ھەتا حەفت جارن، لى ھەتا حەفتى جارن حەفت! 23 چنكو پاشايەتيا ئەسمانان وەكو پاشايەكە، قيا ژمىربارىى ل گەل بەنيپن خۆ بکەت. 24 دەمى ل گەل وان دەست ب ژمىربارىى كرى، ئىك ئىنانە نك ب دەھ هزار قالىپن زىرى^c يى قەردار بوو، 25 لى وى نەبوو قەرى خۆ بدەت، خودانى وى فەرمان دا كو ئەو و ژن و زارۆك و ھەر تىشتەكى وى ھەى بەيپنە فرۆتن و قەرى وى بەيپنە دان. 26 ئەقجا بەنى سوجدە بو بر و گۆت: «بېھنا خۆ ل من فرەھ بکە، ئەز دى ھەمى قەرى خۆ دەم.» 27 ئىنا دلئى خودانى ما ب بەنى قە، ئەقجا بەردا و قەرى وى پى ھىلا. 28 دەمى ئەو بەنى دەرکەفتى، ھەقالەكى خۆ يى بەنى دىت، ئەوى ب سەد دىناران^d قەردارى وى، حەفكا وى گرت و گۆتى: «قەرى من بدە!» 29 ئەقجا ھەقالى وى خۆ ھاقتە بەر پىپىن وى و ھىقى ژى کرن و گۆتى: «بېھنا خۆ ل من فرەھ بکە، ئەز دى دەمە تە.» 30 لى ئەو رازى نەبوو و ھاقتە د زىندانى دا، ھەتا قەرى خۆ بدەت. 31 دەمى ھەقالىن وى يىن بەنى ئەف تىشتە دىتى، گەلەك پى نەخۆش بوون و چوون ئەف چەندە گۆتنە خودانى خۆ. 32 ئىنا خودانى ژى گازى كرى و گۆتى: «ھەى بەنى خراب، ئەو قەر ھەمى من ب تە ھىلا، چنكو تە ھىقى ژ من کرن. 33 ئەرى ما نە پىدقى بوو تە دلۆقانى ب ھەقالى خۆ يى بەنى برىا، ھەر وەكو من دلۆقانى ب تە برى؟» 34 خودان گەلەك تۆرە بوو، دا دەستى ئەشكەنجەكەران، ھەتا قەرى خۆ ھەمىن بدەت. 35 ھۆسا بابى من يى ئەسمانى ژى دى قى ب سەرى ھەوە ئىنیت، ئەگەر ھەر ئىك ژ ھەوە ژ دل ل براىى خۆ نەبوریت.»

10 «ھىيار بن، كەس ب سقكاتى بەرى خۆ نەدەتە ئىك ژ قان بچويكان! ئەز دىيژمە ھەوە: فرىشتەيىن وان ل ئەسمانان ھەردەم دىمى بابى من يى ل ئەسمانان دىبنن. 11 چنكو كورى مرؤف يى ھاتى، دا يىن بەرزە قورتال بکەت. 12 ھوین چ دىيژن؟ ئەگەر مرؤفەكى سەد پەز ھەبن و ئىك ژ وان بەرزە بوو، ما ئەو وان نۆت و نەھان ل چىاي ناھىلىت و ناچىت ل دوىف يا بەرزە بگەپىت؟ 13 ب راستى دىيژمە ھەوە: ئەگەر وى دىت، دى كەيفا وى ب وى پتر بىت ژ كەيفا وى ب وان نۆت و نەھ پەزىن بەرزە نەبوو. 14 ھۆسا بابى ھەوە ئەوى ل ئەسمانان نەقىت ئىك ژ قان بچويكان ژ ناڤ بچىت.

ئەگەر براىى تە گونەھەك د دەرھەقا تە دا كر

(لوقا 17:3)

15 ئەگەر براىى تە گونەھەك دەربارەى تە كر، تۆ ب تى ھەرە نك وى و گازندەيى ژى بکە. ئەگەر گوھى خۆ دا تە، تە براىى خۆ ب دەست خۆ قە ئىنا. 16 ئەگەر گوھى خۆ نەدا تە، كەسەكى يان دوويان ل گەل خۆ بىە، دا «ھەر تاوانەك ب دەقى دوويان سى شاھدان بەيپنە سەلماندن.» 17 ئەگەر گوھى خۆ نەدا وان، تۆ بىژە جقاتا باوہرداران و ئەگەر گوھى خۆ نەدا جقاتى ژى، بلا ئەو ل نك تە وەكو ئىكى پوتپەرئىس^a يان باجگر بىت. 18 ب راستى دىيژمە ھەوە: ھەر تىشتەكى ھوین ل ئەردى گرى بدەن، دى ل ئەسمانى يى گرىداى بىت و ھەر تىشتەكى ھوین ل ئەردى قەبەكەن، دى ل ئەسمانى يى قەكرى بىت. 19 دىسان دىيژمە ھەوە: ئەگەر دوو ژ ھەوە ل ئەردى ل سەر داخوازەكى پىك ھاتن، داخووزا وان چ تىشت بىت، دى بو وان ژ نك بابى من يى ل ئەسمانان ب جھ ھىت. 20 چنكو ھەر جھەكى دوو يان سى ب ناڤى من كۆم بىن، ئەز يى ل وىرى د ناڤ وان دا.»

16:18 گوتارا مووساى 15:19

17:18^a سەنەمپەرئىس

21:18^b مەبەست پىن ھەر باوہردارەكى دىە، چنكو ھەمى باوہردار خویشك و برانە

24:18^c ب يونانى دىيژىت دەھ هزار تالانت. ل فەرھەنگوگى بنىرە تالانت

28:18^d ھەر دىنارەك، كرىيا رۆژەكى يا پالەى بوو

ژن بهردان

(مهرقوس 12-1:10)

عیسا زارۆكان بهرهكهدار دكهت

(مهرقوس 16-13:10؛ لوقا 17-15:18)

19 ¹پشتی عیساى ئەف ئاخفتنه ب دویماهی ئیناین، ژ جهلیلی دهرکهفت و چوو دهقهرا پههودیایی، ئەوا دکهفیته لایی دی یی رویباری ئوردن^e. ²گهلهك جهماوهر ب دویف كهفتن و نهساخپن وان ل ویژی ساخ کرن. ³هندهك فهریسی هاتنه نك عیساى، داکو تاقی بکهن، ژى پرسین: «ئهری رهواپه زهلام ژ بهر ههر ئەگهرهکی ههبيت، ژنا خو بهردهت؟» ⁴وی بهرسف دا و گوت: «ئهری ما ههوه نهخواندیه، کو ئافریندهری (ژ دهستپیکری مرؤف نیر و می یین داین)؟^f ⁵ و گوت: ژ بهر فی چهندی زهلام دی دایک و بابین خو هیلیت و ب ژنا خو فه نویسییت و دی ههردوو بنه ئیک لهش،^g ⁶هؤسا ئیدی ئەو نه دوونه، لی ئیک لهشن. ئەفجا ئەوین خودی ئەو کرینه ئیک، بلا مرؤف ژیکفه نهکەت.» ⁷ژى پرسین: «لی بۆچی مووسای فرمان دابوو کو میڕ بهلگهنامهیا بهردانی بدته ژنا خو، دهمی وی بهرددهت؟»^h ⁸عیساى بهرسفا وان دا: «ژ بهر سهرهشکیا ههوه مووسای هیلا هوین ژنن خو بهردن، لی ل دهستپیکری هؤسا نهبوو⁹ و ئەز دبیژمه ههوه: ههر کهسی ژبلی ئەگهری دههمه نیسیی ژنا خو بهردهت و بو خو ئیکا دی بینیت، ئەو دههمه نیسیی دکهت.» ¹⁰ئینا شاگردین وی گوتی: «ئەگەر کاودانی میری ل گهل ژنی یی هؤسا بیت، باشتره ژنی نهئینیت.» ¹¹عیساى بهرسفا وان دا: «ههمی کهس نهشپن فی گوتنی قهیل بکهن، ژبلی یین بو هاتیه دان. ¹²چنکو هندهك ژ زکماکی د خهساندینه و هندهك ژى ژ لایی خهلكی فه هاتینه خهساندن و یین دی ژ بهر پاشایهتیا ئەسمانان خو خهساندیه. ئەفجا یی بشیت فی چهندی قهیل بکهت، بلا قهیل بکهت.»

¹³پشتی هنگی هندهك زارۆك ئینانه نك عیساى، دا دهستین خو بدانیته سهه وان و نفیژی بکهت، شاگردان ژى ل وان هیتاند. ¹⁴لی عیساى گوت: «بهیلن زارۆك بهینه نك من و ری لی نهگرن، چنکو پاشایهتیا ئەسمانان بو یین وهکو وان.» ¹⁵وی دهستین خو دانانه سهه وان و ژ ویژی چوو.

گهنجی دهولهمنده

(مهرقوس 31-17:10؛ لوقا 30-18:18)

¹⁶پاشی وهسا چیبوو ئیک ب نك عیساى فه هات و گوتی: «ماموستا، چ چاکی بکهم دا ژبانا ههروههر ب دهست خو فه بینم؟» ¹⁷عیساى بهرسفا وی دا: «بۆچی تو دهربارهی چاکیی پرسیارا من دکهی؟ ب تنی ئیکى ههی یی چاکه. لی ئەگهر ته بقیت تو بچی د ژبانى دا، فرمانان ب جه بینه.» ¹⁸وی گوتی: «کیژ فرمانان؟» عیساى بهرسفا دا: «کوشتنی نهکه، دههمه نیسیی نهکه، دزیی نهکه، شاهدهییا ب دره و نهده، ¹⁹ریژی ل دایک و بابین خو بگرهⁱ و «حهز ژ نیزیکی خو بکه، وهك چهوا تو حهز ژ خو دکهی.»^j ²⁰گهنجی گوتی: «من ئەفه ههمی ب جه ئیناینه. ئیدی چ یی ژ من کیمه؟» ²¹عیساى گوته وی: «ئەگهر ته بقیت تو یی کامل بی، ههپه تشتین خو بفرۆشه و بده ههژاران، دی ته گهنجینه بهک ل ئەسمانان ههبيت، پاشی وهره ب دویف من بکهفه.» ²²دهمی گهنجی ئەف ئاخفتنه بهیستی، چوو یی خهبار، چنکو ئەو خودان سامانهکی مهزن بوو.

²³ئینا عیساى گوته شاگردین خو: «راستیه دبیژمه ههوه: زهحمهته مرؤفی دهولهمنده بچیته د پاشایهتیا ئەسمانان دا. ²⁴ديسان دبیژمه ههوه: چوونا حیشتری د کونا دهرزیکى را ب

^e1:19 رویباری ئوردن دکهفیته رۆژهلاتی ئورشه لیمی و «لایی دی یی رویباری ئوردن» رۆژهلاتی رویباریه.

^f4:19 دهستپیکرن 27:1

^g5:19 دهستپیکرن 24:2

^h7:19 گوتارا مووسای 1:24

ⁱ19:19 دهرکهفتن 16-12:20؛ گوتارا مووسای 20-16:5

^j19:19 پهستن و پیروزی 18:19

ژ خودانی مالی کرن 12 و گوتنی: «ئەوین دویمایی هاتین ب تنی دەمژمیرەکن کار کر و تە ئەو ئینانە ریزا مە، و مە خۆ ل بەر گرانی رۆژی و گەرمی گرتییە». 13 بەرسقا ئیک ژ وان دا: «هەقال، من مافی تە نەخوارییە. ما ئەز و تۆ ل سەر دینارەکنی پیک نەهاتبوین؟» 14 مافی خۆ وەرگرە و هەرە سەر ریکا خۆ. من دقیت وەکو تە بدەمە ئەفی دویمایی ژی. 15 ما من ماف نینە ب مالی خۆ و بکەم یا من دقیت؟ یان ژی چاقین تە ب مەردینیا من رانابن؟» 16 هۆسا ئەوین پاشیی دى بنە یین پیشیی و یین پیشیی دى بنە یین پاشیی.

عیسا جارەکا دی پیشینیا مرن و رابوونا خۆ دکەت

(مەرقۆس 10:32-34؛ لوقا 18:31-34)

17 دەمی عیسا بەرەف ئورشەلیمی ب سەر دکەفت، هەر دوازده شاگردین خۆ برێقە قەدەر کرن و گۆتە وان: 18 «ئەقە ئەم یی بەرەف ئورشەلیمی ب سەر دکەفین و کورپی مرۆف دى رادەستی سەرۆکین کاهنان و مامۆستایین دەستوری هیتە کرن و ئەو دى حوکمی مرنی ل سەر دانن 19 و دى وی رادەستی مللەتان کەن، دا ترانەیان پى بکەن و قامچی بدەن و خاچ بدەن، لى ل رۆژا سییی دى ژ ناڤ مریان رابیت.»

داخووا دایکا کورپین زەبەدی

(مەرقۆس 10:35-45)

20 وی دەمی دایکا کورپین زەبەدی ل گەل هەردوو کورپین خۆ نیزیکی عیسا بوون و وی سوجده بۆ بر و داخوواک ژى کر. 21 وی گوتی: «تە چ دقیت؟» بەرسقا وی دا: «فەرمانی بدە کو هەردوو کورپین من د پاشایەتیا تە دا، ئیک ل لایى تە یی راستی و یی دى ل لایى چەپى، روینن.» 22 عیسا بەرسقا دا و گوت: «هوبن نزانن کا هوبن چ دخووان. ما هوبن دشین ژ وی پەرداغی قەخۆن، یا کو نیزیکە ئەز دى ژى قەخۆم؟» وان بەرسقا وی دا: «ئەم دشیین.» 23 عیسا گۆتە وان: «راستە، هوبن دى ژ پەرداغی من قەخۆن، لى دەستوریا روینشتنی ل لایى منى راستی و چەپى، نە دەستی من دایە بدەم، لى ب تنی بۆ وانە یین ژ لایى بابی من قە بۆ وان هاتیە ئامادە کرن.» 24 دەمی هەر دەه شاگردین دى ئەف تشتە بهیستی، ژ هەردوو برایان دلگران بوون. 25 لى عیسا گازی وان هەمیان کر و گوت: «هوبن

ساناهیترە ژ ب ژۆرکەفتنا دەولەمەندەکی بۆ پاشایەتیا خودی.» 25 دەمی شاگردان ئەف تشتە بهیستی، گەلەك حیبەتی بوون و گوتن: «ئەقجا کی دشیت قورتال بییت؟» 26 عیسا بەری خۆ دا وان و گوت: «ئەقە ل نك مرۆفان مەحاله، لى ل نك خودی، هەمی تشت د شیان دانە.» 27 وی دەمی پەترۆسی لى قەگپرا و گوت: «ئەقە مە هەمی تشت یین هیلاین و ئەم یی ب دویف تە کەفتین. ئەقجا بۆ مە دى چ هەبییت؟» 28 عیسا بەرسقا وان دا: «ب راستی دبیژمە هەو: د نوبکرنی دا، دەمی کورپی مرۆف ل سەر تەختی مەزناھیا خۆ دروینیت، هوبن ئەوین ب دویف من کەفتین، دى ل سەر دوازده تەختان روینن و دادوهری ل سەر هەر دوازده هۆزین ئیسرائیل کەن. 29 هەر کەسى خانى، یان برا، یان خویشک، یان باب، یان دایک، یان زارۆک یان زەقی ژ پیخەمەت ناڤى من هیلا بییت، دى سەد جارکی هندى وەرگریت و دى ژبانا هەر و هەر ب میرات وەرگریت. 30 لى گەلەکین پیشیی دى بنە یین پاشیی و گەلەکین پاشیی دى بنە یین پیشیی.»

نمونهیا پالەیان

20 1 «پاشایەتیا ئەسمانان وەکو خودان ملکەکیە، سپیدی زوی ژ مالی دەرکەفت دا بۆ رەزى خۆ پالەیان بگریت. 2 ل گەل وان پیک هات کو هەر رۆژی دینارەکنی بدەتی، پاشی هەنارتە ناڤ رەزى خۆ. 3 ل دۆرین دەمژمیر نەه، دەرکەفت و هەندەکین دى یین بیکار ل بازارى دیتن. 4 گۆتە وان: «هوبن ژى هەرنە ناڤ رەزى، ئەز دى وی دەمە هەوە یا مافی هەوە بییت.» ئەو ژى چوون. 5 ل دەمژمیر دوازده و ل دەمژمیر سییی ژى ئەو دەرکەفتە بازارى و هەمان تشت کر. 6 ل دۆرین دەمژمیر پینجی ئیڤقاری، جارەکا دى دەرکەفت، هەندەک پالەیین دى دیتن و گۆتە وان: «بۆچی هوبن ب درێژاھیا رۆژی بیکار ل قیری د راوەستیاینە؟» 7 وان بەرسقا وی دا: «چنکو کەسى ئەم نەبرینە پالەتی.» گۆتە وان: «هوبن ژى هەرنە ناڤ رەزى من.» 8 دەمی بوویە شەف، خودانی رەزى گۆتە سەرکاری خۆ: «گازی پالەیان بکە و مافی وان بدی، ژ یین دویمایی دەست پی بکە هەتا دگەھیه یین بەراھیی.» 9 ئەوین دەمژمیر پینجی ئیڤقاری دەست ب کاری کری، هاتن و هەر ئیکی دینارەک وەرگریت. 10 ئەقجا یین بەراھیی هاتن، وان هزر کر ئەو دى پتر وەرگرن، لى هەر ئیکی ژ وان ژى دینارەک وەرگریت. 11 دەمی وان دینار وەرگریت گازندە

دزانن سهروکين مللهتان زالدهستیی ل وان دکهن و مهزنین وان
ژی دهستههلاتداری ل سهر دکهن،²⁶ لی د ناڤ ههوه دا وهسا
ناپیت. ئەوی حەز بکەت د ناڤ ههوه دا یی مهزن بیت، دقیت
ببیتە خزمەتکاری ههوه²⁷ و ئەوی حەز بکەت د ناڤ ههوه دا یی
پیشیی بیت، دقیت ببیتە بهنیی ههوه.²⁸ ههروهسا کورپی مرۆڤ
ژی نههاتیە داکو خزمەتا وی بهیتە کرن، لی دا ئەو خزمەتی
بکەت و خو ژ پیش گهلهکان ڤه بکەته گوری.»

ساخکرنا دوو کۆرهیان

(مهرقۆس 10:46-52؛ لوقا 18:35-43)

²⁹ دهمی عیسا و شاگردین خو ژ ئهريحا دهر دکهفتن،
جهماوه رەکی مهزن ل دویش وی چوون.³⁰ وهسا چیبوو دوو کۆره
ل رهخی ریکی دروینشتیبوون. دهمی بهیستی کو عیسا یی
دبوری، کرنه گازی: «خودان، کورپی داوودی، دلۆقانیی ب مه
ببه!»³¹ جهماوه ری ئەو پاشقه برن دا ببدهنگ بین، لی وان ب
دهنگه کی بلندتر کره ههوار و گۆتن: «خودان، کورپی داوودی،
دلۆقانیی ب مه ببه!»³² عیسا راوهستیا و ئەو گازی کرن و
گۆته وان: «ههوه چ دقیت ئەز بو ههوه بکهم؟»³³ وان گۆتی:
«خودان، بیناهیی بده چاقین مه.»³⁴ دلۆی وی ما ب وان ڤه و
دهستی خو کره چاقین وان. د گافی دا وان بیناهی کر و ئەو ل
دویش وی چوون.

عیسا دچیتە د ئورشه لیمی ڤه

(مهرقۆس 11:1-11؛ لوقا 19:28-40؛ یوحنا 12:12-19)

21 دهمی نیزیکی ئورشه لیمی بوین و هاتیینه بیت
فاجی ل نک چیبایی زهیتوان، عیسا دوو شاگردین
خو هنارتن² و گۆته وان: «هه رنه ڤی گوندی بهرامبه ری ههوه،
ئیکسه ر دی ما که ره کا گریدی ل گهل جانه که ره کی بین، وان
ڤه کهن و بو من بین.³ ئەگەر ئیکی تشته ک گۆته ههوه، بیژنی:
«خودانی پیدقی یا پی هه ی.» ئەو دی ئیکسه ر هنییرت.»⁴ و ڤی

وهسا روی دا، داکو ئەو تشتی ل سهر زاری پیغه مبه ری هاتیه
گۆتن، ب جه بهیت:
⁵ «بیژنه سییونا کچ،
ئها ئەڤه پاشایی ته یی دهیتە نک ته،
یی دلنهرم و سیاره ل که ری،
ل جانه که ری تیژکی ما که ری.»^k

⁶ ئەڤجا شاگرد چوون و ئەو کر ئەوا عیسا ی فه رمان پی دای.
⁷ ما که ر و جانه که ر ئینان و جلکین خو دانانه سهر و عیسا لی
سیار بوو.⁸ بههرا پتر ژ جهماوه ری خرڤه بووی ریک ب جلکین
خو راییخست و هنده کین دی چه ڤین داران برین و ریک پی
راییخست.⁹ جهماوه ری به ری عیسا ی دچوو و یی ل پشت وی
دهات، گازی دکر و دگۆت:

«هۆساننا ابو کورپی داوودی،

ئەوی ب ناڤی خودانی دهیت یی به ره که تداره،

هۆساننا ل بلنداهیان!»^m

¹⁰ دهمی عیسا ب ژۆر که ڤتیه ئورشه لیمی، هه می باژیر تیکه هه ژیا
و خه لکی دگۆت: «ئەڤه کیه؟!»¹¹ خرڤه بوویان به رسڤ دا:
«ئەڤه عیسا پیغه مبه ره، ژ ناسیره یا ده ڤه را جه ليله.»

عیسا په رستگه هنی ژ بازرگانیی پاقتز دکه ت

(مهرقۆس 11:15-19؛ لوقا 19:45-48؛ یوحنا 2:13-22)

¹² ئەڤجا عیسا چوو د په رستگه هنی ڤه و هه مین کرین و
فرۆتن دکر، ده رئیخستن و میزین پاره گو هۆران و ته ختکین
کووتر فرۆشان وه رگیان¹³ و گۆته وان: «یا هاتیه نفیسن:

مالا من ب مالا نفیژی دی هیته نیاسین،ⁿ

لی هه وه یا کر به کونجا رینگران!»^o

¹⁴ د په رستگه هنی ڤه هنده کین کۆره و لهنگ هاتنه نک و
وی ئەو ساخ کرن.¹⁵ دهمی سه روکین کاهنان و مامۆستایین
ده ستووری ئەو حیه تیین وی کرین، دیتین و گو ه ل گازی کرنا
زارۆکان د په رستگه هنی ڤه بووی ده می دگۆتن: «هۆساننا ژ بو

^k 5:21 زه که ریا 9:9

^l 9:21 د زمانی عیبرانی دا ب رامانا «مه رزگار بکه» دهیت.

^m 9:21 زه بوور 26-25:118

ⁿ 13:21 ئیشایا 7:56

^o 13:21 یه رمیا 7:11

ئەو ھەممى يۈھەنناى ب پىغەمبەر ددانن. «²⁷ ئەفجا وان بەرسقا عىساي دا: «ئەم نزانين.» وى گۆتە وان: «ئەز ژى نابىژمە ھەوہ ب چ دەستھەلات فان کاران دکەم.»

نمونەيا دوو کوران

²⁸ «ھوبن چ دىيژن؟ مروفەكى دوو کور ھەبوون، ئەو چوو نك يى ئىكى و گۆتى: «کورى من، ئەفرۆ ھەرە ناڤ رەزى کار بکە.»²⁹ وى بەرسقا دا: «ئەز ناچم،» لى پاشى پەشىمان بوو و چوو.³⁰ پاشى زەلام چوو نك کورى خويى دى و ئەوا گۆتیه کورى خويى ئىكى گۆتە وى ژى. بەرسقا دا: «سەر چاقان باب!» لى ئەو نەچوو.³¹ كى ژ ھەردوويان ب ھەزا بابى خۆ کر؟» ئەوان بەرسقا دا: «يى ئىكى.» عىساي گۆتە وان: «راستىي دىيژمە ھەوہ: باجگر و لەشفرۆش بەرى ھەوہ دچنە د پاشايەتيا خودى دا.³² يۈھەننا ھات و رىيا راستدارىي نيشا ھەوہ دا، ھەوہ باوەر ژى نەکر، لى باجگر و لەشفرۆشان باوەر ژى کر. خۆ پىشتى ھەوہ ئەف تىشتە دىتى ژى، ھوبن پەشىمان نەبوون کو باوەر ژى بکەن.»

نمونەيا رەزقانان

(مەرقۇس 12:1-12؛ لوقا 19:9-20)

³³ «گوھ بدەنە نمونەيەکا دى: خودان ملکہكى رەزەك دانا و پەرژان کر و ئويسلەيەك^f د ناڤ دا کۆلا و بورجەکا نوبەدارىي د ناڤ دا ئاڤا کر، پاشى رەز ب کرى داڤ رەزقانان و چوو وەلاتەكى دى.³⁴ دەمى گەھشتنا فيقى نيزيك بووى، وى بەنيين خۆ ھنارتنە نك رەزقانان، داکو بەرھەمى رەزى بۆ وى بينن.³⁵ رەزقانان بەنيين وى گرتن، ئىك ژ وان قوتا و ئىكى دى كوشت و ئىكى دى بەرباران کر.³⁶ پاشى خودانى مالى ژ جارا پيشىي پتر بەنى ھنارتن و رەزقانان وە ل وان ژى کر، ھەروەکو ل يىن پيشىي كرى.³⁷ ل دويماهىي كورى خۆ ھنارت. وى د دلې خۆ دا دگۆت: «دى رىزى ل كورى من گرن.»³⁸ لى دەمى رەزقانان كورى وى دىتى، گۆتە ئىكودوو: «ئەفە ميراتگرە! وەرن ئەم وى بكوژين و ميراتى وى بدەست خۆ فە بينين.»³⁹ ئينا

کورى داوودى!»، گەلەك پى نەخۆش بوون.¹⁶ ئينا گۆتى: «تە گوھ لى ھەيە ئەوین ھەنى چ دىيژن؟» عىساي گۆتى: «بەلى! ما ھەوہ ئەف تىشتە نەخواندیه: تە ل سەر زارى زارۆکان و ساڤايان پەسن^p بۆ خۆ ئامادە کرن؟»¹⁷ پاشى ھیلان و چوو ژ دەرڤەى باژپرى بۆ گوندى بيت عەنيا و ب شەف مال و یرى.

عيسا نەرىنان ل دارھژيرى دکەت

(مەرقۇس 14:12-11، 20-24)

¹⁸ سپىدەيا رۆژا پاشتر، دەمى ئەو دزڤرى باژپرى، يى برسى بوو.¹⁹ دارھژيرەك ل رەخى رىكى ديت و قەستا وى کر، لى وى چ پيشە نەدیت ژبلى بەلگان ب تنى. وى گۆتە دارى: «ئيدى تو ھەتا ھەتايى بەرھەمى نەدەى.» ئىكسەر دارھژير ھشك بوو.²⁰ دەمى شاگردان ئەو دىتى، گوھشين و گۆتن: «چەوا ئىكسەر دارھژير ھشك بوو؟»²¹ عىساي بەرسقا وان دا: «راستىي دىيژمە ھەوہ: ئەگەر ھەوہ باوەرى ھەبىت و د بىگۆمان بن، نە ب تنى وەکو من ل دارھژيرى كرى ھوبن دى كەن، بەلكو ئەگەر ھوبن بىژنە فى چىاي ژى: «رابە و خۆ بەھافىژە د دەريايى دا،» دى ئەف چەندە ب جھ ھىت.²² و ھەر تىشتى ھوبن د نڤىزى دا ب باوەرى داخواز بکەن، دى ب دەست فە ئين.»

پرسىارکرن دەربارەى دەستھەلاتا عىساي

(مەرقۇس 11:27-33؛ لوقا 8:1-20)

²³ دەمى گەھشتیه پەرستگەھى و دەست ب فىركنى كرى، سەرۆكىن كاهنان و رېھسپىين مللەتى ھاتنە نك و پرسىار ژى كرن: «تو ب چ دەستھەلات فان کاران دکەى؟ و كى ئەف دەستھەلاتە دايە تە؟»²⁴ عىساي بەرسقا وان دا و گۆت: «ئەز ژى دى پرسىارەكى ژ ھەوہ كەم، ئەگەر ھەوہ بەرسقا من دا، ئەز ژى دى بىژمە ھەوہ ب چ دەستھەلات ئەز فان کاران دکەم.²⁵ تافىرکنا يۈھەنناى ژ كىرى بوو؟ ژ ئەسمانى يان ژ مروڤان؟» وان د ناڤەرا خۆ دا گۆت: «ئەگەر ئەم بىيژين: «ژ ئەسمانى بوو،» دى بىيژتە مە: «ئەفجا بۆچى ھەوہ باوەر ژى نەکر؟»²⁶ لى ئەگەر ئەم بىيژين: «ژ مروڤان بوو،» ئەم ژ خەلكى دترسىين، چنكو

^{16:21P} پەسن مەدح و سەنا

^{16:21P} زەبوور 2:8

^{33:21F} ئويسلە: ئالافى گفاشتنا تريە د كەڤرى دا دەپتە کۆلان و چىكرن.

لی داخوازکری نه دهژی بوون. ⁹ ئەقجا هه‌ر نه سه‌رین رییان و هه‌ر که‌سی هوبن دببن داخواز که‌نه خوارنا داوه‌تی. ¹⁰ به‌نی ده‌رکه‌فتنه سه‌رین رییان و هه‌ر که‌سی چاک یان خراب دیتبان کۆم دکرن، هه‌تا جه‌ی داوه‌تی ژ میثانان تژی بووی. ¹¹ ده‌می پاشا هاتیه ژۆر دا میثانان ببینیت، دیت ئیکی جلکین داوه‌تی ل به‌ر نینن. ¹² گۆته وی: «هه‌فال، تو چه‌وا بیی جلکین داوه‌تی هاتیه ژۆر؟» ئەو بیده‌نگ ما. ¹³ ل وی ده‌می پاشای گۆته خزمه‌تکارین خۆ: «ده‌ست و پینین وی گری بده‌ن و به‌هافیننه ژ ده‌رغه، ل ناڤ تارین. ل ویری گری و گفاشتنا ددانانه.» ¹⁴ چنکو بین داخوازکری گه‌له‌کن، لی بین هه‌لبژارتی دکیمن.»

ره‌وايه مرۆف باجی بده‌ته قه‌يسه‌ری؟

(مه‌رقۆس 12:13-17؛ لوقا 20:20-26)

¹⁵ پاشی فه‌ریسی چون و پیلانه‌ک دارشت کا دی چه‌وا عیسی ب ئاخفتین وی ئیخنه داڤان. ¹⁶ ئینا هنده‌ک شاگردین خۆ ل گه‌ل لایه‌نگرین هیرودیسی هئارتنه‌ک وی و گۆتی: «مامۆستا، ئەم دزانین تو یی راستگۆی و ریکا خودی راست نیشا خه‌لکی دده‌ی، تو هه‌میان وه‌کو ئیک دبینی و تو به‌ری خۆ نادیه ئاستین مرۆقان. ¹⁷ ئەقجا بیژه مه، بۆچونا ته‌ چه‌یه؟ ئەری ره‌وايه باج بۆ قه‌يسه‌ری به‌یتته دان یان نه؟» ¹⁸ عیسی نیازخاریا وان زانی و گۆت: «هه‌ی دوو‌روینۆ، بۆچی هوبن من تاقی دکهن؟ ¹⁹ پارهی باجی نیشا من بده‌ن.» وان دیناره‌ک بۆ ئینا. ²⁰ ئەقجا وی گۆته وان: «ئه‌ف وینه و ناڤه بین کینه؟» ²¹ وان گۆته وی: «بین قه‌يسه‌ربنه.» ئەقجا گۆته وان: «بی قه‌يسه‌ری بده‌نه قه‌يسه‌ری و یی خودی ژی بده‌نه خودی.» ²² ده‌می وان ئەف تشته به‌یستی حیبه‌تی بوون و وان عیسا هه‌یلا و چون.

پرسیارکرن ده‌رباره‌ی رابوونا مریان

(مه‌رقۆس 12:18-27؛ لوقا 20:27-40)

²³ ل وی رۆژی، سه‌دوقی ئەوین دبیزن رابوونا مریان نینه، هنده‌ک ژ وان هاتنه‌ک وی و پرسیار ژی کر ²⁴ و گۆتی: «مامۆستا، موسای یا گۆتی: ئەگه‌ر زه‌لامه‌ک بی زارۆک مر، بیدقیه‌یه برایی وی هه‌فزینا وی بۆ خۆ ببینیت و دوینده‌هی بۆ ناڤی

وان ئەو گرت و ژ ناڤ ره‌زی ده‌رئیخست و کوشت. ⁴⁰ ده‌می خودانی ره‌زی ده‌یت، دی چ ل وان ره‌زقانان که‌ت؟» ⁴¹ وان به‌رسقا عیسی دا: «ئهو دی وان خرابکاران ب توندی ژ ناڤ به‌ت، پاشی دی ره‌زی ده‌ته‌ف هنده‌ک ره‌زقانی دی، بین کو دی به‌ره‌می ره‌زی د ده‌می چینی دا دهنه وی.» ⁴² عیسی گۆته وان: «ئهری ما هه‌وه د نفیساران دا نه‌خواندیه:

ئهو به‌ری هۆستایان ره‌تکری،

یی بوویه به‌ری بنیاتی.

ئه‌فه ژ لایی خودانی فه‌ چیبویه

و ئەو ل به‌ر چاقین مه‌ تشته‌کی حنیره!» ^s

⁴³ ژ به‌ر هندی ئەز دبیزمه هه‌وه: پاشایه‌تیا خودی دی ژ هه‌وه

هیتته ستانن و دی بۆ ملله‌ته‌کی هیتته دان کو به‌ره‌می وی

بده‌ت. ⁴⁴ هه‌ر که‌سی بکه‌فیتته سه‌ر فی به‌ری، دی پرتکیت و

هه‌ر که‌سی به‌ر بکه‌فیتته سه‌ر، دی وی هه‌رشینیت.»

⁴⁵ ده‌می سه‌رۆکین کاهنان و فه‌ریسیان گو ه ل نمونه‌بین وی

بووی، وان زانی ئەو به‌حسی وان. ⁴⁶ هه‌ر چه‌نده وان بزاف دکر

وی ده‌سته‌سه‌ر که‌ن، لی ئەو ژ خه‌لکی ترسیان، چنکو وان ئەو

ب پیغه‌مبه‌ر ددانا.

نمونه‌یا داوه‌تی

(لوقا 14:15-24)

22 ¹ جاره‌کا دی عیسا بۆ وان ب نمونه‌یان ئاخفت و گۆت: ² «پاشایه‌تیا ئەسمانان وه‌کو پاشایه‌کیه داوه‌تا کورپی خۆ گه‌را ³ و به‌نین خۆ هئارتن داکو گازی وان که‌سان بکه‌ن، ئەوین بۆ داوه‌تی هاتینه داخوازکرن، لی وان نه‌فیا ئاماده‌هه‌ ببن. ⁴ جاره‌کا دی پاشای هنده‌ک به‌نین دی هئارتن و گۆته وان: «بیژنه داخوازکریان: ئەفه من نانخوارنا خۆ یا ئاماده‌کری، گا و ریبه‌کریین من بین هاتینه سه‌رژیکرن و هه‌می تشت یی ئاماده‌یه، ئەقجا وهرنه داوه‌تی.» ⁵ لی وان چ پوبته پی نه‌دا، ئەقجا ئیک چوو ناڤ چه‌می خۆ و یی دی چوو سه‌ر بازرگانیا خۆ ⁶ و ئەقین دی به‌نین وی گرتن و کریت کرن و کوشتن. ⁷ پاشا توره‌ه بوو و له‌شکه‌رین خۆ هئارتن و ئەو می‌رکوژ ژناڤیرن و باژپری وان سۆت. ⁸ پاشی گۆته به‌نین خۆ: «داوه‌ت یا ئاماده‌یه،

مهسیح کورپ کینیہ؟

(مہرقوس 12:35-37؛ لوقا 20:41-44)

41 دەمی فہرسی پیکفہ کۆمبووین، عیسیای پرسپار ژ وان کر:
 42 «ھوین دہربارہی مہسیحی چ دبیزن: ئەو کورپ کینیہ؟» وان
 بەرسقا وی دا: «کورپ داوودیہ.» 43 گۆتہ وان: «ئەفجا چەوا
 داوود ب گیانی پیرۆز دبیزتہ وی خودان:
 44 خودانی گۆتہ خودانی من:
 ل دەستی منی راستی روینہ،
 تاکو ئەز دوژمنین تہ بکەمہ دین پینین تہ قہ. ۷
 45 ئەفجا ئەگەر داوود دبیزتتی «خودان»، پا چەوا کورپ ویہ؟»
 46 کەس ژ وان نەشیا خۆ ب پەیفەکی ژ بەرسقا وی بدەت. ژ
 وی رۆژی وەرہ کەس نەدویریا پرسپاران ژ بکەت.

عیسا مامۆستایین دەستووری و فہرسیان تاوانبار دکەت

(مہرقوس 12:38-40؛ لوقا 11:37-52؛ 20:45-47)

23¹ ھنگی عیسیای گۆتہ جەماوەری و شاگردین خۆ:
² «مامۆستایین دەستووری و فہرسی ل سەر
 کورسیکا موسای دروین،³ ئەفجا ھەر تشتتی ئەو دبیزنہ ھەوہ،
 ھوین بکەن و ب جھ بینن، لئ ل دویش کریارین وان نەکەن،
 چنکو ئەو دبیزن، لئ ناکەن.⁴ ئەو بارین گران و دەستنەخۆش
 گری ددەن و دداننہ سەر ملین مرۆفان، لئ ئەو ب خۆ تەبلەکا
 خۆ بۆ ھەلگرتنا باری نالقیین.⁵ ھەمی تشتین دکەن ژ بەر
 ھندیہ، داکو خەلک وان ببینن. ئەو نقشتین^z خۆ پەحن دکەن و
 ریشالوکی^a کراسی خۆ شۆر دکەن⁶ و حەز دکەن د میقانداریان
 دا ل سەری ژۆری و د کنیشتەیان دا ل کورسیکین پیتشی
 بن⁷ و ل بازاران سلاڤ لئ بەینە کرن و خەلک بیژتہ وان

برایی خۆ پەیدا بکەت.^u 25 ئەفجا ل نک مە حەفت برا ھەبوون،
 یئ ئیکتی ژن ئینا و بی دویندەھ مر و ھەفژینا خۆ بۆ برایی
 خۆ ھێلا. 26 ھەرەسا یئ دووی و پاشی یئ سییی ھەتا یئ
 حەفتی ژ. 27 پشتی وان ھەمیان، ژن ژ مر. 28 ئەفجا ل رۆژا
 رابوون، ئەو ژن دئ ھەفژینا کیز ژ وان حەفتان بیت؟ چنکو
 یا ھەمیان بوو. 29 عیسیای بەرسقا وان دا و گۆت: «ھوین د
 شاشن، چنکو ھوین نە د نھیساران و نە د ھیزا خودی دگەھن.
 30 پشتی رۆژا رابوون مرۆف نە ژنی دئینن و نە شوی دکەن،
 لئ دئ وەکو فربشتەییئ ئەسمانی بن. 31 دہربارہی رابوونا
 مریان، ما ھەوہ نەخواندیہ ئەوا ژ لایی خودی قہ بۆ ھەوہ ھاتیہ
 گۆتن: 32 «ئەز خودایئ ئیبراھیمی و خودایئ ئیسحاقی و خودایئ
 یەعقوبیمہ»^v؟ ئەو نە خودایئ مریانہ، لئ یئ زیندیانہ. 33 دەمی
 خەلکی ئەف چەندہ بەیستی، ژ بەر فیرکنا وی حیبەتی بوون.

فەرمانا ھەری مەزن

(مہرقوس 12:28-34؛ لوقا 10:25-28)

34 لئ دەمی فہرسیان بەیستی کو عیسیای سەدوقی یین
 بیدەنگ کرین، ل گەل ئیک کۆمبوون³⁵ و ئیک ژ وان کو زاناین
 دەستووری بوو، ئەف پرسپارہ ژ کر، دا وی تاقی بکەت:
 36 «مامۆستا، فەرمانا ھەری مەزن د دەستووری دا چہ؟»
 37 بەرسقا وی دا: «ژ ھەمی دلئ خۆ و ژ ھەمی دەرۆونئ خۆ و
 ژ ھەمی ھزرا خۆ حەز ژ خودان خودایئ خۆ بکە. 38 ئەفہیہ
 فەرمانا ئیکتی و یا ھەری مەزن. 39 یا دووی ژ وەکو ویہ: حەز
 ژ نیزیکی خۆ بکە، وەک چەوا تۆ حەز ژ خۆ دکە. 40 دەستوور
 ھەمی و پەيامین پیغەمبەران ب قان ھەردوو فەرمانان قہ د
 ھەلا ویستینہ.»

24:22^u گۆتارا موسای 5:2532:22^v دەرکەفتن 6:337:22^w گۆتارا موسای 5:639:22^x پەرستن و پیرۆزی 18:1944:22^y زەبوور 1:1105:23^z نقشتی ل فەرھەنگۆکی بنیرہ.5:23^a ریشالوک ل فەرھەنگۆکی بنیرہ.

«ماموستا»^b. 8 لى بلا هوين ب «ماموستا» نههينه گازی کرن، چنکو ماموستايي ههوه ئيکه و هوين ههمى برانه. 9 ههروهسا ل سهر ئهردى نهبيژنه کهسى «باب»، چنکو بابي ههوه ئيکه، ئهوى ل ئەسمانى. 10 ههروهسا بلا هوين ب «ريبه» نههينه گازی کرن، چنکو ريبهري ههوه ئيکه، ئهوى مەسيحه. 11 د ناڤ ههوه دا يي ههري مهزن، دى خزمهتکارى ههوه بيت. 12 ههر کهسى خۆ بلند بکهت، دى ههته زمکرن و ههر کهسى خۆ نرم بکهت، دى ههته بلندکرن.

13 نهخوزيکين ههوه گهلى ماموستايين دهستورى و فهريسيان، ههى دووروينۆ! چنکو هوين دههگهه پاشايهتيا ئەسمانان ل بهر مرۆڤان دگرن، نه هوين ب ژۆر دکهڤن و نه دههپن ئى تهويين ههز بکهن، ب ژۆر بکهڤن. 14 نهخوزيکين ههوه گهلى ماموستايين دهستورى و فهريسيان، ههى دووروينۆ! چنکو هوين مالى بيژنان دخۆن و بۆ رويمهتى نقيژان دريژ دکهن. ژ بهر هندى هوين دى سزادانه کا گرانتر وهرگرن.

15 نهخوزيکين ههوه گهلى ماموستايين دهستورى و فهريسيان، ههى دووروينۆ! چنکو هوين ل دهريا و ديمى دگهريين، دا ئيکى بيننه سهر باوهريا خۆ و تهگهر وهسا چيپوو، هوين وى دوو جارن ژ خۆ پتر دکهنه کورپى دۆزهخى^c.

16 نهخوزيکين ههوه گهلى سهركيشين كۆره. هوين دبيژن: «ههر کهسى سويندى ب پهراستگهه بخۆت، سويند ل سهر نينه، لى يى سويندى ب زېرى پهراستگهه بخۆت، دقيت پيگيريى پى بکهت.» 17 گهلى دههنگ و کۆرهيان، ما کيژ مهزنتره، زېريان پهراستگهه تهوا زېرى پيروژ دکهت؟ 18 ديسان هوين دبيژن: «ههر کهسى ب قوربانگهه سويند بخۆت، سويند ل سهر نينه. لى تهوى سويندى ب پيشکيشيى ل سهر قوربانگهه بخۆت، دقيت پيگيريى پى بکهت.» 19 گهلى کۆرهيان! ما کيژ مهزنتره، قوربان يان قوربانگهه قوربانى پيروژ دکهت؟ 20 تهڤجا ههر کهسى سويندى ب قوربانگهه بخۆت، وى سويند ب وى و ب ههمى تشتى ل سهر ئى خوار. 21 ههر کهسى سويندى ب پهراستگهه ئى بخۆت، وى سويند ب وى و ب ئاکنجيبى وى ئى خوار. 22 ههر کهسى سويندى ب

ئەسمانى ئى بخۆت، ئهوى سويند ب تهختى خودى و تهوى ل سهر روينشتى ئى خوار.

23 نهخوزيکين ههوه گهلى ماموستايين دهستورى و فهريسيان، ههى دووروينۆ! چنکو هوين دههپن ئى پونيگى و سبتى و رهها زهر ددهن، لى ههوه تشتين گرنگتر د دهستورى دا، ئانکو دادپهروهري، دلۆڤانى و دلسۆزى، ب پاش گوپين خۆ فه هافيتينه. پيدقى بوو هوين ئەڤان بکهن و بين دى ئى ب پاش گوپين خۆ فه نههافيتن. 24 گهلى سهركيشين كۆره، هوين فهخوارنى ژ پيشكى دپارزنن، لى هوين حيشترى دادعيرن.

25 نهخوزيکين ههوه گهلى ماموستايين دهستورى و فهريسيان، ههى دووروينۆ! چنکو هوين دههڤهيا پهرداغ و سينيکين خۆ دشوون، لى تهو ژ ناڤ دا دپرن ژ وى تشتى يى ههوه ب تالانى و چافبرسيى بدهست خۆ فه ئيناي. 26 ههى فهريسيى كۆره! تۆ ل بهراهيى ژ ناڤ دا يا پهرداغى بشوو، داکو دههڤهيا وى ئى پاقتر ببيت.

27 نهخوزيکين ههوه گهلى ماموستايين دهستورى و فهريسيان، ههى دووروينۆ! چنکو هوين وهکو گۆرپن گيچکرينه، کو ژ دههڤه جوان ديار دبن، لى ژ ناڤ دا دپرن ژ ههستيکين مريان و ههمى پيساتيى. 28 هوين ئى هؤسا، بۆ خهلقى ديار دبن کو هوين د راستدارن، لى ژ ناڤ دا د پرى دووروياتى و خرابينه.

29 نهخوزيکين ههوه گهلى ماموستايين دهستورى و فهريسيان، ههى دووروينۆ! چنکو هوين گۆرپن پيغه مبهران ئاڤا دکهن و گۆرپن مرۆڤين چاک دنهخشينن 30 و هوين دبيژن: «تهگهر ئەم ل سهردهمى بابکالين خۆ ژياباين، مه پشکدارى د کوشتنا پيغه مبهران دا نه دکر.» 31 ب قى چهندى هوين دژى خۆ شاهدهيى ددهن کو هوين کورپن کوزه کين پيغه مبهرانه. 32 تهڤجا هوين ئى شوپا بابکالين خۆ تهمام کهن. 33 ههى مارين تيژکين کۆره ماران، دى چهوا ژ سزايى دۆزهخى رهڤن؟ 34 تهڤجا تهڤه تهز دى پيغه مبهر، ئاڤمه ند و ماموستايين دهستورى بۆ ههوه هنيرم. هوين دى هندهک ژ وان کوژن و خاچ دهن و هندهکان ئى د کنيشته يين خۆ دا قامچى دهن و دى ژ باژپهکى بۆ يى دى راتهڤينن. 35 لهوما ههر خوينه کا پاقتر يا ل سهر ئهردى هاتيه

^b7:23 دهقى يونانى دبيژت «رابى» کو پهڤهه کا ئاراميه رامانى وى ديبته «ماموستايى ئايينى»

^c15:23 يى کو ههژى دۆزهخييه

ملله ته کی و پاشایه تیه ک دژی پاشایه تیه کی رابیت و دی ل گه له ک جهان کولب و بیشه لهرز پهیدا بن،⁸ لی ئەفه هه می دهستیپیکا ژانین زارۆکبوونینه. ⁹ هنگی دی هه وه رادهستی تهنگایی کهن و کوژن و دی ژ بهر ناچی من کهریبن هه می ملله تان ژ هه وه فه بن،¹⁰ وی ده می دی گه له ک هه لنگهن و ئیکودوو دهنه گرتن و کهری ژ ئیکودوو هه لگرن. ¹¹ دی گه له ک پیغه مبه ریډ دره وین پهیدا بن و دی گه له کان د سهردا بهن. ¹² ژ بهر زیده بوونا کاربن خراب، دی قیانا گه له ک مرۆقان سار بیت، ¹³ لی ئەوی تا دویمایی خو راگریت ئەو دی قورتال بیت ¹⁴ و ئەف مزگینیا پاشایه تی دی ل هه می جیهانی هیتته به لاکرن، کو بو هه می ملله تان بیته شاهده بی و پاشی دی دویمایی هیت.

مهزترین تهنگایی

(مهرقۆس 13:14-23؛ لوقا 21:20-24)

¹⁵ ئەفجا ده می هوبن «پیساتیا ویران کرنی» ئەو ل سهر زاری دانیل پیغه مبه ر هاتی،^e دبینن ل جهی پیروزی یا ئامادهیه» – بلا خوانده شان تیبگه هیت – ¹⁶ «هنگی بلا ئەوین ل دهقه را بهودیاپی بره قنه چیان ¹⁷ و ئەوی ل سهر بانی بیت، بلا نه هیتته خواری دا تشته کی ژ مالا خو بهت ¹⁸ و ئەوی ل ناف زه قی بیت، بلا فه نه گه ریبت دا کورکی خو بهت. ¹⁹ لی ل وان روژان، نه خوزیکین ژنن ب دووگیان و شیرده ران! ²⁰ نقیژان بکن داکو ره قینا هه وه نه که قیته زفستانن یان روژا شه مبی. ²¹ چنکو هنگی دی تهنگاییه کا مهزن روی دهت، کو وه کو وی هه ر ژ دهستیپیکا جیهانی هه تا نوکه روی نه دایه و چ جارن روی نادهت ژ. ²² ئەگه ر ئەو روژ نه هاتبانه کورتن، کهس قورتال نه دبوو، لی ژ بهر هه لبرارتیان ئەو روژ دی هینه کورتن. ²³ هنگی ئەگه ر ئیکی گۆته هه وه: «ئها ئەفه مه سیح یی ل قیری!» یان ژ «یی ل ویراهه!»، باوه ر نه کهن. ²⁴ چنکو دی مه سیحین دره وین و پیغه مبه ریډ دره وین دیار بن و دی نیشانین مه زن دیار کهن و مه نده هوشیان کهن، داکو، ئەگه ر د شیان دا با، خو هه لبرارتیین خودی ژ د سهر دا بهن. ²⁵ ئەفه من پیشوه خت گۆته هه وه، ²⁶ ئەفجا ئەگه ر وان گۆته هه وه: «ویه هه

رشتن، هه ر ژ خوینا هابیلی راستدار تا خوینا زه که رایی کورن بهره خیای، ئەوی هه وه د نافه را په رستگه ه و قوربانگه ه دا کوشتی، دی که قیته ستوی هه وه. ³⁶ ئەز ب راستی دیژمه هه وه: ئەفه هه می دی که قیته ستوی قی نفشی.

قه لووراندا عیسی ل سهر ئورشه لیم

(لوقا 13:34-35)

³⁷ ئورشه لیم، ئورشه لیم، هه ی کوژه کا پیغه مبه ران و به ربارانکه را ئەوین بو ته هاتینه هنارتن، چه ند جارن من هه ز دکر زارۆکین ته خره بکه م، کا چه وا مریشک چیچه لوکین خو د بن چه نگین خو فه خره دکهت، لی هه وه نه فی! ³⁸ ئەفه مالا هه وه ما ب هیقیا هه وه فه و دی کافل بیت. ³⁹ ئەز دیژمه هه وه: ئیدی هوبن من نابینن، تاکو هوبن بیژن: ئەوی ب ناچی خودانی دهیت یی بهره که تداره.^d

عیسا پیشینیا هه ر فاندنا په رستگه ه دی دکهت

(مهرقۆس 13:1-2؛ لوقا 21:5-6)

24 ¹ عیسا ژ په رستگه ه دی ده رکه فت و دچوو، ئینا شاگردین وی خو گه هاندی، دا ئافه یین په رستگه ه نیشا وی بدن. ² وی گۆته وان: «ما هوبن قان هه میان نابینن؟ ئەز راستی دیژمه هه وه: ل قیری بهر ل سهر بهری نامینیت هه می دی هینه هه ر فاندن.»

نیشانین دویماییا سهرده می

(مهرقۆس 13:3-13؛ لوقا 21:7-19)

³ ده می ئەو ل سهر چیایی زه بتونان یی روینشتی، شاگردین وی ب تنی هاتنه نک و گۆتی: «بیژه مه، ئەف چه نده دی که هنگی چیبن؟ و نیشانا هاتنا ته و دویماییا سهرده می چه؟» ⁴ عیسی به رسف وان دا: «هشیار بن کهس هه وه د سهردا نه بهت، ⁵ چنکو گه له ک دی ب ناچی من هین و دی بیژن: «ئهم مه سیح!» و دی گه له کان د سهردا بهن. ⁶ دی هه وه گو له جهنگ و دهنگوباسین جهنگان بیت. هشیار بن نه فه جفن، چنکو دقیت ئەف تشته روی بدن. لی ئەفه هیتته نه دویماییه. ⁷ چنکو دی ملله ته ک دژی

²³:39 زه بوو 26:118

^e:24 15:24 دانیل 9:27؛ 11:31؛ 12:11

کهس وی روژئی و وی دهمژمیری نزانیت

(مهرقوس 37:32-13؛ لوقا 30:26-17، 36-34)

مهسیح یی ل چۆلی، هوبن دهرنه کهفن. یان ژی ته گهر گۆتن: «یی د ژۆر شه، هوبن باوهر نه کهن. 27 چنکو کا چهوا برویسی ل روژه لاتتی فه ددهت و ل روژتاقایی دیار دبیت، هاتنا کورپی مروّف ژی دی یا وهسا بیت. 28 مرار ل کیری بیت، بالندهیین کهله خان دی ل ویری خرّقه بن.

هاتنا کورپی مروّف

(مهرقوس 27:24-13؛ لوقا 28-25:21)

29 ئیکسه پشته تنگاقیا وان روژان،

روژ دی هیته تاری کرن

و ههیف روّناهییا خو نادهت،

ستیر دی ژ تهسمانی رژیین

و هیزین تهسمانان دی هیته تیکهه ژانندن.^f

30 هنگی دی نیشانا کورپی مروّف ل تهسمانی دیار بیت و دی

هۆزین تهردی ههمی شینییی دانن و دی کورپی مروّف بینن ل

سهر عهورین تهسمانی ب هیز و گهلهک مهزناهی یی دهیت. g

31 تهفجا دی فریشتهیین خو ب لیدانا بوریزانهکا^h دهنگ مهزن

هنییریت، دی ههلبژارتیین وی ژ ههر چوار کوژیین جیهانیⁱ، ژ

قی لایی تهسمانان ههتا لایی دی، خرّقه کهن.

نمونیهیا دارهژیری

(مهرقوس 31:28-13؛ لوقا 33-29:21)

32 ژ دارهژیری فییری قی نمونیهیی بین: دهمی چهقین وی

دبشکفن و بهلگ پنه دهین، هوبن دزانن هاقین یا نیزیکه.

33 وهسا هوبن ژی، دهمی فان ههمی تشتان دبیین، بزنان یا

نیزیکه و ل بهر ده رگه هیه. 34 راستیی دبیزمه ههوه: تهف نقشه ژ

ناف ناچیت، تا تهف تشته ههمی روی نه دهن. 35 تهرد و تهسمان

دی ژ ناف چن، لی پهیقین من چ جارن ژ ناف ناچن.

36 لی سهارهت وی روژئی و وی دهمژمیری کهس نزانیت، نه

فریشتهیین تهسمانان و نه ژی کور، لی ب تنی باب دزانیت.

37 ل دهمی نوحی کا چهوا بوو، هاتنا کورپی مروّف ژی دی یا

وهسا بیت. 38 ل روژین بهری توفانی، مروّفان دخوار و شه دخوار،

ژن دئینا و شوی دکر، تا وی روژا نوح چوویه د گهمیی دا، j

39 وان ههست پی نه دکر ههتا توفان رابووی و ههمی ژناقیرین.

هاتنا کورپی مروّف ژی دی یا وهسا بیت. 40 هنگی دوو زه لام

دی ل ناف زهقیی بن، ئیک دی هیته برن و یی دی دی هیته

هیلان. 41 دوو ژن دی دستارهکی هیین، ئیک دی هیته برن و یا

دی دی هیته هیلان. 42 تهفجا هشیار بمینن، چنکو هوبن نزانن

کیژ روژئی دی خودانی ههوه هییت، 43 لی هوبن قی بزنان: ته گهر

خودانی مالی زانییا کیژ دهمی شهقی دی دز هییت، دا هشیار

مینیت و نه دهیلا بکه قیته مالا وی. 44 تهفجا هوبن ژی دئاماده

بن، چنکو کورپی مروّف دی د دهمهکی وهسا دا هییت، کو هوبن

هزر نه کهن.

نمونیهیا بهنییی دلسۆز

(لوقا 48-35:12)

45 تهفجا تهو بهنییی دلسۆز و ئاقلمه ند کیه، تهوی خودان وی

بکه ته بهرپرسی خزمه تکارین خو، دا خوارنی د دهمی وی دا

بدهتی؟ 46 خوزیکین وی بهنی یی کو دهمی خودانی وی دهیت،

وی ببینیت تهو یی وه دکهت. 47 راستیی دبیزمه ههوه: تهو دی

وی کهته بهرپرسی ههمی مالی خو. 48 لی ته گهر تهوی بهنییی

خراب د دلّی خو دا گوت: «خودانی من دی گيرو بیت» 49 و

دهست ب قوتانا بهنیین دی بکهت و ل گهل سهرخوشان بخوت

و شهخوت، 50 خودانی وی بهنی دی ل روژهکی هییت کو تهو

چاقه پری نه بیت و ل دهمژمیرهکی کو تهو نه زانیت. 51 تهفجا دی

^f 29:24؛ 10:13؛ 4:34

^g 30:24 دانییل 7:13

^h 31:24 بوریزان ب عهرهیی دبیزنی «بوک».

ⁱ 31:24 ب یونانی: ههر چوار بایان

^j 38:24 دهستیپکرن 6:1 تا کو 8:19

چوو و کوورکهک د ئهردی دا کؤلا و پارهیی خودانی خو تیدا
 فهشارت. 19 پشتی دهمهکی درېژ، خودانی وان بهنیان فهگهپریا و
 ژمپیریاری ل گهل وان کر. 20 ئهوی کو پینج تالانت وهرگرتین،
 پینج تالانتین دی ژی ئینان و گوت: «ئهبهنی، ته پینج تالانت
 دابوونه من، ئهفه ژیلی وان، من پینج تالانتین دی قازانج کرن.»
 21 ئینا خودانی وی گوتی: «دهستخوش، بهنیی قهنج و دلسؤز!
 تۆ ل سهر پیچهکی یی دلسؤز بووی، ئهفجا ئهز دی ته دانمه
 سهر گهلهکی. وهره پشکداری بهختهوهریا خودانی خو ببه!»
 22 پاشی یی دوو تالانت وهرگرتین هات و گوت: «ئهبهنی، ته
 دوو تالانت دابوونه من، ئهفه ژیلی وان، من دوو تالانتین دی
 قازانج کرن!» 23 ئینا خودانی وی گوتی: «دهستخوش، بهنیی
 قهنج و دلسؤز! تۆ ل سهر پیچهکی یی دلسؤز بووی، ئهفجا ئهز
 دی ته دانمه سهر گهلهکی. وهره پشکداری بهختهوهریا خودانی
 خو ببه.» 24 پاشی یی ئیک تالانت وهرگرتی هات و گوت:
 «ئهبهنی، من دزانی تۆ مرؤفهکی زؤرداری، تۆ ژ وی ئهردی
 ددروی یی ته نهچاندی و ژ وی ئهردی کوم دکهی یی ته تۆف
 نههاقیتیی. 25 ئینا ئهز ترسیام و ئهز چووم و من تالانتی ته د
 ئهردی دا فهشارت. ئهفجا ئهفه پارهیی ته!» 26 ئینا خودانی وی
 بهرسف دا: «ههی بهنیی خراب و تهملهل! ته دزانی ئهز ژ ئهردی
 من نهچاندی ددوریم و ژ ئهردی من تۆف نههاقیتیی کوم دکهم.
 27 ئهفجا پیدقی بوو، ته پارهیی من دانابا نک پارهگوهوران، دا
 ههر دهمی ئهز هاتبام، من پارهیی خو ل گهل ریبایی وهرگرتبا!
 28 ئهفجا تالانتی ژی بستین و بدهنه خودانی دهه تالانتان.
 29 چنکو ههر کهسی ههی دی پتر بو وی هیته دان، تاکو د
 سهردا دجیت، لی ئهوی نهیی، خو یی ههی ژی دی ژی هیته
 ستاندن، 30 لی فی بهنیی بی مفا، بهاقیتنه د تاربا ژ دهرقه دا.
 ل ویری گری و گفاشتنا ددانانه^m.

مهسیح جیهانی ههمی داد دکته

31 دهمی کورپی مرؤف ب مهزناهییا خو فه دهیت و ههمی
 فریشته یین د گهل دا، دی ل سهر تهختی مهزناهییا خو روبنیت.
 32 ل بهرامبهر وی ههمی مللهت دی هیته کومکرن و دی وان

وی پارچه پارچه کهت و چارهنفیسی وی کهته ل گهل دوورویان.
 ل ویری گری و گفاشتنا ددانانه^k.

نمونهیا دهه کچان

25 ¹ «هنگی دی پاشایهتیا ئهسمانان وهکو فی چهندی
 بیت: دهه کچان چرایین خو ههلگرتن و چوونه
 پیشوازییا زاقای. 2 پینج ژ وان د ئاقلمهند بوون و پینج د دهبنگ
 بوون. 3 یین دهبنگ چرایین خو برن، لی زهیت ل گهل خو
 نهبر، 4 لی یین ئاقلمهند ئامانین زهیتی ژی ل گهل چرایین خو
 برن. 5 زاقا گیرؤ بوو و خهوا وان هات و ههمی نفتستن. 6 ل
 نیف شهف، گازی بلند بوون: «ئهفه زاقا هات، ههرنه پیشوازییا
 وی!» 7 ئینا ههمی کچ ژ خهوا و رابوون و چرایین خو ئاماده
 کرن. 8 یین دهبنگ گوته یین ئاقلمهند: «هندهکی ژ زهیتا خو
 بدهنه مه، چنکو چرایین مه یین فهدمرن!» 9 ئینا یین ئاقلمهند
 بهرسف دا و گوتن: «نهخیر، ئهو تیرا مه و ههوه ناکهت. ئهفجا
 ههرنه نک زهیت فرؤشان و بو خو بکرن.» 10 دهمی ئهو چووبین
 دا بکرن، زاقا هات، ئینا یین ئاماده ل گهل زاقای چوونه د
 ژورقه و دهرگه هاته گرتن. 11 پاشی کچین دی ژی فهگهپریان
 و گوتن: «ئهبهنی، ئهزبهنی، دهرگههی ل مه فهکه.» 12 لی
 زاقای بهرسف دا: «ب راستی دبیژمه ههوه: ئهز ههوه نانیاسم.»
 13 ئهفجا هشیار بمینن، چنکو هووبن وی رۆژی و وی دهمژمیری
 ژی نزانن.

نمونهیا تالانتان

(لوقا 19:27-11)

14 دیسان پاشایهتیا ئهسمانان وهکو مرؤفهکی ل بهر گهشتییی.
 بهنیین خو داخوازکرن و سامانی خو دا دهستی وان. 15 پینج
 تالانتین¹ زیقی دانه ئیک ژ وان و دوو دانه یی دی و یی سییی
 تالانتک داین، ههر ئیک ل دویف شیانان وی و پاشی گهشت کر.
 16 یی پینج تالانت وهرگرتین ئیکسهه چوو و بازرگانی پی کر،
 ئینا پینج تالانتین دی قازانج کرن. 17 ههروهسا یی دوو تالانت
 برین، ئهوی ژی دوو قازانج کرن. 18 لی یی تالانتک بری،

^k24:51 گفاشتنا ددانان نیشانه کو ژانا وان کهسان گهلهک یا مهزنه

^l25:15 تالانت نیزیکی سیه و چوار کیلوگرامانه. ل فهرههنگۆکی بنیره.

^m25:30 گفاشتنا ددانان نیشانه کو ژانا وان کهسان گهلهک یا مهزنه

پیلانا کوشتنا عیسی

(مہرقوس 2-1:14؛ لوقا 22:1-2؛ یوحنا 11:45-53)

26¹ دەمی عیسی ئەف ھەمی ئاخفتنە ب دویمای
 ئینین، گۆتە شاگردین خۆ: ² «ھوین دزانن پشتی دوو
 روژین دی جەژنا دەربازبوونییە^۰ و دی کورپی مروّف دەنە دەست،
 دا بەیتە خاچدان.»

³ ھنگی سەرۆکین کاهنان و رېھسپین مللەتی ل کۆچکا
 سەرۆککاهنی، کو ناڤی وی قەیفا بوو، کۆمبوون⁴ و پیلانەک
 دانا، کو عیسی ب فیلبازی بگرن و بکوژن. ⁵ لئى وان دگوت:
 «ئەم ل جەژنی وی ناگرن، دا تیکدان د ناڤ خەلکی دا چى
 نەبیت.»

ژنەک گولافى ب سەرى عیسی دا دکەت

(مہرقوس 14:3-9؛ یوحنا 12:1-8)

⁶ دەمی عیسا ل بیت عەنیا، ل مالا شەمعونى گورى، ⁷ ژنەکی
 گولافدانکەکا^p روینى بپنخۆش یى بەاگران قى بوو، ھاتە نک و
 دەمی ل سەر سفرى یى روینشتى، وی ب سەرى وی دا رشت.
⁸ گاڤا شاگردین وی ئەف چەندە دیتی، دلتنەنگ بوون و گۆتن:
 «بۆچی ئەف زەعیکنە؟ ⁹ چیدبوو ئەف گولاقە ب بەیایەکی باش
 ھاتبا فرۆتن و دابا ھەژاران.» ¹⁰ لئى عیسی ب قى چەندى زانی
 و گۆتە وان: «بۆچی ھوین قى ژنى تەنگاڤ دکەن؟ وی کارەکی
 باش بۆ من کر. ¹¹ ھەژار ھەمی دەمان یین ل نک ھەو ھەین، لئى
 ئەز ھەمی دەمان ل نک ھەو ھەم. ¹² دەمی وی گولاق ب لەشى
 من دا کری، وی ئەز بۆ قەشارتنى ئامادە کر. ¹³ راستى دبیژمە
 ھەو: ئەف مزگینیە ل ھەر جەھەکی ل سەرانسەری جیھانی بەیتە
 راگەھاندن، دی بەحسى ئەوا قى ژنى کری ژى ژ بۆ بیرھاتنا وی
 ھیتە کرن.»

ژ ئیک جودا کەت ھەروەکو شقان پەزى سپی ژ پەزى رەش
 جودا دکەت. ³³ ئەو دى پەزى سپی ل دەستى خۆ یى راستى
 راوہستینیت و ل دەستى چەپى پەزى رەش. ³⁴ پاشى دى پاشا
 بیژیتە یین ل دەستى خۆ یى راستى: «وہرن ھەى ئەوین بەرەکەتا
 بابى من ل سەر، ببنە میراتگرن وی پاشایەتیا ھەر ژ دامەزاندنا
 جیھانى بۆ ھەو ھاتیە ئامادەکر، ³⁵ چنکو ئەز برسى بووم،
 ھەو ئەز تیر کر، ئەز تپھنى بووم، ھەو ئەف دا من، ئەز یى
 بیانی بووم، ھەو ئەز ھەواندم، ³⁶ یى رويس بووم، ھەو ئەز
 ب جلك ئیخستم، نەساخ بووم، ھەو سەرەدانا من کر، زیندانی
 بووم، ھوین ھاتنە نک من.» ³⁷ ل وی دەمی دى یین راستدار
 بەرسقى دەن و بیژن: «خودان، کەنگى مە تو برسى دیتی و
 خوارن دایە تە، یان ژى تپھنى و ئاف دایە تە؟ ³⁸ کەنگى مە
 تو بیانی دیتی و تو ھەواندى، یان ژى رويس و تو ب جلك
 ئیخستی؟ ³⁹ کەنگى مە تو نەساخ یان زیندانی دیتی و ئەم
 ھاتیە سەرەدانا تە؟» ⁴⁰ ئەفجا پاشا دى بەرسقا وان دەت: «ب
 راستى دبیژمە ھەو: چنکو ھەو ئەف چەندە یا ل گەل ئیک ژ
 قان بچویکتین براین من کری، ھەو ئەو یا ل گەل من کری.»
⁴¹ پاشى دى بیژیتە ئەوین ل دەستى چەپى: «ژ من دویر بکەفن،
 ھەى نفرین لیکریان، بەرەڤ ئاگرى ھەروەھر، ئەو یى بۆ ئیلیسی
 و فریشتەیین وی ھاتیە ئامادەکر، ⁿ ⁴² چنکو ئەز برسى بووم و
 ھەو خوارن نەدا من و ئەز تپھنى بووم و ھەو ئەف نەدا من،
⁴³ ئەز یى بیانی بووم، ھەو ئەز نەحەواندم، رويس بووم و ھەو
 ئەز ب جلك نە ئیخستم، نەساخ و زیندانی بووم و ھەو سەرەدانا
 من نە کر.» ⁴⁴ ئەفجا ئەف دى بەرسقى دەن و بیژن: «خودان،
 کەنگى مە تو برسى، یان تپھنى، یان بیانی، یان رويس، یان
 ژى نەساخ، یان زیندانی دیتی و ئەم د ھانا تە نەھاتین؟» ⁴⁵ دى
 ھنگى بەرسقا وان دەت و بیژیت: «ب راستى دبیژمە ھەو:
 چنکو ھەو ئەف چەندە ل گەل ئیک ژ قان بچویکتین براین من
 نە کر، ھەو ل گەل من ژى نە کر.» ⁴⁶ ئەفجا ئەفین ھەنى دى چنە
 سزایى ھەروەھر، لئى یین راستدار دى چنە ژيانا ھەروەھر.»

41:25ⁿ ئاشکراکر 10:202:26° ل فەرھەنگۆکی بنیەرە جەژنا دەربازبوونی7:26^p ب یونانی: ئەلەباستەرە، ئامانەکە ژ مەرمەری دەھاتە دروستکر

بیبهختیا یه هودایی ئەسخه ربوتی

شیفا خودانی

(مهرفۆس 11-10:14؛ لوقا 6-3:22)

(مهرفۆس 26-22:14؛ لوقا 23-14:22؛ 1 کورنتۆس 11:23-25)

14 هنگی ئیک ژ دوازده شاگردان، ئەوی ناخی وی یه هودایی ئەسخه ربوتی، چوو نك سەرۆکین کاهنان 15 و گۆت: «دی چ دهنه من، ئەز وی رادهستی ههوه بکهه؟» ئینا وان سۆزا سیه زیشان دایی. 16 ئیدی ژ وی دەمی، یه هودا ل دهلیشهیهکی دگه پرا، دا وی رادهستی وان بکهت.

شیفا جهژنا دهر بازبونی ل گهل شاگردان

(مهرفۆس 21-12:14؛ لوقا 13-7:22؛ یوحنا 30-21:13)

17 ل رۆژا ئیک ژ جهژنا نانی شکهقا⁹، شاگرد هاتنه نك عیسا و گۆتی: «ته دقیت ئەم ل کیری شیفا جهژنا دهر بازبونی ئاماده بکهه، دا تو بخوی؟» 18 ئینا گۆته وان: «هه پنه باژیری ل نك فلان کهسی و بیژنی: «مامۆستا دبیژیت: دەمی من یی نیریک بووی و دی جهژنا دهر بازبونی ل گهل شاگردین خو ل نك ته کهه.» 19 شاگردان ئەو کر یا عیسا فهرمان پی دای و ل ویری شیفا دهر بازبونی ئاماده کر. 20 دەمی بوویه شهف، ل گهل هه دوازده ل سهر سفری روبنشت. 21 د بهر خوارنی را عیسا گۆت: «ب راستی دبیژمه ههوه: ئیک ژ ههوه دی بیبهختیی ل من کهت.» 22 ئەو گهلهک دلتهنگ بوون و دهست پی کر ئیک ئیکه پرسیار ژی کر: «خودان، ئەری ئەو ئەزم؟» 23 بهرسفا وان دا: «ئەوی پاریی خو د گهل من دا د سیبکی هه لاندی، ئەو دی من دته دهست. 24 کورپی مرۆف دی وهسا چیت، ههروهکو دهر باره وی هاتیه نقیسین، لی نهخوزیکین وی کهسی یی کورپی مرۆف رادهست بکهت. بو وی کهسی باشتتر بوو ئەو ژ دایک نهبا.» 25 ئەهجا یه هودا، ئەوی دی بیبهختیی ل وی کهت، بهرسفا دا و گۆت: «مامۆستا، ئەری ئەو ئەزم؟» عیسا بهرسفا وی دا: «ته گۆت.»

26 دەمی وان خوارن دخوار، عیسا نان هه لگرت و سوپاسی کر و کهر کر و دا شاگردان و گۆت: «وه رگرن، بخون، ئەه لهشی منه!» 27 پاشی پهرداغ هه لگرت و سوپاسی کر و دا وان و گۆتی: «هوبن هه می ژی شهخون، 28 چنکو ئەهه خوینا منه، خوینا پهیمانی، ئەوا ژ پیخه مهتی گهلهکان بو لیبورینا گونههان دی هیته رشتن. 29 ئەز دبیژمه ههوه: ئیدی ئەز ژ فی بهر هه می میوی فهناخۆم، تا وی رۆژا ئەز ل گهل ههوه ل پاشایهتیا بابی خو ژ یا نوی شه دخۆم.» 30 پشتی وان سرودهک^r بو په سنا^s خودی گۆتی، چونه چیا یی زهیتوان.

عیسا پیشبیبی ب مانده لکرنا په ترۆسی دکهت

(مهرفۆس 31-27:14؛ لوقا 34-31:22؛ یوحنا 38-36:13)

31 پشتی هنگی گۆته وان «ئەه شهفه هوبن هه می دی ژ بهر من هه لنگن، چنکو یا هاتیه نقیسین: ئەز دی ل شقانی دهه، کهری پهزی دی بژاله بیت. t 32 لی پشتی رابوونا من، ئەز دی بهراهیا ههوه چمه جهلیل.» 33 په ترۆسی بهرسفا وی دا و گۆتی: «ئەگه هه می ژی ژ بهر ته بهه لنگن، ئەز چ جارن ناهه لنگم!» 34 عیسا گۆتی: «ب راستی دبیژمه ته: ئەه شهفه بهری دیکل بانگ بهت، تو دی سی جارن من ماندهل^u کهی.» 35 په ترۆسی گۆتی: «خو ئەگهه یا پیدقی بیت ئەز ل گهل ته بمرم ژی، ئەز ته ماندهل ناکهه!» هه می شاگردان ژی وه گۆت.

17:26⁹ جهژنا نانی شکهقا ل فهرهنگۆکی بنیره.30:26^r خواندنا پارچهیهکا زه بوری ب شیوهی سترانی. ل دویف نه ربیتین جو هیان ل وی ده می ژ پشکا 113 تا کو 118 دهاته ستراندن.30:26^s په سن مه دح و سه نا31:26^t زه کهه ریا 7:1334:26^u ئینکار

عیسا نقیژئی ل باغی گهتسیمانین دکهت

(مهرقوس 14:32-42؛ لوقا 22:39-46)

36 پاشی عیسا و شاگردین خۆ چوونه وی جهی دبیژئی گهتسیمانی و گۆته وان: «ل فیژی روینن، تا ئەز بچمه ویراهه نقیژئی بکهم.» 37 پهترۆس و هەردوو کورپن زه‌به‌دی ل گهل خۆ برن و خه‌مگینی و دلته‌نگیی ب سەر وی دا گرت. 38 هنگی گۆته وان: «دلئی من تا راده‌یی مرنئی یی ب خه‌مه! ل فیژی بن و ل گهل من هشیار بمینن.» 39 پاشی پیچه‌کی پیشه‌چوو و خۆ ده‌ف و ده‌ف هافیتته ئه‌ردی و نقیژ کر و گۆت: «بابئی من، ئەگەر چببیت، بلا ئەف په‌رداغه ژ من ده‌رباز ببیت. لئ نه‌وه‌کو من دقیت، به‌ل‌کو وه‌کو ته‌ دقیت.» 40 پشتی هنگی فه‌گه‌ریا نك شاگردان و دیت د نقستینه، ئینا گۆته په‌ترۆسی: «ما هوبن نه‌شیان ده‌مژمیره‌کی ژ ل گهل من هشیار بمینن؟» 41 هشیار بمینن و نقیژان بکهن، دا هوبن نه‌که‌فنه د تاقیکرنئی دا. گیان یی ئاماده‌یه، لئ له‌ش یی لاوازه.» 42 دیسان بو جارا دوویی چوو و نقیژ کر و گۆت: «بابئی من، ئەگەر چی نه‌بیت ئەفه ژ من ده‌رباز ببیت، تا‌کو ئەز وی فه‌نه‌خۆم، بلا ب هه‌زا ته‌ ببیت.» 43 فه‌گه‌ریا فه‌ نك شاگردان، دیسان دیت د نقستینه، چنکو خه‌وی چاقین وان گران کربوون. 44 ئەو هیلان و زفری بو جارا سییی نقیژ کر و هەر ئەو ئاخفتن دووباره کر. 45 پاشی هاته نك شاگردین خۆ و گۆته وان: «ئەفه هینشتا هوبن د نقستینه و بیه‌نا خۆ فه‌دده‌ن؟ ئەفه ئەو دهم هات و کورپی مرۆف راده‌ستی گۆنه‌هکاران ده‌یته‌ کرن. 46 رابن دا بچین، ئەها ئەفه ئەوی من راده‌ست دکهت، نیزیك بو!»

گرتنا عیسا

(مهرقوس 14:43-50؛ لوقا 22:47-53؛ یوحنا 18:3-12)

47 دهمی ئەو دئاخفت، وه‌سا چیبوو یه‌هودا، کو ئیک ژ هەر دوازدان بو، گه‌هشت و کۆمه‌کا مه‌زن یا مرۆفان ب شیر و دار فه‌ ل گهل بوون. ئەو ژ لای سەرۆکین کاهنان و ریه‌سپین ملله‌تی فه‌ هاتبوونه‌ هنارتن. 48 ئەوی وی راده‌ست دکهت نیشانه‌ک دابوو وان و گۆت‌بووی: «ئەوی ئەز ماچی بکهم، ئەو ئەوه‌ وی بگرن.» 49 یه‌هودا ئیکسه‌ر هاته نك عیسا و گۆت:

«سلاڤ، مامۆستا!» و ماچی کر. 50 عیسا گۆتی: «هه‌قال، تۆ بو چ هاتی، وی بکه.» ئەوین د گهل یه‌هودای دا، هاتنه‌ پیش و عیسا ده‌سته‌سه‌ر کر و گرت. 51 وه‌سا چیبوو ئیک ژ ئەوین ل گهل عیسا ده‌ست دا شیری خۆ و ئینا ده‌ری و فه‌وه‌شانه‌ به‌نیی سه‌رۆک‌کاهنی و گوهی وی ژیفه‌ کر. 52 ئینا عیسا گۆتی: «شیری خۆ بزفرینه‌ جهی وی! یی ده‌ست به‌هافیتته‌ شیری، دی ب شیری ژ ناف چیت. 53 ما تۆ هزر دکه‌ی، ئەز نه‌شیم داخواری ژ بابئی خۆ بکهم و ئەو د جه‌ دا پتر ژ دوازه‌ سوپایین فریشته‌یان بو من نه‌هنییرت؟ 54 لئ ئیدی دا چه‌وا نقیسار ب جه‌ هین، کو دبیژن پیدقیه‌ هۆسا روی بده‌ت؟» 55 وی گافی عیسا گۆته وی کۆمی: «دی بیژی هوبن بو ب سه‌رداگرتنا قاچاخه‌کی ب شیر و داران ده‌رکه‌فتین، دا من بگرن؟ هەر روژ ئەز ل په‌رسته‌گه‌هی یی روینشتی بووم و من فیکرکن دکر و هه‌وه‌ ئەز نه‌دگرتم. 56 لئ ئەقی هه‌میی روی دا، دا نقیسارین پیغه‌مبه‌ران ب جه‌ به‌ین.» ل وی دهمی هه‌می شاگردان ئەو هیلا و ره‌فین.

دادکرنا عیسا ژ لای جفاتا بلند فه

(مهرقوس 14:53-65؛ لوقا 22:54-55)

(71-63؛ یوحنا 18:13-14، 19-24)

57 ئەوین عیسا گرتی، ئەو بره‌ نك قه‌یافیی سه‌رۆک‌کاهن. ل ویری مامۆستایین ده‌ستووری و ریه‌سپی کۆم ببوون. 58 په‌ترۆس ژ دویر فه‌ ب دویف را تا هه‌وشا سه‌رۆک‌کاهنی چوو، قه‌ستا ژۆر کر و ل گهل زیره‌فانان روینشت، دا ئەنجامی ببینیت. 59 سه‌رۆکین کاهنان و جفاتا بلند هه‌می ل شاهده‌یی ب دره‌و ده‌رباره‌ی عیسا دگه‌ریان، دا وی بده‌نه‌ کوشتن، 60 لئ وان نه‌دیت، سه‌ره‌رای کو گه‌له‌ک شاهدین دره‌وین خۆ دیار کر. ل دویمه‌یه‌ی دوو هاتنه‌ پیش 61 و گۆتن: «قی مرۆفی گۆت: ئەز دشیم په‌رسته‌گه‌ها خودی به‌هرفینم و د سی رۆژان دا ئاقا بکهم.» 62 سه‌رۆک‌کاهن رابوو و گۆتی: «ما تۆ چ به‌رسقان ناده‌ی؟ ئەفه چ شاهده‌ییی ئەف که‌سه‌ ل سه‌ر ته‌ دده‌ن؟» 63 لئ عیسا بیده‌نگ ما. سه‌رۆک‌کاهنی گۆتی: «ئەز ته‌ ب خودایی زیندی دده‌مه‌ سویندی، بیژه‌ مه‌: ئه‌ری تۆی مه‌سیح، کورپی خودی؟» 64 عیسا به‌رسقا وی دا: «ته‌ گۆت! و ئەز دبیژمه‌ هه‌وه‌:

عیسای ددنه دەستی پیلاتۆسی

(مەرقۆس 1:15؛ لوقا 23:1-2؛ یوحنا

18:1-19؛ کارین هنارتیان 18:1-19)

27¹ دەمی بویه سپیڤه، هەمی سەرۆکین کاهنان و ربهسپیان مللهتی پیلانەك ل سەر عیسای دانا، کادێ چهوا دهنه کوشتن. ² پاشی ئەو گری دا و بر و رادهستی پیلاتۆسی والی کر.

خۆکوشتنایه هودای

³ دەمی یه هودای، ئەوی عیسا دایه دەست، دیتی کو عیسا هاته گونەبارکرن، په شیمان بوو و ئەو سیه زیف بۆ سەرۆکین کاهنان و ربهسپیان فهگیرانه شه ⁴ و گۆت: «من گونەه کر، دەمی من خوینه کا بیگونەه دایه دەست.» وان بەرسف دا: «مه چ ژیه؟ ئەو د ستۆیی تهیه!» ⁵ ئینا وی زیف هاقیتنه د پەرستگههی فه، پاشی چوو و خۆ سیداره دا. ⁶ سەرۆکین کاهنان زیف هه لگرتن و گۆتن: «نه یا رهوايه بکهینه د گهنجینهی دا، چنکو پارهیین خویینه.» ⁷ ئەفجا ئەو ریککهفتن کو ب وی پارهی زه قیا گلکاری ⁷ بکرن، دا بکهنه گۆرستان بۆ بیانان. ⁸ ژ بهر هندی ههتا ئەفرۆ دبیژنی زه قیا خوینی. ⁹ وی دەمی، ئەو په قیا ب ریا یه رمیا پیغه مبهه هاتیه گۆتن، ب جه هات: وان ئەو سیه زیف برن، کو بهایی وی بوون، ل دویف وی بهایی ژ لایی هندهك ژ کورپن ئیسراییلی فه بۆ وی هاتیه فه برین، ¹⁰ و ژ پیش بهایی زه قیا گلکاری فه دان، ههروهکو خودانی فه رمان ل من کری. ^z

عیسا ل بهرامبهه پیلاتۆسی

(مەرقۆس 2:15-5؛ لوقا 3:23-5؛ یوحنا 18:33-38)

¹¹ ئینا عیسا بهرامبهه ری والی راوهستیا و والی پرسپار ژنی کر: «ئهری تۆ پاشایی جوهیانی؟» عیسای بهرسفا وی دا: «ته ب خۆ گۆت.» ¹² دەمی سەرۆکین کاهنان و ربهسپیان ئەو تاوانبار

ژ نوکه پیغه هوبن دی کورپی مرۆف بینن، ل دەستی راستی یی هیزداری ^v یی روینشتی ^w و ل سەر عه ورین ئەسمانی یی دهیت ^x.

⁶⁵ هنگی سەرۆککاهنی جلکین خۆ دراندن و گۆت: «وی کوفری کر! ما ئیدی مه چ پیدقی ب شاهدان ههیه؟ ئها ئەفه ههوه کوفریا وی بهیست! ⁶⁶ ئەفجا هوبن چ دبیژن؟» وان بەرسف دا و گۆت: «ئهو یی ههژی مرئییه!» ⁶⁷ ل وی دەمی وان تف کرنه دیمی وی و دا بهر کولمان و هندهکین دی زللهه لیدان ⁶⁸ و گۆتن: «هههی مهسیح، ئەگهه تۆ پیغه مبهه بی، بۆ مه بیژه کی بوو دانا به ته؟»

په ترۆس عیسای ماندهل دکهت

(مەرقۆس 14:66-72؛ لوقا 22:56-62؛ یوحنا 18:15-18، 25-27)

⁶⁹ ل وی دەمی په ترۆس د حهوشی دا یی روینشتی بوو، ئینا کهنیزهیهك هاته نك و گۆتی: «تۆ ژی ل گهه عیسایی جهلیلی بووی.» ⁷⁰ ئینا په ترۆسی بهرامبهه هه میان ماندهل کر و گۆت: «ئهز نزانم تۆ چ دبیژی.» ⁷¹ دەمی دهرکهفتیه بهر دهرگههی حهوشی، خزمهتکاره کا دی ئەو دیت و گۆته ئاماده بوویان: «ئهفه ژی ل گهه عیسایی ناسیرهیی بوو.» ⁷² په ترۆسی دیسان ماندهل کر و سویند خوار، گۆت: «ئهز وی زهلامی نانیاسم!» ⁷³ پشتی دهمهکی کورت، ئەوین کو ل ویری بوون، چوونه نك په ترۆسی و گۆتی: «ب راستی تۆ ژی ئیک ژ وانی، چنکو ژ ئاخفتنا ته یا دیاره.» ⁷⁴ هنگی وی دهست ب نفرین و سویندخوارنی کر و گۆت: «ئهز وی زهلامی نانیاسم!» ئینا د جه دا دیکلی بانگ دا. ⁷⁵ ئینا ئاخفتنا عیسای هاته بیرا په ترۆسی دەمی گۆتی: «بههه دیکل بانگ بدته، تۆ دئی سی جارن من ماندهل کهی.» په ترۆس دهرکهفته ژ دهرقه و گریه کا تهحل کر.

^{64:26v} هیزدار ئامازهیه بۆ خودی

^{64:26w} زه بوور 1:110

^{64:26x} دانپیل 7:13

^{7:27y} گلکار ئەو کهسه یی کارنی چیکرنا (دهن، گۆسک، جهه و.. هتد) دکهت.

^{10:27z} زه کهههیا 11:12-13؛ یه رمیا 32:6-9

دکر، وی چ بهرسف نه دان. ¹³ ئەقجا پیلاتۆسی گۆته وی: «ما ته گوھ لی نینه ئەو یی چند شاهدهییان ل دژی ته دهن؟»
¹⁴ عیسی دهریاره ی تاوانه کی ژی بهرسفا وی نه دا، ههتا کو والی گهلهک حیهتی بووی.

دادکرنا عیسی ب مرئی

(مهرقۆس 15:6-15؛ لوقا 26-13:23؛ یوحنا 39:18 تاكو 16:19)

¹⁵ والی نهریتهک هه بوو، ل جهژنی گرتیه کی کو خه لک دخوازیت، ئازاد بکهت. ¹⁶ وی ده می گرتیه کی ناقدار هه بوو ناقتی وی باراباس بوو. ¹⁷ ئەقجا ده می ئەو کۆم بووین، پیلاتۆسی پرسیار ژ وان کر: «هه وه دثیت بۆ هه وه کی ئازاد بکه م: باراباسی یان ژی عیسی ی دبیژنی مه سیح؟» ¹⁸ وی دزانی وان ژ زکره شی عیسا رادهستی وی کره. ¹⁹ ده می ئەو ل سه ر کورسیکا دادوه ری یی روینشتی، هه قژینا وی ئیک هنارته نک و گۆتی: «نه که ی چ ل وی مرۆقی راستدار بکه ی! چنکو ئەفرۆ د خه ونی دا، ژ بهر وی، من گه لهک ئازار یا دیتی.»
²⁰ لی سه رۆکین کاهنان و ربه سپیان جه ماوه ر هاندا، کو داخوازا ئازادکرنا باراباسی و کوشتنا عیسی بکه ن. ²¹ ئەقجا پیلاتۆسی گۆته وان: «هه وه کی ژ هه ردوو یان دثیت ئەز بۆ هه وه ئازاد بکه م؟» وان به رسف دا: «باراباسی.» ²² پیلاتۆسی گۆته وان: «پا ئەز چ ل عیسی ی دبیژنی مه سیح بکه م؟» هه میان به رسف دا: «بلا به یته خاچدان!» ²³ والی گۆت: «ما ئەقی چ خرابی کره؟» ئینا قیری یان وان بلندتر لی هاتن: «بلا به یته خاچدان!» ²⁴ ده می پیلاتۆسی دیتی چ مفا نینه، به لکو تیکدان دی په یدا بیت، ئاف ئینا و ل به رامبه ر جه ماوه ری ده ستین خۆ شویشتن و گۆت: «ئەز ژ خوینا فی مرۆقی یی بیگونه م، ئەو ل ستۆی هه وه یه!»
²⁵ خه لکی هه میی به رسف دا: «بلا خوینا وی ل سه ر ستۆی مه و زارۆکین مه بیت!» ²⁶ وی ده می باراباس بۆ وان ئازاد کر، لی عیسا قامچی دا، پاشی رادهستی وان کر داکو به یته خاچدان.

سه ربا ز ترانه یان ب عیسی دکهن

(مهرقۆس 21:16-15؛ یوحنا 3-2:19)

²⁷ هنگی سه ربا زین والی عیسا بره د کۆچکا والی قه و هه می بهتالیون ل وی کۆم کر. ²⁸ ئەو رو یس کر و کورکه کی سۆر کره بهر ²⁹ و تانجهک ژ ستریان قه هاند و دانا سه ر سه ری وی،

له قه نهک ژی کره د دهستی وی یی راستی دا و ل بهر سینگی وی چۆکفه دان و ترانه پی کرن و گۆت: «بژی پاشایی جوهیان!»
³⁰ و وان تف کر و له قه ن ژی ستاند و ل سه ری وی ددا.
³¹ پشتی ترانه پی کرین، کورک ژ بهر کر و جلکین وی کرنه بهر و بۆ خاچدان بر.

خاچدانا عیسی

(مهرقۆس 32:21-15؛ لوقا 43:26-23؛ یوحنا 27-17:19)

³² ده می ئەو دهر دکه فتن، وان زه لامه کی قه یره وانی دیت، ناقتی وی شه معون بوو، وان ئەو نه چار کر کو خاچا عیسی هه لگرت. ³³ ده می ئەو گه هشتینه وی جه ی دبیژنی گۆلگۆته (کو رامانا وی کلۆخه) ³⁴ شه رابه کا تیکه هه ل گه ل زه ردافتی دانه عیسی، دا قه خۆت، لی ده می تام کر پی رازی نه بوو قه خۆت. ³⁵ پشتی ئەو خاچ دای، پشک ها قیته جلکین وی و ل خۆ لیکه کرن ³⁶ و ل ویری روینشتن و زیره فانی ل وی دکر. ³⁷ تاوانا وی ل هنداف سه ری وی هه لاویست، کو هاتبوو نفیسین: «ئەق ه عیسیا ه، پاشایی جوهیان.» ³⁸ هنگی ل گه ل وی دوو قاچاخ ل خاچی دان، ئیک ل لای وی یی راستی و یی دی ل لای وی یی چه پی.
³⁹ یین کو د ویری را دهاتن و دچوون ئەو کر پی دکر و سه ری خۆ لی ده ژاندا ⁴⁰ و دگۆت: «هه ی ئەوی دا په رستگه ی د سی رۆژان دا هه رفینیت و ئافا که ته قه، خۆ قورتال بکه! ئەگه ر تۆ کو ری خودی ژ خاچی وه ره خوار!» ⁴¹ هه روه سا سه رۆکین کاهنان ل گه ل مامۆستایین ده ستووری و ربه سپیان ژی ترانه پی دکر و دگۆتن: ⁴² «هنده کین دی قورتال کرن، لی نه شیت خۆ قورتال بکه! پاشایی ئیسرا ئیلیه یه ژی! بلا نوکه ژ خاچی به یته خوار، دی باوه ری یی پی ئینین. ⁴³ خۆ ب هیقیا خودی قه هیل، ئەگه ر خودی ئەو بقیت، بلا نوکه وی قورتال بکهت، چنکو وی گۆت بوو: «ئەز کو ری خودیمه!» ⁴⁴ و ئەو قاچاخین ل گه ل وی هاتینه خاچدان ژی وه سا ئەو فه ییت دکر.

مرنا عیسی

(مهرقۆس 41:33-15؛ لوقا 49:44-23؛ یوحنا 30-28:19)

⁴⁵ ژ ده مژمیر دوا زده ی نیفرۆ تا ده مژمیر سی، تاری هه می ئەرد گرت. ⁴⁶ ل دۆرین ده مژمیر سی، عیسی ب ده نگه کی بلند کره هه وار: «ئیلی، ئیلی، لاما سابا ختانی؟» ئانکو:

زیره‌فانیکن ل گۆری

62 رۆژا پاشتر، کو پشتی رۆژا ئاماده‌کرنی^c ژی بوو، سه‌رۆکین کاهنان و فهریسی پینکفه چوونه نک پیلاتۆسی⁶³ و گۆتن: «ته‌زیه‌نی، بیرا مه‌هات، وی خاپینۆکی ب ساخیا خو گۆتبوو: «ته‌ز دئی پشتی سنی رۆژان رابم.»⁶⁴ ته‌فجا فهرمانی بده، داکو هه‌تا رۆژا سییی گۆر بهیته پاراستن، نه‌وه‌کو شاگردین وی بهین و بدزن و بیژنه ملله‌تی: «ته‌و یی ژ ناڤ مریان رابووی.» هنگی خاپاندنا دویمایی دئی ژ یا ئیککی خرابتر بیت.»⁶⁵ پیلاتۆسی به‌رسقا وان دا: «ته‌فه زیره‌فان یی ل بن فهرمانا هه‌وه. هه‌رن و وه‌کو هوبن دزانن وه‌سا گۆری بپارێزن.»⁶⁶ ته‌فجا ل گه‌ل کۆما سه‌ریازان چوون و به‌ر موهر کر و زیره‌فان دانانه به‌ر گۆری.

رابوونا عیسی

(مه‌رقۆس 16:1-8؛ لوقا 24:1-12؛ یوحنا 20:1-10)

28 ¹پشتی شه‌مییی، ل گه‌ل ئەلندا رۆژا ئیککی ژ ²هفتیی، مه‌ریه‌ما مه‌جده‌لی و مه‌ریه‌ما دی چوون، دا به‌ری خو بده‌نه گۆری. ³ژ نشکه‌کی فه‌ بیقه‌له‌رزه‌کا ب هیز چیبوو، چنکو فریشته‌یه‌کی خودانی^d ژ ته‌سمانی هاته‌ خواری و چوو سه‌ر گۆری و به‌ر گپیل کر و ل سه‌ر روینشت. ⁴دیمه‌نی فریشته‌ی وه‌کو برویسییی بوو و جلکین وی وه‌کو به‌فری د سپی بوون. ⁵ژ سه‌هما وی، زیره‌فان له‌رزین و وه‌کو مریان لی هاتن. ⁶فریشته‌ی گۆته ژنان: «نه‌ترسن! ته‌ز دزانم هوبن یی ل عیسیایی خاچدای دگه‌رین. ⁷ته‌و نه‌ ل فیریه، چنکو هه‌روه‌کو وی گۆتی، یی رابووی. وهرن و به‌ری خو بده‌نه وی جهی لی هاتبوو دریز کرن. ⁸پاشی ب له‌ز هه‌رن و بیژنه شاگردین وی: «ته‌و یی ژ ناڤ مریان رابووی و به‌ری هه‌وه یی دچیته‌ جه‌لیل، ل ویری دئی وی بینن.» ته‌فه من گۆته هه‌وه.»⁹ ئینا ته‌و ب له‌ز ژ ده‌ف گۆری چوون و ب ترس و که‌یفه‌کا مه‌زن دکره‌ غار، دا مزگینی بده‌نه شاگردین وی. ¹⁰وه‌سا چیبوو عیسا ب خو هاته‌ به‌راهیا وان و گۆتی: «سلاڤ ل هه‌وه بن!» ئینا ته‌و به‌ره‌ف عیسیا فه

«خودایی من، خودایی من، بۆچی ته‌ ته‌ز هیلام؟»^a 47 هنده‌ک ژ ئاماده‌بوویان گوهر ل وی بوو و گۆتن: «ته‌و یی گازی ئلیاسی دکه‌ت!»⁴⁸ ده‌ملده‌ست ئیک ژ وان کره‌ غار و ئیسفه‌نجه‌ک د سه‌کی هه‌لاند و دانا سه‌ر له‌شه‌نه‌کی و گه‌هانه‌ وی، دا فه‌خۆت. ⁴⁹لی ته‌وین دی گۆت: «به‌یله‌ دا بیینن کا دئی ئلیاس هیته‌ وی قورتال که‌ت.»⁵⁰ عیسیا جارها‌کا دی ب ده‌نگه‌کی بلند کره‌ هه‌وار و گیانی خو ژ ده‌ست دا. ⁵¹ته‌ها وی گافیی په‌رده‌یا په‌رسته‌گه‌هی ژ سه‌ری تا بنی شه‌ق بوو و بوو دوو پارچه‌ و ته‌رد هه‌ژیا و که‌فر که‌لشین⁵² و گۆر فه‌بوون و گه‌له‌ک که‌سین پیروژ بین مری، رابوون. ⁵³ته‌و ژ گۆران ده‌رکه‌فتن و پشتی رابوونا عیسیا، چوونه‌ د باژپیری پیروژ فه‌ و بۆ گه‌له‌کان دیار بوون. ⁵⁴ده‌می سه‌رله‌شکه‌ری و ته‌وین د گه‌ل دا زیره‌فانیا عیسیا دکر، ته‌و بیقه‌له‌رز و هه‌می تشتین رویدای دیتین، ترسه‌کا مه‌زن گرتن و گۆتن: «ب راستی، ته‌فه کورپی خودی بوو.»⁵⁵ گه‌له‌ک ژن ل ویری بوون، ژ دویر فه‌ به‌ری خو ددایی، ته‌و ژ جه‌لیلی ب دویف عیسیا که‌فتبوون و خزمه‌تا وی دکر. ⁵⁶د ناڤ وان دا مه‌ریه‌ما مه‌جده‌لی و مه‌ریه‌ما دایکا به‌عقوب و یوسفی و دایکا کورپن زه‌به‌دی بوون.

فه‌شارتتا ته‌رمی عیسی

(مه‌رقۆس 15:42-47؛ لوقا 23:50-56؛ یوحنا 19:38-42)

⁵⁷ده‌می بوویه ئیشار، زه‌لامه‌کی ده‌وله‌مه‌ند ژ باژپیری رامه‌ هات، ناڤی وی یوسف بوو، ته‌و ژی شاگردی عیسیا بوو. ⁵⁸ته‌و چوو نک پیلاتۆسی و داخوازا ته‌رمی عیسیا ژی کر. ئینا پیلاتۆسی فهرمان دا، کو ته‌رمی بده‌نی. ⁵⁹یوسفی ته‌رم بر و ب کتانه‌کی پاقتز کفن کر⁶⁰ و دانا د گۆری^b خو یی نوی، یی د که‌فری کۆلای دا. پاشی به‌ره‌کی مه‌زن گپیل کره‌ به‌ر ده‌ری گۆری و چوو. ⁶¹مه‌ریه‌ما مه‌جده‌لی و مه‌ریه‌ما دی ل ویری بوون، به‌رامبه‌ری گۆری دروینشتی بوون.

^a46:27 زه‌بوور 1:22

^b60:27 ل فه‌ره‌ه‌نگۆکی بنیره

^c62:27 خو ئاماده‌کرن بۆ رۆژا شه‌مییی. ل فه‌ره‌ه‌نگۆکی بنیره رۆژا ئاماده‌کرنی

^d2:28 ل فیری «خودان» جه‌ناقیی خودییه، ل فه‌ره‌ه‌نگۆکی بنیره په‌یفا خودان

چوون و پيڙين وي گرتن و سوجده بو بر. ¹⁰ عيساي گوته وان:
«نهترسن، ههړن و بيژنه برايښن من، بلا بچنه جهليل، ل وړي
دي من بينن!»

عيسا بو شاگردين خو ديار دبیت

(مهرقوس 16:14-18؛ لوقا 24:36-49؛

يوحننا 20:19-23؛ کاريڼ هنارتیان 1:6-8)

بهرتيلکرنا زيرهقنان

¹¹ دهمي تهو ژن دچوون، وهسا چيپوو هندهك ژ زيرهقنان هاتنه
باژپري و ههمي تشتي رويداي بو سهروکين کاهنان فهگپرا.
¹² ئينا سهروکين کاهنان ل گهل رهسپيان کومبوون و ل سه
پيلانهکي ريککهفتن و گهلهك پاره دانه سهريازان ¹³ و گوتنه
وان: «بيژن: «شاگردين وي ب شهف هاتن و دهمي تهم د نفتي،
تهرمي وي دزين.» ¹⁴ تهگهر تهفه گههشته گوهي والي، ته
دي وي رازي کهين و دي ههوه زي ژ وي گرفتاري پاريښين.»
¹⁵ ئينا سهريازان پاره وهرگرتن و کا چهوا بو وان هاتيه گوتن، ب
جه ئينا. تهف گوتنه ههتا نوکه زي د ناڅ جوھيان دا يا بهلاڅه.

¹⁶ ههريازده شاگرد چونه جهليلي، بو وي چيبي عيساي

بو وان دهستنيشانکري. ¹⁷ دهمي وان ديتي، سوجده بو بر،
لي هندهك ب گومان کهفتن. ¹⁸ عيسا بهرهف شاگردان چوو و
گوت: «ههمي دهستهلاتا ل تهردی و ل تهسماني بو من يا هاتيه
دان. ¹⁹ تهفجا ههړن و ههمي مللهتان بکهنه شاگرد، کو وان ب
ناقني باب و کوپر و گياني پيروژ تافير بکهن ²⁰ و وان فير بکهن
کو پيگيري ب ههمي فهريمانين من داينه ههوه بکهن. تهفه تهز
ههمي روژان ههتا دويماهيا سهردهمي، ل گهل ههوهمه.»

مزگینیا عیسایی مہسیح ل گور مہرقوسی

پیشگوتن

مزگینیا ل گورہی مہرقوسی ب فی گوتنی «مزگینیا عیسایی مہسیحی کورپی خودی» دەست پی دکەت. عیسا دەیتە وینە کرن وەك میڕەکی خودان کریار و دەستەلەت. دەستەلەت و فی کرک و هیزا وی ل سەر ئەجنەیان و لیبورینا وی ژ بو گونەهین مرۆقان دیار دبیت. دەمان دەم دا عیسا ل سەر خو دئاخفت کو «کورپی مرۆف»^۱، ئەوی هاتی داکو خو بکەتە گوری ژ بو رزگار کرنا مرۆقان ژ گونەهین وان.

مہرقوس ژیانای عیسای ب شیوەیەکی راستەوخو و راستگۆ فەدگپریت، پتر داکوکی دەتە دەستنیشان کرنا کریارین وی ژ فەگیرانا گوتن و فی کرکین وی. پشتی پیشەکیەکا کورت ل دۆر یوحەننایی تافیرکەر و تافیرکرن و تاقیرنا عیسای، نفیسکار ئیکسەر دچیتە بابەتی وان ساخکرن و فی کرک ئەوین عیسای کرین. مہرقوس بو مە دیار دکەت کا چەوا ل گەل بورینا دەمی شاگردین عیسای پتر د وی دگەشتن، لی دەمان دەم دا دوژمنیا هەقەرکین وی ژ پتر لی هات. فی سەرپورپی مہرقوس ب دویماهی دئینیت ب ئینانا وان رویدانا ئەوین بو عیسای چیبووبن د حەفتیا دویماهی د ژیانای وی دا ل سەر ئەردی، نەخاسمە ل خاچدان و رابوونا وی.

ناقەرۆکا پەرتووکی:

1. دەستپیکا مزگینی (1:1-13)
2. خزمەتا عیسای ل جەلیل ب ئاشکرای (14:1 تاكو 50:9)
3. ژ جەلیل بەرەف ئورشەلیم (10:1-52)
4. حەفتیا دویماهی ل ئورشەلیم و دەوروبەری (11:1 تاكو 47:15)
5. رابوونا عیسای ژ ناف مریان (16:1-8)
6. دیاربوونا عیسای و بلندبوونا وی بو ئەسمانان (16:9-20)

پەیدادەرییان بو هاتنا وی راست بکەن،^f
⁴ وەسا یوحەننایی تافیرکەر ل چۆلی دیار بوو. ئەوی رادگەھاند
کو خەلک ل خو بزقن و بەینە تافیرکرن، داکو ل گونەهین
وان بەیتە بورین. ⁵ هەمی خەلکی دەقەرا یەھودیایی و هەمی
خەلکی ئورشەلیمی دەردکەفتن و بەرەف وی دچوون و دانپیدان
ب گونەهین خو دکر و ل سەر دەستی وی د رویاری ئوردن دا
دەانتە تافیرکرن. ⁶ یوحەننای جەلکەکی ژ پورتنی حیشران ل
بەر بوو و ناقتەنگا خو ب قایشەکا کەفلی گری ددا، کولی و
هنگفینی چۆلی دخوارن. ⁷ وی گازی دکر و دگوت: «پشتی من
دی ئیککی ژ من ب هیتر هیت، ئەوی ئەز هەژی هندی نیم

یوحەننایی تافیرکەر ریکی ئامادە دکەت
(مەتا 12:1-3؛ لوقا 18:1-3؛ یوحەنا 19:1-28)
¹ ئەقەیە دەستپیکا مزگینیا عیسایی مہسیحی کورپی خودی.
² هەرەکو د پەیمانای ئیشایا پینغەمبەری دا هاتیە نفیسین:
ئەقە ئەز دی هەنارتیی خو ل پیشیا تە هینرم،
ئەوی دی ریکا تە ئامادە کەت^c
³ دەنگەک ل چۆلی گازی دکەت: ریکی بو خودانی ئامادە
بکەن،

1:3 2:1c مەلاخی
3:1f 3:40 ئیشایا

برایى وى دیتن، ئەو د بەلەمى دا بوون تۆر دروست دكرن. ²⁰ د
جه دا گازی وان كر، وان ژى بابى خو زبهدى ل گهل پالەیین
وى د بەلەمى دا هیلان و ب دویف وى كهفتن.

دهرئیخستنا گیانه كئى پیس

(لوقا 4:31-37)

²¹ چوونه كهفه رناحوم، رۆژا شه مبیى عیسا چوو د كنیشته بیی
فه و دهست ب فیركرنى كر. ²² ئەو خەلكى ل ویرى ژ فیركنا
وى حیبه تی بوون، چنكو وى وهكو مرؤفه كئى خودان دهسته لات
ئەو فیر دكرن، نه وهكو مامؤستایین دهستوورى. ²³ د وى ده می
دا زهلامه ك ل كنیشته یا وان هه بوو گیانه كئى پیس هنگافتبوو،
كره قیری ²⁴ و گۆت: «ته چ ژ مه دقیت، عیسایى ناسیره بی؟ تۆ
هاتی مه ژ ناڤ بهی؟ ئەز دزانم تۆ كى، تۆ پیرۆزى خودیى!»
²⁵ عیسای ئەو پاشقه بر و گۆت: «بیدهنگ به و ژى دهركه فه!»
²⁶ گیانى پیس زهلام ئیخست و قیره كا ب هیز راهیلا و ژى
دهركه فت. ²⁷ خەلك هه می گوهشین و پرسیار ژ ئیکودوو كرن:
«ئەفه چیه؟ فیركنه كا نوبه یا ب دهسته لاتداری فه دهیتته
گۆتن! فه رمانى ل گیانین پیس ژى دكه ت و ئەو ب فه رمانا وى
دكه ن!» ²⁸ نافودهنگى عیسای د گافى دا ل هه می دهووبه رین
جهلیل به لاف بوو.

ساخكرنا خهسیا شه معونى و گهله كین دى

(مهتتا 8:14-17؛ لوقا 4:38-41)

²⁹ ده می ئەو ژ كنیشته بیی دهركه فتین، ل گهل یه عقوبى
و یوحه نناى هاتنه مالا شه معون و ئەندراوسى. ³⁰ خهسیا
شه معونى د ناڤ نقینان دا یا تاوى بوو، وان ئیکسه ر به حسى
رهوشا وى بۆ عیسای كر. ³¹ به رهف وى چوو و دهستى وى گرت
و راكر و تایی به ردا و وى دهست ب خزمه تا وان كر.
³² ب شهف، پشتى رۆژ چووبه ئاڤا، هه می مرؤقین نه ساخ و
ئەوین ئەجنه بیان هنگافتین ئینانه نك عیسای. ³³ خەلكى باژیری
هه می ل بهر ده رگه هى خرغه بوون. ³⁴ گهلهك نه ساخ ژ گهلهك
جۆرین نه ساخیان چاره سه ر كرن، گهلهك ئەجنه ژى ده رئیخستن و
وى نه دهیلا ئەجنه باخفن، چنكو وان دزانى ئەو كیه.

بچه مبیى و بهندكئى پیللاڤا وى فه كه م. ⁸ من هوبن ب ئافى تافیر
كرن، لى ئەو دى هه وه ب گیانى پیرۆز تافیر كه ت.»

یوحه ننا عیسای تافیر دكه ت

(مهتتا 3:13-17؛ لوقا 3:21-22)

⁹ د وان رۆژان دا عیسای ژ ناسیره بیی ل دهقه را جهلیل هات و
ل سه ر دهستى یوحه نناى د روبیاری ئوردن دا هاته تافیر كرن.
¹⁰ چهوا عیسای ژ ئافى دهركه فت، دیت ئەسمان شهق بوو و گیان ⁸
وهكو كووتره كئى هاته خوار و ل سه ر وى دادا ¹¹ و دهنگه ك ژ
ئەسمانان هات و گۆت: «تۆ كورى منى بیى خوشتقى، دلئى من
ب ته بیى خوش بووى.»

ئبلیس عیسای تاقى دكه ت

(مهتتا 4:1-11؛ لوقا 4:1-13)

¹² ئیکسه ر گیانى عیسای ده رئیخسته چۆلى. ¹³ چل رۆژان ل
ویرى ما و ژ لایى ئبلیسى فه دهاته تاقیر كرن. د ناڤ دپندان دا
بوو و فیرشته یان خزمه تا وى دكر.

عیسا ل جهلیل دهست ب كارى خو دكه ت

(مهتتا 4:12-17؛ لوقا 4:14-15)

¹⁴ پشتى یوحه ننا هاتیه زیندان كرن، عیسای هاته جهلیل و
مزگینیا خودى رادگه هاند ¹⁵ و دگۆت: «دهم بیى ب دویماهى
هاتى، پاشایه تیا خودى یا نیزیك بووى. ل خو بزقرن و باوه رى
ب مزگینیى بین.»

عیسا شاگردین ئیکه مین داخواز دكه ت

(مهتتا 4:18-22؛ لوقا 5:1-11)

¹⁶ ده می ئەو ل بهر كنارى ده رباكا جهلیل برئفه دچوو، وى
شه معون و برایى وى ئەندراوس دیتن، بیى تۆرئى دهاقیزنه د
ده رباكى دا، چنكو ئەو ماسیگر بوون. ¹⁷ عیسای گۆته وان:
«ب دویف من بكهفن، دى هه وه كه مه نیچیرقانیین مرؤقان.»
¹⁸ ئینا د گافى دا تۆرین خو هیلان و ب دویف وى كهفتن.
¹⁹ پیچه كئى وئفه تر چوو، یه عقوبى كورئى زبهدى و یوحه نناى

² ئينا گهلهك ژ وان لى كۆم بوون تال بهر دهري ژى جهى نه دكر،
 تهوى ژى پهيام بو وان رادگه هاند. ³ هندهك هاتن و فالنجيهك د
 گهل دا بوو و چوار زهلامان هه لگرتبوو، ⁴ لى ژ بهر بوشاتيى،
 نه دشان نيزيكى وى بين و چوونه وى جهى عيسا تيدا و بان
 كون كر و مروقى فالنجى ب نئين قه داھيلا خواري. ⁵ دهمى
 عيساي باوهربا وان ديتى، گۆته يى فالنجى: «كوپى من، ل
 گونهين ته هاته بورين!» ⁶ هندهك مامؤستايين دهستوروى د
 ناف وان دا دروينشتى بوون و د دلى خو دا دگۆتن: ⁷ «چهوا
 ئهف زهلامه ئاخفتنه كا هؤسا دييژيت؟ ئه و يى كوفريان دكهت!
 ما كى ژ خودى پينقهتر دىپت ل گونههان ببوريت؟» ⁸ د جه دا
 عيسا ب گيانى خو زانى ئه و چ هزر دكهن، ئهفجا گۆته وان:
 «بوچى هوين هؤسا د دلى خو دا هزران دكهن؟ ⁹ كى ژ فان ب
 ساناھيتره، كو مروف بو قى فالنجى بيژيت: «ل گونههين ته
 هاته بورين» يان بيژيت: «رابه نئينن خو هه لگره و پرينقه هه ره؟
¹⁰ لى ئهز دى بو هه وه سه لمينم كو كوپى مروف ل سهر ئهردى
 دهستهه لاتا هه ل گونههان ببوريت» - ئهفجا گۆته يى فالنجى
 - ¹¹ «دييژمه ته: رابه و نئينن خو هه لگره و هه ره مالا خو.»
¹² د گاقى دا ئه و زهلام رابوو و نئينن خو هه لگرتن و ل پيش
 چاقين هميان دهركهفت. ئينا هه مى گوھشين و په سنا خودى
 دكر و دگۆتن: «مه چ جارن وه كو قى تشتى نه ديتيه!»

عيسا گازى ليقي دكهت

(مهتتا 9:9-13؛ لوقا 5:27-32)

¹³ جاره كا دى عيسا دهركهفته كنارى دهرباكى. هه مى خهلك
 هاتنه نك وى و تهوى دهست ب فيركرنا وان كر. ¹⁴ دهمى ئه و
 برينقه دچوو، ليقي يى كوپى حهلفى ديت ل جهى باج وهرگرتنى
 يى روينشتى بوو، عيساي گۆتى: «ب دويف من بكهفه.»
 ئه و رابوو و ب دويف وى كهفت. ¹⁵ دهمى عيسا ل سهر
 سفرى ل مالا ليقي، گهلهك باجگر و گونههكارين دى ل گهل
 وى و شاگردين وى د روينشتى بوون، چنكو ئه و يى ب دويف
 وى كهفتين گهلهك بوون. ¹⁶ دهمى مامؤستايين دهستوروى

عيسا مزگينيى ل جهليل رادگه هينيت

(لوقا 4:42-44)

³⁵ سپيدهيا روژا پاشتر بهرى ئه لندى، عيسا رابوو و دهركهفت
 و قهستا جههكى قهدهر كر و ل وپرى نقيز دكر. ³⁶ شهمعون و
 ئه و يى د گهل دا چوون و لى گهريان، ³⁷ دهمى وان ئه و ديتى
 گۆتنى: «هه مى يى داخوازا ته دكهن!» ³⁸ ئينا عيساي گۆته
 وان: «وهرن دا بچينه گوندين دهوروهر، دا مزگينيى ل وپرى
 ژى رابگه هينم. چنكو ئه ز يى ژ بهر هندى هاتيم.» ³⁹ ل هه مى
 دهفرا جهليل دگهريا، مزگينيى ل كنيشتهييين وان رادگه هاند و
 ئه جنه دهردئيخستن.

ساخكرنا زهلامه كى گورى

(مهتتا 8:1-4؛ لوقا 5:12-16)

⁴⁰ زهلامه كى گورى ^h هاته نك وى، هيقي ژى كرن و
 بهرامبهرى وى چؤكفه دان و گۆتى: «ئه گهر ته بقيت، تو دشيى
 من پاقر بكهى.» ⁴¹ دلى عيساي پى سؤت و دهستى خو كرى و
 گۆتى: «من دقيت، پاقر به.» ⁴² د گاقى دا گورپاتى لى نه ما
 و پاقر بوو. ⁴³ عيساي د گاقى دا ئه و ب رى ئيخست، پشتى
 ب توندى هؤشداريا وى كرى ⁴⁴ و گۆتى: «هشيار به، چ تشتان
 بو چ كهسان نه بيژى! لى هه ره و خو نيشا كاهنى بده و ئه و
 مووساي فرمان پى داى ژ پيش پاقربوونا خو قه پيشكيش بكه،
 وهك شاهديى بو وان.» ⁴⁵ لى ئه و دهركهفت و دهست پى كر
 ب ئاشكرايى دگۆت و سهرهاتيا خو به لاف دكر، تا ئيدى عيسا
 نه دشيا ب ئاشكرايى بچيته چ باژپران، بهلكو ئه و دما ژ دهرفه ل
 جهين قهدهر. لى خهلك ژ هه مى جهان هه ر دهاتنه نك وى.

ساخكرنا فالنجيه كى ل كهفه رناحومى

(مهتتا 9:1-8؛ لوقا 5:17-26)

¹ پشتى چهند روژان، عيسا قه گهريا قه باژپرى
 2 كهفه رناحوم، خهلكى گوھ لى بوو كو ئه و يى ل مال.

^h 40: لوقا 40: گورى ل فهرههنگوكى بنپره.

¹ 10:2: كوپى مروف نافهكه د ناف جوھيان دا يى بهرنياس بوو، ژ بهر كو د پهرتووكا دانبييل پينغمبهرى دا ههيه دانبييل 7:13-14 دهمى عيساي ب كار دئينا،
 وى بهسسى خو دكر. ل فهرههنگوكى بنپره.

12:2: پهسن مه دح و سهنا

يېن فەرىسى، دىتى عيسا يى ل گەل گونەھكار و باجگران
خوارنى دخوت، گوتنه شاگردين وى: «بۆچى ل گەل باجگر و
گونەھكاران خوارنى دخوت؟»¹⁷ دەمى عيساى گوھ لى بووى،
گوتى: «مرؤقين ساخلم پىدثى ب نۆژدارى نينه، لى مرؤقين
نەساخ. ئەز نەھاتىمە گازى مرؤقين راستدار^k بكم، لى يېن
گونەھكار.»

پرسپار دەربارەى رۆژين

(مەتتا 9:14-17؛ لوقا 5:33-39)

هەوجەبىيى و برسى بووين،²⁶ چەوا ل سەردەمى ئەبباتارى
سەرۆككاهن، ئەو چوو د مالا خودى قە و ناننى پيشكيشيى خوار
و دا يېن ل گەل خۆ ژى، هەر چەندە ژبلى كاهنان نە رەوايە كەس
ژى بخوت؟^{n 27} و وى گوتە وان: «شەمبى پىخەمەت مرؤقان
يا ھاتىە چىكرن، نە مرؤق پىخەمەت شەمبىيى.²⁸ ئەقجا كورى
مرؤق خودانى شەمبىيە ژى.»

ساخكرن د شەمبىيى دا

(مەتتا 12:14-9؛ لوقا 6:6-11)

3 عيسا جارەكا دى چوو د كنىشتەيى قە، مرؤقەكى دەست
گورؤج^o ل وىرى بوو. ² چاقى وان لى بوو كا دى وى ل
شەمبىيى ساخ كەت، دا وى تاوانبار بكن. ³ گوتە زەلامى دەست
گورؤج: «رابە ل ناقدەندى راوہستە!»⁴ پاشى گوتە وان: «تيا ل
شەمبىيى كرنا كارى باش رەوايە، يان كارى خراب؟ قورتالكرنا
ژبانەكى يان كوشتن؟» لى ئەو بىدەنگ بوون. ⁵ عيسا ب
تورەبوون قە ل وان زفرى و ژ سەرھشكيا وان خەمگين بوو،
گوتە وى مرؤقى: «دەستى خۆ درىژ كە!» وى ژى دەستى خۆ
درىژ كر و دەستى وى ساخ بووقە. ⁶ ئينا فەرىسى دەرکەفتن و د
گاقى دا ل گەل لايەنگرين ھىرودىسى ل دژى عيساى دەست ب
پيلان دانانى كر، كا چەوا وى بكوژن.

جەماوەرەكى مەزن ل كنارى دەرياكا جەليلى

⁷ عيسا و شاگردين خۆ ژ وىرى چوونە دەرياكى و جەماوەرەكى
مەزن ژ جەليلى ب دويىف كەفتن. ⁸ دەمى خەلكى گوھ ل وان
تشتين وى كرين بووى، گەلەك كەس ژ يەھودىيى، ئورشەليمى،
ئەدومىيى، رەخى دى يى رويبارى ئوردن و ژ دەوروبەرين سور
و سايدايى ژى ھاتنە نك وى. ⁹ عيساى ژ بەر وى گيلەشوكا
مەزن گوتە شاگردين خۆ كو بو وى بەلەمەكا بچويك ئامادە
بكن، داکو فشار لى نەھيتتە كر، ¹⁰ چنكو وى گەلەك خەلك
ساخ كرىوون، لەوما ھەر ئىكى نەساخ ژى بزاق دكر خۆ نيزىكى

¹⁸ شاگردين يوحەنناى و فەرىسى ب رۆژى بوون، ئەقجا
ھندەك مرؤق ھاتنە نك عيساى و گوتنى: «بۆچى شاگردين
فەرىسيان و شاگردين يوحەنناى رۆژيان دگرن، لى شاگردين تە
ناگرن؟»¹⁹ گوتە وان: «ئەرى ما داخوازكرين داوہتى دشين ب
رۆژى بن، ھيتتا زاقا د ناڤ وان دا؟ ھندى زاقا د ناڤ وان دا
بيت، ئەو نەشپن ب رۆژى بن. ²⁰ لى رۆژ دى ھين، زاقا دى ژ
ناڤ وان ھيتتە راکرن، ھنگى ل وى رۆژى ئەو دى رۆژيان گرن.
²¹ كەس جلكەكى كەفن ب پاتەكى ل ئاقى نەداى پنى ناكەت،
نەكو پاتەيى نوى تىك بچيت و ژ جلكى كەفن بكىشيت و كون
خرايت لى بھيت. ²² كەس ژى شەرابا نوى ناكەتە مەشكين
كەفن، ئەگەر وە كر شەراب دى مەشكان پەقينيەت و شەراب دى
ھيتتە رشتن و مەشك ژى دى پويچ بن. لى شەرابا نوى دكەنە
مەشكين نوى.»

خودانى شەمبىيى

(مەتتا 12:1-8؛ لوقا 6:1-5)

²³ د شەمبىيى دا، عيسا د ناڤ دەخلان را دبورى و شاگردين
وى پرىقە دەست ب گوليكرنى كر. ²⁴ ئينا فەرىسيان گوتە
وى: «بەرى خۆ بدى، بۆچى ئەو وى دكەن، ئەوا نە رەوايە د
شەمبىيى^m دا بھيتتە كر؟»²⁵ گوتە وان: «ما ھەوہ قەت ئەو
نەخواندبە كا داوودى چ كر، دەمى ئەو و يېن ل گەل وى كەفتينە

^{2k} 17: راستدار: ئەوى كو كرىارا وى يا راست و دروستە.

^{2l} 21: ھنگى دەمى پەروكى نوى دەھاتە شوپشتن، بچويكتر لى دەھات و تىك دچوو، لەوما بەرى بھيتتە دروين، ل ئاقى ددا، دا ئىدى بچويك نەببا.

^{2m} 24: بۆ جوھيان رۆژەكا تاببەت و پىرۆزە و كار تىدا ناھيتتە كر. ل فەرھەنگوكى بنپرە رۆژا شەمبى.

²ⁿ 26: پەرستن و پىرۆزى 9:24؛ 1 ساموئىل 1:21-6

^{3o} 1: گورؤج ئانكو سەقەت

رابگریت، بەلكو ئەو دى نەمانا وى بيت. ²⁷ لى كەس نەشیت بچیتە د مالا زەلامەكى ھېزدار قە و كەلوپەلین وى تالان بکەت، ئەگەر ئەو ل بەراھیب وى زەلامى ھېزدار گرى نەدەت و پشتى ھنگى مالا وى تالان بکەت.

²⁸ راستىي دېيژمە ھەوہ: ھەر گونەھەك و ھەر گۆتەنەكا خراب يا چەوا بيت، خودى دى ل مروقان بوريت، ²⁹ لى ئەوى كوفريان د دەرھەقا گيانى پيرۆز دا بکەت، چ جاران ل وى ناھيتە بورين، بەلكو گونەھا وى دى ھەرۆھەر مينيت. ³⁰ ب قى تاخفتنى بەرسقا وان دا ئەوين دگۆتن: «گيانەكى پيس يى ھنگافتى.»

دايك و براين عيساي

(مەتتا 12:46-50؛ لوقا 8:19-21)

³¹ د وى دەمى دا، دايك و براين وى ھاتن و ژ دەرھە راوہستيان و ھنارتە د دويش را. ³² جەماوہرەك ل دۆرين وى يى روينشتى بوو، گۆتەنە وى: «ئەقە دايكا تە و براين تە ژ دەرھە د راوہستيانە، داخازا تە دكەن.» ³³ بەرسقا وان دا و گۆت: «دايكا من و براين من كينە؟» ³⁴ بەرى خۆ دا ئەوين ل دەوروبەرىن وى دروینشتى و گۆت: «ئھا ئەقەنە دايك و براين من! ³⁵ چنكو ھەر كەسى ب ھەزا خودى بکەت، ئەوہ خویشك و برا و دايكا من.»

نمونەيا تۆقچينى

(مەتتا 13:1-9؛ لوقا 8:4-8)

4 ¹ عيساي جارەكا دى ل سەر لىقا دەرياكى دەست ب فيركرنى كر. خەلكەكى زۆر لى خرقە بوو، ژ بەر ھندى ئەو ل بەلەمەكا د دەريايى دا سيار بوو و روينشت و ھەمى خەلك ژى ل سەر لىقا دەرياكى ل ئەردى بوون. ² وى ب نمونەيان ئەو فيرى گەلەك تشتان دكرن. د فيركرنا خۆ دا گۆتە وان: ³ «ھشيار بن و گوھى خۆ بدەنى! تۆقچين دەركەفت دا تۆقى بەھافىزيت. ⁴ دەمى وى تۆق دھافىت، ھندەك ژى كەفتە سەر رىكى، ئينا بالندە ھاتن و خوار. ⁵ ھندەك ژى كەفتە سەر ئەردەكى كەفرين يى كيم ئاخ و زوى شين بوو، چنكو ئاھا وى نە يا كوير بوو. ⁶ دەمى رۆژ ھەلاتى، سۆت و چنكو يى بى رەھ بوو، ھشك بوو.

عيساي بکەت، داکو دەستى خۆ بگەھينيتى. ¹¹ دەمى گيانى پيس ئەو دديت، بەرامبەرى وى دكەفتنە سەر چۆكىن خۆ و دكرنە قىرى: «تۆ كورپى خودى!» ¹² لى وى ب توندى فەرمان ل وان دكر، كو وى ئاشكرا نەكەن.

ھەلبژارتنا دوازە ھنارتيان

(مەتتا 10:1-4؛ لوقا 6:12-16)

¹³ پاشى عيساي سەر چيى كەفت و گازى وان كر بين وى دقيان. ئەو ژى چوونە نك وى. ¹⁴ دوازە شاگرد دەست نيشان كرن و ناقي «ھنارتى» دانا سەر وان، دا ل گەل وى بن و وان بەنيريت دا مزگينى رابگەھين ¹⁵ و وان دەستەھلات بو دەرئىخستنا ئەجنەپان ھەبيت. ¹⁶ ئەقە ئەو دوازەنە ئەوين وى دەست نيشان كرين: شەمعون ئەوى ناقي وى كرى پەترۆس، ¹⁷ يەعقوب و يوحەننايى براينى وى، كورپن زەبەدى، ناقي وان كره بووانەرجس ئانكو كورپن بروسيى، ¹⁸ ئەندراوس، فيليپوس، بەرتولماوس، مەتتا، توماس، يەعقوبى كورپى ھەلقى، تەداوس، شەمعونى ھەلاپەروەر ¹⁹ و يەھودايى ئەسخەريوتى ئەوى بيبەختى ل عيساي كرى.

عيسا و بەعلزەبول

(مەتتا 12:22-32؛ لوقا 11:14-23؛ 12:10)

²⁰ پاشى عيسا ھاتە مالەكى و جارەكا دى جەماوہرەك لى خرقەبوو، تاكو ئىدى عيسا و شاگردين وى نەشيان خوارنى ژى بخۆن. ²¹ دەمى مروقين وى گوھ لى بووى، ھاتن دا بەن، چنكو دگۆتن: «ئەو يى تىكچووى.» ²² مامۆستايين دەستورى ئەوين ژ ئورشەلىمى ھاتينە خوار دگۆتن: «بەعلزەبولى ⁹ يى ھنگافتى» و «ئەو ب دەستەھلاتا سەرۆكى ئەجنەپان، ئەجنەپان دەردئىخيت.» ²³ ئەقە عيساي گازى وان كر و ب نمونەيان ل گەل وان تاخفت و گۆت: «ئبليس چەوا دشيت ئبليسى دەربئىخيت؟ ²⁴ ئەگەر پاشايەتتەكى دووبەرەكى بکەفتە د ناڤ دا، ئەو نەشيت خۆ رابگریت. ²⁵ يان ئەگەر مالەكى دووبەرەكى بکەفتە د ناڤ دا، ئەو نەشيت خۆ رابگریت. ²⁶ ئەگەر ئبليس دژى خۆ راوہستيا و دووبەرەكى كەفتە د ناڤ دا، ئەو نەشيت خۆ

18:3P شەمعونى ھەلاپەروەر بنپەرە فەرھەنگۆكى.

22:39 بەعلزەبول ناقي سەرۆكى ئەجنەپانە، ئانكو ئبليسى. ل فەرھەنگۆكى بنپەرە.

نمونہ یا چرای

(لوقا 8:16-18)

21 ھەروەسا گۆتە وان: «ئەرى كەسەك چرایەكى دئینیت، دا ل بن سەلكى یان ژى ل بن تەختى دانیت؟ ما نادانیتە سەر چرادانكى؟» 22 چ قەشارتى نین، ئەگەر بۆ ئاشكرا بونى نەبن و تشتەك نەبوویە نەینى، ئەگەر بۆ دیار بونى نەبیت. 23 ئەگەر كەسەكى گوھ بۆ بەیستنى ھەبن، بلا بەیستیت.»

24 پاشى گۆتە وان: «بئیرن تشتى ھوین گوھدارى دكەن! ب وى پىقەرى ھوین دپىقن، دى بۆ ھەوہ ژى ب وى ھیتە پىقان و دى بۆ ھەوہ زیدەتر بیت، 25 چنكو ئەوى ھەبى دى پتر بۆ وى ھیتە دان و ئەوى نەبى، خو بى ھەى ژى دى ژى ھیتە ستاندن.»

نمونہ یا تۆقى شین دبیٹ

26 گۆت ژى: «پاشایەتیا خودى ھۆسایە: مروفەكى تۆف دھاقتیە سەر ئەردى. 27 ب شەقى دنقیت و ب رۆژى رادبیت، تۆف شین دبیٹ و ھەرارى دكەت و ئەو نزانیت چەوا. 28 ئەرد ب خو بەرھەمى ددەت، ل پىشىن بستىكى ددەت، پاشى دكەتە گولى، پاشى دكەتە گولیکە تزی گەنم. 29 ئەقجا دەمى بەرھەم دكەھیت، ئىكسەر شالوكى دھاقتىبتى، چنكو دەمى دروینى بى ھاتى.»

نمونہ یا تۆقكا خەردەلى

(مەتتا 13:31-35؛ لوقا 13:18-19)

30 پاشى گۆت: «ئەم پاشایەتیا خودى ۋەكو چ دانین؟ یان ژى ب چ نمونە دیار بکەین؟ 31 ئەو ۋەكو دندکەکا خەردەلنیه، کو ژ ھەمى تۆقین ل سەر ئەردى دھینە چاندن بچوبکترە، 32 لى پشتى چاندنى بلند دبیٹ و دبیٹە مەزنترین شینکاتى و چەقین ھند مەزن ددەت کو بالندەبىن ئەسمانى دشین ل بن سىبەرا وى بچنە لىسى.»

33 ب گەلەك نمونەبىن ژ قى شیوہى، عیساى ل دوپف ئاستى ئەو دشیان تىبگەھن پەيام بۆ وان رادگەھاند 34 و بى نمونە ل گەل وان نەدئاخفت، لى دەمى ل گەل شاگردین خو قەدەر دبوو، ئەوى ھەمى تشت دیار دكرن.

7 ھندەك ژى كەفتە ناڤ ستريان، ستريان ۋەرار كر و ئەو فەتساند و چ بەرھەم نەدا. 8 ھندەك ژى كەفتە ئەردەكى باش و بەرھەم دا. ئەو شین بوو و ۋەرار كر و بەرھەم دا، ھندەكان سىھ جاركى و ھندەكان شىست جاركى و ھندەكان ژى سەد جاركى. 9 پاشى عیساى گۆت: «ئەوى گوھ بۆ بەیستنى ھەبن، بلا بەیستیت.»

ئارمانجا نمونەیان

(مەتتا 13:10-17؛ لوقا 8:9-10)

10 دەمى عیسا ماہە ب تنى، ئەوین ل دەورویەرىن وى و ھەر دوازدان پرسىارا رامانا نمونەبى ژى كر، 11 وى گۆتە وان: «نەیتیا پاشایەتیا خودى بۆ ھەوہ یا ھاتیە دان، لى بۆ ئەوین ژ دەرڤە، ھەمى تشت ب نمونەیان دھیتە گۆتن 12 دا چاف قەكرى لى بئیرن و نەبىن، گوھ قەكرى بەیسن و تینەگەھن، نەكو بزقنەقە، ئەقجا ل گونەھین وان بەیتە بوربن.»¹

رامانا نمونە یا تۆقچىنى

(مەتتا 13:18-23؛ لوقا 8:11-15)

13 پاشى گۆتە وان: «ما ھوین د قى نمونەبى نەگەھشتن؟ پا چەوا دى ھەمى نمونەبىن دى گەھن؟ 14 تۆقچىن پەيشى دچىنیت. 15 ئەوین ل سەر رىكى ئەقنە: ل ھەر جەھى پەيف لى دھیتە چاندن، دەمى گوھ لى دبن، ئىكسەر ئبلىس دھیت و پەيشا د دلى وان دا ھاتیە چاندن، دەرڤىنیت. 16 ھەروەسا ئەوین ل سەر ئەردى كەڤرىن ھاتینە چاندن، ئەو كەسن بىن دەمى گوھ ل پەيشى دبن، ئىكسەر ب دلخوشى ۋەردگرن، 17 لى ژ بەر كو رەھ د وان دا نین، ئەو د دۆمكورتن، ئەقجا دەمى تەنگافى یان تەپەسەرى ژ بەر پەيشى ب سەرى وان دھیت، ئىكسەر دھەلنگن. 18 ھندەكین دى ئەون بىن د ناڤ ستريان دا ھاتینە چاندن. ئەون بىن پەيشى دھىسن، 19 لى خەمىن قى جیھانى و خاپاندنا دەولەمەندى و ھەزژىكرنا تشتین دى دكەقتە د ناڤ وان دا و پەيشى دھەتسىن و پەيش بى بەرھەم دبیٹ. 20 ئەوین ل ئەردى باش ھاتینە چاندن ئەقنە: ئەون بىن پەيشى دھىسن و ۋەردگرن و بەرھەمى ددەن، ھندەك سىھ جاركى، ھندەك شىست جاركى و ھندەك سەد جاركى.»

11 ل وپرى، ل قونتارا چپاي، رهفدهكا مەزن يا بهرازان دچەرى.
 12 گيانين پيس هيقي ژ عيساي كرن و گۆتن: «مه بهنيره د نائف بهرازان دا، داکو بچينه تپيدا!»¹³ ئەفجا دەستوربا وان دا و گيانين پيس دەرکەفتن و چوونه د بهرازان دا. ئينا رهفده ژ وى قونتارا رك بهرهف دهرپاکى بهزى و خو هافيتته تپيدا و خەندقى، ژمارهيا وان نيزىكى دوو هزاران بوو. ¹⁴ گاقان ژى رهفين و ئەو رويدان ل باژپرى و ل گوندان راگههاند، ئينا خەلك دەرکەفتن دا بيبين كا چ رويدايه. ¹⁵ دەمى هاتينه نك عيساي، ديتن ئەو زهلامى لهشكەرەكى ئەجنهيان تپيدا ل وپرى يى روينشتيه و جلكين ل بهر و يى ل سەر هشين خو، ئينا ترسيان. ¹⁶ ئەوين ئەف رويدانه ديتى و كا چ ب سەرى وى مروقى ئەجنه تپيدا ئاكنجى و ب سەرى بهرازان هاتى، بو خەلكى بهس كر. ¹⁷ ئەفجا هيقي ژ عيساي كرن كو ژ دهقەرا وان بچيت. ¹⁸ دەمى عيسا ل بهلەمى سيار دبوو، ئەو زهلامى بهرى گيانين پيس تپيدا، هيقي ژى كرن كو ل گەل وى بيت. ¹⁹ ئينا عيساي دەستورى نهدايى، لى گۆتى: «هەرە مالا خو و بيژه مروقين خو كا خودانى چەند بو ته كر و چەوا دلوقانى ب ته بر.»²⁰ ئينا ئەو چوو و كا عيساي چەند بو كرىو، ل دهقەرا دىكاپوليس^s راگههاند، ئەفجا هەمى حېهەتى مان.

قەژاندنا كچا يائىروسى و ساخبونا ژنهكى

(مەتتا 9:18-26؛ لوقا 8:40-56)

21 دەمى عيسا ديسان ب بهلەمى دهرىزى لايى دى يى دهرپاکى بووى، جەماوهرەكى مەزن ب رهخ دهرپاکى قە لى خرڤه بوون. ²² ئيك ژ سەرۆكين كنيشتهيى، نائفى وى يائىروس بوو، هات و چەوا ئەوى عيسا ديت خو هافيتته بهر پيپين وى ²³ و گەلەك هيقي ژى كرن و گۆت: «كچا من يا بچويك يا ل بهر مرنى، وەرە و دەستين خو دانه سەر، دا ئەو ساخ ببيت و بژيت.»²⁴ ئينا ل گەل چوو و كۆمهكا مەزن ژى ب دويش وى كهفت و ئاسى كر. ²⁵ ژنهك ل وپرى هەبوو، ئەو دوازده سال بوو خوين ژ بهر دچوو. ²⁶ ئەوى گەلەك ئازار ل سەر دەستى گەلەك نۆژداران كيشابوون و چ مالى هەى مەزاختبوو، لى چ مفا نهديتبوو، بهلكو رهوشا وى ئالوزتر لى هاتبوو. ²⁷ ئەوى گوھ ل دەنگوباسين

عيسا بارۆقهى ئارام دكهت

(مەتتا 8:23-27؛ لوقا 8:22-25)

35 دەمى بوويه ئيفار، گۆته وان: «دا دهرپاز بيبه رهخى دى يى نائفى!»³⁶ و شاگردان جەماوهر قەرەقاند و عيسا ب بهلەم قە بر، هندەك بهلەمين دى ژى د گەل دا بوون. ³⁷ بارۆقيهكى باى يى توند هات و پيلان ل بهلەمى ددا و چ نەمابوو تى ژى ئاڤ ببيت. ³⁸ عيساي ژى ل پاشيا بهلەمى سەرى خو ل سەر باليفكى دانابوو و نقشتبوو، ئينا هشير كر و گۆتنى: «ماموستا، ما دلئى ته ب مه قە نينه كو ئەم ژ نائف بچين؟»³⁹ ئينا ئەو رابوو و ل باى حەيتاندا و گۆته دهرپاکى: «كر به، بيدهنگ به!» با راوهستيا و ئاراميهكا مەزن پەيدا بوو. ⁴⁰ ئەفجا گۆته وان: «بوچى هوين دترسن؟ ما هيشتا هەوه باوهرى نينه؟»⁴¹ ترسهكا مەزن ئەو گرتن و گۆتنه ئيكودوو: «ئەفە كيه؟ هەتا با و دهرپا ژى گوھى خو ددهنى!»

دەرئىخستنا گيانين پيس و خەندقاندنا بهرازان

(مەتتا 8:28-34؛ لوقا 8:26-39)

5¹ پاشى گەهشتنه رهخى دى يى دهرپاكا جەليل، ل دهقەرا جەراسينيان. ² دەمى ژ بهلەمى هاتيه خوار، ئيكسەر ژ گۆرستانى زهلامەك هاته بهراهيا وى، گيانەكى پيس تپيدا بوو. ³ ئەو د نائف گۆرستانى دا دژيا و ئيدى كەس نەدشيا وى گرى بدەت، خو ب زنجيران ژى، ⁴ چنكو ئەو گەلەك جارن ب قەيد و زنجيران هاتبوو گرپدان، زنجير دقەتاندن و قەيد دشكاندن، كەسەك نەدشيا وى ئاسى كهت. ⁵ هەردەم ب شەف و رۆژ ل نائف گۆران و ل چپايان دكره گازی و لەشى خو ب بهران بريندار دكر. ⁶ دەمى وى عيسا ژ دوير قە ديتى، كره غار و چوو نك و بو وى چۆكقەدان ⁷ و هندى ژى هاتى كره هەوار: «ته چ ژ من دڤيت، عيسايى كورپى خودايى هەرى بلند؟ تو ب نائفى خودى كەيه، من ئەشكەنجه نەدە!»⁸ چنكو عيساي گۆتبوو وى: «هەى گيانى پيس، ژ قى مروقى دەرکەفه!»⁹ عيساي پرسيار ژى كر: «نائفى ته چيه؟» ئينا بهرسف دا: «نائفى من لەشكەرە، چنكو ئەم گەلەكين!»¹⁰ وى گەلەك هيقي ژ عيساي كرن كو وان نه هنييرته ژ دهرقهى دهقەرى.

عیسای ببوو، ئەفجا د نائف کۆمى را هات و ژ پشتى قە دەستى خۆ کره کراسى وى. 28 چنکو وى د دلى خۆ دا دگوت: «خۆ ئەگەر ئەز دەستى خۆ بکەمە جلكين وى ژى دى ساخ بم.» 29 د گافى دا خوین ژ بەر چوونا وى راوهستیا، د لەشى خۆ دا هەست پى کر کو یا ژ دەردى خۆ ساخ بووى. 30 ئیکسەر عیسا پى حسیا کو هیزەك ژى دەركەفت، ل کۆمى زفرى و گوت: «کى دەستى خۆ کره جلكين من؟» 31 ئینا شاگردین وى گوتنى: «تو پى دبینى خەلكى تە پالدهت و تو پى پرسیار دکەى: «کى دەستى خۆ کره من؟» 32 لى عیسا ل دەوروهرین خۆ دزفرى داکو یا وه کرى ببینیت. 33 لى ژن ب ترس و لەرز هات، ژ بەر کو دزانى چ کارى ب سەرى هاتى، ئینا خۆ هافیتتە بەر پینین وى و راستى هەمى بو گوت. 34 ئینا گوتە وى: «کچا من، باوهریا تە تو ساخ کرى. ب ئاشتى هەرە و ژ دەردى خۆ ساخ ببه.» 35 هیشتا عیسا دئاخفت، هەندەك ژ مالا سەرۆكى کیشته پى هاتن و گوتن: «کچا تە مر، ئەفجا بوچى دى پتر زەحمەتى بو مامۆستای چیکەى؟» 36 لى عیساى گوھ نەدا ئاخفتنا وان و گوتە سەرۆكى کیشته پى: «نەترسه، ب تنى باوهرى پى بینه.» 37 ئەوى نەهیللا کەسەك ژبلى پەترۆسى و یەعقوبى و یوحەنناى براپى یەعقوبى د گەل دا بچیت. 38 دەمى گەهشتینه مالا سەرۆكى کیشته پى، گیلەشۆکەك دیت، گەلەك یى دگریین و دلووورین. 39 چوو د ژۆرقە و گوتە وان: «بوچى هوین دکەنە قىرى و دگریین؟ زارۆك نەمریه، لى یا نقتیه!» 40 ئینا ئەو پى کەنن. لى ئەوى هەمى دەرئیخستن و دایک و بابین کچکى و ئەوین د گەل وى دا، برنە جەهى کچک تیفه. 41 دەستى وى گرت و گوتى: «تالیتا قومى!» کو وەرگىرانا وى: «کچکى، دپۆمە تە رابه!» 42 د گافى دا کچک رابوو و برتفه چوو. کچک یا دوازده سالى بوو. ئەفجا گەلەك گوھشین. 43 ئەوى ئەو گەلەك راسپاردن کو بلا کەس ب قى چەندى نەزانیت و گوتى: «خوارنى بدەنى دا بخۆت.»

خەلكى باژپرى ناسیره پى عیساى رەت دکەت

(مەتتا 13:53-58؛ لوقا 4:16-30)

6 عیساى ئەو جە هیللا و هاتە باژپركى خۆ، شاگردین وى ژى كەفتنە دويف. 2 دەمى بوویه شەمبى، د نائف کیشته پى دا دەست ب فیرکرنى کر. گەلەك کەس ل ویرى

بوون، دەمى وان ئەو بهیستی، گوھشین و گوتن: «ئەوى ئەفە ژ کیشە ئینایه؟ و ئەفە چ ئاقلمەندییه بو هاتیه دان؟ و ئەفە حنیڕین ل سەر دەستین وى چى دین چنە؟ 3 ئەرى ئەفە نە ئەو دارتاشى کورى مەریه مبییه، براپى یەعقوب و یوسى و یهودا و شەمعونیه؟ ئەرى ما خویشکین وى نە ل قیرینه د نائف مە دانە؟» هۆسا ئەو ژ وى دلگران بوون. 4 ئینا عیساى گوتە وان: «چ پیغەمبەر د بى ریز نینن، ب تنى د نائف باژپر و کەسوکار و مالا خۆ دا نەبیت.» 5 نەدشیا ل ویرى چ حنیړان بکەت، ژبلى کو دەستى خۆ کره چەند نەساخان و ساخ کرئەفە. 6 ئەو ژ بەر بییاوهریا وان پى گوھشى بوو.

هنارتنا هەر دوازده شاگردان

(مەتتا 10:5-15؛ لوقا 9:1-6)

پاشى ل گوندین دەوروهران دگەریا و فیرکرن دکر. 7 وى گازی کره هەر دوازده شاگردان و دەست پى کر جۆت جۆتە هنارتن و دەستەلات ل سەر گیانین پیس دا وان. 8 ئەو راسپاردن کو چ تشتى بو ریکى ژبلى دارەكى هەلنەگرن، نە نانى، نە چانتكى و نە پارەى د کەمەرین خۆ دا، 9 لى پینلاقەك ل پى وان بیت و دوو کراسان نەکەنە بەر خۆ. 10 هەر وەسا گوتە وان: «هەر گافا هوین چوونە د ماله کى قە، تیدا بمینن هەتا هوین ژ ویرى دچن. 11 ل هەر جەهەكى خەلكى وى هەو قەبیل نەکەن و گوھى خۆ نەدەنە ئاخفتینن هەو، دەمى وى جەهى دەیلن، تۆزا بنى پینین خۆ داقتن، دا ل سەر وان ببیتە شاهده پى.» 12 ئینا ب رى کەفتن و گوتنە خەلكى کو پیدقیه ئەو ل خۆ بزقرن 13 و وان گەلەك ئەجنە دەرئیخستن و نەخۆش زەیت کرن و ساخ کرن.

سەرپرینا یوحەننا پى تافیرکەر

(مەتتا 14:1-12؛ لوقا 9:7-9)

14 هیرودیسی پاشا گوھ ل نوچە پین عیساى بوو، چنکو نائفى وى بەلا ف ببوو. هەندەك مرۆفان دگوت: «یوحەننا پى تافیرکەر ژ نائف مریان پى رابوو، ژ بەر هندی ئەو حنیړ ل سەر دەستى وى چیدبن.» 15 لى هەندەکین دى دگوت: «ئەفە ئلیاسه.» هەر وەسا هەندەکان دگوت: «ئەفە پیغەمبەرەکە وه کو پیغەمبەرین بەرى.» 16 دەمى هیرودیسی گوھ لى بووى گوت: «ئەفە یوحەننا پى ئەوى من سەرى وى دایه برین، ژ نائف مریان پى رابوو!»

فهدهن.»³² ئەو ب تنی ب بەلمەیی بۆ جەهەکی قەدەر چوون.
³³ لئى خەلکی دیتن یین دچن و گەلەك ژ وان ئەو نیاسین،
 ئەفجا ژ هەمی باژپران ب پیتیان غار دان و بەری وان گەهشتنه
 ویری و لئى کۆم بوون. ³⁴ دەمی عیسا ژ بەلمەیی هاتیه خواری،
 کۆمەکا مەزن یا مرۆقان دیت، دلئى وی ب وان سۆت، چنکو
 ئەو وهکو پەزى بئى شقان بوون. ئینا ئەو فیرى گەلەك تشتان
 کرن. ³⁵ دەمەکی دیرژ ژ رۆژى بوری، شاگردین وی هاتنه نك
 وی و گۆتی: «ئەفە جەهەکی قەدەرە و هنده دئى رۆژ ئافا بیت،
³⁶ ئەفجا بیژە خەلکی داکو بچنه مال و گوندین دەورو بهران و
 بۆ خۆ تشته کی بکرن و بخۆن.»³⁷ لئى عیساى بهرسفا وان دا:
 «هوبن تشته کی بدەنی دا بخۆن.» ئەوان گۆتی: «ئەرى ته دفتیت
 ئەم بچین و ب بهایی دوو دیناران! بۆ وان نانی بکپین و
 بدەینی دا بخۆن؟»³⁸ لئى عیساى گۆته وان: «ههوه چەند نان
 هەنه؟ هەرن سەحکەنی.» دەمی وان زانی چەندى هەمی، گۆته
 وی: «پینج نان و دوو ماسی.»³⁹ ئینا فرمان دا وان، دا بیژنه
 خەلکی کو کۆم کۆم ل سەر گیایی کەسک رویننه خواری. ⁴⁰ ئینا
 سەد سەد و پینجی پینجی روینشتن. ⁴¹ پاشی عیساى هەر پینج
 نان و هەردوو ماسی وەرگرتن، بەرى خۆ دا ئەسمانی و سوپاسیا
 خودی کر و نان کەر کر و داف شاگردین خۆ، داکو بدەنه خەلکی
 و هەردوو ماسی ژى ل سەر هەمیان لیکفە کرن. ⁴² هەمیان خوار
 و تیر بوون، ⁴³ پاشی دوازده سەلکین تزی پرتین نانی و ماسیان
 را کرن. ⁴⁴ ژمارهیا ئەویژ ژ وی نانی خواری پینج هزار زەلام
 بوون.

عیسا ل سەر ئافى برهقه دچیت

(مهتا 14:22-33؛ یوحنا 6:15-21)

⁴⁵ هەر د وی گافى دا عیساى فرمان ل شاگردین خۆ کر
 کو ل بەلمەیی سیار بن و بەری وی بچنه بیت سایدا ل لایین
 دی یی دەریاکى، هەتا ئەو جەماوەری قەدرەقینیت. ⁴⁶ پشتی
 خاترخواستنی، چوو چیای دا نقیژى بکەت. ⁴⁷ دەمی بوویه شەف
 بەلم ل نیفا دەریاکى بوو و عیسا ب تنی ل سەر هەشکاتیى بوو.
⁴⁸ عیساى دیت شاگردین وی گەلەك ب هازوتنی دوهستین،
 چنکو بەرى بای دژى وان بوو. بەرى ئەلندى عیسا ب پیتیان
 ل سەر ئافا دەریاکى چوو نك وان و قیا ژ وان دەرباز ببیت.

¹⁷ هیرودیسی یوحنا گرتبوو و د نافع زبندانى دا گرى دابوو،
 ژ بەر هیرودیایی ئەوا مارە کری، ئەو ژى هەفژینا فیلیپوسی
 برایی وی بوو. ¹⁸ ژ بەر کو یوحناى دگۆته وی: «نه یا
 رهوايه تو ژنبرا خو مارە بکەى.»¹⁹ ئەفجا کەربین هیرودیایی
 ژ یوحناى قەدبوون و دقیا بکوژیت، لئى نەدشیا، ²⁰ چنکو
 هیرودیس ژ یوحناى دترسیا و دزانی کو ئەو زەلامەکی راستدار
 و پیرۆزه، ژ بەر هندی دپاراست. دەمی وی گوهداریا یوحناى
 دکر، تەنگاف دبوو، لئى ل گەل هندی ب دلخۆشى دهبیست.
²¹ پاشی بۆ هیرودیایی دەرەفەت چیبوو دەمی هیرودیسی ب
 هەلکەفتا ژ دایکبوونا خۆ شیفەکا بەرکەفتی بۆ ماقولین خۆ و
 فرمانده و نافدارین دەفەرا جەللی چیکری. ²² دەمی کچا
 هیرودیایی ب ژۆر کەفتی و سەما کری، هیرودیس و میقانین وی
 پی دلخۆش بوون. ئینا پاشای گۆته کچکی: «ته چ دفتیت ژ من
 بخوازه، ئەز دئى دەمه ته.»²³ سویند ژى بۆ وی خوار و گۆت:
 «تۆ چ بخوازی ئەز دئى دەمه ته، ئەگەر نیفا پاشایه تیا من ژى
 بیت.»²⁴ ئینا کچک دەرکەفت و پرسیار ژ دایکا خۆ کر: «ئەز
 چ بخوازم؟» بەرسفا وی دا: «سەرى یوحناى تافیرکەر!»
²⁵ د گافى دا ب لەز ب ژۆر کەفت و داخواز ژ پاشای کر و
 گۆت: «من دفتیت تۆ قى گافى سەرى یوحناى تافیرکەر ل
 سەر سینیه کی بدیهه من!»²⁶ پاشا گەلەك خەمگین بوو، لئى
 ژ بەر وان سویندین وی خوارین و ژ بەر میقانان، وی نەدقیا
 داخوازا وی قەگەربینیت. ²⁷ ئیکسەر پاشای شیرفانەك هنارت
 و فرمان دایی، کو سەرى یوحناى بینیت. شیرقان چوو و
 سەرى وی د زبندانى دا برى ²⁸ و سەرى وی ل سەر سینیه کی
 ئینا و دا کچکی، کچکی ژى دا دایکا خۆ. ²⁹ دەمی دەنگوباس
 گەهشتینه شاگردین یوحناى، هاتن و تەرمی وی بر و دانا د
 گۆرەکی دا.

عیسا خواری ددهته پینج هزاران

(مهتا 14:13-21؛ لوقا 9:10-17؛ یوحنا 6:1-14)

³⁰ هنارتی قەگەربانە نك عیساى و هەمی کریار و فیرکرتین
 وان کرین گۆتنی. ³¹ گەلەك خەلک دەهاتن و دچوون، لەوما
 وان چ دەرەفەت نەبوو کو خواریا خۆ بخۆن، ئینا عیساى گۆته
 وان: «هوبن ب تنی وەرەنه جەهەکی قالا و پیچەکی بیهنا خۆ

^{6:37} ئیک دینار ل وی دەمی کرتیا پالەبەکی بوو کو بۆ ماوی ئیک رۆژ کار کریت.

بوو دەمى پېشېبىنى دەربارەى ھەو دەورويان كرى، ھەرودەكو
ھاتىبە نقيسين:

«ئەف مللەتە ب دەفى رېزى ل من دگريت،

لى دلې وى گەلەك يى ژ من دوبرە.

⁷ ئەو ژ قەستا من دپەرىسن،

چنكو ئەو راسپاردەيىن مەرۇقان، ھەرودەكو فەرمانىن من بن،

نیشا خەلكى ددەن.^۷

⁸ ھەو فەرمانا خودى ھېلا و ھوين پېگىرىي ب تىتالين مەرۇقان

دكەن. «⁹ پاشى گۆتە وان: «ھوين چەند د شارەزانە، كو فەرمانا

خودى بدەنە رەخەكى داکو تىتالين خۆ بپاريزن! ¹⁰ موساى يا

گۆتى: رېزى ل دايك و بابىن خۆ بگرە^w و ھەر كەسى ئاخفتىن

كريت بېزىتە دايكا خۆ يان بابى خۆ، دقېت بەيپتە كوشتن.^x

¹¹ لى ھوين دېيژن: ئەگەر ئىك بېزىتە دايكا خۆ يان بابى خۆ:

ئەو ھارىكاريا ئەز دا دەمە ھەو، «قوربانى» يە، ئانكو وەكو

پېشكىشى من دا خودى، ¹² ئىدى ھوين ناھيلن ئەو چ تىشى بۆ

بابى خۆ يان دايكا خۆ بکەت. ¹³ ھوين ھوسا ب قان تىتالين خۆ

يىن بۆ نىشىن نوى دەھيلن، پەيىفا خودى ژ كار دئىخن. گەلەك

تشتىن دى ژى وەكو قى ھوين دكەن.»

چىە مەرۇقى دەھرمىنىت؟

(مەتتا 10:15-20)

¹⁴ ديسان گازى خەلكى كر و گۆتى: «ھوين ھەمى گۆھى

خۆ بدەنە من و تېبگەھن: ¹⁵ تىشتەك نىنە ژ دەرفە بەيپتە د

لەشى مەرۇقى دا و مەرۇقى بەھرمىنىت، لى ئەو تىشتىن ژ مەرۇقى

دەردكەھن، مەرۇقى دەھرمىنن. ¹⁶ ئەوى گۆھ بۆ بەيىستى ھەبن،

بلا بەيىسىت!» ¹⁷ دەمى ژ نك جەماوەرى چووى و قەگەربايە

مال، شاگردان دەربارەى وى نمونەيى پىرسىار ژى كر. ¹⁸ ئىنا

گۆتە وان: «ئەرى ھوين ژى تېنەگەھشتىنە؟ ما ھوين نزانن

ھەر چ تىشتى ژ دەرفە دەھىتە د ناڤ مەرۇقى دا، نەشىت مەرۇقى

بەھرمىنىت؟ ¹⁹ چنكو ناچىتە د دلې وى دا، لى دچىتە د زكى دا،

پاشى دەردكەھىتە ژ دەرفە.» ب قى ئاخفتى ھەمى خوارن پاقتۇ

⁴⁹ دەمى وان دىتى ئەو يى ل سەر ئاقى بېرئە دچىت، ھزر

كرن رەشەيەكە، ئىنا كرنە ھەوار، ⁵⁰ چنكو ھەمىان ئەو دىت و

ترسىان. لى د گاقى دا ل گەل وان ئاخفت و گۆت: «پىشتراست

بن! ئەزم، نەترسن!» ⁵¹ ل گەل وان ل بەلەمى سىار بوو و با

راوہستيا، ئەقجا گەلەك گۆھشىن و جىبەتى بوون، ⁵² چنكو ئەو

د حنىرا نانى نە گەھشتبوون، ژ بەر كو د مەژى ھىك بوون.

عىسا گەلەك نەساخان ساخ دكەت

(مەتتا 14:34-36)

⁵³ دەمى ئەو دەربازى لايى دى يى دەرياكى بووين، ل دەقەرا

جەنىسارتى پەيا بوون و بەلەم گرى دا. ⁵⁴ دەمى ژ بەلەمى ھاتىنە

خوار، خەلكى ئىكسەر عىسا نىاسى. ⁵⁵ ئەقجا رابوون و ب لەز

ل وان دەوروبەران گەپان و نەساخ ل سەر نقىنان ھەلگرتن و

دئىنانە ھەر جەھەكى گۆھ لى بيا كو يى ل وئرى. ⁵⁶ ھەر چ گوند

يان باژېر و دەقەرا چووبايى، دا نەساخان دانە گۆرەپانان و ھىقى

ژى دكرن كو ب تىنى دەستى خۆ بکەنە رىشالوكەكا^u كراسى وى

و ھەمىيەن دەستى خۆ گەھاندىيى ساخ دبوون.

فەرمانىن خودى د سەر تىتالين مەرۇقان رانە

(مەتتا 15:1-9)

¹ فەرىسى و ھندەك مامۆستايىن دەستورى ژ ئورشەلىمى

ھاتبوون و ل نك وى كۆم بوون. ² وان دىت كو ھندەك

شاگردىن وى يى خوارنى ب دەستىن ھەرمى، ئانكو نەشويشتى،

دخۆن. ³ (فەرىسى و جوھى ھەمى ب تىتالين باب و كالان قە د

گرېداينە، ھەتا ب شىوازى دروست دەستىن خۆ نەشون، ناخۆن.

⁴ ئەگەر ژ بازارى زېرىبان ژى خوارن نەدخوار ھەتا دەستىن خۆ

نەشويشتان. گەلەك تىشتىن دى ژى ژى وەرگرتبوون دا ب جھ

بىنن، وەكو شويشتنا پەرداغ، دوولك، ئامانين سفرى و نقىنان.)

⁵ فەرىسى و مامۆستايىن دەستورى پىرسىار ژى كرن: «بۆچى

شاگردىن تە ل دويىف تىتالين باب و كالان ناچن، لى ب دەستىن

ھەرمى خوارنى دخۆن؟» ⁶ بەرسقا وان دا: «ئىشايى يى راست

^u 56:6 رىشالوك ل فەرھەنگۆكى بئىرە.

^v 7:7 ئىشايى 13:29

^w 10:7 دەركەفتن 12:20؛ گۆتارا موساى 16:5

^x 10:7 دەركەفتن 17:21؛ پەرسىن و پىرۆزى 9:20

ئەو دراسپاردن، ئەوان پتر رویدان رادگەھاند. ³⁷ خەلك گەلەك گۆھشین و دگۆتن: «ئەوی ھەمی کریار ب باشی کرینە! ئەو وہ دکەت کو یین کەر بھیسن و یین لال بتاخشن.»

تیرکنا چوار هزار کەسان

(مەتتا 15:32-39)

8 ¹ د وان رۆژان دا، دیسان گەلەك خەلك كۆم بوون و چ خوارن ل گەل وان نەبوو بخۆن. ئینا عیساى گازی کره شاگردین خۆ و گۆتە وان: ² «دلئى من یى ب قى جەماوهرى قە، چنکو ئەقە سى رۆژە ئەو ل گەل من و وان چ نینە بخۆن. ³ ئەگەر ئەز وان برسى بھنیرمە مالین وان، دى ب ریکى قە کەفن و ھندەك ژ وان یى ژ دویر ھاتین.» ⁴ ئینا شاگردین وی گۆتی: «ژ کیشە مرۆف دشیت ل قى چۆلى قان ژ نانی تیر بکەت؟» ⁵ ئینا پرسیار ژ وان کر: «ھەوہ چەند نان ھەنە؟» وان گۆت: «حەفت.» ⁶ ئینا عیساى فەرمان ل جەماوهرى کر کو ل سەر ئەردى رویننە خوار. پاشى ھەر حەفت نان ھەلگرتن و سوپاسیا خودى کر و کەر کرن و دانە شاگردین خۆ، دا ئەو ل بەر جەماوهرى بدانن. وان ژى ل بەر وان دانا. ⁷ ھەر وەسا ھندەك ماسیین بچویك ل گەل وان بوون، ئینا عیساى ژ بەر وان ژى سوپاسیا خودى کر و فەرمان ب بەلاشکرنا وان ژى دا. ⁸ ئەوان خوار و تیر بوون، پاشى پرتین بەرمايکان راکرن، کو حەفت سەئیک بوون. ⁹ ئەوین ل ویرى نیزیکی چوار هزار کەسان بوون. پشتى ئەو قەرەقاندین، ¹⁰ د گاڭى دا ل گەل شاگردین خۆ ل بەلەمى سیار بوو و چوو دەوروبەرین دەلمانوتە.

فەریسى نیشانەكى دخوازن

(مەتتا 16:1-4)

¹¹ فەریسى دەرکەفتن و ل گەل وی دەست ب گەنگەشەیی کر و نیشانەك ژ ئەسمانى ژى خواست، داکو وی پى تاقى بکەن. ¹² ئینا ئاخینکەك ژ نیقا دلئى خۆ راپیلا و گۆت: «بۆچی ئەف نەشە نیشانەكى دخوازیت؟ راستیى دبیژمە ھەوہ: چ نیشان بۆ قى نەشى ناھینە دان.» ¹³ پاشى ئەو ھیلان و جارەکا دی ل بەلەمى سیار بوو، بۆ لیقا دی یا دەرباکى چوو.

ھیلان. ²⁰ ئینا گۆت: «ئەو تشتى ژ مرۆقى دەرکەفتیت، ئەوہ مرۆقى دەرکەفتیت، ²¹ چنکو ژ ناڤ دا، ژ دلئى مرۆقان ھزرین خراب دەرکەفتن: بینامویسى، دزی، کوشتن، ²² دەھمەنپىسى، زکەرەشى، خرابى، خاپاندن، بیدەلنگى، چاپیسی، بوھتان، دڤنبلدی و بیمیشكى. ²³ ئەف تشتین خراب ھەمی ژ ناڤ مرۆقى دزین و مرۆقى دەرکەفتن.»

باوهریا ژنەکا نەجوھى

(مەتتا 15:21-28)

²⁴ پاشى عیساى ئەو دەقەر ھیلا و چوو دەوروبەرین سور. چوو مالەكى و ئەوى دثیا کەس پى نەزانیت، د سەر ھندى را ئەو نەدشیا قەشارتى بىنیت. ²⁵ لئى ژنەكى ھای ژى ھەبوو، کچا وئى گیانەكى پىس تیدا بوو، ئینا ئیکسەر ھات و خۆ ھاڤیتە بەر پىین وی. ²⁶ ئەو ژن یونانى بوو و خەلکا فینیقىا سورى بوو. ھىقى ژى کر کو ئەجنەى ژ کچا وئى دەرئىخیت. ²⁷ لئى ئەوى گۆتە وئى: «بەیلە زارۆك ل پىشى تیر بن، چنکو نە دروستە نانى زارۆکان بەن و بەھاڤیتە بەر کوپچکان.» ²⁸ بەرسقا وی دا و گۆت: «دروستە خودان، لئى کوپچکین ل بن میژى ژ بەرمايکین زارۆکان دخۆن!» ²⁹ ئینا گۆتە وئى: «ژ بەر قى پەيقي ھەرە، ئەجنە ژ کچا تە دەرکەفت.» ³⁰ دەمى ژن قەگەرپایە مالا خۆ، دیت کو کچا وئى یا ل سەر تەختى درىژ کریە و ئەجنە یى ژى دەرکەفتى.

ساخکرنا ئیکى کەر

³¹ پاشى عیساى دەوروبەرین سور ھیلان، د ریکا سایدا را بورى و د ناڤ توخیین دەقەرا دیکاپۆلیس^۷ را دەر باز بوو و ھاتە دەرپاکا جەلیل. ³² وان ئیکى کەر و لال ئینا نک وی و ھىقى ژى کرن کو دەستى خۆ بدانیتە سەر، ³³ ئینا ئەو ب تنى برە وئقەى کۆمبوویان و تیلین خۆ کرەنە د گوهین زەلامى را، پاشى تف کر و دەست کرە ئەزمانى وی، ³⁴ بەرى خۆ دا ئەسمانى، بیھنا خۆ ھەلکیشا و گۆتە وی: «ئەففاتا!» ئانکو: «قەبە.» ³⁵ د وی دەمى دا گوھ و گرییا ئەزمانى وی قەبوون و راست ئاخفت. ³⁶ عیساى ئەو راسپاردن کو نەبیژنە کەسى، لئى چەند وی پتر

7:31 دیکاپۆلیس: ئانکو دەھ باژیر. ل فەرھەنگۆکى بئیرە.

ههفیرترشی فهریسیان و ههفیرترشی هیرودیسی

(مهتتا 12-5:16)

14 شاگردان ژ بیر کربو کو نانی ل گهل خو بهن، ژ ئیک نانی پیتهتر د بهلهمی دال گهل وان نهبوو. 15 عیسیای شیرت ل وان کر و گوت: «ئاگههدار بن، ژ ههفیرترشی فهریسیان و ههفیرترشی هیرودیسی هشیار بن.» 16 ئینا ئهوان د ناقبهرا خو دا دانوستاندن کر و گوتن: «نان د گهل مه دا نینه، لهوما یی فی دبیژیت.» 17 ئینا عیسیای زانی و گوته وان: «هوین بوچی د ناقبهرا خو دا دبیژن کو نان ل گهل ههوه نینه؟ ما هیشتا ههوه نهزانیه و هوین تینهگههشتینه؟ ئهری ما تا فی گافی ژی هوین د مهژی هشکن؟ 18 ما ههوه چاف ههنه و هوین نابین؟ ههوه گو ههنه و هوین نابهیسن؟^z ما ناهیتته بیرا ههوه، 19 دهمی من پینج نان بو پینج هزاران کهر کرین، ههوه چند سهلکین تزی ژ بهرمایکان راکرن؟» وان بهرسفا وی دا: «دوازده.» 20 ههروهسا وی گوت: «و دهمی من حهفت نان بو چوار هزاران کهر کرین، ههوه چند سهفیکین تزی ژ بهرمایکان ههلگرتن؟» وان بهرسفا دا: «حهفت.» 21 ئینا گوته وان: «ما هیشتا هوین تینهگههشتینه؟»

ساخکرنا کورهپهکی ل بیت سایدا

22 ئهوه گههشتنه بیت سایدا و هندهکان کورهپهک ئینانه نک و هیفی ژی کرن کو ئهوه دهستی خو بکتهتی. 23 ئینا ئهوی دهستی کورهی گرت و بره ژ دهرقهی گوندی، ل ویری تف کره چافین وی و دهستین خو دانانه سهرو وی و پرسیار ژی کر: «تو تشتهکی دینی؟» 24 ئهوی ژی بهری خو دا دۆرین خو و گوت: «ئهز مرؤقان دینم، دی بیژی دارن پرئقه دچن.» 25 عیسیای دیسان دهستین خو دانانه سهرو چافین وی. ئینا یی کوره بهری خو دا دهروبهرین خو و بیناهی فهگهپا چافین وی و ههمی تشت ب زهلالی دیتن. 26 پاشی ئهوه هنارته مالا وی و گوتی: «نهچه د ناغ گوندی دا.»

دانپیدانا پهترؤسی کو عیسا مهسیحه

(مهتتا 20-13:16؛ لوقا 21-18:9)

27 پاشی عیسا و شاگردین خو چونه گوندین قهیسهریا فیلیپوسی و د ریکی دا پرسیارا شاگردین خو کر: «خهلك دبیژن ئهز کیمه؟» 28 ئینا بهرسفا وی دان: «هندهك دبیژن تو یوحهنا یی تافیرکهری و هندهك دبیژن تو ئلیاسی و هندهك دبیژن تو ئیک ژ پیغهمهبرانی.» 29 ئینا پرسیارا وان کر: «و هوین چ دبیژن، ئهز کیمه؟» پهترؤسی بهرسفا وی دا و گوت: «تو مهسیحه.» 30 ئینا ئهوه ئاگههدار کرن کو بهحسی وی بو کهری نهکهن.

عیسا بهحسی مرن و رابونا خو دکهت

(مهتتا 28-21:16؛ لوقا 27-22:9)

31 عیسیای دهست ب فیکرنا وان کر، کو دقیت کوری مرؤف گهلهک تازاری بکشیت و ژ لای ریهسی و سهروکین کاهنان و ماموستایین دهستوری فه بهیتته رهکرن و بهیتته کوشتن و پشتی سی رۆژان رابیتتهفه. 32 وی ئاخفتنا خو ب ئاشکرایی گوت، ئینا پهترؤسی ئهوه فهدهر کر و پاشقه بر. 33 لی عیسا زفری و بهری خو دا شاگردین خو و ل پهترؤسی ههیتاند و گوت: «ژ بهر چافین من ههپه ههی ئبلیس! چنکو هزین ته نه ل سهرو تشتین خودینه، لی ل سهرو تشتین مرؤفانه.» 34 پاشی گازی جهماوهری و شاگردین خو کر و گوتی: «ئهگه ئیکی بقیته ل دویف من بهیت، بلا خو ماندله^a بکته و خاچا خو ههلگریت و ب دویف من بکتهت. 35 ژ بهر کو ئهوی بقیته ژيانا خو قورتال بکته، دی وی ژ دهست دهت، لی ئهوی ژيانا خو ژ پیخههتهتی من و مزگینی ژ دهست بدهت، دی وی قورتال کته. 36 ئهفجا دی چ مفای مرؤفی بیت، ئهگه ههمی جیهان ب دهست خو فه ئینا، لی ژيانا خو ژ دهست دا؟ 37 مرؤف دشت ب پیش ژيانا خو فه چه بدهت؟ 38 چنکو ههه کهری ل بهر چافین فی نفسی دههمه نیس^b و گونههکار شهرمی ب من و پهیقین من بکته، کوری مرؤف ژی، دهمی ب مهزناهی بابی خو فه ل گهل فریشتهیین پیروز دهیت، دی شهرمی پی کته.»

^z 18:8؛ 21:5؛ حزقییل 2:12

^a 34:8؛ ئینکار

^b 38:8 دههمه نیسی هیمایه بو شکاندنا پهیمانا خودی. ل فهرهنگۆکی بنیره دههمه نیسیا روحانی

سلاڤ لى كر. ¹⁶ عيساي پرسيار ژ وان كر: «هوين گهنگه شهيي دهرباره چ ل گهل دكهن؟» ¹⁷ ئينا ئيك ژ خرڤه بويان بهرسقا وى دا: «مامؤستا، من كورپى خو يى ئينا نك ته، گيانه كى پيس يى تيدا وى لال دكهن، ¹⁸ ل ههر جهى وى بهنگيت تهپ دهيتى و كف ب سهر دهقى دكهنيت و ددانين خو دقرچينيت و رهق دبيت. من داخواز ژ شاگردين ته كر كو وى ژى دهرئىخن، لى نه شيان.» ¹⁹ ئينا بهرسقا وان دا و گوت: «همى نفشى بيباوهر، تا كهنكى دى د ناف ههوه دا مينه؟ تا كهنكى دى بيهنا خو ل ههوه فرهه كهه؟ وى بينه نك من.» ²⁰ ئينانه نك. دهه مى هه و ديتى، ئيكسه ر گيانى پيس زاروك فهه ژاند و كهفته ئردى و خو گه ژاند و كهف ب سهر دهقى كهفت. ²¹ عيساي پرسيار ژ بابى كوركى كر: «تهقه ژ كهنكى وه ره هو لى دهيتته هه؟» گوت: «ژ بچويكاتى وه ره. ²² گهلهك جارن گيانى پيس هه و دهافيتته د ناف ئاگرى يان ئاڤى دا، دكو بكوژيت. هه گهر تو دشپى تشته كى بكهى، دلوفانيى ب مه ببه و هاريكاريا مه بكه.» ²³ عيساي گوتى: «ته گوت: «هه گهر تو بشپى؟» همى تشته بو خودان باوه رى يى بهردهسته.» ²⁴ د جه دا بابى كوركى گازى كر: «من باوه رى هه، هاريكاريا بيباوهرىا من بكه!» ²⁵ دهه مى عيساي ديتى خه لك يى دبه زنه نك و ل ويروى خرڤه دبن، ل گيانى پيس كهيتانده و گوتى: «همى گيانى كه ر لال، هه زه فرمانى ل ته دكهه ژ كوركى دهركهفه و ئيدى لى نه زفره فه!» ²⁶ گيانى پيس كره هه وار و زاروك ب هيز فهه ژاند، پاشى دهركهفت و زاروك وه كو مريان لى هات، تاكو بههرا پتر ژ خرڤه بويان گوتى: «مر.» ²⁷ لى دهه مى عيساي دهستى وى گرتى و راكريفه، هه و رابووه. ²⁸ دهه مى چوييه مال، شاگردين وى ب تنى پرسيار ژى كر: «بوچى هه نه شيان گيانى پيس دهرئىخين؟» ²⁹ بهرسقا وان دا: «تهف توخمه ب چ تشتهان دهرناكهفن، ب تنى ب نفيتزان نه بيت.»

عيسا جاره كا دى به حسى مرن و رابوونا خو دكهن

(مهتتا 17:22-23؛ لوقا 9:43-45)

³⁰ ژ ويروى چوون و ژ دهه هرا جهليل دهرباز بوون و عيساي نه دقيا كهس پى بزانيت، ³¹ چنكو وى شاگردين خو فير دكرن و دگوتى: «دى كورپى مروف رادهستى مروفان هيتته كرن و دى وى

¹ گوته وان: «ب راستى دبيتزه هه وه: هندهك ژ هويين ل فيروى راهه ستياين، تاكو نه بينن پاشايه تيا خودى ب هيز يا هاتى، تام ناكهنه مرنى.»

مه زنا هيا عيساي بو شاگردان ديار دبيت

(مهتتا 17:13-13؛ لوقا 9:28-36)

² پشتى شهش روژان، عيساي په ترؤس، يه عقوب و يوحنه نال گهل خو برن و سه رئيخستنه چياهه كى بلند، ل ويروى هه و ب تنى بوون. ديمه نى وى ل بهر چاڤين وان هاته گوهورين ³ و جلگين وى سبى بوون و ته بسين، كوچ سپيكار ل سهر ئردى نه شين وه سا سبى بكهن. ⁴ بو وان ئلياس و مووسا ديار بوون كو يى ل گهل عيساي دئاخشن. ⁵ په ترؤسى گوته عيساي: «مامؤستا، باش بوو هه ل فيروى! ته فجا دا هه سى كه پيران چيكه ين، ئيك بو ته، ئيك بو مووسا و ئيك بو ئلياسى.» ⁶ وى نه زانى كا چ دبيت، چنكو هه و دبه هتى بوون. ⁷ پاشى عه و رهك هات و سيبه ر ل وان كر، دهنگهك ژ عه و رى هات: «تهقيه كورپى من يى خو شتقى، گوهى خو بدنه!» ⁸ ژ نشكه كى هه ل دور خو زفرين و ژبلى عيساي كهس ل گهل خو نه ديت.

⁹ دهه مى هه و ژ چياى دهاتنه خوارى، عيساي فه رمان ل وان كر كو هه و تشته وان ديتى نه بيتزه كه سى، تاكو كورپى مروف ژ ناف مريان رانه بيت. ¹⁰ وان په يق د دلى خو دا ژ بهر كر و پرسيار ژ ئيكودوو كر: «رابوون ژ ناف مريان چيه؟» ¹¹ و پرسيار ژى كر: «بوچى مامؤستا يين دهستورى دبيزن پيدقيه ل به راهيى ئلياس بهيت؟» ¹² وى بهرسقا وان دا: «راسته، ئلياس دى ل به راهيى هيت و همى تشتهان ريك ئيخيتته هه. پا چهوا دهرباره كورپى مروف هاتيه نفيسين كو هه و دى گهلهك ئازارى كيشيت و هيتته كرېت كرن؟» ¹³ لى هه زه دبيزمه هه وه: ئلياس يى هاتى و وان چ تشته قياى ل گهل كر، كا چهوا دهرباره وى هاتيه نفيسين.»

عيسا زاروكه كى ژ گيانى پيس ساخ دكهن

(مهتتا 17:14-21؛ لوقا 9:37-43)

¹⁴ دهه مى فه گه پراينه نك شاگردان، ديت گهلهك يى ل دوران خرڤه بويين و هندهك مامؤستا يين دهستورى گهنگه شه ل گهل دكر. ¹⁵ چهوا خرڤه بويان هه و ديت، گوھشين و كرنه غار و

هشياركرن ژ گوننهان

(مهتتا 9:6-18؛ لوقا 1:17-2)

42 «هەر کەسێ بێتە ئەگەرێ هەلنگفتنا ئێک ژ شان بچوبکین باوهری ب من هەمی، بۆ وی باشره بهرئاشهک ب ستۆیی وی فه بهیته گرېدان و بهافیتنه د دهريایی دا. 43 ئەگەر دەستی ته بێتە ئەگەرێ هەلنگفتنا ته، بېره. باشره تۆ دەست پری بچیه د ژبانی^d دا، ژ کو تو یی ب دوو دەستان بی و بچیه د دۆزهخی دا، د ناڤ ئاگرهکی دا، کو نههیتە فهمراندن، 44 ل وی جهی کرمی وان نهمریت و ئاگر نههیتە فهمراندن. 45 ئەگەر پێی ته بێتە ئەگەرێ هەلنگفتنا ته، بېره. باشره تۆ لهنگ بچیه د ژبانی دا، ژ کو تو یی ب دوو پینان بی و بۆ دۆزهخی بهییه هافیتن، 46 ل وی جهی کرمی وان نهمریت و ئاگر نههیتە فهمراندن. 47 ئەگەر چاڤی ته بێتە ئەگەرێ هەلنگفتنا ته، بینه دەر. باشره تۆ یی ب چافهکی بی و بچیه د پاشایهتیا خودی دا، ژ کو تو یی ب دوو چاقان بی و بۆ دۆزهخی بهییه هافیتن، 48 ل وی جهی کرمی وان نهمریت و ئاگر نههیتە فهمراندن. 49 چنکو هەر کەسهک ب ئاگری دهیتە خوئی کرن. 50 خوئی یا باشه، لی ئەگەر خوئی سویراتیا خو بهردا، دی جارهکا دی ب چ سویر کهن؟ بلا خوئی د ناڤ ههوه دا ههبيت و ل گهل ئیکودوو دئاشتیخواز بن.»

ژن ئینان و بهردان

(مهتتا 12:19)

10 ¹ ژ ویژی رابوو و هاته دهفهرایه هودیایی و ئەو ئەردی ل لایی دی یی رویاری ئوردن^f. ئینا جارهکا دی جهماوهر لی خرڤهبوو و وی، وهکو هەر جار، دەست ب فیرکنا وان کر. ² هندهک فهرسی هاتنه نک و پرسیار ژی کرن، دا تاقی بکهن: «ئهری رهوايه زهلام ژنا خو بهردهت؟» ³ بهرسقا وان دا: «ما موسای ب چ فرمان ل ههوه کره؟» ⁴ ئینا گوتن: «موسای دهستوری دا کو میڕ بهلگهنامهیا بهردانی بنقیسیت و ژنا خو بهردهت.» ⁵ عیسی بهرسقا وان دا: «ژ بهر سهرهشکیا

کوژن و پشتی کوشتنا وی ل روژا سییی دی رابیتهفه.» ³² لی ئەو د قی ئاخفتنی نهگههستن و ترسیان پرسیار ژی بکهن.

کیه یی ههري مهزن؟

(مهتتا 5:1-18؛ لوقا 9:46-48)

³³ گههشتنه کفههناحوم و دهمی ب ژور کفتین، پرسیار ژ وان کر: «ههوه ب ریککی فه گهنگهشه ل سهه چ دکر؟» ³⁴ لی ئەو بیدهنگ بوون، چنکو د ریککی دا وان گهنگهشهیا هندی دکر کا یی ههري مهزن ژ وان کیه. ³⁵ روینشت و گازی ههري دوازه شاگردین خو کر و گوتی: «ئهگەر ئیککی قیا خو بکته یی پیشی، بلا ل دویمایا ههريان بیت و خزمهتکاری ههريان بیت.» ³⁶ ئەوی زارۆکهک ئینا و د ناڤهرا وان دا راوهستاند و ههمییز کر و گۆته وان: ³⁷ ههري کەسێ زارۆکهکی وهکو فی ب ناڤی من قهیبیل بکته، ئەوی ئەز قهیبیل کرم و یی من قهیبیل بکته، ئەوی نه ب تنی ئەز قهیبیل کرم، لی ئەو ژی قهیبیل کر یی ئەز هنارتیم.

ئەوی دژی مه نهبيت د گهل مه دایه

(لوقا 9:49-50)

³⁸ ئینا یوحهناي گۆته وی: «مامۆستا، مه کەسهک دیت ب ناڤی ته ئەجنه دهردئیکستن، لی مه نههیلای وی کاری بکته، چنکو ئەو نه ژ مه بوو.» ³⁹ عیسی گۆت: «ریکی لی نهگرن، چنکو کەس نهشیت حنیان ب ناڤی من بکته و بشیت زوی ب زوی ب خرابی بهحسی من بکته، ⁴⁰ چنکو ئەوی دژی مه نهبيت، د گهل مه دایه. ⁴¹ ههري کەسێ پهرداغهکا ئاڤی ب ناڤی من بدهته ههوه چنکو هوین بین مهسیحینه، ئەز ب راستی دبیژمه ههوه، خهلاتی وی چ جارن بهرزه نابیت.»

9d 43:9 مه بهست پی ژبانا ههروهههه

9e 48:9 ئیشایا 24:66

10f 1:10 رویاری ئوردن دکهفیته روژهلاتی ئورشهلیمی و «لایی دی یی رویاری ئوردن» روژهلاتی رویاریه.

10g 4:10 گۆتارا موسای 3:1-24

ب تنى يى ژ ته كيمه: هه ره ههمى تشتى ته هه بفرۆشه و بده هه ژاران، دى ته گهنجيههك ل ئەسمانى ههبيت. پاشى و ره ب دويڤ من بكهڤه.»²² لى ئەو ب ڤى گۆتنى دلگران بوو و چوو يى خه مبار، چنكو ئەو خودان سامانهكى مهزن بوو.

²³ عيساي بهرى خو دا ده وروبه رين خو و گۆته شاگردين خو: «چهند يا ب زهحمه ته دهوله مه مند بچنه د پاشايه تيا خودى دا!»²⁴ شاگرد ژ گوتنا وى گوهشين، لى عيساي جاره كا دى گۆته وان: «لاوين من، ب ژۆركهفتنا پاشايه تيا خودى، چهند يا ب زهحمه ته!»²⁵ چونا حيشترى د كونا ده رزيكى را ب ساناهيتره ژ ب ژۆركهفتنا دهوله مه منده كى بو پاشايه تيا خودى.»²⁶ هندى بيژى ئەو حيه تى بوون و گۆتنه ئيكودوو: «ئهڤجا كى دشيت قورتال بهيت؟»²⁷ عيساي بهرى خو دا وان و گۆت: «ئهڤه ل نك مرۆقان مهحاله، لى نه ل نك خودى، چنكو ل نك خودى ههمى تشت د شيان دانه.»²⁸ ئينا په ترۆسى گۆتى: «ئهڤه مه ههمى تشت بين هيلين و ئەم يى ب دويڤ ته كهفتين.»²⁹ عيساي بهرشف دا: «راستى ديژمه هه وه: هه ره كهسى ژ پيخه مهت من و مزگينى خانى، يان برا، يان خو يشك، يان دايك، يان باب، يان ههڤزين، يان زارۆك يان زهڤى هيللا بيت،³⁰ دى سه د جاركى بهرامبه رى قان مال، خو يشك، برا، دايك، زارۆك و زهڤيان، ل گه ل ته په سه ريان، ل ڤى جيهانى هه ره ب ده ست ڤه ئينيت و دى د سه رده مى داها تى ژى دا، ژيانا ههروهه ره وهرگريت.»³¹ لى گه له كين پيشى دى بنه بين پاشى و گه له كين پاشى دى بنه بين پيشى.»

عيساي بو جارا سىيى به حسى مرن و رابوونا خو دكهت

(مهتا 19:17-20؛ لوقا 31:18-34)

³² ئەو بهرشف ئورشه ليمى ب سه ره دكهفتن، عيساي ل پيشيا وان بوو. شاگرد د مهنده هۆش بوون و ئەوين ب دويڤ كهفتين، د ترسيى بوون. جاره كا دى ئەو دوا زده شاگرد ڤه ده ر كرن و ده ربه رى ئەوا دى ب سه رى وى هيت ئاگه هدار كرن³³ و گۆت: «ئهڤه ئەم يى بهرشف ئورشه ليمى ب سه ره دكهفين، دى كورى مرۆڤ راده ستى سه رۆكين كاهنان و ماموستايين ده ستورى هيتته

هه وه مووساي ئەف فه رمانه بو هه وه نفيسى.⁶ لى ژ ده ستىيكا ئافراندى خودى مرۆڤ نير و مى بين داي. h⁷ ژ بهر ڤى چهندي زهلام دى دايك و بابين خو هيليت و ب ژنا خو ڤه نويسييت⁸ و دى ههردوو بنه ئيك لهش،¹ هوسا ئيدى ئەو نه دوونه، لى ئيك لهشن.⁹ ئەڤجا ئەوين خودى ئەو كرينه ئيك، بلا مرۆڤ ژيكهڤه نه كهت.»¹⁰ پاشى ل مال ژى شاگردين وى ده ربه رى ڤى چهندي پرسيار ژى كرن.¹¹ ئينا گۆته وان: «هه ره كهسى ژنا خو به رده ت و ئيكا دى بينيت، ئەو د ده رهڤا ژنا خو دا ده همه نپيسىي دكهت¹² و ئەگه ر ژنى زهلامى خو هيللا و شوى ب ئيكى دى كر، ئەو ده همه نپيسىي دكهت!»

عيساي زارۆكان به ره كه تدار دكهت

(مهتا 15:13-19؛ لوقا 15:18-17)

¹³ هنده كان زارۆك ئينانه نك دا ده ستى خو بدانيته سه ر وان، شاگردان ژى ل وان حه يتاند.¹⁴ لى ده مى عيساي ئەف چهنده ديتى، تۆره بوو و گۆته وان: «بهيلن زارۆك بهينه نك من و رى لى نه كرن، چنكو پاشايه تيا خودى بو بين وه كو وانه.¹⁵ ب راستى ديژمه هه وه: هه ره كهسى وه كو زارۆكه كى پاشايه تيا خودى قه بيل نه كهت، ئەو ناچيته د وى دا.»¹⁶ پاشى زارۆك هه مبيز كرن و ده ستين خو دانانه سه ر وان و به ره كه تدار كرن.

گهنجى دهوله مه مند

(مهتا 30:16-19؛ لوقا 18:18-30)

¹⁷ پشتى ب رى كهفتى، زهلامه ك ب له ز گه هشتى و كهفته سه ر چۆكان و پرسيار ژى كر: «ماموستايى چاك، ئەز چ بكم دا ببه ميراتگرى ژيانا ههروهه ره؟»¹⁸ عيساي گۆتى: «بوچى تۆ ديژمه من چاك؟ كهسى چاك نينه ژبلى ئيكى، ئەو ژى خوديه.¹⁹ تۆ فه رمانان دزانى: كوشتنى نه كه، ده همه نپيسىي نه كه، دزي نه كه و شاهديه يا ب ده ره نه ده، مافى كهسى نه خو، ريزى ل دايك و بابين خو بگه ره.»²⁰ ئينا زهلامى به رسقا وى دا و گۆت: «ماموستا، من هه ره ژ لاوينيا خو ئەڤه ههمى ب جه ئينايه.»²¹ عيساي سه ح كرى و هه ز ژى كر و گۆتى: «تشتهك

⁶ ده ستىيكرن 27:1؛ 2:5

⁸ ده ستىيكرن 24:2

¹⁰ ده ركهفتن 19:10؛ گۆتارا مووساي 5:16-12؛ 20-16

كرن و ئەو دى ھوكمى مرنى ل سەر دانن و دى وى رادەستى مللەتان كەن. 34 ئەفجا ئەو دى ترانەيان پى كەن و تف كەنى و قامچى دەن و كوژن. پشتى سى روژان دى رايبتەفە.»

داخوزا يەعقوبى و يوحنەناى

(مەتتا 20:20-28)

35 ل وى دەمى يەعقوب و يوحنەناى كورپن زەبەدى ھاتنە نك و گۆتنى: «مامۇستا، ئەم ھەز دكەين ھەر تىشتەكى ژ تە بخوازين، تۆ بۆ مە بكەى.» 36 گۆتە وان: «ھەو ھەز دقئت ئەز بۆ ھەو ھەز بكەم؟» 37 وان بەرسفا دا: «دەستورپى بەدە مە، د مەزناھيا تە دا، ئىك ل لايى تە يى راستى و يى دى ل لايى تە يى چەپى، روينىن.» 38 عيساى گۆتە وان: «ھوين نزانن كا ھوين چ دخوازين. ما ھوين دشين ژ وى پەرداغى فەخون يا ئەز دى ژى فەخوم، يان ب وى تافير كرنى بەينە تافير كرن يا ئەز دى پى ھىمە تافير كرن؟» 39 وان بەرسفا وى دا: «ئەم دشين.» عيساى گۆتە وان: «بەلى، ئەو پەرداغا ئەز دى ژى فەخوم، ھوين دى ژى فەخون و ئەو تافير كرن ئەز دى پى ھىمە تافير كرن، ھوين دى پى ھىمە تافير كرن. 40 لى دەستورپا روينشتنى ل لايى منى راستى يان يى چەپى نە د دەستى من داىە بەدەم، لى ب تنى بۆ وانە يين بۆ وان ھاتىە ئامادە كرن.» 41 دەمى ھەر دەھ شاگردىن دى ئەف تىشتە بەيىستى، ژ يەعقوب و يوحنەناى دلگران بوون. 42 لى عيساى گازى وان ھەميان كر و گۆتە وان: «ھوين دزانن ئەوين ب سەرۆكىن مللەتان دەينە نياسين زالدەستى ل وان دكەن و مەزىن وان ژى دەستەھلاتدارپى ل سەر دكەن، 43 لى د ناڤ ھەو دا وەسا نايت. ئەوى ھەز بكەت د ناڤ ھەو دا يى مەزن بيت، دقئت ببىتە خزمەتكارى ھەو 44 و ئەوى ھەز بكەت د ناڤ ھەو دا يى پيشى بيت، دقئت ببىتە بەنى ھەميان. 45 چنكو خۆ كورپى مروڤ ژى نەھاتىە داكو خزمەتا وى بەيتە كرن، لى دا ئەو خزمەتى بكەت و خۆ ژ پيش گەلەكان فە گورى بكەت.»

ساخبوونا بارتىماوسى كۆرە

(مەتتا 29:20-34؛ لوقا 18:35-43)

46 ئەو گەھشتنە ئەرىحا. دەمى ئەو ژ ئەرىحا دەردكەفت ل گەل شاگردىن خۆ و جەماوەرەكى مەزن، بارتىماوس كورپى

تىماوسى، خوازۆكەكى كۆرە بوو، ل رەخى رىكى يى روينشتى بوو. 47 دەمى گوھ لى بووى كو ئەو عيساى ناسىرەيە، كرە ھەوار و گۆت: «عيساى كورپى داوودى، دلۆقانى ب من ببە!» 48 گەلەكان ئەو پاشفە بر دا بىدەنگ ببىت، لى ئەوى گەلەك پتر كرە ھەوار: «كورپى داوودى، دلۆقانى ب من ببە!» 49 ئينا عيسا راوہستيا و گۆت: «گازى كەنى.» گازى كرنە كۆرەى و گۆتنى: «پىشتراست بە و رابە! ئەوى گازى تە دكەت.» 50 ئەوى ژى كراسى خۆ ھاڤىت و ب لەز رابوو و ھاتە نك عيساى. 51 ئينا عيساى گۆتى: «تە چ دقئت ئەز بۆ تە بكەم؟» يى كۆرە گۆت: «مامۇستا، ببناھىي بكەم.» 52 ئينا عيساى گۆتى: «ھەرە، باوہريا تە تۆ ساخ كرى.» د جھ دا ببناھى كر و ل دويف عيساى كەفتە رىكى.

عيسا ب رىزگرتن ب ژۆردكەڤىتە ئورشەلىمى

(مەتتا 21:1-11؛ لوقا 19:28-40؛ يوحنەنا 12:12-19)

11 دەمى نىزىكى ئورشەلىمى بووين و گەھشتىنە بيت فاجى و بيت عەنيا ل چىياى زەيتونان، دوو شاگردىن خۆ ھنارتن 2 و گۆتە وان: «ھەرپنە قى گوندى بەرامبەرى ھەو، دەمى ھوين دچنە ناڤ گوندى، ئىكسەر دى جانەكەرەكى گرىداى بينن كو ھىشتا كەس لى سيار نەبوويە. وى فەكەن و بينن. 3 ئەگەر ئىكى گۆتە ھەو: «بۆچى ھوين ھۆ دكەنە ھە؟» بىژنى: «خودانى پىدقى يا پى ھەى و ئەو دى ئىكسەر ھىزىتە ڤىرى فە.» 4 ئينا ھەردوو شاگرد چوون و جانەكەرەك ديت يى ژ دەرڤە ل بەر دەرگەھى ل سەر رىكى گرىدايە و ھەفسارى وى فەكر. 5 ھندەكان ل وىرى پىرسىار ژى كر: «بۆچى ھوين ھەفسارى جانەكەرى فەدكەن؟» 6 شاگردان بەرسفا وان دا ب ئەوا عيساى گۆتتە وان، ئينا ئەو ھىلان. 7 وان جانەكەر بۆ عيساى ئينا و جلكين خۆ دانانە سەر و ئەو لى سيار بوو. 8 گەلەك مروڤان جلكين خۆ ل سەر رىكى رايىخستن و ھندەكين دى ژ ببستانان چەقېن داران پرىن و رىك پى رايىخست. 9 ئەوين بەرى وى دچوون و يين ل پشت وى دەھان دكرە گازى:

دانا باجى بۇ قەيسەرى

(مەتتا 22:15-22؛ لوقا 20:20-26)

يوحەننا ب راستى پىنغەمبەرە. ³³ ئەفجا وان بەرسقا عيساي دا: «ئەم نزانين.» عيساي گۆتە وان: «ئەز ژى نايىتزمە ھەوہ ب چ دەستەھلات ئەز فان کاران دکەم.»

نمونەيا رەزقانين خراب

(مەتتا 46:33-21؛ لوقا 19-9:20)

¹³ پاشى ھندەك ژ فەريسيان و لايەنگرين ھېروديسى ھنارتە نك، داکو ب ئاخفتنەكې بئىخەنە دافان. ¹⁴ ئينا ھاتن و گۆتە: «مامۇستا، ئەم دزانين تۇيى راستگۇي. تۇ ھەميان وەكو ئىك دىينى و تۇ بەرى خۆ نادەيە ئاستين مەرفان، لى تۇ رىكا خودى راست نيشا خەلكى دەدى. ئەرى رەوايە باج بۇ قەيسەرى بەيتە دان يان نە؟ ئەم بەدين يان نەدەين؟» ¹⁵ لى عيساي ب دووروياتيا وان زانى و گۆتە: «بۆچى ھوبن من تاقى دکەن؟ دىنارەكې بينن دا بەرى خۆ بەدەمى.» ¹⁶ وان دىنارەك ئينا، ئەفجا وى گۆتە وان: «ئەف وینە و ناڧە بين كېنە؟» وان گۆتە وى: «بين قەيسەرىنە.» ¹⁷ ئەفجا عيساي گۆتە وان: «بين قەيسەرى بەدەنە قەيسەرى و يى خودى ژى بەدەنە خودى.» ئينا ئەو ژ وى حېبەتى بوون.

پرس ل دۆر رابوونا مريان

(مەتتا 33:23-22؛ لوقا 40-27:20)

¹⁸ سەدوقى، ئەوين دىيژن رابوونا مريان نينە، ھندەك ژ وان ھاتنە نك وى و پرسيار ژى کر و گۆتە: ¹⁹ «مامۇستا، مووساي بۇ مە يا نقيسى: ئەگەر برايى ئىكى مر و ھەفئينا وى ما و چ زارۇك نەبوون، پىدڧيە برايى وى ھەفئينا وى بۇ خۆ بينيت و دويندەھى بۇ ناڧى برايى خۆ پەيدا بکەت. ²⁰ ئەفجا ھەفت برا ھەبوون، يى ئىكى ژن ئينا و مر و چ دويندەھ ل دويڧ خۆ نەھيلا. ²¹ ئينا يى دوويى ئەو بۇ خۆ ئينا و ئەو ژى بى زارۇك مر، ھەرەسا يى سىيى ژى ²² و ھەتا يى ھەفتى مر و چ دويندەھ ل دويڧ خۆ نەھيلا. ل دويماهيا ھەميان ژن ژى مر. ²³ ل رۇژا رابوونى، دەمى رادبەنەفە، ئەو ژن دى ھەفئينا كى بيت؟ چنكو ھەفئينا ھەر ھەفتان بوو.» ²⁴ ئينا عيساي گۆتە وان: «ما نە ژ بەر ھندى ھوبن شاش دېن، كو ھوبن نە د نقيساران و نە د ھېزا خودى دکەن؟» ²⁵ دەمى مەرفان ژ مرنى رادبەنەفە، نە ژنى دىين و نە شوى دکەن، لى دى وەكو فريشتەيىن ئەسمانان بن. ²⁶ دەربارە مريان و رابوونا وان، ما ھەوہ سەرھاتيا تراشى د

12 ¹ ئينا ب نمونەيان دەست ب ئاخفتى کر و گۆت: «مەرفەكى رەزەك دانا و پەرژان کر و ئويسلەيەك^۰ کۆلا و بورجەکا نوبەدارى د ناڧ دا ئاڧا کر، پاشى رەز ب کرى داڧ رەزقانان و چوو وەلا تەكې دى. ² ل دەمى چينى، وى بەنيەك ھنارتە نك رەزقانان، داکو پشکا خۆ ژ بەرھەمى رەزى ژ وان وەرگريت، ³ لى وان بەنى گرت و قوتا و دەستقالا زەراند. ⁴ پاشى ئەوى بەنيەكې دى ھنارتە نك وان، لى وان سەرى وى شکاند و کرېت کر. ⁵ پاشى ئىكى دى ھنارت و ئەو ژى کوشت. گەلەكېن دى ھنارتن، لى وان ھندەك قوتان و ھندەك کوشتن. ⁶ ئەوى ئىك مابوو، ئەو ژى کورپى وى يى خۆشتقى بوو، ئينا ل دويماهيى ھنارتە نك وان. وى د لى خۆ دا دکۆت: «دى رېزى ل کورپى من گرن.» ⁷ لى وان رەزقانان گۆتە ئىکودوو: «ئەفە ميراتگرە، وەرن ئەم وى بکوژين، دى ميرات بۇ مە مينيت.» ⁸ ئينا وان ئەو گرت و کوشت و ھافئيتە ژ دەرڧەي رەزى. ⁹ ئەفجا خودانى رەزى دى چ کەت؟ ئەو دى ھيت رەزقانان کوژيت و رەزى دەتەف ھندەكېن دى. ¹⁰ ئەرى ما ھەوہ ئەف نقيسارە نەخواندینە:

«ئەو بەرى ھۆستايان رەتکرى،

يى بوويە بەرى بنياتى.

¹¹ ئەفە ژ لايى خودانى ڧە چېبوويە

و ئەو ل بەر چاڧين مە تشتەكې حنيرە!«^P

¹² ئەوان بزاڧ کر عيساي بگرن، چنكو ئەوان زانى وى ب ڧى نمونەيى بەحسى وان دکر، لى ژ خەلكى ترسيان، ئينا وان ئەو ھيلا و چوون.

¹²:1 ئويسلە: ئالاڧى گفاشتنا تريە دکەڧرى دا دەيتتە کۆلان و چىکرن.

¹²:11 زەبوور 23-22:118

مهسیح کورپ کینیہ؟

(مهتا 46-41:22؛ لوقا 44-41:20)

³⁵ دهمی عیسای د ناث په‌رستگه‌هی دا فی‌کرن دکر گوت: «چه‌وا ماموستایین ده‌ستوری دبیتن مه‌سیح کورپ داوودیه؟»
³⁶ داوودی ب خو ب گیانی پیروز گوت:
 خودانی گوته خودانی من: ل دهستی من یی راستی روینه،
 تاکو ئەز دوژمنین ته بکه‌مه دبن پیپین ته فه. ^w
³⁷ داوود ب خو دبیتتی «خودان»، پا چه‌وا کورپ ویه؟» و وی
 جه‌ماوهری مه‌زن گه‌له‌ک ب دلخوشی گوه‌داریا وی دکر.

هشیاربون ژ ماموستایین ده‌ستوری

(مهتا 36-1:23؛ لوقا 47-45:20)

³⁸ ئەوی د فی‌کرنا خو دا گوت: «هشیار ماموستایین ده‌ستوری بن، ئەوین دقین ب جلکین شوپ ده‌رکه‌فن و ل بازاران سلاڤ لی بهینه کرن ³⁹ و د کنیشته‌یان دا ل کورسیکین پیپین بن و ل میقانداریان ل سه‌ری ژوری بن. ⁴⁰ ئەو مالی بیژنان دخن و بو رومیته‌تی نفیژان درنژ دکهن. ئەو دی سزادانه‌کا گرانتر وەرگرن.»

بیژنا هه‌ژار

(لوقا 4-1:21)

⁴¹ دهمی عیسا به‌رامبه‌ری پاره‌دانکا په‌رستگه‌هی روینستی، دیت کا چه‌وا خه‌لکی پاره دکرنه د پاره‌دانکی دا و گه‌له‌ک ژ ده‌وله‌مندان پاره‌کی زور دکره تیدا. ⁴² پاشی بیژنه‌کا هه‌ژار هات و دوو فلس^x کرنه د پاره‌دانکی دا. ⁴³ ئینا گازی کره شاگردین خو و گوته وان: «راستی دبیتمه هه‌وه: قی بیژنا هه‌ژار ژ

په‌رتوکا موسای^q دا نه خواندیه، کا چه‌وا خودی ل گه‌ل وی تاخفت و گوتی: «ئه‌ز خودایی ئیبراهیمی و خودایی ئیسحاقی و خودایی به‌عقوبیمه»^r؟ ²⁷ ئەو نه خودایی مریانه، لی یی زیندیانه. شاشیا هه‌وه گه‌له‌ک یا مه‌زنه.»

فه‌رمانا پیپین

(مهتا 40-34:22؛ لوقا 28-25:10)

²⁸ ئیک ژ ماموستایین ده‌ستوری ل ویری بوو، گوھ ل گه‌نگه‌شه‌یا وان بوو و زانی عیسای ب ره‌نگه‌کی باش به‌رسفا سه‌دوقیان دا‌بوو، ئینا خو نیزیکی کر و پرسیار ژی کر: «کیژ فه‌رمان ل پیپیا هه‌میانه؟» ²⁹ عیسای به‌رسف دا: «فه‌رمانا پیپین ئەفه‌یه: «ئیسرائیل، گوھی خو بدی! خودان خودایی مه ئیک خودانه. ³⁰ ژ هه‌می دلی خو و ژ هه‌می ده‌روونی خو و ژ هه‌می هزرا خو و ب هه‌می هیزا خو چه‌ز ژ خودان خودایی خو بکه.» ^s ³¹ فه‌رمانا دوویی ئەفه‌یه: «چه‌ز ژ نیزیکی خو بکه، وه‌ک چه‌وا تو چه‌ز ژ خو دکه‌ی.» ^t چ فه‌رمان ژ وان هه‌ردوویان مه‌زنتر نین.» ³² ئینا ماموستایی ده‌ستوری گوتی: «باشه ماموستا، ئەفه‌ ته ب راستی گوت! خودی ئیکه و کسه‌ک ژ وی پیقه‌تر نینه» ^u ³³ و چه‌ز ژیکرنا مروقی بو خودی، ژ هه‌می دل و ب هه‌می تیگه‌هشتنی و ب هه‌می هیزی، هه‌روه‌سا چه‌ز ژیکرنا مروقی بو نیزیکی خو هه‌روه‌کو چه‌ز ژ خو دکه‌ت، فه‌رتره ژ هه‌می پیشکیشین سوتنی و قوریانان. ^v ³⁴ عیسای دیت وی ب شاره‌زایی به‌رسف دا و گوته وی: «تو ژ پاشایه‌تیا خودی نه یی دوبری.» ئیدی کس نه‌دوپریا پرسیاران ژی بکه‌ت.

26:12^q په‌رتوکا موسای مه‌به‌ست پی هه‌ر پینج په‌رتووکین ئیکینه د په‌یمانا که‌فن دا26:12^r ده‌رکه‌فتن 6:330:12^s گوتارا موسای 5-4:631:12^t په‌رستن و پیروزی 18:1932:12^u گوتارا موسای 4:6؛ 35:4؛ ئیشیا 21:4533:12^v گوتارا موسای 5:6؛ په‌رستن و پیروزی 18:19؛ 1 ساموئیل 22:15؛ هوشییه‌ع 6:636:12^w زه‌بوور 1:11042:12^x ب یونانی دوو «له‌پتون»

زارۇكى رادەست كەت، زارۇك دى بەرامبەر داىك و بابىن خۇ رابن و دەنە كوشتن ¹³ و دى ژ بەر ناقتى من كەرىپىن ھەمىيان ژ ھەو ھەبىن، لى يى تا دويمايىپ خۇ راگرىت، ئەو دى قورتال بىت.

تەنگاڧيا مەزن

(مەتتا 24:15-28؛ لوقا 20:21-24)

¹⁴ دەمى ھوبن «پىساتيا وپرانكرنى»^y دىبىنن يا ئامادەبە ل وى جەپ چىناىت لى بىت - بلا خواندەقان تىبگەھىت - ھنگى بلا ئەوین ل دەفەرا يەھودىيىپ برەقنە چىپايان. ¹⁵ ئەو ل سەر بانى بىت، بلا نەھىتە خواری و نەچىتە د خانى قە دا تىشتەكى ژ مالا خۇ بىتە ¹⁶ و ئەو ل ناف زەقىپى بىت، بلا قەنەگەرىپىت دا كوركى خۇ بىتە. ¹⁷ لى ل وان رۇژان، نەخوزىكىن ژنىن ب دووگىيان و شىردەران. ¹⁸ نقيژان بكن دا ئەقە نەكەقىتە زىستانى، ¹⁹ چنكو ل وان رۇژان دى تەنگاڧىەكا وەسا روى دەت، كو وەكو وى ھەر ژ دەستىپىكا جىھانا خودى ئافراندى و ھەتا نوکە روى نەدايە و چ جاران روى نادەت ژى. ²⁰ ئەگەر خودانى ئەو رۇژ كورت نەكرىبان، كەس قورتال نەدبوو، لى ژ بەر وان بژارەبىن وى ھەلبژارتىن، وى ئەو رۇژ كورت كرىنە. ²¹ ھنگى ئەگەر ئىكى گۆتە ھەو: «ئھا ئەقە مەسىح يى ل قىرى!» يان ژى «ئھا ئەقە يى ل وپراھە!» باوەر نەكەن. ²² چنكو دى مەسىحىن درەوبىن و پىغەمبەرىن درەوبىن ديار بن و دى نىشانان ديار كەن و مەندەھۆشيان كەن، داکو، ئەگەر د شىيان دا با، ھەلبژارتىن خودى ژى د سەر دا بىن. ²³ ئەقجا ھىشار بن! من پىشودەخت ھەمى تىشت گۆتە ھەو.

ھاتنا كورپى مرۇڧ

(مەتتا 24:29-31؛ لوقا 25:21-28)

²⁴ د وان رۇژان دا، پىشتى وى تەنگاڧىن،
«رۇژ دى ھىتە تارى كرن
و ھەيف رۇناھيا خۇ نادەت،
²⁵ ستىر دى ژ ئەسمانى رىبىن
و ھىزىن ل ئەسمانان دى ھىنە تىكەھەژاندن.»^z

ھەمىيان پىتر كرنە د پارەدانكى دا، ⁴⁴ چنكو قان ھەمىيان ژ سامانى خۇ يى زىدە كرە تىدا، لى وى سەرەراى بەلەنگازىبا خۇ، ھەر چ يى وى ھەي، ھەمى پارەيى ژيارا خۇ، كرە تىدا.»

عیسا پىشپىنىيا ھەرفاندنا پەرىستگەھى دكەت

(مەتتا 24:1-2؛ لوقا 5:21-6)

13 ¹ دەمى ژ پەرىستگەھى دەرکەفتى، ئىك ژ شاگردىن وى گۆتى: «مامۇستا، بەرى خۇ بدى، ئەقە چ بەر و ئاقاھىنە!» ² ئىنا عىسای بەرسقا وى دا: «تو قان ئاقاھىپن مەزن دىبىن؟ بەر ل سەر بەرى نامىنىت، ھەمى دى ھىنە ھەرفاندن.»

نىشانىن دویمایا سەردەمى

(مەتتا 24:3-14؛ لوقا 7:19-19)

³ دەمى ئەو ل سەر چىپىپ زەبتونان ل بەرامبەر پەرىستگەھى يى روىنشتى، پەترۇس، يەعقوب، يوحەننا و ئەندراوس ب تنى ل گەل بوون و پرسىيار ژى كر: ⁴ «بىژە مە ئەقە دى كەنگى چىپن؟ و دى چ نىشان ھەبىت، دەمى بجههاتنا وان ھەمى تىشتان نىزىك بىت؟» ⁵ عىسای دەست پى كر و گۆتە وان: «ھىشار بن كەس ھەو د سەردا نەبەت. ⁶ گەلەك دى ب ناقتى من ھىن و دى بىژن: «ئەز ئەوم!» و دى گەلەكان د سەردا بەن، ⁷ دەمى ھەو گۆھ ل جەنگ و دەنگوباسىپن جەنگان دىبىت، نەقەجقن. دقپت ئەق تىشتە روى بدەن، لى ئەقە ھىشتا نە دویمایە. ⁸ چنكو دى مللەتەك دژى مللەتەكى و پاشايەتەك دژى پاشايەتەكى رابىت و دى ل گەلەك جەھان بىقەلەرز روى دەن و دى كولب پەيدا بن، لى ئەقە دەستىپىكا ژانىن زارۇكبونىنە.

⁹ لى ھوبن د ھىشار بن. ئەو دى ھەو رادەستى دادگەھان كەن و دى ل كنىشتەيان ھىنە قوتان و ژ بەر من ل بەرامبەر حوكمداران و پاشايان دى ھىنە راوہستاندن، دا ھوبن ل بەرامبەرى وان شاھدەبىيى بدەن. ¹⁰ دقپت ل بەراھىيى، مزگىنى بو ھەمى مللەتان بھىتە راگەھاندن. ¹¹ دەمى ھەو دەن دا رادەست بكن، بەرى ھنگى خەمى نەخون كا دى چ بىژن، لى ل وى دەمى وى بىژن يا بو ھەو دەھىتە دان، چنكو نە ھوبىن ئەو دى دئاخفىت، بەلكو گىانى پىرۇژە. ¹² برا دى براى رادەستى مرنى كەت و باب دى

^{13y} 14:11؛ 27:9؛ 31:11؛ 11:12

^{13z} 25:13؛ 10:13؛ 4:34؛ 10:2؛ 31، 15:3

مامۇستايىن دەستوورى ل رىكەكى دگەربان كا چەوا عيساي ب فيلبازى بگرن و بكوژن. ² وان دگوت: «ئەم ل جەژنى وى ناگرين، نەكو تىكدان د ناك خەلكى دا چىبىت.»

ژنەك گولاقى ل عيساي دكەت

(مەتتا 26:6-13؛ يوحنا 12:1-8)

³ دەمى عيسا ل بيت عەنيا ل سەر سفرى يى روينشتى ل نك شەمعونى گورى، ژنەك هات و گولاقدانكەكا^d روينى بېھنخوش ژ جورى ناردينا خورستى يى بهاگران قى بو، گولاقدانك شكاند و گولاق ب سەرى وى دا كر. ⁴ ھندەك دلتنەنگ بوون و گوتنە ئىكودوو: «بۆچى ئەف گولاقە ھاتە زەعىكرن؟ ⁵ چىدبوو ئەف گولاقە ب سى سەد دىناران ھاتبا فروتن و بەھايى وى دابا ھەژاران!» ھوسا نەرازىبوونا خۆ ژى ديار كر. ⁶ لى عيساي گوت: «بەھيلن! بۆچى ھوين وى تەنگاڭ دكەن؟ وى كارەكى باش بو من كر. ⁷ ھەژار ھەمى دەمان يىن ل نك ھەو ھەين و ھەر دەمى ھەو ھەيىت ھوين دىن چاكيى لى بكن، لى ئەز ھەمى دەمان ل نك ھەو ھەو نام. ⁸ ئەوئى ئەو كر يا وى پى چىدبىت: بەرى دەمى لەشى من بو قەشارتنى گولاق كر. ⁹ راستىن ژى دىبىزمە ھەو: ئەف مزگىنيە ل ھەر جەھكى ل سەرانسەرى جىھانى بەھتە راگەھاندن، دى بەھسى ئەوا قى ژنى كرى ژى ژ بو بىرھاتنا وى ھىتە كرن.»

بىبەختيا يەھودايى ئەسخەربوتى

(مەتتا 26:14-16؛ لوقا 22:3-6)

¹⁰ پاشى يەھودايى ئەسخەربوتى، كو ئىكە ژ دوازە شاگردان چوونك سەروكىن كاهنان، دا عيساي رادەستى وان بكتە. ¹¹ دەمى وان گوھ ل قى چەندى بووى كەيفخوش بوون، سۆز دايى ئەو ھندەك پارەيان بەدىنى. ئەفجا ل دەلىقەھكى دگەريا، دا وى رادەستى وان بكتە.

²⁶ ھنگى دى بىنن كورى مروڧ د ناك عەوران دا ب ھىزەكا زور و مەزناھى يى دەھت. ^a ²⁷ ھنگى دى فرىشتەيىن خۆ ھىزىت و ھەلبىزارتىيىن خۆ ژ ھەر چوار كوژيىن جىھانى، ژ سەروينىن ئەردى ھەتا سەروينىن ئەسمانى، خرفە كەت.

نمونەيا دارھژىرى

(مەتتا 24:32-35؛ لوقا 21:29-33)

²⁸ ژ دارھژىرى فيرى قى نمونەيى بىن: دەمى چەقەن وى دىشكەن و بەلگ پىقە دەين، ھوين دزان ھاقىن يا نىزىكە. ²⁹ ھەسا ھوين ژى، دەمى دىبىن ئەف تىشتە روى دەن، بزانن يا نىزىكە و ل بەر دەرگەھىە. ³⁰ راستىن دىبىزمە ھەو: ئەف نىشە ژ ناك ناچىت، تاكو ئەف تىشتە ھەمى روى نەدەن. ³¹ ئەرد و ئەسمان دى ژ ناك چن، لى پەيىن من چ جارن ژ ناك ناچن.

ھىشاريا ھەردەمى

(مەتتا 24:36-44)

³² لى سەبارەت وى روژى يان وى دەمژمىرى، كەس زانپت، نە فرىشتەيىن ل ئەسمانى و نە ژى كور، لى ب تىن باب دزانپت. ³³ بىنپرن ھەو ھەي ھەي ژ خۆ ھەيىت، چنكو ھوين نزانن ئەو دەم كەنگى دى ھىت. ³⁴ ھەروەكو مروڧەكى رىڧنگ، دەمى ژ مالا خۆ دچىت و كارى ھەر بەنيەكى خۆ بو دەست نىشان دكەت و شىرەتان ل دەرگەھقانى دكەت كو ھىشار بيت. ³⁵ ئەفجا ھىشار بىنن، چنكو ھوين نزانن كەنگى دى خودانى مالى قەگەپىت، ئىشارى، يان نىقا شەقى، يان ل گەل بانگى دىكلى، يان ژى سىپىدى، ³⁶ نەوەكو ژ نىكەكى قە بەيىت و ھەو نىستى بىنپت. ³⁷ ئەوا ئەز دىبىزمە ھەو، ئەز بو ھەمىان دىبىزم: ھىشار بن!»

پىلانەك بو كوشتنا عيساي

(مەتتا 26:1-5؛ لوقا 22:1-2؛ يوحنا 11:45-53)

¹ دوو روژ بو جەژنا دەربازبوونى^b و جەژنا ناننى شكەفا^c مابوون. ھىشتا سەروكىن كاهنان و

14

^a 26:13 دانىيل 13:7

^b 1:14 جەژنا دەربازبوونى ل فەرھەنگوكى بىنپە.

^c 1:14 جەژنا ناننى شكەفا ل فەرھەنگوكى بىنپە.

^d 3:14 ب يونانى: ئەلەباستەر، ئامانەكە ژ مەرمەرى دھاتە دروستكرن

شیفا جهژنا دهبازبوونی ل گهل شاگردان

(مهتتا 25-17:26؛ لوقا 14-7:22؛ یوحنا 13:21-30)

12 ل روژا ئیکئی ژ جهژنا نانئ شکهقا، ل وی روژئی بهرخئ دهبازبوونی دهاته سهژئیکن، شاگردین وی پرسیار ژئی کرن: «ته دقیت تم بچین ل کیری شیفا جهژنا دهبازبوونی تاماده بکهین، دا تو بخوی؟» 13 ئینا دوو شاگردین خو هنارتن و گوته وان: «ههړنه باژپری، دی زهلامهک هیتته پیشیا ههوه، جهړهکئی ئاقئ یی ههلگرتی، ئهفجا ل دویف ههړن، 14 دهمی دچیته د مالهکئی فه بیژنه خودانئ وی مالی: «ماموستا دبیتیت: کانئ تهو ژورا میثانان یا تهز دی ل گهل شاگردین خو تیغه شیفا دهبازبوونی خوم؟» 15 تهو دی ل قاتی سهری ژورهکا مهزن، یا راییخستی و تاماده نیشا ههوه دهت. ل ویرو بؤ مه تاماده بکهین. 16 ههردوو شاگرد دهرکهفتن و چونه باژپری و ههروهکو گوتهوی و هسا دیت، ئهفجا شیفا دهبازبوونی تاماده کر. 17 دهمی بوویه شهف، عیسا ل گهل ههردوانان هات. 18 دهمی تهو د روینشتی بوون خوارن دخوار، عیسا گوت: «ب راستی دبیتته ههوه: ئیک ژ ههوه دی بیبهختی ل من کهت و نوکه یی خوارنئ ل گهل من دخوت.» 19 تهو دلتهنگ بوون و دهست یی کر ئیک ل دویف ئیکئی پرسیار ژئی کر: «تهری تهو تهزم؟» 20 ئینا گوته وان: «تهو ئیک ژ دوازده، تهوی ل گهل من پاریی خو د سینیکئی دهلینیت. 21 کورپی مروف دی و هسا چیت، ههروهکو دهبازبوونی وی هاتیه نقیسین، لی نهخوزیکین وی کهسی یی کورپی مروف رادهست بکهت. بؤ وی کهسی باشتر بوو تهو ژ دایک نهبا.»

شیفا خودانی

(مهتتا 30-26:26؛ لوقا 23-14:22؛ 1 کورنتوس 11:23-25)

22 دهمی وان خوارن دخوار، وی نان ههلگرت و سوپاسیا خودئی کر، پاشی کهر کر و دا وان و گوت: «وهرگرن، تهقه لهشی منه.» 23 پاشی پهرداغ ههلگرت و سوپاسی کر و دا

وان و ههمیان ژئی فهخوار 24 و گوتئ: «تهفه خوینا منه، خوینا پهیمانئ، تهوا ژ پیخههته گهلهکان دی هیتته رشتن. 25 راستی دبیتته ههوه: ئیدی تهز ژ بهرههمی میوی فهناخوم تا وی روژا تهز ل پاشیهتیا خودئی ژ یا نوی فهدخوم.» 26 پشتی وان سروودهک^e بؤ پهسنا^f خودئی گوتی، چونه چپایی زهیتونان.

عیسا دزانیت کو شاگرد دی وی هیلن

(مهتتا 35-31:26؛ لوقا 34-31:22؛ یوحنا 13:36-38)

27 عیسا گوته وان: «هوبن ههمی دی ههلنگن، چنکو یا هاتیه نقیسین:

تهز دی ل شفانی ده، پهز دی بؤاله بیت. ^g

28 لی پشتی رابونا من، تهز دی بهراهیا ههوه چمه جهلیل.»

29 پهتروسی گوتئ: «خو تهگه ههمی ژی بههلنگن، تهز

ناههلنگم!» 30 عیسا گوتئ: «ب راستی دبیتته ته: تهقرؤ،

ههرد تهف شهفه، بهری دیکل دوو جارن بانگ بدهت، تو دی

سی جارن من ماندهل^h کهی.» 31 لی پهتروسی پتر دوویات کر:

«تهگه یا پیدقی بیت تهز ل گهل ته بمرم ژی، تهز ته ماندهل

ناکم!» ههمیان ژی وه گوت.

عیسا نقیژی ل باغئ گهتسیمانی دکهت

(مهتتا 46-36:26؛ لوقا 46-39:22)

32 پاشی هاتنه جههکی ئاقئ وی گهتسیمانی بوو و گوته

شاگردین خو: «ل فیرو روینن، تا تهز نقیژی بکهم.» 33 پهتروس

و یهعقوب و یوحنا ل گهل خو برن و خههگینهکا دژوار

و دلتهنگی ب سهر وی دا گرت. 34 گوته وان: «دلی من

تا رادهی مرنئ یی ب خهه! ل فیرو بن و هشیار بمینن.»

35 پاشی پیچهکئی پیشفه چوو و خو دهف و دهف هافیتته ئهردی

و نقیژ کر، دا تهگه چیبیت، تهو دهه د سهر را ببوریت 36 و

گوت: «تابا، بابؤ! تو دشپی ههمی تشتان بکهی، فی پهرداغئ

ژ من دهباز بکه، لی نه تهو بیت یا من دقیت، بهلکو بلا تهو

بیت یا ته دقیت.» 37 پشتی هنگی فهگهرا و دیت د نقستینه،

^e 26:14 خواندنا پارچهیهکا زهبورئ ب شیوهین سترانئ. ل دویف نهربیتن جوهیان ل وی دهمی ژ پشکا 113 تاکو 118 دهاته ستراندن.

^f 26:14 پهسن مهده و سهنا

^g 27:14 زهکهریا 7:13

^h 30:14 ئیکار

عیسا ل بهرامبه‌ری جقاتا جوھیان

(مه‌تتا 26:57-68؛ لوقا 22:54-55، 63-71؛ یوحنا 13:14-18، 19-24)

⁵³ وان عیسا بره نك سه‌رۆككاهنی و هه‌می سه‌رۆكین كاهنان و مامۆستاییین ده‌ستووری و ریه‌سی لئێ كۆم بوون. ⁵⁴ په‌ترۆس ژ دویر قه‌ ب دویرق را تا ناڤ هه‌وشا سه‌رۆككاهنی چوو، ل گه‌ل زیره‌فانان یی روینشتی بوو، خۆ ل به‌ر ئاگری گه‌رم دكر. ⁵⁵ سه‌رۆكین كاهنان و جقاتا بلند هه‌می ل شاهده‌ییی ده‌رباره‌ی عیسا دگه‌ریان، دا وی بده‌نه كوشتن، لئێ وان نه‌ده‌یت، ⁵⁶ گه‌له‌كان شاهده‌ییا دره‌و ل سه‌ر دا، لئێ شاهده‌ییین وان وه‌كو ئینك نه‌بوون. ⁵⁷ هنده‌ك رابوون ژ دره‌و شاهده‌یی ل سه‌ر دا و دگۆتن: ⁵⁸ «مه‌ یی گوه‌ لئێ بووی دبێژیت: ئەز دئێ قئێ په‌رستگه‌هی هه‌رفینم، ئەوا ده‌ستان ئاڤا كری و دئێ د سئێ روژان دا ئیكا دی ئاڤا كه‌م كو ب ده‌ستان نه‌ هاتییته ئاڤا كرن.» ⁵⁹ لئێ خۆ د قئێ چه‌ندئێ ژێ دا شاهده‌ییا وان وه‌كو ئینك نه‌بوو. ⁶⁰ سه‌رۆككاهن رابوو و د ناڤ جقاتئێ دا راوه‌ستیا و پرسیار ژ عیسا كری: «ما تۆ چه‌ به‌رسقان ناده‌ی؟ ئەڤه‌ چه‌ شاهده‌ییه‌ ئەڤ كه‌سه‌ ل سه‌ر ته‌ دده‌ن؟» ⁶¹ لئێ ئەو بیده‌نگ ما، چه‌ ئاخفتن نه‌دكرن. سه‌رۆككاهنی دیسان پرسیار ژێ كری و گۆت: «ئهرئێ تۆی مه‌سیح، كورئێ پیروزمه‌ندی؟» ⁶² عیسا گۆت: «ئەز ئەوم و هوین دئێ كورئێ مرۆڤ بینن، ل ده‌ستئێ راستئێ یی هیژداری یی روینشتی و ل گه‌ل عه‌ورین ته‌سمانی یی ده‌یت.» ⁶³ ئەڤجا سه‌رۆككاهنی جلكین خۆ دراندن و گۆت: «ما ئیدی مه‌ چه‌ پیدقئێ ب شاهدان هه‌یه‌؟» ⁶⁴ هه‌وه‌ كوفریا وی به‌یست: ئەڤجا هوین چه‌ دبێژن؟» هه‌میان پیکه‌ به‌ریار دا، كو هه‌ژئێ مرنییه‌. ⁶⁵ ئینا هنده‌كان ده‌ست پئێ كری و سه‌روچاڤین وی نخافتن و دا به‌ر كولمان و گۆتنئێ: «پینغه‌مبه‌راتیا خۆ دیار بکه‌!» و زیره‌فانان ئەو بر و دا به‌ر زلله‌هان.

په‌ترۆس خۆ ب عیسا نائینیته‌ ده‌ر

(مه‌تتا 26:69-75؛ لوقا 22:56-62؛ یوحنا 18:15-18، 25-27)

⁶⁶ ده‌مئێ په‌ترۆس ل هه‌وشئێ ل خواری، كه‌نیزه‌یه‌كا سه‌رۆككاهنی هات ⁶⁷ و ده‌مئێ په‌ترۆس دیتی یی خۆ گه‌رم دكه‌ت، لئێ نپیری و گۆتنئێ: «تۆ ژێ ل گه‌ل عیسا یی ناسیره‌یی

ئینا گۆته‌ په‌ترۆسی: «تۆ ژێ یی نقستی شه‌معون؟ ما تۆ نه‌شیای ده‌مژمیره‌كئێ هشیار بمینی؟» ³⁸ هشیار بمینن و نقیژان بکه‌ن، دا هوین نه‌كه‌ڤنه‌ د تاقیكرنئێ دا. گیان یی ئاماده‌یه‌، لئێ له‌ش یی لاوازه‌.» ³⁹ چاره‌كا دی چوو و نقیژ كری و هه‌ر ئەو ئاخفتن دووباره‌ كری. ⁴⁰ قه‌گه‌رپاڤه‌ نك شاگردان، دیسان دیت د نقستینه‌، چنكو خه‌وئێ چاڤین وان گران كربوون و نه‌دزانین ب چه‌ به‌رسقا وی بده‌ن. ⁴¹ بۆ چاره‌ سیی قه‌گه‌ریا و گۆته‌ وان: «ئەڤه‌ هیشتا هوین د نقستینه‌ و بپه‌نا خۆ قه‌دده‌ن؟ به‌سه‌! ده‌م هات، ئەها ئەڤه‌ كورئێ مرۆڤ راده‌ستی گوناه‌كاران ده‌یتته‌ كرن. ⁴² رابن دا بچین، ئەها ئەڤه‌ ئەوئێ من راده‌ست دكه‌ت نپیریك بوو!»

گرتنه‌ عیسا

(مه‌تتا 26:47-56؛ لوقا 22:47-53؛ یوحنا 18:3-12)

⁴³ هه‌ر ل ده‌مئێ ئەو دئاخت، یه‌هودا، كو ئینك ژ هه‌ر دوازدان بوو، گه‌هشت و كۆمه‌كا مرۆڤان ب شیر و دار قه‌ ل گه‌ل بوون. ئەو ژ لایئێ سه‌رۆكین كاهنان و مامۆستاییین ده‌ستووری و ریه‌سیان قه‌ هاتبوونه‌ هنارتن. ⁴⁴ ئەوئێ وی راده‌ست دكه‌ت نیشانه‌ك دابوو وان و گۆتبووی: «ئەوئێ ئەز ماچی بکه‌م، ئەو ئەوه‌. وی بگرن و به‌ن و باش لئێ هشیار بن.» ⁴⁵ ده‌مئێ یه‌هودا گه‌هشتی، ئیکسه‌ر هاته‌ نك عیسا و گۆت: «مامۆستا!» و ماچی كری. ⁴⁶ ئینا وان ده‌سته‌سه‌ر كری و گرت. ⁴⁷ لئێ ئینك ژ وان ئەوئێ ل وپری راوه‌ستیای شیرئێ خۆ ئینا ده‌ری و قه‌وه‌شاند هه‌نیه‌ی سه‌رۆككاهنی و گوه‌ی وی ژێڤه‌ كری. ⁴⁸ عیسا گۆته‌ وان: «دئێ بیژئێ هوین بۆ ب سه‌رداگرتنه‌ قاچاخه‌كئێ ب شیر و داران ده‌ركه‌فتین، دا من بگرن؟» ⁴⁹ هه‌ر روژ ئەز ل په‌رستگه‌هی د ناڤ هه‌وه‌ دا بووم و من فیركرن دكر و هه‌وه‌ ئەز نه‌دگرتم. لئێ ئەڤئێ روی دا، دا نقیسارین پیروژ ب جه‌ به‌ین.» ⁵⁰ هه‌میان ئەو هیللا و ره‌ڤین.

⁵¹ گه‌نجه‌ك ل دویرق وی دچوو، تشته‌ك ل به‌ر نه‌بوو ژبلی

په‌روكه‌كئێ كتانی، ئینا وان ئەو گه‌نج گرت، ⁵² لئێ وی په‌روكئێ كتانی ل وپری هیللا و رويس ره‌ڤی.

گۆتە وان: «ئەرى ھەوۋە دۇپت ئەز پاشايى جۇھيان بۇ ھەوۋە ئازاد بىكەم؟»¹⁰ چىنكوۋى دزانى سەرۆكىن كاهنان ژ زىكەشى عىسا رادەستى ۋى كرىه.¹¹ لى سەرۆكىن كاهنان جەماوەر ئازران بۇ داخووزا ئازادكرنا باراباسى ل شويىنا عىساي.¹² ئەقجا پىلاتۆسى ديسان پىرسىيار ژ وان كر: «پا ھەوۋە دۇپت ئەز چ ل ۋى بىكەم يى ھوبىن دىيىنى پاشايى جۇھيان؟»¹³ ئىنا ل قىربان دان و گۆتن: «ل خاچى بدە!»¹⁴ پىلاتۆسى گۆتە وان: «ما ئەقى چ خرابى كرىه؟» ئىنا قىرپىن وان بلندتر لى ھاتن: «ل خاچى بدە!»¹⁵ لى چىنكوۋى پىلاتۆسى دۇنيا جەماوۋى رازى بىكەت، ئىنا باراباس بۇ وان ئازاد كر و عىسا قامچى دا، پاشى رادەستى وان كر داکو بەيتە خاچدان.

سەرباز ترانەيان ب عىساي دكەن

(مەتا 27:27-31؛ يوحەنا 19:2-3)

¹⁶ پاشى سەربازان عىسا برە د ناڧ ھەوشا كۆچكا والى دا ۋ ھەمى بەتاليون گازى كر، دا كۆم بىن.¹⁷ وان كوركەكى بنەفشى ل كره بەر و تانجەك ژ سترىان قەھاند و دانا سەر سەرى ۋى¹⁸ و دەست ب سلاڧكرنى ل ۋى كر و گۆت: «بى پاشايى جۇھيان!»¹⁹ ب لەقەنەكى دانا سەرى ۋى و تف دكرى و چۆكفەدان و بۇ ۋى سوچدە دىرن.²⁰ پىشتى ترانە پىن كرىن، كوركى بنەفشى ژ بەر كر و جلكىن ۋى كرنە بەر و برە ژ دەرڧە، دا ل خاچى بدەن.

عيسا ل سەر خاچى

(مەتا 27:32-44؛ لوقا 23:26-43؛ يوحەنا 19:17-27)

²¹ زەلامەكى قەيرەوانى ب رىكا خۆ ژ ئاقارى دەھت، ناڧى ۋى شەمعون بوو و بابى ئەسكەندەرى و روفوسى بوو. وان ئەو نەچار كر كو خاچا عىساي ھەلگىرىت.²² عىسا ئىنا ۋى جەھى دىيىنى گۆلگۆتە (كو رامانا ۋى كلۆخە)²³ و بۇ ۋى شەرابەكا تىككەل ل گەل مورى^k ئىنا، لى ۋى قەنەخوار.²⁴ ئەو ل خاچى دا و جلكىن ۋى ل خۆ لىكفەكرن، ب ھافىتتا پىشكى، دا ھەر ئىك بەھرا خۆ بزانىت.¹ ²⁵ دەمژمىر نەھى رۆژى بوو، دەمى ل خاچى

بووى!»⁶⁸ لى ۋى ماندەل كر و گۆت: «ئەز نزانم و تىناگەھم تۆچ دىيىنى!» پاشى دەرکەفتە بەر دەرگەھى و دىكىلى بانگ دا⁶⁹ و كەنيزەيى ئەو دىت، ديسان دگۆتە يىن ل وپرى راوہستىيان: «ئەقە ئىك ژ وانە.»⁷⁰ جارەكا دى ماندەل كر. پىشتى دەمەكى كورت، ھندەكىن دى يىن راوہستىيان ژى گۆتە پەترۆسى: «ب راستى تۆ ژى ئىك ژ وانى، چىنكو تۆ ژى ژ جەللىنى.»⁷¹ ۋى دەست ب نفرىن و سوبىندخوارنى كر و گۆت: «ئەز ۋى زەلامى ھوبىن بەھسى ۋى دكەن، نانىاسم.»⁷² ئىنا د جھ دا دىكىلى بۇ جارا دوويى بانگ دا، ئەقجا ئەو ئاخفتن ھاتە بىرا پەترۆسى يا عىساي گۆتىيى: «بەرى دىكل دوو جاران بانگ بدەت، تۆ دى سى جاران من ماندەل كەى.» دەمى ھزرا ۋى كرى، نەشيا خۆ و گرىا.

عيسا ل نك پىلاتۆسى

(مەتا 27:1-2، 11-14؛ لوقا 23:1-5؛ يوحەنا 18:28-38)

15 ¹ دەمى بوويە سىپدە، سەرۆكىن كاهنان و رىھسىپى و مامۆستايىن دەستورى و جڧاتا بلند ھەمى كەفتنە دانوستاندنى، پاشى عىسا گرى دا و بر و رادەستى پىلاتۆسى كر.² ئىنا پىلاتۆسى پىرسىيار ژى كر: «ئەرى تۆ پاشايى جۇھيانى؟» عىساي بەرسڧا ۋى دا: «تە ب خۆ گۆت.»³ سەرۆكىن كاهنان ئەو ب گەلەك تىشتان تاوانبار كر.⁴ پىلاتۆسى جارەكا دى پىرسىيار ژى كر و گۆت: «ما تۆچ بەرسڧان نادەى؟ گوھى خۆ بدى يى چەند تاوانان ئاراستەى تە دكەن!»⁵ لى عىساي چ بەرسڧىن دى نەدان، ۋەسا كو پىلاتۆس جىبەتى بوو.

دادكرنا عىساي ب مرنى

(مەتا 27:15-26؛ لوقا 23:13-25؛ يوحەنا 18:39-39 تاكو 19:16)

⁶ ژ نەرىتتىن پىلاتۆسى ئەو بوو ل ھەر جەژنەكى گرتىبەكى كو خەلك دخوازىت، ئازاد بىكەت.⁷ زەلامەكى زىندانكرى ب ناڧى باراباس ھەبوو ل گەل كۆمەكا تىككەران، ئەو يىن د دەمى گرفتارىان دا كوشتن كرىن.⁸ جەماوۋەر ھات و داخواز ژ پىلاتۆسى كر، كو وى بىكەت ئەوا ھەردەم بۇ وان دكر،⁹ ئىنا

¹ 17:15 ل ۋى سەردەمى جلكىن بنەفشى گەلەك بەاگران بوون و ژ لايى كەسوكارىن پاشاي قە دەھتە ل بەر كرن.

¹⁵ 23: مور رويىنەكى بىنەخۆشە. ل فەرھەنگۆكى بىنپرە.

¹⁵ 24: زەبوور 22:18

سالومە ژى د ناڭ وان دا بوون، ⁴¹ ئەو يىن ل جەليل ب دويڧ كەفتين و خزمەتا وى كرى، ژبلى وان گەلەك ژنين دى ژى بوون يىن ل گەل وى سەرکەفتينە ئورشەلېمى.

قەشارتنا عيساي

(مەتتا 27:57-61؛ لوقا 23:50-56؛ يوحەننا 19:38-42)

⁴² دەمى بوويه ئېڧار، ژ بەر كو روژا ئامادەكړنى^o بوو، ئانكو روژا بەرى شەمبىي، ⁴³ يوسقى ئاريمەتيايى^p هات، ئەو ژى ئەندامەكى رېزدار بوو د ناڭ جقاتا بلند دا و چاڧەرېيا پاشايەتيا خودى دكر، وى مېراني كر و چوو نك پېلاتوسى و داخوازا تەرمى عيساي ژى كر. ⁴⁴ پېلاتوس گوهشى بوو كو ئەو هوسا زوى مر و گازى سەرلەشكەرى كر و ژى پرسى: «تەرى راستە ئەو هوسا زوى مېرە؟» ⁴⁵ و دەمى ژ سەرلەشكەرى زانى، رى دا يوسقى تەرمى عيساي بېت. ⁴⁶ وى پارچەيەكا كتانى كرى و تەرم ژ خاچى ئينا خوارى و ب وى كتانى كفن كر و دانا د گۆرەكى د كەڧرى كۆلاى دا و بەرەك گېل كره بەر دەرى گۆرى. ⁴⁷ مەريەما مەجدەلى و مەريەما داىكا يوسى دېت، كال كېڧە هاتە دانان.

رابوونا عيساي

(مەتتا 28:1-8؛ لوقا 24:1-12؛ يوحەننا 20:1-11)

16 ¹ دەمى شەمبى ب دويماهى هاتى، مەريەما مەجدەلى ل گەل مەريەما داىكا يەعقوبى ل گەل سالومەيى دەرمانك كرىن داکو بچن تەرمى عيساي پى چەور بکەن. ² سپىدى زوى ژ روژا ئېكشەمبى، ل گەل هەلاتنا روژى هاتنە نك گۆرى. ³ وان دگۆتە ئېكودوو: «كى دى بەرى ژ بەر دەرگەھى گۆرى گېل كەت؟» ⁴ لى وان سەح كره بەرى و سەرەپراى هندى كو گەلەك يى مەزن بوو، بەر يى هاتيه گېل كرن. ⁵ دەمى چووينە د ناڭ گۆرى دا، ل رەخى راستى گەنجەكى روينشتى دېت، كراسەكى سپى ل بەر بوو، ئينا مەندەهۆش بوون. ⁶ وى گۆتە وان: «نەترسن! هوبن ل عيسايى ناسيرەيى يى خاچداى

داى. ²⁶ نقيسينا كو تاوانا وى ديار دكر ئەڧە بوو: «پاشايى جوهيان» ²⁷ و دوو قاچاخ ژى ل گەل وى ل خاچى دان، ئيك ل لايى وى يى راستى و يى دى ل لايى وى يى چەيى. ²⁸ ئەو نقيسار ژى ب جھ هات: «ل گەل تاوانباران هاتە هژمارتن.» ^m ²⁹ يىن كو د ويى را دهاتن و دچوون ئەو كرىت دكر و سەرى خۆ لى دەهژاند و دگۆت: «ها! هەى ئەو دى پەرستگەھى د سى روژان دا هەرفينيت و ئاڧا كەتەڧە! ³⁰ ژ خاچى وەرە خوار و خۆ قورتال بکە!» ³¹ هەروەسا سەرۆكىن كاهنان ل گەل مامۆستايىن دەستورى ژى ترانه پى دكرن و دگۆتە ئېكودوو: «هەندەكىن دى قورتال كرن، لى نەشپت خۆ قورتال بکەت!» ³² بلا مەسيح، پاشايى ئيسرائيلى، ژ خاچى بھيتە خوارى، دا ببينين و باوهرى پى ببينين!» هەروەسا ئەو يىن ل گەل وى هاتينە خاچدان ژى ئەو ڧهيت دكر.

مرنا عيساي

(مەتتا 27:45-56؛ لوقا 23:44-49؛ يوحەننا 19:28-30)

³³ دەمى بوويه دەمژمير دوازدهي نېڧرۆ، ژ وى دەمى تا دەمژمير سى، تارىي هەمى ئەرد گرت. ³⁴ ل دەمژمير سى، عيساي ب دەنگەكى بلند كره هەوار: «ئېلۆيى، ئېلۆيى، لاما ساباختانى؟» رامانا وى ئەو كو: «خودايى من، خودايى من، بوچى تە ئەز هېلام؟» ⁿ ³⁵ هەندەك ژ ئامادەبوويان گوھ ل وى بوو و گۆتن: «ئەڧە ئەو يى گازى ئلياسى دكەت!» ³⁶ ئيكى كره غار و ئيسفەنجەك د سەكى هەلاندا و دانا سەر لەڧەنەكى و گەهاندا وى دا ڧەخۆت و گۆت: «بھيلن دا ببينين كا دى ئلياس هيت وى ئينيتە خوار.» ³⁷ عيساي ب دەنگەكى بلند كره قېرى و گيانى خۆ ژ دەست دا. ³⁸ پەردەيا پەرستگەھى ژ سەرى تا بنى شەق بوو و بوو دوو پارچە. ³⁹ سەرلەشكەر بەرامبەر خاچى يى راوہستياى بوو و دەمى ديتى كا چەوا عيساي گيان ژ دەست دا، گۆت: «ب راستى، ئەڧ مەرۆڧە كورپى خودى بوو.» ⁴⁰ هەروەسا هەندەك ژنان ژ دوير ڧە بەرى خۆ ددايى، مەريەما مەجدەلى و مەريەما داىكا هەردوو برا يەعقوبى بچوبك و يوسى، هەروەسا

15m:28 ئيشايا 12:53

15n:34 زەبوور 1:22

15o:42 ل فەرھەنگۆكى بنېرە روژا ئامادەكړنى

15p:43 ئاريمەتيا ناڧى كەڧنى باژپرى «رامە» يە

چنکو ئەوان باوەر ژ وان نەدکر یین عیسا پشتی رابوونا وی دیتی. ¹⁵ وی گۆته وان: «هەرپنه هەمی جیهانی و مزگینی بدەنه هەمی ئافرندەیان. ¹⁶ یی باوەریی بینیت و بهیته تافیرکرن، دی قورتال بیت و یی باوەریی نەئینیت دی هیتە گونەهبارکرن. ¹⁷ ئەوین باوەری ئینای، ئەف نیشانه دی ل گەل وان بن: ب ناخی من دی ئەجنەیان دەریخن، دی ب زمانین نوی ئاخشن، ¹⁸ دی ب دەستی خۆ ماران گرن و ئەگەر ژەر ژی قەخوار چ زبان ناگەهیتە وان و دی دەستین خۆ دانە سەر نەساخان و نەساخ دی ساخ بن.»

بلندبوونا عیسا بۆ ئەسمانان

(لوقا 24:50-53؛ کارین هنارتیان 1:9-11)

¹⁹ ئەفجا پشتی کو خودان عیسا ل گەل وان ئاخفتی، بلند بوو ئەسمانی و ل ملی راستی یی خودی روینشت. ²⁰ شاگرد ژی چوون و ل هەمی جیهانی مزگینی ددا و خودانی ل گەل وان کار دکر و پەيام ب نیشانیین کو ل گەل وی بوون پەسەند دکر.

دگەریین. ئەو یی رابووی! نە ل قیرییه. ئەفە ئەو جەه یی وان لی دانای. ⁷ نوکە هەرن و بیژنە شاگردین وی و بیژنە پەترۆسی ژی، کو ئەو دی بەری هەوە چیتە جەلیلی و ل وبری دی وی بینن هەرۆه کو گۆتیه هەوە. ⁸ دەرکەفتن و ژ سەر گۆری رهفین، چنکو ترس و سەهەمەکا مەزن ئەو گرتن و چ تشت نەگۆتە کەسی چنکو دترسیان.

عیسا بۆ مەریهەما مەجدەلی دیار دبیت

(مەتتا 28:9-10؛ یوحەننا 20:11-18)

⁹ پشتی عیسا ل رۆژا ئیکشەمی سپیدی زوی رابووی، ل پیشی بۆ مەریهەما مەجدەلی ئەوا حەفت ئەجنە ژی دەرئێخستین دیار بوو. ¹⁰ ئەو ژی چوو و مزگینی گەهانده شاگردین وی، کو ب هەوار و گری بوون. ¹¹ دەمی ئەوان بهیستی کو عیسا یی ساخە و ئەوی یی دیتی، وان باوەر نەکر.

عیسا بۆ دوو شاگردان دیار دبیت

¹² پشتی هنگی عیسا ب رەنگەکی دی بۆ دوو ژ وان دیار بوو دەمی ئەو ب ریکی قە ل چۆلی دچوون. ¹³ ئەو زفرین و گۆتە یین دی، لی ژ وان ژی باوەر نەکر.

عیسا بۆ هەر یازدە شاگردان دیار دبیت

(مەتتا 28:16-20؛ لوقا 24:36-49؛ یوحەننا

20:19-23؛ کارین هنارتیان 1:6-8)

¹⁴ پاشی بۆ هەر یازدە شاگردان، دەمی خوارنا خۆ دخوار دیار بوو. ژ بەر بیباوەری و سەرەشکیا وان، وی ئەو پاشقە برن،

مزگینیا عیسایی مەسیح ل گۆر لوقای

پیشگۆتن

لوقایی نوژدار و دیرۆکنفیس، عیسای ددهته نیاسین کو قورتالکهری ئیسرائیلییه، یی خودی سۆز پی دای، ههروهسا قورتالکهری ههمی مرۆفانه. لوقا تۆمار دکهت کو گیانی خودی گازی عیسای کر، دا مزگینی بدهته بهلهنگازان، لهوما ئەف پەرتووکه یا پرە ژ پویتهدان و خەمخۆری ب مرۆقین ههژار و پیدقی. د پەرتووکا لوقای دا، شیوازەکی دلگەشیی ژ یی بهرچاقه، ب تایبەت د پشکا ئیککی دا دەمی بهحسی هاتنا عیسای دکهت، ههروهسا ل دویمایی ژ ی دەمی عیسا بهرهف ئەسمانی بلند دبیته. دیرۆکا بهلابوونا باوهریا مەسیحی پشتی رابوونا عیسای ژ ناڤ مریان ژ لایی ههمان نقیسکار قه د پەرتووکا کارین هنارتیان دا دهیته قه گپران.

د مزگینیا لوقای دا (5:1 تاکو 52:2 و 51:9 تاکو 27:19)، گەلەك سەرھاتیین ههین کو د پەرتووکیین دی یین مزگینی دا نینن، بو نمونه، مزگینیدانا فریشتەیان و سەرهدانا شقنانان ل دەمی ژدایکبوونا عیسای، عیسایی زارۆک ل پەرسنگههیی و نمونهیا سامهیری چاک و نمونهیا کورپی بهرزە. د مزگینیا لوقای دا پویتهدانهکا مەزن ب: نقیژی، گیانی پیروژ، رۆلی ژنان د دەمی خزمەتا عیسای دا و لیبورینا گونەهان ژ لایی خودی قه، هاتیە دان.

ناقەرۆکا پەرتووکی:

1. پیشگۆتن (4-1:1)
2. ژدایکبوونا یوحەننایی تافیرکەر و عیسایی مەسیح و زارۆکینیا وان (5:1 تاکو 52:2)
3. خزمەتا یوحەننایی تافیرکەر (20-1:3)
4. تافیرکرن و تاقیرکنا عیسای (21:3 تاکو 13:4)
5. خزمەتا عیسای ل جەلیلی (14:4 تاکو 50:9)
6. ژ جەلیلی بهرهف ئورشەلیمی (51:9 تاکو 27:19)
7. حەفتیا دویمایی ل ئورشەلیمی و دەورو بهرین وی (28:19 تاکو 46:22)
8. گرتن و خاچدانا عیسای (47:22 تاکو 56:23)
9. رابوون و دیاربوون و بلندبوونا خودان عیسای (53-1:24)

دیت، ب ریکویچی بو ته بنفیس،⁴ دا تو راستیا وان پەیقین تو پی هاتیە فیرکرن بزانی.

ئەگەرئ نقیسینا قی پەرتووکی

1 تیوفیلۆسی هیژا، ژ بهر کو گەلەکان دەست هاقیتیه نقیسینا وان رویدانیین د ناڤ مه دا پەیدا بووین،² ههروهکو ژ لایی ئەوین ل دەستیکی ب چاقین خو دیتی و بووینه خزمەتکارین پەیقی⁹، بو مه هاتیە راگهاندن،³ پشتی من ههمی تشت ژ دەستیکی ب هویری شروقه کرین، من ژ ی ب باشی

مزگینیا ژدایکبوونا یوحەننایی تافیرکەر

⁵ ل سەردەمی هیرویدیسی، پاشایی یههودیایی، کاهنەك ههبوو ناڤی وی زهکەریا بوو، ژ تیپا¹ ئەبیای بوو و ههڤژینا وی ژ

2:19 تانکو ئەوین پەياما خودی د ناڤ خەلکی دا بەلاف دکر

5:1^f کاروبارین پەرسنگههیی ل سەر بیست و جوار کۆمپین کاهنان هاتبوونه دابهشکرن.

دویندهه^s هارونی بوو، ناقی وی ئه لیزابیت بوو. ⁶ ههردوو بهرامبهری خودی د راست بوون و بی گازنده فرمان و شیرهتین خودانی ب جه دئینان. ⁷ لی چ زارۆك نه بوون، چنكو ئه لیزابیت یا خرش بوو و ههردوو زی ب ناف ساله قه چوو بوون. ⁸ هوسا چیبوو دهمی وی د گهرا تپیا خو دا خزمهتا خو یا کاهنایهتیی بهرامبهر خودی دکر، ⁹ ل دویف داب و نهریتین کاهنایهتیی پشک بو زه کهریای کهفت کو بجیته د پهرستگهها خودانی قه، دا بخویری بسوژیت. ¹⁰ ل دهمی بخویر سووتی، ههمی کومهلا خه لکی ژ دهرقه نقیژ دکر. ¹¹ هنگی فریشتهیه کی خودانی^t بو وی دیار بوو و ل رهخی راستی ژ قوربانگهها بخویری بی راههستیای بوو. ¹² دهمی زه کهریای فریشته دیتی، تیکچوو و ترس کهفته دلای وی. ¹³ فریشتهی گوتی: «زه کهریا نه ترسه، چنكو داخوازا ته هاته بهیستن و دی هه فزینا ته ئه لیزابیتی کوره ک بیت و تو دی ناقی وی کهیه یوحه ننا. ¹⁴ ئەو دی بیته کهیف و دلخوشیا ته و دی گه له ک مرۆف ب دایکبوونا وی دلشاد بن. ¹⁵ چنكو دی ل بهرامبهری خودانی گه له ک بی مهن بیت. ب تیکجاری شهراب و مهیی قه ناخوت و هیشتا ئەو د زکی دایکا خو دا، دی ژ گیانی پیرۆز پر بیت. ¹⁶ u دی گه له کان ژ گه لی ئیسرائیل بو خودان خودایی وان قه گه رینیت. ¹⁷ دی ب گیان و شیانایا ل پیش وی چیت، داکو دلین بابان قه گه رینیته سهر زارۆکان و نه گوهداران قه گه رینیته ئاقلمه ندیا چاکان^v، داکو ملله ته کی بو خودانی ئاماده بکته. ¹⁸ ئینا زه کهریای پرسیارا فریشتهی کر: «دی چهوا ژ قی ئاخفتنی پشت راست بم؟ چنكو ئەز کاله میرم و هه فزینا من زی یا ب ناف ساله قه چوو. ¹⁹ ئەفجا فریشتهی بهرسقا وی دا: «ئەز جبرائیل^w ئەوی ل بهر دهستی خودی راههستیای، ئەز بی هنارتیم داکو ل گه له ته بئاختم و قی مزگینیی بدهمه ته. ²⁰ ئەفه تو دی بیدهنگ مینی و نه شیی بئاخقی تا وی رۆژا ئەف تشته ب جه بهین، چنكو ته باوهری ب ئاخفتنا من نه ئینا، ئەوا دی دهمی خو دا ب جه هیته.»

²¹ د وی دهمی دا خه لکی ژ دهرقه چاقری زه کهریای بوو، ئەو ژ بهر گیرۆبوونا وی د ناف پهرستگههی دا حیهتی مابوون. ²² دهمی زه کهریا دهرکهفتی، نه شیا بو وان بئاخقیته، ئینا وان زانی ئەوی د پهرستگههی قه بینینه کا دیتی. ئەو ب ئامازهیان ل گه له وان ئاخفت و لال ما. ²³ دهمی رۆژین خزمهتا وی ب دویماهی هاتین، بهرهف مالا خو قه گه ریا. ²⁴ پشتی وان رۆژان هه فزینا وی ئه لیزابیت ب دوو گیان کهفت، لی وی پینج هه یشان خو قه شارته و گوت: ²⁵ «خودانی د قان رۆژان دا چهند باشی ل من کر! وی بهری خو دا رهوشا من و ئەو شهرمزاریا من د ناف مرۆقان دا هه ی، راکر!»

مزگینیا ژ دایکبوونا عیسی

²⁶ ل هه یفا شهشی جبرائیل ژ لایی خودی قه بو باژیره کی جهلیل هاته هنارتن، ناقی وی ناسیره بوو، ²⁷ داکو بجیته نک کچه کا پاکیزه^x ده زگرا زه لامه کی ژ بنه مالا داوودی، ناقی وی یوسف بوو و ناقی وی پاکیزه ی مهربم بوو. ²⁸ فریشته چوو ژۆر و گوتی: «سلا ل ته بن ئەوا کهرم ل گه له هاتیه کرن، خودان ل گه له تهیه.» ²⁹ ئینا مهربم ژ بهر گوتین فریشتهی تیکچوو و پرسیار ژ خو کر: «ئەری تو بیژی ئەف سلا قه چ بیت؟» ³⁰ ئەفجا فریشتهی گوتی: «مهربم، تو نه ترسه، کهرم ژ نک خودی بو ته هاتیه دان. ³¹ ئەفه تو دی ب دوو گیان کهفی و دی ته کوره ک بیت، دی ناقی وی کهیه عیسا. ³² دی مهن بیت و ب کورپی بی هه ری بلند هیته نیاسین و خودان خودی دی تهختی بابی وی داوودی ده تی. ³³ دی هه تا هه تایی پاشایه تیی ل بنه مالا یه عقوبی کهت و دویماهی بو پاشایه تیا وی نینه.» ³⁴ مهربم گوته فریشتهی: «دی چهوا ئەف تشته چیبیت، چنكو ئەز هیشتا کچم؟» ³⁵ فریشتهی گوتی: «گیانی پیرۆز دی داده ته سهر ته و شیانایا هه ری بلند دی سبه ری ل ته کهت. ژ بهر هندی ئەو پیرۆزی ژ ته دبیت دی بیژنی کورپی خودی.»

^{1s} 5: نهسل یان زوریهت

^t 11: ل قیری «خودان» جهناقی خودیه، ل فهرهنگۆکی بنیره هه یفا خودان

^u 15: بنیره سه ر ژ میری 6: 1-21

^v 17: بنیره مه ل اخی 4: 5-6

^w 19: جبرائیل تیکه ژ وان ههردوو فریشتهیین ناقی وان د پهرتووکا پیرۆز دا هاتی. بنیره دانیتل 8: 16

^x 27: پاکیزه ئانکو ئەوا کچینیا خو ژ دهست نه دای.

⁵² ئەوین ب شیان ژ تەختی وان ئینانە خواری
و ئەوین ھەزار بلند کرن.

⁵³ یین برسی ب تشتین باش تیر کرن
و یین دەولەمەند ژ دەستشالا ھنارتن.

⁵⁴ ئەوی دلۆقانی ئینا بیرا خۆ
و ھاریکاریا خزمەتکاری خۆ ئیسرائیل کر،

⁵⁵ ھەرۆھ کو بۆ ھەتا ھەتایی سۆز داہە باب و باپیرین مە
ئیبراھیم و دویندەھا وی.»

⁵⁶ مەریەم نیزیکی سی ھەیشان ل نک ئەلیزابیتتی ما و پاشی
فەگەرپا مالا خۆ.

ژدایکبوونا یوحەننا ی تافیرکەر

⁵⁷ ھندی ئەلیزابیت بوو، رۆژین وی ب دویمای ھاتن و
زارۆک بوو. ⁵⁸ ھەقسوی^z و مرۆقین وی گوھ لی بوو، کو
خودانی گەلەک دلۆقانی یا پی بری و گەلەک ل گەل وی دلخۆش
بوون. ⁵⁹ ل رۆژا ھەشتی ھاتن دا کوپکی سونەت بکەن و وان
دقیاب ناقتی بابی وی زەکەریای ناف بکەن، ⁶⁰ لی دایکا وی
گۆت: «نەخیر، دی ناقتی وی کەینە: یوحەننا.» ⁶¹ وان گۆتی:
«کەسەک ژ ھۆزا تە ب فی ناقتی نەھاتیە ناقرن.» ⁶² ئینا

ئەوان ب ئامازەیان گۆتە بابی وی کا دقیت ناقتی وی بکەتە چ.
⁶³ زەکەریای دەپەک ژ وان خواست و ل سەر نقیسی: «ناقتی وی
یوحەننا یە.» ئینا ھەمی گوھشین. ⁶⁴ ئیکسەر دەقتی زەکەریای
فەبوو و ئەزمانی وی گەرپا و ئاخفت و پەسنا خودی کر.
⁶⁵ ھەمی ئاکنجیین دەوروبەرین وان ترسیان و ئەف رویدانە ل
ھەمی چیا یین یەھودیایی بوونە بابەتین ئاخفتین وان. ⁶⁶ ھەمی
گوھداران کرە د دلۆ خۆ دا و گۆتن: «ئەری تۆ بیژی ئەف کوپە
دی بیتە چ؟» چنکو دەستی خودانی د گەل دا بوو.

پیشبینیا زەکەریای

⁶⁷ بابی وی زەکەریا ژ گیانی پیروژ پر بوو و پیغەمبەراتی کر و
گۆت:

⁶⁸ «مەزناھی بۆ خودان خودایی ئیسرائیل،
چنکو سەرا گەلی خۆ دا و رزگار کر

³⁶ ئەفە مرۆقا تە ئەلیزابیت ژی د پیراتیا خۆ دا ب کوپکەکی
یا ب دوو گیان کەفتی. ئەوا ب خرسی دەھتە نیاسین، ئەفە
ھەیفقا وی یا شەشپە. ³⁷ چنکو چ تشت نینە د شیان خودی دا
نەبیت.» ³⁸ ئینا مەریەمی گۆت: «ئەفە ئەز بەنیا خودانیمە. بلا
ئەوا تە گۆتی ب جە بەیت.» پاشی فریشتە ژ نک چوو.

مەریەم ل نک ئەلیزابیتتی

³⁹ ل وان رۆژان مەریەم رابوو ب لەز چوو دەفەرا چیاپی بۆ
باژپرەکتی ھۆزا یەھودای ⁴⁰ و چوو د مالا زەکەریای فە و سلاڤ
ل ئەلیزابیتتی کر. ⁴¹ دەمی ئەلیزابیتتی گوھ ل سلاڤا مەریەمی
بووی، ئەو زارۆکتی د زکتی وی دا خۆ ھەلاقتیت و ئەلیزابیت ژ
گیانی پیروژ پر بوو ⁴² و ب دەنگەکتی بلند گازی کر و گۆت:
«تۆ ل ناف ژنان یا بەرەکەتداری، بەرھەمی زکتی تە ژی یی
بەرەکەتدارە. ⁴³ ئەفە چ بەختە وەرەبەکە کو دایکا خودانی من
سەرەدانا من بکەت؟ ⁴⁴ چنکو دەمی دەنگی سلاڤا تە گەھشتیە
گوھی من، زارۆکتی د زکتی من دا خۆ ژ کەیفان دا ھەلاقتیت.
⁴⁵ خوزیکین وی یا باوەری ئینای، کو ئاخفتنا خودانی دی ب
جە ھیت، ئەوا ژ زاردەقتی خودی بۆ وی ھاتیە گۆتن.»

مەریەم پەسنا خودی دکەت

⁴⁶ مەریەمی گۆت:

«دەروونی من پەسنا خودانی دکەت

⁴⁷ و گیانی من ب خودی، قورتالکەری من، گەلەک
کەیفخۆش دبیت،

⁴⁸ چنکو ئەوی بەری خۆ دا بەلەنگازیا بەنیا خۆ
و ئەفە ژ نوکە و پیغە ھەمی بەرەباب دی بیژنە من: خوزیکین
تە.

⁴⁹ شیانداری گەلەک کارین مەزن ل من کرن،

ناقتی وی پیروژە.

⁵⁰ دلۆقانی وی بەرەباب ل دویف بەرەبابی بۆ وانە،
یین کو ژ وی دترسن.

⁵¹ وی ب زەندین خۆ کارەکتی ب ھیز کر

و ئەوین د دلۆ خۆ دا دنفیلند بەلاڤ کرن.

⁶⁹ و بۆ مه شاخه كئى قورتالبوونى^a

ژ بنه مالا خزمه تكارى خۆ داوودى دروست كر،

⁷⁰ وه كو خودى ب ئەزمانى پيغهمبهرين خۆ يين بهرى و پيرۆز

گوتى،

⁷¹ بۆ قورتالبوونى ژ ههمى دوژمن و كيندارين مه،

⁷²⁻⁷³ دا دلۆقانىي بهرامبهرى بابكالين مه تهمام بكهت

و پهيمانا خۆ يا پيرۆز

ئانكو ئەو سويندا دايه بابى مه ئيبراهيمى^b

بينيته بيرا خۆ و بۆ مه بهخشينيت،

⁷⁴ كو پشتى ئەم ژ دهستى دوژمنين مه قورتال كرين،

⁷⁵⁻⁷⁶ بى ترس، ههمى رۆژين ژيانا خۆ

ب پيرۆزى و راستدارى^c ل بهرامبهر وى،

پهرستنا وى بكهين.

تۆ ژى زارۆكو، دى بيژنه ته پيغهمبهرى وى يين ههرى بلند،

چنكو تۆ دى كهقيه پيشيا خودانى، داکو ريپين وى بۆ

ئاماده بكهى،^d

⁷⁷ دا قورتالبوونى ب رىكا ليبورينا گونههين وان

بۆ خهلكى وى رابگههينى.

⁷⁸ ژ ههستين وى يين دلۆقان، دى خودايى مه ژ ژورى،

ههروهكو رۆژ دههليت،

هپته سههدانا مه،

⁷⁹ داکو رۆناهيى بدهته وان،

ييين ل تارىستان و سيبهرا مرنى روينشتين،

بهرى مه ژى بدهته رىكا ئاشتىيى.»

⁸⁰ ئەو زارۆك مهزن دبوو و ب گيانى ب هپز دكهفت و تا رۆژا

بۆ ئيسرائيلى ديار بووى، ل چۆلى دژيا.

ژدايكبوونا عيسايى مهسيح

(مهتتا 1:18-25)

¹ ل وى سهردهمى ئوگستوسى قهيسهر فهزمانهك دا،

2 ههمى مرۆقين ئيمپراتورىي بهينه سهرژميركرن. ² ئەفه

ئيكهه سهرژميرى بوو هاتيه كرن، دهمى كرينيوسى حوكمرانى

ل سوريايى^e دكر. ³ ئينا ههمى چوونه باژپرىن خۆ، دا نائين خۆ

تۆمار بكهن. ⁴ يوسف ژى ژ باژپرى ناسيره ل دهقهره ل جهليل چوو

باژپرى داوودى يى كو ديپزنى بيت لهحم ل دهقهره يههوديايى،

چنكو ئەو ژ بنه مال و بابكى داوودى بوو، ⁵ دا نائى وى ل

گهل دهزگرا وى، مهريهمى ئەوا ب دووگيان، بهپته تۆماركرن.

⁶ دهمى ئەو ل وپرى، رۆژين مهريهمى تهمامبوون و بوو دهمى

زارۆكبوونى. ⁷ وى كورپى خۆ يى نهخرى بوو و د پيچكه كئى پيچا

و د هافرى دا رازاند، چنكو د خانى قه جهى وان نهبوو.

شقان و فريشته

⁸ ل وى دهقهرى هندهك شقان ههبوون ل چۆلى دمان، ب شهقى

نوبه دارى ل كهرى پهزى دگرت. ⁹ ژ نشكه كئى قه فريشتهيه كئى

خودانى بۆ وان ديار بوو و مهزناهي خودانى دهوروهين وان

كره رۆناهي و ترسه كا مهزن ئەو گرتن. ¹⁰ فريشتهى گۆته وان:

«نهترسن، ئەفه ئەز يى مزگينيا دلخوشيه كا مهزن ددهمه ههوه،

كو دى بۆ ههمى مللهتى بيت. ¹¹ ئەقرۆ ل باژپرى داوودى

قورتالكهركه بۆ ههوه يى ژ دايك بووى، ئەو ژى مهسيحى

خودانه. ¹² نيشان ژى بۆ ههوه دى ئەفه بيت: دى زارۆكه كئى

د نائف پيچكى دا پيچايى و د هافرى دا رازايى بينن.» ¹³ ژ

نشكه كئى قه گهلهك سهريازين ئەسمانى ل گهل فريشتهى ديار

بوون و پهسنا^f خودى كرن و گۆتن:

¹⁴ «مهزناهي بۆ خودى ل بلنداهيان

و ل سهه ئهردى ژى ئاشتى بۆ مرۆقان،

^{69:1a} شاخه كئى قورتالبوونى ئانكو قورتالكهركه كئى ب هيز. ل فهرههنگۆكى بنپره شاخ

^{73-72:1b} بنپره دهستپيكرن 17:1-14

^{76-75:1c} راستدارى: راست و دروستى

^{76-75:1d} بنپره ئيشايا 3:40؛ مهلاخي 3:1

^{2:2e} سوريا ل فهرههنگۆكى بنپره.

^{13:2f} مهدهح و سهنا

دايك و بايبن عيسايي زارۆك ئەو گەھاندىيە پەرسىنگەھى، دا بۆ
وى ئەوا دەستورى دا ھاتى، بىكەن. ²⁸ شەمعونى ئەو ھەمبىز
كر و سوپاسيا خودى كر و گۆت:

²⁹ «ئەقجا خودانى من يىي بالادەست، نوکە تۆل دويش گۆتتا

خۆ

بەنيي خۆ ب تاشتيانە بەردەدى،

³⁰ چىكو ئەقە چاڧىن من قورتالكرنا تە ديتن،

³¹ ئەوا تە ل بەر چاڧى ھەمى مللەتان ئامادەكرى. ^k

³² ئەو رۆناھى بۆ قەكرنا چاڧىن مللەتان

و شانازى بۆ گەلى تە ئيسرائيل. ^l»

³³ دايك و بايبن عيساي ژ فان ئاخفتنن دەربارەى وى ھاتينە

گۆتن، گوھشىن. ³⁴ شەمعونى ئەو بەرەكەتدار كرن و گۆتە

مەريەما دايكا وى: «بەرى خۆ بدى، ئەف زارۆكە بۆ كەفتن و

رابونا گەلەكان ل ئيسرائيل يى ھاتينە دانان و وەكو نيشانەكى

دى بەرھنگارى لى ھيتە كرن، ³⁵ داکو دلين گەلەكان بەينە

ئاشكرارن. دى شيرەك دلن تە ژى كون كەت.»

³⁶ پىغەمبەرەكا ژن ھەبوو، دگۆتنى ھەننا كچا فەنوئىلى ژ

ھۆزا ئاشير بوو و گەلەك يا ب ناف سال قە چوويبوو. پشتى

شوى كرنى ھەفت سالان ل گەل مېرى خۆ ژيابوو ³⁷ و ھەشتى و

چوار سالان بېژن مابوو. ئەوى پەرسىنگەھ ب جھ نەدھيلا، ب

شەف و رۆژان پەرستن دكر ب رۆژى گرتنى و نقيژان. ³⁸ د

وى دەمى دا ئەو ھات و ل نك وان راوہستيا و دەست ب پەسنا

خودى كر و دەربارەى عيساي بۆ ھەمبىن چاڧەپريا رزگاركرنا

ئورشلەيمى دكرن، ئاخفت.

مەريەم، يوسف و عيسايي زارۆك قەدگەرنە ناسيرە

³⁹ پشتى وان ھەمى تشت ل دويش دەستورى خودانى ب جھ

ئينايين، بۆ باژپرى خۆ «ناسيرە» كو دكەڧتە ھەريما «جەليل»

يىن كو خودى ژى رازى.»

¹⁵ دەمى فريشتەيان شان ھيلاين و چويىنە ئەسمانى، شانان

گۆتە ئېكودوو: «ئەقجا دا بچينە بيت لەحم، دا ئەف تشتى

رويداي و خودانى گەھاندىيە مە، بىينين.» ¹⁶ شان ب لەز

چون، مەريەم و يوسف ديتن و زارۆك د ھافرى دا يى رازايى

بوو. ¹⁷ دەمى ديتين، ئەو ئاخفتنا دەربارەى زارۆكى بۆ وان ھاتينە

گۆتن بەلاڧ كر. ¹⁸ ھەمى ئەويى ئەف ئاخفتنە ژ شانان گوھ

لى بووى، گوھشىن. ¹⁹ لى ھندى مەريەم بوو، ئەف تشتە ھەمى

د دلن خۆ دا ھەلدگرتن و ب كوبرى ھزر تيدا دكر. ²⁰ شان

قەگەريان مەزناھيا خودى دكر و پەسنا وى دكر، ژ بەر بجھهاتنا

ھەمى تشتين ديتين و گوھ لى بووين، ھەروەكو فريشتەى گۆتيە

وان.

²¹ پشتى ھەشت رۆژ ب سەر ژدايكبوونى قە بورين، دەمى

سونەتكرنا وى ھات ^g و ناڧى وى كرنە عيسا، ھەروەكو ژ لايى

فريشتەى قە، بەرى دايكا وى ب وى ب دووگيان بکەڧت، ناف

ل سەر ھاتينە دانان.

عيسا بۆ خودى دەيتە پيشكىشكرن

²² دەمى ل دويش دەستورى مووساي رۆژين پاقژكرنا وان

ب دويمامى ھاتين، وان كوپك برە ئورشەليمى، دا پيشكىشى

خودانى بکەن، ²³ ھەروەكو دەستورى خودانى دا ھاتينە

نقىسين: «ھەر نەخريەك ژ نيران دىڧننى پيرۆزى خودانى» ^h ²⁴ و

داكو قوربانەكى بدن، وەكو دەستورى خودانى دا ھاتى: «ژ

جۆتەكى كەڧۆكان يان دوو تىڧكىن كوتران» ⁱ.

²⁵ زەلامەك ل ئورشەليمى ھەبوو دگۆتنى شەمعون. يى راست

و ژ خودى ترس بوو. چاڧەپرى دلخوشكرنا ئيسرائيلى بوو و

گيانى پيرۆز ل سەر بوو. ²⁶ ژ لايى گيانى پيرۆز قە بۆ وى

ھاتبوو دياركرن، كو ئەو نامریت تاكو مەسيحى خودانى نەبىنيت.

²⁷ گيانى پيرۆز بەرى شەمعونى دابوو پەرسىنگەھى، ل دەمى

^{21:2g} بنپره پەرستن و پيرۆزى 3:12

^{23:2h} بنپره دەرکەفتن 2:13، 12-16

^{24:2i} بنپره پەرستن و پيرۆزى 8-1:12

^{25:2j} ئانكو قورتالكرن ژ بندەستين

^{31:2k} بنپره ئيشايا 5:40؛ 10:52

^{32:2l} بنپره ئيشايا 6:42؛ 6:49؛ 10:52

ٲيتوربايى و تراخونيتسى و ليسانيوس دهستههلا تدارى ٲهيليلى،
 2 دهى حننان و قهياى سهرؤكاتيا كاهنان دكر، هنگى پهيا
 خودى بؤ يوحنايى كورى زهكرباى ل چؤلى هات. 3 يوحنا
 چو ل سهرانسهرى روباى ئوردن رادگهاندا، كو خهك ل خو
 بزقن و بهينه تافيركن، داكل گونههين وان بهينه بورين.
 4 ههروهكو د پهرتووكا ئيشايا پيغهمبهرى دا هاتيه نقيسين:
 «دهنگهك ل چؤلى گازى دكهت:

«ريكى بؤ خودانى تاماده بكن،

پهيادهريان بؤ هاتنا وى راست بكن،

5 ههر نهالهك دى هينه داكرتن

و ههر چياهك و گرهك دى هينه نرمكرن

و هه ريبين خوارو قيج دى هينه راستكرن

و بين سهخت و دژوار دى هينه دروستكرن

6 و ههر كهسهك دى قورتالبونا خودى بينيت. «P»

7 يوحناى دگوته هوان كهسان، بين لى خرقيه بووين دا ل
 سهر دهستى وى بهينه تافيركن: «هه تيزكين ماران، كى
 هوين ئاگهدار كرينه ژ تورهبونا بهيت برهقن؟ 8 بهرهه مين
 وهسا بدن، كو ههژى لخورقربنى بن و د دلى خو دا نهبيزن
 «ئبراهيم بابى مهيه. چنكو ههز ديژمه ههوه: خودى دشيت ژ
 فان بهران زارؤكان بؤ ئبراهيمى دهرتبخيت. 9 ههقه دهقى بقرى
 يى ل سهر رها دارى هاتيه دانان. ههقجا ههر دارهكا بهرههه كى
 باش نهدهت، دى هينه برين و بؤ ناف ئاگرى هينه هاقيتن.»
 10 كومبووان پرسيار ژى كر: «پا هه چ بكهين؟» 11 يوحناى
 بهرسقا وان دا: «بى دوو كراس ههبن، بلا ئيكى بدهته بى
 بى كراس و بى خوارن ههبيت، بلا ههر وى تشتى بكهت.»

12 هندهك باجگر ژى هاتن داكل بهينه تافيركن و پرسيار ژى كر:
 «ماموستا، هه چ بكهين؟» 13 يوحناى گوته وان: «پتر ژ وى
 يا بؤ ههوه هاتيه دهستنيشانكرن وهرنهگرن.» 14 هندهك سهريازان
 ژى پرسيار ژى كر «پا هه چ بكهين؟» يوحناى بهرسقا وان
 دا: «ب زورى يان ب شاهدهبيا دهره پارهى ژ كهسى نهستين و
 ب موچى خو رازى بن.»

ٲهگهريانه ٲه. 40 زارؤك مهزن دبوو و ب هيز دكهفت و ژ
 ئاقلمهنديى پر دبوو و كهرهما خودى ل سهر بوو.

عيسايى زارؤك دميينته د پهرستگهه ٲه

41 داىك و بابين وى سالى جارهى ژ بهر جهژنا دهريازبونى^m
 دچونه ئورشهليمى. 42 دهى ژبى وى كههشتيه دوازه سالى،
 ل دويش داب و نهريتبن جهژنى چونه ئورشهليمى. 43 پشتى
 رؤژبن جهژنى تمام بووين، دهى ريكا ٲهگهريانى گرتى،
 عيسايى لاولك مال ئورشهليمى و داىك و بابين وى نهذانى.
 44 وان هزر كرى د ناف كاروانيان دا، ريبا رؤزهكى چوون،
 پشتى هنگى د ناف كهس و ناسياربن خو دا لى گهريان.
 45 لى دهى نهديتى، ٲهگهريانه ئورشهليمى و لى گهريان.
 46 پشتى هنگى ب سى رؤژان عيسا ل پهرستگهه ديت بى
 د ناقههرا ماموستايين دهستورى دا روينشتيه و گوهى خو
 ددهتى و پرسياران ژ وان دكهت. 47 هه مى مرؤقين ئاخفتين وى
 دبهستن، ژ تيكههشتن و بهرسقين وى دگوشين. 48 دهى
 چاقى وان ب وى كهفتى، مهندههوش بوون و داىكا وى گوتى:
 «كورى من، ته بوچى ههقه ب سهرى مه ئينا؟ ههز و بابى ته ب
 شهپزهيبى ل ته دگهريان.» 49 عيساى بهرسقا وان دا و گوت:
 «بوچى هوين ل من دگهريان؟ ههرى ما ههوه نهذانى كو پيدقيه
 ههز ل مالا بابى خو بمⁿ» 50 لى هه د ئاخفتين وى نهگههشتن.
 51 پاشى ل گهل وان بهرهٲ باژيرى ناسيره ٲهگهريا و گوهدارى
 وان بوو و داىكا وى ههٲ تشته هه مى د دلى خو دا ههلدگرتن.
 52 عيساى ژى ژلايى ئاقلمهندى و بهژنى و رهزامهنديى ل نك
 خودى و مرؤقان گهشه دكر.

يوحنايى تافيركه

(مهتا 12-1:3؛ مرقوس 8-1:1؛ يوحنا 19:1-28)

3¹ ل سالا پازدى ژ حوكمرانيا تيبهريوسى قهيسهر،
 دهى پيلاٲوسى پونتى واليى بههودبايى و هيروديس
 دهستههلا تدارى جهليلى^o و براى وى فيليپوس دهستههلا تدارى

2^m:41 ل فهرهنگوكى بنيره جهژنا دهريازبونى

2ⁿ:49 د شيان دابه هؤسا ژى بهينه وهرگيران: پيدقيه ههز مژوبلى كاروبارين بابى خو بم؟

3°:1 هيروديس هنتيباس. ل فهرهنگوكى بنيره: هيروديس

3^p:6 ئيشايا 40:3-5

ټهددهيې كورپى قوسهمې كورپى ټهلمودامې كورپى عيرى،
 29 كورپى يهشوعى كورپى ټهليعهزهري كورپى يوريمى كورپى
 مهتساتى كورپى ليقي، 30 كورپى شهمعونى كورپى يههودايى
 كورپى يوسفى كورپى يونامى كورپى ټهلياقيمى، 31 كورپى
 مهلهبايى كورپى مهينانى كورپى مهتتاسايى كورپى ناتانى كورپى
 داوودى، 32 كورپى بيتشايى كورپى عوقيدى كورپى بوعهزى كورپى
 سلهمونى كورپى نهحشونى، 33 كورپى عهمينادايى كورپى ټادمينى
 كورپى ټارامى كورپى حهسرونى كورپى پيريزى كورپى يههوداي،
 34 كورپى يهعقوبى كورپى ټيسحاقى كورپى ټيراھيمى كورپى
 تهراحي كورپى ناحورى، 35 كورپى سهرووكى كورپى رهعوبى
 كورپى پهلهگى كورپى ټيبهري كورپى شهلاحي، 36 كورپى قينانى
 كورپى ټهريهخشادى كورپى سامى كورپى نوحى كورپى لامهخي،
 37 كورپى مهتوشالهحي كورپى حهنوخى كورپى يارهدي كورپى
 مههلهټيلى كورپى قينانى، 38 كورپى ټهنوشى كورپى شيتى
 كورپى ټادهمى كورپى خودى يه.

ټبليس عيساي ټاقي دكهت

(مهتا 1:4-11؛ مهرقوس 1:12-13)

4 عيسا ژ روپبارى ټوردن ټهگهريا، يى پر ژ گيانى پيروز.
 گيانى چل روژان ريشهبهريا وي د چولى دا دكر 2 و ژ
 لايى ټبليسى ټه دهاته ټاقيكرن. ل وان روژان چ نهخوار، دهمى
 ههر چل روژ ب دوپماهى هاتين، برسى بوو. 3 ټبليسى گوتى:
 «ټهگه ر ټو كورپى خوديى، بيژه قى بهرى ببه نان.» 4 عيساي
 بهرسفا وي دا و گوتى: «يا هاتيه نفيسين: «مرؤف نه ب تنى ب
 نانى دژيت.» 9»

5 پاشى ټبليسى ټه بره جههكى بلند و ههمى پاشايهټيپين
 جيهانى د چركهيهكى دا نيشا دان 6 و گوتى: «ټهز دى قى ههمى
 دهستهټلاتى و مهزناھيا وان دهمه ته، چنكو ټهف جيهانه بو من
 يا هاتيه دان و ټهز ژى دى دهمه وي يى من بقتيت، 7 لهوما ټهگه
 ټو بو من سوجدى بهى، ههمى دى بنه يپن ته.» 8 عيساي
 بهرسفا وي دا و گوتى: «يا هاتيه نفيسين: «بو خودان خودايى
 خو سوجدى ببه و وي ب تنى پپهريسه.» 9»

15 خهلك يى ب هيشى بوو و ههميان دهريارهى يوحنناى د
 دلې خو دا پرسيار دكر: «ټهري ټهفه مهسيحه؟» 16 يوحنناى
 بهرسفا وان ههميان دا: «ټهز ههوه ب ټاقي ټافير دكه، لى
 ټيكي ژ من ب هيزتر دى هيت، ټهوى ټهز ههژى هندى نينم
 بهندكى پيټلافا وي ټهكهه. ټهوى دى ههوه ب گيانى پيروز و ټاگري
 ټافير كهت. 17 ملهپيا وي يا د دهستى دا، دا بيدهرا خو پاقت
 بكهت و گهه نيمى د عومبارا خو دا خرڅه كهت، لى كايى دى ب
 ټاگرهكى ټافهمرپيت، سوژيت.»

18 هوسا يوحنناى دهريارهى گهلهك ټشتين دى ټاگههداريا
 خهلكى دكر و مزگينى ددا وان. 19 لى هپروديسى دهستهټلاتدار،
 ټهوى يوحنناى پاشفه برى، ژ بهر ژنبرا وي هيروديايى و ژ بهر
 ههمى خرابيپن وي كرين، 20 زيدهبارى ټهوان ههميان ټهوا رابوو
 يوحننا كره د زيندانى دا.

ټافيركرنا عيساي

(مهتا 3:13-17؛ مهرقوس 1:9-11)

21 دهمى ههمى خهلك هاتينه ټافيركرن، عيسا ژى هاته
 ټافيركرن. دهمى عيساي نفيز دكر، ټهسمان ټهبوو 22 و گيانى
 پيروز ب شپوهيې لهشهكى وهكو كووترهكى هاته خوار و ل سهر
 وي دادا و دهنهگه ژ ټهسمانى هات و گوت: «ټو كورپى منى
 يى خوشتقى، دلې من ب ته يى خوش بووى.»

بنياتى عيساي

(مهتا 1:1-17)

23 دهمى عيساي دهست پى كرى، ژيى وي نيټريكي سيه
 سالان بوو و ل نك خهلكى ټهو بوو، كو عيسا كورپى يوسفى
 كورپى هاليى 24 كورپى متساتى كورپى ليقيى كورپى مهلكيى
 كورپى يهننايى كورپى يوسفى، 25 كورپى مهتسيايى كورپى
 عاموسى كورپى ناحومى كورپى حهسليى كورپى نهجاى، 26 كورپى
 مهټاسى كورپى مهتسيايى كورپى شيمعبيى كورپى يوسپيخى كورپى
 يوډاي، 27 كورپى يوحننايى كورپى ريسايى كورپى زهروبالى
 كورپى شهټهټيلى كورپى نهري، 28 كورپى مهلكيى كورپى

⁹ پاشی ئبلیسی ئەو بره ئورشه لیمیی و ل سەر لیفا بانئ
په‌رستگه‌هی راوه‌ستاند و گوتئ: «ئه‌گه‌ر تو کورئ خودئ، خو ژ
قی بانئ به‌افئزه خواری، ¹⁰ چنکو یا هاتیه نقیسین: «ئه‌و دئ
ده‌باره‌ی ته‌ فه‌رمانئ ل فریشته‌یین خو که‌ت، کو ته‌ بپارئزن»
¹¹ و «ئه‌و دئ ته‌ ل سەر ده‌ستین خو هه‌لگرن، نه‌کو پئیی ته‌ ب
به‌ره‌کی بکه‌فیت. s» ¹² ئینا عیسا‌ی به‌رسفا وی دا و گوتئ:
«یا هاتیه گوتن: «خودان خودایی خو تاقی نه‌که.» ¹³ ده‌می
ئبلیسی هه‌می تاقیکرن ب دویماهی ئینان، عیسا تا ده‌مه‌کی
هیللا و چوو.

عیسا ل جه‌لیلی ده‌ست ب کارئ خو دکه‌ت

(مه‌تتا 4:12-17؛ مه‌رقوس 1:14-15)

¹⁴ عیسا ب هئزا گیانی پیروژ به‌ره‌ف ده‌فه‌را جه‌لیل فه‌گه‌ریا
و نافوده‌نگین وی ل هه‌می گوندین ده‌ورو به‌ران به‌لا‌ف بوون.
¹⁵ ئەو وی ل کنیشته‌یین وان فیرکرن دکر و هه‌میان په‌سنا^u وی
دکر.

باژپړئ ناسیره عیسا‌ی ره‌ت دکه‌ت

(مه‌تتا 13:53-58؛ مه‌رقوس 6:1-6)

¹⁶ پاشی هاته‌ باژپړکئ ناسیره، ئەوئ لی مه‌زن بووی و ل
دویف تیتالین خو، ل رۆژا شه‌مبئ چوو د کنیشته‌یی فه‌ و رابوو
ژ پیرفه‌ داکو بخوینیت. ¹⁷ ئینا په‌رتووکا ئیشایا پیغه‌مبه‌ری
دایئ. ده‌می په‌رتووکا فه‌کری ئەو جه‌ دیت، ئەوئ کو تیدا
هاتبوو نقیسین:

¹⁸ «گیانی خودانی ل سەر منه‌،

چنکو وی ئەز یئ ب زه‌یتکرنئ^v ده‌ستنیشان کریم

دا مزگینیئ بده‌مه‌ به‌له‌نگازان.
ئه‌ز یئ هنارتیم دا ئازادیئ بو دیلکریان
و بینینی بو کۆره‌یان رابگه‌هینم،
دا ئازادیئ بده‌مه‌ بنده‌ستان،
¹⁹ دا مزگینیا هاتنا سا‌لا خودانی یا ره‌زامه‌ندیئ رابگه‌هینم. w»
²⁰ پاشی په‌رتووک پئچا^x و داف خزمه‌تکاری و روبنشت و هه‌می
که‌سین ل کنیشته‌یی ئاماده‌، چافین وان رک ل عیسا‌ی بوون
²¹ و ده‌ست پی کر و گۆته‌ وان: «ئه‌فه‌رۆ ب به‌یستنا هه‌وه‌، ئەف
نقیساره‌ ب جه‌ هات.» ²² هه‌میان ل وئری به‌حسئ وی ب باشی
دکر، ژ گۆتین چاکانه‌ بین ژ ده‌فئ وی ده‌رکه‌فتین، حبه‌تی
دبوون و پرسیار دکر: «ما ئەفه‌ نه‌ کورئ یوسقیه‌؟» ²³ ئەفجا
گۆته‌ وان: «ببگۆمان هوبن دئ قئ گۆتنی بیژنه‌ من: «نۆژدارۆ،
خو چاره‌سه‌ر بکه‌!» و ئەوین مه‌ به‌یستین ته‌ ل که‌فه‌رناحوم بین
کرین، ل باژپړئ خو ژ ی بکه‌.» ²⁴ هه‌روه‌سا گۆت: «راستیئ
دبیژمه‌ هه‌وه‌: چ پیغه‌مبه‌ر د باژپړئ خو دا ناهینه‌ وه‌رگرتن.
²⁵ ئەز راستیی دبیژمه‌ هه‌وه‌: ل سه‌رده‌می ئلیاسی، ده‌می سئ
سا‌ل و شه‌ش هه‌یقان باران نه‌باری و کوله‌کا مه‌زن ل ئه‌ردی
هه‌میئ چببوی، گه‌له‌ک بیژن ل ئیسرائیلی هه‌بوون، ²⁶ لی ئلیاس
بو که‌سه‌کئ ژ وان نه‌هاتبوو هنارتن، ژبلی بیژنه‌کئ ل ساریفاتا
سایدایی. y. ²⁷ هه‌روه‌سا ل سه‌رده‌می ئەلیشه‌ع پیغه‌مبه‌ری ژ ی
گه‌له‌ک هه‌بوون تووشی گورباتیی ببوون، لی که‌س ژ وان
نه‌خۆشان چاره‌سه‌ر نه‌بوو، ب تنئ نه‌عمانی سوری^z نه‌بییت.»
²⁸ ده‌می ئەوین د کنیشته‌یی فه‌، ئەف ئاخفتنه‌ به‌یستی، هه‌می
تۆره‌ بوون ²⁹ و رابوون ژ باژپړی ده‌رئبخست و بره‌ سەر لیفا وی
چایی باژپړئ وان ل سەر هاتیه‌ ئا‌فکرن، داکو تیدا به‌افئزن.
³⁰ لی عیسا د ناف هه‌میان را ده‌رباز بوو و چوو.

^s 11:4 زه‌بوور 12-11:91

^t 12:4 گۆتارا مووسای 16:6

^u 15:4 مه‌دح و سه‌نا

^v 18:4 نیشانه‌ کو خودئ ئەو ده‌ستنیشان کر. ل فه‌ره‌ه‌نگۆکئ بنیره‌ زه‌یتکرن.

^w 19:4 ئیشایا 2-1:61

^x 20:4 ل وی سه‌رده‌می نقیسین ل سەر که‌فلی بوو و ده‌اته‌ پئچان.

^y 1 26:4 پاشا 16-8:17

^z 2 27:4 پاشا 14-1:5

عیسا گیانه کئی پیس دهر دئیخیت

(مهرقوس 1:21-28)

³¹ ټو خوار کهفته که فهراناوم، کو باژیره کئی دههرا جلیله و د شه مبیی دا خه لک فییر دکر. ³² خه لک ژ فییر کرنا وی حیبه تی بوون، چنکو تاختنا وی یا ب دهسته هلات بوو. ³³ ل کنیشته بیی زه لامه ک هه بوو گیانه کئی پیس د وی دا بوو، ئینا وی ب دهنکه کئی بلند گازی کر: ³⁴ «وهی! عیسیای ناسیرهیی، ته چ ژ مه دقیت؟ تو هاتی مه ژ ناف بیهی؟ ته ز دزنام تو کی، تو پیروزی خودیی.» ³⁵ عیسیای ټو پاشقه بر و گوئی: «بیده ننگ به و ژیی دهرکه شه.» ټه فجا ټه جنه ی ټو ل ناهندا وان ل ټه ردی دا و بیی ب ئیشینیت ژیی دهرکه شه. ³⁶ گو هشینیی هه می گرتن و پرسیار ژ ټیکودوو کرن «ټه شه چ په یقه؟ ب دهسته هلات و هیز فرمانی ل گیانین پیس دکهت و دهرکه فن!» ³⁷ ئیدی نافوده نگیان وی ل هه می دهه ریږن ده وروبه ر به لاث دبوون.

عیسا که له ک نه خوشان ساخ دکهت

(مهتتا 8:14-17؛ مهرقوس 1:29-34)

³⁸ پاشی ژ کنیشته بیی دهرکه شه و چوو مالا شه معونی. تابه کا که له ک دژوار ل خه سیا شه معونی بوو. ټه فجا وان هاریکاری ژیی خواست. ³⁹ عیسا ل هنداف وی راوه ستیا و ل تایا وی خوری، ئینا تاییی به ردا و ټیکسه ر رابووقه و وی ده ست ب خر مه تا وان کر. ⁴⁰ ده می روژ ټاڤا دبوو، هه ر که سی نه خوشه ک هه با و چ جوړی ئیشی لی با، دئینانه نک عیسیای و ټه وی ده ستین خو ددانانه سه ر هه ر ټیک ژ وان و ساخ دکرن. ⁴¹ ټه جنه ژیی ژ که له کان دهرکه فتن و گازی دکرن و دگوتن: «تو کوړی خودیی.» ټه وی ټو پاشقه دبرن و نه ده یلا بئاخفن، چنکو وان دزانی ټو مه سیحه .

عیسا د کنیشته بیان فه مزگینیی رادگه هینیت

(مهرقوس 1:35-39)

⁴² ده می روژ هه لاتی، چوو جهه کئی شه دهر و خه لک لی دگه ریا و هاتنه نک وی و مانه پیقه کو وان ب جه نه هیلیت، ⁴³ لی گوته وان: «دقیت ته ز مزگینیا پاشایه تیا خودی بگه هینمه باژیره یږن دی

ژی، چنکو ژ بهر قی چهندی ټه ز بی هاتیمه هنارتن.» ⁴⁴ و ل کنیشته بیی یه هودیایی ب به رده وامی مزگینی رادگه هاند.

عیسا داخوازا شاگردین ئیکه مین دکهت

(مهتتا 4:18-22؛ مهرقوس 1:16-20)

5 ¹ روژه کئی عیسا ل بهر لیفا دهریاکا جه نیسارتی بیی راوه ستیای بوو، خه لک ژ بو گوهدانا په یفا خودی ل دورین وی خرغه ببوون. ² وی دوو به له م ل بهر کناری دهریاکی دیتن، ماسیگر ژیی دهرکه فتنوون و توړین خو دشوشتن. ³ عیسا ل ټیک ژ وان به له مان سیار بوو، ټو ژیی یا شه معونی بوو. داخواز ژیی کر پیچه کئی ژ دیمی دویر بئخیت، پاشی روینشت و ژ ناف به له می خه لک فییر کر. ⁴ ده می تاختنننن خو ب دویماهی ئینان، گوته شه معونی: «بهاژو جهی کویر و توړین خو بو نیچیری بھاقیژن.» ⁵ ئینا شه معونی به رسقا وی دا: «هیزا، مه ب درېژا هیا شه قی هه میی بزا ف کر و مه چ ماسی نه گرتن، لی ژ بهر په یفا ته ټه ز دی توړان هاقیژم.» ⁶ ده می توړ هاقیژن، که له ک ماسی گرتن، تاکو داڅین توړین وان ده ست ب قه تیانی کری. ⁷ ټه فجا ب نیشانان گازی کره هه فیشکین خو بین دی، ټه وین د به له ما دی دا، داکو به یږن و هاریکاری وان بکه ن. ئینا هاتن و هه ردوو به له م تژی ماسی کرن و ژ گرانی ماسیان چ نه ما بوو به له م نقووم بین، ⁸ لی ده می شه معونی ټه ف تشته دیتی، خو هاقیژه بهر پیین عیسیای و گوت: «خودان، ژ من دویر بکه شه، چنکو ټه ز مروقه کئی گونه هکارم.» ⁹ چنکو ټو و هه می مروقین ل که ل وی، ژ بهر وی نیچیرا ماسیین وان گرتین، مه نده هوش ببوون، ¹⁰ یه عقوب و یوحه نایی کوړین زه به دی هه فیشکین شه معونی ژیی مه نده هوش ببوون. ئینا عیسیای گوته شه معونی: «نه ترسه! ژ نوکه و پیقه تو دی نیچیرفانیا مروقان که ی.» ¹¹ پشتی وان به له م فه گه راندینه دیمی، هه می تش هیلان و ب دویش وی که فتن.

عیسا زه لامی له ش گوړی ساخ دکهت

(مهتتا 8:1-4؛ مهرقوس 1:40-45)

¹² جاره کئی عیسا ل باژیره کی بوو، مروقه ک لی هه بوو له شی وی هه میی گوړی بوو. ده می وی عیسا دیتی خو ده ف و ده ف هاقیژه ټه ردی و هیقی ژیی کرن و گوت: «خودان! ټه گه ر ته

خودى دكر و چوو مالا خو. ²⁶ مهنده هوشيبى ههمى گرتن، وان پهسنا خودى دكر و پر ب ترس قه دگوتن: «تهفرو مه تشنتين حيبهتى دبتن.»

عيسا گازی ليقي دکهت

(مهتا 9:9-13؛ مرقوس 2:13-17)

²⁷ پشتي هنگى دهرکهفت و باجرهك ديت، نافتى وي ليقي بوو، ل جهى باج وهرگرتنى يى روبنشتي بوو، عيساي گوتى: «ب دويش من بکهفه.» ²⁸ تهوى ههمى تشت ب جه هيلان و ب دويش وي کهفت. ²⁹ پاشى ليقي ميقانداريه کا مهن بوى ل مالا خو دانا و جهماوهرهکى مهن ژ باجر و کهسين دى ل گهل وان ل سهر سفرى د روبنشتي بوون. ³⁰ ماموستايين دهستورى و فهرسيان نهرازيبوونا خو بهرامبهري شاگردين عيساي ديار کر و گوتن: «بوچى هوين ل گهل باجر و گونههكاران دخون و قه دخون؟» ³¹ ئينا عيساي بهرسفا وان دا و گوت: «مرؤقين ساخلم بيدقى ب نوژدارى نينه، لى مرؤقين نهساخ. ³² تهز نههاتيمه گازی مرؤقين راستدار بکهم، لى گازی بين گونههكار بکهم، دا ل خو بزقرن.»

دانوستاندن دهربارهى روژيان

(مهتا 9:14-17؛ مرقوس 2:18-22)

³³ تهشجا گوتنى: «شاگردين يوحهناى و فهريسى گهلهك جاران روژيان دگرن و نقیژان دکهن، لى شاگردين ته دخون و قه دخون.» ³⁴ عيساي بهرسفا وان دا و گوت: «ما هوين دشين وه ل داخوازرکيبن داوهدتى بکهن، ب روژى بن، هيشتا زافا د نافت وان دا؟ ³⁵ لى روژ دى هين، زافا دى ژ نافت وان هينته راکرن، هنگى ل وان روژان تهو دى روژيان گرن.» ³⁶ نموونهيهك ژى بو وان ئينا «کهسهك نينه پاتهكى ژ جلكهكى نوى قه کهت، داکو جلكهكى کهفن پى پنى بکهت. ته گهر وه بکهت، دى جلكى نوى درينيت، پاتى ژ جلكى نوى قه کرى ب کير جلكى کهفن ناهيت. ³⁷ کهس ژى شه رابا نوى ناکهته مهشکين کهفن، ته گهر

بقيت، تو دشيبى من پاقر بکهى.» ¹³ عيساي دهستى خو دريژ کر و دهست کرى و گوت: «من دشيت، پاقر ببه.» د جه دا گورياتى ژى چوو ¹⁴ و شيرهت لى کر کو قى چهندي نهبيژيته کهسهكى، لى گوتى: «هه ره و خو نيشا کاهنى بده و تهوا موساي فهрман پى داي پيش پاقربوونا خو قه پيشکيش بکه، وهك شاهديپى بو ههميان.» ¹⁵ لى نافودهنگين عيساي پتر بهلاف دبوون و خهلهکى زور کوم دبوون، داکو گوهى خو بدهنى و ل سهر دهستى وي ژ نهساخين خو ساخ ببن. ¹⁶ لى وي خو قه دکيشا جهين قه دهر و نقیژدکرن.

ليبورين و ساخرنا مرؤقهکى فالنجى

(مهتا 9:1-8؛ مرقوس 2:1-12)

¹⁷ روژهکى عيساي فيرکرن دکر، ل ويرى هندهك فهريسى و ماموستايين دهستورى، تهوين ژ ههمى گوندين جهليل و يههوديايى و ثورشهليمى هاتين، دروينشتييون. هيزا خودانى بو ساخرنى ل گهل وي بوو. ¹⁸ وي دهى هندهك زهلامان فالنجيهك ل سهر نقينان هه لگرتبوو، تهوان بزاف دکر ببهنه ژور و داننه بهر عيساي. ¹⁹ دهى ژ بهر بوشاتيى تهو نهشيان بچنه ژور، بره سهريانى و هندهك قهرميد راکرن و ب نقين قه داهيلا نيشا مالى، ل بهرسينگى عيساي. ²⁰ دهى عيساي باوهرى وان ديتى، گوت: «کورى من^a، ل گونههين ته هاته بورين.» ²¹ ئينا ماموستايين دهستورى و فهرسيان دهست پى کر د دلى خو دا گوتن: «تهقه کيه کوفريان دکهت؟ کى دشيت ل گونههان ببوريت، ته گهر خودى نهبيت؟» ²² لى عيساي زانى تهو هزرى د چ دا دکهن، تهشجا بهرسفا وان دا و گوتى: «هوين چ هزرا د دلى خو دا دکهن؟ ²³ کى ژ فان ب سانا هيتره مرؤف بيژيت: «ل گونههين ته هاته بورين،» يان بيژيت: «رابه و پرئقه هه ره!» ²⁴ لى تهز دى بو ههوه سهلمينم کو کورى مرؤف^b ل سهر ئهردى دهستههلاتا هه ل گونههان ببوريت» و گوته تهوى فالنجى: «دبيژمه ته: رابه و نقينين خو هه لگره و هه ره مالا خو.» ²⁵ د جه دا ل پيش چاقين وان رابوو و نقينين خو هه لگرتن و پهسنا^c

^a20:5 دهقى رهسمن دبيژيت: «مرؤف»

^b24:5 کورى مرؤف نافهکه د نافت جوهيان دا يى بهرنياس بوو، ژ بهر کو د پهرتروکا دانپيل پيغهمبهري دا ههيه دانپيل 7:13-14. دهى عيساي ب کار دئينا، وي بهحسى خو دکر. ل فهرهنگوکى بنيره.

^c25:5 پهسن مهدهح و سهنا

ساخ بووڤه. ¹¹ وی دهمی ئەو ژ تۆرهیی پیر بوون و پرسیار ژ ئیکودوو کرن، کا چ ل عیسیای بکهن.

ههلبژارتنا ههه دوازده هنارتیان

(مهتا 10:1-4؛ مرقوس 3:13-19)

¹² د وان روژان دا عیسا چوو چیای داکو نقیژان بکهت. وی ئەو شەف ههمی ب نقیژان ڤه بو خودی بوراند ¹³ و دهمی روژ ههلاتی، گازی شاگردین خو کر و دوازده کهس ژ وان ههلبژارتن و ناقی «هنارتی» دانا سهه وان و ئەو دوازده کهس ژی ئەڤه بوون: ¹⁴ شهمعون ئەوی عیسیای ناقی وی کریه پەترۆس، ئەندراوسی برایی وی، یهعقوب، یوحهنا، فیلیپوس، بهرتولماوس، ¹⁵ مهتا، توماس، یهعقوبی کورپی ههلفی، شهمعونی دگۆتنی وه لاتپهروهه ¹⁶ یههودایی کورپی یهعقوبی و یههودایی ئەسخه ریوتی، ئەوی بوویه کهسهکی بیبهخت.

عیسا فیکرینی دکهت و نهخوشان ژی ساخ دکهت

(مهتا 4:23-25)

¹⁷ پشتی عیسا ل گهل وان هاتیه خواری، ل ئەردهکی دهشت راههستیا. ل ویری جهماوه رههکی مهزن ژ شاگردان و خهلهکهکی گهلهک زور ژ ههمی دهڤهرا یههودیایی، ئورشه لیمی و کناری سور و سایدا، لی کۆم بوون. ¹⁸ ئەو هاتبوون دا گوھی خو بدنه عیسیای و ژ ئیشین خو ساخ بن. ئەوین ژ لای گیانین پیس ڤه دهاتنه ئیشانان، ساخ دبوون ¹⁹ و خهلهکی ههمیان بزاق دکر دهستی خو لی بدن، چنکو هیزهک ژ وی دهردهگفت و ههمی ساخ دکر.

خوزی و نهخوزی

(مهتا 5:1-12)

²⁰ بهری خو دا شاگردین خو و گۆت:

«خوزیکین ههوه گهلی ههژاران،

چنکو پاشایهتیا خودی یا ههوهیه،

وه کر شههرا با نوی دی مهشکان پهقینیت و شههرا ب دی هیتنه رشتن و مهشک دی پویچ بن. ³⁸ لی دقیت شههرا با نوی بکهنه مهشکین نوی. ³⁹ کهسهک ژی نینه شههرا با کهڤن ڤهخۆت و دلی وی بچینه شههرا با نوی، چنکو دی بیژیت «یا کهڤن خوشتره.»

دانوستاندن دههرا بهی شههرا بی

(مهتا 12:1-8؛ مرقوس 2:23-28)

6 ¹ روژه کا شههرا بی، عیسا د ناف دهخلان را دبوری و شاگردین وی گولیین گههمی ڤهروچکاندن، ب دهستان دپهرخاندن و دخوارن. ² ئینا هندهک فهههسیان گۆته وان: «بوچی هوبن وی دکهن، ئەوا نه رهوایه د شههرا بی ^d دا بهیتنه کرن؟» ³ ئینا عیسیای بههسقا وان دا: «ما ههوه نه خواندیه کا داوودی چ کر، دهمی ئەو و بین ل گهل وی برسی بوون، ⁴ چهوا چوو د مالا خودی ڤه و نانئ پيشکیشیی راکر و خوار و دا بین ل گهل خو ژی، ههه چهنده ژلی کاهنان نه رهوایه کهس ژی بخۆت؟» ⁵ پاشی گۆته وان: «کورپی مروڤ خودانی شههرا بی.»

عیسا د شههرا بی دا مروڤهکی دهست گورۆج ساخ دکهت

(مهتا 12:9-14؛ مرقوس 3:1-6)

⁶ روژه کا دی ژ روژین شههرا بی عیسا چوو د کنیشتیهی ڤه و دهست ب فیکرینی کر، مروڤهک ل ویری بوو، دهستی وی یی راستی یی گورۆج ^f بوو. ⁷ هنگی چافی مامۆستایین دهستوری و فهههسیان ل عیسیای بوو، کا دی ل شههرا بی نهساخان ساخ کهت، چنکو ئەو ل تشتهکی دگههههه عیسیای پی تاوانبار بکهن. ⁸ لی وی زانی چ د دلی وان دایه، ئینا گۆته زهلامی دهست گورۆج: «راهه و ل نافهندی راههسته.» ئەو راهوو و راههستیا. ⁹ عیسیای گۆته وان: «ئهه دی پرسیارهکی ژ ههوه کهم: ئایا ل شههرا بی کرنا کاری باش رهوایه، یان کاری خراب؟ قورتالکرنا ژبانهکی یان ژناقهرن؟» ¹⁰ ئەو ل وان ههمیان زڤری، پاشی گۆته وی مروڤی: «دهستی خو دریز که.» وی ژی وه کر و دهستی وی

^d 2:6 بۆ جوهران روژه کا تابهت و پیرۆزه و کار تیدا ناهیتنه کرن. ل فههههنگۆکی بنیره روژا شههرا بی.

^e 4:6 1 ساموئیل 21:1-6

^f 6:6 گورۆج نانکو سههقت

^g 15:6 شهمعونی وه لاتپهروهه بنیره فههههنگۆکی.

خراب، خرابیې ژ گهنجینهیا دلې خو یا خراب دهر دئیخیت، چنکو دل ب چ یی پره، دهف وی دبیژیت.»

هؤستایې ئاقلمه ند و هؤستایې دهبنگ

(مهتا 7:24-27)

46 بوجی هوبن دبیژنه من: «خودان، خودان!» و هوبن ب گوتننن من ناکهن؟ 47 ههر کهسی بهیته نک من و گوھی خو بدته گوتننن من و کار پی بکهت، ئەز دی دیار کهم کا وهکو چیه: 48 ئەو وهکو وی مروقیه ئەوی خانیهک ئاڤا کری، کو کوبر کولای و بنیات دانایه سهر کهڤری. گاڤا ئاڤ رابووی و لافاوان ل وی خانای دای، نهشیا بلقینیت، چنکو باش هاتبوو ئاڤا کرن. 49 لی ههر کهسی گوھ لی بووی و کار پی نهکهت، ئەو وهکو وی مروقیه یی خانیهکی بی بنیات ل سهر ئەردی ئاڤا کری. دهمی لافاوی لی دای، د جه دا ههرفی و ههرفینا وی خانای گهلهک یا مهزن بوو.

ساخکرنا خزمهتکاری سهرلهشکهری

(مهتا 8:5-13)

7¹ پستی ههمی ئاخفتننن خو گهاندینه گوھین خهلکی، چوو باژپری کهفهرناحوم. 2 سهرلهشکهری^h بهنیهکی نهساخ ههبوو، کهفتبوو دهراقی مرنی و ل نک وی گهلهک یی خوشتشی بوو. 3 دهمی وی گوھ ل نافودهنگین عیسی بووی، ربهسپینن جوھیان هنارتنه نک وی و هیقی ژئ کرن، کو بهییت بهنیی وی چارهسهر بکهت، 4 دهمی گههشتینه نک عیسی، گهلهک هیقی ژئ کرن و گوتنی: «ئەف سهرلهشکهره گهلهکی ههژییه تو داخوازا وی ب جه بینن، 5 چنکو ئەو گهلهک حهز ژ مللهتی مه دکهت و کنیشته یا بو مه ئاڤا کری.» 6 ئینا عیسا ل گه ل وان چوو. دهمی گههشتیه نژیکی مالا سهرلهشکهری، وی هندهک ههڤالین خو هنارتن داکو بیژنه عیسی: «ئەزهنی، خو زحمهت نهده، چنکو ئەز نه ههژی وی چهندیمه تو بهییه مالا من. 7 لهوما من خو ههژی نه دیت بهییه دیدارا ته. ههما ب تنی تو پهقیهکی بیژه، دی خزمهتکاری من ساخ بیت. 8 چنکو ئەز ب خو ژئ یی ل ژیر دهستهلاتی دانایمه و من سهریاز یی ل ژیر دهستی خو ههین، دهمی دبیژمه ئیک ژ وان: «ههره!»

دجیت و دبیژمه ئیکدی دی: «وهره!» دهیت. دبیژمه بهنیی خو: «قی بکه!» دکهت.» 9 دهمی عیسی گوھ ل قی چهندی بووی، ژ وی حییهتی بوو، پاشی ل خو زڤری و بهری خو دا وی کوما ل دویف دهیت و گوت: «ئەز دبیژمه ههوه: خو ل ئیسرائیلی ژئ من باوهریهکا هؤسا مهزن نه دیتییه.» 10 دهمی هنارتیین سهرلهشکهری فهگه پراینه مال، دیتن بهنی یی ساخ بووی.

عیسا کورپی بیژنهکی زیندی دکهت

11 ل رۆژا دی ئەو چوو باژپرهکی دبیژنی «نایین». شاگردین وی و خهلهکهکی زور ل گه ل چوون. 12 دهمی نژیکی دههگهھی باژپری بووی، وهسا چپوو مریهک ژ باژپری دهر دئیخست، کو ئیکانهیی دایکا خو یا بیژن بوو و جه ماوههکی مهزن ژ باژپری د گه ل وی دا بوو. 13 دهمی خودانی دایک دیتی، دل وی پی سوت و گوتنی: «نهکه گری.» 14 پاشی چوو پیش و دهست کره داربهستی، ئەو مروقین مری ل سهر ملین وان، راههستیان. وی گوت: «لاوو، ئەز دبیژمه ته: رابه.» 15 ئینا مری روینشت و دهست ب ئاخفتنی کر و عیسی ئەو گهنج دا دهستی دایکا وی. 16 ترسی دل وی خهلهکی ههمی گرت، پهسنا خودی کر و گوتن: «پهغه مبهرهکی مهزن یی ژ ناف مه رابووی و خودی سهرهانا گهلی خو کر.» 17 ئەف دهنگوباسه ل ههمی دههرا پههودیایی و دهووربه رین وی به لاف بوو.

عیسا و یوحه نایې تافیرکه ر

(مهتا 11:1-19)

18 شاگردین یوحه نای ئەفه ههمی گهاندنه وی. یوحه نای گازی کره دوو شاگردین خو 19 و هنارتنه نک خودانی، کو بیژنی: «ئەری توی ئەوی دی هیت، یان خو ل هیقی ئیکدی دی بگرین؟» 20 دهمی ههردوو زه لام هاتینه نک وی، گوتنی: یوحه نایې تافیرکه ر ئەم بین هنارتینه نک ته و دبیژیت: «ئەری توی ئەوی دی هیت یان خو ل هیقی ئیکدی دی بگرین؟» 21 ل وی دهمی عیسی گهلهک ژ نهساخی و دهر د و گیانین پیس ساخ کرن و بیناهی دا گهلهک مروقین کوره. 22 ئینا عیسی بهرسفا وان دا و گوت: «هه رن ئەوا ههوه دیتی و بهیستی بگههیننه یوحه نای: کوره یی دبینن، لهنگ یی پرئقه دچن، گوری یی پاقتز دبن،

7h: 2 سهرلهشکه ر، د ناف لهشکه ری رۆمایي دا، سه رکیشی سه د سه ربازان بوو.

عیسا ل ژنه کا گونہ هکار دبوریت

³⁶ ئېك ژ فەریسیان داخواز ژی کر خواری ل گهل وی بخوت، چوو مالا یی فەریسی و ل سەر سفری روینشت. ³⁷ ل وی باژیری ژنه کا گونہ هکار هه بوو. چهوا وی ژنی زانی عیسا ل مالا یی فەریسی یی روینشتیه، گولافدانکه کا^k روینی بیهنخوش هه لگرت و چوو مالا وی ³⁸ و ل پشت عیسا و ل نك ههردوو پیین وی و ب گریقه راوهستیا و دهست پی کر ب روئدکان پیین وی ته پر کرن و ب پرچا خو زوها کرن و ههردوو پیین وی ماچی دکر و بیهن خوش لی دکر. ³⁹ دهمی فەریسیی تهو میقان کری تهف تشته دیتی، ل گهل خو ئاخفت و گوت: «ته گهر تهفه پیغمهه با، دا زانیت کا کیه دهست دکهتی و کا چ جزره ژنه، چنکو یا گونہ هکاره!» ⁴⁰ ئینا عیسا بهرسفا وی دا و گوت: «شه معون، من تشته کی هه دی بو ته بیژم» شه معونی بهرسف دا و گوت: «بیژه ماموستا.» ⁴¹ عیسا گوت: «قهردره کی دوو قهردار هه بوون، پینج سه د دینار ل سهر ئیکی بوون و پینجی دینار ل سهر یی دی. ⁴² لی چنکو ههردوو یان پاره نه بوون وان قهران ژ سهر خو راکهن، ئینا خودانی قهری ههردوو ئازا کرن. تو بیژی کی ژ وان ههردوو یان دی پتر ههز ژ وی کهت؟» ⁴³ ئینا شه معونی بهرسف دا: «تهز دیژم تهوی وی پتر پی هیلاین.» عیسا گوتی: «ته راست گوت.» ⁴⁴ پاشی بهری خو دا ژنی و گوته شه معونی: «تو قی ژنی دینی؟ تهز هاتمه مالا ته و ته ئاقهک نه ئینا تهز پیین خو پی بشووم، لی تهوی پیین من ب روئدکان شویشن و ب پرچا خو فهمالین. ⁴⁵ ته ماچهک ژی ل من نه دا، لی تهوه تهز هاتیمه د ژورفه تهو ژ ماچیکرنا پیین من فهنه بوویه. ⁴⁶ ته زهیت ل سهری من نه کر، لی تهوی روینی بیهنخوش ل پیین من کر. ⁴⁷ ژ بهر قی چهندی تهز دیژمه ته، ل گونہ هین وی بین گهلهک هاته بورین، لهوما وی گهلهک ههز ژیکر ديار کر. تهوی پیچهک ژی لی دهیته بورین، پیچهک ههز ژیکرنی دکهت.» ⁴⁸ پاشی گوته وی: «ل گونہ هین ته هاته بورین.» ⁴⁹ ئینا تهوین ل سهر سفری روینشتی د ناقبهرا خو دا

کهپر یی دهبیس، مری یی رادبنهفه و مزگینی بو بهلهنگازان دهیته دان. ²³ خوزیکین وی یی د من نه هه لنگهت.» ²⁴ چهوا هنارتیین یوحه نای چوون، عیسا بو وی خه لکی کومبووی دهرباره ی یوحه نای دهست ب ئاخفتنی کر و گوت: «هوبن ده رکه فتنه چولی دا چ ببین؟ لهقه نه کی ب بای دهه ژییته؟ ²⁵ ته قجا هوبن ده رکه فتن دا چ ببین؟ مرؤفه کی جلکین نازک ل بهر؟ تهفه خودانین جلین بهاگران و حمهه د کۆچکین پاشایان دانه. ²⁶ ته قجا هوبن ده رکه فتن دا چ ببین؟ ئایا پیغمه بهره کی؟ بهلی، تهز دیژمه ههوه، ژ پیغمه بهره کی ژی زیده تره. ²⁷ ته قهیه یی دهرباره ی وی هاتیه نقیسین:

«تهفه تهز دی هنارتیی خو ل پییشیا ته هنیرم،

تهوی دی ریکا ته ل پییشیا ته ئاماده کهت.»¹

²⁸ ته قجا تهز دیژمه ههوه: ل ناف وان بین کو ژ ژنان بوون، کهس ژ یوحه نای مهزنتر نینه. لی بچوبکترین کهس ل پاشایه تیا خودی ژ وی مهزنتره.» ²⁹ هه می خه لکی گوھ ل قی چهندی بووی، تا باجگران ژی، دانپیدان ب دادپهروه ریا خودی کر، چنکو ل سهر دهستی یوحه نای هاتبوونه تافیرکر. ³⁰ لی فەریسی و زانایین دهستوری ههزا خودی رهتکر، چنکو ل سهر دهستی یوحه نای نه هاتبوونه تافیرکر. ³¹ «تهری تهز مرؤقین قی نفشی ب چ هه قبهه بکهه؟ تهری وه کو چنه؟ ³² تهو وه کو زارؤکین ل بازاری دروینشتینه، گازی ئیکودوو دکهن و دیژن: «مه زرنا بو ههوه لی دا، ههوه سه ما نه کر

و مه بو ههوه فهلووراند، ههوه نه کره گری.»

³³ یوحه نای تافیرکهه هات، نه نانی دخوت، نه ژی مهیی فه دخوت و ههوه گوت: «تهجنه کی تیدا.» ³⁴ کورپی مرؤف هات، دخوت و فه دخوت و ههوه گوت «تهفه مرؤفه که یی ب دویش خواری و مهی قه خواری کهفتی و هه قالی باجگر و گونہ هکارانه،» ³⁵ لی ئاقلمهندی ژ لایی هه می کور و کچین وی فه دهیته سه لماندن.»

¹ 27:7 مەلاخی 3:1

¹ 37:7 شیوازی روینشتنا جو هیان ل سهر سفری پالفهدان بوو ل سهر کینه کی.

^k 37:7 ب یونانی: تهله باستره، ئامانه که ژ مه رمه ری دهاته دروستکر

شروقه کرنا نمونہ یا توفچینی

(مہتا 13:18-23؛ مہرقوس 4:13-20)

11 ئەشەییە مەبەستنا نمونەیی: توف پەیشا خودیە. 12 ئەو توفی کەفتیە سەر ریککی، ئەو کەسن یین گوھ ل پەیشی دبن، پاشی ئبلیس دەیت و پەیشی ژ دلج وان درەقینیت، نەکو باوەری بیین و قورتال بین. 13 ئەو توفی کەفتیە سەر کەفری، ئەو کەسن یین دەمی گوھ ل پەیشی دبن ب دلخوشی وەر دگرن و ئەو کەس د بی رهن، دەمەکی کورت باوەری دئین و دەمی تاقیکرنی دا ژ وی باوەری قاری دبن. 14 ئەو توفی کەفتیە د ناڤ ستریان دا، ئەو کەسن یین پەیشی دبەیس، لی ئەو ب خەم و دەولەمەندی و خۆشبین ژبانی قە مژویل دبن و پێ دەینە فەتساندن و بەرھەمی گەشتی نادەن. 15 لی ئەو توفی کەفتیە سەر ئەردی باش، ئەو کەسن یین پەیشی دبەیس و د دلەکی باش و راست دا قەدشیرن و ب خۆراگری بەرھەمی ددەن.

نمونە یا چرای

(مہرقوس 4:21-25)

16 کەسەکی چرایەکی هەلناکەت و ب ئامانەکی بنخیت، یان ژی دانیتە دبن تەختی قە، لی دانیتە سەر چرادانکی، داکو ئەوین دەینە د ژورقە رۆناھیی بیین. 17 چ قەشارتی نین ئاشکرا نەبن و چ نەینی نین کو نەینە زانین و نەکەقنە بەر رۆناھیی. 18 ئەقجا هایدار بن کا چەوا گوھاریی دکەن، چنکو ئەوی هەیی دی پتر بۆ وی هیتە دان و ئەوی نەیی، خۆیی ہزر بکەت یی و یە ژی، دی ژی هیتە ستاندن.»

دایک و برایی عیسا

(مہتا 12:46-50؛ مہرقوس 3:31-35)

19 د وی دەمی دا، دایک و برایی وی هاتن و دقیان بچنە نک، لی ژ بەر گیلەشوکا مرقان نەشیان بگەنی. 20 ئینا گۆتی: «دایکا تە و برایی تە ژ دەرقە د راوەستیاینە، دقین تە بیین.» 21 لی وی بەرسقا وان دا و گۆت: «دایکا من و برایی من ئەون یین گوھ ل پەیشا خودی دگرن و پێ دکەن.»

گۆتن: «ئەقە کبە هەتا ل گونەهان ژی ببوریت؟» 50 وی گۆتە ژنی «باوەریا تە تۆ قورتال کری، ب ئاشتی ہەرە».

8 1 پستی هنگی ل باژپر و گوندان دگەریا، مزگینیا پاشایەتیا خودی ددا و خەلک پێ ئاگەھدار دکر. دوازدە شاگردین وی د گەل دا بوون، 2 ہندەک ژن زی ل گەل بوون، ئەوین ل سەر دەستی وی ژ نەساختی و گیانین پیس ساخ بووین. ئەو ژی ئەقە بوون: مەریەم ئەوا ب مەجدەلی دەاتە بناقکرن، یا کو حەفت ئەجنە ژ وی دەرتیخستین، 3 یووننا هەقژینا خوزایی بریکاری ہیرودیسی، سۆسانا و گەلەکین دی یین ب مالی خۆ ہاریکاریا وی دکرن.

نمونە یا توفچینی

(مہتا 13:1-9؛ مہرقوس 4:1-9)

4 دەمی گەلەک خەلک ژ ہەمی باژپران لی خرەبووین، نمونەییەک بۆ وان ئینا: 5 «توفچین دەرکەفت دا توفی خۆ بہاڤیژیت. دەمی وی توف دەقیت، ہندەک ژی کەفتە سەر ریککی، ئینا پێ لی ہاتە دانان و بالندەیین ئەسمانی خوار. 6 ہندەک ژی کەفتە سەر کەفری و پستی شین بووی، ہشک بوو، چنکو یی بی شہ بوو. 7 ہندەک ژی کەفتە ناڤ ستریان و ل گەل ئیک شین بوون، ئینا ستریان ئەو فەتساند. 8 ہندەک ژی کەفتە ئەردەکی باش و دەمی شین بووی، بەرھەمەکی سەد جارکی دا.» ئەف چەندە گۆت و گازی کر: «ئەوی گوھ بۆ بہیستنی ہەبن، بلا ببہیست.»

ئارمانجا نمونەیان

(مہتا 13:10-17؛ مہرقوس 4:10-12)

9 شاگردین وی پرسیار ژی کر: «مەبەستنا قی نمونەیی چیە؟» 10 ئینا گۆت: «تینگەشتنا نەینین پاشایەتیا خودی بۆ ہەوہ یا ہاتیە دان، لی بۆ مرقین دی ئەز ب نمونەیان دناخەم، داکو لی «بنپرن و نەیین، ببہیس و تینەگەھن»¹.

عیسا بارۆقهی ئارام دکهت

(مهتتا 8:23-27؛ مەرڤۆس 4:35-41)

22 رۆژهکی ئهو و شاگردین خو ل بهلمهکی سیار بوون و گۆته وان: «دا دهرياز بينه رهخي دي يي دهرياکي» و هاژوتن. 23 ئهو يي د دهرياکي دا بهلمه دي دهازون و عيسا نڤست. ژ نشکهکی فه بارۆقهيهکی ب سهر دهرياکي دا گرت و بهلم تزي ئاف دکر و کهفتنه د مهترسيي دا. 24 ئينا چوونه نك عيساي و هشيرار کرن و گۆتنی: «مامۆستا، مامۆستا ئه م دي ژناچين!» عيسا ژ خهو رابوو و ل با و پيلين ئافي حهيتاند، ئينا د جه دا راوهستيان و ئارامي پهيدا بوو. 25 پاشي گۆته وان: «کا باوهريا ههوه؟» ئينا ترسيان و گوھشين و گۆتنه ئيکودوو: «ئهفه کيه؟ ئهو فهرماني ل باي و ئافي ژي دکهت و گوھي خو ددهني!»

ساخکرنا زهلامهکی گهلهک ئهجنه تيدا

(مهتتا 8:28-34؛ مەرڤۆس 5:1-20)

26 پاشي گههشتنه دهفهر جهراسينيان، کو دکهفته بهرامبهري دهفهر جليل. 27 دهمي عيسا پهيا بووي و گههشتيه هسکاتي، زهلامهکی خهلکي وي باژيري کهفته بهرسينگي وي، کو ئهجنه تيدا ئاکنجي ببوون. ئهوي زهلامي ژميژه جلك نهکربوونه بهر خو و د خانيان فه نهذيا، لي ههر ل ناف گورستانان بوو. 28 دهمي چاڤي وي ب عيساي کهفتي، کره ههوار و کهفته بهر پييين وي و ب دهنهگهکی بلند گۆت: «ته چ ژ من دڤيت، عيسايي کورڤي خودايي ههري بلند؟ ئهز هيڤيي ژ ته دکه م من ئهشکهنجه نهدهي.» 29 چنکو عيساي فهرمان دابوو گياني پيس ژ وي مەرڤۆي دهركهڤيت. ئهو گيان گهلهک جارن ل سهر وي زال دبوو، هندی ب بهند و زنجيران گري دابا و زيرفهقاني لي کرنا، ئهو دا بهندي خو شکينيت و ئهجنه ئهوه درهقاندنه چۆلي. 30 ئينا عيساي پرسيار ژي کر: «ئافي ته چيه؟» گۆت «لهشکهر»، چنکو گهلهک ئهجنه چووبوونه د ناف وي دا. 31 ئهجنهيان هيڤي ژ عيساي کرن، کو بهري وان نهدهته چالا بي بن. 32 م وي دهمي رهڤدهکا مهزن يا بهرازان، ل ويري، ل قونتارا چيای

دچهري، ئينا ئهجنهيان هيڤي ژ عيساي کرن، کو دهستويري بدهتي داکو بچنه د بهرازان دا، ئينا ري دايي. 33 ئهڤجا ئهجنه ژ وي مەرڤۆي دهركهڤتن و چوونه د بهرازان دا، ئينا رهڤده ژ وي قونتارا رک بهرهڤ دهرياکي بهزي و خو هافيته تيدا و خهندقي. 34 دهمي گاقانان ئهڤ رويدانه ديتي، رهڤين و ل باژيري و گوندان راگههاند. 35 خهلك دهركهڤتن داکو وي رويداني ببينن و هاتنه نك عيساي و ديت ئهو مەرڤۆي ئهجنه ژي دهركهڤتين، ل بهر پييين عيساي يي روينشتيه و جلكين ل بهر وي ل سهر هشيرار خو، ئينا ترسيان. 36 ئهوي ئهڤ رويدانه ژي ديتي و کا چهوا ئهو مەرڤۆي ئهجنه تيدا ئاکنجي ساخ بوو، بو خهلكي فهگيرا. 37 ئينا ههمي خهلكي دهفهر جهراسينيان داخواز ژ عيساي کر کو ژ نك وان بچيت، چنکو ترسهکا مهزن ب سهر وان دا هات، ئينا عيسا ل بهلمه سيار بوو و فهگهريا فه. 38 ئهوي ئهجنه ژي دهركهڤتين، هيڤي ژ عيساي کرن کو بهيپيت ل گهل وي بيت، لي عيساي فهگهپراندنهڤه و گۆتي: 39 «ههره مالا خو و کا خودي چهند بو ته کر، بو خهلكي ديار که.» ئينا ئهو چوو و ل ههمي باژيري دگهريا و کا عيساي چهند بو کربوو رادگههاند.

ساخکرنا ژنهکي و زينديکرنا کچهکي

(مهتتا 9:18-26؛ مەرڤۆس 5:21-43)

40 دهمي عيسا فهگهپرديه فه، جهماوهرهکي پيشوازي وي کر، چنکو ههمي ب ژقاني هاتنا وي بوون. 41 وهسا چيبوو زهلامهکی دگۆتنی ياييروس، سهروکهکي کنيشتهبي بوو، هات و خو هافيته بهر پييين عيساي و هيڤي ژي کرن، ل گهل بچيته مالا وي. 42 چنکو کچهکا ئيکانه ههبوو، ژيي وي نيزيکي دوازه سالان بوو، ل بهر مرنه بوو. دهمي عيسا ب ري دچوو، جهماوهري د ناف خو دا ئاسي دکر. 43 ژنهک ل ويري ههبوو، ئهو دوازه سال بوو خوین ژ بهر دچوو و چ مالي هه دي دابوو نوژداران، لي ل سهر دهستي چ ژ وان ساخ نهبوو. 44 ئهو هاته نك و ژ پشتي فه دهستي خو کره ريشالوکهکاⁿ کراسي وي و د جه دا خوین ژ بهر چوونا وي راوهستيا. 45 عيساي گۆت: «کي دهستي خو کره من؟» دهمي ههميان ماندهل^o کري، پهترۆسي گۆت: «مامۆستا،

^m 31:8 چالا بي بن ب يوناني ديپتوني «ئهيسوس». ل فهرههنگوکی بنپره.

ⁿ 44:8 ريشالوك ل فهرههنگوکی بنپره.

^o 45:8 ئينكار

ئالۆزبونا ھېرودیسی

(مەتتا 1:14-12؛ مەرقۇس 6:14-29)

⁷ ھېرودیسی دەستھەلاتدار، ئەو ھەممى رويدانن چىدبوون بھيستن. ئينا ھزرېن ھېرودیسی ئالۆز بوون، چىكو ھندەكان دگۆت: «يوحنا ژ نافر مريان يى رابووى.»⁸ ھندەكان ژى دگۆت: «ئلياس يى ديار بووى» و ھندەكېن دى دگۆت: «ئيك ژ پيغەمبەرېن كەشن يى ژ مرنى رابووى.»⁹ ھېرودیسی گۆت: «من سەرى يوحناى يى داياھ برىن، لى ئەو كىھ، ئەوى ئەز قان تىشتان دەربارەى وى دېھىسم؟» و وى بزاف دكر ببينيت.

عیسا خوارنى ددەتە پىنج هزاران

(مەتتا 14:13-21؛ مەرقۇس 6:30-44؛ يوحنا 6:1-14)

¹⁰ پىشتى ھنارتى قەگەرباين، ھەممى كىرارىن وان كرىن بو عىساي گۆتن. ئينا ئەوى ھنارتى ب تىن ل گەل خۆ برنە باژېرەكى دېئىننى بيت سايدا.¹¹ لى خەلكى پى زانى و خۆ گەھاندە وى. عىساي پىنشوزايا وان كر و بو وان بەھسى پاشايەتيا خودى كر و ئەويپن پىدقى ب چارەسەركرنى ساخ كرن.¹² دەمى رۆژ بەرەف ئاقابوونى قە چووى، ھەر دوازده شاگردېن وى ھاتنە نك و گۆتنى: «جەماوهرى بقرەقېنە دا بچنە گوند و مالين دەوروبەر و ل وېرى قەھەويپن و خوارنەكى پەيدا بكنە، چىكو ئەم يى ل جەھەكى قەدەر.»¹³ ئينا گۆتە وان: «ھوين تىشتەكى بدەنى دا بخون.» ئەوان گۆت: «مە ژ پىنج نان و دوو ماسيان پىقەتر نىنە، ژىلى ئەگەر ئەم بچىن خوارنى بو قى ھەممى جەماوهرى بقرېن.»¹⁴ چىكو ژمارەيا زەلامان نىزىكى پىنج هزاران بوو. پاشى گۆتە شاگردېن خۆ: «وان بكنە كۆم كۆم و بلا پىنجى پىنجى روين.»¹⁵ ئەوان گۆتتا وى ب جھ ئينا و داخواز ژ ھەمیان كر روينن.¹⁶ عىساي ھەر پىنج نان و ھەردوو ماسى وەرگرتن، بەرى خۆ دا ئەسمانى و سوپاسيا خودى كر و ئەو كەر كرن و دانەف شاگردېن خۆ، داكو بدەنە جەماوهرى.¹⁷ ھەمیان خوار و تىر بوون، پاشى دوازده سەلكىن پرتىن بەرمياكان راكرن.

خەلكى تە پالددەن.»⁴⁶ لى عىساي گۆت: «كەسەكى دەستى خۆ كره من، چىكو من ھەست پى كر ھىزەك ژ من دەرکەفت.»⁴⁷ دەمى ژنى دىتى ئەو نەھاتە قەشارتن، ھات و دلەزى و خۆ ھافىتە بەر پىنن عىساي و ل پىش چاقىن ھەمیان گۆت كا ژ بەر چ وى دەست ھافىتە عىساي و كا چەوا د جھ دا ساخ بوو.⁴⁸ عىساي گۆتى: «كچا من، باوهرىا تە تو ساخ كرى، ب تاشتى ھەرە.»⁴⁹ ھىشتا ئەو دئاخفت، كەسەك ژ مالا سەرۆكى كنىشتەيى ھات و گۆتى: «كچا تە مر، ئەقچا پتر زەھمەتى بو مامۆستاي چىنەكە.»⁵⁰ لى دەمى عىساي ئەف چەندە بھىستى، گۆتى: «نەترسە، ب تىن باوهرىيى بىنە و كچا تە دى ساخ بيت.»⁵¹ دەمى گەھىشتى مال، نەھىلا كەسەك ژىلى پەترۆسى و يوحناى و يەقوبى و داىك و بابىن كچكى ل گەل بچىتە ژۆر.⁵² ھەمیان بو دكرە گرى و سىنگى خۆ قەدقوتا، ئينا گۆت: نەكەنە گرى! ئەو نە مریه، لى يا نىشتى.⁵³ ئينا ئەو پى كەنن، چىكو وان دزانى يا مری.⁵⁴ دەستى وى گرت و گازى كرى و گۆت: «كچكى، رابە!»⁵⁵ گىانى وى قەگەرباقە و ئىكسەر رابوو، عىساي فەرمان دا وان كو خوارنى بدەنى.⁵⁶ داىك و بابىن وى گۆھشىن، لى وى ئەو راسپاردن كو قى رويدانى نە بىژنە كەسى.

عیسا ھەر دوازده ھنارتیان دھنېرىت

(مەتتا 10:5-15؛ مەرقۇس 6:7-13)

9 عىساي ھەر دوازده شاگرد خرقەكرن و شیان و دەستھەلات ل سەر ئەجنەیان و ساخكرنا نەخوشیان دا وان² و ھنارتن داكو پاشايەتيا خودى بو خەلكى رابگەھىنن و ژ نەساخیان ساخكەن³ و گۆتە وان: «بو رىكى چ تىشتان ھەلنەگرن، نە دارى و نە چانتكى و نە نانى و نە پارەیان و بلا كەسى دوو كراس د گەل دا نەبن.⁴ چ مالا ھوين بچنى، ل وېرى بىنن، ھەتا ھوين ژ وى باژېرى دەرەكەفن.⁵ ئەگەر خەلكى باژېرەكى ھوين قەبىل نەكرن، دەمى ژ باژېرى دەرەكەفن، توژى ژ پىنن خۆ داقوتن، دا ل سەر وان ببىتە شاھدەيى.»⁶ ئەقچا ئەو دەرەكەفتن و چوونە گوندان و ل ھەممى جھان مزگىنى دگەھاند و خەلك ساخ دكرن.

دانپیدانا پەتروسی کو عیسا مەسیحە

(مەتتا 13:16-19؛ مەرقۆس 8:27-29)

18 دەمى عيساي ب تنى نفيژ دكر و شاگردين وى ل گهل بوون، پرسيار ژ وان كر: «خهلك دييژن ئەز كيمه؟» 19 ئەوان بەرسقا وى دا: «هندهك دييژن تو يوحهنايي تافيركەرى و هندەك دييژن تو ئلياسى و هندەك ژى دييژن تو ئيك ژ پيغەمبەري كەفتى ژ مرنى رابووى.» 20 عيساي گۆتە وان: «و هوين چ دييژن، ئەز كيمه؟» پەتروسى بەرسقا وى دا و گۆت: «تو مەسيحى خوديى.»

عيسا پيشينيا مرن و رابوونا خو دکەت

(مەتتا 16:20-28؛ مەرقۆس 8:30 تاكو 1:9)

21 لى عيساي ئەو ب توندى ئاگەهدار کرن و فەرمان ل وان کر، کو قى چەندى نەبيژنە كەسى 22 و گۆت: «دقيت كورپى مروث گەلەك ئازارى بکيشيت و ژ لاي ريهسى و سەرۆکين کاهنان و مامۆستايين دەستورى قە بهيتە رەتکرن و بهيتە کوشتن و ل رۆژا سيپى رابيتە قە.»

23 پاشى گۆتە هەميان «ئەگەر ئيكي بقيت ل دويث من بهيت، بلا خو ماندهلP بکەت و هەر رۆژ خاچا خو هەلگريت و ب دويث من بکەفيت. 24 هەر کەسى بقيت ژيانا خو قورتال بکەت، دى وى ژ دەست دەت، لى ئەوى ژيانا خو پيخەمەتى من ژ دەست بدەت، دى وى قورتال کەت. 25 چنکو ما دى چ مفايى مروقى بيت، ئەگەر جيهان هەمى ب دەست خو قە ئينا، لى خو ژ دەست دا، يان ژى خو دۆراند؟ 26 چنکو هەر کەسى شەرمى ب من و پەيقين من بکەت، کورپى مروث ژى، دەمى ب مەزناھيا خو و يا بابى خو و يا فريشتهي پيرۆز قە دەيت، دى شەرمى پى کەت. 27 لى ب راستى دييژمە هەو: هندەك ژ ئەوين ل قيرى راولەستياين، تاكو هاتنا پاشايەتيا خودى نەبينن، تام ناکەنە مرنى.»

دياربوونا مەزناھيا عيساي

(مەتتا 17:1-8؛ مەرقۆس 9:2-8)

28 نيزيكي هەشت رۆژان پشتى وان ئاخفتنان، عيساي پەتروسى و يوحهنا و يەعقوب ل گهل خو برن و سەرکەفتە چياھىكى، داکو نفيژى بکەت. 29 دەمى عيساي نفيژ دکر، ديمەنى ديمى وى هاتە گوھورين و جلکين وى سپى بوون و تەيسين. 30 ژ نشکەكى قە دوو زەلام ل گهل دئاختن، ئيك ژ وان مووسا بوو و يى دى ئلياس بوو. 31 ئەو هەردوو ب مەزناھى ديار بوون و بەحسى دەرکەفتنا عيساي^r دکر کو نيزيك ببوو ل ئورشەليمى ب جھ بينيت. 32 خەوى چاقين پەتروسى و يىن د گهل دا گران کربوون، لى دەمى باش هشيار بووين، مەزناھيا وى و هەردوو مروقين ل گهل وى راولەستياى ديتن. 33 دەمى هەردوو مروث ژ عيساي دوير کەفتين، پەتروسى گۆتە عيساي: «مامۆستا، باش بوو ئەم ل قيرى! ئەقجا دا ئەم سى کەپران چیکەين، ئيك بو تە، ئيك بو مووسا و ئيك ژى بو ئلياسى.» وى نەدزانی وى چ دگۆت، 34 لى دەمى ئەوى ئەو ئاخفتن دکر، عەورەك هات و سيبەر ل وان کر. دەمى کەفتينە ناف عەورى، شاگرد ترسيان. 35 دهنگەك ژ عەورى هات و گۆت: «ئەقەبە کورپى من يى من هەلبژارتى، گوھى خو بدەنى.» 36 دەمى دهنگ ژ عەورى دەرکەفتى، وان عيسا ب تنى ديت، ئيدى ئەف رويدانە قەشارت و ل وان رۆژان ئەو تشتى ديتى نەگۆتە کەسى.

عيسا گيانى پيس ژ زارۆکەكى دەرديخيت

(مەتتا 17:14-18؛ مەرقۆس 9:14-27)

37 ل رۆژا پاشتر دەمى ژ چياى هاتينە خواری، جەماوەرەكى زۆر کەفتنە پيشيا وى 38 و زەلامەكى ژ ناف وان گازی کر: «مامۆستا، ئەز هيقيى ژ تە دکەم تو بەرى خو بدەيه کورپى من، چنکو ئیکانەيى منە. 39 ژ نشکەكى قە گيانەكى پيس وى دهنگيقيت و دەملدەست دکەتە قيرى. ئەو تەپى دئينيتى و کەف ب سەر دەفى دکەفيت، دەرشينيت و زوى ب زوى ژئەناييت. 40 من هيقيى ژ شاگردين تە کر کو وى ژى دەرئينخن، لى

9P:23 ئينکار

9P:25 ئانکو: خو ژ ئيانى خو سارەت کر

9P:31 ئانکو مرنا وى

گوندهكى سامهريان عيساي رت دکته

51 دهمی رۆژین بلنبدوونا وی نيزيك بووین، بریار دا بچیتته ئورشه لیمى. 52 وی هندهك هنارتی ل پیشیا خو هنارتن، چونه گوندهكى ژ گوندين سامهريان، داکو خانیهكى بو وی ل وی گوندى تاماده بکهن. 53 لی رازی نهبوون پیشوازا وی بکهن، چنکو ئەو بهرهف ئورشه لیمى قه دچوو. 54 دهمی ههردوو شاگردین وی یه عقوب و یوحه نناى ئەف تشته دیتی، گۆتن: «خودان، ته دقیت ژ خودی بخوازین ئاگر ژ ئەسمانان بهیتته خواری و وان ب ئیکجاری بسوژیت؟» 55 ئینا عيسا ل وان زقری و ئەو پاشقه برن، 56 پاشی چونه گوندهكى دی.

مهرجین دویشهفتنا عيسای

(مهتا 8:19-22)

57 دهمی د ریکى دا دچوون، ئیکى دگۆتی: «تو کیشه بچی، دی ل دویف ته هیم.» 58 ئینا عيسای گۆتی: «رویشیان کون رویشیین ههین و بالندهیین ئەسمانى هیلینین ههین، لی کورى مرۆف چ جه نینن سهرى خو دانیتى.» 59 گۆته ئیکى دی: «ل دویف من وه ره.» لی وی مرۆفی گۆت: «خودان، دهستوریا من بده، دا ئەز ل پیشی بچم بابى خو قه شیرم.» 60 عيسای گۆتی: «بهیلە مری مرین خو قه شیرن. لی تو هه ره مزگینیا پاشایه تیا خودی بده.» 61 ئیکى دی گۆتی: «خودان، ئەز دی ب دویف ته کهقم، لی تو دهستوریا من بده، ئەز ل پیشی خاترا خو ژ مالا خو بخوازم.» 62 عيسای گۆتی: «کەس نینه دهستى خو دانیته سه رهنجاری و بهرى خو بده ته پشت خو و ب کیر پاشایه تیا خودی بهیت.»

مهسیح ههفتی و دوو کهسان دهنیریت

10 پشته هنگی خودانى ههفتی و دوو^s کهسین دی ژى دهستنیشان کرن و دوو دووه ل پیشیا خو هنارتنه هه ره جه و باژیری کو دقیا بچیتى² و گۆته وان: «دروین گه له که، لی پاله دکيمن، لهوما ژ خودانى دروینی بخوازان، دا پاله یان بو دروینا خو بهنیریت. 3 هه رن! ئەفه ئەز هه وه وه کو بهرخان بو

نهشیان.» 41 عيسای بهرسف دا و گۆت: «هه ی نفشى بیباوه ر و خوار، تا کهنگی دی د ناف هه وه دا مینم و بیهنا خو ل هه وه فره ه کم؟» گۆته زه لامى: «کورى خو بینه قیری.» 42 دهمی زارۆک دهات، ئەجنه ی ئەو ل ئەردی دا و ته پى گرت. عيسای ل گیانی پیس هه پتاند و زارۆک ساخ کر و داڤ بابى وی. 43 ئینا هه می ژ مه زناهییا خودی بهه تین.

عيسا جاره کا دی پیشیبینیا مرنا خو دکته

(مهتا 17:22-23؛ مهرقوس 9:30-32)

هپشتا هه می د گوهشینا کربارین عيسای دا مابوون، عيسای گۆته شاگردین خو: 44 «هوبن قى ئاخفتنى بکه نه د گوهین خو دا: چ نه مایه دی کورى مرۆف رادهستى مرۆقان هپته کرن.» 45 لی ئەو د قى ئاخفتنى نه گه هشتن و ژ وان هاتبوو قه شارتن، لهوما ئەو تینه گه هشتن. ترسیان ژى پرسیارى ده رباره ی وی ئاخفتنى ژى بکه ن.

کیه یی هه ری مه زن؟

(مهتا 18:1-5؛ مهرقوس 9:33-37)

46 د سه ر قى چهندى را د ناف وان دا کیشمه کیشهك چیبوو، کا د ناف وان دا یی هه ری مه زن کیه. 47 لی عيسای ئەوا د دلی وان دا زانی، ئەقجا زارۆکهك ئینا و ب ره خ خو قه راوه ستاند 48 و گۆته وان: «هه ره کهسى ب ناڤى من قى زارۆکی قه بیل بکه ت، ئەوی ئەز قه بیل کرم و یی من قه بیل بکه ت، ئەوی ئەو قه بیل کر یی ئەز هنارتیم. هه ره کهسى د ناف هه وه هه میان دا یی هه ری بچوبک بیت، ئەوه یی مه زن.»

یى دژى هه وه نه بیت، ل گه له وه وه یه

(مهرقوس 9:38-40)

49 پاشی یوحه نناى گۆت: «مامۆستا، مه کهسهك دیت ب ناڤى ته ئەجنه ده رد ئیخستن، لی مه نه هیلا وی کاری بکه ت، چنکو ئەو ل گه له مه ب دویف ته ناکه قیت.» 50 ئینا عيسای گۆتی: «ریکی لی نه گرن، چنکو ئەوی دژى هه وه نه بیت، د گه له هه وه دایه.»

مه. « 18 عيسای گۆته وان: «من ئېلبیس دیت وه کو برویسیی ژ ئەسمانی کەفت. 19 ئەقە من هند دەستەهلەت دا هەو، دا هوین پی ل مار و دوپیشک و هەمی هیزا دوژمنی بکەن و چ تشت نەشیت چ زبانی ل هەو بکەت، 20 لی ب قی چەندی دلخۆش نەبن، کو گیانین پیس دکەقنە ژیر دەستەهلەتات هەو، بەلکو دلخۆش بب، چنکو ناچین هەو ل ئەسمانان بین هاتینە نقیسین.»

دلخۆشیا عيسای

(مهتا 11:25-27؛ 13:16-17)

21 د وی گافی دا عيسا گەلەك ب گیانی پیرۆز دلخۆش بوو و گۆت: «باب، خودانی ئەرد و ئەسمانی، ئەز سوپاسیا تە دکەم، چنکو تە ئەف تشتین هەنی ژ تیگەهشتی و ئاقلەندان قەشارتن و تە بو زارۆکان ئاشکرا کرن. بەلی باب، چنکو هۆسا د دیتنا تە دا باش بوو.» 22 «هەمی تشت ژ لای بابی من قە بو من بین هاتینە دان. کەس زانیت کور کیه ژبلی بابی، هەر وەسا کەس زانیت باب کیه ژبلی کوری و هەر کەسی کوری بقیت بابی بو وی ئاشکرا بکەت.» 23 پاشی ل شاگردان زقری و گۆته وان ب تنی: «خوزبکین وان چاقان بین وی چەندی دبینن یا هوین دبینن. 24 ئەز دبێژمە هەو: گەلەك پیغەمبەر و پاشایان حەز دکر وی چەندی ببینن یا هوین دبینن، لی وان نەدیت، وان حەز دکر وی چەندی ببهیسن یا هوین دبهیسن، لی وان نەبهیست.»

نمونهیا سامهیری چاک

25 وی گافی زانایەکی دەستوری رابوو دا وی تاقی بکەت و گۆتی: «مامۆستا، ئەز چ بکەم دا بېمە میراتگری ژيانا هەر وەهەر؟» 26 عيسای گۆتی: «د دەستوری دا چ هاتیە نقیسین؟ تۆ چەوا دخوینی؟» 27 ئینا بەرسف دا: «ژ هەمی دلخی خۆ و ژ هەمی دەروونی خۆ و ب هەمی هیزا خۆ و ژ هەمی

ناف گورگان دەنیرم. 4 نە جزدانکی، نە چانتکی و نە پینلاقان هەلنەگرن و د ریکی دا سلاقی ل کەسی نەکن. 5 هەر مالا هوین بچنی ل پیشیی بیژن: «تاشتی ل سەر قی مالی بیت.» 6 ئەگەر ل ویری مرقەقەکی هەژی تاشتی هەبیت، دی تاشتیا هەو ل سەر وی مینیت، ئەگەر نەبیت، دی بو هەو قەگەریتەقە. 7 هوین د وی مالی دا بمینن و بخۆن و قەخۆن ژ وی تشتی وان هەمی، چنکو پالە هەژی کرپیا خویە. ژ مالهکی بو مالهکی نەچن. 8 هەر باژیری هوین بچنی و هەو وەرگریت، ژ وی خوارنی بخۆن ئەوا بو هەو دەهیتە پیشکیش کرن. 9 نەساخین تیدا ساخ بکەن و بیژنە خەلکی: «پاشایەتیا خودی یا نیزیکی هەو بووی.» 10 لی هەر باژیری هوین بچنی و هەو قەبیل نەکەت، دەرکەقنە کولانین وی باژیری و بیژن: 11 «خۆ تۆزا باژیری هەو ژی، ئەوا ب پینین مه قە مای، ب سەر هەو دا دادقوتین، لی ئەقی بزانی: پاشایەتیا خودی یا نیزیکی بووی.» 12 ئەز دبێژمە هەو: ل وی رۆژی دی رهوشا سەدومی ژ یا وی باژیری باشر بیت.

نەخوزبکین باژیرین بیباوهر

(مهتا 11:20-24)

13 نەخوزبکین تە خۆرازین! نەخوزبکین تە بیت ساید! ئەو حنیرین ل ناف هەو روی داین، ئەگەر ل سور و ساید روی دابان، ئەو هەر ژ میژە دا ل خۆ زقن، کو خاری 4 بکەنە بەر خۆ و روینن خولی ب سەری خۆ دا کەن. 14 لی ل دادکرنی دی رهوشا سور و سایدایی ژ یا هەو باشر بیت. 15 تۆ ژی هەمی کەفەرناحوم، ما دی بو ئەسمانی هییه بلندکرن؟ نەخیر! تۆ دی کەقیە واری مریان.^v

16 ئەوی گوهداریا هەو بکەت، ئەوی گوهداریا من کر و ئەوی هەو رەت بکەت، ئەز رەت کرم و یی من رەت بکەت، ئەوی ئەو رەت کر یی ئەز هنارتیم.»

قەگەرپانا حەفتی و دوویان

17 پاشی هەر حەفتی و دوو ب دلخۆشی قەگەرپان و گۆتن: «خودان، ب ناخی تە، خۆ ئەجنە ژی دکەقنە ژیر دەستەهلەتات

^t13:10 خۆرازین و بیت ساید دوو گوندین دەقەرا جەلیل بوون.

^u13:10 خرار نیشان بوو بو تۆبەکرنی. ل فەرەهنگۆکی بنیره.

^v15:10 ئانکو دۆزەخی. ل فەرەهنگۆکی بنیره

پیدئیه و مەریەمی بۆ خۆ بەهرا باش یا هەلبژارتی کو ژێ ناهێتە ستاندن.»

نقیژا خودانی

(مەتا 6:9-13؛ 7:11-11)

11 ¹ عیساى ل جەهەكى نقيژ دكر، دەمی نقيژا خۆ ب دویماهی ئینای، ئیک ژ شاگردین وی گۆتی: «خودان، مە فییری نقيژان بکە، هەر وەکو یوحەننای ژى شاگردین خۆ فیر کرین.» ² ئینا گۆتە وان: «دەمی هوین نقيژى دکن، بیژن:»

«بابۆ،

بلا نافی تە پیروژ بیت.

بلا پاشایەتیا تە بهیت.

³ نانی تیرا مە، هەر روژ بدە مە.

⁴ ل گونەهین مە بیورە،

چنکو ئەم ژى ل وان هەمی کەسان دبورین، بین گونەھ د

دەرەقا مە دا کرین.

و مە نەئیخە د تاقیکرنی دا.»

⁵ پاشی گۆتە وان: «کی ژ هەویدە کو هەقالەك هەبیت و نیقا

شەقی بچیتە نك و بیژیتی: «هەقال، سى نانان ب قەر بدە من،

⁶ چنکو هەقالەك من ب رېنگى یی هاتیە نك من و من چ نینە

بدەمی.» ⁷ لى هەقالی وی بەرسقا وی بدەت و د ژورقە بیژیتی:

«سەری من گێژ نەكە، من دەرگەهی گرتی ئەز و زارۆکین خۆ

بیین د ناڤ نقيژان دا، ئەز نەشیم رابم و بدەمە تە.» ⁸ ئەز دیژمە

هەوە: ئەگەر نە ژ بەر هەقالینی رابیت و بدەتی، لى ژ بەر

رژدبوننا وی دى رابیت و ل دویڤ پیدئیا وی دەتی. ⁹ ئەڤا ئەز

دیژمە هەوە: بخوازن، دى بۆ هەوە هیتە دان. لى بگەرن، دى

بیین. دەرگەهی بقوتن، دى بۆ هەوە هیتە قە کرن. ¹⁰ چنکو هەر

کەسى بخوازیت دى وەرگرت و یی لى بگەریت دى بینیت و

یى دەرگەهی بقوتیت دى بۆ وی هیتە قە کرن.

¹¹ کا ئەو کێژ بابە ژ هەوە، کورپى وی ماسیەکی ژى بخوازیت،

دى مارەکی ژ پینشە دەتی؟ ¹² یان هیكەکی ژى بخوازیت، ما

دى دویپشکەکی دەتی؟ ¹³ ئەڤا ئەگەر هوین، سەرەرای کو

هزرا خۆ حەز ژ خودان خودایى خۆ بکە»^w و «حەز ژ نيزیکى خۆ

بکە، وەك چەوا تۆ حەز ژ خۆ دکەى.»^x ²⁸ عیساى گۆتی:

«بەرسقا تە یا دروستە، ئەگەر تە پی کر دى ژى.» ²⁹ لى ئەوی

دڤیا خۆ وەك مەرۆقەکی چاك دەرئیخیت. ئەڤ پرسیارە ژ عیساى

کر: «نيزیکى من کیه؟» ³⁰ عیساى بەرسقا وی دا و گۆتی:

«مەرۆقەك ژ ئورشەلیمی ژوردا دەتە ئەریحا، ئەو مەرۆڤ کەفتە د

لەپی رېگران دا و شەلاند و قوتا و نیڤ کوشتی هیلا و چوون.

³¹ وەسا چیبوو کاهنەك د وی رېکی را بوری و چاڤى وی ب وی

مەرۆقی کەفت، لى ئەو چوو رەخى دى یی رېکی و ژى دەر باز

بوو. ³² هەر وەسا ئیک ژ لیڤیان د وی رېکی را هات، بەری خۆ

دایى و ئەو ژى چوو رەخى دى یی رېکی و ژى دەر باز بوو.

³³ لى رېنگەکی سامەری د وی رېکی را بوری و دەمی چاڤى وی

ڤى کەفتی، دلخى وی پی سۆت. ³⁴ ئینا خۆ نيزیک کر و زەیت

و شەراب ب برینین وی دا کرن و پیچان، پاشی ل دەواری خۆ

سیار کر و گەهاندە خانى و چاڤى خۆ دایى. ³⁵ ل روژا پاشتر،

دوو دینار^y ئینانە دەری و دانە خودانى خانى و گۆتی: «چاڤى خۆ

بدى و هندی تۆ پتر ل ڤى مەرۆقی بمەزىخی، دەمی ئەز قەدگەرم

دى دەمە تە.» ³⁶ ئەڤجا ب هزرا تە کی ژ وان هەر سییان نيزیکى

وی کەسى بوو یی کەفتیە دەستی رېگران؟» ³⁷ ئەوی بەرسقا

عیساى دا و گۆت: «ئەو مەرۆڤى دلۆڤانى پی برى.» عیساى

گۆتی: «هەرە تۆ ژى وەکو وی بکە.»

عیسا ل مالا مەرتایى و مەریەمی

³⁸ دەمی عیسا و شاگردین خۆ ب رى دچوون، گەهشتنە

گوندەکی. ژنەکی دگۆتنی مەرتا ئەو ل مالا خۆ میڤان کر.

³⁹ ئەوی ژنى خویشکەك هەبوو دگۆتنی مەریەم، ل نك پیین

خودانى روینشت و گوھی خۆ ددا گۆتین وی. ⁴⁰ هندی مەرتا

بوو ب خزمەتی قە گەلەك شەپرزە ببوو، ئینا هات و گۆتە

عیساى: «خودان، تە های ژى نینە کو خویشکا من ئەز یا

هیلایم دا ب تنى خزمەتی بکەم؟ بیژى بلا هاری من بکەت.»

⁴¹ خودانى بەرسقا وی دا و گۆت: «مەرتا، مەرتا، تۆ خەما

گەلەك تشتان دخوی و یا شەپرزەیی، ⁴² لى ب تنى تشتەك یی

^w 27:10 گۆتارا موسای 6:6

^x 27:10 پەرستن و پیروزی 19:18

^y 35:10 ل وی سەردەمی هەر دینارەك، کرپیا روژەکی یا پالەى بوو.

بزفرمه مالا خو یا ئەز ژێ دەرکهفتم. ²⁵ دەمی دگههته مالی، دینیت یا مالشتی و لیکدايه. ²⁶ پاشی دچیت هفت گیانین دی بین ژ خو پیستر دئینیت و دچنه د وی جهی دا و تیدا تاکنجی دبن، ئەفجا رهوشا دویمایی یا وی مروقی ژ یا بهری کمباخر لی دهیت.»

بهختهوهریا راستهقینه

²⁷ دەمی هیشتا عیسا دئاخفت، ژنهکی ژ ناف کۆمی دهنگی خو بلند کر و گوت «خوزیکین وی زکی تو هه لگرتی و وان مەمکین ته شیر ژ میژتی.» ²⁸ لی عیسا گوت: «به لکو پتر خوزیکین وان ئەوین گوھ ل په یفا خودی دبن و پی دکهن.»

نیشانا یونس پیغه مبهری

(مهتا 12:38-42؛ مەرۆس 8:12)

²⁹ دەمی خه لک پتر لی خرڤه دبوون، عیسا دهست پی کر و گوت: «ئەف نفشه، نفشه کی خرابکاره، نیشانه کی دخوازیت، لی ژبلی نیشانا یونسی چ نیشان بو فی نفشی ناهینه دان. ³⁰ کا چهوا یونس بو خه لکی نهینه وا بوویه نیشان، ههروهسا کورپی مروق ژ دی بیته نیشانا فی نفشی. ³¹ شازنا باشووری ^b دی د روژا دادکرنی دا، ل گه ل مروقین فی نفشی رابیت و دی وان گونهبهار کت، چنکو ئەو ژ دویمایا جیهانی هات، دا گوھ بدته ناقلمه ندیا سلیمانی. ئەف ئیکی ژ سلیمانی مهزنتر ل قیرییه. ³² خه لکی نهینه وا دی د روژا دادکرنی دا ل گه ل فی نفشی رابن و دی وی گونهبهار کت، چنکو ئەو ژ بهر ئاگه هداریا یونسی راگه هاندی، ل خو زقربن. ئەف ئیکی ژ یونسی مهزنتر ل قیرییه.

چرای ل هشی چاقه

(مهتا 5:15؛ 6:22-23)

³³ کسه ک چرایه کی هه لناکات و دانپته ئه رده کی قه شارتی، یان دانپته بن تامانه کی، لی دی دانپته سه ر چرادانکی، داکو ئەوین دهینه د ژورڤه روئاهیی بینن. ³⁴ چرای ل هشی چاقه.

د خرابن ژی، دزانن تشتین باش بدنه زارۆکین خو، پا چهند مسۆگه رتر بابی ل ئەسمانی دی گیانی پیروژ دته وان کسهین ژی دخوازن.»

عیسا و به عله بول

(مهتا 12:22-30؛ مەرۆس 3:20-27)

¹⁴ جاره کی عیسا ئەجنه یه ک ژ مروقه کی دهر دئیکست. وی ئەجنه ئەو مروق لال کربوو و دەمی ئەجنه هاتیه دهر دئیکستن، پی لال ئاخفت و خرڤه بووی حیبه تی بوون. ¹⁵ لی هنده کان ژ وان گوت: «ئەو ب دهسته لاتا به عله بولی ^z سه روکی ئەجنه یان، ئەجنه یان دهر دئیکخت.» ¹⁶ هنده کین دی داکو تاقی بکهن نیشانه ک ژ ئەسمانی ژی خواست. ¹⁷ لی عیسا هزرین وان زانین و گوتی: «هه ر پاشایه تیه کا دووبه ره کی بکه فیه د ناف دا، دی ویران بیت و هه ر ماله کا دووبه ره کی بکه فیه د ناف دا، دی هه رفیت. ¹⁸ ئەفجا ئەگه ر دووبه ره کی بکه فیه د ناف ئبلیسی ژی دا، چهوا پاشایه تیا وی دی خو راگریت؟ هه وه گوت ئەز ب «به عله بولی» ئەجنه یان دهر دئیکخم، ¹⁹ لی ئەگه ر ئەز ب «به عله بولی» ئەجنه یان دهر دئیکخم، پا کورپن هه وه ^a ب کی دهر دئیکخن؟ ژ بهر هندی ئەو دی دادقانی هه وه بن. ²⁰ لی ئەگه ر ئەز ب تبلا خودی ئەجنه یان دهر دئیکخم، ئەف پاشایه تیا خودی یا ب سه ر هه وه دا هاتی. ²¹ دەمی زه لامه کی هیزدار ب چه کین باش زیره فانیی ل مالا خو دکت، ناقمالیا وی دی د ئیمناهیی دا بیت. ²² لی دەمی ئیکی ژ وی ب هیزتر هیرشی بکه تی و بشیتی، ئەو چه کین وی پشتا خو پی گه رم دکر ژی دستینیت، پاشی کله پوبرتی لیکفه دکت. ²³ هه ر کسه ی ل گه ل من نه بیت، ئەو دژی منه و هه ر کسه ی ل گه ل من خرڤه نه کت ئەو بژاله دکت.

قه گه ریا نا گیانی پیس

(مهتا 12:43-45)

²⁴ دەمی گیانی پیس ژ مروقی دهر دکه فیت، د ناف بیابانی دا ل هه وانگه هه کی دگه رییت، لی نایینیت. هنگی ئەو دبیژیت: «دا

^z 15:11 به عله بول ناخی سه روکی ئەجنه یانه، ئانکو ئبلیسی. ل فه ره نگوکی بنپه ر.

^a 19:11 کورپن هه وه بهه را پتر مه به ست پی شاگردین فه رسیانه، یان ژی شاگردین عیسا ی مه سیح ب خونه کو ئەو ژی جو هینه.

^b 31:11 مه به ست پی شازنه کا سه به ئیه. هنده ک بوچوون دبیژن ناخی وی به لقیس بوو.

قى چەندى ئى ئاقلمەندىا خودى گۆت: «ئەز دى پىغەمبەر و ھنارتىان بۇ وان ھىنېرم، لى ئەو دى ھىندەك ژ وان پىغەمبەر و ھنارتىان كوژن و ھىندەكان تەپەسەر كەن.»⁵⁰ لەوما خوينا ژ ھەمى پىغەمبەرەن ھاتىيە رشتن، ھەر ژ دامەزراندنا جىھانى، دى ژ قى نەشى ھىتە خواستن،⁵¹ ھەر ژ خوينا ھابىلى تا خوينا زەكەرباى، ئەو دى ناھىرا قوربانگەھ و پەرسىگەھى دا ھاتىيە كوشتن. ئەز دىبىزمە ھەو: بەلى، ئەو خوينا دى ژ قى نەشى ھىتە خواستن.⁵² نەخوزىكىن ھەو گەلى زانايىن دەستورى، چىكو ھەو كىلىلا زانينى بر. ھوينا ب خۇ ب ژۆر نەكەفتن و بۇ يىن ب ژۆر دكەفتن ژى بوونە ئاستەنگ.»

⁵³ دەمى ئەو ژ وىرى دەرکەفتى، مامۇستايىن دەستورى و فەرىسيان دەست ب دوژمندارىا وى كر و ئەو رادكىشا گەلەك بابەتان⁵⁴ و چاقى وان لى بوو داکو ب ئاخفتنەكى بئىخەنە داقان.

ئاگەھداركرن ژ دوورپواتىيى

12 دى دەمى دا ب ھزاران مرؤف كۆمبوون، تا گەلەك ژ وان پى ل ئىكودوو ددانا، وى دەست پى كر و ل بەراھىيى ل گەل شاگردىن خۇ ئاخفت و گۆت: «ھىشار بن ژ ھەقىرتىشى فەرىسيان، كو دوورپواتىيە.² چ نەپەنى نىنن ئاشكرا نەبن و چ قەشارتى نىنن نەھىنە زانين.³ لەوما يا ھەو د تارىيى دا گۆتى، دى د رۆناھىيى دا ھىتە بەيستن و ئەو تىشتىن ھەو د ژۆران قە ب پستەپستى گۆتىن، دى ل بانان ھىنە گازى كر.

بزائن كا ژ كى بترسن

(مەتتا 10:28-31)

⁴ گەلى خۆشتىيان، ئەز دىبىزمە ھەو: ژ وان نەترسن يىن لەشى دكوژن و پاشى ژ وى پىشە نەشىن چ دى بکەن.⁵ لى ئەز دى نىشا ھەو دەم ژ كى بترسن: ھوينا ژ وى بترسن يى دىشت پىشتى كوشتنى ھەو بەھاقىيىتە د دوژەخى دا. بەلى، ئەز دىبىزمە ھەو، ھوينا ژ وى بترسن.⁶ ما نە پىنج چوپچك ب دوو فلىسان دەپنە فرۆتن؟ ل گەل ھىندى خودى چ ژ وان ژ بىر ناكەت.⁷ خۇ موپىن سەرى ھەو ژى د ھىمارتىنە. ئەقجا نەترسن ھوينا ژ گەلەك چوپچكان ب بەھاترن.

ئەگەر چاقى تە يى ساخلمە بيت، لەشى تە ھەمى دى يى ب رۆناھى بيت، لى ئەگەر چاقى تە يى خراب بيت، دى لەشى تە ژى ھەمى يى تارى بيت.³⁵ ئەقجا ھىشار بە نەكو رۆناھى يا د لەشى تە دا بىتە تارى.³⁶ ئەگەر لەشى تە ھەمى رۆناھى بيت و چ رەخىن تارى لى نەبن، دى ھەمى لەش رۆناھى بيت، ھەرۋەكو دەمى چرايەك ب شەوقا خۇ تە روھن دكەت.»

عیسا فەرىسيان و مامۇستايىن دەستورى پاشقە دەتە

(مەتتا 1:23-36؛ مەرقۇس 12:38-40؛ لوقا 20:45-47)

³⁷ دەمى عیسا دئاخفت، ئىكى فەرىسى داخواز ژى كر كو فرايىن ل نك وى بخۆت. عیسا چوو مالا وى و ل سەر سفرى روینشت.³⁸ لى يى فەرىسى ھىبەتى بوو، دەمى دىتى عىسای ژ بەرى خوارنى دەستىن خۇ نە شوپشتن.³⁹ ئىنا خودانى گۆتى: «ھوينا فەرىسى دەرقەيا پەرداغ و سىنىكىن خۇ دشوون، لى د ناخى خۇ دا ھوينا ژ چاقىسى و خرابىيى دپرن.⁴⁰ ھەى بى مەژىنو، ما ئەو دەرۋەيا وى چىكرى ناقدایا وى ژى چىنەكرى؟⁴¹ بەلكو ئەوا د ناف پەرداغ و سىنىكىن ھەو دا بکەنە خىر، ھىكى ھەمى تىشت دى بۇ ھەو پاقز بن.⁴² لى نەخوزىكىن ھەو گەلى فەرىسيان! چىكو ھوينا دەھىكى ژ پوینگى و جاترى و ھەر كەسكاتىيەكى ددەن، لى ھوينا دادپەرۋەرىيى و ھەزژىكرنا خودى، ب پاش گوھىن خۇ قە دەھاقىژن. پىدقى بوو ھەو ئەو ژى كرىا و يا دى ژى ب پاش گوھىن خۇ قە نەھاقىتبا.⁴³ نەخوزىكىن ھەو گەلى فەرىسيان، چىكو ھوينا د كنىشتەيان دا ھەز ژ كورسىكىن پىشىيى دكەن و ل بازاران سلاڭ لى بەپنە كر.⁴⁴ نەخوزىكىن ھەو، چىكو ھوينا وەكو گۆرىن قەشارتىنە، مرؤف د سەر را دچن و نزانن گۆرە.»

⁴⁵ ئىك ژ زانايىن دەستورى گۆتى: «مامۇستا، تۆ ب قى گۆتتا خۇ مە ژى كرىت دكەى.»⁴⁶ ئىنا گۆت: «نەخوزىكىن ھەو ژى گەلى زانايىن دەستورى، چىكو ھوينا بارىن گران ل مرؤقان دكەن، لى ھوينا تىلەكى ژ تىلېن خۇ نادەنە بەر.⁴⁷ نەخوزىكىن ھەو، چىكو ھوينا پىغەمبەرەن ئاقا دكەن و بابكالىن ھەو ئەو پىغەمبەرىن كوشتىن.⁴⁸ ئەقجا ھوينا شاھدەيىيى ددەن كو ب كارىن بابكالىن خۇ د رازىنە، چىكو وان پىغەمبەر كوشتن و ھوينا گۆرىن وان ئاقا دكەن.⁴⁹ ژ بەر

پیدئیه باوهدار دانپیدانی ب عیسی بکته

(مهتتا 10:33-32؛ 12:31-32؛ 10:19-20)

خهمین خو بهیلنه ب هیثیا خودی قه

(مهتتا 6:25-34)

22 پاشی گۆته شاگردین خو: «ژ بهر فی ئەگەری ئەز دبیژمه ههوه: خه ما ژيانا خو ههلهنگرگن کا دی چ خون، یان لهشی خو کا دی چ کهنه بهر خو، 23 چنکو ژيان نه ب تنی خوارنه، لهش ژي نه ب تنی جل و بهرگه. 24 ههرا خو د قهلهرهشکان دا بکهن: ئەو نه دچین و نه دروین، نه چ کوار و نه ژي عومبار ههنه، لی خودی ب خودان دکته. ئەقجا هوین چهند ژ بالندهیان ب بهاترن! 25 ما کی ژ ههوه ب خه مخوارنی دشیته دهژمیرهکی ل سهر ژبی خو زیده بکته؟ 26 ئەگەر هوین نهشین کارهکی هوسا یی بچویک بکهن، بۆچی هوین خهمی ژ یین مایی دخن؟ 27 بهری خو بدنه سیسنان چهوا وهراری دکهن: نه خو دوهستین و نه رستنی دکهن، لی ئەز دبیژمه ههوه: خو سلیمانی ژي، د ههمی مهزناهییا خو دا، وهکو ئیک ژ فانا جلین جوان ل بهر خو نه کرینه. 28 ئەگەر خودی گیایی زهقیی یی ئەقرۆ ههی و سوبههی دهاقیژنه د تهنویری دا هوسا ب جلك بئیحیت، ئەری گهلی کیمباوهران، ما نه گهلهک مسۆگهتره ئەو ههوه ب جلك بئیحیت؟ 29 هوین بزاقی بو خوارن و قهخوارنی نه کهن و خهمان نهخون، 30 چنکو مللهتین جیهانی^d بزاقی بو فان هه میان دکهن و بابی ههوه دزانیت کو ههوه پیدئیا ب فان ههی. 31 لی هوین بزاقی بو پاشایهتیا خودی بکهن و ئەقه ژي دی بو ههوه هینه دان. 32 نهترسه، کهری پهزی یی بچویک، چنکو بابی ههوه پینخۆش بوو کو پاشایهتی بدته ههوه.

گهنجینهیی ل ئەسمانی

(مهتتا 6:19-21)

33 ئەوی ههوه ههی بفرۆشن و بکهنه خیر. بو خو کیسکان چیکهن کو پویچ نابن و گهنجینهیهکی ل ئەسمانان کو چ جارن فالاً ناییت، ل وی جهی نه دز نێزیک دبن و نه خویرک دکهقنی. 34 چنکو گهنجینهیا ههوه ل کیری بیت، دلێ ههوه ژي دی ل ویری بیت.

8 ئەز دبیژمه ههوه: ههه کەسی ل بهرامبهری مرۆفان دانپیدانی ب من بکته، کورێ مرۆف ژي ل بهرامبهری فریشتهیی خودی دی دانپیدانی ب وی کته، 9 لی ئەو کەسی ل بهرامبهری مرۆفان من ماندهل^e بکته، دی ل بهرامبهری فریشتهیی خودی هیتته ماندهلکرن. 10 ههه کەسی گۆتته کا خراب د دهرههقا کورێ مرۆف دا بیژیت، دی ل وی هیتته بورین. لی ئەوی کورفیان د دهرههقا گیانی پیروژ دا بکته، ل وی ناهیتته بورین. 11 دهمی ههوه بو کنیشتیهیان و هوکمدار و دهستههلاتداران رادکیشن، خهمی نهخون کا دی چهوا بهرهفانیی ژ خو کهن و چ بیژن. 12 چنکو گیانی پیروژ هنگی دی ههوه فیر کته کا چ پیدئیه هوین بیژن.»

نمونهیا دهوله مهندي دهبنگ

13 ئیکی ژ کۆمبوویان گۆتی: «مامۆستا، بیژه برای من، بلا بههرا من ژ میراتی بدته من.» 14 ئینا گۆتی: «کابرا، کن ئەز ل سهر ههوه کریمه دادفان و لیکقه کهر؟» 15 پاشی گۆته جقاتی: «هشیار بن خو ژ چاقبرساتیی بیارین، چنکو ژيانا مرۆفی ب زیدیهیا سامانی نینه.» 16 پاشی نمونهیهک بو وان ئینا و گۆت: «ئەردی کەسهکی دهوله مهندي بهره مەکی باش دا. 17 هزرین خو کرن و گۆت: «ئەز چ بکهم، من چ جه نینه ئەز بهره مەمی خو تیدا عومبار بکهم؟» 18 ئەقجا گۆت: «ئەز دی قی کهم: دی عومبارین خو ههرفینم و یین مهزنتر ئاڤاکهم، دی د وان عومباران دا دهخل و دان و مالی خو عومبار کهم. 19 ئەز دی بیژمه خو: جوامیرۆ! ته گهلهک مال یی عومبار کری بو گهلهک سالان یی ههی. ئەقجا تو بیهنا خو قهده و بخو و قهخو و کهیفی بکه.» 20 لی خودی گۆتی: «دبهنگو، ئەف شهقه دی گیانی ته ژ ته هیتته ستانن. ئەقجا یی ته خرغه کری دی بو کی مینیت؟» 21 هوسایه رهوشا وی کەسی بو خو خرغه دکته و ل نک خودی نه یی دهوله مهندي.»

^c 12:9 ئینکار

^d 12:30 ئانکو مللهتین نهجوهی

نمونہ یا بنیبن دلسوز

(مہتا 51-45:24)

عیسا دبیتہ تہ گہری دووبہرہ کی

(مہتا 36-34:10)

49 تہز یی ہاتیم دا تاگری بہائیتزمہ سہر تہردی و من چہند
 حہز دکر تہو نوکہ یی ہلہبا! 50 لی من تافیر کرنہک یا ہہی
 کو دقیت پی بہیمہ تافیر کرن و تہز چہند یی تہنگام تاکو ب
 جہ بہیت! 51 ما ہوین و ہسا ہزر دکہن کو تہز یی ہاتیم دا
 تاشتیی بینمہ سہر رویی تہردی؟ تہز دبیتزمہ ہہوہ: نہخیر، لی
 دووبہرہ کی. 52 چنکو ژ نوکہ پیٹہ، پینچ د مالہکی دا دی ژیکفہ
 بن، سی دژی دوویان، دوو دژی سییان. 53 باب دژی کوری و
 کور دژی بابی، دایک دژی کچی و کچ دژی دایکی، خہسی دژی
 بویکی و بویک دژی خہسی دی ل بہر ٹیک راوہستن.»

نیشانین دہمی

(مہتا 26-25:5; 3-2:16)

54 پاشی گوتہ جہماوہری: «دہمی ہوین عہورہکی دبین ل
 روتثاقا دہردکہشیت، ٹیکسہر ہوین دبیتن باران دی ہیت، تہو
 ژی و ہسا چیدبیت. 55 ہہروہسا دہمی بایئ باشووری دہیت،
 ہوین دبیتن دی گہرم بیت، تہو ژی و ہسا چیدبیت. 56 گہلی
 دوورویان، ہوین دزانن دیمہنی تہرد و تہسمانی شہرؤفہ بکہن،
 پا چہوا ہوین نزانن فی سہردہمی شہرؤفہ بکہن؟
 57 بوجی ہوین ب خو دادیی ناکہن، کا یا راست چہہ؟
 58 دہمی تو ل گہل ہہفرکی خو قہستا ہہریمداری دہی،
 ہہر ہرٹہ بزاقی بکہ ہوین پینک بہین، نہکو تہ بدہتہ دہستی
 دادفانی و دادفان تہ بدہتہ دہستی زہرہقانی دادگہی و زہرہقانی
 دادگہی تہ بہاقیتہ د زیندانی دا. 59 تہز دبیتزمہ تہ: تو چ جارن
 ژ ویری دہرناکہفی، تاکو تو فلسی دویماہی نہدہی.»

ل خو بزقرن دا ژ ناٹ نہچن

1 وی گاقی ہندہک ل ویری بوون بو عیسای بہحسی
 13 وان جہلیلیان دکر، تہوین پیلاتوسی خوینا وان ل
 گہل خوینا قوربانین وان تیکہلکری. 2 عیسای بہرسقا وان دا
 و گوت: «تہری ہوین ہزر دکہن، کو گونہہین وان جہلیلیان
 ژ جہلیلیین دی پتر بوون، لہوما تہقہ ب سہری وان ہات؟

35 بلا نافتہنگین ہہوہ د گریڈای بن و چرایین ہہوہ دہلبن
 36 و وکو وان مروقان بن، بین ل ہیقیا خودانی خو دمینن، کا
 دی کنگی ژ داوتی تہ گہریبت، داکو دہمی بہیت و دہرگہی
 بقوتیت، ٹیکسہر بو وی تہکہن. 37 خوزیکین وان بہنیان کو
 دہمی خودانی وان تہدگہریبت، وان ہشیار دبیتت. راستیی
 دبیتزمہ ہہوہ: تہو دی نافتہنگا خو گری دہت و دی داخوای ژ
 وان کت ل سہر سفری روینن و دی خزمہتا وان کت. 38 تہگہر
 ل نیٹ شہف یان بہری سپیدی ہات و ہوسا دیتن، وی دہمی
 خوزیکین وان بہنیان. 39 لی ہوین فی بزائن: تہگہر خودانی
 مالی زانیبا کیژ دہمژمیری دی دز ہیت، تہوی نہدہیلا بکہفیتہ
 مالا وی. 40 ہوین ژی دنامادہ بن، چنکو کوری مروٹ دی د
 دہمہکی و ہسا دا ہیت، کو ہوین ہزر نہکہن.»

41 پتروسی گوتی: «خودان، تو فی نمونہیی بو مہ دبیتی
 یان بو ہمیان؟» 42 خودانی گوت: «تہقجا تہو بریکاری دلسوز
 و ناقلمہند کیہ، تہوی خودان وی بکہتہ بہرپرسی خزمہتکارین
 خو، دا بہہرا وان ژ خواری د دہمی وی دا بدہتی؟ 43 خوزیکین
 وی بہنی یی کو دہمی خودانی وی دہیت، وی ببینت تہو یی
 وہ دکت. 44 راستیی دبیتزمہ ہہوہ: تہو دی وی کتہ بہرپرسی
 ہمی مالی خو. 45 لی تہگہر تہوی بہنی د دلی خو دا گوت:
 «خودانی من دی گریو بیت» و دہست ب قوتانا بہنیین دی
 و کہنیزہیان بکہت و بخوت و قہخوت و سہرخوش ببیت،
 46 خودانی وی بہنی دی ل روتہکی ہیت کو تہو چاقہری نہبیت
 و ل دہمژمیرہکی کو تہو نہزانیبت، تہقجا دی وی پارچہ پارچہ
 کت و چارہنقیسی وی کتہ ل گہل بیباوہران. 47 تہو بہنیی
 حہزا خودانی خو دزانیبت و تہو خو تامادہ نہکت و ل دویف حہزا
 وی نہکت، تہو دی گہلہک ہیتہ قوتان، 48 لی تہوی نہزانیبت و
 تشتین ہہری قوتانی بکہت، تہو دی پیچہک ہیتہ قوتان. ہہر
 کہسی گہلہک بو ہاتہ دان، دی گہلہک ژی ہیتہ خواستن و یی
 گہلہک ل نک دہیتہ دانان، دی پتر ژی ہیتہ خواستن.

³ ئەز دېيژمە ھەو: نەخپەر، لى ئەگەر ھوين ل خۆ نەزقەر، ھوين ھەمى ژى دى وەسا ژ ناڤ چن. ⁴ يان ژى ئەو ھەژدە كەسپىن ل سيلوامى بورج ب سەردا ھەرفتى و كوشتىن، ما ھوين ھزر دكەن ئەو ژ ھەمى ئاكنجىپىن ئورشەليمى گونەھبارتر بوون؟ ⁵ ئەز دېيژمە ھەو: نەخپەر، لى ئەگەر ھوين ھەمى ل خۆ نەزقەر، ھوين ژى دى وەسا ژ ناڤ چن.»

نمونەيا دارھژيرى

⁶ پاشى ئەف نمونەيە بۆ ئينا: «مرۆڤەكى دارھژيرەك ل ناڤ رەزى خۆ چاندبوو. ھات دا بەرھەمى وى ببينىت، لى چ پىڤقە نەدیت. ⁷ گۆتە رەزقانى: «ئەفە سى سائە ئەز دەيمە ڤيرى دا بەرھەمى ڤى ھژيرى ببينم، لى ئەز چ بەرھەمى وى نابينم. ئەفجا بېرە! ما دى بۆچى ئەردى مە گريت؟» ⁸ لى رەزقانى بەرسقا وى دا و گۆت: «ئەزەنى، ئەف سائە ژى بھيلە، تاكو ئەز ئاڤا دەوروبەرىن وى بکۆلم و زبلى بھافىژمى. ⁹ بەلكو سالا بھيت بەرھەمى بەدەت. ئەگەر نە، پاشى بېرە.»»

ساخرنا ژنەكا پشت كۆڤل ل شەمبىن

¹⁰ د رۆژەكا شەمبى دا، عيساى ل كنىشتەيەكى ڤيركرن دكر. ¹¹ ل وېرى ژنەك ھەبوو ئەو ھەژدە سالا بوو ژ بەر گيانەكى نەخۆشپىي^f، پشتكۆڤل ببوو و نەدشيا خۆ راست كەت. ¹² دەمى عيساى دىتى، گازى كرى و گۆتى: «خانم، تو ژ نەخۆشيا خۆ ئازاد بووى.» ¹³ دەستپىن خۆ دانانە سەر پىشتا وى، ھەر د جھ دا راست بوو و وى پەسنا^g خودى كرى، ¹⁴ لى سەرۆكى كنىشتەيى گەلەك تۆرە بوو، چنكو عيساى ئەو ژن ل رۆژا شەمبىيى ساخر، ئينا گۆتە كۆمبوويان: «شەش رۆژ ھەنە پىدڤيە مرۆڤ تپدا كار بکەت، د قان رۆژان دا وەرن بۆ ساخرنى، نەكو ل رۆژا شەمبىي.» ¹⁵ خودانى بەرسقا وى دا و گۆت: گەلى دوورويان، ئەرى ما ھەر ئيك ژ ھەو رۆژا شەمبىي ھەفسارى گاي يان كەرى خۆ ڤەناكەت و ژ گۆڤى دەريئەپخيت و ئاف بەدەت؟ ¹⁶ لى

^f 11:13 جۆرەكى گيانين پيسە

^g 13:13 پەسن مەدح و سەنا

^h 19:13 جۆرەكى شينكاتيه، ژيى وى سائەكە، د وى سالى دا بلنداھيا وى دگەھيتە 3 مەتران.

ⁱ 21:13 ھەر لەگەنەك نيزىكى ھەشت كيلوگرامين ئارى بوو.

^j 28:13 گفاشتنا ددانان نيشانە كو ژانا وان كەسان گەلەك يا مەزنە

ئەفا ھەنى كچەكا ئىبراھىمىيە و ئەفە ھەژدە سالا بوو ئىلبىسى ئەو گرى دابوو، ئەرى ما يا پىدڤى نەبوو ل رۆژا شەمبىي ژ وى گرىدانى بھيتە ڤەكرن؟ ¹⁷ دەمى ئەف ئاخفتنە گۆتپى، ھەمى ھەڤركين وى شەرمزار بوون. لى ھەمى كۆمبوويىن دى ژ بەر كارين گرافى يين وى دكرن، كەيفخۆش بوون.

نمونەيا دندكا خەردەلى و يا ھەڤيرترشى

(مەتتا 13:31-33؛ مەرڤوس 4:30-32)

¹⁸ ئەفجا عيساى گۆت: «پاشايەتيا خودى وەكو چيە؟ ب چ ھەڤبەر بکەم؟ ¹⁹ ئەو وەكو دندكەكا خەردەلپيە^h، مرۆڤەكى بر و ھافيتە باغچەيى خۆ و شين بوو و بوو دار و بالندەيىن ئەسمانى ل سەر چەڤين وى چوونە لىسى.» ²⁰ ديسان گۆت: «ئەز پاشايەتيا خودى ب چ ھەڤبەر بکەم؟ ²¹ ئەو وەكو ھەڤيرترشپيە، كو ژنەكى ئيناي و كرىە د ناڤ سى لەگەنپىنⁱ ئارى دا، ھەتا ھەمى ترش بووى.»

دەرگەھى تەنگ

(مەتتا 7:13-14، 21-23)

²² عيسا د گوند و باژپران دا دەر باز دبوو و ڤيركرن دكر و بەرەڤ ئورشەليمى دچوو. ²³ ئىكى گۆتى: «خودان، ئەرى ئەوين قورتال دىن دكىمن؟» ئينا عيساى گۆتە وان: ²⁴ «خەباتى بکەن دا دەرگەھى تەنگ را بچنە ژۆر. ئەز دېيژمە ھەو: گەلەك دى بزاڤى كەن بچنە ژۆر، لى ئەو نەشپىن. ²⁵ پىشتى خودانى مالى رادبىت و دەرگەھى دگريت، ھوين دى ژ دەرڤە راوەستياى مينن و دەرگەھى قوتن و بپژن: «خودان، دەرگەھى ل مە ڤەكە،» دى بەرسقا ھەو دەت و بپژن: «ئەز نزانم ھوين ژ كينە.» ²⁶ وى گافى ھوين دى بپژن: «ئەم ئەوين يين ل گەل تە خواری و ڤەخواری و تە ل كۆلانين مە ڤيركرن كرى.» ²⁷ دى بپژنە ھەو: «ئەز نزانم ھوين ژ كينە. ھوين ھەمى ئەوين خرابيى دكەن، ژ من دویر كەڤن.» ²⁸ ل وېرى گرى و گفاشتنا ددانانە^l،

وی یان گایی وی ل روژا شه مبیی بکه قیته د بیری دا، ئەو د گافی دا درناتیخت؟»⁶ ئەو نهشیان بهرسفا وی بدەن.

خۆ مەزن نەکە

⁷ پشتی دیتی کا چەوا میقان یی سەری دیوانی هەلدبژیرن، نمونەیهک بۆ وان ئینا و گۆت: ⁸ «دەمی ئیک تە داخواز دکەتە داوەتی، تۆ ل سەری دیوانی نەروینه، چنکو دبیت وی ئیکێ ژ تە ریزدارتر داخواز کریت ⁹ و ئەوی تۆ و ئەو داخواز کرین، دی هیت و بیژیتە تە: «تۆ جەیی خۆ بدە فی مرۆقی،» د وی گافی دا، تۆ دی ب شەرمینی زفیری و چیه بنی دیوانی. ¹⁰ لی دەمی تۆ دەییە داخواز کرن، هەرە بنی دیوانی روینه، داکو دەمی ئەوی تۆ داخوازی دەیت، دی بیژیتە تە: «هەقال، رابە وەرە پینشی،» د وی دەمی دا دی ریزا تە د ناف روینشتیان دا بلندتر بیت. ¹¹ چنکو هەر کەسی خۆ بلند بکەت دی هیتە نزمکرن و یی خۆ نزم بکەت دی هیتە بلندکرن.»

¹² پاشی گۆتە وی کەسی ئەو داخوازی: «دەمی تۆ فراشینەکی یان شیقەکی چیدکە، تۆ گازی هەقال، برا، کەسین خۆ، هەرەسا هەقسوین ^m دەولەمەند نەکە، نەکو ئەو ژی تە داخواز بکەن و چاکیا تە ل تە قەبگەپرین، ¹³ لی دەمی تۆ خوارنی چیدکە، گازی هەزار، فالنجی، لەنگ و کۆرەیان بکە. ¹⁴ هنگی تۆ دی بەختەوهر بی، ژ بەر کو ئەو نەشین قەنجیی ل تە قەبگەپرین، چنکو د روژا رابوونا راستداران دا، دی هییه پاداشتکرن.»

نمونهیا میقانداریا مەزن

(مەتتا 10-1:22)

¹⁵ دەمی ئیک ژ روینشتیان گوھ ل فی چەندی بووی، گۆتە عیسا: «خوزیکین وی یی خوارنی ل پاشایەتیا خودی بخۆت.» ¹⁶ ئینا گۆتە وی: «مرۆقەکی شیقەکا بەرفەرە چیکر و گەلەک کەس داخواز کرن. ¹⁷ ل دەمی خوارنی، بەنیی خۆ هەنارتە ب دویش داخوازیان را، دا بیژیتە وان: «فەرموون، هەمی تشت د ئامادەنە.» ¹⁸ لی ئیک ل دویش ئیکی بەهانه گرتن، یی ئیکی

دەمی هوبن ئیبراهیم، ئیسحاق، یەعقوب و هەمی پیغەمبەران د پاشایەتیا خودی دا بینن و هوبن بۆ ژ دەرڤە بین هاتینە دەرئێخستن. ²⁹ مرۆق دی ژ روژەلەت و روژتاقا و ژ باکوور و باشووری هین و دی د پاشایەتیا خودی دا ل سەر سفری روینن. ³⁰ باوهر بکە، هەندەکین پاشیی دی بنە بین پینشی و هەندەکین پینشی دی بنە بین پاشیی.»

قەلووراندا عیسا ل سەر ئورشەلیمی

(مەتتا 39-37:23)

³¹ د وی دەمی دا هەندەک فەریسی هاتنە نە عیسا و گۆتنی: «قیری ب جە بەیلە و هەرە، چنکو هیرویدیسی دڤیت تە بکوژیت.» ³² ئینا گۆتە وان: «هەرن و بیژنە وی رویقی: «ئەقە ئەز ئەفرۆ و سوبەهی ئەجنەیان دەرئێخیم و نەساخان ساخ دکەم و ل روژا سییی دی گەمە مەرەما خۆ.» ³³ لی پیدقیه ئەفرۆ و سوبەهی و دووسبە ل سەر رییا خۆ یی بەردەوام بم، چنکو نابیت پیغەمبەرەک ژ دەرڤە ئورشەلیمی بەیتە کوشتن. ³⁴ ئورشەلیم، ئورشەلیم، هەمی کوژەکا پیغەمبەران و بەربارانکەرا ئەوین بۆ تە هاتینە هەنارتن. چەند جارن من حەز دکر زارۆکین تە خرقە بکەم، کا چەوا مریشک چپچەلوکین خۆ د بن چەنگین خۆ قە خرقە دکەت، لی هەوە نەشیا. ³⁵ ئەقە مالا هەوە ما ب هیقیا هەوە قە. ئەز دبیژمە هەوە: ئیدی هوبن من نابینن، تاکو ئەو دەم بەیت یی هوبن بیژن: «ئەوی ب ناخی خودانی دەیت یی بەرەکەتدارە.»^k

عیسا نەخۆشەکی ل مالا فەریسیهکی ساخ دکەت

14 ¹ ل روژەکا شەمبی، عیسا بۆ نان خوارنی چوو مالا ئیک ژ سەرۆکین فەریسیان و ئەوان ب هوبری بەری خۆ ددای. ² ل ویری، ل بەرامبەری وی مرۆقەک هەبوو ئاقبەند ¹ لی بوو. ³ عیسا پرسیار ژ زانایین دەستووری و فەریسیان کر و گۆت: «ئەری ل روژا شەمبی، ساخکرن ژ نەخۆشیی روایە یان نە؟» ⁴ ئەو بیدەنگ مان. ئینا عیسا ئەو مرۆق گرت و ساخ کر و ب ری ئیخست. ⁵ پاشی گۆتە وان: «کی ژ هەویدە کویری

^{13k} 35: زەبوور 26:118

^{14l} 2: ئاقبەند نەساخیا کۆمبوونا ئاقیبە د هەنغان دا

^{14m} 12: ئانکو «جیران»

نمونەيا خوي

(مەتتا 5:13؛ مەرئوس 9:50)

34 خوي يا باشە، لى ئەگەر خوي سوپراتيا خو بەردا، دى جارەكا دى ب چ ھېتە سوپركرن؟ 35 ئەو نە ب كپر ئاخى و نە زى زىلى دەھت، دەھاقىژنە ژ دەرقە. ئەوي گوھ بۆ بەھىستنى ھەبن، بلا بەھىست.

نمونەيا پەزى بەرزە

(مەتتا 18:12-14)

1 ھەمى باجگر و گونەھكاران خو نيزىكى عيساي دكر 15 دا گوھى خو بدەنى، 2 ئينا فەرىسى و ماموستايين دەستورى پتەپت كر و گوتن: «ئەف مرقە گونەھكاران وەردگريت و ل گەل وان دخوت.» 3 ئەفجا عيساي ئەف نمونە بۆ وان ئينا و گوتى: 4 «كى ژ ھەو ھەد پەز ھەبن و ئيك ژى بەرزە ببىت، وان نوت و نەھان ل چولى ناھىليت و ل دويف يا بەرزە ناچيت تاكو ببىت؟ 5 پشتى دبىت، ب كەيفخوشى ددانىتە سەر ملين خو 6 و قەدگەرپتە مال و گازى ھەقال و ھەقسويينⁿ خو دكەت و دبىتتە وان: «ھوين ل گەل من دلخوش بىن، چنكو من پەزى خو يى بەرزە ديت.» 7 ئەز دبىتتە ھەو: ھوسا دى ئەسمانى، ژ بەر گونەھكارەكى ل خو زقرى، دلخوشى پتر ھەبىت ژ نوت و نەھ راستدارين نە پىندقى لخورقربى.

نمونەيا دەرھەمى بەرزە

8 يان كپر ژنە دەھ دەرھەم ھەبن، ئەگەر دەرھەمەك بەرزەكر، ئەرى ما ئەو چرايەكى ھەلناكەت و مالى ناماليت و ب ھويرى لى ناگەرپت تاكو ببىت؟ 9 پشتى دبىت، دى گازى ھەقال و ھەقسويان كەت و ببىت: «ھوين ل گەل من دلخوش بىن، چنكو من دەرھەمى خو يى بەرزە ديت.» 10 ئەز دبىتتە ھەو: ھوسا دى كەيف د ناھ فرىشتەيىن خودى دا پەيدا بيت دەمى گونەھكارەك ل خو دزقرىت.»

گوت: «من زەھىكە كرى، دقېت ئەز بچم ببىن. ھىقىدارم ل من ببورى.» 19 يى دى گوت: «من پىنج جوتىن گايان يىن كرىن و ئەز دى چم وان تاقى كەم. ھىقىدارم تۆ ل من ببورى.» 20 يى دى گوت: «من ژنە كائىناى، لەوما ئەز نەشىم ئامادە بىم.» 21 بەنىيى وى قەگەرپا و ئەو چەند گوتە خودانى خو. ھنگى خودانى مالى تۆرە بوو و گوتە بەنىيى خو: «ب لەز دەرکەفە جادە و كۆلانين باژپرى، تۆ ھەزار، فالنجى، لەنگ و كۆرەيان ل قپرى ئامادە بکە.» 22 پشتى ھنگى بەنى گوتى: «ئەزبەنى، ئەوا تە فەرمان يى دى، ھاتە بجھئىنان و ھىشتا جھى ماى.» 23 ئينا خودانى وى بەرسف دا و گوت: «دەرکەفە د رىك و كۆلانان دا و مرؤقان ب خورتى ببىنە ژۆر، تا مالا من تىزى ببىت. 24 ئەز دبىتتە ھەو: ئيك ژ وان زەلامىن داخوازكرى تام ناكەتە شىقا من.»

بھايى ب دويف كەفتنا عيساي

(مەتتا 10:37-38)

25 كۆمەكا مەزن ل گەل عيساي دچون، ئەو ل خو زقرى و گوتە وان: 26 «ئەگەر ئيك ل دويف من بەيت و وى ئەز ژ باب، دايك، ژن، زارۆك، خویشك و براين خو، ھەروەسا خو ژى، گەلەك زىدەتر نەقىم، ئەو نەشىت ببىتە شاگردى من. 27 ئەو كەسى خاچا خو ھەلنەگريت و ل دويف من نەھىت، نەشىت ببىتە شاگردى من. 28 كى ژ ھەو ئەگەر بقت بوجەكى ئافا بکەت، ل بەراھىن ناروبىت و ژمىرياريا بودجا وى ناكەت، كا وى تيرا تەمامكرنا وى ھەپە؟ 29 نەكو بنىت وى دانىت و پاشى نەشىت ب دویماهى ببىت. ئەفجا ھەمى تەماشەفان ترانەيىن خو پى بکەن 30 و ببىن: «ئەقى مرقى دەست ب ئاكارنى كر و نەشيا ب دویماهى ببىت.» 31 يان كپر پاشايە ئەگەر بچىتە شەرى پاشايەكى دى، ل بەراھىن ناروبىت و ھزرا خو ناكەت، كا دى شىت ب دەھ ھزاران ل بەرامبەرى وى راوہستىت يى كو ب ببىت ھزاران ب سەر وى دا دگريت؟ 32 ئەگەر نەشىت، ھىشتا دوژمنى وى يى دویر، شاندهكى دھنپرتە نك وى و داخوازا ئاشتى دكەت. 33 لەوما ھەر كەسى ژ ھەو ھەمى تىشتى ھەپى نەھىليت، ئەو نەشىت ببىتە شاگردى من.

فەگەربای. ²⁸ ئەو تۆرە بوو و نەدقیبا بچیتە د ژۆرقە. ئینا بابی وی دەرکەفت و هیقی ژی کرن، ²⁹ لی وی بەرسقا بابی خۆ دا و گۆت: «ئەفە چەندین سالا ئەز یی خزمەتا تە دکەم و من چ جارن ئاخفتنا تە نەشکاندیە، لی تە کارکەک ژی نە دایە من، کو ئەز ل گەل هەقالین خۆ کەیفی بکەم. ³⁰ لی دەمی ئەف کورپی تە، ئەوی مالی تە ل گەل لەشفرۆشان پویچ کری هاتیهفە، تە جانەگایی ریبته کری بو سەرژۆی کر.» ³¹ بابی وی گۆتی: «کورپی من، تو هەردەم یی ل گەل من، هەر تشتی من هەمی یی تەیه، ³² لی یا فەر بوو ئەم دلشاد و کەیفخۆش ببین، چنکو ئەف برایی تە، یی مری بوو، ساخ بووقە، یی بەرزە بوو، هاتە دیتن.»

نمونەیا بریکاری دەستپیس

16 عیساى گۆتە شاگردین خۆ: «مرۆفەکی دەولەمەند بریکارەک هەبوو، بو وی هاتە گۆتن کو بریکار مالی وی پویچ دکەت. ² ئینا گازی بریکاری کر و پرسیار ژۆی کر: «ئەفە چیه من دەربارەى تە گوھ لی دبیت؟ کا تو ژمیاریا بریکاریا خۆ بدە من. چنکو ئیدی تو نەشیی بریکار بی.» ³ ئینا بریکاری گۆتە خۆ: «ئەز چ بکەم؟ چنکو خودانی من دی بریکاری ژ من ستینیت. من هیز نینه کۆلانی بکەم و شەرم دکەم خوازۆکیی بکەم. ⁴ ئەفە من زانی دی چ کەم، داکو دەمی ژ بریکاری دەیمە دەرئیخستن، من د مالی خۆ دا وەرگرن.» ⁵ ئینا ئیک ئیکە گازی قەردارین خودانی خۆ کرن و پرسیار ژۆی ئیکى کر: «چەند قەری خودانی من ل سەر تەیه؟» ⁶ بەرسقا دا و گۆت: «سەد جرنیین^۵ زەیتی.» ئینا گۆتی: «پسۆلەیا خۆ بگرە و ب لەز روینه و بنقیسە پینجی.» ⁷ پاشی گۆتە یی دی: «و چەند ل سەر تەیه؟» بەرسقا دا و گۆت: «سەد کوارین^p گەنمی.» گۆتی: «پسۆلەیا خۆ بگرە و بنقیسە هەشتی.» ⁸ ئەفجا خودانی وی پەسنا^۹ بریکاری خۆ یی دەستپیس کر، ژ بەر کو ب ژیری رەفتار کر. چنکو کورپن فی سەردەمی ل گەل نفشی خۆ ژ کورپن رۆناهیی ژیرترن. ⁹ ئەز دبیتە هەو: ب مالی دونیایی بو خۆ هەفالان پەیدا بکەن، داکو دەمی مالی هەو نەما، هوین ل مالین هەتا هەتایی بهینه وەرگرتن. ¹⁰ یی ل سەر پیچەکی

نمونەیا کورپی بەرزە

¹¹ پاشی گۆت: «مرۆفەکی دوو کور هەبوون. ¹² کورپی بچوبک گۆتە بابی خۆ: «بابۆ، تو بەهرا من ژ میراتی بدە من.» ئینا بابی هەر تشتی هەمی ل سەر وان لیکفە کر. ¹³ پشتی چەند رۆژان، کورپی بچوبک هەمی تشتین خۆ خرەفە کرن و چوو وەلاتەکی دویر، ل ویری هەمی مالی خۆ ب خۆشیین ژیانئ قە مەزاختن. ¹⁴ پشتی وی تشتین خۆ هەمی مەزاختین، کولبەکا دژوار ب سەر وی وەلاتی دا هات، ئینا ئەو کەفتە تەنگافیی. ¹⁵ ئەفجا ئەو چوو خۆ گەهانده ئیک ژ خەلکی وی وەلاتی، ئەوی ژى هنارته ناڤ زەقیین خۆ، دا ببیتە گافانی بەرازان. ¹⁶ خوزی رادەپلان کو زکی خۆ ژ وان خرینقیکن بەرازان دخوارن تۆی کر، لی کەسی چ نەدایى. ¹⁷ پاشی هشین وی هاتنە سەری و گۆتە خۆ: «چەند پالەیین بابی من نان ژ بەر دمینیت و ئەفە ئەز یی ژ برسا دمرم! ¹⁸ ئەز دی رابم چمە نک بابی خۆ و دی بیژمی: بابۆ، د راستا تە و ئەسمانی دا من گونەھ کر، ¹⁹ ئیدی ئەز نە هەژى هندیمە، کو ب کورپی تە بهیمە بنافکرن. من بکە ئیک ژ پالەیین خۆ.» ²⁰ ئینا رابوو و فەگەریا نک بابی خۆ. لی هەر ژ دویر فە بابی وی ئەو دیت، دلئ وی پی سۆت و کرە غار و هەمبیز کر و ب گەرمی ماچی کر. ²¹ کورپی گۆتی: «بابۆ، د راستا تە و ئەسمانی دا من گونەھ کر. ئیدی ئەز نە هەژى هندیمە کو ب کورپی تە بهیمە بنافکرن.» ²² لی بابی گۆتە بەنیین خۆ: «ب لەز باشتین کراس بینن و بکەنە بەر و گوستیرەکی بکەنە تەلی و پینلا فەکی بکەنە پینان ²³ و جانەگایی ریبته کری بینن و سەرژۆی کەن. بلا ئەم بخۆین و کەیفی بکەین! ²⁴ چنکو ئەف کورپی من یی مری بوو و ساخ بووقە، یی بەرزە بوو و هاتە دیتن.» ئینا وان دەست ب کەیفی کر.

²⁵ د وی دەمی دا کورپی وی یی مەزن ل ناڤ زەقیی بوو. گافا هاتی و نیزیکی مال بووی، گوھ ل دەنگی موزیکی و سەمایى بوو. ²⁶ گازی ئیک ژ خزمەتکاران کر و پرسیار ژۆی کر: «ئەری ئەفە چیه؟» ²⁷ بەرسقا وی دا: «برایی تە یی هاتیهفە و بابی تە جانەگایی ریبته کری یی سەرژۆی کری، چنکو ئەو ب ساخی یی

⁹6:16 جرنی هەر جرنیهک نیزیکی ³⁵ لیترايه

¹⁶7:16 هەر کوارەک نیزیکی ³⁹⁰ لیترايه

⁹8:16 مەدح و سەنا

دهستپاك بيت، دى ل سەر گەلەكى ئىزى يى دەستپاك بيت و يى ل سەر پىچەكى دەستپاك نەبىت، ل سەر گەلەكى ئىزى يى دەستپاك نەبىت. ¹¹ ئەفجا ئەگەر ھوین ل سەر مالى دونيايى دەستپاك نەبىن، ئەو كىە دى ھەو ل سەر دەولەمەندىا راستەقىنە دانىت؟ ¹² ئەگەر ھوین ل سەر مالى ئىكى دى دەستپاك نەبىن، يى ھەو كى دى دەتە ھەو؟ ¹³ چ خزمەتكار نەشىن خزمەتا دوو خودانان بكن، چنكو يان دى كەرب ئىكى قەبىن و ھەز ئى دى كەت، يان ئى دى گەھىتە ئىك ئ وان و يى دى پشت گوھ ھاقتىت. ھوین نەشىن خزمەتا خودى و پارەى بكن.»

دەستور و پاشايەتيا خودى

¹⁴ فەرىسيان ئى ئەوین ھەز ئ پارەى دكر، گوھ ل قى چەندى ھەمىي بوو و ترانەيىن خۆ پى كرن. ¹⁵ ئەوى گۆتە وان: «ھوین خۆ ل بەر چاقىن خەلكى راستدار دەردئىخن، لى خودى يا د دلى ھەو دا دزانىت. ئەو تىشتى د ئاف مروفان دا يى دلخواز بيت، ئەو ل نك خودى يى دلرەشە. ¹⁶ دەستور و رىنمايىن پىغەمبەران تاكو دەمى يوحەنناى دەھانە راگەھاندن. ئ ھنگى وەرە مزگىنيا پاشايەتيا خودى يا دەھىتە راگەھاندن و ھەر كەسەك ب زورى يى خۆ دكەتە د ئاف دا. ¹⁷ لى ئناقچوونا ئەرد و ئەسمانى ب ساناهىترە ئ كەفتنا خالەكا دەستوروى. ¹⁸ ھەر كەسى ئنا خۆ بەردەت و ئىكا دى بىنىت، دەھمەنپىسىي دكەت و ھەر كەسى ئنەكا بەرداى بىنىت، ئەو دەھمەنپىسىي دكەت.»

دەولەمەند و لەعازەر

¹⁹ مروفەكى دەولەمەند ھەبوو، جلكىن بئەفشى و كتانى دكرنە بەر خۆ و ھەمى روژان د خۇشەكا مەزن دا دژيا. ²⁰ مروفەكى بەلەنگاز ئى ھەبوو دگۆتتى لەعازەر، ل بەر دەرگەھى وى دەولەمەندى كەفتبوو و كولكان لەشى وى گرتبوو. ²¹ دلى وى نەساخى دچوويى ئ بەرمايىكىن مىزا دەولەمەندى تىر بىت، سە ئى دەھان و كولكىن وى دئالىستن. ²² وەسا چىبوو ئەو بەلەنگاز مر و فرىشتەيان ھەلگرت و كرە د ھەمىيىزا ئىبراھىمى دا، پاشى ئەوى دەولەمەند ئى مر و ھاتە قەشارتن. ²³ دەمى د وارى مريان^۲ دا دەھاتە ئەشكەنجەدان، سەرى خۆ راکر، ئ دویر قە چاقىن وى ب ئىبراھىمى كەفتن و لەعازەر يى دەھمىيىزا وى

دا. ²⁴ ئىنا گازى كر و گۆت: «بابى من ئىبراھىم، دلوقانىي ب من ببه و لەعازەرى بھنیرە نك من، داكو تىلا خۆ ب ئاقى تەر بکەت و ئەزمانى من پى سار بکەت، چنكو ئەز د قى گوربا ئاگرى دا يى ئازاران دكىشم.» ²⁵ لى ئىبراھىمى گۆت: «كوړى من، بىنە بىرا خۆ كو تە خۇشىيىن خۆ د ژيانا خۆ دا وەرگرتن و لەعازەرى ئى نەخۇشى كىشان، لى قى گاقى ئەو ل قىرى يى دەھىتە دلخۇش كرن و تو يى ئازاران دكىشى. ²⁶ سەرەپراى قى ھەمىي، نەھالەكا گەلەك مەزن د ئاقبەرا مە و ھەو دا يا ھاتىە دانان، تاكو ئەوین بقىن ئ قىرى بچن و دەرپازى لايى ھەو بىن، ئەو نەشىن، ھەروەسا ئەوین ل لايى ھەو ئى نەشىن دەرپازى لايى مە بىن.» ²⁷ ئىنا گۆت: «ئەفجا بابو، ئەز ھىشان ئ تە دكەم تو وى بھنیرىيە مالا بابى من، ²⁸ چنكو من پىنج براين ھەين، بلا وان ئاگەھدار بکەت، دا ئەو ئى نەھىنە قى جەئ ئەشكەنجەدانى.» ²⁹ لى ئىبراھىمى گۆتتى: «وان مووسا و پىغەمبەرىن ھەين، بلا گوھى خۆ بدەنە وان.» ³⁰ ئىنا وى گۆت: «نە، بابى من ئىبراھىم، ئەگەر ئىك ئ ئاف مريان رابىت و بچىتە نك وان، دى ل خۆ زقرن.» ³¹ ئىبراھىمى گۆتتى: «ئەگەر ئەو گوھى خۆ نەدەنە مووساى و پىغەمبەران، خۆ ئەگەر ئىك ئ ئاف مريان ئى رابىت، ئەو باوەر ناکەن.»

ھندەك گۆتتىن عىسای دەرپارەى گونەھ، لىبورىن و باوهرىي

(مەتتا 18: 6-7، 21-22؛ مەرقوس 9: 42)

¹ عىسای گۆتە شاگردىن خۆ: «مەھالە ھەلنگافتن

17

نەھىن، لى نەخوزىكىن وى كەسى دىتە ئەگەرى ھەلنگفتنى. ² بو وى باشرە بەرئاشەك ب ستويى وى قە بھىتە گرېدان و بھاقىزەنە د دەرپايى دا، كو ئەو ئىك ئ ئان بچوبىكان بھەلنگىفتى. ³ ھىشارى خۆ بن: ئەگەر براين تە گونەھەك كر، لى بھەيتىنە و ئەگەر ل خۆ زقرى، لى ببورە. ⁴ ئەگەر روژى ھەفت جاران گونەھ دژى تە كرن و ھەر ھەفت جاران ل تە زقرى و گۆت: «ئەز يى پەشىمان» دقیت تۆ ل وى ببورى.» ⁵ ئىنا ھنارتیان گۆتە خودانى: «باوهرىا مە پتر لى بکە.» ⁶ خودانى گۆت: «ئەگەر ھەو تەمەت دندەكا خەردەلى باوهرى ھەبا، ھەو گۆتبا ئەقى دارا تويى: «وەرە ھەلكىشان و د دەرپايى دا وەرە چاندن،» دا ئەو ب گۆتتا ھەو كەت.

تنی ژ روژین کورپی مروّف ببینن و هوین نابینن. 23 دى بیژنه ههوه: «یئ ل وپراهه» یان «ئهقه یئ ل قیڑی»، هوین نهچن و ب دویف نهكهفن. 24 چنكو كا چهوا برویسی ل رهخهكی ئەسمانی شهدهت و روناهیی ددهته رهخی دی، كورپی مروّف ژى د روژا خو دا، دى یئ وەسا بیت. 25 لى دقېت ل بهراهیي ئەو گهلهك تازارې بکیشیت و ژ لایي قى نفشى شه بهیته رەتکرن. 26 ل دەمی نوحى كا چهوا بوو، ل دەمی كورپی مروّف ژى دى يا وەسا بیت. 27 مروّفان دخوار، شه دخوار، ژن دئینا و شوی دکر، تا وی روژا نوح چوویه د گهمیي دا و توفان رابوی و ههمی ژ ناف چووین. 28 ههروهسا ل دەمی لوتى ژى كا چهوا بوو: مروّفان دخوار، شه دخوار، دكری، دفرۆت، دچاند و ئاڤا دکر. 29 لى ل روژا لوت ژ سه دەمی دهركهفتی، ئاگر و كپریت ژ ئەسمانی بارین و ههمی ژنابقرن. 30 ل روژا كورپی مروّف ژى ديار دبیت، دى يا وەسا بیت. 31 ل وی روژى، ئەوی ل سەر بانى بیت و تشتین وی ل خوارى بن، بلا نههیتته خوارى دا ببهت و ئەوی ل ناف زهقیي بیت، بلا ژى نهزفرتته شه. 32 ههفژینا لوتى بیننه بیرا خو. 33 هەر كهسې بزاقى بکهت ژيانا خو بپارېزیت، دى وی ژ دەست دوت، لى هەر كهسې ژيانا خو ژ دەست بدوت، دى وی پارېزیت. 34 ئەز دبېژمه ههوه: د وی شهقى دا، دوو كهس دى ل سەر تهختهكى بن، ئيك دى هیتته برن و یئ دى هیتته هیلان. 35 دوو ژن دى پیکهقه دستارهكى هپرن، ئيك دى هیتته برن و يا دى دى هیتته هیلان. 36 دوو دى ل ناف زهقیي بن، ئيك دى هیتته برن و یئ دى دى هیتته هیلان. 37 ئینا ئەوان پرسیار ژى کر: «ل کیشه، خودان؟» گۆته وان: «کهلهخ ل کیرى بیت، بالئندهیین کهلهخان ژى دى ل وپرى خرّقه بن.»

نمونەیا بیژنە و دادقانی

18 1 نمونەیهك بو وان ئینا كو پئدقیه ههردەم نقیژى بکهن و بی ئومید نهن 2 و گۆت: «ل باژپرهكى دادقانهك ههبوو، نه ژ خودى دترسیا و نه شهرم ژ مروّفان دکر. 3 ل وی باژپری بیژنهك ژى ههبوو، دهاته نك وی و دگۆتى: «مافى من ژ ههفركى من بستینه.» 4 دادقان بو دەمهكى رازی

7 کى ژ ههوه بهنيهك ههیه کيلانى يان شقانىي دکهت و دەمی ژ ئاقارى شه دکهریيت، دبېژتې: «فهرموو وهره سه سفرى.» 8 ل شوينا قى، ئەرى ما نابېژتې: «خوارنهكى بو من ئاماده بکه داکو ئەز شیقى بخۆم و نافتهنگا خو گرى بده و خزمهتا من بکه تاكو ئەز دخۆم و شه دخۆم، پاشى تو بخۆ و شه خو.» 9 ئەرى ما دى سوپاسیا بهنى كهت چنكو ب فهرمانا وی کر؟ 10 ههروهسا هوین ژى، دەمی فهرمان ل ههوه بهینه کرن و هوین ههمیان ب جه دئینن، بیژن: «ئهم بهنیين ب کیرنههاتینه، مه ئەو کر ئەو ل سەر مه پیدقى بوو بکهين.»

ساخکرنا دهین گوری

11 دەمی عیسا بهرهف ئورشه لیمی دچوو، د ناقبه را سامه ریايى و جه لیلی را بوری. 12 دەمی ئەو ب ژۆر دکهفته گوندهكى، دهه زهلامین گوری كهفته پيشیا وی و ل دویر راوهستیان. 13 وان دهنكى خو بلند کر و گۆتن: «عیسا، مامۆستا دلۆقانیي ب مه بیه.» 14 گاڤا عیساى ئەو دیتین، گۆته وان: «ههړن خو نیشا کاهنان بدهن.» دەمی ئەو دچوون، ئەو پاقر بوون. 15 ئیک ژ وان، دەمی خو دیتی یئ ساخ بووی، شه گه ریاڤه و ب دهنگهكى بلند په سنا خودى کر 16 و خو دهف و دهف هاڤیتته بهر پیین عیساى و سوپاسیا وی کر. ئەو مروّف یئ سامه رى بوو. 17 ئینا عیساى بهرسف دا و گۆت: «ئەرى ما هەر دهه پاقر نهبوون؟ پا کا نههین دى؟ 18 ما كهس ژ قى بیانى پنهتر نینه شه گهریيت و په سنا خودى بکهت؟» 19 پاشى گۆته وی: «رابه و ههړه، باوه ریا ته تو ساخ کری.»

هاتنا پاشیه تیا خودى

(مهتتا 24:23-28، 37-41)

20 دەمی فهرسیان پرسیار ژى کرى: «کهنگى دى پاشیه تیا خودى هیئت؟» گۆته وان: «پاشیه تیا خودى ب نیشانهكا بهرچاڤ ناهیت 21 و نابېژن: «ئهقه یا ل قیڑی» یان «یا ل وپراهه»، چنكو پاشیه تیا خودى د ناف ههوه دایه.» 22 پاشى گۆته شاگردین خو: «دەمهك دى هیئت هوین دى خوزیان راهیلن كو روژهكى ب

15:17^s پهسن مه دح و سهنا

17:17^t دهستیپکرن 1:6 تاكو 8:19

17:17^u 32: دهستیپکرن 19:23-26

سەرۆككى دەولەمەند

(مەتتا 16:19-30؛ مەرقۆس 10:17-31)

18 سەرۆككى پرسیار ژى کر و گۆتى: «مامۆستايى چاك، ئەز چ بكم، دا بىمە میراتگىرى ژيانا ھەر ھەر؟» 19 ئىنا عىساي گۆتى: «بۆچى تۆ دىبىزبە من چاك؟ كەسى چاك نىنە ژبلى ئىكى، ئەو ژى خودىيە. 20 تۆ فەرمانان دزانى: «دەھمە نىسسىيە نەكە، كوشتنى نەكە، دزىي نەكە، شاھدەييا ب درەو نەدە، رىزى ل دايك و بابىن خۆ بگرە.» 21 ئىنا گۆت: «من ھەر ژ لاوبىي ئەفە ھەمى ب جھ ئىنايە.» 22 دەمى عىساي ئەف چەندە بەيىستى، گۆتە وى: «ھىشتا تىشتەكى ژ تە كىمە: ھەمى تىشتى تە ھەى بفرۆشە و ل سەر ھەژاران بەلاڭ بكم، دى تە گەنجىنەيەك ل ئەسمانان ھەبىت، پاشى وەرە ب دوىڭ من بكمە.» 23 گاڤا وى ئەف چەندە بەيىستى دلگران بو، چنكو گەلەك يى دەولەمەند بو. 24 عىساي دىت كو ئەو خەمگرتى بو، گۆت: «چەند يا ب زەحمەتە دەولەمەند بچنە د پاشايەتيا خودى دا. 25 چونا چىشتى د كونا دەرزىكى را ب ساناھىترە ژ ب ژۆركەفتتا دەولەمەندەكى بۆ پاشايەتيا خودى.» 26 ئىنا ئەوین ئەف گۆتنە بەيىستى، گۆتن: «ئەفجا كى دىت قورتال بىت؟» 27 عىساي گۆت: «تشتىن ل نك مرۆڤان مەحالن، ئەو ل نك خودى د شىان دانە.» 28 پەترۆسى گۆت: «ئەف مە ھەمى تىشتىن خۆ بىن ھىلاين و ئەم بى ب دوىڭ تە كەفتىن.» 29 ئىنا گۆتە وان: «راستىي دىبىزبە ھەو: ھەر كەسى مال، يان ھەڭرىن، يان برا، يان دايك و باب، يان زارۆك ژ پىخەمەت پاشايەتيا خودى ھىلا بىت، 30 دى د قى سەردەمى دا، گەلەك پترى ب دەست خۆ ئە ئىنىت و د سەردەمى داھاتى ژى دا، ژيانا ھەر ھەر ھەر گىت.»

عيسا جارەكا دى پىشېنىي ب مرن و رابوونا خۆ دكەت

(مەتتا 17:20-19؛ مەرقۆس 10:32-34)

31 پاشى عىساي ھەر دوازە شاگرد قەدەر كرن و گۆتە وان: «ئەف ئەم بى بەرەڭ ئورشلەيمى ب سەر دكەڭىن و ھەر تىشتى دەر بارەى كورپى مرۆڭ ب رىيا پىغەمبەران ھاتىبە نقىسېن، دى

نەبو، لى پىشتى ھنگى گۆتە خۆ: «ھەر چەندە ئەز ژ خودى ناتىسم و شەرمى ژ مرۆڤان ناكم، 5 لى چنكو ئەف بىزبە سەرگىزىي بۆ من چىدكەت، ئەز دى مافى وى بۆ وى وەرگرم، نەكو ئەو ب ھاتنا خۆ من بوەستىنىت.» 6 پاشى خودانى گۆت: «گوھى خۆ بدەنى دادقانى بىداد چ دىبىزىت. 7 ئەرى ما خودى مافى ھەلبىزاتىيىن خۆ، ئەوین ب شەڭ و رۆژ ھەوارا خۆ دگەھىنىي، وەرناگىت؟ ئەرى دى بەرسقا وان گىرۆ كەت؟ 8 ئەز دىبىزبە ھەو: ئەو دى زوى مافى وان بۆ وەرگىت. لى دەمى كورپى مرۆڭ دھىت، ما دى باوهرىي ل سەر روىي ئەردى بىنىت؟»

نمونەيا فەرىسى و باجگرى

9 ئەف نمونە ژى بۆ ھندەك كەسان ئىنا، ئەوین ژ راستداريا خۆ دىبىشتىراست و مرۆڭىن دى ژ خۆ نىمتر دىبىت: 10 «دوو مرۆڭ چوونە پەرسىنگەھى، دا نقىزى بكم، ئىك فەرىسى بو و بى دى باجگر. 11 بى فەرىسى راوەستيا و ل گەل خۆ ھۆسا نقىزى كر: «خودى، ئەز سوپاسيا تە دكم، كو ئەز نە وەكو مرۆڭىن دى بىن رىگر و خرابكار و دەھمە نىسسىم، نە ژى وەكو قى باجگرىمە. 12 ھەفتىي دوو جارن رۆژىي دگر و تىشتى ب دەست من دكەڭىت، ئەز دەھىكى ژى دەم.» 13 لى بى باجگر دوىر راوەستيا و شەرم دكر خۆ بەرى خۆ ژى بدەتە ئەسمانى، ل سىنگى خۆ ددا و دگۆت: «خودى، دلۆڤانیا خۆ ب من بى، ئەز گونەھكارم.» 14 ئەز دىبىزبە ھەو: ئەف مرۆڭى باجگر بىگونەھ ئەگەريا مالا خۆ و نە بى دى، چنكو ھەر كەسى خۆ بلند بكەت دى ھىتە نىمكرن و بى خۆ نىم بكەت دى ھىتە بلندكرن.»

عيسا زارۆكان بەرەكەتدار دكەت

(مەتتا 13:15-15؛ مەرقۆس 10:13-16)

15 ھندەك زارۆكىن ساڤا ژى ئىنانە نك عىساي، دا دەستى خۆ بدانىتە سەر وان. دەمى شاگردان ئەف دىتى، ل وان ھەپتاند. 16 لى عىساي گازى وان كر و گۆت: «بەپىلن زارۆك بەپىنە نك من و رى لى نەگرن، چنكو پاشايەتيا خودى بۆ بىن وەكو وانە. 17 ب راستى دىبىزبە ھەو: ھەر كەسى وەكو زارۆكەكى پاشايەتيا خودى قەبىل نەكەت، ئەو ناچىتە د وى دا.»

20:18 دەركەفتن 12:20-16؛ گۆتارا موساى 5:16-20

بوون و گۆتن: «ئەو ل نك مرۆڤه كى گونەھكار بوو مېقان.»
 8 لى زەككا راوھستيا و گۆتە خودانى: «خودان، ئەڤە ئەز يى
 نىقا سامانى خۆ ددەمە ھەژاران و ئەگەر من تىشتەك ب زۆرى ژ
 ئىكى ستاندىت، ئەز يى چوار جاركى ددەمى.»⁹ ئىنا عىساي
 گۆتى: «ئەڤرۆ قورتالبوون بۆ قى مالى ھات، چىكو ئەو ژى
 كورپى ئىبراھىمىيە. ¹⁰ كورپى مرۆڤ يى ھاتى، دا ل مرۆڤىن بەرزە
 بگەرىپىت و قورتال بگەت.»

نمونەيا دەھ زېران

(مەتتا 14:25-30)

¹¹ دەمى ئەوان گوھى خۆ ددا قى ئاخفتنى، عىسا بەردەوام
 بوو و نمونەيەك بۆ وان ئىنا. چىكو ئەو نىزىكى ئورشەلىمى
 ببوو و وان ھزردىر كو پاشايەتيا خودى نوکە دى ديار بيت.
¹² ئىنا گۆت: «مرۆڤەك ژ مالەکا مەزن چوو وەلاتەكى دوير،
 داکو پاشايەتياكى بۆ خۆ وەرگىت و ڤەگەرىتەڤە. ¹³ ئىنا گازى
 ھەر دەھ بەنيپن خۆ كر و دەھ زېر^x دانە وان و گۆت: «بازرگانىي
 پى بگەن تاكو ئەز ڤەدگەرېنمەڤە.»¹⁴ لى ھەڤوھەلاتىيىن وى ھەز
 ژ وى نەدكر، ئىنا ھندەك د دويڤ دا ھنارتن، داکو بىژنى: «مە
 نەڤىت ئەو پاشايەتيا ل مە بگەت.»¹⁵ دەمى پاشايەتيا وەرگرتى
 و ڤەگەرىي، ڤەرمان دا كو گازى ھەر دەھ بەنيان بگەن، ئەويىن
 دەھ زېر داينە وان، داکو بزانيەت كا ھەر ئىكى ژ وان چ قازانچ ژ
 بازرگانيا خۆ كرىە. ¹⁶ يى ئىكى ھات و گۆت: «ئەزبەنى، زېرى
 تە دەھ زېر قازانچ كرن.»¹⁷ ئىنا گۆتى: «دەستخوش، بەنيپ
 قەنج! ئەڤجا چىكو تۆ ل سەر پىچەكى يى دلسۆز بووى، ھەرە
 سەرورەيى ل دەھ باژېران بگە.»¹⁸ پاشى يى دوويى ھات و
 گۆت: «ئەزبەنى، زېرى تە پىنج زېر قازانچ كرن.»¹⁹ ئىنا گۆتە
 وى ژى: «تۆ سەرورەيى ل پىنج باژېران بگە.»²⁰ پاشى بەنيپ
 دى ھات و گۆت: «ئەزبەنى، ئەڤە زېرى تەيە، من يى د نأف
 دەستمالەكى دا پىچاى. ²¹ ئەز ژ تە دترسىام، چىكو تۆ مرۆڤەكى
 دلرەقى، تۆ وى دبهى يى تە نەداناي و تۆ وى ددروى يى تە
 نەچاندى.»²² ئىنا گۆتە وى: «ژ دەڤى تە ئەز دى تە گونەھبار
 كەم، ھەى بەنيپ خراب: مادەم تە دزاني ئەز مرۆڤەكى دلرەقم،
 ئەز وى دبهى يى من نەداناي و وى ددرويم يى من نەچاندى،

ب جھ ھىت. ³² دى رادەستى مللەتان ھىتە كرن و ترانە پى ھىنە
 كرن و جڤىن پى ھىنە دان و دى تف لى ھىنە كرن ³³ و دى وى
 دەنە بەر قامچيان و كوژن و ل رۆژا سىيى دى رابىتەڤە.»³⁴ لى
 ئەو د چ ژ وان تىشتان نەگەھشتن. ئەو ئاخفتن ل وان يا ڤەشارتى
 بوو و وان نەزاني وى چ گۆت.

عيسا خوازۆكەكى كۆرە ساخ دكەت

(مەتتا 29:20-34؛ مەرڤوس 10:46-52)

³⁵ دەمى عيسا نىزىكى ئەريحا دبوو، ئىكى كۆرە ل رەخى
 رىكى يى روينىشتى بوو، خوازۆكى دكر. ³⁶ گاڤا گوھ ل بورينا
 كۆمى بووى، پرسىيار كر: «ئەڤە چىە؟»³⁷ گۆتنى «عيسايى
 ناسىرەيى د ڤىرى را يى دبوريت.»³⁸ ئىنا گازى كر: «عيسايى
 كورپى داوودى، دلۇڤانىي ب من ببە!»³⁹ ئىنا ئەويىن ل پىشپىي،
 كۆرە پاشڤە بر دا بىدەنگ ببىت. لى ئەوى گەلەك پتر كرە
 ھەوار: «كورپى داوودى دلۇڤانىي ب من ببە!»⁴⁰ عيسا راوھستيا
 و ڤەرمان داکو وى مرۆڤى بىننە نك وى. دەمى نىزىك بووى،
 پرسىيار ژى كر: ⁴¹ «تە چ دڤىت ئەز بۆ تە بگەم؟» گۆتى:
 «خودان، بىناھىي بگەم.»⁴² عيساي گۆتى: «بىناھىي بگە.
 باوهرىا تە تۆ ساخ كرى.»⁴³ د جھ دا بىناھى كر و ب دويڤ
 كەفت و پەسنا خودى كر. دەمى خەلكى ھەميان ئەڤ چەندە
 دىتى، پەسنا^w خودى كرن.

عيسا و زەككايى باجگر

19 ¹ پاشى چوو ئەريحا و د نأف را دەر باز دبوو.
² زەلامەك ل وىرى بوو دگۆتنى زەككا، سەرۆكى
 باجگران بوو و يى دەولەمەند بوو. ³ وى بزاف دكر عيساي
 ببىنىت، كا ئەو كىە، لى ژ بەر بوشتايى نەدشيا، چىكو يى بەژن
 كورت بوو، ⁴ ئىنا كرە غار و چوو سەر دارھژىرەكى، داکو
 عيساي ببىنىت، چىكو ل بەر بوو د وىرى را دەر باز ببىت.
⁵ دەمى عيسا گەھشتىبە وى جھى، بەرى خۆ دا سلال و زەككا
 دىت و گۆتى: «زەككا، لەزى بگە وەرە خواری، چىكو دڤىت
 ئەڤرۆ ئەز ل مالا تە بمىنم.»⁶ ئىنا ب لەز ھاتە خواری و ب
 دلخوشى پىشوازي وى كر. ⁷ ھەمىيىن ئەڤ چەندە دىتى، نەرازى

^{18W}: 43 مەدح و سەنا

^{19X}: 13 دەھ زېر ب يونانى دىڤىت: «دەھ مينا». ل ڤەرھەنگۆكى بىڤرە مينا

23 پا بۆچی تە پارەیی من نەددانا نك پارەگوھۆران، دا ھەر دەمی ئەز ھاتبام، من ئەو ل گەل ریبایی وەرگرتبا؟ 24 پاشی گۆتە ئەوین ل ویری راوەستیای: (زپیری ژى بستین و بدەنە خودانی دەھ زپران. 25 ئینا گۆتئی: «ئەزبەنی، ئەوی دەھ زپرین ھەین.» 26 ئینا گۆت: «ئەز دبیژمە ھەوہ: ھەر کەسی ھەبی دئی پتر بۆ وی ھیتە دان، لی ئەوی ھەبی، خۆ بی ھەی ژى دئی ژى ھیتە ستاندن. 27 لی دوژمنین من ئەوین نەدقیان ئەز پاشایەتی ل وان بکەم، ل قیری بۆ من ئامادە بکەن و ل بەر چاڤین من سەرژى کەن.»

عیسا ب سەرفەرازی دچیتە د ئورشەلیمی قە

(مەتتا 11-1:21؛ مەرڤۆس 11-1:11؛ یوحەننا 12:12-19)

28 پشتی ئەف چەندە گۆتی، بەرەف ئورشەلیمی چوو.

29 دەمی نیزیکی بیت فاجی و بیت عەنیا ل نك چیبایی دگۆتئی چیبایی زەیتونان بووی، دوو شاگردین خۆ ھنارتن 30 و گۆتە وان: «ھەرنە فی گوندی بەرامبەری ھەوہ، دەمی ھوین دچنە ناف گوندی، دئی جانە کەرەکی گریڤای بینن کو چ جارن کەس لی سیار نەبوویە. وی قەکەن و بینن. 31 ئەگەر ئیکی پرسیار ژ ھەوہ کر: «بۆچی ھوین وی قەدکەن؟» ھۆسا بەرسقا وی بدەن: «خودانی پیدقی یا پی ھەی.» 32 ئەوین ھاتینە ھنارتن چوون و ھەکو خودانی گۆتیە وان دیت. 33 دەمی ئەوان جانە کەر قەدکر، خودانین وی پرسیار ژ وان کر: «بۆچی ھوین وی قەدکەن؟» 34 ئینا وان گۆت: «خودانی پیدقی یا پی ھەی.» 35 پاشی بۆ عیسا ئینا و جلکین خۆ دانانە سەر جانە کەری و عیسا لی سیار کر. 36 دەمی ئەو ب ری دچوو، خەلکی جلکین خۆ ل سەر ریکی رادیخستن. 37 دەمی نیزیکی نشیقیا چیبایی زەیتونان بووی، ھەمی جەماوەری شاگردان ژ بۆ ھەمی ئەو حنیرین وان دیتین، دەست پی کر ب دلخۆشی و ب دەنگەکی بلند پەسنای خودی کرن. 38 دگۆتن:

«ئەو پاشایی ب نافی خودانی دەیت پی بەرە کەتدارە. z

ئاشتی ل ئەسمانی و مەزناھی ل بلندایان.»

39 لی ھندەك ژ فەرسیان ژ کۆمی گۆت: «مامۆستا، ل شاگردین خۆ بحەیتینە.» 40 ئینا ئەوی بەرسقا وان دا و گۆت: «ئەز دبیژمە ھەوہ: ئەگەر ئەقین ھەنی بیدەنگ ببن، بەر دئی گازی کەن.»

عیسا بۆ ئورشەلیمی دکەتە گری

41 دەمی نیزیکی بووی و باژپر دیتی، بۆ کرە گری 42 و گۆت: «خوزی تە ژى د فی رۆژی دا زانیبا کا چ تشت بۆ ئاشتی تەنە! لی نوکە ئەو ژ بەر چاڤین تە ھاتنە قەشارتن. 43 رۆژ دئی ب سەر تە دا ھین، دوژمنین تە دئی ل دۆرین تە چەپەری چیکەن و دئی تە دۆرینچ کەن و دئی تە ژ ھەمی رەخان قە ئاسی کەن. 44 دئی تە ب سەر زارۆکین تە دا ھەرفینن و بەری ل سەر بەری ناھیلن، چنکو دەمی خودی سەرەدانا تە کری تۆ ب خۆ نەحەسیای.»

عیسا پەرسنگەھی پاقت دکەت

(مەتتا 17-12:21؛ مەرڤۆس 19-15:11؛ یوحەننا 22-13:2)

45 چوو د پەرسنگەھی قە و دەست ب دەرئێخستنا وان کر بین فرۆتن دکر 46 و گۆتە وان «یا ھاتیە نشیسین: «مالا من دئی مالا نقیژی بیت، a» لی ھەوہ یا کرەبە «کونجا ریگران.» b» 47 ئەوی ھەر رۆژ ل پەرسنگەھی فیکرکن دکر. سەرۆکین کاهنان و مامۆستایین دەستووری و ریبەسپین مللەتی ژى بزاف دکر وی بکوژن. 48 لی وان ریکا خۆ نە ددیت، چنکو ھەمی خەلک گریڤایی گۆتینن وی بوو.

پرسیارکرن ل دۆر دەستەھلاتا عیسا

(مەتتا 27-23:21؛ مەرڤۆس 33-27:11)

20 1 رۆژەکی ژ وان رۆژان، دەمی د پەرسنگەھی قە خەلک فی دکر و مزگینی ددا، سەرۆکین کاهنان و مامۆستایین دەستووری ل گەل ریبەسپیان ل بەرامبەری وی راوەستیان 2 و گۆتئی: «بیژە مە، تۆ ب چ دەستەھلات قان کاران دکە؟ ئەو کیە ئەف دەستەھلاتە داہە تە؟» 3 ئینا عیسا بەرسقا وان دا و گۆت: «ئەز ژى دئی پرسیارەکی ژ ھەوہ کەم،

19:37 مەدح و سەنا

z 19:38 زەبوور 26:118

a 19:46 ئیشایا 7:56

b 19:46 یەرمیا 7:11

بگرن، چنكو ئەوان زانی وی ب قی نمونەیی بەحسە وان دکر،
لئ ئەو ژ خەلکی ترسیان.

دانا باجی بۆ قەیسەری

(مەتتا 22:15-22؛ مەرقۆس 12:13-17)

²⁰ ئینا دویشچوونا وی کر و ھندەک سیخوڕ ھنارتنە دۆرین وی
و خۆ ب ھندی دئینا دەر کو ئەو مەرقۆین راستدارن، داکو عیسای
ل سەر ئاخفتنەکا وی بگرن و بدەنە دەستی دادگەھ و دەستھەلاتا
والی. ²¹ ئەوان ئەف پرسیارە ژ عیسای کر: «مامۆستا، ئەم
دزانین تۆ د ئاخفتن و فیرکنا خۆ دا یی راستی، تۆ لایەنگریا
کەسێ ناکە، لئ تۆ رێکا خودی راست نیشا خەلکی ددە. ²²
بۆ مە رەواپە باجی بدەنە قەیسەری یان نە؟» ²³ عیسای
ھەست ب فیلبازیا وان کر و گۆتە وان: ²⁴ «کا دینارەکی نیشا
من بدەن. ئەف وینە و ناقتی ل سەر یین کینە؟» وان گۆت: «یین
قەیسەرینە.» ²⁵ ئینا گۆتە وان: «ئەفجا یی قەیسەری بدەنە
قەیسەری و یی خودی ژ بدەنە خودی.» ²⁶ ئینا ئەو نەشیان
بەرامبەری خەلکی، عیسای ب ئاخفتنەکا وی گونەھبار بکەن.
ب بەرسقا وی حیبەتی بوون و بیدەنگ بوون.

پرسیارکرن دەربارە ی رابوونا مریان

(مەتتا 23:22-33؛ مەرقۆس 12:18-27)

²⁷ سەدوقی، ئەوین دبیژن رابوونا مریان نینە، ھندەک ژ وان
ھاتن و پرسیار ژ کر و گۆتی: ²⁸ «مامۆستا، موسای بۆ مە یا
نقیسی: ئەگەر برایی ئیکی مر و زارۆک ژ ھەفتینا خۆ نەبوون،
بیدقیە برایی وی ھەفتینا وی بۆ خۆ بینیت و دویندەھی^d بۆ
ناقی برایی خۆ پەیدا بکەت. ²⁹ ئەفجا ھەفت برا ھەبوون، یی
ئیکی ژن ئینا و بی دویندەھ مر. ³⁰ ئینا یی دووی ئەو بۆ خۆ
ئینا، ³¹ پاشی یی سیی بۆ خۆ ئینا و ھۆسا ھەر ھەفتان. ھەمی
مرن و چ زارۆک ل دویش خۆ نەھیلان. ³² ل دویمایھێ ژن ژ ی
مر. ³³ ئەفجا ل رۆژا رابوونی، ئەو ژن دئ ھەفتینا کئ بیت،
چنکو ھەفتینا ھەر ھەفتان بوو؟» ³⁴ عیسای بەرسقا وان دا و
گۆت: «مەرقۆین قی سەردەمی شوی دکن و ژنی دئین، ³⁵ لئ
ئەوین دەینە ھژمارتن کو دەھژینە بگەھنە وی جیھانی و رابوونا

بیژنە من: ⁴ تافیرکنا یوھەنای ژ ئەسمانی بوو یان ژ مەرقۆان؟»
⁵ ئینا دانوستاندن د ناھ خۆ دا کر و گۆتن: «ئەگەر ئەم بیژین ژ
ئەسمانی بوو، دئ بیژیت، ئەفجا بۆچی ھەوہ باوہر ژنی نەکر؟»
⁶ لئ ئەگەر ئەم بیژین ژ مەرقۆان بوو، ئەف خەلکە ھەمی دئ مە
بەرباران کەن، چنکو ئەو دپشتراستن کو یوھەننا پیغەمبەرە.»
⁷ ئینا وان بەرسقا دا کو ئەو نزانن ژ کئ بوو. ⁸ عیسای گۆتە
وان: «ئەز ژ ی نایبژمە ھەوہ ب چ دەستھەلات ئەز قان کاران
دکەم.»

نمونەیا رەزقانان

(مەتتا 33:21-46؛ مەرقۆس 12:1-12)

⁹ ئەوی دەست پی کر ئەف نمونەیا بۆ خەلکی ئینا:
«مەرقۆکی رەزەک دانا و کرە د دەستی ھندەک رەزقانان دا و بۆ
دەمەکی دیرژ چوو و ئەلەتەکی دی. ¹⁰ ل دەمی چینی، بەنیەک
ھنارتە نک رەزقانان، داکو پشکا وی ژ بەرھەمی رەزی بدەنی،
لئ رەزقانان بەنی قوتا و دەستقالا زفرا. ¹¹ پاشی ئەوی
بەنیەکی دی ھنارت، لئ ئەو ژ ی قوتا و کریت کر و دەستقالا
زفرا. ¹² پاشی بەنی سیی ھنارت، ئینا ئەو ژ ی بریندار کر
و دەرئبخست. ¹³ ئینا خودانی رەزی گۆت: «ئەز چ بکەم؟ ئەز
دئ کوپی خۆ یی خۆشتفی ھنیرم، بەلکو ریزی لئ بگرن.»
¹⁴ لئ دەمی رەزقانان دیتی، دانوستاندن د ناقبەرا خۆ دا کر و
گۆت: «ئەفە میراتگرە، وەرن ئەم وی بکوژین، دا میرات بۆ مە
بمینیت.» ¹⁵ ئینا وان ئەو دەرئبخستە ژ دەرقەھی رەزی و کوشت.
ئەفجا خودانی رەزی دئ چ ل وان کەت؟ ¹⁶ ئەو دئ ھیت و
وان رەزقانان ژ ناھ بەت و رەزی دەتەف ھندەکین دی.» دەمی
خەلکی گوھ ل قی چەندی بووی، گۆتن: «خودی نەکەت!»
¹⁷ لئ ئەوی بەری خۆ دا وان و گۆت: «ئەفجا رامانا ئەفا ھاتیە
نقیسین چیە؟
«ئەو بەری ھۆستایان رەتکری،
یی بوویە بەری بنیاتی.»^c

¹⁸ ھەر کەسێ بکەفتیە سەر قی بەری، دئ پرتکیت و ھەر کەسێ
بەر بکەفتیە سەر، دئ وی ھەرشینی. ¹⁹ ئینا ھەر د وی دەمی
دا، سەرۆکین کاهنان و مامۆستایین دەستووری بزاف کر عیسای

مريان، نه ژني دئینن و نه شوی دکهن، ³⁶ ئیدی تهو نه شین بمرن ژی، چنکو تهو وهکو فریشتیانن. تهو کورپن خودینه، چنکو کورپن رابونینه. ³⁷ مووسای ژی د سهرهاتیا تراشی دا، دیار کر کو مری رادبن، دهمی دهراره ی خودانی دبیت: تهو خودایی ئیبراهیمی و خودایی ئیسحاقی و خودایی یهعقوبیه. ³⁸ تهفجا تهو نه خودایی مریانه، لی یی زیندیانه، چنکو بۆ وی، ههمی د زیندینه. ³⁹ ئینا هندهك ماموستایین دستوری گوتن: «ماموستا، ته باش گوت.» ⁴⁰ پشتی هنگی نهو پریان چ پرسیاران ژی بکن.

مهسیح کورپی کییه؟

(مهتا 22:41-46؛ مرقوس 12:35-37)

⁴¹ عیسای گۆته وان: «چهوا دبیتن مهسیح کورپی داوودیه؟
⁴² چنکو داوود ب خۆ د پهرتووکا زه بووری دا دبیت: «خودانی گۆته خودانی من:

ل دهستی منی راستی روینه،

⁴³ تاكو تهز دوژمین ته بکهمه تهخته پی بۆ پیین ته.»^f

⁴⁴ مادهم داوود دبیتتی «خودان»، پا چهوا کورپی ویه؟»

ئاگه هداریکرن ژ ماموستایین دستوری

(مهتا 23:1-36؛ مرقوس 12:38-40؛ لوقا 11:37-54)

⁴⁵ دهمی ههمی خه لکی گوھی خۆ ددایی، گۆته شاگردین خۆ:
⁴⁶ «هشیاری ماموستایین دستوری بن، تهوین دقین ب جلکین شوپ دهرکهفن و ههز دکهن ل بازاران سلاش لی بهینه کرن و د کنیشتیان دا ل کورسیکین پیشی بن و ل میقانداریان ل سهری ژوری بن. ⁴⁷ تهو مالی بیژان دخون و بۆ رویمه تی نفیژان دریز دکهن. تهو دی سزادانه کا گرانتز وهرگرن.»

پیشکیشی بیژنی

(مرقوس 12:41-44)

¹ بهری خۆ دایی و دیت دهوله مهند یی پیشکیشیین
21 خۆ دکهنه د پاره دانکا پهرستگه هی دا، ² ههروهسا

دیت بیژنه کا هه ژار یا دوو فلسان^g دکته د پاره دانکی دا. ³ ئینا گوت: «راستی دبیتمه ههوه: قی بیژنا هه ژار ژ ههمیان پتر کر نه تیدا، ⁴ چنکو فان ههمیان ژ سامانی خۆ یی زیده پاره دان، لی وی سهره پای بهله نگازیا خۆ، ههر چ یی وی بۆ ژیارا خۆ هه ی کره تیدا.»

عیسا پیشیینیا ویرانکرنا پهرستگه هی دکته

(مهتا 24:1-2؛ مرقوس 13:1-2)

⁵ دهمی هنده کان بهحسی پهرستگه هی دکر، کو ب بهرین جوان و پیشکیشیان هاتیه خه ملاندن، عیسای گوت: ⁶ «ئهف تشتین هوین دبینن، رۆژ دی هین کو بهر ل سهر بهری نامینیت، ههمی دی هینه ههرفاندن.»

نیشانین دویمهیا سهردهمی

(مهتا 24:3-14؛ مرقوس 13:3-13)

⁷ ئینا وان پرسیار ژی کر و گوتن: «ماموستا، ئهفه دی کهنگی چپین؟ و دی چ نیشان هه بییت، دهمی رویدانا وان نيزيك بییت؟» ⁸ عیسای گوت: «هشیار بن نه هینه دسهردابرن، چنکو گهلهك دی ب ناقی من هین و دی بیژن «تهز تهوم!» و «تهو دم نيزيك بو.» ل دویف وان نهچن. ⁹ دهمی ههوه گوھ ل جهنگ و نهئارامیان دبیت، نهفه جنقن. چنکو دقیت ل پیشی ئهف تشته روی بدن. لی دویمه ی ئیکسه ر ناهیت.» ¹⁰ پاشی گۆته وان: «دی ملله تهك دژی ملله ته کی و پاشایه تیهك دژی پاشایه تیه کی راییت ¹¹ و دی بیقه له رزین مهزن و ل گهلهك جهان کولب و دهردین فه گر پهیدا بن و تشتین ب ترس و نیشانین مهزن دی ژ ئهسمانی دیار بن. ¹² لی بهری قی ههمیی، ژ پیخه مهت ناقی من، تهو دی ههوه گرن و ته په سه ر کهن و دی ههوه رادهستی کنیشتیان کهن و هاقیژنه د زیندانان دا و دی ههوه راکیشنه نك پاشا و حوکمداران. ¹³ ئهف رویدانه دی چپین، دا هوین بۆ من شاهده یی بدن. ¹⁴ تهفجا خۆ ئیکدل کهن و بهری هنگی خه می نهخون کا دی چهوا به ره قانیی ژ خۆ کهن، ¹⁵ چنکو تهز دی دهف و ئاقلمه ندیه کی دهمه ههوه، ههمی بهرهنگارین ههوه

^c 37:20 دهرکهفتن 6:3

^f 43:20 زه بوور 1:110

^g 2:21 ب یونانی دوو «له پتۆن»

نمونەیا دارهژیبری

(مهتتا 24:32-35؛ مەرقۆس 13:28-31)

²⁹ نمونەیهک ژى بۆ وان ئینا: «بەرى خۆ بدەنە دارهژیبری و دارین دى. ³⁰ دەمى بەلگ دان، هوبین ب خۆ دبیین و دزانن هاقین یا نیزیکه. ³¹ وەسا هوبین ژى، دەمى دبیین ئەف تشتە روى ددەن، بزانی کو پاشایەتیا خودى یا نیزیکه. ³² راستیی دبیتەمە هەو: ئەف نفشە ژ ناڤ ناچیت تا هەمى تشت روى نەدەن. ³³ ئەرد و ئەسمان دى ژ ناڤ چن، لى پەیقین من چ جارن ژ ناڤ ناچن.

هشيار بمین و نقيزان بکەن

³⁴ هشيارى خۆ بن، نەکو دلین هەو ب مەى قەخوارنى و سەرخوشی و خەمىن ژيانى گران بین و ئەو رۆژ ژ نشکە کى قە ب سەر هەو دا بهیت، ³⁵ چنکو دى وەکو خەفکە کى، هەمى ئاکنجیین سەر روى ئەردى گريت. ³⁶ ئەقجا هشيار بمین و ل هەمى دەمان نقيزان بکەن، داکو هوبین بشین خۆ ژ فان هەمى تشتین کو نیزیکه دى روى دەن قورتال بکەن و رويسپى ل بەرامبەر کورپى مرقۆ راوەستن.»

³⁷ عيسای ب رۆژ د پەرستگهه دا فيکرکن دکر و ب شەف دەردکەفت و ل چيایی دبیتى چيایی زەبتونان دما. ³⁸ خەلک هەمى ژى سپيدى زوى رادبوون و دەهاتنە پەرستگهه، دا گوهى خۆ بدەن.

بیهختیا یههوادى

(مهتتا 26:1-5، 14-16؛ مەرقۆس 14:1-2، 10-11؛ یوحنا 11:45-53)

22 ¹ جەژنا نانێ شکەفا^a نیزیك بوو، یا کو دبیتى جەژنا دەربازبوونى. ² سەرۆکین کاهنان و مامۆستایین دەستوورى ل ریکە کى دگەریان کا چەوا عيسای بکوژن، چنکو ئەو ژ مللەتى دترسیان. ³ ئینا ئېلیس کەفتە د دلێ یههوادى دا، یى کو دگۆتنى «ئەسخەربوتى» و ئەو ئیک ژ دوازدە شاگردان بوو. ⁴ ئەو چوو و ل گەل سەرۆکین کاهنان و سەرکردهیین زېرەفانین پەرستگهه ئاخفت، کا دى چەوا عيسای رادەستى

نەشین بەرگربا وى بکەن یان بەرسقا وى بدەن. ¹⁶ خۆ دایک و باب و برا و مرقۆف و هەقالبین هەوە ژى دى هەوە رادەستى دەستەلاتداران کەن و ژ هەوە دەنە کوشتن. ¹⁷ دى ژ بەر ناڤى من کەریین هەمیان ژ هەوە قەبن، ¹⁸ لى موبەک ژ سەرى هەوە ژ ناڤ ناچیت، ¹⁹ ب خۆراگرتنا خۆ هوبین دى ژيانا خۆ ب دەست قە ئین.

ویرانکرنا ئورشەلیمى

²⁰ دەمى هوبین دبیین ئورشەلیم ب لەشکەرەن یا دۆرپیچ کرە، هەنگى بزانی ویرانکرنا وى نیزیك بوو. ²¹ هەنگى ئەوین ل دەقەرا یههودیایی بلا برەفنه چيایان، ئەوین د ئورشەلیمى دا بلا ژى دەربکەفن، ئەوین ل گوندان بلا نەچنە باژپرى، ²² چنکو ئەف رۆژین هەنى بین تولقە کرنینە، داکو هەر تشتى هاتیه نفیسین ب جە بهیت، ²³ ل وان رۆژان، نەخوزیکین ژین ب دووگیان و شیردەرەن! چنکو دى تەنگاڤیه کا گران ب سەر ئەردى و تۆرەبوونە کا مەزن ب سەر فى مللەتى دا هیت. ²⁴ دى ب دەقى شیرى کەفن و ب دیلی بۆ ناڤ هەمى مللەتان دى هینە برن و ئورشەلیم دى ژ لایى مللەتان قە هیتە بنپى کرن، تاکو دەمین مللەتان ب دویمایى دەیت.

هاتنا کورپى مرقۆف

(مهتتا 24:29-31؛ مەرقۆس 13:24-27)

²⁵ دى نیشان ل هەیف و رۆژ و ستیران پەیدا بن، ل سەر ئەردى ژى ژ بەر هورمە هورما دەریایی و پیلین وى، مللەت دى بزیدین و شاش بن. ²⁶ دى مرقۆف دلگرتى بن، ژ بەر ترس و چاڤەرپکرنا وان تشتین کو دى ب سەرى جیهانى هین، چنکو هیزین ئەسمانان دى هینە تیکهه ژاندن. ²⁷ هەنگى دى بین کورپى مرقۆف د ناڤ عەورە کى دا ب هیز و گەلەک مەزناهى یى دەیت. ^h ²⁸ دەمى ئەف تشتە دەست پى دکەن، راست راوەستن و سەرى خۆ بلند کەن، چنکو رزگارکرنا هەوە نیزیك دبیت.»

27:21^h دانیل 13:7؛ ئاشکراکرن 7:11:22ⁱ جەژنا نانێ شکەفا ل فەرەهنگۆ کى بنپەرە.

ل سەر سفرى. ²² راسته، كورى مرؤف دى وەسا چىت، كا چەوا بۆ ھاتىھە دانان، لى نەخوزىكىن وى كەسى يى وى رادەست بىكەت. ²³ ئىنا د ناڧ خۆ دا كەفتنە دانوستاندنى، كا كى ژ وان ل بەرە قى چەندى بىكەت.

گەنگەشە دەربارەى مەزناھىي

²⁴ ھەروەسا گەنگەشەشەيكە د ناڧبەرا وان دا پەيدا بوو كا د ناڧ وان دا كى ب يى ھەرى مەزن بەيتە ھژمارتن. ²⁵ ئىنا عىساي گۆتە وان: «پاشايىن مللەتان سەرورەيى ل وان دكەن و ئەو كەسپىن دەستەھلات ل سەر وان ھەى، ب چاكخواز دەينە بناڧكرن. ²⁶ لى بۆ ھەو ھەسا نايت. بلا يى ھەرى مەزن د ناڧ ھەو دا، وەكو يى بچويكتىن بيت و رىبەر وەكو خزمەتكارى بيت. ²⁷ ئەڧجا يى مەزنتەر كىھ: ئەوى ل سەر سفرى روبىشتى يان ژى يى خزمەتى دكەت؟ ما نە ھەو يى روبىشتى؟ لى ئەز د ناڧ ھەو دا وەكو وى كەسىمە يى خزمەتى دكەت. ²⁸ ھوين يىن كو د تاقىكرىن من دا ل گەل من ماين. ²⁹ ئەز ژى دى پاشايەتتى دەمە ھەو ھەروەكو بابى من ئەو دا يە من، ³⁰ داکو ھوين د پاشايەتيا من دا ل سەر سفرى من بخۆن و ڧەخۆن و ل سەر تەختان روبىن و دادوهرىي ل سەر ھەر دواز دە ھۆزىن ئىسرائىل كەن.

عيسا پىشېبىنىي ب ماندەلكرنا (ئىنكاركرنا) پەترۆسى دكەت

(مەتتا 26:31-35؛ مەرڧوس 14:27-31؛ يوحەننا 13:36-38)

³¹ شەمەون، شەمەون، گوھى خۆ بدى: ئېلىسى داخووزا ھەو ىا كرى، دا وەكو گەنى ھەو بېژىنگ بىكەت. ³² لى من بۆ تە داخووز ژ خودى كرى، داکو باوهرىا تە ژ ناڧ نەچىت. تۆ ژى دەمى ڧەگەرباي، براين خۆ بەيىز بئىخە. ³³ ئىنا شەمەونى گۆتى: «خودان، ئەز يى ئامادەمە ل گەل تە بۆ زىندانى و مرنى ژى بچم. ³⁴ عىساي گۆت: «پەترۆس، ئەز دىبىزمە تە: ئەڧرۆ بەرى دىكل بانگ بەدەت، تۆ دى سى جاران ماندەل كەى، كو تۆ من دىياسى.»

خۆ ئامادەكرن بۆ تەنگاڧيان

³⁵ پاشى گۆتە وان: «دەمى من ھوين بىيى جزدانك و چانتك و پىلاڧ ھنارتىن، ما ھەو پىدڧى ب تىشتەكى ھەبوو؟» ئىنا گۆتن:

وان كەت. ⁵ ئىنا كەيڧا وان ھات و برىار دا ھندەك پارەيان بدەنى. ⁶ ئەو ژى ب وى چەندى رازى بوو و ل دەلشەيەكى دگەريا، دا وى ل دوبرى خەلكى رادەستى وان بىكەت.

ئامادەكرنا شىڧا دەربازبوونى

(مەتتا 17:19-26؛ مەرڧوس 14:12-16؛ يوحەننا 13:21-30)

⁷ رۆژا جەژنا نانى شىڧا ھات، كو پىدڧى بوو تىدا بەرخى دەربازبوونى سەرژى بىكەن. ⁸ ئىنا عىساي، پەترۆس و يوحەننا ھنارتىن و گۆت: «ھەرن و بۆ مە شىڧا جەژنا دەربازبوونى ئامادە بىكەن، داکو ئەم بخۆين.» ⁹ ئىنا پرسىار ژى كرى: «تە دڧىت ئەم ل كىرى ئامادە بىكەين؟» ¹⁰ وى گۆتە وان: «گوھى خۆ بدەنى: دەمى ھوين دچە ناڧ باژپرى، دى زەلامەك ھىتە پىشېا ھەو، جەرەكى ئاڧى يى ھەلگرتى، ئەڧجا ل دوڧى وى ھەرنە وى مالا ئەو دچىتە د ژۆرڧە ¹¹ و بېژنە خودانى وى مالى: «ماموستا دىبىتە تە: كانى ئەو ژۆرا مېڧانان يا ئەز دى ل گەل شاگردىن خۆ تىڧە شىڧا دەربازبوونى خۆم؟» ¹² ئەو دى ل قاتى سەرى ژۆرەكا مەزن، يا رايخستى نىشا ھەو دەت. ل وىرى ئامادە بىكەن. ¹³ چوون و ھەروەكو گۆتبويى وەسا دىت. ئەڧجا شىڧا دەربازبوونى ئامادە كرى.

شىڧا خودانى

(مەتتا 26:26-30؛ مەرڧوس 14:22-26؛ 1 كورنتوس 11:23-25)

¹⁴ گاڧا ئەو دەم ھاتى، ئەو ل گەل ھنارتىان ل سەر سفرى روبىشت ¹⁵ و گۆتە وان: «من گەلەك ھەز دكر، قى شىڧا دەربازبوونى ل گەل ھەو بخۆم، بەرى ئازارى بىكېشم. ¹⁶ چىكو ئەز دىبىزمە ھەو: ئىدى وى ناخۆم تاكو د پاشايەتيا خودى دا تەمام دىت. ¹⁷ پاشى پەرداغەك ھەلگرت و سوپاسيا خودى كرى و گۆت: «قى بگرن و د ناڧبەرا خۆ دا لىكڧەكەن، ¹⁸ چىكو ئەز دىبىزمە ھەو: ئىدى ئەز ژ بەرھەمى مېوى ڧەناخۆم تا پاشايەتيا خودى بەيت. ¹⁹ وى نان ژى ھەلگرت و سوپاسى كرى، كەر كرى و دا وان و گۆت: «ئەڧە لەشى منە، يى كو پىخەمەتى ھەو دى ھىتە دان. ھوين قى چەندى بۆ بىرئىنانا من بىكەن. ²⁰ ھەروەسا پىشتى شىڧى پەرداغ ژى ھەلگرت و گۆت: «ئەڧ پەرداغە پەيمانان نوبە ب خوينا من، كو پىخەمەتى ھەو دى ھىتە رىشتن. ²¹ لى ئەڧە دەستى وى كەسى من دەدەتە دەست، يى ل گەل من

گوت: «بهسه، بهیلن.» و دهستی خو کره گوھی وی و ساخ کر. ⁵² پاشی عیسی گوته سهرۆکین کاهنان و سهرکردهیین زیرهقانیین په رستگههی و ربهسپیان، ئەوین ب سهر وی دا گرتی: «دی بیژی هوبن بۆ ب سهرداگرتنا قاچاخه کی ب شیر و داران دهرکهفتین! ⁵³ ههر رۆژ ئەز ل په رستگههی د ناڤ ههوه دا بووم، ههوه دهستی خو درێژ نه کره من. لئ ئەقهیه دهمی ههوه و دهستههلاتا تاریستانی.»

په ترۆس عیسی ماندهل (ئینکار) دکهت

(مهتا 58-57:26، 75-69؛ مهرفۆس 54-53:14،

72-66؛ یوحهنا 18-12:18، 27-25)

⁵⁴ عیسا گرت و بر و کره د مالا سهرۆککاهنی فه. په ترۆس ژى ژ دویر فه ب دویف را دچوو. ⁵⁵ دهمی ئاگرهک ل نیفا ههوشی هه لکری و ل گهل ئیک روینشتین، په ترۆس ژى د ناڤ وان دا روینشت. ⁵⁶ که نیهیه کی په ترۆس دیت یی ل بهر رۆناهییا ئاگری روینشتی، ئینا ب هویری بهری خو دایب و گوت: «ئهفه ژى ل گهل وی بو!» ⁵⁷ لئ وی ماندهل کر و گوت: «خانم، ئەز وی نانیاسم!» ⁵⁸ پشتی دهمه کی کورت ئیکى دی ئەو دیت و گوتی: «تۆ ژى ژ وانى!» لئ په ترۆسى گوت: «برا، ئەز نه ژ وانم!» ⁵⁹ پشتی نیزیکی ده مژمیره کی بوری، ئیکى دی دوویات کر و گوت: «ب راستی ئەفه ژى ل گهل وان بو، چنکو ئەو ژى جهلیلیه!» ⁶⁰ په ترۆسى گوت: «برا، ئەز نزانم تۆ چ دبیژی!» ئینا د جه د دهمی ئەو دئاخفت، دیکلی بانگ دا. ⁶¹ خودان لئ زفری و رک و رک ل په ترۆسى نیری، ئینا ئاخفتنا خودانی هاته بیرا په ترۆسى دهمی گوتی: «ئهفرۆ، بهری دیکل بانگ بدهت، تۆ دئ سی جارن من ماندهل کهی.» ⁶² په ترۆس دهرکهفته ژ دهرقه و گریه کا ته حل کر.

زیرهقان ترانهیان ب عیسی دکهن و دقوتن

(مهتا 68-67:26؛ مهرفۆس 65:14)

⁶³ ئەو زهلامین زیرهقانی ل عیسی دکر ترانه پی دکرن و لئ ددان ⁶⁴ و چاقین وی گری دان و پرسیار ژى دکر: «ئهگهر تۆ پیغه بهر بی، بیژه کی بوو دانایه ته؟» ⁶⁵ گه لهک ئاخفتین دی بین کریت ژى دگوتنی.

«نهخیر.» ³⁶ عیسی گوته وان: «لئ قئ گافئ ههر کهسى جزدانک هه بیت بلا هه لگری، ههروهسا ههر کهسى چاتکهک هه بیت و یی شیر نه بیت، بلا کراسئ خو بفروشت و شیره کی پی بگری. ³⁷ ئەز دبیژمه ههوه: ئەفا هاتیه نفیسین: «ول گهل گونه هباران هاته هژمارتن» لئ پیدقیه ب من ب جه بهیت، چنکو ئەو تشتین دهرباره ی من، ب جه دهین.» ³⁸ ئینا گوتن: «خودان، ئەفه دوو شیر یی ل فیری ههین.» ئینا وی گوته وان: «بهسه.»

عیسا ل چیاپی زهیتونان نفیژی دکهت

(مهتا 46-36:26؛ مهرفۆس 42-32:14)

³⁹ پاشی دهرکهفت و وهکو ههر جار چوو چیاپی زهیتونان و شاگردین وی ب دویف کهفتن. ⁴⁰ دهمی گه هشتیه ویری، گوته وان: «نفیژان بکهن، دا هوبن نه کهفته د تاقیکرنی دا.» ⁴¹ ب دویراتیا هافیتنا بهرکه کی ژ وان دویر کهفت و چۆکفه دان و نفیژ کر ⁴² و گوت: «بابۆ، ئەگهر ههز بکهی، قئ په رداغئ ژ من دهر باز که، لئ نه ب ههزا من، به لکو بلا ب ههزا ته بیت.» ⁴³ ئینا فریشتهیهک ژ ئەسمانی بۆ وی دیار بوو و ئەو بهیژ ئیخست. ⁴⁴ عیسی د تهنگافیی دا، پتر ب گهرمی نفیژ دکر و خوا وی وهکو چیکین خوینی لئ هاتن و دکهفته ئەردی. ⁴⁵ پشتی ژ نفیژی رابووی، هاته نک شاگردان، دیت ئەو ژ خه مان دا بین د خه و چووین. ⁴⁶ ئینا گوته وان: «بۆچی هوبن د نفستینه؟ رابن و نفیژان بکهن، دا هوبن نه کهفته د تاقیکرنی دا.»

گرتنا عیسی

(مهتا 56-47:26؛ مهرفۆس 50-43:14؛ یوحهنا 11-3:18)

⁴⁷ دهمی عیسا دئاخفت، وهسا چیبوو کۆمه کا مرۆقان ب سهر وان دا گرت و ئەوی دبیژنی یه هودا، کو ئیک ژ ههر دوازنان بوو، ل پیشیا وان بوو. ب پیش عیسی فه هات دا ماچی بکهت. ⁴⁸ عیسی گوتی: «به هودا، ما ب ماچه کی تۆ کوری مرۆف ددهیه گرتن؟» ⁴⁹ دهمی ئەوین ل دهووبه رین وی زانی دئ چ روی ددهت، گوتن: «خودان، ئەم شیری فه وهشینین؟» ⁵⁰ هنگی ئیکى ژ وان شیر فه وه شانده به نیی سهرۆککاهنی و گوهی وی یی راستی ژیه کر. ⁵¹ عیسی بهرشف دا و

عیسا ل بهر جقاتا ریھسپیان

(مهتا 26:59-66؛ مەرڤوس 14:55-64؛ یوحنا 18:19-24)

66 دهمی بوویه روژ، جقاتا ریھسپیان مللهتی و سەرۆکین کاهنان و مامۆستایین دهستوری کۆمبون و عیسا بره پیشیا جقاتا خو. 67 گۆتن: «ئەگەر تۆی مەسیح، بیژە مە.» ئینا گۆته وان: «ئەگەر ئەز بیژە مە هەو، هوین هەر باوەر ناکەن 68 و ئەگەر ئەز پرسیارێ ژێ ژ هەو بەکم، هوین بەرسقا من هەر نادەن. 69 لێ ژ نوکە پیڤه کورێ مەرۆف دی ل دەستی راستی یخ خودایی هیزدار یی روینشتی بیت. 70 ئینا هەمیان گۆت: «ئانکو تۆ کورێ خودایی؟» ئەوی ژێ گۆته وان: «هوین ب خو دیڤژن ئەز ئەوم.» 71 ئینا گۆتن: «ما ئیدی مە چ پیدقی ب شاهدهیی هەیه؟ ئەفە مە ب خو ژ دەقی وی بهیست.»

عیسا ل بەرامبەری پیلاتۆسی

(مهتا 27:1-2، 11-14؛ مەرڤوس 15:1-5؛ یوحنا 18:28-38)

23 1 پاشی هەمی جقاتا رابوو و عیسا بره نك پیلاتۆسی 2 و دەست پێ کر سکالا ل وی کرن و گۆتن: «مە دیت ئەفە یی مللهتی مە د سەردا دبەت و ناھیلیت باج بو قەیسەری بهیته دان و دیڤژیت کو ئەو مەسیحە، ئانکو پاشایە.» 3 ئینا پیلاتۆسی پرسیار ژێ کر: «ئەری تۆ پاشای جویانی؟» عیسا بەرسقا وی دا: «تە ب خو گۆت.» 4 ئینا پیلاتۆسی گۆته سەرۆکین کاهنان و جەماوەری: «ئەز چ تاوانەکی ل نك قی مەرۆفی نابینم.» 5 لێ ئەو ل سەر تاخفتنا خو ژرد بوون و گۆتن: «ئەو ب فیکرنا خو ل هەمی یەھودیایی، هەر ژ جەلیل و تا قیری، مللهتی دنازینیت.»

عیسا ل بەرامبەری هیرودیس

6 دەمی پیلاتۆسی ئەفە گوھ لێ بووی، پرسیارکر: «ئەری ئەف زەلامە جەلیلییە؟» 7 دەمی زانی عیسا ل ژیر دەستەھلاتا هیرودیسییە، ھنارتە نك هیرودیس، کو ئەو ژێ د وان روژان دا ل ئورشەلیمی بوو. 8 دەمی هیرودیس عیسا دیتی، گەلەك کەیفخۆش بوو. ئەو دەمەکی درێژ بوو دقیا ببینیت، چنکو وی گەلەك تشت دەربارە عیسا گوھ لێ ببوون و ھزرتا وی بوو نیشانەکی ل سەر دەستی وی ببینیت. 9 هیرودیس گەلەك

پرسیار ل بهر وی دانان، لێ عیسا چ بەرسقا نەدان. 10 ئەفجا سەرۆکین کاهنان و مامۆستایین دەستوری ھاتنە پێش و ئەو ب توندی تاوانبار کر. 11 پاشی هیرودیس ل گەل سەریازین خو سفکاتی و ترانە پێ کرن و کراسەکی جوان کره بهر و فەگەراندە نك پیلاتۆسی. 12 ل وی روژی پیلاتۆس و هیرودیس بوونە ھەقالین ئیک، چنکو ژ بەری ھنگی دوژمناتی د ناڤەرا وان دا ھەبوو.

دادکرنا عیسا ب مرنی

(مهتا 27:15-26؛ مەرڤوس 15:6-15؛ یوحنا 18:18 تا کو 19:16)

13 پیلاتۆسی داخوازا سەرۆکین کاهنان و ریبهری مللهتی و خەلکی کر 14 و گۆته وان: «هەو ئەف مەرۆفە ئینایە نك من وەکو کەسەکی مللهتی د سەردا دبەت. ئەفە من بەرامبەری ھەو لپیرسین کر و من ھیچ تاوانەک ل نك قی مەرۆفی نەدیت ژ وان تاوانین هوین سکالایی لێ دکەن. 15 هیرودیس ژێ چ ژێ نەدیت، لەوما فەگەراندە نك مە. ئەفی چ تشتی وەسا نەکره کو هەژێ مرنی بیت. 16 ئەفجا ئەز دی وی قامچی دەم و بەردەم.» 17 ل سەر وی یا فەربوو، ل ھەر جەژنەکی ئیکی بو وان بەردەت. 18 لێ ھەمیان پیکفە کره گازی: «ئەفی ببە و بو مە باراباسی بەردە.» 19 باراباس ژ ئەگەری تیکدانا د باژیری دا چیبوی و کوشتنی ھاتبوو زبندان کرن. 20 جارەکا دی پیلاتۆس بو وان تاخفت، چنکو دقیا عیسا بەردەت. 21 ئەوان پیکفە کره گازی: «ل خاچی بدە! ل خاچی بدە!» 22 ئینا جارا سییی گۆته وان: «ما ئەفی چ خرابی کره؟ من چ تاوان ل نك وی نەدیتن کو سزایی وی مرن بیت، ئەفجا ئەز دی وی قامچی دەم و بەردەم.» 23 لێ ئەو ل سەر رکا خو مان و ب دەنگەکی بلند کره گازی و داخوازا کر بهیته خاچدان و دەنگی وان ب سەر دەنگی وی کەفت. 24 ئینا پیلاتۆسی بریار دا داخوازا وان ب جھ بهیت. 25 ئەفجا ئەو بەردا یخ ژ ئەگەری تیکدان و کوشتنی ھاتیە گرتن، ئەوی وان داخوازا کری. عیسا ژێ رادەستی ھەزا وان کر.

خاچدانا عیسا

(مهتا 27:32-44؛ مەرڤوس 15:21-32؛ یوحنا 19:17-27)

26 دەمی وان عیسا دبر، وان زەلامەکی قەیرەوانی گرت، ژ ئاقاری دەت، ناڤی وی شەمعون بوو، خاچ دانا سەر ملین وی

42 پاشى گۆت: «عيسا، من بينه بيرا خۇ دەمى تۆ بهييه د پاشايه تيا خۇ دا.» 43 عيساى گۆتى: «راستىيى دىيئمه ته، تۆ دى ئەقرۆ د گەل من دا ل بههشتى بى.»

مرنا عيساى

(مهتتا 27:45-56؛ مەرقۆس 15:33-41؛ يوحنا 19:28-30)

44 دەمژمىر نىزىكى دوازدهيى نىقرۆ بوو، ژ وى دەمى تا دەمژمىر سى، تارىيى ھەمى ئەرد گرت، 45 چنكو چاچى رۆژى تارى بوو. پەردەيا پەرسنگەھى ژى د نىقى را شەق بوو و بوو دوو پارچە. 46 عيساى ب دەنگەكى بلند کره گازی و گۆت: «بابۆ، ئەز گيانى خۇ ددەمه دەستين ته.»^m پىشتى ئەفە گۆتى، گيانى خۇ ژ دەست دا. 47 دەمى سەرلەشكەرى ئەف تىشتى چىبووى دىتى، پەسناⁿ خودى کر و گۆت: «ب راستى، ئەف مرقۆه يى راستدار بوو.» 48 ھەمى ئەوين بو دىتنا قى دىمەنى خرقەبووين، دەمى ئەو تىشتين چىبووين دىتين، قەگەريان و ل سىنگى خۇ ددا. 49 لى ھەمى نىساين وى و ئەو ژنين ژ جەليلى ل دويف ھاتين، ژ دوير قە راوہستيا بوون و بەرى خۇ ددانە وى سەرورەرى.

قەشارتنا عيساى

(مهتتا 27:57-61؛ مەرقۆس 15:42-47؛ يوحنا 19:38-42)

50 زەلامەك ب ناچى يوسف ھەبوو، ئەندامەكى جقاتا رېھسپيىن مللەتى و مرقۆفەكى باش و يى راستدار بوو. 51 ئەو ل گەل پىرارا جقاتى و كىرارا وان نەبوو. ئەو ژ باژپرى تارىمەتيايى^o بوو، كو ئەو ژى ئىك ژ باژپرىن جوھيانە. ئەوى ژى چاقەرىيا پاشايەتيا خودى دكر. 52 ئەف مرقۆه چوو نك پىلاتوسى و داخوازا تەرمى عيساى ژى كر. 53 پاشى ژ خاچى ئىنا خواری و ب كنانى كفن كر و دانا د گۆرەكى^p د كەقرى كۆلاى دا، بەرى

داكول دويف عيساى ببهت. 27 جەماوهرەكى مەزن ژ خەلكى ب دويف كەفتبوون و د ناڤ وان دا ژن ژى ھەبوون سىنگى خۇ قەدقوتا و بو دگرىان. 28 ئىنا عيسا ل وان زقرى و گۆت: «كچين ئورشەلىمى، بو من نەگرين، بەلكو ھوبن بو خۇ و بو زارۆكىن خۇ بگرين. 29 چنكو ئەفە ھندەك رۆژ دى ھين، مرقۆف دى بىئن: «خوزىكىن ژنين خرش و زكىن زارۆك نەبووين و ئەو مەمكىن شير نەداين.» 30 ھنگى دى مرقۆف دەست پى كەن و بىئنه چىيان «ب سەر مە دا وەرن،» و بىئنه گرکان «مە بنخىقن.» 31k چنكو ئەگەر قى ب سەرى دارا تەر بينن، پا دى رەوشا يا ھشك چ بىت؟»

32 دوو پىن دى پىن گونەھبار ژى برن دا د گەل وى دا بهيئە كوشتن. 33 دەمى گەھشتينە وى جھى دىيئنى كلۆخ، ئەو ل وپرى ل گەل گونەھباران خاچ دا، ئىك ل لايى وى يى راستى و يى دى ل لايى وى يى چەپى. 34 ئىنا عيساى گۆت: «بابۆ، ل وان ببورە، چنكو ئەو نزانن چ دكەن.» پاشى ب ھاقتىنا پىشكى جلكين وى ل سەر خۇ لىكفەكرن. 35^l خەلك ل وپرى يى راوہستياى بوو بەرى خۇ ددايى. سەرۆكان ژى ترانە پى دكرن و دگۆتن: «ھندەكىن دى قورتال كرن، ئەفجا بلا خۇ قورتال بکەت، ئەگەر ئەو مەسىح، ھەلبۇرتيى خودى!» 36 سەربازان ژى ترانە پى كرن و خۇ نىزىكى وى كر و سەك بو پىشكىش كر 37 و گۆتن: «ئەگەر تۆ پاشايى جوھيانى، خۇ قورتال بکە!» 38 دەپەك ژى ل ھنداڤ سەرى وى يى ھەلاويستى بوو و ئەف چەندە ل سەر نقىسى بوو: «ئەفە پاشايى جوھيانە.» 39 ئىك ژ وان گونەھبارين ھەلاويستى جقین ددانى و دگۆت: «ما تۆ مەسىح نىنى؟ دى خۇ و مە قورتال بکە.» 40 لى يى دى ئەو پاشقە بر و گۆتى: «ما تۆ ژ خودى ناترسى، نى تۆ ژى يى ل ژىر ھەمان سزاي؟ 41 سزايى مە يى دادپەرورەرانەيە، چنكو ئەم يى سزايى كىرارىن خۇ وەردگرين، لى قى مرقۆى چ خرابى نەكرىه.»

23k:30 ھۆشبيھەع 10:8

23l:34 زەبوور 22:18

23m:46 زەبوور 31:5

23n:47 پەسن مەدح و سەنا

23o:51 تارىمەتيا ناچى كەفنه يى باژپرى «رامە»

23p:53 ل فەرھەنگۆكى بىئەرە.

د ریکا ئەمەئوس دا

(مەرقۆس 12:16-13)

13 وەسا چیبوو دوو شاگرد هەر د وی رۆژی دا دچوونە گوندەکی دبیژنی ئەمەئوس، ئەف گوندە نیزیکی شیست ستادیان¹⁴ ژ ئورشەلیمی یی دویر بوو. 14 ئەو دەربارە هی هەمی رویدانین پەیدا بووین ل گەل ئیکودوو دئاخفتن. 15 دەمی ئەو دئاخفتن و دانوستاندن دکر، عیسا ب خۆ نیزیکی وان بوو و ل گەل وان ب ری چوو، 16 لی چاقین وان ژ نیاسینیا وی هاتنە بەستن. 17 وی گۆتە وان: «هوین برێقە، ل گەل ئیک، بەحسی چ دکەن؟» ئینا ب رویەکی خەمگین راوەستیان. 18 ئیکی ژ وان نافیی وی کلیوپاس بوو، بەرسف دا و گۆتی: «چەوا ژ بیانیین ل ئورشەلیمی، تە ب تنی نەزانیە کا د فان رۆژان دا چ ل ویری چیبوو؟» 19 ئینا گۆتە وان: «چ چیبوو؟» وان گۆت: «ئەوین دەربارە عیسا نیاسیرەیی، کو پیغەمبەرەک بوو، ل نک خودی و هەمی مللەتی، د گۆتن و کرباری دا، خودان هیز بوو 20 و کا چەوا سەرۆکی کاهنان و ریبەرین مە، ئەو رادەستی سزایی مرنی کر و خاچدا. 21 لی هیثیا مە ئەو بوو، کو ئەو یی ئیسرایلی رزگار بکەت. سەرەرای قی هەمی، ئەفە رۆژا سیییی ژ رویدانا وان تستان. 22 د سەر قی چەندی را، هەندەک ژنان د ناف مە دا ئەم مەندەهۆش کربن. ئەو سپیدی زوی ل سەر گۆری بوون 23 و تەرمی وی نەدیت، ئەو هاتن و گۆتن: «فریشتە بۆ مە دیار بوون، وان گۆتە مە کو عیسا یی زبندیە.» 24 هەندەک ژ ئەوین ل گەل مە، چوونە سەر گۆری و دیت وەسایە هەرەکو ژنان گۆتی. وان ئەو ب خۆ نەدیت.» 25 ئینا عیسا گۆتە وان: «هەمی ئەوین مەژی هەشک، یین کو باوەریا هەو ب هەمی گۆتین پیغەمبەران درەنگ دەیت، 26 ما نە یا پیدقی بوو مەسیح فان ئازاران بکیشیت و پاشی بگەهیتە مەزناها خۆ؟» 27 پاشی وی ژ موسای دەست پین کر و ژ هەمی پیغەمبەران، تشتین دەربارە خۆ د هەمی نفیساران دا، بۆ وان شەرۆفە کرن.

هنگی کەسەک تیدا نەهاتبوو قەشارتن. 54 ئەو رۆژا ئامادەکرنی^q بوو و شەمی دەست پین دکر^r. 55 ئەو ژنن ژ جەلیلی ل گەل عیسا هاتین، ب دویف یوسقی کەفتن و گۆر دیت کا تەرمی وی چەوا دانایە. 56 پاشی قەگەربانەفە و دەرمانک و مور^s ئامادە کرن و ل شەمی، ل دویف فەرمانا دەستووری، بیهنا خۆ قەدان.

رابوونا عیسا

(مەتا 10:1-28؛ مەرقۆس 8:1-16؛ یوحنا 10:1-20)

24¹ ل رۆژا ئیک ژ حەفتی^t، ل گەل ئەلندی، ئەو ژن چوونە سەر گۆری و دەرمانکین ژ بەری هنگی ئامادە کربن، ل گەل خۆ برن. 2 وان دیت ئەو بەری د دەری گۆری دا یی هاتیە گریلکرن. 3 چوونە ژۆر و وان تەرمی خودان عیسا نەدیت. 4 دەمی هیشتا ئەو ژ قی چەندی د مەندەهۆش، ژ نشکەکی قە دوو زەلام ب جلکین تەیسۆک ل نک وان راوەستیان. 5 ئەوان ژ ترسا دا خۆ بەردا ئەردی، ئینا وان زەلامان گۆتە وان: «بۆچی هوین د ناف مریان دا ل یی زبندی دگەریین؟ 6 ئەو نە ل قیری، یی رابووی. بیننە بیرا خۆ دەمی هیشتا ئەو ل جەلیلی چ گۆتە هەو: 7 «دقیت کوری مرۆف رادەستی گونەهکاران بەیتە کرن و بەیتە خاچدان و ل رۆژا سییی رابیتەفە.» 8 ئینا گۆتە وی هاتە بیرا وان. 9 ئەو ژ سەر گۆری قەگەربانەفە و ئەفە هەمی گەهانە هەر یازدە شاگردان و هەمیین دی. 10 ئەوین نوچە گەهانیدە هنارتیان، ئەفە بوون: مەریما مەجدەلی، یوونەنا، مەریما دایکا یەعقوبی و هەندەکین دی ئەوین د گەل وان دا بوون. 11 ل نک هنارتیان، هەرەکو ئەو ژ بەر دئاخفتن و باوەر ژ وان نەکر، 12 لی پەترۆس رابوو و غار دا سەر گۆری. وی خۆ چەماند و ب تنی پارچەیین کتانی دیتن، ئینا ئەو ژ ویری چوو، یی حیبهتی ژ وی رویدانی.

54:23^q خۆ ئامادەکرن بۆ رۆژا شەمی. ل فەرەنگۆکی بنیره رۆژا ئامادەکرنی

54:23^r ل نک جوھیان، رۆژ ژ ئافابوونا رۆژی تا ئافابوونا رۆژا پاشتر دەتە هۆمارتن.

56:23^s مور رویەکی بیهناخۆشە. ل فەرەنگۆکی بنیره.

1:24^t ئیکشەمی بوو

13:24^u هەر ستادیەک 185 مەترە

دببن من بین هین.»⁴⁰ پشتی ئەو چەند گۆتی، دەست و پێیین خۆ نیشا وان دان. ⁴¹ هیشتا ئەو ژ خوشیان دا نەدشیان باوەر بکەن و دحییەتی بوون، عیساى گۆتە وان: «هەوە تشتەکی خوارنی ل فیری هەیه؟»⁴² ئینا وان پارچەیهکا ماسیا براژتی دا. ⁴³ وی ژ وان وەرگرت و ل بەر چاقین وان خوار. ⁴⁴ پاشی گۆتە وان: «ئەفە ئەو گۆتە یا کو هیشتا ئەز د ئاف هەوە دا من گۆتیه هەو، کو دقیت چ تشتی دەرارهی من د دەستوری موسای و پەرتووکین پیغەمبەران و زەبووری دا هاتیه نغیسین، ب جھ بهیت.»⁴⁵ وی دەمی زینتی وان فەکر، دا د نغیساران بگەهن ⁴⁶ و گۆتە وان: «هۆسا یا هاتیه نغیسین، کو دقیا مەسیح ئازاری بکیشیت و ل رۆژا سیی ژ ئاف مریان رابیت ⁴⁷ و ب نافی وی مزگینیا لخۆزقیننی بۆ لیبورنا گونەهان بهیتە دان، هەر ژ ئورشەلیمی بگرە تا هەمی مللەتان. ⁴⁸ هوبن بۆ ئان تشتان شاهدن. ⁴⁹ ئەفە ئەز دى سۆزا بابی خۆ بۆ هەوە هنیرم. ل باژیری^v بمینن تاکو هوبن ژ بلنداھیی ب هیزی دەینە راپیچان.»

بلندبوونا عیساى مەسیح بۆ ئەسمانی

(مەرقۆس 16:19-20؛ کارین هنارتیان 1:9-11)

⁵⁰ پاشی هەتا بیت عەنیا برن و وی دەستین خۆ بلندکرن و ئەو بەرەکەتدار کرن. ⁵¹ دەمی وی ئەو بەرەکەتدار دکر، ئەو هیلان و بۆ ئەسمانی هاتە بلند کرن. ⁵² ئەوان ژى سوجده بۆ بر و ب دلشادیەکا مەزن فەگەرپانە ئورشەلیمی⁵³ و بەردەوام د پەرستگەھی دا بوون و پەسنا^w خودی دکر.

²⁸ دەمی نیزیکی وی گوندی بووین یی هەردوو شاگرد دچوونی، عیساى وەسا ل خۆ دیار کر کو ئەو دى دوبرتر چیت. ²⁹ لی ئەو مانە پیئە و گۆتی: «ل نک مە بمبە، چنکو ئیقارە و رۆژ یا ئافادبیت.» ئینا عیسا چوو ژۆر داکو ل گەل وان بمینیت. ³⁰ دەمی ل گەل وان ل سەر سفری روینشتی، نان هەلگرت و سوپاسیا خودی کر و کەر کر و دا وان. ³¹ هنگی چاقین وان فەبوون و ئەو نیاسی، پاشی ژ بەر چاقین وان بەرزە بوو. ³² ئینا گۆتە ئیکودوو: «مانە دلئ مە د سینگی مە دا گەرم دبوو، دەمی د ریکی دا ل گەل مە دئاخفت و بۆ مە نغیسار روھن دکرن؟» ³³ پاشی هەر د وی دەمی دا رابوون و فەگەرپانە ئورشەلیمی، دیت هەر یازدە و ئەوی د گەل وان دا بین کۆمبووین ³⁴ و یی دبیژن: «راسته، خودانی رابووی و ئەو بۆ شەمعونی یی دیار بووی!»³⁵ هەردوو یان ژى ئەو چەندا د ریکی دا رویدای و کا چەوا د نان کەرکرنی دا، وان ئەو نیاسی، گەهانە وان.

عیسا بۆ شاگردان دیار دبیت

(مەتا 28:16-20؛ مەرقۆس 16:14-18؛

یوحەنا 20:19-23؛ کارین هنارتیان 1:6-8)

³⁶ هیشتا ئەو هەردوو دئاخفتن، عیسا ب خۆ د ئاف وان دا راوەستیا و گۆتی: «ئاشتی بۆ هەوە بیت!»³⁷ ئەو بزديان و ترسیان و هزرکر وان گیانەک دیت. ³⁸ ئینا وی گۆتە وان: «بۆچی هوبن تیکچوون؟ بۆچی گۆمان دکەفیتە د دلئ هەوە دا؟ ³⁹ بەری خۆ بدەنە دەست و پێیین من، ئەفە ئەز ب خۆمە. دەست بکەنە من و ببینن، چنکو گیانی گۆشت و هەستی نینن، وەکو هوبن

^v 24:49 ئورشەلیم

^w 24:53 مەدح و سەنا

مزگینیا عیسایی مہسیح ل گور یوحہنای

پیشگوتن

ٲٲف پٲرتووکٲ عیسایی مہسیح وٲکو پٲیفا خودی یا ٲٲروٲٲر ٲٲرچاٲ دکٲت، ٲٲو پٲیفا «ٲوویٲ لٲش و د ناٲ مٲ دا ٲاکنجی ٲووی» (14:1). نٲیسکار ٲیذا دا کوکی ل سٲر وی دیاریا ژبانا ٲٲروٲٲر دکٲت، ٲٲوا ٲ ریکا مہسیحی دٲیٲٲٲ دان، کو نوکٲ دٲست ٲی دکٲت و دٲیٲٲٲ ٲٲٲرا وان کٲسان ٲیٲن ٲاودریٲ ٲ عیسای دٲیٲن، کو ٲٲو «ریک و راستی و ژبانٲ» (6:14)، ٲٲروٲٲسا نٲیسکار ٲارمانجا خو دیار دکٲت کو مٲٲٲستا وی ژ نٲیسینی ٲٲوٲ خواندٲٲان ٲاودریٲ ٲیٲن کو عیسایٲ قورتالکٲری سؤزیٲیذای ٲو ٲٲمی جیٲانی، ٲؤسا ٲ ریکا ٲاودریٲیٲانی ٲ وی، ژبانٲی ٲ دٲست خو ٲٲٲٲ ٲیٲن (31:20).

خودی مہسیحی خو ٲٲنارت، دا ٲٲمی مرؤٲٲن جیٲانی، ٲٲگٲر ٲاودریٲ ٲیٲن، قورتال ٲکٲت، ٲیٲی کو لی ٲنیٲریت کا ٲٲو ژ کٲژان مللٲٲیٲ، ٲنکو خودی ٲٲز ژ ٲٲمی مرؤٲٲان دکٲت (16:3). ٲٲوی ل ٲیٲیٲی مہسیح ٲو جویان ٲٲنارت، ٲنکو ٲٲو ژ دوٲندٲٲا ٲیٲراٲیم ٲیٲٲٲٲٲر و ٲیسحاق ٲیٲٲٲٲٲر و یٲٲقوب ٲیٲٲٲٲٲری ٲوون (8:33)، ٲٲر ٲٲندٲ گٲلٲک ژ وان و ٲ ٲایٲٲٲ سٲرؤکٲن مللٲٲی عیسای قٲٲیل نٲکر. لٲوما دی ٲیٲن یوحٲننا، د ٲیٲ پٲرتووکٲ دا، گٲلٲک جارٲن پٲیفا «جویان» ٲ کار دٲیٲنیت وٲکو ٲاماژٲیٲک ٲو گٲٲت ریٲٲر و سٲرؤکٲن جویان (ٲو نموونٲ 19:1)، ٲندٲک جارٲن ژ ٲاماژٲیٲ ٲو وان ریٲٲر و سٲرؤکٲن جویان ٲیٲن عیسای رٲٲکری (ٲو نموونٲ 38:19). لیٲ ٲٲرٲ خواندٲٲان ژ ٲیٲر نٲکٲت، کو ٲٲمی شاگرديٲن مہسیحی ٲیٲن ٲیٲیٲی جویٲی ٲوون، ژ وان ٲٲر دوازدٲ ٲٲنارتی، ٲٲروٲٲسا ٲندٲک ریٲٲریٲن جویان ٲیٲن گرنگ ژ ٲاگر د ٲوون، وٲکو نیکو دیمؤسی و یوسٲی ٲاریمٲٲیٲی، کو ل دٲستٲیٲکی ٲاودراریٲن نٲٲنی ٲوون.

ل دٲستٲیٲکیٲ پٲرتووک ٲٲٲسی عیسایی مہسیح دکٲت کو پٲیفا خودی یا ٲٲروٲٲر. ٲاشی ٲٲندٲن ٲنیرٲن ٲیٲشان ددٲت ٲیٲن دٲٲلمیٲن کو عیسای کورٲی خودی و قورتالکٲری ٲ ژٲانٲ. د دوٲف دا شٲرؤٲٲٲر نٲک دٲیٲت ژ ٲو مٲٲٲستا وان ٲنیرٲن و کا ٲٲوا ٲندٲک مرؤٲٲان ٲاودریٲ ٲ عیسای ٲیٲنا و ٲوونٲ شاگرديٲن وی، ٲٲر ٲٲندٲ ٲندٲکٲن دی ٲٲٲریکا وی کر و نٲٲیا ٲاودریٲ ٲیٲن. ٲشکٲن (17-13) دانوسٲاندنا دؤسٲانٲ یا د ناقٲٲرا عیسای و شاگرديٲن وی دا ل شٲٲا گرٲنا وی ٲ درٲژاٲی ٲٲدگٲرن، دیسان ٲٲیٲن عیسای ژ ٲو ٲٲرٲٲکرٲن و ٲشٲٲٲانیٲا شاگرديٲن وی ٲٲری ٲاچدانٲی ٲٲدگٲرن. ٲشکٲن دوٲماٲیٲی سالؤخدانا گرٲنا عیسای و دادگٲٲکرٲنا وی و ٲاچدان و رابوونا وی ٲٲدگٲرن، زیذٲٲاری دیاربوونا وی ٲو شاگردان ٲشٲی ژ ناٲ مرٲان رابووی. ٲٲف پٲرتووکٲ یا ٲالکٲشٲ ٲ ٲٲر ٲکارٲینانا ٲشٲٲن ٲاسایی ژ ژبانا رؤژانٲ، وٲکو: نان، ٲاٲ، رؤناٲی، شٲان، کٲری وی ٲیٲ ٲٲزی، میو، ٲری و. ٲٲ، وٲکو ٲیٲمیٲن راستیٲن گیانی.

ناقٲرؤکا پٲرتووکٲی:

1. ٲیٲشٲٲکی (18-1:1)
2. یوحٲنناییٲ ٲافیرکٲر و شاگرديٲن ٲیٲکیٲ ٲیٲن عیسای (51-19:1)
3. ٲز مٲٲا عیسای د ناٲ ٲٲلکی دا (1:2 ٲا کو 50:12)
4. رؤژٲن دوٲماٲیٲی ل ٲورشلیم و دٲورویٲریٲن وی (1:13 ٲا کو 42:19)
5. رابوون و دیاربوونا خودان عیسای (13-1:20)
6. دوٲماٲیٲی: دیاربوونا وی ل جلیل (25-1:21)

17 دهستوور ب ریکا موسای هاتبوو دان، کهره م و راستی ب ریکا عیسا یی مهسیح هاتن. 18 کهمی چ جارن خودی نه دیتییه، بهلکو کورپی ئیکانه، کو ئه و ب خو ژی خودییه، ئهوی د ههمبیزا بابی دا، ئهوی یی دایه نیاسین.

شاهده یی یوحنا یی تافیرکهر

(مهتا 12:1-3؛ مرقوس 8:1-1؛ لوقا 17:15-3)

19 ئهفه شاهده یی یوحنا یی، دهمی جوهیان^b هندهک کاهن و لیقی^c ژ ئورشه لیمی هنارتین، دا پرسیار ژی بکهن: «تو کی؟»²⁰ ئینا دانپیدان کر و ماندهل^d نه کر و گوت: «ئهنه مهسیحم.»²¹ وان پرسیار ژی کر: «پا تو کی؟ تو ئلیاسی؟» وی گوت: «ئهنه نه ئوم.» «ما تو ئه و پیغه مبهری؟»²² بهرسف دا: «نه خیر.»²³ ئینا وان گوتی: «تو کی، دا بهرسفی بدینه وان ئهوین ئه هنارتین؟ تو دهراره ی خو چ دبیزی؟»²⁴ گوت: «ئهنه دهنگه کم ل چولی گازی دکهت: «ریکی بو هاتنا خودانی راست بکهن،^f ههروه کو ئیشایا پیغه مبهر گوتی.»²⁵ ئهوین هاتینه هنارتین، ژ فهرسیان بوون. ²⁶ وان پرسیار ژی کر و گوتی: «ئهنه گهر تو نه مهسیح بی و نه ئلیاس بی و نه ئه و پیغه مبهر بی، پا تو بچی تافیرکرنی دکه ی؟»²⁷ یوحنا یی بهرسف دا: «ئهنه ب ئافی تافیرکرنی دکهم، لی ئیک یی د ناف ههوه دا ئاماده یه، هوین وی نانیاسن،²⁸ ئهوه یی پشتی من دهیت کو ئهنه یی هه ژیمه بهندکین پینلافا وی شه کم.»²⁹ ئهفی چهندی ل بیت عنیا روی دا، ل لایین دی یی رویاری ئوردن^g، ل جهی یوحنا یی تافیرکرن دکر.

مهسیح په یفا خودی

1 ل دهستیکی په یف هه بوو. په یف ل گهل خودی بوو و په یف خودی بوو. ² ئه و ل دهستیکی ل گهل خودی بوو. ³ ب وی ههمی تشت چیبوون، تشتتهک ژ ئهوین چیبوون یی وی چینه بوویه. ⁴ ژیان د وی دا بوو^x و ئه و ژیان بو مرؤقان رؤناهی بوو. ⁵ رؤناهی د تاریی دا شهوقی ددهت و تاری ب سه ر رؤناهی نه کفت^y. ⁶ مرؤقهک هات، خودی ئه و هنارت بوو، نافی وی یوحنا بوو. ⁷ ئهفه بو شاهده یی هاتبوو، دا شاهده یی بو رؤناهی بدته، دا ههمی ب رییا وی باوهری بینن. ⁸ ئه و ب خو نه رؤناهی بوو، لی ئه و هات دا شاهده یی بو رؤناهی بدته. ⁹ رؤناهی راسته قینه، ئه و ههمی مرؤقان روهن دکهت، دهاته جیهانی^z. ¹⁰ ئه و ل جیهانی بوو و جیهان ب وی چیبوو، لی جیهانی ئه و نه نیاسی. ¹¹ ئه و هاته سه ر ملک خ و خه لکی وی ئه و قه بیل نه کر، ¹² لی ههمی ئه وین ئه و قه بیل کری، ئانکو باوهری ب نافی وی ئینای، ماف دا وان کو بنه زارؤکین خودی، ¹³ ئه وین نه ژ خوینی^a و نه ژ حهزا لهشی و نه ب پرپارا زه لامه کی بووین، لی ئه وین ژ خودی بووین. ¹⁴ په یف ژی بوو لهش و د ناف مه دا ئانجی بوو، ئه و یی پری کهره م و راستی بوو. مه مه زناهی وی دیت، مه زناهی کورپی ئیکانه یی بابی. ¹⁵ یوحنا یی بو وی شاهده یی دا و کره گازی و گوت: «ئهنه فه ئه و من دهراره ی وی گوتی: ئه و پشتی من دهیت ب پیش من کفت، چنکو ئه و بهری من هه بوو.» ¹⁶ ژ پرپونا وی مه ههمیان کهره م ل سه ر کهره می وهرگرت.

^x 4:1: ئانکو: سه رهکانیا ژیانئ ئه و بوو

^y 5:1: ل جهی «ب سه ر نه کفت» په یفا یونانی رامانه کا دی ژی ههمی: تینه گه هشت

^z 9:1: «ئه و دهنه جیهانی» د ناف جوهیان دا وه کو ناسنافی مهسیحی ل وی سه رده می دهاته ب کار ئینان. ل 6:14، 9:39، 11:27، 16:28 بنیره.

^a 13:1: دهق و دهق دبیزی (ژ خوینان)، مه بهست یی ریکا سرؤشتی یا ژدایکبوونیه.

^b 19:1: مه بهست یی نه ههمی ملله تی جوهیانه، لی ب تنی ربه رین وانن.

^c 19:1: بابکه کی جوهیانه، ئه رکی خزمه تکرنا په رستگه یی ب ستزیی وان فه بوو

^d 20:1: ئینکار

^e 21:1: ئه و پیغه مبهری موسای گوتی کو دی هیت. گوتارا موسای 17:15-18، یوحنا 45:1

^f 23:1: ئیشایا 3:40

^g 28:1: رویاری ئوردن دکه قیته رؤزه لاتی ئورشه لیمی و «لایین دی یی رویاری ئوردن» رؤزه لاتی رویاریه.

عیسا بهرخی خودییه

29 ل رۆژا د دویت دا، یوحنا ی دیت عیسا یی بهر هف وی شه دهیت، ئینا گۆت: «ئه شه بهرخی خودی^h تهوی گونه ها جیهانی رادکته. 30 ته شه بهرخی تهوی من دهر باره ی وی گۆتی: که سه ک پشتی من دهیت، یی ب پیش من که فتی، چنکو تهو بهری من هه بوو. 31 من تهو نه دنیا سی، لی ته هاتم ب ئافی تافیر کرنی بکه م، دا تهو بو ئیسرائیلی بهیته دیار کرن. 32 هنگی یوحنا ی شاهده یی دا و گۆت: «من گیان^a دیت وه کو کووتره کی ژ ته سمانی دهاته خوار و ل سه ر وی دادا و ما. 33 من تهو نه دنیا سی، لی ته هی ته هه هنارتیم ب ئافی تافیر کرنی بکه م گۆته من: «تهوی تو دینی، گیان دهیته خواری و ل سه ر وی داددهت و دمنیت، ئها تهوه یی ب گیانی پیروز تافیر کرنی دکته.» 34 من ژ دیت و شاهده یی داکو ته شه بهرخی خودی.»

شاگردین ئیکه مین

35 ل رۆژا پاشتر، دیسان یوحنا ل که ل دوو شاگردین خو یی راهه ستیای بوو. 36 وی بهری خو دا عیسا یی بهر شه دچیت و گۆت: «ئه شه بهرخی خودی.» 37 ده می هه ر دوو شاگردان گو ه ل ئاخفتنا وی بووی، ل دویت عیسا یی چوون. 38 عیسا ل خو زقری، دیت کو تهو یی ل دویت وی دچن، ژ وان پرسی: «هه وه چ دقیت؟» گۆتن: «رابی،» تهوا وه رگپرا نا وی ماموستا، «تو ل کیری یی ئاکنجی؟» 39 ئینا گۆته وان: «وه رن، هوین دی بین.» تهو چوون و دیت ل کیری یی ئاکنجیه و وی رۆژی ل نک وی مان، ده م نیزیکی ده مژمی چواری ئیقاری بوو. 40 ته ندراوس برایی شه معون په ترۆسی، ئیک ژ وان هه ر دوویان بوو یین گو ه

ل یوحنا ی بووی و ل دویت عیسا یی چوون. 41 تهو ئیکسه ر ل برایی خو شه معونی گه ریا و دیت، گۆتی: «مه «مه سیح» دیت» تهوی کو وه رگپرا نا وی «یی زه پتکری^k»، 42 تهو ئینا نک عیسا یی. عیسا یی بهری خو دا شه معونی و گۆت: «تو شه معونی کورپی یوحنا ی، تو دی ب کیفاس هییه بناق کرن» کو وه رگپرا نا وی «په ترۆس»^a.

عیسا داخوازا فیلیپوس و نه تانائیلی دکته

43 ل رۆژا د دویت دا، عیسا یی بریار دابوو بچیه جه لیل، تهو ل فیلیپوسی گه ریا و دیت و گۆتی: «ل دویت من وه ره.» 44 فیلیپوس ژ بیت سایدا بوو، باژیری ته ندراوسی و په ترۆسی. 45 پاشی فیلیپوس ل نه تانائیلی گه ریا و دیت و گۆتی: «مه تهو دیت یی مووسای د ده ستووری دا و پیغه مبه ران دهر باره ی وی نقیسی، عیسا یی کورپی یوسقیه، تهوی ژ ناسیره.» 46 نه تانائیلی گۆت: «ما تشته کی باش ژ ناسیره دهر دکه قیت؟» فیلیپوسی به رسقا وی دا: «وه ره و بیینه.» 47 ده می عیسا یی نه تانائیل دیتی یی بهر هف وی شه دهیت، دهر باره ی وی گۆت: «ئه شه ئیسرائیلیه کی ره سه نه، چ سه خته یی تیدا نینه!» 48 نه تانائیلی گۆتی: «تو ژ کیفه من دنیا سی؟» عیسا یی به رسقا وی دا: «من تو ل بن داره ژیری دیتی، بهری فیلیپوس گازی ته بکه ت.» 49 نه تانائیلی به رسقا وی دا: «رابی^m، تو کورپی خودی، تو پاشایی ئیسرائیلی!» 50 عیسا یی به رسقا وی دا و گۆتی: «چنکو من گۆته ته، من تو ل بن داره ژیری دیتی، ته باوه ری ئینا؟ تو دی ژ قی مه زتر بینی.» 51 پاشی گۆتی: «ب راستی ب راستی دبیژمه هه وه: هوین دی ته سمانی بین یی شه کریه و فریشته یین خودی ل سه ر کورپی مرۆفⁿ بلند دبن و دهیته خوار!»^o

1h:29 بنیره: ده ستیپکرن 7:22-8؛ دهر که فتن 12:3-13؛ ئیشیا 53:7؛ 1 په ترۆس 1:19؛ ئاشکرا کرن 5:6-13؛ 7:17؛ 14:17

1i:32 مه به مست یی گیانی پیروزه

1j:41 ب یونانی «مه سییا» یه.

1k:41 زه پتکرن هیمایه کو خودی تهو هه لبژارت و گیانی پیروز رشته سه ر وی. ل فه ره هه نگوکی بنیره.

1l:42 «کیفاس» په یفه کا ئارامیه ب یونانی دبیته «په ترۆس» ئانکو که فر.

1m:49 ئانکو ماموستا. ل یوحنا 1:38 بنیره

1n:51 کورپی مرۆف ناسناقی مه سیحیه. ل فه ره هه نگوکی بنیره

1o:51 ئانکو تهو وه کو پیستریکیه د ناچه را ته رد و ته سمانی دا. ده ستیپکرن 28:12

قامچيهك ژ بهندكان قههاند و ههمى، ل گهل چيل و پهزين وان، ژ پهرستگههى كرنه دهري، ميژين پاره گوهوران ب سهرتيك دا ئينانه خوار و پارهيين وان بزاله كرن،¹⁶ گوته كوترفرؤشان: «ئهشان ژ قيرى راکهن، مالا بابى من نهكهنه جهى بازگانى!»¹⁷ هاته بيراشاگردين وى كو يا نفيسيه: «دلگه رمبون ل سهر مالا ته، دى من خوت.»¹⁸ وى دهى جوهيان پرسيار ژى كر: «چ نيشان دى تو نيشا مه دهى، كو ته دسته لاتا ههى، بو فان تشتين تو دكهى؟»¹⁹ عيساي بهرسف دا و گوته وان: «ئهقى پهرستگههى بهرفينين و د سى روژان دا دى ئافا كه م.»²⁰ جوهيان گوت: «ئهف پهرستگههه ب چل و شمش سالان هاتيه ئافاكرن، ئهري تو د سى روژان دا دى ئافا كهى؟»²¹ لى ئهوى بهحسى پهرستگهه لهشى خو دكر.²² دهى ژ ناف مريان رابوى، هاته بيراشاگردين وى كو وى ئهف تاخفتنه گوتبوو، ئينا باوهر ژ نفيسارى^s و تاخفتنا عيساي گوتى كر.

دلى ههر كهسهكى بو عيساي يى ئاشكرايه

²³ دهى ل جهژنا دهريابوونى، ئه ل ئورشه ليمى، گهلهكان باوهرى ب ناقى وى ئينا، چنكو وان ئه و نيشانين كرين ديتن.²⁴ لى عيساي خو ب دهست وان قه بهرنه ددا، چنكو وى ههمى دنياسين.²⁵ ئه و يى پيدقى نه بوو كهس بو وى دهريارهى مروقان شاهده يى بدهت، چنكو ئهوى دزاني كا چ د دلى مروقان دا ههيه.

تاخفتنا عيساي ل گهل نيكوديموسى

داوهتا ل قانا جهليل

2 ¹ ل روژا سيى داوهتهك ل قانا جهليل هه بوو و داىكا عيساي ل ويرو بوو.² عيسا و شاگردين وى ژى بو داوهتى هاتبوونه داخوازكرن.³ دهى شهرباب نهماى، داىكا عيساي گوته وى: «وان شهرباب نهما.»⁴ عيساي گوته وى: «خانم، من چ پهبه ندى بيغه ههيه؟ دهى من هيشتا نه هاتيه.»⁵ داىكا وى گوته خزمه تكاران: «چ دببزينه ههوه، هوبن وى بكه م.»⁶ شمش چرينين بهرى، كو ژ بو داب و نهريتين پاقترن يى جوهيان، ل ويرو بوون، ههر ئيك ژ وان دوو تا سى ميترتيس^p دچوونى.⁷ عيساي گوته وان: «چرينان تزي ئا بكه م.» ئينا وان هند كرى ههتا دابه د ليقان را.⁸ پاشى گوته وان: «نوكه ژى بهن و بو ريبهري ميغانداريى پيشكيش بكه م.» وان ژى وه كر.⁹ دهى ريبهري ميغانداريى تام كرىه وى ئافا بوويه شهرباب، وى نه دزاني كا ئه و ژ كيه ئينايه، لى خزمه تكارين ئا كيشاي دزاني، ئينا ريبهري ميغانداريى گازی زاقاي كر¹⁰ و گوتى: «ههمى كهس ل بهرايى شهربابا باش پيشكيش دكه م و پشتى ميغان سهرخوش دين، يا ئه زانتر پيشكيش دكه م، لى ته شهربابا باش بو نوكه يا هه لگرتى!»¹¹ عيساي ئهف تشته ل قانا جهليلى كر، ئهفه نيشانا وى يا دهستپيكي بوو. ئهوى هوسا مه زانهايا خو ديار كر و شاگردين وى باوهرى يى ئينا.¹² پشتى قى چهندي، عيسا و داىكا خو و برايىن خو و شاگردين خو خواركه فتنه باژپري كهفه رناحومى و چهنده روژه كان ل ويرو مان.

عيسا پهرستگههى پاقتر دكهت

(مهتا 13-12:21؛ مرقوس 11:15-17؛ لوقا 19:45-46)

3 ¹ كهسهكى فهريسى هه بوو، ناقى وى نيكوديموس بوو، ئه و ئيك ژ سهروكين جوهيان بوو.² ئهفه ب شهقى هاته نك عيساي و گوتى: «رابى^t، ئه م دزاني تو ماموستايه كى ژ نك خودى هاتى، چنكو كهس نه شيت وان نيشانين تو دكهى بكهت، ئه گهر خودى ل گهل نه بيت.»³ عيساي بهرسفا وى دا و گوتى: «ب راستى ب راستى دببزمه ته: كهس نه شيت

¹³ جهژنا دهريابوونى^q يا جوهيان نيزيك بوو، ئينا عيسا سهركهفته ئورشه ليمى.¹⁴ وى ل پهرستگههى فرؤشكارين چيل، پهز و كووتران و پاره گوهورين روينشتى ديتن،¹⁵ ئينا

6:2P ميترتيس: پيههه كى يونانيه، ههر ميترتيسهك نيزيكى چل ليترايه.

13:29 ل فهرههنگوكى بنيره جهژنا دهريابوونى

17:2^t زه بوور 9:69

22:2^s زه بوور 10:16

2:3^t ئانكو ماموستا

وان د خراب بوون. ²⁰ هەر کەسێ خرابیی دکەت، وی کەرب ژ رۆناهیێ قەدبن و ناھیته نك رۆناهیێ، دا کربارین وی ئاشکرا نەبن. ²¹ لێ ئەوێ ل سەر راستیی دچیت، دەھیته نك رۆناهیێ، دا دیار ببیت کو کارین وی ل دویف حەزا خودی هاتینه کرن.

شاهدەبیا یوحنا یی تافیرکەر بۆ عیسا

²² پشتی هنگی عیسا ل گەل شاگردین خۆ چوو دەفەرا یەهوودیایی و ل ویری ل گەل وان ما و تافیرکرن دکر. ²³ یوحنا یی ژی ل عەینونی ل نك سالیم تافیرکرن دکر، چنکول ویری ئاف یا مشه بوو. خەلك دەاتن و دەاتنه تافیرکرن. ²⁴ هیشتا یوحنا نەهاتبوو زبندان کرن.

²⁵ وی دەمی گەنگەشەیهك دەربارە ی داب و نەریتی پاقژکرنی د ناخەرا شاگردین یوحنا یی و جوھیەکی دا پەیدا بوو. ²⁶ ئەو چوونە نك یوحنا یی و گۆتنی: «رابی^w، ئەو کەسێ ل لایی دی یی روبباری ئوردن^x ل گەل تە بوو، ئەوێ کو تە شاهدەبیا بۆ دای، ئەفە ئەو یی تافیرکرنی دکەت و هەمی خەلك دچنە نك وی.» ²⁷ یوحنا یی بەرسفا دا و گۆت: «کەس نەشیت تەشتەکی وەرگرت، ئەگەر بۆ وی ژ ئەسمانی نەهاتبیتە دان. ²⁸ هوبن ب خۆ شاهدەبیا بۆ من دەن، کو من یا گۆتی: ئەز نە مەسیح، لێ ل پیتشیا وی ئەز یی هاتیمە هنارتن. ²⁹ بویک بۆ کێ بیت، ئەو زاقایە. لێ هەقالی زاقای، ئەوێ کو د خزمەتا زاقای دا راوەستیایە و گوھ ل دەنگی وی دبیت، ب دەنگی وی دلخۆش دبیت. ئەفجا ئەف دلخۆشیه یا منە، کو ئەو نوکە تەمام بوویە. ³⁰ پیدقیە ئەو زبندە ببیت و ئەز کیم بيم.»

ئەوێ ژ ئەسمانی دەیت

³¹ ئەوێ ژ ژۆری بهیت، ئەو د سەر هەمیان دایە، لێ یی ژ ئەردی بیت، ئەو یی ئەردیە و ئاخفتنن ئەردی دکەت. یی ژ ئەسمانی دەیت ئەو د سەر هەمیان دایە. ³² ئەو شاهدەبیا ب وی ددەت، یا وی دیتی و بهیستی و کەس شاهدەبیا وی قەبیل

پاشایەتیا خودی ببینیت، ئەگەر جارەکا دی^u ژ دایک نەبیتەفە. ⁴ نیکودیۆسی پرسیار ژی کر: «دی چەوا مرۆف ژ دایک بیتەفە و ئەو یی پیر؟ ئەوێ ما دی شیت چیتە د زکی دایکا خۆ دا و پاشی ژ دایک بیتەفە؟» ⁵ عیسا بەرسفا وی دا: «ب راستی ب راستی دبیتە تە: کەس نەشیت بچیتە د پاشایەتیا خودی دا ئەگەر ژ ئافی و گیانی ژ دایک نەبیت. ⁶ ئەوێ ژ لەشی دبیت لەشە و یی ژ گیانی دبیت گیانە. ⁷ ئەفجا تۆ نەگوھشە کو من گۆتە تە: دقیت هوبن جارەکا دی ژ دایک ببنەفە. ⁸ با ی بۆ کیشە دقیت دچیت، تە گوھ ل دەنگی وی هەیه، لێ تۆ زانی ژ کیشە دەیت یان کیشە دچیت. هەر کەسێ ژ گیانی پیرۆز ژی ژ دایک دبیت، یی هۆسایە.» ⁹ نیکودیۆسی بەرسفا وی دا و گۆت: «چەوا چیدبیت ئەف تەشتە رویدەت؟» ¹⁰ عیسا بەرسفا وی دا و گۆتی: «تۆ مامۆستایی ئیسرائیلی و تۆ فان تەشتان زانی؟! ¹¹ ب راستی ب راستی دبیتە تە: ئەم وی دبیتن یا ئەم دزانین و شاهدەبیا ب وی ددەین یا مە دیتی، لێ هوبن شاهدەبیا مە قەبیل ناکەن. ¹² من بۆ هەو بەحسێ کاروبارین ئەردی کر و هەو بەو نەکر، ئەفجا دی چەوا باوەر کەن، ئەگەر ئەز بۆ هەو بەحسێ کاروبارین ئەسمانی بکەم؟ ¹³ کەسەك سەرنەکەفتیە ئەسمانی، ئەگەر ئەو نەبیت، ئەوێ ژ ئەسمانی هاتیە خواری، کو ئەو ژی کورێ مرۆفە. ¹⁴ کا چەوا موسای مار ل چۆلی بلندکر^v، هەروەسا دقیت کورێ مرۆف ژی بهیتە بلندکر، ¹⁵ داکو هەر کەسێ باوەریی پێ ببینیت، ژبانا هەروەهەر هەبیت. ¹⁶ خودی هۆسا حەز ژ جیھانی کر، کو وی کورێ خۆ یی ئیکانە دای، داکو هەر کەسێ باوەریی پێ ببینیت ژ ئاف نەچیت، بەلکو ژبانا هەروەهەر هەبیت. ¹⁷ خودی کورێ خۆ نەهنارتیە جیھانی، دا جیھانی گونەبار بکەت، لێ دا جیھانی ب وی قورتال بکەت. ¹⁸ ئەوێ باوەریی پێ ببینیت ناھیته گونەبارکرن، لێ ئەوێ باوەریی پێ نەبیت، ئەو یی هاتیە گونەبارکرن، چنکو وی باوەری ب ئافی خودی یی ئیکانە نەئینا. ¹⁹ گونەبارکرن ژی ل سەر وی بنەمایە کو رۆناهی هاتە جیھانی، لێ مرۆفان ل شوینا رۆناهی حەز ژ تارین کر، چنکو کارین

^{3:34} پەیشا یونانی بۆ «جارەکا دی» رمانەکا دی ژی هەیه، ئەو ژی «ژ سلال»ە.

^{14:37} سەرژمیری 21:8-9 ل فەرھەنگۆکی بنپەرە: ماری سفری

^{26:37} ئانکو مامۆستا

^{26:37} روبباری ئوردن دکەفتیە رۆژھەلاتی ئورشەلیمی و «لایی دی یی روبباری ئوردن» رۆژھەلاتی روبباریە.

وی ئاف ژئی قه خواری.»¹³ عیسیای بهرسف دا و گوتی: «ههر کهسی ژ قئی ئافی قه خوت دئی تیهنی بیتهقه،¹⁴ لئی ئەوی ژ وی ئافا ئەز ددهمی قه خوت، ئەو چ جارن تیهنی نابیت، بەلکو ئەو ئافا ئەز ددهمی، د وی دا دئی بیته کانیه کا ئافی، کو بزیت و ژبانا ههروهه بدهت.»¹⁵ ئینا ژئی گوتی: «ئەزیهنی، وی ئافی بده من، داکو تیهنی نهیم و ئیدی نههیمه فییری داکو ئافی بکیشم.»¹⁶ ئینا عیسیای گوتی: «ههپه و گازی ههفزیئی خۆ بکه و فهگهپه فییری.»¹⁷ ئینا ژئی بهرسف دا و گوت: «من ههفزیئی نینه.» ئینا عیسیای گوتی: «ته راست گوت ددهمی ته گوتی: «من ههفزیئی نینه.»¹⁸ چنکو ته پینچ ههفزیئی ههبوون، ئەوی نوکه ته هه، نه ههفزیئی تهیه. ته ئەقه راست گوت.»¹⁹ ژئی گوتی: «ئەزیهنی، ئەز یا دبیم کو تو پیغه مبهری!²⁰ بابکالین مه ل قی چپای پهستن دکر و هوین دبیشن، جهی کو پیدقیه مروف پهستن لئی بکهت، ل ئورشه لیمیه.»²¹ ئینا عیسیای گوتی: «باوهر ژ من بکه خانم، دهمهک دئی هیت، کو هوین دئی بابی^a پهریسن، لئی نه ل قی چپای و نه ل ئورشه لیمیه.»²² هوین^b وی دپهریسن، یی هوین نه نیاسن، لئی ئەم وی دپهریسن، یی ئەم دنیا سین، چنکو قورتالبوون ژ نک جو هیان دهیت.²³ لئی دئی دهمهک هیت، کو نوکهیه، پهستقانیین راسته قینه ب گیان و راستی، بابی دپهریسن، چنکو باب ل وان دگه رییت، یین هوسا وی دپهریسن.²⁴ خودی گیانه و پیدقیه ئەوین وی دپهریسن، ب گیان و راستی پهستن بکهن.»²⁵ ئینا ژئی گوتی: «ئەز دزانم کو مه سیح»، ئەوی دبیزئی یی زهبتکری^d، «دئی هیت. ددهمی ئەو بهیت، دئی بو مه هه می تشتان دیار کهت.»²⁶ عیسیای گوتی: «ئەز ئەوم، ئەوی کو ل گهل ته دئاخفیت.»²⁷ هنگی شاگرد گههشتن و گوهشین ددهمی وان دیتی ئەو یی ل گهل ژنهکی دئاخفیت. لئی کهسی ژ وان نه گوت: «ته چ ژئی دقیت؟» یان «بۆچی تو ل گهل وی دئاخفی؟»²⁸ ئینا ژئی جهرکی خۆ هیلا و فهگهپه باژپیری و گوته خه لکی: «وهرن،

ناکهت.³³ ئەوی شاهده بیا وی قه بیل دکهت، ئەو په سه ند^y دکهت کو خودی یی راسته.³⁴ ژ بهر کو یی خودی ئەو هنارتی، ئەو ئاخفتنیین خودی دبیزیت، چنکو خودی یی پیقان گیانی ددهت.³⁵ باب هه ژ کوری دکهت و هه می تشت یین کرینه د دهستی وی دا.³⁶ ئەوی باوهر یی ب کوری بینیت، ژبانا ههروهه یا هه. ئەوی ب گوتنا کوری نه کهت، ئەو ژبانی نابینیت و تۆرهبوونا خودی ل سهر وی دمینیت.

ئاختنا عیسیای ل گهل ژنه کا سامه ری

4 فهریسیان بهیست کو عیسا ژ یوحنه نای پتر مروقان دکهته شاگرد و تافیر کرنی دکهت،² ههر چه نده عیسیای ب خۆ تافیر کرن نه دکر، لئی شاگردین وی دکر.³ ددهمی عیسیای ئەف چه نده زانی^z، دهقهرا یه هودیایی هیلا و دیسان قه ستا جه لیلی کره فه.⁴ پیدقی ژئی بوو ئەو د سامه ریایی را ده رباز بییت.⁵ گه هشته باژپه کئی سامه ریایی دگوتنی سوخار، نیزیکی وی ئهردی بوو، ئەوی یه عقوبی دایه کوری خۆ یوسفی،⁶ بیرا یه عقوبی ژئی ل ویری بوو. عیسا ژ ریقنگی وه ستیا بوو، ئینا ل سهر لیقا بییری روینشت، دهمز میر نیزیکی دوا زدهی نیقرو بوو.⁷ ئینا ژنه کا سامه ری هات دا ئافی بهت. عیسیای گوتی: «ئافی بده من، دا فه خۆم.»⁸ شاگردین وی چو بوونه باژپیری، دا خواری بکرن.⁹ ئینا ژنا سامه ری گوتی: «چهوا تو داخوازا ئافی ژ من دکه؟ تو جوھی و ئەز ژنه کا سامه ری مه.» چنکو جوھی تیکه له یا سامه ریان ناکهن.¹⁰ ئینا عیسیای بهرسفا وی دا و گوتی: «ئەگه ته دانا خودی زانییا و کا کیه دبیزیته ته: «ئافی بده من، تو دا ژئی داخواز کهی و ئەو دا ئافا ژبانی دهته ته.»¹¹ ژئی گوتی: «ئەزیهنی، ته چ ئامان نینن و بیریا کویره. ئەفجا تو دئی وی ئافا ژبانی ژ کیه ئینی؟¹² ما تو ژ بابی مه یه عقوبی، ئەوی ئەف بیره دایه مه، مه زنتری؟ ئەوا وی ب خۆ و کورپن وی و کهوالین

33:3y ل گور یونانی: ئەو موهر دکهت.

3:4z د زمانی یونانی دا رسته یا «ددهمی عیسیای زانی» ل دهستییکا ئایه تا ئیککیه.

21:4a ئانکو خودی

22:4b مه بهست پی خه لکی سامه رییه

25:4c ب یونانی «مه سیایه».

25:4d ل فه رهه نکوکی بنپه.

بهري خؤ بدنه مروقه كي، ههمي ئهو تشتين من كرين، گوتنه من. ئايا چينديت مهسيح ئهوه؟»³⁰ ئينا ژ باژپري دهركهفتن و هاتنه نك وي.

³¹ د وي دهمي دا، شاگردان هيفي ژي دكرن و دگوتني: «رابي، تشته كي بخؤ!»³² لي گوتنه وان: «من خوارنه كا هه ي ئهز بخؤم، كو هوين نزانن چيه!»³³ ئينا شاگردان گوتنه ئيكودوو: «ما كهسه كي تشتهك بو ئينايه دا بخؤت؟»³⁴ عيساي گوتنه وان: «خوارنا من ئهوه كو ئهز ب حهزا وي بكم يي ئهز هنارتيم و كاري وي ب دويماهي بينم.»³⁵ ما هوين نابيژن: «هيشتا چوار هيف بو درويني بين مابن؟»³⁶ ئهغه ئهز ديژومه ههوه: چافين خؤ شهكهن و بينن كو زهقيين زهر بووين و دهمي دروينا وان يي هاتي! ³⁶ پالهي درويني ژي يي كريبيا خؤ وهردگريت و بو ژيانا ههروهه يي بهرهههه كوم دكهت، دا توفچين و پالهي درويني پيكفه دلخوش بين. ³⁷ ل قيري ئهو گوتن راسته يا دبيژيت: «ئيك دچينيت و ئيك دي درويت.»³⁸ من هوين هنارتن، دا وي بدروين يي هوين پيقه نه وهستياين. هندهكين دي بين وهستياين و هوين بهرهههه وهستيانا وان دچن.»

گهلهك ژ سامهريان باوهريي دئينن

³⁹ ئينا گهلهك ژ سامهريين وي باژپري، باوهري يي ئينا، ژ بهر ئاخفتنا وي ژني، يا شاهدهيي ددا، كو: «وي ههمي ئهو تشتين من كرين، گوتنه من.»⁴⁰ دهمي سامهري هاتينه نك وي، داخواز ژي كر كو ل نك وان بمينيت، ئينا دوو روژان مال ويژي. ⁴¹ گهلهكين دي ژ بهر ئاخفتنا وي، باوهري يي ئينا ⁴² و گوتنه ژني: «ئيدي نه ژ بهر ئاخفتنا ته، ئهه باوهريي دئينن، لي چنكو مه ب خؤ بهيست و ئهه دزانين كو ب راستي ئهغه قورتالكهري جيهانييه.»

ساخكرنا كوري كاربههستي پاشاي

⁴³ پشتي وان ههردوو روژان، ژ ويژي چوو جهليلي. ⁴⁴ عيساي ب خؤ شاهدهيي دابوو، كو پينغه مبهههه كي د باژپري خؤ دا ريژ نينه. ⁴⁵ دهمي گههشتيه جهليلي، خهلكي وي پيشوازي لي كر، چنكو ههه تشتي وي ل جهژنا دهبازبون لي ئورشهليمي كرى، وان ديتوو، ژ بهر كو ئهو ژي هاتبونه جهژني.

⁴⁶ عيسا جاره كا دي هاته قانا ل جهليلي، ئهو جهي ئاف لي كربه شهراب. ل ويژي كاربههسته كي پاشاي ههبوو، كوري وي ل كهفه رناحومي يي نهساخ بوو. ⁴⁷ دهمي بهيستي كو عيسا ژ يه هوديايي يي هاتيه جهليل، چوو نك و هيفي ژي كرن، كو خواركهفته كهفه رناحوم و كوري وي ساخ بكهت، چنكو ل بهر مرن بوو. ⁴⁸ عيساي گوتي: «هوين باوهريي نائينن تا هوين نيشانان و مندههوشيان نه بينن.»⁴⁹ ئينا كاربههستي پاشاي گوتي: «ئهزهني، بهري زاروكي من بمريت، وهه!»⁵⁰ عيساي بهرسقا وي دا: «هههه، كوري ته يي ساخه.»⁵¹ ئهفجا زهلامي باوهري ژ وي ئاخفتني كر يا عيساي گوتي و چوو. ⁵¹ دهمي ئهو ب ري دچوو، هندهك بهنيين وي گههشتني و گوتي كو كوري وي يي ساخه. ⁵² ئينا پرسيار ژ وان كر: «كيژ دهمميري، باشبونا وي دهست پي كربه؟»⁵³ ئهوان گوتي: «دوهي دهمميري ئيكي پشتي نيفرو، تايي ئهو بهردا.»⁵³ هنگي بابي كوري زاني، كو ئهو دهمميري بوو، يا عيساي گوتي: «كوري ته يي ساخه.»⁵⁴ ئينا وي و خهلكي مالا وي هميان باوهري يي ئينا. ⁵⁴ ئهغه نيشانا دووي بوو عيساي كرى، پشتي دهركهفتنا وي ژ يه هوديايي بو جهليل.

عيسا ل كانيا بيت هسدان مروقه كي ساخ دكهت

5 ¹ پشتي هنگي جهژنه كا جوھيان ههبوو، ئينا عيسا بهرههه ئورشهليمي سهركهفت. ² ل نك دهرگههي پهزي ل ئورشهليمي، بركهك ههبوو ب عيراني دگوتني بيت هسدان، وي پينج ئهيوان ههبوون. ³ گهلهك نهساخين كوره و لهنگ و فالنجي خؤ ل وان ئهيوانان دريژ كريبو، ل هيفيا شلقاندان ئافتي بوون. ⁴ چنكو جار جاره فرشتهيهك خواردكهفته بركي و ئاف دشلقاند. ئهوي بهراهيي دچوو تيذا پشتي شلقينا ئافتي، دا ژ ههه ئيشه كا لي ههه ساخ بيت. ⁵ مروقهك ل ويژي ههبوو، ئهو سيه و ههشت سال بو يي نهساخ. ⁶ عيساي ئهو ديت يي دريژ كربه و زاني كو ئهغه دهمهكي دريژه ئهو د قري رهوشي دا، ئينا ژي پرسى: «ته دقيت تو ساخ بي؟»⁷ نهساخي بهرسقا وي دا: «ئهزهني، من كهس نينه، دهمي كو ئاف دشلقيت، من بكهته د بركي دا، لي دهمي ئهه دهيم، ئيكي دي بهري من دچيته تيذا.»⁸ عيساي گوتي: «رابه و نفينين خؤ ههلهگره و بريجه هههه.»⁹ د گافني دا

ههوه دا، خوځه ناييت، چنكو هوين باوهريي ب وي كهسي نائين، تهوي بابي تهو هنارتی. ³⁹ هوين ليگهرياني د نقيساري پيروژ دا دكهن، چنكو هوين هزر دكهن، ژيانا ههروهه ب ههوه ب ريكا وان يا ههوي و تهو نقيسار ب خو بو من شاهديهی ددهن. ⁴⁰ لي ههوه نهقيت بهينه نك من، كو ههوه ژيان ههبيت. ⁴¹ من ههوجهی ب وي مهزناهيی نينه يا ژ مروقان دهيت، ⁴² لي من هوين نياسين، كو حهزژيكرنا خودی د دلي ههوه دا نينه. ⁴³ تهز ب ناقی بابی خو هاتم، لي ههوه تهز قهبييل نهكرم. تهگهرييكي دی ب ناقی خو بهيت، هوين دی وي قهبييل كهن. ⁴⁴ هوين دی چهوا شين باوهريي نين، مادهم هوين مهزناهيی ژ ئيكودوو وهردگرن و بزاقی بو وي مهزناهيی ناكهن، يا ژ خودايی ئيكانه دهيت؟ ⁴⁵ هزر نهكهن تهز دی ل نك بابي ههوه تاوانبار كه. يي ههوه تاوانبار دكهن موسايه، تهوي ههوه هيقيين خو پيشه گريي داين. ⁴⁶ تهگهريي ههوه باوهريي ژ موساي كريا، دا هوين باوهريي ژ من ژي كهن، چنكو وي دهربارهی من يا نقيسي. ⁴⁷ تهقجا تهگهريي هوين باوهريي ژ نقيساري وي نهكهن، پا دی چهوا باوهريي ژ ئاخفتين من كهن؟»

شهمعون پهترؤسي بوو، گوتی: ⁹ «كوپكهك يي ل قيري پينج نائين جههوي و دوو ماسي بين قی هين، لي پا تهقه چيه بو قی كوما هندامهزن؟» ¹⁰ عيساي گوت: «وه بكهن خهلك ل تهدري پرويننه خوار!» ل ويري گهلهك گيا ههبوو. ئينا زهلام روينشتن و ژمارهيا وان نيزيكي پينج هزاران بوو. ¹¹ تهقجا عيساي نان وهرگرتن و سوپاسي كر، پاشي ل سهر تهوي روينشتي بهلاف كر، ههروهسا ماسي ژي، هندي وان قياي. ¹² دهمي تير بووين، گوته شاگردين خو: «بهرمايكان خرقة كهن، دا تشتك ب ههروه نهچيت.» ¹³ ئينا وان خرقة كرن و ژ بهرمايكين ههر پينج نائين جههوي، تهوين وان مروقان ژي خواري، دوازه سهلكين پرتان پر كرن. ¹⁴ دهمي وان مروقان تهو نيشانا عيساي كرى ديتي، گوتن: «راسته، تهقيه تهو پينغمهريي^k كو دی هيتته جيهاني.» ¹⁵ عيساي زاني كو وان ل بهره بهين و ب خورتی وي بهن و بكهنه پاشا، ئينا جارهكا دی ب تنی قهگهريي چياي.

عيساي ل سهر ناقی بريشه دچيت

(مهتا 14:22-27؛ مرقوس 6:45-52)

¹⁶ دهمي روژ ئاقا بووي، شاگردين وي خواركهفتنه دهرياكي، ¹⁷ ل بهلمهكي سيار بوون و ب ري كهفتن، دا بچنه كهفرنناحومي ل لايي دی يي دهرياكي. تاري ب سهر وان دا هات و هيتتا عيساي نهگهشتبوو نك وان. ¹⁸ باروقهيهكي ب هيز هات و پيل رابوون. ¹⁹ دهمي شاگرد نيزيكي بيست و پينج يان سيه ستاديان¹ پيشقه چووين، ديت عيساي يي ل سهر ناقی بريشه دچيت و نيزيكي بهلمهكي دبیت، ئينا ترسيان. ²⁰ لي وي گوته وان: «تهزم، نهترسن!» ²¹ تهقجا وان دقيا تهو ل بهلمهكي سيار ببیت، ئينا ئيكسهري بهلمه گهشتنه وي جهی وان دقيا بچني.

خهلك ل عيساي دگهريي

²² ل روژا پاشتر، ژ بو وي خهلكي مايه ل رهخي دی يي دهرياكي يا ئاشكرا بوو، كو بهلمهك ب تنی ل ويري ههبوو، تهوا شاگردين وي لي سيار بووين، عيساي ژي ل گهل وان ل بهلمهكي سيار نهبوو، بهلكو شاگردين وي ب تنی چووبوون.

عيساي پينج هزار زهلامان تير دكهن

(مهتا 14:13-21؛ مرقوس 6:30-44؛ لوقا 9:10-17)

6 ¹ پشتي وي چندي، عيساي ژ دهرياكا جهليل، كو ديژني دهرياكا تهبهريه، دهرياز بوو. ² گهلهك خهلك ب دويش كهفتن، چنكو وان تهو نيشان ديتن، تهوين وي ژ بو نساخان دكرن. ³ عيساي سهركهفتنه چياي و ل ويري ل گهل شاگردين خو روينشت. ⁴ جهژنا دهريازووني يا جوهيان ژي نيزيك ببوو. ⁵ دهمي عيساي سهری خو بلند كرى و كومهكا مهزن يا مروقان ديتي يا بهرهف وي قه دهيت، گوته فيليپوسي: «تهم ژ كيشه ناني بكرين، دا تهف مروقه بخون؟» ⁶ وي تهقه گوت، دا فيليپوسي تاقی بكهت، چنكو عيساي دزاني دی چ كهت. ⁷ فيليپوسي بهرسقا وي دا: «بهايي دوو سهد ديناران¹ ژي نان تيرا وان ناكهت، كو ههر ئيكي ژ وان پرتهكا بچوبك ژي بگههيتي!» ⁸ ئينا ئيك ژ شاگردين وي، كو تهو ژي نهندراوسي برايي

¹ 7:6 ل وي سهردهمي ههر دينارك، كرپيا روژهكي يا پالهی بوو.

^k 14:6 مهبهست يي تهو پينغمهريه يي موساي بهس كرى كو دی هيت. بنيره گوتارا موساي 18:15-17؛ يوحنا 1:45

¹ 19:6 ههر ستاديهك 185 مهتره

ددهته من، دى هينه نك من و ههر كهسى بهيته نك من، ئەز چ جارن وى دهرنائىخم. ³⁸ چنكو ئەز ژ ئەسمانى هاتيمه خوارى، نه دا ئەز ل دويف حەزا خۆ بكم، لى ل دويف حەزا ئەوى ئەز هنارتيم. ³⁹ حەزا وى يى ئەز هنارتيم ئەوه، كو ههمى كهسين وى داينه من، ئەز كهسى ژى ژ دەست نه دەم، لى ل رۆژا دويماهيى وان ژ مرنى راكم. ⁴⁰ چنكو حەزا بابى من ئەوه، كو ههر كهسى كورى بينيت و باوهريى پى بينيت، دى ژيانا ههروههر بۆ وى بيت و ل رۆژا دويماهيى ئەز دى وى ژ مرنى راكم.»

⁴¹ ئەفجا جوهيان P پتهپت دهربارهى عيساى كر، چنكو وى گوت: «ئەزم ئەو نانى ژ ئەسمانى هاتيه خوار.» ⁴² وان گوت: «ئەرى ئەفه نه عيسايى كورى يوسقيه، ئەوى ئەم دايك و بابين وى دنباسين؟ ئەو چهوا دبېژيت: ئەز يى ژ ئەسمانى هاتيمه خوارى؟» ⁴³ عيساى بهرسفا وان دا: «د ناقبهرا خۆ دا پتهپتى نهكهن. ⁴⁴ كەس نه شپت بهيته نك من، ئەگەر باب، ئەوى ئەز هنارتيم، وى رانهكيشيت، ئەز ژى دى ل رۆژا دويماهيى وى ژ مرنى راكم. ⁴⁵ د نقيسارن پيغه مبهران دا هاتيه نقيسين: «ههمى دى ژ لايى خودى فه هينه فيركرن.» ⁴⁶ رامانا فى نه بابى بهيسيت و ژى فير بيت، دهيته نك من. ⁴⁶ رامانا فى نه ئەوه كو ئيكي باب يى ديتى: كهسى نه ديتيه، ژبلى وى يى كو ژ خوديه، ب تنى وى باب يى ديتى. ⁴⁷ ب راستى ب راستى دبېژمه ههوه: ئەوى باوهريى ب من بينيت، وى ژيانا ههروههر هيه. ⁴⁸ ئەزم نانى ژيانى. ⁴⁹ بابين ههوه مهنا ل چۆلى خوارن و مرن. ⁵⁰ لى ئەفه ئەو نانه، يى ژ ئەسمانى هاتيه خوارى، دا مروف ژى بخوت و نهريت. ⁵¹ ئەزم نانى زيندى، يى كو ژ ئەسمانى هاتيه خوار. ئەگەر ئيكي ژ فى نانى خوار، دى ههتا ههتايى ژيت. ئەو نانى كو ئەز دى بۆ ژيانا جيهانى دەم، لهشى منه.»

⁵² ئەفجا شهردهدهقهك د ناقبهرا جوهيان دا چيپوو و گوتن: «ئەفه چهوا دشيت لهشى خۆ بدهته مه، كو بخوين؟» ⁵³ ئينا عيساى گوتە وان: «ب راستى ب راستى دبېژمه ههوه: ئەگەر

²³ هندەك بهلمين دى ژ تەبەريه هاتنه نيزيكي وى جهى، ئەوى خەلكى نان لى خوارى، پشتى كو خودانى سوپاسيا خودى كرى. ²⁴ ئەفجا دەمى خەلكى ديتى، كو نه عيساى ل وپرييه و نه شاگردين وى، ل وان بهلمان سيار بوون و چونه كهفرناحومى، ل عيساى دگهريان.

عيسا نانى ژيانيه

²⁵ دەمى ئەو ل رهخى دى يى دهرباكى ديتى، گوتى: «رابى m، تو كهنگى گهشتيه فيرى؟» ²⁶ عيساى بهرسفا وان دا: «ب راستى ب راستى دبېژمه ههوه: هوين ل من دگهريين، نه ژ بهر كو ههوه نيشان ديتن، لى چنكو ههوه ژ وى نانى خوار و هوين تير بوون. ²⁷ ژ بۆ وى خوارنا درزيت كار نهكهن، لى ژ بۆ وى خوارنى كار بكم، ئەوا بۆ ژيانا ههروههر دميينت، ئەو خوارنا كورى مروف دى دته ههوه، چنكو خودايى باب ئەو يى موهر كرى.» ²⁸ ئينا وان پرسيار ژى كر: «ئەم چ بكهين، دا كارين خودى ب جه بينين؟» ²⁹ عيساى بهرسفا وان دا و گوت: «كارى خودى ئەفقيه: هوين باوهريى ب وى بينن، ئەوى كو وى هنارتى.» ³⁰ ئەفجا وان گوتى: «ئەگەر وهسايه، چ نيشانه تو دى كهى، دا ئەم بينين و باوهر ژ ته بكهين؟ تو دى چ كهى؟» ³¹ بابين مه ل چۆلى مهناⁿ يا خوارى، ههروهكه هاتيه نقيسين: «ژ ئەسمانى نان دا وان، دا بخون!»^o

³² ئينا عيساى گوتە وان: «ب راستى ب راستى دبېژمه ههوه: ئەو نه موسا بوو يى كو نان ژ ئەسمانى دايه ههوه، لى بابى من بوو. نوكه ژى ئەو نانى راستهقينه ژ ئەسمانى ددهته ههوه. ³³ چنكو نانى خودى ئەوه يى ژ ئەسمانى دهيته خوارى و ژيانى ددهته جيهانى.» ³⁴ ئينا وان گوتى: «ئەزهنى، ل ههمى دهمان فى نانى بده مه.» ³⁵ عيساى بهرسفا وان دا: «ئەزم نانى ژيانى، ئەوى بهيته نك من چ جارن برسى نابيت و ئەوى باوهريى ب من بينيت، چ جارن تيهنى نابيت. ³⁶ لى من گوتە ههوه: ههوه ئەز ديتم، لى هوين هيشتا باوهريى نائين. ³⁷ ههميين كو باب

^{25:6m} 25:6m ئانكو ماموستا

^{31:6n} 31:6n ل فەرهنهنگۆكى بنيره.

^{31:6o} 31:6o زهبوور 24:78

^{41:6p} 41:6p مهبهست پى ربهريين جوهيانن.

^{45:6q} 45:6q ئيشايا 13:54

ئەسخرىوتى بوو، چنكو ئەو دىيىپەختىيى ل عيسى كەت، ھەر چەندە ئىك ژ دوازدا ن بوو.

عيسا و براين خۇ

7¹ پىشتى ھنگى عيسا ل دەقەرا جەليل دگەريا و نەدقيا ل دەقەرا يەھودىيى بگەرييت، چنكو سەرۆكىن جوھيان بزاف دكر وى بكوژن. ² دەمى جەژنا كەپرەشىنان^r يا جوھيان نيزيك بووى، ³ براين وى گۆتى: «قىرى بەھىلە و ھەرە يەھودىيى، دا ئەو كارپن تۆ دكەمى شاگردپن تە ژى ببين! ⁴ چنكو كەس كارەكى ب نەپەنى قە ناكەت و وى دقپت ناقدار ببيت. مادەم تۆ فان كرىاران دكەمى، خۇ بۆ جىھانى ديار بكە.» ⁵ چنكو براين وى ژى باوهرى پى نەدقيا. ⁶ عيسا بەرسقا وان دا: «ھېشتا دەمى من نەھاتى، لى بۆ ھەو ھەمى گاڤان دەم پى گونجايە. ⁷ جىھان نەشىت كەريپن خۇ ژ ھەو قەكەت، لى ئەو كەريپن خۇ ژ من قەدكەت، چنكو ئەز شاھدەيى ل سەر وى ددەم كو كارپن وى د خرابن. ⁸ ھوين ب خۇ ھەر نە جەژنى، لى ئەز ب خۇ نوکە ناھىمە قى جەژنى، چنكو دەمى من ھېشتا نەھاتى.» ⁹ ئەقە گۆتە وان و ل جەليل ما.

عيسا د جەژنا كەپرەشىنان دا

¹⁰ پىشتى براين وى چووينە جەژنى، ئەو ژى چوو جەژنى، لى نە ب ئاشكرايى، بەلكو ب نەپەنى. ¹¹ ل جەژنى جوھى^s ل وى دگەريان و دگۆتن: «كانىيە ئەو؟» ¹² د ناقبەرا جەماوهرى دا گەلەك پستەپست دەربارەى وى ھەبوو، ھندەكان دگۆت: «ئەو پى باشە» و ھندەكپن دى دگۆت: «نە! ئەو مللەتى د سەردا دبەت.» ¹³ لى كەس ژ وان ژ ترسا جوھيان نەدویريا ب ئاشكرايى بەھسى وى بکەت. ¹⁴ دەمى جەژن ب نىقى بووى، عيسا سەرکەفتە پەرستگەھى و دەست ب فيرکرنى کر. ¹⁵ جوھى مەندەھۆش بوون و گۆتن: «ئەو چەوا ھند ژ نقيسارپن پيرۆز دزانپت و ئەو نەھاتىە فيرکرن؟» ¹⁶ عيسا بەرسقا وان دا و گۆت: «فيرکرن من نە ژ نك منە، لى ژ نك وىە پى ئەز ھنارتيم. ¹⁷ ھەر كەسى دقپت ب ھەزا خودى بکەت، دى زانپت كا فيرکرن من ژ نك خودى يە،

ھوين لەشى كورپى مرۆف نەخۇن و خوينا وى قەنەخۇن، ھەو ژیان د ناخى خۇ دا نینە. ⁵⁴ ئەو پى لەشى من بخۆت و خوينا من قەخۆت، وى ژيانا ھەر ھەر ھەبە و ئەز دى وى ل رۆژا دویمایيى ژ مرنى راکەم. ⁵⁵ چنكو لەشى من خوارنا راستەقىنەبە و خوينا من قەخوارنا راستەقىنەبە. ⁵⁶ ھەر كەسى لەشى من بخۆت و خوينا من قەخۆت، ئەو د ناڤ من دا پى بنەجھە و ئەز د ناڤ وى دا. ⁵⁷ كا چەوا بابى زیندى ئەز ھنارتم و ئەز ب وى دژيم، ھۆسا ئەو پى من بخۆت، دى ب من ژيت. ⁵⁸ ئەقەبە ئەو ناننى ژ ئەسمانى ھاتىە خوار، ئەو نە وەكو وى مەننايىبە، ئەوا بابكالپن ھەو ھواری و مرین، لى ھەر كەسى ژ قى ناننى بخۆت، دى ھەر ھەر ژيت.» ⁵⁹ عيسا ئەقە ل كنىشتەيى گۆت، دەمى وى ل كەفەرناھومى فيرکرن دكر.

پەيڤين ژيانا ھەر ھەر

⁶⁰ گەلەك ژ شاگردپن وى، دەمى ئەف چەندە بەھىستى، گۆتن: «ئەف گۆتە يا ب زەحمەتە! كى دشىت گوھى خۇ بدەتى؟» ⁶¹ عيسا زانى كو شاگردپن وى پى پتەپتە ل سەر قى چەندى دكەن، ئينا گۆتە وان: «ما ئەف چەندە ھەو دەھلنگىڤت؟ ⁶² پا دى چ بېژن، ئەگەر ھوين كورپى مرۆف ببين پى ب سەر دكەڤىتە وى جەھى كو بەرى لى بوو؟ ⁶³ ئەو پى ژيانى ددەت گيانى پيرۆزە، لى لەش چ مفاى نادەت. ئەو ئاخفتنپن من بۆ ھەو گۆتىن، ئەو گيانن و ئەو ژيانن. ⁶⁴ لى ھندەك ژ ھەو ھەنە باوهرى نائين!» چنكو عيسا ژ دەستپىكى دزانى ئەو كىنە باوهرى پى نائينن و ئەو كىە دىيىپەختىيى لى كەت. ⁶⁵ پاشى گۆت: «ژ بەر وى چەندى من گۆتە ھەو: كەسەك نەشىت بەھىتە نك من، ئەگەر باب دەستویرى نەدەتى.» ⁶⁶ ژ بەر قى چەندى گەلەك ژ شاگردپن وى زقرپن و ئيدى ل گەل وى نەدگەريان. ⁶⁷ ئينا عيسا گۆتە ھەر دوازده شاگردان: «ما ھوين ژى ھەز دكەن بچن؟» ⁶⁸ شەمعون پەترۆسى بەرسقا وى دا: «خودان، ئەم دى چىنە نك كى؟ پەيڤين ژيانا ھەر ھەر پى ل نك تە، ⁶⁹ مە ژى باوهرى ئينا و زانى كو تۆ پيرۆزى خودى!» ⁷⁰ عيسا بەرسقا وان دا: «ما من ھوين ھەر دوازده ھەلنەبژارتن؟ لى ئىك ژ ھەو ئبلىسە!» ⁷¹ وى بەھسى يەھودىيى كورپى شەمعونى

^{71:2} جەژنا كەپرەشىنان ل فەرھەنگۆكى بئىرە.

^{75:11} مەبەست پى رىبەرىن جوھيانن.

جهماوهرى باوهرى پي ئينا و گوتن: «ما ده مې مھسيح بهيت،
 ئەو دى پتر نيشانان كەت ژ يين قى زەلامى كرين؟»
³² فەريسيان پستەپستا جهماوهرى بهيست، ئەوا ل سەر وى
 دھاتە كرن. ئەشجا وان و سەرۆكىن كاھنان ھندەك زېرەشان
 ھنارتن دا وى بگرن. ³³ ئينا عيساى گوت: «ئەز دى دەمەكى
 كيم ل گەل ھەو ھەمىن، پاشى دى چمە نك وى يى ئەز ھنارتيم.
³⁴ ھنگى ھوين دى ل من گەپين، لى ھوين من نابينن و ئەو
 جھى ئەز لى، ھوين نەشپن بهينە وپرى.» ³⁵ ئەشجا جوھيان د
 ناقبەرا خو دا گوت: «وى ل بەرە كيشە بچيت كو ئەم نەبينن؟
 ئەرى دى چيتە باژپرين يونانيان، ئەوين جوھى لى بەلاف بووين
 و يونانيان فير كەت؟ ³⁶ رامانا ئاخفتنا وى چيە دەمى گوتى:
 «ھوين دى ل من گەپين، لى ھوين من نابينن» و «ئەو جھى ئەز
 لى، ھوين نەشپن بهينە وپرى.»

روبارين ئاڧا ژيانى

³⁷ ل رۇژا دويمھيى ژ جەزنى، كو ئەو مەزنترين رۇژين ويىھ،
 عيسا راوھستيا و ب دەنگەكى بلند گوت: «ئەگەر ئيك يى تېھنى
 بيت، بلا بهيتە نك من و قەخوت. ³⁸ ھەر كەسى باوھرى ب
 من بينيت، ھەرەكو نفيسار دېئوت: «دى روبرين ئاڧا ژيانى ژ
 ناڧ دلنى وى دەرکەش.» ³⁹ عيساى ئەف چەندە دەربارە وى
 گيانى گوت، ئەو دى كو ئەو كەس وەرگرن، يين باوھرى ب
 عيساى ئينان. ھىشتا گيانى پيرۆز نەھاتبوو دان، چنكو ھىشتا
 عيسا نەھاتبوو مەزنگرن.

دووبەرەكى د ناڧ جھماوهرى دا

⁴⁰ دەمى جھماوهرى گوھ ل قى ئاخفتنى بووى، ھندەك ژ وان
 گوت: «ب راستى ئەف ئەو پيغەمبەرە.» ⁴¹ ھندەكين دى گوت:
 «ئەف مھسيحە.» ھندەكان ژى پرسيار كر: «ما مھسيح دى
 خەلكى جھليلى بيت؟ ⁴² ئەرى ما نفيسارى نەگوتىھ كو مھسيح
 دى ژ دويندەھا داوودى و ژ بيت لەھم بيت^w، ئەو گوندى داوود
 لى ژياى؟» ⁴³ ئەشجا ژ بەر وى، دووبەرەكى د ناڧ جھماوهرى

يان ئەز ژ نك خو دئاخقم. ¹⁸ ئەوى ژ نك خو دئاخفتى، بو خو
 ل مەزناھيى دگەپيت، لى ئەوى بو وى ل مەزناھيى بگەپيت
 يى ئەو ھنارتى، ئەو يى راستە و چ خرابى د وى دا نينە.
¹⁹ ما مووساى دەستور نەدابوو ھەو؟ لى كەس ژ ھەو ھەر كار
 ب دەستورى ناكەت! بچى ھوين بزاڧى دكەن من بكوژن؟»
²⁰ جھماوهرى بەرسقا وى دا: «ئەجھىھەكى تو يى ھنگافتى!
 كى بزاڧا كوشتنا تە دكەت؟» ²¹ عيساى بەرسقا وان دا و
 گوت: «من كارەكى ب تنى كر، ھوين ھەمى مەندەھوش بوون.
²² مووساى سونەتكرن دا ھەو (نەكو ئەو ژ نك مووساى بوو،
 بەلكو ژ نك بابكالان بوو)، ئەشجا ل رۇژا شەمبيى ژى ھوين
 مروڧى سونەت دكەن. ²³ مادەم ل رۇژا شەمبيى مروڧ دەيتە
 سونەتكرن دا دەستورى مووساى نەھيتە شكاندن، پا بچى
 ھوين ژ من تورە دبن چنكو من مروڧەك ب تەمامى ل رۇژا
 شەمبيى ساخ كر؟ ²⁴ ل دويف ديتنا سەرڧە دادكرنى نەكەن، لى
 دادكرنەكا دادپەرەرانە بكەن.»

گوماننا خەلكى ل سەر عيساى كو مھسيحە

²⁵ وى دەمى ھندەك ژ خەلكى ئورشەليمى دگوت: «ئەرى
 ما ئەف نە ئەو يى ئەو بزاڧا كوشتنا وى دكەن؟ ²⁶ ئەف ب
 ئاشكرايى ئەو يى دئاخفتى و ئەو چ نابيژنى! ما سەرۆكىن مە
 قاييل بووينە كو ئەو ب راستى مھسيحە؟ ²⁷ لى ئەم دزانين ئەف
 كەسە خەلكى كيرپيە⁴، و دەمى مھسيح دەيت، كەس نزانيت
 خەلكى كيرپيە.»

²⁸ ئينا عيساى، دەمى فيركرن د پەرستگەھى قە دكر، دەنگى
 خو بلند كر و گوت: «ھوين من دنياسن و ھوين دزانن ئەز
 خەلكى كيرپمە. ئەز ژ نك خو نەھاتيمە، لى ئەوى ئەز ھنارتيم
 يى راستە، ئەوى كو ھوين وى نانياسن، ²⁹ لى ئەز وى دنياسم،
 چنكو ئەز ژ ويمە و ئەوى ئەز يى ھنارتيم.» ³⁰ وى دەمى وان
 بزاڧ كر كو وى دەستەسەر بكەن، لى كەسەكى دەستى خو
 دريژ نەكرى، چنكو ھىشتا دەمى وى نەھاتبوو. ³¹ لى گەلەك ژ

^{7:22} ل گور دەستورى مووساى زاړوك ل رۇژا ھەشتى دەيتە سونەتكرن، ئەشجا خو ئەگەر ئەو رۇژ شەمبى ژى بيت، رەوايە.

^{7:27} ب يونانى «ژ كيرى ھاتبە» ھۇسا ژى دەيتە وەرگيران: بنياتى وى كپه

^{7:38} بنيره: ئيشايا 1:55؛ 11:58؛ حزقييل 12:1-47؛ زەكەريا 8:14.

^{7:42} ميخا 2:5

ئەردى نقيسى. ⁹ دەمى وان ئەف ئاخفتنه بهيستی، ژ يين پير بگره پاشى يين دى، ئيك ل دويش ئيك ژ ويړى چوون. ب تى عيسا ل ويړى ما و ئەو ژن د جهى خو دا يا راوہستياى بوو. ¹⁰ عيساى پشنا خو راست کرهفە و گۆتە وى: «خانم، کانينە ئەو؟ ما كەسى تو گونەهبار نه كرى؟» ¹¹ وى بەرسف دا: «نەخىر، ئەزبەنى.» عيساى گۆتى: «ئەز ژى تە گونەهبار ناکەم. هەرە و ئيدى گونەهان نەكە.»

عيسا رۆناھيا جيهانپيه

¹² عيسا جارەكا دى ل گەل وان ئاخفت و گۆت: «ئەزم رۆناھيا جيهانى^x. يى ل دويش من بهيت، د تارى دا ناچيت، لى دى رۆناھيا ژيانى بو وى بيت.» ¹³ ئينا فەريسيان گۆتى: «تو شاھدەيى بو خو ددەى، شاھدەييا تە نە يا راستە.» ¹⁴ ئينا عيساى بەرسفا وان دا و گۆت: «ئەگەر ئەز شاھدەيى بو خو ژى بدەم، شاھدەييا من راستە، چنكو ئەز دزانم ئەز ژ كيرى يى ھاتيم و دى چمە كيرى. لى ھوين نزانم كا ئەز ژ كيرى ھاتيمە و دى چمە كيرى. ¹⁵ ھوين ل دويش پيشەرپن مرۆقان^y دادكرنى دكەن، لى ئەز كەسى داد ناکەم. ¹⁶ ئەگەر ئەز دادكرنى بکەم ژى، دادكرنا من يا راستە، چنكو د دادكرنى دا ئەز نە يى ب تنيمة، لى ئەزم و بابى كو ئەز ھنارتيم. ¹⁷ د دەستورى ھەوہ دا يا نقيسىە كو شاھدەييا دوو كەسان يا راستە. ¹⁸ ئەز شاھدەيى بو خو ددەم و ئەو بابى ئەز ھنارتيم ژى شاھدەيى بو من ددەت.» ¹⁹ ئينا وان پرسيار ژى كر: «كا بابى تە؟» عيساى بەرسف دا: «ھوين نە من دنياسن نە ژى بابى من. ئەگەر ھەوہ ئەز نياسيام، دا بابى من ژى نياسن.» ²⁰ عيساى ئەف ئاخفتنه ل نيزيكى سندوقين بەخشينان، دەمى وى فيركرن ل پەرسنگەھى دكر، گۆت. لى كەسى ئەو دەستەسەر نەكر، چنكو دەمى وى ھيشتا نەھاتبوو.

عيسا نە ژ قى جيهانپيه

²¹ عيساى ديسان گۆتە وان: «ئەز دى چم و ھوين دى ل من گەريين و دى د گونەھين خو دا مرن. ئەو جھى ئەز دچمى،

دا چىبوو. ⁴⁴ ھندەك ژ وان قيا وى بگرن، لى كەسەكى دەستى خو دريژ نەكرى.

باوہرى نەئينا سەرۆكين جوهيان

⁴⁵ پىشتى ھنگى زيرەقائين پەرسنگەھى زقرينە نك فەريسى و سەرۆكين كاھنان. وان پرسيار ژ زيرەقائان كر: «بوچى ھەوہ ئەو نەئينا؟» ⁴⁶ زيرەقائان بەرسف دا: «چ جارن كەس وەكو فى مرۆقى نەئاخفتيە.» ⁴⁷ فەريسيان بەرسفا وان دا: «ما ھوين ژى د سەردا چووينە؟ ⁴⁸ ما كەسەكى ژ سەرۆكان يان ژ فەريسيان باوہرى پى ئيناپە؟ ⁴⁹ لى ئەف خەلكى كو دەستورى نزانن، دفرين لى كرينە.» ⁵⁰ نيكوديمۆسى، ئەوى بەرا ھنگى ھاتبو نك عيساى و ئەو ئيكە ژ فەريسيان، گۆتە وان: ⁵¹ «ما دەستورى مە ئيكى داد دكەت تاكو ل بەراھيى گوھ نەدەتى و بزانيت وى چ كرىە؟» ⁵² وان بەرسفا وى دا و گۆتن: «ما تو ژى خەلكى جەليلى؟ لى قەكۆلە، دى بينى كو چ پيغەمبەر ژ جەليلى رانابن!»

ليبورين ل ژنەكا دەھمەنپيس

⁵³ پاشى ھەر كەسەك ژ وان چوو مالا خو. **8** ¹ لى عيسا چوو چياپى زەيتونان. ² ل ئەلندى زقرى پەرسنگەھى. ھەمى خەلك ھاتنە نك وى، ئەو ژى روينشت و دەست ب فيركرنا وان كر. ³ مامۆستايين دەستورى و فەريسيان ژنەك ئينا نك وى، كول سەر دەھمەنپيسى ھاتبو گرتن، وان ئەو ژن ل ناھەندى راوہستاند ⁴ و گۆتە عيساى: «مامۆستا، ئەف ژنە ل دەمى كريا را دەھمەنپيسى ھاتتە گرتن. ⁵ د دەستورى دا مووساى فەرمان ل مە كرىە كو ژنين ھوسا بەباران بکەين. ئەفجا تو چ ديژى؟» ⁶ وان ئەف تشتە گۆت دا وى تاقى بکەن و تشتەك ھەبيت وى پى تاوانبار بکەن. لى عيساى پشنا خو چەماند و ب تىلا خو ل سەر ئەردى دنقيسى. ⁷ دەمى وان ھەر پرسيار ژى دكر، ئەوى پشنا خو راست کرهفە و گۆتە وان: «كى ژ ھەوہ يى بيگونەھە، بلا ل بەراھيى ئەو بەرەكى تيوہرەكەت.» ⁸ جارەكا دى پشنا خو چەماند و ل سەر

^x 12:8 ل فەرھەنگۆكى بنپەر جەژنا كەپرەشينان. گەلەك بچوون ديژن كو عيسايى مەسيح ئەف ئاخفتنه ل قى جەژنى گۆت.

^y 15:8 دەقى يونانى ديژيت: ل دويش لەشى

^z 17:8 گۆتارا مووساى 15:19

هوین نه‌شپن بهینه ویرئ. «22 ئەقجا جو هیانە گۆت: «ئایا ئەو دئ خۆ کوژیت؟ کو دبیژیت: «ئەو جەئ ئەز دچمئ، هوین نه‌شپن بهینه ویرئ.»» 23 وی گۆته وان: «هوین ژ خوارینه، ئەز ژ سلالم. هوین ژ فئ جیهانینه، ئەز نه ژ فئ جیهانیمه. 24 ژ بهر هندی من گۆته ههوه: هوین دئ د گۆنههین خۆ دا مرن، چنکو ئەگەر هوین باوه‌ریی نه‌ئینن کو ئەز ئەوم، دئ د گۆنههین خۆ دا مرن.» 25 ئینا وان پرسیار ژئ کر: «تۆ کی؟» عیسیای به‌رسفا وان دا: «ئەز ئەوم یئ کو ژ دەستپیکئ وەرە من گۆتیه ههوه. 26 من گەلەك تشت هه‌نه کو د دەرەقا ههوه دا بیژم و ههوه پئ داد بکەم. لئ ئەوئ ئەز هئارتیم یئ راسته و ئەوا من ژ وی بهیستی ئەز وی دبیژمه جیهانئ.» 27 لئ ئەو تینه‌گه‌شتن، کو وی بۆ وان به‌حسئ بابی دکر. 28 ئینا عیسیای گۆته وان: «دەمئ ههوه کوړئ مرؤف بلند کر، هنگی دئ زانن کو ئەز ئەوم و ئەز چ تشتی ژ نك خۆ ناکەم، لئ کا چه‌وا بابی ئەز فیر کریم، ئەز وی دبیژم. 29 ئەوئ ئەز هئارتیم ل گەل منه و وی ئەز نه‌هیلایمه ب تنئ، چنکو ئەز هه‌رده‌م وان تشتان دکەم یین ئەو پئ رازی دبیت.» 30 دەمئ عیسیای ئەف ئاخفتنه دگۆتن، گەلەك که‌سان باوه‌ری پئ ئینا.

راستی دئ ههوه ئازاد کەت

31 ئینا عیسیای گۆته وان جو هیان باوه‌ری پئ ئینای: «ئەگەر ههوه خۆ ل سەر په‌یفا من راگرت، هوین ب راستی شاگردین منن 32 و هوین دئ راستی زانن و راستی دئ ههوه ئازاد کەت.» 33 جو هیان به‌رسفا وی دا: «ئەم ژ دوینده‌ها ئیبراهیمینه و چ جارن به‌نیین که‌سئ نه‌بوین! تۆ چه‌وا دبیژییه مه: «هوین دئ ئازاد بن؟» 34 عیسیای به‌رسفا وان دا: «ب راستی ب راستی دبیژمه ههوه: هەر که‌سئ گۆنه‌هئ دکەت، ئەو به‌نیئ گۆنه‌هئیه. 35 به‌نی ژئ هه‌روه‌ر د مالئ دا نامینیت، لئ کوړ هه‌روه‌ر دمینیت. 36 له‌وما ئەگەر کوړ ههوه ئازاد بکەت، هوین دئ ب راستی ئازاد بن. 37 ئەز دزانم هوین ژ دوینده‌ها ئیبراهیمینه، لئ هوین ل دویف کوشتنا من دگه‌ریین، چنکو په‌یفا من چ جه د دلئ ههوه دا نینه. 38 ئەز وی دبیژم یا من ل نك بابی خۆ دیتی، هوین ژئ وی دکەن یا ههوه ژ بابی خۆ بهیستی.»

زارۆکین ئیبراهیم و زارۆکین ئیلیسی 39 ئینا وان به‌رسفا دا و گۆت: «بابئ مه ئیبراهیمه.» عیسیای گۆته وان: «ئەگەر هوین کوړین ئیبراهیمی بان، دا کارین ئیبراهیمی کەن. 40 لئ نوکه هوین یئ ل کوشتنا من دگه‌ریین و ئەز که‌سه‌کم کو من ئەو راستی بۆ ههوه گۆتیه یا من ژ خودئ بهیستی. ئەف چه‌نده ئیبراهیمی نه‌کره. 41 هوین کارین بابئ خۆ دکەن.» وان گۆتئ: «ئەم ژ ده‌مه‌نیسیئ نه‌بوینه! مه باه‌کئ ب تنئ یئ هه‌ی، ئەو ژئ خودئ یه.» 42 عیسیای گۆته وان: «ئەگەر خودئ بابئ ههوه با، دا هوین هه‌ز ژ من کەن، چنکو ئەز ژ نك خودئ یئ دەرکه‌فتیم و هاتیم. ئەز ژ نك خۆ نه‌هاتیمه، لئ ئەوی ئەز یئ هئارتیم. 43 بۆچی هوین د ئاخفتنا من ناگه‌ن؟ چنکو هوین نه‌شپن په‌یفا من بهیسن. 44 هوین ژ بابئ خۆ ئیلیسینه و ههوه دقیت هه‌زین بابئ خۆ ب جه بینن. ئەو ل دەستپیکئ می‌کوژ بوو و چ جارن لایه‌نگرئ راستی نه‌بوو، چنکو راستی د وی دا نینه. دەمئ ئەو دەرەوی دکەت، ئەو ل گۆر سرۆشتئ خۆ دئاخفت، چنکو ئەو دەرەوینه و بابئ دەرەوییه. 45 لئ چنکو ئەز راستی دبیژم، هوین باوه‌ر ژ من ناکەن. 46 کی ژ ههوه دشبئ گۆنه‌ه‌کئ ل سەر من بسه‌لمینیت؟ ئەقجا ئەگەر ئەز راستی دبیژم، بۆچی هوین باوه‌ر ژ من ناکەن؟ 47 ئەوئ ژ خودئ بیت، دئ گوهئ خۆ دته‌ په‌یفا خودئ. هوین نه ژ خودئ نه، له‌وما هوین گوهئ خۆ ناده‌نئ.» 48 ئینا جو هیان به‌رسفا دا و گۆتئ: «ما ئەم راست نابیژین کو تۆ سامه‌ری و ئەجیه‌یه‌کی تۆ یئ هنگافتئ؟» 49 عیسیای به‌رسفا دا: «ئەجیه‌ی ئەز نه هنگافتیمه، لئ ئەز ریزئ ل بابئ خۆ دگرم و هوین من بی‌ریز دکەن. 50 ئەز بۆ خۆ ل مه‌زناهیئ ناگه‌رییم، لئ ئیکئ هه‌ی بۆ من لئ دگه‌رییت و ئەو دادکرئ ژئ دکەت. 51 ب راستی ب راستی دبیژمه ههوه: یئ په‌یفا من ب جه بینیت، چ جارن مرنئ نابینیت.» 52 جو هیان گۆتئ: «نوکه ئەم پشتراست بوین کو ئەجیه‌یه‌کی تۆ یئ هنگافتئ! ئیبراهیم مر و پیغه‌مبه‌ر مرن، و تۆ دبیژی: «یئ په‌یفا من ب جه بینیت تام ناکه‌ته مرنئ.» 53 ئەرئ تۆ ژ بابئ مه ئیبراهیمی مه‌زنتری؟ ئەو مر، پیغه‌مبه‌ر ژئ مرن. تۆ خۆ چ ددانئ؟»

54 عيساي بهرسف دا: «تهگهر تهز خو مهزن بکهم، مهزناھيا من يا بن بهايه. بابي من تهوي هوين دييژن: «تهو خودايي مهيه،» تهوه من مهزن دکته. 55 هوين وي ناياسن، لي تهز وي دنياسم. تهگهر من گوتبا تهز وي ناياسم، دا تهز زي وهکو ههوه درهوين بم. لي تهز وي دنياسم و پهيقا وي ب جه دئيم. 56 بابي ههوه ئيبراهيم يي دلشاد بوو کو دي روژا من بينيت، وي ديت و كهيفخوش بوو. 57 ئينا جوهيان گوتی: «هيشتا زي ته نهبويه پينجي سال و ته ئيبراهيم ديتيه؟» 58 عيساي گوته وان: «ب راستی ب راستی دييژمه ههوه: بهری ئيبراهيم بييت، تهز ههمه.» 59 ئينا وان بهر ههلگرتن، دا وي بهرباران بکهن، لي وي خو قشارت و ژ پهريستگهه دهركهفت.

ساخکرنا کهسهکي ژ زکماک کوره

9 دهمی عيسا دهر باز دبوو، مرؤقهک ديت ژ زکماکی يي کوره بوو. 2 ئينا شاگردین وي پرسيار ژي کر: «رابي^b، کي گونه کريه: تهفي يان دايک و بابين وي، کوي ژ دايک بووی کوره؟» 3 عيساي بهرسف دا: «نه تهوي گونه کريه و نه دايک و بابين وي، لي تهف چهنده چيوو دا کارين خودی د وي دا ديار بين. 4 پندقيه ل سهر مه، هيشتا کو روژ، تم کارين وي ب جه بينين يي تهز هنارتيم. شهف دي هيت و هنگي کسه نه شپت چ کاران بکهت. 5 هندی کو تهز ل جيهانيمه، تهز روڻاھيا جيهانيمه.» 6 تهف چهنده گوت و تف کره ئاخ، ژ تفی ههريهک چيکر و د چاقين وي کهسي دا 7 و گوتی: «ههريه و خو د برکا سيلوامی دا بشوو» (وهرگيرانا «سيلوام» ی «هنارتي» يه). ئينا تهو چوو و خو شويشت و ب چاف فهکری فهگهريا. 8 ئينا ههقسوی و تهوين پيشتر تهو دديت کو خوازوکی دکر، گوتن: «تهري تهفه نه تهو مرؤقه يي دروينشت و خوازوکی دکر؟» 9 هندهکان گوت: «تهفه تهوه» و هندهکين دی گوت: «نهخير، لي ئيکي وهکو ويه.» لي وي ب خو دکوت: «تهز تهوم!» 10 ئينا وان گوتی: «چهوا چاقين ته فهبون؟» 11 وي

بهرسف دا: «تهو زهلامی دييژنی عيسا ههريهک چيکر و د چاقين من دا و گوته من: «ههريه برکا سيلوامی و خو تيدا بشوو.» تهز زي چووم و من خو شويشت و چاقين من فهبون.» 12 ئينا وان پرسيار ژي کر: «تهو زهلام ل کيرييه؟» وي گوت: «تهز زمان.»

فهریسی دويشچوونی ل سهر رويدانا ساخبوونی دکهن

13 وان تهو مرؤقی بهرا هنگي کوره ئينا نک فهریسيان. 14 تهو روژا عيساي ههري چيکری و چاقين کورهی فهکرين، شهمی بوو. 15 ئينا فهریسيان زي پرسيار ژي کر کا چهوا چاقين وي فهبون. تهوي گوته وان: «ههري د چاقين من دا و من خو شويشت و نوکه تهز يي دئيم!» 16 ئينا هندهک فهریسيان گوت: «تهف مرؤقه نه ژ نک خوديه، چنکو تهو پيگيري ب شهمیي^c ناکهت.» لي هندهکين دی گوت: «چهوا زهلامهکي گونههکار دشپت قان نيشانان بکهت؟» هوسا د ناقهرا وان دا دوويهريکي ههبوو. 17 وان ديسان پرسيار ژ تهفی کوره کر: «تو دهربارهی وي، تهوي چاقين ته فهکرين، چ دييژي؟» تهوي زي گوت: «تهو پيغهمبهره.»

18 جوهيان^d باوهر نهکر کو تهو يي کوره بوو و چاقين وي بين فهبووين، تاکو گازی کريه دايک و بابين وي يي چاقين وي فهبووين 19 و پرسيار ژي کری: «ئايا تهفیه تهو کوري ههوه، تهوي هوين دييژن ژ زکماکی يي کوره بوو؟ پا چهوا تهو نوکه ديييت؟» 20 دايک و بابين وي بهرسف دا: «تم دزائين تهفه کوري مهيه و ژ زکماکی يي کوره بوو، 21 لي تم نزانين چهوا نوکه ديييت و نزانين کي چاقين وي فهکرينه. تهو يي مهزنه، پرسيار زي بکهن، تهو دي بهرسفا ههوه دهت.» 22 دايک و بابين وي ژ ترسا جوهيان تهف چهنده گوت، چنکو جوهي ريککهفتبون کو ههريکي دانپيداني بکهت کو عيسا مهسيحه، ژ جقاتا کنيشته يي بهيته دهرئبخستن. 23 لهوما دايک و بابين وي گوت: «تهو يي مهزنه، پرسيار زي بکهن.» 24 تهفجا وان بو جارا دووي گازی وي مرؤقی بهرا هنگي کوره کر و گوتی: «ل بهرامبهري خودی سويند بخو کو راستیي

b:2:9 ټانکو ماموستا

c:16:9 ټو جوهيان روژهکا تايهت و پيروزه و کار تيدا ناهيته کرن. ل فهرههنگوکی بنيره روژا شهمی.

d:18:9 مهبهست پي ريبرين جوهيان.

عیسیایه شقانی باش

10 «ب راستی ب راستی دبیژمه ههوه: ئەوی د ده‌رگه‌هی را نه‌چیته د کۆتانا په‌زی قه، لئ د ریکه‌کا دی را سه‌ریکه‌فیت، ئەو دز و ریگره. 2 لئ ئەوی د ده‌رگه‌هی را ده‌چیته ژور، ئەو شقانی په‌زیه. 3 بۆ وی ده‌رگه‌هشان ده‌رگه‌هی قه‌دکته و په‌ز گو‌هیی خۆ دده‌نه ده‌نگی وی، ب ناڤ گازی په‌زین خۆ دکته و دئینیته ژ ده‌رقه. 4 ده‌می هه‌می په‌زی خۆ ئینا ژ ده‌رقه، ب پیش وان دکه‌فیت و ئەو دده‌نه دویت، چنکو ده‌نگی وی دنیاسن. 5 ئەو چ جارن ل دویت یی بیانی ناچن، لئ ژئ دره‌فن، چنکو ئەو ده‌نگی بیانیان نانیاسن.»

6 عیسیای ئەف نمونه بۆ وان ئینا، لئ ئەو د رامانا ئاخفتنا وی نه‌گه‌هشتن. 7 له‌وما دیسان عیسیای گۆته وان: «ب راستی ب راستی دبیژمه ههوه: ئەزم ده‌رگه‌هی په‌زی. 8 هه‌می ئەوین به‌ری من هاتین دز و ریگر بوون، 9 لئ په‌زی گو‌هیی خۆ نه‌دا وان. 9 ئەزم ده‌رگه‌ه. هه‌ر کسه‌ی ب ریکا من ب ژور دکه‌فیت، دی قورتال بیت. ئەو دی هیتته ژور و ده‌رکه‌فیت و چه‌روانی بینیت. 10 دز نا‌هیت ئەگه‌ر بۆ دزینی و کوشتنی و ژناقیرنی نه‌بیت، لئ ئەز یی هاتیم دا وان ژیان هه‌بیت، ژبان‌ه‌کا پر هه‌بیت.

11 ئەزم شقانی باش. شقانی باش ژئ ژیان خۆ گۆری په‌زی خۆ دکته. 12 یی ب کرئ هاتیه‌گرتن، کو نه‌شقانه و په‌ز نه‌ملکئ ویه، ده‌می ئەو دینیت گورگ یی ده‌یت، په‌زی ده‌یلیت دره‌فیت، ئەقجا گورگ دکه‌فیتته ناڤ په‌زی و به‌لاڤ دکته. 13 ئەو دره‌فیت، چنکو ئەو ب کرئ هاتیه‌گرتن و خه‌ما په‌زی ناخوت. 14 ئەزم شقانی باش. ئەز په‌زی خۆ دنیاسم و په‌زی من ژئ من دنیاسیت، 15 هه‌روه‌کو باب من دنیاسیت و ئەز وی دنیاسم. ئەز ژیان خۆ گۆری په‌زی خۆ دکهم. 16 من په‌زین دی ژئ یین هه‌ین، کو نه‌ژ قئ کۆتانینه، دقیت ئەز وان ژئ بینم و ئەو دی گو‌هیی خۆ دده‌نه ده‌نگی من و دی بنه‌ئیک که‌ری په‌زی ل گه‌ل ئیک شقان. 17 له‌وما باب هه‌ز ژ من دکته، چنکو ئەز ژیان خۆ دکهمه‌گۆری، دا جاره‌کا دی وی ب ده‌ست خۆ قه‌ بینم. 18 کسه‌ ژیان من ژ من ناستینیت، لئ ئەز ژ نک خۆ دکهمه

بیژی! ئەم دزانین ئەو مرو‌ف یی گون‌ه‌ه‌کاره.» 25 ئینا وی به‌رسف دا: «ئەز نزانم ئەو یی گون‌ه‌ه‌کاره یان نه، ئەز تئشته‌کن ب تئنی دزانم: ئەز یی کۆره بووم و نوکه دبینم.» 26 ئینا وان گۆتی: «ئەوی چ ل ته‌ کر؟ چه‌وا چافین ته‌ قه‌کرن؟» 27 وی به‌رسفا وان دا: «من نوکه گۆته هه‌وه، لئ هه‌وه گو‌هیی خۆ نه‌دایئ. بۆچی هه‌وه دقیت جاره‌کا دی به‌هیسن؟ ما هه‌وه ژئ دقیت بینه‌ شاگردین وی؟» 28 ئینا وان جفین دانئ و گۆتی: «تۆ شاگردی وی! لئ ئەم شاگردین موساینه. 29 ئەم دزانین خودی ل گه‌ل موسای ئاخفتیه، لئ ئەم نزانین ئەفه‌ ژ کیشه‌هاتیه.» 30 ئینا وی مرو‌فی به‌رسفا وان دا: «ئەفه‌ تئشته‌کن سه‌یره! هوبن نزانن ئەو ژ کیشه‌هاتیه، لئ ئەوی چافین من قه‌کرن. 31 ئەم دزانین خودی گو‌هیی خۆ ناده‌ته گون‌ه‌ه‌کاران، لئ گو‌هیی خۆ دده‌ته وی کسه‌ی یی ژ خودی ترس بیت و هه‌زا وی ب جه‌ بینیت. 32 چ جارن کسه‌ی نه‌ به‌یستیه کو ئیکی چافین کسه‌کی ژ زکماک کۆره قه‌کرن. 33 ئەگه‌ر ئەف کسه‌ ژ خودی نه‌با، ئەو نه‌دشیا چ بکه‌ت.» 34 ئینا وان به‌رسفا وی دا و گۆتی: «تۆ ب ته‌مامی د گون‌ه‌هی دا یی ژ دایک بووی. ما تو مه‌ فیر دکه‌ی؟» پاشی ئەو ده‌رئیکه‌سته ژ ده‌رقه. f

کۆره‌بوونا گیانی

35 عیسیای به‌یست کو وان ئەو کسه‌ یی ده‌رئیکه‌سته ژ ده‌رقه، ئینا لینگه‌ریا و دیت و گۆتی: «ئەری تو باوه‌ریی ب کورئ مرو‌ف دئینی؟» 36 ئەوی به‌رسف دا و گۆت: «ئەزه‌نی، ئەو کیه، دا ئەز باوه‌ریی پی بینم؟» 37 ئینا عیسیای گۆتی: «ته‌ ئەو یی دیتی و ئەوه یی ل گه‌ل ته‌ دئاخفتیت.» 38 ئینا وی گۆت: «خودان، ئەز باوه‌ریی دئینم» و سوچه‌ بۆ بر. 39 عیسیای گۆت: «ئەز بۆ دادکرنی یی هاتیمه‌ قئ جیهانی، داکو ئەوین ناینن بینن و یین دبینن کۆره‌ بین.»

40 هه‌ندەک فه‌ریسیان، کو ل نک وی بوون، ده‌می ئەف چه‌نده به‌یستی، گۆتی: «ما ئەم ژئ د کۆره‌ینه؟!» 41 عیسیای گۆته وان: «ئەگه‌ر هوبن د کۆره‌ بان، هه‌وه گون‌ه‌ه نه‌دبوو، لئ هوبن دبیژن (ئەم دبینن،) ئەقجا گون‌ه‌ها هه‌وه دمینیت.»

24:9c ده‌قی یونانی دبیژت: «مه‌زناهیی بده‌ خودی». مه‌به‌ست پی ئەوه وی بده‌نه سویندی.

34:9f چیدیت رامان ئەو بیت کو ئەو ژ ئەندامه‌تیا کهنیسه‌یی ده‌رئیکه‌ست.

8:10b ئەو فیلبازین به‌ری هاتنا عیسیای گۆتیه‌ خه‌لکی «ئەز مه‌سیح». بنه‌یره کارین هه‌نارتیان 5:36-37

وى گۆتبيته وان يبين پهيقا خودى بۆ هاتى: «خوداوهند» (نقيسار
 ژى ناهيتته ژ كارئيخستن) ³⁶ ئەقجا ئەوى بابى پيرۆز كرى و بۆ
 جيهاننى هنارتى، هوبن چهوا دبېژنه وى: «تۆ كوفريان دكهى،»
 چنكو من گۆت: «ئەز كورپى خوديمه»؟ ³⁷ ئەگەر ئەز كارين بابى
 خۆ ناكەم، باوەر ژ من نەكەن. ³⁸ لى ئەگەر ئەز دكەم، خۆ ئەگەر
 هوبن باوەر ژ من ژى نەكەن، باوەر ژ وان كاران بکەن، دا هوبن
 بزنان و تيبگهەن كو باب يى د نافت من دا و ئەز يى د نافت وى
 دا. ³⁹ ئينا وان بزاڤ كرهقه كو وى بگرن، لى ئەو ژ دەستين
 وان دەرکەفت.

⁴⁰ ئەقجا عيسا جارهكا دى چوو لايى دى يى رويبارى ئوردن^k
 و ل وپرى ما، ل وى جهى يوحناى بەرى هنگى تافيركن
 لى دكر. ⁴¹ ئينا گەلەك كەس هاتنە نك وى و وان دگۆت:
 «يوحنناى چ نيشان نەكرن، لى هەر تشتى وى دەربارەى قى
 زەلامى گۆتى، راست بوو.» ⁴² ل وپرى گەلەكان باوەرى ب وى
 ئينا.

مرنا لهعازەرى

11 ¹ مرۆقەك هەبوو ناقتى وى لهعازەر بوو، ئەو نەساخ
 بوو. لهعازەر ژ بيت عەنيا بوو، گوندى مەريەمى و
 مەرتايا خويشكا وى. ² ئەف مەريەمه، ئەو بوو يا پييين خودانى
 ب گولاقى روين كرين و ب پرچا خۆ پاقتى كرين، لهعازەرى
 نەساخ براى وى بوو. ³ هەردوو خويشكان هنارتە ب دويف
 عيساى را و گۆتنى: «خودان، ئەقە ئەوى تۆ حەز ژى دكهى، يى
 نەساخه.» ⁴ دەمى عيساى ئەف چەندە بهيستی، گۆت: «ئەف
 نەساخه نە بۆ مرنىيه، لى بۆ مەزناھيا خودىيه، دا ب رىيا وى
 نەساخى كورپى خودى بهيتە مەزنگرن.»
⁵ عيساى حەز ژ مەرتايى و خويشكا وى و لهعازەرى دكر.
⁶ لى دەمى وى بهيستی كو لهعازەرى نەساخه، ئەو دوو رۆژين
 دى ژى ل وى جهى ما يى كو لى بوو. ⁷ پشتى هنگى گۆتە
 شاگردين خۆ: «دا بزقريه دەقەرا يەھودىايى.» ⁸ شاگردان

گۆرى. من دەستھەلاتا هەى بکەمە گۆرى و من دەستھەلاتا
 هەى جارهكا دى ب دەست خۆ قە بينم. ئەف فەرمانە من ژ بابى
 خۆ يا وەرگرتى.»
¹⁹ ب قى گۆتنى، جارهكا دى دووبەرەكى كەفتە د نافت جوهيان
 دا. ²⁰ گەلەك ژ وان دگۆت: «ئەجنەيهك يى د وى دا و يى
 دينه! ئەقجا بۆچى هوبن گوھى خۆ ددەنە وى؟» ²¹ هەندەكين دى
 دگۆت: «ئەقە نە ئاخفتنا مرۆقەكە ئەجنەى ئەو هەنگافت بيت.
 ما ئەجنە دشين چاڤين كۆرەيان قەكەن؟»

عيسا ژ لايى جوهيان قە دەيتە رەتكرن

²² جەژنا پيرۆزكرنا پەرستگهه ل ئورشەليمى دەست پى
 كرىو و زقستان بوو، ²³ عيسا ل پەرستگهه د نافت ئەيوانا
 سلیمانى دا دگهريا. ²⁴ جوهى ل دۆر وى كۆم بوون و پرسيار
 ژى كرى: «هەتا كەنگى دى مە هيليه هەلاويستی؟ ئەگەر تۆى
 مەسيح، ب تاشكرابى بيژه مە.»
²⁵ عيساى بەرسقا وان دا: «من گۆتە هەو، لى هەو باوەر
 نەكر. ئەو كارين ئەز ب ناقتى بابى خۆ دكەم، ئەو بۆ من
 شاھدەيى ددەن، ²⁶ لى هەو باوەر نەكر، چنكو هوبن نە ژ پەزى
 منن. ²⁷ پەزى من گوھى خۆ ددەتە دەنگى من و ئەز وان دنياسم
 و ئەو ل دويف من دەين. ²⁸ ئەز ژيانا هەروھەر ددەمى و ئەو چ
 جارن ژ نافت ناچن، كەس ژى وان ژ دەستى من دەرنايخيت.
²⁹ بابى من يى كو ئەو داينە من، ژ هەميان مەزنترە و كەس
 نەشيت وان ژ دەستى بابى دەرئايخيت. ³⁰ ئەز و باب ئيكن.»
³¹ جارهكا دى جوهيان بەر راكرن دا وى بەرباران بکەن.
³² عيساى گۆتە وان: «من گەلەك كارين باش ژ لايى بابى قە
 نيشا هەو دان. ژ بەر كيژان كارى ژ وان هوبن دى من بەرباران
 كەن؟» ³³ جوهيان بەرسقا وى دا: «ئەم نە ژ بەر كارەكى باش
 دى تە بەرباران كەين، لى ژ بەر كوفريى، چنكو تۆ مرۆقى و
 خۆ دكەيه خودى.» ³⁴ عيساى بەرسقا وان دا: «ما د دەستوروى
 هەو دا نە نقيسيه: (من يى گۆتى هوبن خوداوهندن)؟» ³⁵ ئەگەر

^{10h}22: جەژنا پيرۆزكرنا پەرستگهه ئانكو جەژنا نوكرنا پەرستگهه ل سالا 164 ب. ز. ل فەرھەنگۆكى بينرە.

¹⁰ⁱ24: مەبەست پى ريبەرين جوهيانن.

^{10j}34: هەروەكو د زەبوور 6:82 دا هاتى، ئەف گۆتە ژ لايى خودى قەيه.

^{10k}40: رويبارى ئوردن دكەڤتە رۆژھەلاتى ئورشەليمى و (لايى دى يى رويبارى ئوردن) رۆژھەلاتى رويباريه.

27 وی گوتی: «بهلی خودان، من باوهریا ئینای کو تو مهسیحی، کوپری خودیی، ئەوی دهیتته جیهانی.»
 28 پشتی ئەفه گوتی، چوو گازی خویشکا خو مەریه می کر و ب دزی فه گوتی: «ماموستا یی ل فیروی و داخوازا ته دکهت.»
 29 دەمی وی ئەف چەندە بهیستی، ب لەز رابوو و چوو نک وی.
 30 هیشتا عیسا نهگههشتبوو ناف گوندی، لی ل وی جهی مابوو یی مەرتایی پیشوازی لی کری. 31 ئەو جوهیین ل گهل وی ل مال و سەرەخۆشی لی دکر، دەمی وان دیتی مەریه ب لەز رابوو و دەرکەفت، ب دویش را چوون، وان هزر دکر ئەو یا قەستا گۆری دکهت دا ل ویری بکەته گری. 32 دەمی مەریه مگههشتیه وی جهی عیسا لی و ئەو دیتی، خو هاقیتته بەر پیین وی و گوتی: «خودان، ئەگەر تو ل فیروی بای، برایی من نەدمر.»
 33 دەمی عیسا ئەو دیتی یا دکهته گری و جوهیین ل گهل وی ژی دکهنه گری، ب گیانی دهگری و گهلهک دلتهنگ بوو. 34 ئینا پرسیار کر: «ههوه ل کیری فهشارتیه؟» وان گوتی: «خودان، وەرە و بیینه.» 35 عیسا کره گری. 36 ئەفجا جوهیان گوت: «ما «بنپرن، چەند حەز ژی دکر!» 37 لی هندەک ژ وان گوت: «ما ئەفی چاقین کۆرهی فهکرین، نەدشیا تشتهکی بکەت کو ئەف مروّقه ژی نەمریا؟»

عیسا لهعازهری ژ مرنی رادکەت

38 عیسا دیسان د ناخی خو دا دهگری و هاته سەر گۆری، ئەو ژی شکەفتەک بوو و بەرەکی مەزن ب دەرگههی وی فهنابوو. 39 عیسا گوت: «بەری راکەن.» مەرتایی، خویشکا یی مری، گوتی: «خودان، یی گەنی بووی، چنکو ئەفه چوار روژه ئەو مری.» 40 عیسا گوتی: «ما من نهگۆته ته: ئەگەر تو باوهریی بیینی، دی مەزناهییا خودی بیینی؟» 41 ئەفجا وان بەر راکر. عیسا ژی بەری خو دا ئەسمانی و گوت: «باب، ئەز سوپاسیا ته دکەم، کو ته گوھ ل من بوو. 42 ئەز دزانم کو ته هەردەم گوھ ل من هەیه، لی ژ بەر فی جەماوهری ل فیروی راوہستیای، من ئەف تشته گوت، دا ئەو باوهریی بینن کو ته

گوتی: «رابی،^l نوکه بوو جوهیان^m دقیا ته بەرباران بکەن. دی زفريه يههوديايي؟»⁹ عیسا بەرسف دا: «ما روژ نه دوازده دەمژمیرن؟ ئەفجا ئەگەر ئیک ب روژی بگهپریت، ناهەلنگیت، چنکو روژناهییا فی جیهانی دینیت. 10 لی ئەوی ب شهفی بگهپریت، دی هەلنگیت، چنکو روژناهی ل گهل وی نینه.»
 11 پشتی فی ئاخفتنی، عیسا گوتە وان: «خۆشتقیی مە لهعازهر یی نفستی، لی ئەز دی چم دا وی ژ خەو راکەم.» 12 ئینا شاگردان گوتی: «خودان، ئەگەر ئەو نفستییت، دی چیبیتەفه.»
 13 عیسا بەحسی نفستنا وی یا مرنی دکر، لی وان هزر دکر کو ئەو یی بەحسی نفستنا ئاسایی دکەت. 14 د وی دەمی دا عیسا ب ئاشکراییی گوتە وان: «لهعازهر یی مری 15 و ژ بەر ههوه ئەز یی دلخۆشم کو ئەز ل ویری نەبووم، دا هوین باوهریی بینن. لی دا رابین بچینه نک وی.» 16 توماس ئەوی ب دیدیموسⁿ دهاته بناکرن، گوتە هەقالین خو یین شاگرد: «بلا ئەم ژی بچین، دا ل گهل وی بمرین.»

عیسایه رابوون و ژبان

17 دەمی عیسا گههشتی، ئەو چوار روژ بوو لهعازهر د گۆری دا. 18 بیت عەنیا نیزیکی پازده ستادیان^o ژ ئورشهلمی یا دویر بوو. 19 گهلهک جوهی هاتبوونه نک مەرتایی و مەریه می، دا ژ بەر برایی وان سەرەخۆشیی لی بکەن. 20 دەمی مەرتایی بهیستی کو عیسا یی دهیت، چوو پیشوازی وی، لی مەریه م ل مال ما. 21 ئینا مەرتایی گوتە عیسا: «خودان، ئەگەر تو ل فیروی بای، برایی من نەدمر. 22 لی نوکه ژی ئەز دزانم کو هەر تشتی تو ژ خودی بخوازی، ئەو دی دهته ته.» 23 عیسا گوتی: «برایی ته دی رابیتەفه.» 24 مەرتایی گوتی: «ئەز دزانم ئەو دی ل رابوونی د روژا دویماهییی دا رابیتەفه.» 25 عیسا گوتی: «ئەزم رابوون و ژبان. یی باوهری ب من هەبیت، ئەگەر بمریت ژی، دی زبندی بیتەفه 26 و هەر کەسی دژیت و باوهری ب من هەیی، ئەو ئیکجار نامریت. ته باوهری ب فی چەندی هەیه؟»

11:8 تانکو ماموستا

11m:8 مەبەست یی ریبهرین جوهیانن.

11:16 رامانا فان هەردوو نافان «توماس» و «دیدیموس» ب کوردی «جیمک» ه.

11o:18 تانکو نیزیکی سی کیلومەتران

ئەزىيى ھنارتىم.»⁴³ پىشتى ئەف چەندە گۆتى، ب دەنگەكى بىلد گازی كر: «لەعازەر، وەرە ژ دەرفە!»⁴⁴ ئىنا مری دەركەفت و دەست و پىيىن وی ب كفى د پىچای بوون و سەروچاقىن وی ب دەستمالەكى د گرىدای بوون. عىسای گۆتە وان: «قەكەن و بهیلن بچیت.»

پیلانا كوشتنا عىسای

(مەتتا 5:1-26؛ مەرقۆس 2:1-14؛ لوقا 2:22-2)

⁴⁵ ئەفجا گەلەك ژ جوھىيىن ھاتىنە نك مەرىمە، دەمى وان دىتى كا عىسای چ كر، باوهرى ب وی ئىنا.⁴⁶ لى ھندەك ژ وان چوونە نك فەرىسيان و ئەو تىشتىن عىسای كرىن گۆتە وان.⁴⁷ ئەفجا سەروككىن كاھنان و فەرىسيان كۆمبونە كا جقاتا بىلد گرى دا و گۆتن: «ئەم چ بکەين؟ ئەف مرقۆه يى گەلەك نىشانان دكەت.⁴⁸ ئەگەر ئەم وی ھۆسا بهیلين، دى ھەمى باوهرى پى ئىنن و رۆمايى ژى دى ھىن، پەرسنگەھ P و مللەتى مە ویران كەن.»⁴⁹ ئىك ژ وان، ئەو ژى قەيافا بوو، كول وى سالى سەروككاھن بوو، گۆت: «ھوبن چ نزانن!»⁵⁰ تىناگەھن ژى كو بو ھەو ھەو ھەو ھەو مرقۆهك سەخمەراتى مللەتى بمریت، نەكو مللەت ھەمى ژ ناھ بچیت.»⁵¹ وی ئەف ئاخفتنە ژ نك خۆ نەگۆت، لى چنكو ئەو ل وى سالى سەروككاھن بوو، دەربرىن ژ پەياما خودى كر⁹ كو عىسا دى سەخمەراتى مللەتى مریت،⁵² نە ب تى سەخمەراتى مللەتى، لى دا زارۆكىن خودى يىن بژالە خرڤە كەت و بکەتە ئىك.⁵³ ئەفجا ژ وى رۆژى وەرە، ئەو بو كوشتنا وی ل پیلانەكى دگەريان.

⁵⁴ لەوما عىسا ب ئاشكرايى د ناھ جوھيان دا نەدگەريا، لى ژ ویرى چوو دەقەرە كا نىزىكى چۆلى، بو باژپەرەكى دگۆتنى ئەفرايىم، ل گەل شاگردىن خۆ ل ویرى ما.⁵⁵ جەژنا دەربازبوونى يا جوھيان نىزىك بوو، ئەفجا گەلەك كەس ژ دەقەرەن دەوروبەر، بەرى جەژنى، سەركەفتنە ئورشلەيمى دا ل گۆر داب و نەرىتان خۆ پاقتر بکەن.⁵⁶ ئەو ل ویرى ل عىسای دگەريان و دەمى ئەو ل پەرسنگەھى د

راوھستىاي بوون، وان پرسىيار ژ ئىكودوو دكر: «ھوبن چ دىيژن؟ ما ئەو ب ئىكجارى ناھىتە جەژنى؟»⁵⁷ سەروككىن كاھنان و فەرىسيان ژى فەرمانەك دابوو، كو ھەر كەسى بزانىت ئەو ل كىرىيە، بلا وان ئاگەھدار بکەت، داکو وی بگرن.

ل بىت عەنيا مەرىم گولاقتى ب پىيىن عىسای دا دكەت

(مەتتا 13:6-26؛ مەرقۆس 9:3-14)

12 بەرى جەژنا دەربازبوونى ب شەش رۆژان، عىسا ھاتە بىت عەنيا، كو لەعازەر، ئەوئى عىسای ئەو ژ ناھ مریان راكرى، ئاكنجىي ویرى بوو.² ل ویرى شىقەك بو وی چىكر و مەرتايى خزمەت دكر، لەعازەر ژى ئىك ژ وان بوو يىن ل گەل وی روینشتى.³ مەرىمە لىترەك¹ ژ روینى بىھنخۆش ژ جوړى ناردينا خۆرستى يى بەاگران ھەلگرت و پىيىن عىسای پى قەمالين و ب پرچا خۆ پىيىن وی زوھا كرن. مال ژ بىھنا خۆش تىزى بوو.⁴ ئىنا ئىك ژ شاگردىن وی، كو يەھودايى ئەسخەربوتى بوو، ئەوئى دى پاشى بىبەختىي لى كەت، گۆت: «بوچى ئەف گولاقتە ب سى سەد دىناران⁵ نەھاتە فرۆتن و بەيايى وى دابا ھەژاران؟»⁶ وی ئەف چەندە گۆت، نە چنكو دلى وی ب ھەژاران قە بوو، لى چنكو ئەو دز بوو، ئەو بەرپرسى سندوقكا پارەيان بوو و وی ژ پارەيى دەھاتە تىدا، ددزى.⁷ ئەفجا عىسای گۆت: «بەيلە، وى ئەف گولاقتە بو رۆژا قەشارتتا من يا ل نك خۆ ھەلگرتى.⁸ ھەژار ھەمى دەمان يىن ل نك ھەو ھەين، لى ئەز ھەمى دەمان ل نك ھەو ھەبم.»

پیلانا كوشتنا لەعازەرى

⁹ دەمى جەماوەرەكى مەزن ژ جوھيان زانى كو ئەو يى ل ویرى، ئەو ھاتن، نە ب تى ژ بەر عىسای، لى دا لەعازەرى ژى، ئەوئى ژ ناھ مریان راكرى، بىيىن.¹⁰ ئەفجا سەروككىن كاھنان پیلان دانا كو لەعازەرى ژى بكوژن،¹¹ چنكو گەلەك ژ جوھيان ژ بەر وی دچوون و باوهرى ب عىسای دىينا.

48:11P ب يونانى دىيژىت «جەھ مە» كو مەبەست پى پەرسنگەھە.

51:11P خودى ب زمانى قەيافاي راستىك ديار كر، بىيى كو ئەو ب خۆ بزانىت.

3:12F لىترەكا رۆمايى يا وی سەردەمى، نىزىكى 325 گرامىن ئەفرۆنە.

5:12S ل وی سەردەمى ھەر دىنارەك، كرپيا رۆژەكىن يا پالەى بوو.

عیسای. ²³ عیسای بهرسقا وان دا و گۆت: «دهم هات کو کورپی مروث^w بهیته مهزنکرن. ²⁴ ب راستی ب راستی دبیزمه ههوه: ئەگەر دندکا گهنمی نهکهفیته د نافت ئهردی دا و نهمریت، دئی مینینه ب تنی، لی ئەگەر مر، دئی گهلهك بهرهمی دهت. ²⁵ ههر کهسی حهز ژ ژيانا خو بکهت، دئی وی ژ دهست دهت و ههر کهسی کهرب ژ ژيانا خو ل قئی جیهانی قهبن، دئی وی بو ژيانا ههروههر ههلهگريت. ²⁶ ههر کهسی بقیته خزمهتا من بکهت، بلا ب دویف من بکهفیت، ئەز ل کیری بم، خزمهتکاری من ژی دئی ل ویری بیت. ههر کهسهکی خزمهتا من بکهت، باب دئی ریژی ل وی گريت.

عیسا بهحسی مرنا خو دکهت

²⁷ نوکه گهلهکی دلتهنگم. ئەز چ بیژم؟ «باب، من ژ قئی دهمزیمیری^x قورتال بکه؟ نهخیر! ژ بهر قئی ئەگهری ئەز یی گههشتیمه قئی دهمزیمیری. ²⁸ باب، نافتی خو مهزن بکه!» پاشی دهنگهکی ژ ئەسمانی بهرسقا دا: «من یی مهزن کری و دئی هیشتا مهزن کهم.» ²⁹ ئەو جهماوهری ل ویری یی راوهستیای و ئەو بهیستی گۆت: «گرگرا عهوران بو!» هندهکین دی گۆت: «فریشتهیهك ل گهل وی ئاخفت!» ³⁰ عیسای بهرسقا دا و گۆت: «ئەف دهنگه نه ژ بهر من چیوو، لی ژ بهر ههوه. ³¹ نوکه دهمی دادکرنییه ل سهر قئی جیهانی، نوکه سهروکی قئی جیهانی^y دئی بو ژ دهرفه هیتته دهرفیخستن. ³² دهمی ئەز ژ ئهردی هاتمه بلند کرن، دئی ههمی مروثان بو خو راکیشم.» ³³ ب قئی گۆتنی ئەوی ئاماژه دکر کا دئی ب مرنهکا چهوا مریت.

³⁴ ئینا جهماوهری بهرسقا وی دا: «مه ژ دهستووری یا بهیستی کو مهسیح دئی ههتا ههتایی مینیت. ئەفجا چهوا تو دبیزی کو پیدفیه کورپی مروث بهیته بلند کرن؟ ئەف کورپی مروث کیه؟» ³⁵ عیسای گۆته وان: «رۆناهی بو دهمهکی دی ژ یی کورت دئی ل گهل ههوه مینیت. ئەفجا هندی رۆناهی ل گهل ههوهیه

عیسا سههرکهفتیانه دچپته د ئورشهلیمی دا

(مهتا 11-1:21؛ مرقوس 11-1:11؛ لوقا 19:28-40)

¹² ل رۆژا پاشتر، ئەو جهماوهری زۆری هاتیه جهژنی، بهیست کو عیسا دئی هیتته ئورشهلیمی. ¹³ ئینا ئەوان چهقین دارقهسپی ههلهگرتن و دهرفهفتنه پیشوازیای وی و کرنه ههوار:

«هۆساننا! ئەوی ب نافتی خودانی دهیت یی بهرهکهتداره!»^t

پاشایی ئیسرایلی یی بهرهکهتداره!»

¹⁴ عیسای جانهکهههك دیت و لی سیار بوو، ههروهکو هاتیه نفیسین:

¹⁵ «نهترسه سییونا کچ^u،

ئها ئەفه پاشایی ته یی دهیت،

ل جانهکهههکی یی سیاره.»^v

¹⁶ (ل دهستیکی شاگردین وی دقان تستان نهگههشتن، لی دهمی عیسا هاتیه مهزنکرن، بیرا وان هات کو ئەف تشته دهبارهی وی یین هاتینه نفیسین و وان ژ بو وی ئەف تشته کر.)

¹⁷ ئەو جهماوهری ل گهل وی، دهمی وی گازی لهعازهری کری کو ژ گۆری دهرفهفتیت و ئەو ژ نافت مریان راکری، شاهدهیی ل سهرفی چهندی ددا. ¹⁸ لهوما خهلهك چوو پیشوازیای وی، چنکو وان بهیستبوو کو وی ئەو نیشان یا کری. ¹⁹ ئەفجا فهرسیان گۆته ئیکودوو: «هوبن دبین، تشتهك ژ دهستی مه ناهیت! ئەفه ههمی جیهان ب دویف وی كهفت!»

هندهك یونانی ل عیسای دگهپین

²⁰ د نافت وان دا یین سههرکهفتینه ئورشهلیمی، دا د جهژنی دا پهرسنتی بکهن، هندهکین یونانی ههبوون. ²¹ ئەو هاتنه نك فیلیپوسی خهلهکی بیت سایدایا دهفهره جهلیلی و گۆتی: «ئهزهنی، مه دقت عیسای ببین.» ²² فیلیپوس چوو و گۆته ئەندراوسی، پاشی ئەندراوس و فیلیپوس چوون و گۆتنه

^t 13:12 هۆساننا: د زمان عیرانی دا ب رامانا «مه رزگار بکه» دهیت. زه بوور 26-25:118

^u 15:12 سییون ئانکو ئورشهلیم. ل فهرفهنگۆکی بنیره: سییون

^v 15:12 زه کهریا 9:9

^w 23:12 ل فهرفهنگۆکی بنیره.

^x 27:12 دهمی ئازارکیشان و مرنا وی ل سهرفاچن

^y 31:12 مه بهست یی ئبلیسه. بنیره 30:14

نه هاتيمه جيهانئ داد بكمه، لئ جيهانئ قورتال بكمه. 48 ټهوي
من رت بكت و گوتنن من قهبل نهكت، ئيك يئ هه وي
داد بكت، ټه و گوتنا من گوتئ، دئ ل روژا دويمه يئ وي داد
كت. 49 چنكو ټه ز نك خو نه تاخفيمه، لئ ټه بابئ ټه ز
هنارتيم، وي فرمانا ل من كرى كا دئ چ بيژم و چ تاخقم.
50 ټه ز دزائم فرمانا وي ژيانا ههروهه ره. ټه فجا ټه تاخفتنا ټه ز
دبيژم، ټه ز ولسا دببيژم ههروهه كو بابئ گوتيه من.»

عيسا پييين شاگردان دشوت

13 1 بهرى جهژنا دهريازبونئ، عيساى دزاني كو دهمن
وى هات دا ژ فئ جيهانئ بار كت و بجيته نك
بابئ. ټهوي كو حهز ژ كهسپن خو بين د فئ جيهانئ كروو،
ب تهمامى حهز ژ وان كر. 2 شيف خوارنئ دهست پئ كروو،
ټبليسى كروو د دلئ يههودايئ كورئ شهمعونئ ټهسخهريوتئ
دا، بييهختيئ ل عيساى بكت، 3 عيساى دزاني كو بابئ ههمن
تشت بين كرينه دهستين وي دا و ټه و نك خودئ يئ دهركهفتئ
و بو خودئ دئ كهگهريته فه، 4 ژ سه شيفئ رابوو و كوركئ
خو ژ بهر خو كر و خاوليهك ل ناقتهنگا خو شداند، 5 پاشئ
ټاف كره تهشتهكئ و دهست پئ كر پييين شاگردان شويشتن
و ب وي خاوليا ل ناقتهنگا خو شداند زوها كرن. 6 دهمن
كهشتيه شهمعونئ پهترؤسى، ټه فئ گوتئ: «خودان، تو پييين
من دشووي؟» 7 عيساى بهرسف دا و گوتئ: «تو نوكه تيناگهه
ټه ز چ دكه، لئ پاشئ دئ تيگهه.» 8 پهترؤسى گوتئ: «تو چ
جاران پييين من ناشووي!» عيساى بهرسفا وي دا: «ټه گهر ټه ز
ته نه شووم، ته چ بهر ل گهل من نينه!» 9 شهمعون پهترؤسى
گوتئ: «خودان، نه ب تنئ پييين من، لئ دهست و سهري من
ژئ!» 10 عيساى گوتئ: «ټهوي خو شويشتئ، ژبلى پييان نه يئ
پيدفئ شويشتنييه، لئ ټه ههمن يئ پاقره. هوين ژئ دپاقرن،
لئ نه هوين ههمن.» 11 چنكو وي دزاني كي دئ بييهختيئ لئ
كت، ژ بهر هندئ گوت: «نه هوين ههمن دپاقرن.»

پرتقه هرن، نهكو تارى ب سهه هوه دا بهيت. ټهوي ل تاريئ
پرتقه دچيت، ټه و نزانيت كيغه دچيت. 36 هندئ روڼاهئ ل گهل
هوهه، باوهريئ ب روڼاهيئ بين، دا ببنه كورپن روڼاهيئ.»
پشتئ عيساى ټه ف چهنده گوتئ، چوو و خو ژ وان فشارت.

بيباوهريا خهلكئ

37 سههراي كو وي ل بهرامبهري وان ټه ف ههمن نيشانه
كرن، وان باوهري ب وي نهئنا، 38 دا گوتنا ئيشايا پيغهمبهري
ب جه بهيت:

«خودان، كي باوهري ژ پهياما مه كر؟

زهندئ خوداني^z بو كي ديار بوو؟»^a

39 لهوما ټه و نيشان باوهريئ بين، چنكو ئيشايي ټه فه ژئ يا
گوتئ:

40 «وي چافين وان كوره كرينه و مهژيئ وان هشك كرينه،

دا ب چافين خو نه بينن و ب مهژيئ خو تينهگهه

و بو من فهنگهه، دا ټه ز وان ساخ بكمه.»^b

41 ئيشايي ټه ف چهنده گوت، چنكو مهزناهيئا وي ديت و

بهسئ وي كر. 42 سههراي وي چهندي ژئ گهلهك ژ سهروكين

جوهيان ژئ باوهري پئ ئينا، لئ وان ژ بهر فهريسيان دانپيدان

نهكر، 43 دا ژ كنيشتهيئ نههينه دهريئخستن، چنكو وان حهز ژ

وي مهزناهيئ كريا ژ نك مروقان دهيت، پتر ژ وي مهزناهيئ يا

ژ نك خودئ دهيت.

گوتنن عيساى ل روژا دويمه يئ دادكرنئ دكه

44 ئينا عيساى ب دهنگهكئ بلند گوت: «هه كهسئ باوهريئ

ب من بينيت، ټه و باوهريئ ب وي دئنييت يئ ټه ز هنارتيم،

نه ب من 45 و هه كهسئ من دبنييت، وي دبنييت يئ ټه ز

هنارتيم. 46 ټه ز وهكو روڼاهئ هاتيمه جيهانئ، دا هه كهسئ

باوهريئ ب من بينيت، د تاريئ دا نه بينيت. 47 ټه گهر ئيكي

گوتنا من بهيست و ب جه نهئنا، ټه ز وي داد ناكمه، چنكو ټه ز

38:12^z ټانكو هيزا خودئ

38:12^a ئيشايا 1:53

40:12^b 40:6 ئيشايا

42:12^c كو عيسا ب خو مهسيحه. ل يوحنا 9:22 بنيره

1:13^d ل يوحنا 19:30 بنيره.

ددهمى. «پاشى پارى تى هه لاند و دا يه هودايى كورنى شه معونى
 ته سخه ربوتى. 27 پشتى وى پارى وهرگرى، ئبليس چوو د
 ناف وى دا. ئەفجا عيساي گوتى: «ئەوا تە ل بەرە بكەى، ب
 لەز وى بكە.» 28 كەس ژ ئەوین ل سەر سفرى دروینشتى،
 تینەگه هشت كا وى بوچى ئەف چەندە گوتى. 29 لى چنكو ئەو
 بەرپرسى سندوقكا پارەيان بوو، هەندەك ژ وان هزر كر كو عيسا
 يى ديبژيتى: «پيدقبيین مه بين جهژنى بكره،» يان تشته كى بدەتە
 ههژاران. 30 ئەوى ژى پشتى پارى وهرگرى، ئيكسەر دەرکەفتە
 ژ دەرڤه. دەم ژى شهف بوو.

فەرمانا نوێ

31 دەمى يه هودا دەرکەفتیه ژ دەرڤه، عيساي گوت: «نوکه
 كورنى مروث هاته مەزن کرن و خودى ژى ل گەل وى هاته
 مەزن کرن. 32 ئەفجا ئەگەر خودى ل گەل وى هاته مەزن کرن،
 خودى ژى دى وى ل گەل خۆ مەزن كەت و ئيكسەر دى وى
 مەزن كەت. 33 گەلى زارڤكان، ئەز دى ب تنى بو دەمەك دى
 ژى يى كورت ل گەل ههوه مینم. هوين دى ل من گه پيین، لى
 ههروه كو من گوتیه جوهيان، نوکه ديبژمه ههوه ژى: ئەو جهی
 ئەز دچمى، هوين نهشین بهینه ویرى.
 34 ئەز دى فەرمانه كا نوێ ل ههوه كەم: حەز ژ ئيكودوو
 بكەن. ههروه كو من حەز ژ ههوه كرى، دقیت هوين ژى حەز ژ
 ئيكودوو بكەن. 35 ب قى چەندى هەمى دى زانن كو هوين
 شاگردین منن: ئەگەر هوين حەز ژ ئيكودوو بكەن.»

عيسا پيشبيني دكەت كو پەترۆس دى وى ماندهل (ئينكار) كەت

(مەتا 26:31-35؛ مەرقۆس 14:27-31؛ لوقا 22:31-34)

36 ئينا شه معون پەترۆسى گوتى: «خودان، دى كيشه چى؟»
 عيساي بەرسقا وى دا: «ئەو جهی ئەز دچمى، نوکه تۆ نهشپى
 ل دويش من بهییه ویرى، لى پاشى دى ل دويش من هیى.»
 37 پەترۆسى گوتى: «خودان، بوچى نوکه ئەز نهشپم ل دويش تە
 بهیم؟ ئەز دى ژيانا خۆ گۆرى تە كەم.» 38 عيساي بەرسقا دا:
 «تۆ دى ژيانا خۆ گۆرى من كەى؟ ب راستى ب راستى ديبژمه

12 پشتى پيشين وان شويشتين، كوركى خۆ كره بهر خۆ و
 جاره كا دى ل سەر سفرى روینشت، پرسيار ژ وان كر: «ئايا ههوه
 زانى من بو ههوه چ كر؟ 13 هوين ديبژنه من مامۆستا و خودان،
 هوين راست ديبژن، چنكو ئەز ئەوم. 14 ئەفجا ئەگەر ئەز خودان
 و مامۆستا بم و من پيشين ههوه شويشتين، پيدقيه هوين ژى
 پيشين ئيكودوو بشوون. 15 من نمونەيهك نيشا ههوه دا، دا ئەوا
 من بو ههوه كرى، هوين ژى وى بكەن. 16 ب راستى ب راستى
 ديبژمه ههوه: بەنى ژ خودانى خۆ مەزتر نينه، هنارتى ژى ژ وى
 مەزتر نينه يى ئەو هنارتى. 17 ئەگەر ههوه ئەف چەندە زانى،
 خوزبكين ههوه ئەگەر هوين ب جه بينن.

عيسا پيشبيني دكەت كو دى بيبهختى لى هپته کرن

(مەتا 26:20-25؛ مەرقۆس 14:17-21؛ لوقا 22:21-23)

18 ئەز بهحسى ههوه هەميان ناکەم، ئەز وان دنيا سم بين من
 ههلبژارتين، لى دقیت ئەف نفيساره ب جه بهیت:

«ئەوى ژ نانى من خواری،

پهحنيا خۆ ل دژى من راكر.»^e

19 ئەز نوکه ديبژمه ههوه، بەرى روى بدەت، داكو دەمى روى
 ددەت، هوين باوهر بكەن كو ئەز ئەوم. 20 ب راستى ب راستى
 ديبژمه ههوه: ئەوى وى قەبيل بكەت يى ئەز دهنيرم، ئەف وى
 ئەز قەبيل كرم و ئەوى من قەبيل بكەت، ئەوى ئەو قەبيل كر
 يى ئەز هنارتيم.»

21 دەمى عيساي ئەف چەندە گوتى، گەلەك يى دلتنەنگ بوو،
 وى ديار كر و گوت: «ب راستى ب راستى ديبژمه ههوه: ئيك ژ
 ههوه دى بيبهختى ل من كەت.»

22 شاگردان ب مەندەهۆشى فە بەرى خۆ ددا ئيكودوو و وان

نەدزانی بهحسى كى دكەت. 23 ئيك ژ شاگردان، ئەوى كو
 عيساي حەز ژى دكر، ل بەر سينگى عيساي پالقه دابوو.^f

24 ئەفجا شه معون پەترۆسى ئاماژەيهك داى كو پرسيار بكەت،
 كا ئەو بهحسى كى دكەت. 25 ئەوى ژى سەرى خۆ ب سنگى
 عيساي فەنا و پرسيار ژى كر: «خودان، ئەو كيه؟» 26 عيساي
 بەرسقا دا: «ئەوه يى ئەز قى پارى د سينگى دەهليينم و

^e 18:13 دەپرینهكه مەبهست يى: دژى من رابوو. زه بوور 9:41

^f 13:23 شيوازى روینشتنا جوهيان ل سەر سفرى پالقه دان بوو ل سەر كيله كى.

^g 13:31 ل فەرهنگوكى بنیره.

ته: بهری دیکل بانگ بدهت، تو دئی سی جارن من ماندهل
کهی.»

عیسا سؤزا پیدانا گیانی پیروز ددهت

15 «ئهگهر هوین حهز ژ من دکهن، هوین دئی فرهمانین من ب
جه ئینن. 16 ئەز ژی دئی ژ بابی خوازم کو هاریکاره کی^h دی
بدهته ههوه، دا ههتا ههتایی ل گهل ههوه بمینیت، 17 ئەو ژی
گیانی راستیییه، یی کو جیهان نه شیت وی قهیل بکهت، چنکو
جیهان نه وی دبینیت، نه ژی دنیا سیت. لی هوین وی دنیا سن،
چنکو ل گهل ههوه یی بنهجهه و دئی د ناف ههوه دا بیت.
18 ئەز ههوه ئیتیم و سیوی ناهیلیم، دئی قهگهرمه نک ههوه.
19 پشتی چهندهکا دی، ئیدی جیهان من نابینیت، لی هوین دئی
من بینن. چنکو ئەز دژیم، هوین ژی دئی ژین. 20 د وی رۆژی
دا، هوین دئی زانن کو ئەز یی د ناف بابی خو دا و هوین یی د
ناف من دا و ئەز یی د ناف ههوه دا.

21 ئەوی فرهمانین من دزانیت و ب جه دئینیت، ئەوه یی حهز
ژ من دکهت. ئەوی حهز ژ من دکهت، بابی من ژی دئی حهز
ژ وی کهت و ئەز ژی دئی حهز ژ وی کهم و خو بو وی ئاشکرا
کهم.»

22 ئینا یههودای، نه یی ئەسخه ربوتی، پرسیار ژی کر:
«خودان، چهوا دبیت کو تو خو بو مه ئاشکرا بکهی، لی نه
بو جیهانی؟» 23 عیسا ب هرسف دا: «هه کسهی حهز ژ من
بکهت، دئی پهیقا من ب جه ئینیت و بابی من ژی دئی حهز ژ
وی کهت، دئی هیینه نک وی کسهی و ل نک وی ئاکنجی بین.
24 ئەوی حهز ژ من نه کهت، پهیقین من ژی ب جه نائینیت.
ئەف پهیقا هوین دهبیسن، نه ژ نک منه، لی ژ نک بابیه، ئەوی
ئەز هنارتیم.

25 هیشتا ئەز ل نک ههوه، من ئەف تشته گۆتنه ههوه، 26 لی
هاریکار، گیانی پیروز، ئەوی کو باب دئی ب ناقی من هنیریت،
ئەو دئی ههوه فیری ههمی تشتان کهت و ههمی تشتین من
گۆتینه ههوه، ئەو دئی ئینیته بیرا ههوه.

27 ئەز ئاشتی بو ههوه دهیلیم، ئاشتیا خو ددهمه ههوه. ئەز
وهسا نادمه ههوه ههروه کو جیهان ددهت. دلتهنگ نهبن و
نهترسن. 28 ههوه بهیست کو من گۆته ههوه: ئەز دئی چم و
پاشی دئی قهگهرم. ئەفجا ئەگهر ههوه حهز ژ من کربا، هوین دا
دلخوش بن کو ئەز دئی چمه نک بابی، چنکو باب ژ من مهزنتره.

عیسا ریک و راستی و ژبان

14 «دلتهنگ نهبن. پشتا خو ب خودی راست کهن،
ههروهسا پشتا خو ب من ژی راست کهن. 2 ل مالا
بابی من، گهلهک جهین ئاکنجیوونی بین ههین. ئەگهر وهسا
نهبا، ما ئەز دا بیژمه ههوه کو ئەز دئی چم دا بو ههوه جههکی
ئاماده بکهم؟ 3 پشتی ئەز دچم و بو ههوه جهی ئاماده دکهم،
دئی جار هکا دی هیمهقه و ههوه بهمه نک خو، دا ئەو جهی ئەز
لی، هوین ژی لی بن. 4 هوین ژی ریکا وی جهی دزانن یی ئەز
دچمی.»

5 توماسی گۆتی: «خودان، ئەم زانین تو دئی کیشه چی، ئەفجا
ئەم چهوا دئی شین ریک زانین؟» 6 ئینا عیسا ب هرسف دا:
«ئەزم ریک و راستی و ژبان. کسه ناهیته نک بابی، ئەگهر ب
رییا من نه بیت. 7 ئەگهر ههوه ئەز نیاسیم، ههوه بابی من ژ
یی نیاسی. ئەفجا ژ نوکه و پیقه هوین وی دنیا سن و ههوه یی
دیتی.»

8 فیلیپوسی گۆتی: «خودان، کا بابی نیشا مه بده و ئەو بهسی
مهیه.» 9 عیسا ب هرسفا وی دا: «فیلیپوس، ئەف دهمی هنده
دریژ ئەز ل گهل ههوه و هیشتا ته ئەز نه نیاسیمه؟ ئەوی ئەز
دیتیم، وی باب ژ یی دیتی. چهوا تو دبیزیه من: «بابی نیشا مه
بده؟» 10 ئایا تو باوهر ناکهی کو ئەز یی د ناف بابی دا و باب
یی د ناف من دا؟ ئەو ئاخفتین ئەز دبیزمه ههوه، ئەز ژ نک خو
نابیزم، لی ئەو بابی د ناف من دا یی بنهجهه، کارین خو دکهت.
11 باوهر ژ من بکهن کو ئەز یی د ناف بابی دا و باب یی د ناف
من دا. ئەگهر نه، ژ بهر وان کاران ب خو باوهر بکهن. 12 ب
راستی ب راستی دبیزمه ههوه: یی باوهر یی ب من بینیت، دئی
وان کاران کهت یی ئەز دکهم و دئی کارین ژ وان مهزنتر ژ
کهت، چنکو ئەز دئی چمه نک بابی. 13 هوین ب ناقی من چ
بخوازن، ئەز دئی ب جه ئینم، دا باب ب ریکا کوری بهیته
مهزنترن. 14 ئەگهر هوین ب ناقی من تشتهکی بخوازن، ئەز
دئی ب جه ئینم.»

14:16 ب یونانی دبیزیت «پاراکلیتوس» کو مهبهست یی گیانی پیروزه. ل فرههنگوکی ل پهیقا پاراکلیتوس بنیره.

بیت. ¹² فرمانا من ئەقەیه: هوبن حەز ژ ئیکودوو بکەن، هەرۆه کو من حەز ژ ههوه کری. ¹³ کەسێ حەز ژ پیکرنه کا ژ قی مەزنتەر نینه، کو ئیک ژيانا خو گۆری خوشتشیین خو بکەت. ¹⁴ هوبن خوشتشیین منن، ئەگەر هوبن فرمانین من ب جھ بینن. ¹⁵ ئیدی ئەز نابیزمە ههوه «بەنی»، چنکو بەنی نزانییت خودانی وی چ دکەت. لێ من گۆتە ههوه «خوشتشی»، چنکو هەر تشتی من ژ بابی خو بهیستی، من هوبن تیگەهانندن. ¹⁶ ههوه ئەز نەهەلبژارتەم، لێ من هوبن هەلبژارتەن و دەستنیشان کرن کو هوبن بچن بەرھەمی بدن و بەرھەمی ههوه بمینییت، داکو هەر تشتی هوبن ب ناخی من ژ بابی بخوازن، ئەو بدەتە ههوه. ¹⁷ ئەز قی فرمانی ل ههوه دکەم: هوبن حەز ژ ئیکودوو بکەن.»

کەربا جیھانی ژ عیسا و شاگردین وی

¹⁸ «ئەگەر جیھانی کەرب ژ ههوه قەبین، هوبن بزانی کو بەری ههوه وی کەرب ژ من قەبوون. ¹⁹ ئەگەر هوبن ژ جیھانی بان، دا جیھان وەکو خەلکی خو حەز ژ ههوه کەت. لێ چنکو هوبن نە ژ جیھانی، بەلکو من هوبن ژ جیھانی هەلبژارتەن، لەوما جیھانی کەرب ژ ههوه قەدبن. ²⁰ بێرا خو بیننە وی پەیشا من گۆتیە ههوه: بەنی ژ خودانی خو مەزنتەر نینە^k. ئەگەر وان ئەز تەپەسەر کریم، دێ ههوه ژ تەپەسەر کەن و ئەگەر وان پەیشا من ب جھ ئینیاییت، دێ پەیشا ههوه ژ ب جھ ئینن. ²¹ لێ ئەو دێ قان هەمی تشتان ژ بەر ناخی من ب سەری ههوه ئینن، چنکو ئەو وی نانیاسن یێ ئەز هەنارتیم. ²² ئەگەر ئەز نەهاتبام و ل گەل وان نەتاختبام، دا دبینگونەھ بن، لێ نوکە وان چ بەهانە بو گونەھین خو نینە. ²³ ئەوی کەرب ژ من قەبین، وی کەرب ژ بابی من ژ قەدبن. ²⁴ ئەگەر من ئەو کار د ناڤهرا وان دا نەکران، بینن ژبلی من کەسێ نەکرین، دا دبینگونەھ بن، لێ نوکە وان دیتن¹ و کەرب ژ من و ژ بابی من ژ قەبوون. ²⁵ لێ ئەف چەندە چیبوو دا ئەو پەیشا د دەستووری وان دا هاتیە نفیسین، ب جھ بهییت: (بێی ئەگەر وان کەرب ژ من قەبوون.)^m

²⁹ نوکە من ئەف تشتە بەری روی بدەت گۆتە ههوه، دا دەمی روی ددەت، هوبن باوەری بینن. ³⁰ ئیدی ئەز ل گەل ههوه گەلەک ناخختم، چنکو سەرۆکی قی جیھانی¹ یی دەیت. ئەوی چ ل سەر من نینە. ³¹ لێ ئەز وی دکەم یا بابی فرمان پی دای، دا جیھان بزانییت کو ئەز حەز ژ بابی دکەم. رابن، دا ژ قیری بچین!»

عیسایە میوا راستەقینە

15 ¹ «ئەزم میوا راستەقینە و بابی من رەزقانە. ² هەر چەقەکی من یی بەرھەمی نەدەت، رادکەت. لێ هەر چەقەکی بەرھەمی بدەت، دکەز یخیت¹ دا پتر بەرھەمی بدەت. ³ هوبن نوکە ژ بەر وی پەیشا من بو ههوه گۆتی دپاقتن. ⁴ د ناڤ من دا بنەجھ بین و ئەز د ناڤ ههوه دا. کا چەوا چەق ب خو نەشییت بەرھەمی بدەت ئەگەر د میوی دا یا بنەجھ نەبییت، هوبن ژی هەرۆسا نەشین ئەگەر د ناڤ من دا د بنەجھ نەبن. ⁵ ئەزم میو و هوبن چەقن. ئەوی د ناڤ من دا یی بنەجھ بیت و ئەز د ناڤ وی دا، ئەو دێ بەرھەمی زۆر دەت، چنکو بێی من هوبن نەشین تشتەکی بکەن. ⁶ هەر کەسێ د ناڤ من دا بنەجھ نەبییت، وەکو چەقی بو ژ دەرڤە دەیتە هاقیتن، ئەقجا هەشک دبیت و کۆم دکەن، پاشی دهاقیتنە ناڤ ئاگری و دەیتە سۆتن. ⁷ ئەگەر هوبن د ناڤ من دا بنەجھ بین و ئاخفتن من د ناڤ ههوه دا بنەجھ بین، ههوه چ دقیت بخوازن، دێ بو ههوه ب جھ هییت. ⁸ ب قی چەندی بابی من دەیتە مەزنگرن: هوبن گەلەک بەرھەمی بدن و بنە شاگردین من. ⁹ کا چەوا بابی حەز ژ من کر، من ژی وەسا حەز ژ ههوه کر. ئەقجا د ناڤ حەز ژ پیکرنا من دا بنەجھ بین. ¹⁰ ئەگەر هوبن فرمانین من ب جھ بینن، دێ د ناڤ حەز ژ پیکرنا من دا بنەجھ بن، هەرۆه کو من فرمانین بابی خو ب جھ ئینان و د ناڤ حەز ژ پیکرنا وی دا بنەجھ دبم. ¹¹ من ئەف تشتە گۆتە ههوه، دا دلخوشیا من د ناڤ ههوه دا بیت و دلخوشیا ههوه یا تەمام

^{14:30} مەبەست یی ئیلیسە

^{15:2} ب یونانی دبیت «پاقت دکەت»

^{15:20} یوحنا 13:16

^{15:24} دبیت «وان کار دیتن» یان ژ «وان ئەز و بابی من دیتن.» بنیرە یوحنا 14:9

^{15:25} زەبوور 19:35؛ 4:69

راگههينيت. ¹⁵ ههمين كو بابي هين، بين من، لهو من گوته ههوه: ¹⁶ لهو دى ژ من وهرگريت و بو ههوه راگههينيت.

خههگينيا شاگردان دى بيته شادى

¹⁶ پشتى دهمهكئ كورت، ئيدى هوين من نابين و پشتى هنگى ب دهمهكئ كورت دى من بينهفه. ¹⁷ ئينا هندك ژ شاگردين وى گوته ئيكودوو: «مههستا وى چيه ب قئى ئاخفتنا لهو دبببته مه: «پشتى دهمهكئ كورت هوين من نابين و پشتى هنگى ب دهمهكئ كورت دى من بينهفه،» ههروهسا: «چنكو دى چمه نك بابي»؟ ¹⁸ لهفجا وان گوت: «لهو چ دهمى كورته، يئى كو لهو بهحس ژئى دكته؟ لهم تيناگههين چ دبببته.» ¹⁹ عيساى زانى كو لهوان دقيا پرسيارى ژئى بكهن، ئينا گوته وان: «ئايا دهرارهى وى چهندي هوين پرسيارى ژ ئيكودوو دكهن كو من گوت: «پشتى دهمهكئ كورت هوين من نابين و پشتى هنگى ب دهمهكئ كورت دى من بينهفه»؟ ²⁰ ب راستى ب راستى دبببته ههوه: هوين دى گربن و شينبى دان، لئى جيهان دى شادبب كته. هوين دى خههگين بن، لئى خههگينيا ههوه دى بيته شادى. ²¹ دهمى ژن دكهفبته بهر زارؤكبوونى، خههگين دبببته، چنكو دهمى وى هات. لئى دهمى وى زارؤك بوو، ئيدى ژ بهر شادبب، تهنگافى ناهبته بيرا وى، چنكو مرؤفهك هاته جيهانى. ²² هوين ژى وهسا، نوكه دخههگين، لئى لهو دى ههوه بينهفه و دلى ههوه دى شاد بيت و كهس وى شادبب ژ ههوه ناستينيت. ²³ د وى رؤژى دا، هوين پرسيارا چ تشتى ژ من ناكهن. ب راستى ب راستى دبببته ههوه: ههر تشتى هوين ب ناقئى من ژ بابى بخوازن، دى دته ههوه. ²⁴ تا نوكه ههوه چ تشت ب ناقئى من نهخواستيه. بخوازن دى وهرگرن، دا دلخوشيا ههوه يا تهمام بيت.

عيساى سهركهفتن ل سهر جيهانى ئينا

²⁵ من لهف تشتته بو ههوه ب گوتنين مژدار گوتن، لئى دهمهك دى هيت، ئيدى لهو بو ههوه ب گوتنين مژدار ناخقم، بهلكو

²⁶ دهمى لهو هاريكارⁿ دهيت، يئى لهو دى ژ نك بابى بو ههوه هينرم، گيانى راستى، لهو دى ژ نك بابى دهردكهفبته، دى بو من شاهدهببى دهت. ²⁷ هوين ژى دى بو من شاهدهببى دهن، چنكو ههر ژ دهستپيكنى هوين ل گهل من بوون.»

16 ¹ «من لهف چهنده گوته ههوه، دا هوين نههههنگن. ² دى ههوه ژ كنيشتهيان دهرئبخن. دهمهك ژى دى هيت، تيدا ههر كهسى ههوه بكوژيت، دى هزر كهت لهو يئى خزمتهكئ پيشكيشى خودى دكته. ³ دى فان تشتان كهن، چنكو لهو نه بابى دنياسن و نه ژى من دنياسن. ⁴ لئى من لهف چهنده بو ههوه گوت، داکو گاڤا لهو دم دهيت، ل بيرا ههوه بيت كو من يئى گوتيه ههوه.

كارى گيانى پيرؤز

من لهف تشتته ژ دهستپيكنى نهگوتنه ههوه، چنكو لهو ل گهل ههوه بووم. ⁵ لئى نوكه لهو دى چمه نك وى يئى لهو هنارتيم، كهس ژ ههوه ژى پرسيارى ژ من ناكته: «دى كيهه چى؟» ⁶ چنكو من لهف چهنده گوتنه ههوه، كوڤانان دلى ههوه تئى كر. ⁷ لئى لهو راستى دبببته ههوه: بو ههوه باشته كو لهو بچم، چنكو لهو گهر لهو نهچم، هاريكار^o بو ههوه ناهيت. لئى لهو گهر لهو بچم، دى بو ههوه هينرم. ⁸ دهمى لهو دهيت، دى شاشبوونا جيهانى دهرارهى گونهه و راستدارى^p و دادكرنى دانبته بهر روبى وى: ⁹ دهرارهى گونهه، چنكو لهو باورهبب ب من نائين. ¹⁰ دهرارهى راستدارى، چنكو لهو دى چمه نك بابى و ئيدى هوين من نابين. ¹¹ دهرارهى دادكرنى، چنكو سهروؤكى قئى جيهانى^q هاته گونههباركرن.

¹² من گهلهك تشتين دى ژى بين هين كو بو ههوه بببم، لئى نوكه هوين نهشين خو ل بهر بگرن. ¹³ لهفجا دهمى لهو، گيانى راستى، هات، دى ههوه گههينبته ههمى راستى، چنكو لهو ژ نك خو ناخفت، لئى يا لهو دبببته، دى وى ببببته و دى تشتين هببته روى نهداين بو ههوه راگههينيت. ¹⁴ لهو دى من مهزن كهت، چنكو لهو دى ژ من وهرگريت و بو ههوه

¹⁵:26 هاريكار ل 16:16 بنيره.

¹⁶:7 هاريكار ل 16:16 بنيره.

¹⁶:8 راستدارى: راست و دروستى

¹⁶:11 مهبهست پين ئبليس. بنيره 14:30

6 من نأقی ته بو وان مروقان دیار کر، بین ته ژ جیهانی داینه من. ټو بین ته بوون و ته دانه من و وان په یقا ته ب جه ئینا. 7 نوکه ټو دزانن کو ههمی تشتین ته داینه من، ټو ژ تهنه، 8 چنکو ټو په یقین ته داینه من، من دانه وان و وان وه رگرتن و ب راستی زانی کو ټو یی ژ نک ته هاتیم و وان باوه ری ئینا کو ته ټو یی هنارتیم. 9 ټو ژ پیخه مهت وان نفیژی دکم. ټو ییخه مهت جیهانی نفیژی ناکه م، لی ژ پیخه مهت وان بین ته داینه من، چنکو بین تهنه. 10 هر تشتته کی من، یی تهیه و هر تشتته کی ته، یی مننه و ټو ب وان هاتیمه مه زکرن. 11 ئیدی ټو د جیهانی دا نیم، لی ټو یی د جیهانی دا و ټو د ټو هیمه نک ته. بابی پیروز، وان ب نأقی خو یی ته دایه من بیاریزه، دا بینه ئیک ههروه کو ټو و تو ئیک. 12 ده می ټو ل گهل وان بووم، من ټو ب نأقی ته دیاراستن، ب وی نأقی ته دایه من، من چاقی خو دایی. کس ژ وان ژ نأقی نه چوو، ژیلی کورپی ژ نأقی چوونی، 1 داکو نفیسار ب جه بهیت. 13 لی نوکه ټو د هیمه نک ته و قان تشتان ل جیهانی دیبزم، دا دلخوشیا من د وان دا یا تمام بیت. 14 من په یقا ته گهانده وان و جیهانی کهرب ژ وان قه بوون، چنکو ټو نه ژ جیهانی نه ههروه کو ټو نه ژ جیهانی. 15 ټو داخوازی ناکه م کو تو وان ژ جیهانی بهی، لی تو وان ژ خرابکاری ټو یی. 16 ټو نه ژ جیهانی نه، ههروه کو ټو نه ژ جیهانی. 17 وان ب راستی پیروز بکه، په یقا تهیه راستی. 18 ههروه کو ته ټو هنارتیمه جیهانی، من ژی ټو هنارتنه جیهانی. 19 ژ پیخه مهت وان ټو خو پیروز دکم، دا ټو ژی ب راستی بهینه پیروز کرن. 4

20 ټو داخوازی نه ب تنی ژ پیخه مهت قان دکم، لی ژ پیخه مهت وان ژی بین ب ریکا په یقا قان، باوه ری ب من بین، 21 داکو ههمی بینه ئیک. باب، ههروه کو تو د نأقی من دا و ټو د نأقی ته دا، بلا ټو ژی د مه دا بن، دا جیهان باوه ری بینیت کو ته ټو یی هنارتیم. 22 ټو مه زناهییا ته دایه من، من ژی دا وان، دا ټو بینه ئیک ههروه کو ټو و تو ئیکین. 23 ټو یی د نأقی وان دا و تو یی د نأقی من دا، دا ئیکبوونا وان یا تمام

دی ب ناشکرایی بو ههوه بهحسی بابی کم. 26 د وی روژی دا، هوین دی ب نأقی من خوازن. ټو نابیزمه ههوه کو ټو د ټو ههوه ژ بابی خوازم، 27 ژ بهر کو باب ب خو ههوه ژ ههوه دکت، چنکو ههوه ههوه ژ من کر و باوه ری ئینا کو ټو نک خودی هاتیمه. 28 ټو نک بابی ده رکه فتم و هاتمه جیهانی، ټو دی جیهانی هیلم و جاره کا دی چمه نک بابی.»

29 ئینا شاگردین وی گوتی: «ټها ټه تو ب ناشکرایی یی ل گهل مه دتأقی، نه ب گوتینن مژدار. 30 نوکه ټو دزانین تو ههمی تشتی دزانی و تو نه یی پیدقی کس پرسیاری ژ ته بکت. ژ بهر قی چندی ټو باوه ری دینین کو تو یی ژ نک خودی هاتی.»

31 ئینا عیسای بهرسقا وان دا: «ټایا هوین نوکه باوه ری دینین؟ 32 ټه ده مهک دی هیئت و نوکه یی هاتی ژی، کو هوین دی به لآق بن، هر ئیک دی چیهت مالا خو و دی من ب تنی هیلم. لی ټو نه یی ب تنیمه، چنکو باب یی ل گهل من. 33 من ټو تشتته بو ههوه گوتن، دا ههوه تاشتی د نأقی من دا هه بیت. د جیهانی دا هوین دی د تنگاقی دا بن. لی دیره ک بن: من سه رکه فتم ل سه ر جیهانی ئینا.»

مه سیح بو شاگردین خو نفیژی دکت

17 1 ده می عیسای ټو دتأقته گوتین، به ری خو دا ټه سمانی و گوت: «باب، دم هات. کورپی خو مه زن که، دا کورپی ته ژی ته مه زن کهت، 2 چنکو ته ده سته لات ل سه ر ههمی مروقان یا دای، دا ژایانا ههروه ره بده ته ههمی ټو که سین ته داینه وی. 3 ژایانا ههروه ره ژی ټه قهیه: ټو ته، ټانکو خودای راسته قینه یی ئیکانه، و عیسای مه سیح یی ته هنارتی، بنیاسن. 4 من تو ل سه ر ټو د مه زن کری، ب ریکا بجه ئینانا ټو کارین ته داینه من کو بکم. 5 باب، نوکه من ل نک خو مه زن بکه، ب وی مه زناهییا من به ری هه بوونا جیهانی ل نک ته هه بوو.

17:12 مه بهست پین یهودایی ټه سه ره ریوتیه.
 15:17 مه بهست پین ئبلیسه.
 17:17 ټانکو بو خو ترخان بکه. ل فه ره ههنگوکی بنیره: پیروز
 19:17 ټانکو «ژ پیخه مهت وان ټو خو بو ته ترخان دکم، دا ټو ژی ب راستی بو ته بهینه ترخان کرن.» ل فه ره ههنگوکی بنیره: پیروز
 ټو د چاپکرنه بو پیداقوونیه -- مافی چاپی یی پاراستیه © KLA 2018-01-16:

راستی ژبفه کر. ناڅی وی بهنی مهلخوس بوو. ¹¹ ټینا عیسیای
گوته پتروسی: «شیری خۆ بکه د کافلانی دا! ما ټو پهرداغا
بابی دایه من فهنهخۆم؟»

عیسا ل بهرامبهری سهروککاهنی

(مهتتا 26:57-58؛ مرقوس 14:53-54؛ لوقا 22:54)

¹² ټهڅجا تپیا سهريازان و سهروککین وان و زیرهټانین جوهیان
عیسا گرت و گری دا، ¹³ ل بهراهی ټو بره نک هننانی، کو
خهزویری قهیاښی بوو، ټهوی کول وی سالی سهروککاهن بوو.
¹⁴ قهیاښا ټو بوو یی شیره ل جوهیان^w کری کو چیتره کهسهک
ژ پیخه مهتی مللهتی بمریت.

پتروس بو جارا ټیکي عیسیای ماندهل (ټینکار) دکهت

(مهتتا 26:69-70؛ مرقوس 14:66-68؛ لوقا 22:55-57)

¹⁵ شهمعون پتروس و شاگرده کی دی ل دویف عیسیای
دچون. ټو شاگرد ل نک سهروککاهنی یی نیاس بوو، لهوما ټو
ل گهل عیسیای چو د حهوشا سهروککاهنی ټه، ¹⁶ لی پتروس
ل نک دهگره ټو دهرفه ما راوهستیای. پاشی ټو شاگردی
دی یی سهروککاهنی دنیاسی، دهرفه ل گهل دهگرهټانی
ټاخفت و پتروس بره د ژورقه. ¹⁷ کهنیزهیا دهگرهټان پرسیار ژ
پتروسی کر و گوټی: «نهکو تو ژی ټیک ژ شاگردی فی مروقی
بی؟» ټوی بهرسف دا: «نهخیر.»

¹⁸ ژ بهر سهرمایی، بهنی و زیرهټانان ټاگرهک ههلکربوو و
راوهستیای بوو و خو گهرم دکر، پتروس ژی ل گهل وان یی
راوهستیای بوو خو گهرم دکر.

سهروککاهن قهکولینی ل گهل عیسیای دکهت

(مهتتا 26:59-66؛ مرقوس 14:55-64؛ لوقا 22:66-71)

¹⁹ سهروککاهنی دهبارهی شاگردی وی و فیکرنا وی پرسیار
ژ عیسیای کر. ²⁰ عیسیای بهرسف دا: «ټه ز ټاشکرایی بو
جیهانی ټاخفتم و من هدردهم ل کنیشتیهیان و ل پهرسنگهټی، ټو
جهی ههمی جوهی لی کوم دین، فیکرنا دکر و من چ ټشت ب
دزی ټه نه دکوت. ²¹ ټهڅجا بوچی تو پرسیاری ژ من دکهی؟

بیت، دا جیهان بزانیته کو ته ټه یی هنارتیم و ته هه ز ژ وان کر
ههروه کو ته هه ز ژ من کری.

²⁴ باب، من دټیت کو ټه وین ته داینه من، ل گهل من بن، ل
وی جهی ټه ز لی بم، دا وی مهزناهییا ته دایه من ببینن، چنکو
بهری دامه زاندا جیهانی ته هه ز ژ من کر. ²⁵ بابی راستدار،
جیهان ته نانیاسیت، لی ټه ز ته دنیاسم و ټهغه دزانن کو ته ټه ز
یی هنارتیم. ²⁶ من ناڅی ته بو وان دا نیاسین و دی بو وان دهمه
نیاسین، داکو ټو هه ز ژیکرنا ته پی هه ز ژ من کری، د ناڅ وان
دا بیت و ټه ز ژی د ناڅ وان دا بم.»

گرتنا عیسیای

(مهتتا 26:47-56؛ مرقوس 14:43-50؛ لوقا 22:47-53)

18 ¹ پستی عیسیای ټه ټاخفتنه گوتین، ل گهل شاگردین
خو دهرفه ټو ژ نهالا قهرون دهرياز بوون. ل ویری
باغچهیهک هه بوو، ټینا ټو و شاگردین خو چوونه د ناڅ دا.
² یه هودای ژی، ټهوی بیبهختی لی کری، ب وی جهی دزانی،
چنکو گهلهک جاران عیسا ل گهل شاگردین خو ل ویری کوم
دبوو. ³ ټینا یه هودای تپیهکا سهريازان و زیرهټانین ژ لاین
سهروککین کاهنان و فهريسیان ټه ل گهل خو ټینان و ب چرا و
خهتیره و ب چهک ټه هاته ویری. ⁴ عیسیای ب ههمی ټشتین کو
دی ب سهری وی هین دزانی، ټهڅجا بهرفه وان چوو و گوټ:
«هوبن ل کی دگهرن؟» ⁵ وان بهرسف دا: «عیسیای ناسیرهیی.»
ټینا وی گوټه وان: «ټه ز ټوم.»

یه هودای ژی، ټهوی بیبهختی لی کری، ل گهل وان یی راوهستیای
بوو. ⁶ دهمی وی گوټیه وان «ټه ز ټوم»، پاشفه زفرین و کهفتنه
ټهردی. ⁷ عیسیای جارهکا دی پرسیار ژ وان کر: «هوبن ل کی
دگهرن؟» وان بهرسف دا: «عیسیای ناسیرهیی.»

⁸ عیسیای بهرسف دا: «من گوټه ههوه: ټه ز ټوم. ټهڅجا
ټه گهر هوبن ل من دگهرن، بهیلن ټهغه بچن.» ⁹ ټهڅی روی دا،
داکو ټو پهیقا وی گوټی ب جه بهیت: «ټه وین ته داینه من،
من کهس ژ وان ژ دهست نه دا.»^v

¹⁰ پاشی شهمعون پتروسی، ټهوی کو شیرهک فی بوو، شیر
ټینا دهری و قهوه شانده بهنیی سهروککاهنی و گوټی وی یی

و سەرۆكئین كاهنان تو یی رادهستی من کری. ته چ کره؟»
 36 عيسای بهرسف دا: «پاشايهتيا من نه ژ قئ جيهانيه. ئەگەر
 پاشايهتيا من ژ قئ جيهاني با، دا خزمهتكارين من شهري كهن،
 دا ئەز رادهستی جوهيان نهيمه کرن. لی پاشايهتيا من نه ژ
 قيريه.»

37 ئينا پيلاتوسی گوتی: «ئانكو تو پاشای؟» عيسای بهرسفا
 وی دا: «ته ب خو گوت كو ئەز پاشامه. ئەز بو قئ چهندي یی
 ژ دايك بوويم و بو قئ چهندي یی هاتيمه جيهاني، دا شاهدهیي
 بو راستیي بدهم. هەر كهسی ژ راستیي بیت، دی گوهی خو دته
 دهنگی من.»

38 پيلاتوسی گوتی: «راستی چیه؟»

عيسا ب كوشتنی دهیتنه سزادان

(مهتا 27:15-31؛ مرقوس 15:6-20؛ لوقا 23:13-25)

پشتی ئەف چهنده گوتی، جارهكا دی بو جوهيان دهركهفته ژ
 دهرفه و گوت: «ئەز چ ئەگهران بو گونههاركرنا وی نابینم،
 39 لی ههوه نهرینهکی ههی، كو ئەز ل جهژنا دهريابوونی بو
 ههوه گرتیهکی بهردهم. ئەشجا ههوه دقیت ئەز بو ههوه پاشایی
 جوهيان بهردهم؟» 40 د بهرسفی دا وان کره قیری و گوت: «نه
 ئەفی، لی باراباسی بهرده.» باراباس ژی قاچاخ بوو.

دادكرنا عيسای ب خاچدانی

1 وی دهمی پيلاتوسی فرمان داکو عيسای ببهن
19 و قامچی دهن. 2 سهريازان ژی تانجهك ژ ستريان
 فههاند و دانا سهر سهري وی و كوركهکی بنهفشی کره بهر 3 و
 دچونه پيشيا وی و دگوتی: «بزی پاشایی جوهيان!» و زلله
 لیددان.

4 پيلاتوس جارهكا دی دهركهفته ژ دهرفه و گوته جوهيان:
 «ئەفە ئەز دی وی بو ههوه ئينمه ژ دهرفه، دا هوين بزائن كو ئەز
 چ ئەگهران بو گونههاركرنا وی نابینم.» 5 ئينا عيسا دهركهفته ژ
 دهرفه و تانجا ستري ل سهر سهري وی بوو و كورکی بنهفشی ل
 بهر بوو. پيلاتوسی گوته وان: «ئها ئەفە ئەو مرؤفه!»

6 دهمی سەرۆكئین كاهنان و زیرهفانان ئەو دیتی، كرنه قیری
 و گوتن: «ل خاچی بده! ل خاچی بده!» پيلاتوسی گوته
 وان: «هوين وی ببهن و خاچ بدهن، چنكو ئەز چ ئەگهران

پرسیاری ژ وان بکه یین ئەو ئاخفتن بهیستی یا من بو وان
 گوتی، ئەو دزانن كا من چ گوتیه.»

22 دهمی عيسای ئەفە گوتی، ئيك ژ زیرهفانان كو ل نيزيك وی
 یی راوهستیای بوو، زللههك ل عيسای دا و گوت: «ما هوسا تو
 بهرسفا سەرۆككاهنی ددهی؟» 23 عيسا بهرسفا وی دا: «ئەگەر
 ئەز شاش ئاخفتیم، شاشیا من بسهلمينه، لی ئەگەر راست بیت،
 تو بوجی زللههی ل من ددهی؟» 24 ئەشجا ههنانی ب گریدایی
 ئەو هنارته نك قهيافایی سەرۆككاهن.

پهترۆس بو جارا دوویی و سییی عيسای ماندهل دکهت

(مهتا 26:71-75؛ مرقوس 14:69-72؛ لوقا 22:58-62)

25 هیشتا شهمعون پهترۆس ل ویری یی راوهستیای بوو خو
 گهرم دکر. وان پرسیار ژی کر: «نهكو تو ژی ئيك ژ شاگردین
 وی بی؟» ئەوی ماندهل کر و گوت: «ئەز نه ژ وانم.» 26 ئينا
 ئيك ژ بهنیین سەرۆككاهنی، كو خزمی وی بهنی بووی
 پهترۆسی گوهی وی ژیفه کری، گوتی: «ما من تو ل گهل وی د
 نأف باغچهی دا نهديتی؟» 27 پهترۆسی جارهكا دی ماندهل کر،
 ئينا د جه دا دیکلی بانگ دا.

عيسا ل بهرامبهر پيلاتوسی

(مهتا 27:1-2، 11-14؛ مرقوس 15:1-5؛ لوقا 23:1-5)

28 جوهيان عيسا ژ مالا قهيافای بره کۆچکا حوکمرانیی، دەم
 ژی بهری سییدی بوو. ئەو ب خو نهچونه د کۆچکا حوکمرانیی
 فه، دا نهههرمن و بشین ژ شيقا جهژنا دهريابوونی بخۆن.
 29 ئينا پيلاتوس بو وان دهركهفته ژ دهرفه و گوت: «هوين فی
 زهلامی ب چ گونههار دکهن؟» 30 وان بهرسفا وی دا: «ئەگەر
 گونههار نهبا، مه رادهستی ته نه دکر.» 31 پيلاتوسی گوته وان:
 «هوين ب خو ببهن و ل دویف دهستوروی خو وی داد بکهن.»
 جوهيان بهرسفا وی دا: «مه دهستهلات نينه، ئەم كهسی
 بکوژين.» 32 ئەفە چیبوو داکو ئاخفتنا عيسای ب جه بهیت،
 ئەوا ئاماژه پی کره وی مرنا کو دی پی مریت.

33 پيلاتوس دیسان چوو د ژورقه و گازی عيسای کر و گوتی:
 «ئەری تو پاشایی جوهيانی؟» 34 عيسای بهرسف دا: «تو
 فی تشتی ژ نك خو دیژی یان هندهکین دی بهحسی من بو
 ته کره؟» 35 پيلاتوسی گوت: «ما ئەز جوهيمه؟ مللهتی ته

«عيسايي ناسيرهبي، پاشايي جوهيان.»²⁰ گهلهك ژ جوهيان تهو
نقيسين خواند، چنكو تهو جهي عيساي لي خاچ داي، يي نيزيكي
باژپري بوو و تهو پارچهيا داري ب عيبراني و لاتيني و يوناني
نقيسي بوو. ²¹ ئينا سهروكين كاهنين جوهيان گوته پيلاتوسي:
«نه نقيسه: پاشايي جوهيان،» لي بنقيسه: «في مروقي يي
گوتي تهو پاشايي جوهيانم.»²² پيلاتوسي بهرسقا وان دا:
«تهوا من نقيسي، من نقيسيه.»

²³ دهمي سهريازان عيساي ل خاچي داي، جلکين وي برن و
كرنه چوار پارچه و ههر سهريازهكي پارچهيك بر و كراسي
وي ژي برن. كراسي وي ههمي نيك پارچه بوو، يي دوربار
هاتبوو رستن. ²⁴ ئينا سهريازان گوته ئيكودوو: «بهيلن تهو في
نه درنين، لي دا بهافيزينه پشكي، كا دي بو كي كهفيت.» تهو
چهنده روي دا، دا تهو د نقيساري دا هاتي ب جه بهيت:
جلکين من د ناقبهرا خو دا ليكفه كرن
و كراسي من هافيته پشكي.^x
تهفه بوو تهوا سهريازان كرى.

²⁵ ل نيزيكي خاچا عيساي، مهربه ما دايكا وي و خالها وي و
مهربه ما ژنا كلوپاسي و مهربه ما مهجدهلي د راههستيياي بوون.
²⁶ دهمي عيساي دايكا خو ديتي و تهو شاگردى حهز ژي دكر يي
نيزيكي وي راههستيياي بوو، گوته دايكا خو: «خانم، تهفه كورى
تهيه!»²⁷ پاشي گوته شاگردى: «تهفه دايكا تهيه!» ههر ژ وي
دهمي شاگردى تهو بره نك خو.

مرنا عيساي

(مهتا 27:45-56؛ مرقوس 15:33-41؛ لوقا 23:44-49)

²⁸ پشتي في چهندي، عيساي دزاني كو ههمي تشت تهمام
بوون، تهفجا دا نقيساري ب جه بهيت، گوت: «تهز يي
تيهنيمه.»²⁹ ل ويږي جهرهكي پري شهرا با ترش^z هه بوو، ئينا
وان ئيسفهنجهك د شهراي هه لاند و دانا سهر چهقهكي زوفايي^a
و دانا سهر دهقي عيساي. ³⁰ دهمي عيساي تام كريبه سهكي،
گوت: «تهمام بوو!» سهري خو چهماند و گياني خو ژ دهست دا.

بو گونه هباركرنا وي نابنم.»⁷ جوهيان بهرسقا وي دا: «مه
دهستوره كي هه وي و ل دويش وي دهستوري دفتت تهو بمریت،
چنكو وي يي خو كريبه كورى خودى.»

⁸ دهمي پيلاتوسي تهف تاخفتنه بهيستي، ترسا وي پتر لي
هات. ⁹ تهو ديسان چوو د كوچكي فه و پرسيار ژ عيساي
كر: «تو ژ كيشه هاتيه؟» لي عيساي چ بهرسف نه دان. ¹⁰ ئينا
پيلاتوسي گوتى: «تايانو بو من نااخفي؟ ما تو نزاني كو من
دهسته لاتا هه ته تازاد كهو و دهسته لاتا هه ته خاچ بدهم؟»
¹¹ عيساي بهرسقا وي دا: «ته چ دهسته لات ل سهر من
نه دبوو، ته گهر ژ ژوري بو ته نه هاتبا دان. لهوما تهوي تهز
را دهستي ته كريم، گونه ها وي هيشتا مهزتره.»

¹² پشتي في چهندي پيلاتوسي بزاډ دكر كو وي تازاد بكهت،
لي جوهيان كره گازی و گوت: «ته گهر تو في تازاد بكه، تو
نه ژ هه فالين قهيسه رى. ههر كهسي خو بكه ته پاشا، تهو ل دژي
قهيسه رى رادبيت.»¹³ دهمي پيلاتوسي تهف تاخفتنه بهيستي،
عيسا ئينا دهرفه و ل سهر كورسيكا دادوه ربي روينشته خوار،
ل جهه كي دگوتني «بهري رايخستي» و ب عيبراني «گاباتا».
¹⁴ روژا تاماده كرنا شيفا دهريازونى بوو، ده مژميږ دوازدهيي
نيقرو بوو. ئينا پيلاتوسي گوته جوهيان: «تهفه يه پاشاي هه وه!»
¹⁵ وان كره گازی: «ببه! ببه! وي ل خاچي بده!» پيلاتوسي
پرسيار ژ وان كر: «پاشاي هه وه ل خاچي بدهم؟» سهروكين
كاهنان بهرسقا وي دا: «ژبلي قهيسه رى، مه چ پاشا نين.»
¹⁶ وي دهمي پيلاتوسي تهو رادهستي وان كر دكو بهيته خاچدان.

خاچدانا عيساي

(مهتا 27:32-44؛ مرقوس 15:21-32؛ لوقا 23:26-43)

تهوان ژي عيسا بر. ¹⁷ ئينا وي ب خو خاچا خو هه لگرت و
دهر كهفته جهه كي دبيژني كلوخ، ب عيبراني دبيژني گولگوته.
¹⁸ ل ويږي تهو ل گه ل دوو كهسين دي ل خاچي دان، ههر نيك
ل رههكي و عيسا د نيغه كي دا. ¹⁹ ههروهسا پيلاتوسي ل
سهر دهپه كي نقيسي و ب خاچي فه كر، ل سهر نقيسي بوو:

^x 19:24 زه بوور 18:22

^y 19:28 زه بوور 21:69

^z 19:29 فهخوارنه كا بهريه لاف و تهريزان بوو ژ شهراي و سهكي و تافى نيك دهات.

^a 19:29 زوفا: ب يوناني دبيژني هوسسوپ. ل فه رههنگوكن ل هوسسوپ بنيره.

دای، باغچه‌یهك هه‌بوو، د باغچه‌ی دا گۆره‌كی ل نو ی هه‌بوو و كهسهك تیدا نه‌هاتبوو فه‌شارتن. ⁴² وان عیسا د وی گۆری دا فه‌شارت، چنكو رۆژا ئاماده‌كرنی یا جو هیان بوو، گۆر ژ یی نیزیك بوو.

گۆری ئالا

(مه‌تا 10:1-28؛ مرقۆس 8:1-16؛ لوقا 12:1-24)

20 ¹ ل رۆژا ئیكی ژ هه‌فتی، به‌ری سپیدی كو هیشتا تارى بوو، مه‌ریه‌ما مه‌جده‌لی هاته سه‌ر گۆری عیسا، وی دیت كو به‌ری د ده‌ری گۆری دا یی هاتیه لادان. ² ئینا ب غار چوو نك شه‌معون په‌ترۆسی و شاگردی دی، ئەوی عیساى هه‌ز ژى دكر و گۆته وان: «خودان یی ژ گۆری برى و ئەم نزانين دانایه كیری.»

³ ئینا په‌ترۆس و شاگردی دی ده‌ركه‌فتن و به‌ره‌ف گۆری چوون. ⁴ هه‌ردوو یان پیکه‌فه دكره غار، لی شاگردی دی د به‌راهیا په‌ترۆسی راكر و به‌ری وی گه‌هسته سه‌ر گۆری. ⁵ وی خو چه‌ماند و پارچه‌یین كتانى دیتن ل ویری دداناینه، لی نه چوو د ژۆرفه. ⁶ پاشی شه‌معون په‌ترۆسی د دویف دا گه‌هسته گۆری و چوو ژۆر و ئەوی ژى پارچه‌یین كتانى دیتن ل ویری دداناینه ⁷ و ئەو ده‌رسۆكا د سه‌ری عیساى هاتیه ئالاندان، نه ل نك پارچه‌یین كتانیه، لی یا فه‌ده‌ره ل جهه‌كی دی هاتیه پیچان. ⁸ وی ده‌می شاگردی دی ژى، ئەوی ل به‌راهی گه‌هسته سه‌ر گۆری، هاته ژۆر. ئەف چه‌نده دیت و باوه‌ری ئینا، ⁹ هیشتا ئەو د نفیساری نه‌گه‌هسته‌بون كو پیدقیه ئەو ژ ناف مریان رابیت. ¹⁰ پاشی هه‌ردوو شاگرد فه‌گه‌ریانه جهین خو.

³¹ ئەو رۆژ رۆژا ئاماده‌كرنی ^b بوو، ئەفجا دا ته‌رم بو شه‌مبی ل سه‌ر خاچی نه‌مینن، چنكو ئەو شه‌مبی رۆژه‌كا گرنك بوو، جو هیان داخواز ژ پیلاتۆسی كر كو لنگین خاچدایان بشكینن و ته‌رمین وان ژ ویری راکهن. ³² ئەفجا سه‌ریاز هاتن و ل به‌راهی لنگین یی ئیكی شكاندن و پاشی لنگین یی دی، ئەوین ل گه‌ل عیساى هاتیه خاچدان. ³³ لی ده‌می گه‌هسته‌ینه عیساى و دیتی كو یی مریه، لنگین وی نه‌شكاندن. ³⁴ لی ئیک ژ سه‌ریازان ره‌مك ل كینه‌كا وی دا و د گافی دا خوین و ئاف ده‌ركه‌فتن. ³⁵ یی كو ئەفه دیتی، وی شاهده‌یی دایه، (شاهده‌یی وی ژى یا دروسته و ئەو دزانیت كو ئەو یی راستیی دبیژیت)، دا هوین ژى باوه‌ری بینن. ³⁶ ئەفی چه‌ندی روی دا، دا نفیسار ب جه به‌یت: چ هه‌ستیی وی ناهینه شكاندن. ^c ³⁷ هه‌روه‌سا نفیساره‌كا دی دبیژیت:

دی به‌ری خو دهنه وی یی وان رم لی دای. ^d

فه‌شارتتا ته‌رمی عیساى

(مه‌تا 61:57-27؛ مرقۆس 47:42-15؛ لوقا 56:50-23)

³⁸ پشتی فی چه‌ندی یوسفی ئاریمه‌تیایی ^e، كو شاگردی عیساى بوو، لی ب نه‌ینی، چنكو ئەو ژ جو هیان ^f دترسیا، داخواز ژ پیلاتۆسی كر كو به‌یتیت ئەو ته‌رمی عیساى به‌ت. پیلاتۆسی ژى ده‌ستویری دای، ئینا ئەو هات و ته‌رمی عیساى بر. ³⁹ نیکودیمۆس ژى هات، ئەوی به‌را هنگی ب شه‌فی هاتیه نك عیساى، ئەوی نیزیکی سه‌د لیترین ^g مورى ^h یین تیکه‌هل ل گه‌ل عودی ⁱ ئینان. ⁴⁰ ئینا وان ته‌رمی عیساى بر و ل دویف داب و نه‌ریتین جو هیان یین كفنكرنی، بیه‌نین خوش لی كرن و ب پارچه‌یین كتانى پیچا. ⁴¹ ل وی جهی یی عیسا لی ل خاچی

31:19^b خو ئاماده‌كرن بو رۆژا شه‌مبی. ل فه‌ره‌نگۆکی بنیره رۆژا ئاماده‌كرنی

36:19^c ده‌ركه‌فتن 46:12؛ زه‌بوور 20:34

37:19^d زه‌كه‌ریا 10:12

38:19^e ئاریمه‌تیا نافی كه‌فنه یی باژیری «رامه»

38:19^f مه‌به‌ست یی ریبه‌رین جو هیانن.

39:19^g ئانكو نیزیکی سیه كيلۆگرامان، هه‌ر لیتره‌كا وی سه‌رده‌می نیزیکی 325 گرامین شه‌رۆنه.

39:19^h مور روینه‌كی بیه‌نخۆشه. ل فه‌ره‌نگۆکی بنیره.

39:19ⁱ جۆره‌كی داری یی بیه‌نخۆشه، بو چیکرنا هه‌ندهك جۆرین بخویری ده‌یتته بكارئینان.

41:19^j ل فه‌ره‌نگۆکی بنیره: گۆر

مهسيح بۆ مهريهما مهجدهلى ديار دببت

(مهرقوس 16:9-11)

11 لى مهريهم ژ دهرفه گورى ما راوهستيى دگريا. دهمى وى دكره گرى، خو بهرفه گورى چهماند، 12 ئينا وى دوو فريشته ب جلكين سبى ديتن، ل وى جهى يى تهرمى عيساي لى هاتيه دانان دروينشتى بوون، ئيك ل جهى سهرى وى و يى دى ل جهى بييين وى. 13 ئينا ئهوان پرسپار ژى كر: «خانم، تو بوجى دكهيه گرى؟» وى بهرسفا وان دا: «وان خودانى من بر و ئهز نزانم دانايه كيرى!» 14 دهمى وى ئهف چهنده گوتى، ل پشت خو زفرى و عيسا ديت يى راوهستيى بوو، لى نهزانى ئه عيسايه. 15 ئينا عيساي پرسپار ژى كر: «خانم، تو بوجى دكهيه گرى؟ تو ل كى دگهريى؟» وى هزر كر ئهو باغچهفانه، ئينا گوتى: «ئهزهنى، ئهگه ته بريه، بيژه من ته دانايه كيرى، دا ئهز ببهم.» 16 عيساي گوتى: «مهريهم!» ئينا ئهو ل خو زفرى و ب عيرانى گوتى: «رابونى!» ئانكو «ماموستا.» 17 عيساي گوتى: «من نهگره، چنكو هيشتا ئهز بلند نهبويمه نك بابى. لى ههپه نك برايىن من و بيژه وان كو ئهز دى بلند ببه نك بابى خو و بابى ههوه، نك خودايى خو و خودايى ههوه.» 18 ئينا مهريهما مهجدهلى فهگهريا نك شاگردان و گوت: «من خودان ديت!» و تشتين وى گوتينه وى، گههاندنه وان.

مهسيح بۆ شاگردين خو ديار دببت

(ممتا 28:16-20؛ مهرقوس 16:14-18؛ لوقا 24:36-49)

19 ل ئيفاريا وى رۆژى، كو ئيكه مين رۆژا هفتيى بوو، شاگرد ل ماله كى كۆم ببوون و ژ ترسا جوھيان^k، دهركه ه ل خو دائيخستبوون. عيسا هات و د ناههراستا وان دا راوهستيى و گوتى: «ئاشتى بۆ ههوه بيت!» 20 پشتى ئهو چهند گوتى، دهستين خو و كيلهكا خو نيشا وان دان. ئينا شاگرد گهلهك دلخوش بوون، چنكو وان خودان ديت. 21 ديسان گوته وان: «ئاشتى بۆ ههوه بيت! كا چهوا بابى ئهز هنارتم، و هسا ئهز ژى ههوه دهنييم.» 22 دهمى وى ئهف چهنده گوتى، پف كر و وان و گوتى: «گيانى پيرۆز و هرگرن. 23 هوين ل گونههين كى ببورن، دى لى هيتته بورين و يى هوين لى نهبورن، ل وى ناهيتته بورين.»

مهسيح بۆ توماسى ژى ديار دببت

24 لى توماس، كو ئيك ژ ههر دوازده شاگردان بوو، ب ناقى ديديموس يى ناقدار بوو، دهمى عيسا هاتى، ئهو ل گهله شاگردان نهبوو. 25 ئينا شاگردين دى گوتى: «مه خودان ديت!» لى وى بهرسفا وان دا: «ئهگه ئهز جهى بزماران ل سهر دهستين وى نهبينم و تبلا خو نهكهمه د جهى بزماران را و دهستى خو نهكهمه د كيلهكا وى را، ئهز ئيكجار باوهر ناكم.» 26 پشتى ههشت رۆژان، شاگردين وى جارهكا دى ل ماله كى بوون و توماس ژى ل گهله وان بوو. ههر چهنده دهركه ه د دائيخستى بوون، لى عيسا هات و د ناههراستا وان دا راوهستيى و گوت: «ئاشتى بۆ ههوه بيت!» 27 پاشى گوته توماسى: «تبلا خو بينه قيرى و بهرى خو بده دهستين من و دهستى خو بينه و بكه د كيلهكا من را و يى بيياوهر نهبه، لى يى ب باوهر به.» 28 ئينا توماسى بهرسفا وى دا و گوت: «خودانى من و خودايى من!» 29 عيساي گوتى: «چنكو ته ئهز ديتم، ته باوهرى ئينا؟ خوزيكين وان كهسان بين نهديتى و باوهرى ئيناي.»

ئارمانجا قى پهرتووكى

30 عيساي ل پيش چاقتين شاگردين خو گهلهك نيشانين دى كرن، كو د قى پهرتووكى دا نههاتينه نقيسين، 31 لى ئهفه هاتنه نقيسين دا هوين باوهرى بينن كو عيسايه مهسيحى كورى خودى و ههوه ب رىكا وى باوهرى ژيان ب ناقى وى ههبيت.

عيسا بۆ هندهك شاگردان ل دهريكا تهبهريه ديار دببت

21 1 پشتى قى چهندي، عيساي جارهكا دى خو بۆ شاگردين خو ل بهر ليثا دهريكا تهبهريه ديار كر. وى هؤسا خو ديار كر: 2 شهمعون پهرتوس، توماس يى دگوتنى ديديموس، نه تانائيل يى كو ژ قاناي دقهرا جهليل بوو، ههر دوو كورين زهبهدى و دوو شاگردين دى ل گهله ئيك بوون. 3 ئينا شهمعون پهرتوسى گوته وان: «ئهز دى چم ماسيان گرم.» وان گوتى: «ئهم ژى دى ل گهله ته هييين.» چوون و ل بهلمى سپار بوون، لى د وى شهفى دا وان چ ماسى نهگرتن.

19:20^k مهبست پى ربهري جوھيان.

«هز ژ ته دکهم.» عيسای گوتی: «شقانیی ل پهزی من بکه.»
 17 عيسای بو جارا سییی پرسیار ژی کر: «شهمعونی کورپی
 یوحهنای، تو هز ژ من دکهی؟» پترؤس خهمگین بوو، چنکو
 جارا سییی گوتی «تو هز ژ من دکهی؟» ئینا گوتی: «خودان،
 تو ههمی تشتان دزانی، تو دزانی ئەز هز ژ ته دکهم.» عيسای
 گوتی: «پهزی من بچه رینه. 18 ب راستی ب راستی دپیژمه ته:
 دهمی تو یی گهنج، ته کهمهرا خو گری ددا و هر جهی ته دقیا
 تو دچووی. لی دهمی تو پیر دبی، دی دهستین خو دریز کهی
 و ئیک دی کهمهرا ته گری دت و دی ته به ته وی جهی یی ته
 نه قیت بچی.» 19 عيسای ئەف چهنده گوت و وی ئاماژه دکره
 وی مرنی، ئەوا کو دی پترؤس مهزناهی خودی پی دیار کهت.
 پشتی ئەف چهنده گوتی، گوته وی: «ل دویف من وهره!»

عيسا و شاگردی خوشتشی

20 پترؤس ل پشت خو زفري، دیت کو ئەو شاگردی عيسای
 هز ژی دکر یی ل دویف وان دچیت، ئەفه هر ئەوه یی ل سهر
 شیقی خو خوارکریه بهر سینگ عيسای و گوتی: «خودان،
 ئەو کیه دی بیهختی ل ته کهت؟» 21 ئەفجا دهمی پترؤسی
 ئەو دیتی، پرسیار ژ عيسای کر: «خودان، دی چ ل فی هیت؟»
 22 عيسای بهرسفا وی دا: «ئه گهر من بقیت ئەو بمینیته ساخ
 تاکو ئەز فه گهرییم، ما ته چ ژیییه؟ تو ل دویف من وهره!»
 23 ئەفجا ئەف گوتنه د ناڤ براین دا به لاف بوو کو ئەو شاگرد
 نامریت. لی عيسای نه گوتبوو کو ئەو نامریت، لی گوتبوو:
 «ئه گهر من بقیت ئەو بمینیته ساخ تاکو ئەز فه گهرییم، ما ته چ
 ژیییه؟»

24 ئەو شاگرد ژی ئەوه یی شاهدهیی ل سهر فان تشتان ددهت
 و ئەفه نفیسین و ئەم دزاین کو شاهدهیی وی راسته.
 25 گهلهک تشتین دی ژی یین ههین کو عيسای یین کرین.
 ئەگهر ئیک ئیکه هاتبانه نفیسین، ئەز یی ل وی باورهیی کو
 جیهانی ههمی تیرا وان پرتووکین نفیسی نه دکر.

4 دهمی بوویه سپیده، عيسا ل سهر کناری راوهستیا، لی
 شاگردان نهزانی کو ئەو عيسایه. 5 عيسای پرسیار ژ وان کر:
 «لاوکینو، ههوه چ ماسی نه گرتینه؟» وان بهرسفا وی دا:
 «نه خیر.» 6 ئینا گوته وان: «توری بهافیتنه رهخی راستی یی
 بهلمی، دی گرن.» ئەفجا وان هافیت و ئیدی ژ بهر گهلهکیا
 ماسیان، ئەو نهشیان توری بههلکیشن.
 7 ئەو شاگردی عيسای هز ژی دکر گوته پترؤسی: «ئەو
 خودانه!» دهمی شهمعون پترؤسی بهیستی کو ئەو خودانه،
 کورکی خو د خو وهرکر، چنکو یی رويس بوو و خو هافیتنه د
 دهریاکی دا. 8 لی شاگردین دی ب بهلمی هاتن و وان توری ب
 ماسی فه رادکیشا، چنکو گهلهک ژ هسکاتیی ددویر نه بوون، ب
 تنی سهد گهزان!.

9 دهمی دهرکهفتینه هسکاتیی، وان ل ویری پهل دیتن و ماسی
 ل سهر بوون و نان ژی ههبوو. 10 عيسای گوته وان: «هندهک
 ژ وان ماسیان بینن یین ههوه نوکه گرتین!» 11 ئینا شهمعون
 پترؤس ب سهر کهفته بهلمی و توری راکیشا سهر هسکاتیی، یا
 تزی ماسیین مهزن بوو، سهد و پینجی و سی بوون. سهرهرای
 کو ماسی گهلهک بوون، لی توری نه دریا. 12 عيسای گوته وان:
 «وهرن تیشتی بخون.» کهس ژ شاگردان نه ویریا پرسیاری ژی
 بکهت: «تو کی؟» چنکو وان دزانی کو ئەو خودانه. 13 ئینا
 عيسا هات، نان ههلگرت و دا وان، ههروهسا ماسی ژی.
 14 ئەفه جارا سییی بوو عيسا بو شاگردین خو دیار دبیت، پشتی
 ژ ناڤ مریان رابووی.

عيسا پترؤسی بو خزمهتی فه دگهرینیت

15 پشتی وان تیشت خواری، عيسای پرسیار ژ شهمعون
 پترؤسی کر: «شهمعونی کورپی یوحهنای، تو ژ ئەقان پتر هز
 ژ من دکهی؟» وی بهرسفا دا: «بهلی خودان، تو دزانی ئەز هز
 ژ ته دکهم.» عيسای گوتی: «بهرخین من بچه رینه.» 16 عيسای
 جارهکا دی پرسیار ژی کر: «شهمعونی کورپی یوحهنای، تو هز
 ژ من دکهی؟» وی بهرسفا دا: «بهلی خودان، تو دزانی ئەز

کارین هنارتیان

پیشگوئن

پهرتووکا کارین هنارتیان بهردهوامیدانا وی مزگینییه یا لوقای نفیسی. مهردما سهرهکی یا قی پهرتووکی دیارکرنه، کا چهوا شاگردین عیسی یین ئیکئی، ب سهرهویا گیانی پیروز، مزگینی دهریاری عیسی مهسیح، ل ئورشه لیمی و ل یههودیایی و ل سامهریایی و هتا دویمایا کوژین جیهانی، به لاکر. ئەف پهرتووکه سهراتیا بزافا مهسیحیه تییه، کا چهوا کهنیه یا پیشین سهرای تهپهسهری و تنگافیان، ب پشته قانیا گیانی پیروز گه شه کریه و پیش کهفتیه و د ناف گه لی جو هیان دا دهست پی کریه و بهردهوام بوویه تا کو بو جیهانی همی بوویه بیروباوهریهک.

کارین هنارتیان چالاکیین هندهک ژ وان هنارتیین عیسی قه دگپریت، ب تایهت پهترۆس و پاولوسی، لی د قی نفیسینی دا دا کوکی نه ل سهر هنارتیان، به لکو ل سهر مهبهستا خودی د دیروکی دا و ل سهر چهوانیا بجهینانا وی مهبهستی د ژانا شاگردین عیسی دایه. د نفیسارین پیروزین مهسیحیه تی دا، ئەف پهرتووکه ژ لاین جوراتی قه نفیسینه کا ئیکانه یه، چنکو ئەو ب تنی دیروکا کهنیه یا ئیکئی قه دگپریت. نفیسکار ژ بو خوانده قانین خو دسه لمینیت کو باوهردارین مهسیحی، چ مهترسیین سیاسی ل سهر ئیمپراتوریا رومیایی نه بوون، ههروهسا دسه لمینیت کو مهسیحیه تهمامکرنا ئاینی جو هیانه.

ئهم دشیین پهرتووکئی بکهینه سی پشک:

(1) دهستپیکا بزافا مهسیحیه تی ل ئورشه لیمی پشتی بلندبوونا عیسی (1:1 تا کو 3:8).

(2) به لاقبوونا وی ل یههودیایی، سامهریایی، شامی و دهوروهرین فلهستینی (4:8 تا کو 12:25).

(3) به لاقبوونا وی ل دهوروهری دهریا یا نا قین تا کو رومیایی (1:13 تا کو 31:28).

د پهرتووکا کارین هنارتیان دا ئەف خالین گرنگ بهرچاچ دبن:

(1) دا کوکی ل سهر چالاکیا گیانی پیروز دهپته کرن، کو ل ئورشه لیمی، د رۆژا پینجی دا، ب هیز دچپته د ناف باوهرداران دا و د ناف ههمی رویدانین پهرتووکا کارین هنارتیان دا، ب بهردهوامی کهنیه یی و ریشه بهرین وی، دئینیه سهر ری و ب هیز دئخیت.

(2) په یاما مهسیحیه تی یا شاگردین ئیکه مین به لاق دکر، ب ریا هندهک گوتاران دهپته پوخته کرن.

(3) رویدانین د پهرتووکئی دا دهپنه راگه هاندن، هیزا قی په یامی د ژانا باوهرداران و هه قشکیا کهنیه یی دا دیار دکهن.

ناقه رۆکا پهرتووکئی:

1. به رهه قبوون ژ بو شاهد هییدانی بو عیسی (26-1:1)

- سۆز و فه رمانین عیسی یین دویمایه یی (14-1:1)

- هه لیزارتنا که سه کی ل شوینا یه هودای (26-15:1)

2. شاهد هییدان ل ئورشه لیمی (1:2 تا کو 3:8)

3. شاهد هییدان ل یههودیایی و سامهریایی (4:8 تا کو 25:12)

4. خزمه تا پاولوسی (1:13 تا کو 31:28)

- گه شتا پاولوسی یا ئیکئی (1:13 تا کو 28:14)

- کو مبوون ل ئورشه لیمی (35-1:15)

- گه شتا پاولوسی یا دووی (36:15 تا کو 22:18)

- گه شتا پاولوسی یا سییی (23:18 تا کو 16:21)

چاڤه پيكرنا گيانى پيروژ

1 بهريز تيوفيلوس، د نقيسارا خو يا ئيكى د^m، من بو ته ده باره و ان هه مى تشتان نقيسى بين كو عيساي كرين و فيركرن پي كرى، هه ژ ده مى وى ده ست ب كارى خو كرى، تا وى رۇژا هه بو ئه سمانان هاتيه بلندكرن، پشتى ب گيانى پيروژ شيره تين خو بو وان هنارتين وى هه لبارتين پيشكيش كرين. ³ پشتى وى تازار كيشاين، ئه وى ب گه لك به لگه يان خو نيشا وان دا كو يى ساخه. بو ماوى چل رۇژان بو وان ديار بوو و ده باره وى پاشايه تيا خودى ئاخفت. ⁴ جاره كى ده مى ته و ل گه ل وان بوو، فه رمان ل وان كر و گوتى: «ئورشه ليمى ب جه نه هيلن، لى چاڤه ريبى سوزا بابى بن، ته و هه وه ژ من به يستى. ⁿ ⁵ يوحه نناى خه لك ب ئافى تافير دكر، لى هوين پشتى چهند رۇژه كين دى، دى ب گيانى پيروژ هينه تافير كرن^o».

بلندبوونا عيساي بو ئه سمانان

(مه رقوس 16:19-20؛ لوقا 24:50-53)

⁶ ته ججا ده مى هنارتى ل نك وى كومبووين، پرسيار ژى كر: «خودان، ته رى د قى ده مى دا، دى پاشايه تيبى بو ملله تى ئيسرائيلى قه گه رينى؟» ⁷ به رسقا وان دا: «ته وه نه كارى هه وه يه، هوين دم و ژفانين بابى ب ده سته هلاتا خو دانين، بزائن. ⁸ لى ده مى گيانى پيروژ ب سه ر هه وه دا ده يت، دى هوين هيزى وه رگرن و دى ل ئورشه ليمى و هه مى يه هوديايى و سامه ربايى تاكو هه ر چوار كوژيين جبه انى بنه شاهدين من.» ⁹ ده مى عيساي ته ف ئاخفتنه گوتين، ل به ر چاقين وان بو ئه سمانان هاته بلندكرن، پاشى عه وه كى ته و ژ به ر چاقين وان به رزه كر.

¹⁰ ده مى وان به رى خو ددا چوونا وى بو ئه سمانان، ژ نشكه كى فه دوو زه لامين جلك سپى ب ره خ وان فه ژ پيرفه ديار بوون ¹¹ و گوتنى: «گه لى جه ليليان، بوچى هوين د راوه ستياينه و به رى هه وه ل ئه سمانانه؟ ته فه ته و عيسايه، ته وى بو ئه سمانان هاتيه بلندكرن، دى هوسا قه گه رپته فه، هه روه كو هه وه ديتى دچوو.»

هه لبارتنا كه سه كى ل شوينا يه هوداى

¹² پاشى ژ چيايى دگوتنى چيايى زه يتونان، قه گه رپانه ئورشه ليمى، كو ريبا رۇژه كا شه مبى ^p ژ ئورشه ليمى يى دوير بوو. ¹³ ده مى ته و ب ژور كه فتيه نه باژپرى، سه ركه فتنه ژورا سه رى، ته و ا په ترؤس، يوحه ننا، يه عقوب، ئه ندراس، فيليپوس، توماس، به رتولماس، مه تتا، يه عقوبى كورى حه لفى، شه معونى وه لاتپه روه ر^q و يه هودايى كورى يه عقوبى تيدا دمان. ¹⁴ ته فه هه مى، ل گه ل هنده ك ژنان و مه ريه ما داىكا عيساي و براين وى، ب ئيك دل ل سه ر نقيژان د به رده وام بوون.

¹⁵ د وان رۇژان دا، په ترؤس د ناف باوه رداران دا، كو ژماره بيا وان نيزيكى سه د و بيست كه سان بوو، رابوو و گوت: ¹⁶ «گه لى برا، پيدقى بوو ته و نقيسار ب جه هاتبا، ته و ا پيشوه خت گيانى پيروژ ل سه ر ته زمانى داوود پيغه مبه رى گوتى، سه باره ت يه هوداى، ته وى بوويه ربه رى وان كه سين عيسا گرتى. ¹⁷ ته و ئيك ژ مه ده اته هژمارتن و به ر د قى خزمه تى دا هه بوو.» ¹⁸ (ب پاره يى خرايبا خو زه قيه ك كريبوو، ئينا ل وى زه قيبى كه فته سه ر ديمى خو و زكى وى شه ق بوو و هناقين وى هاته نه ده رى ¹⁹ و هه مى خه لكى ئورشه ليمى ب قى روبدانى زانى، كو ته و زه قى ب زمانى وان ب «هاكلده مخ» هاته بناقكرن، ئانكو «زه قيا خويناى.» ^r) ²⁰ په ترؤس به رده وام بوو و گوت: «چنكو د په رتووكا زه بوورى دا هاتيه نقيسين:

1:1^m لوقا 4:1

4:1ⁿ لوقا 24:49

5:1° لوقا 3:16

12:1^p بو جوهيان يا ره و نه بوو ل شه مبى كه سه ك پتر ژ 1100 مه تران پرتفه بچيت. ل فه ره نه گوكى بنپره: رۇژا شه مبى

13:1^q شه معونى وه لاتپه روه ر بنپره فه ره نه گوكى.

19:1^r مه تتا 27:3-8

«بلا مالا وی کافل بیت

و کەس تیدا نەمینیت.»^s

هەرودەسا:

«بلا ئیککی دی ب ئەرکی وی رابیت.»^t

21-22 ئەقجا پیدقیه ئیک ل گەل مە بۆ رابونا عیسیای بیتە شاهد، کو ژ وان کەسان بیت، ئەوین ب درێژایا دەمی د گەل مە دا بوون، ئەو دەمی خودان عیسیای د گەل مە دا بوراندی، هەر ژ دەمی یوحەننای تافیرکرن دکر، تا وی رۆژا ئەو ژ ناف مە هاتیە بلند کرن.»²³ ئەقجا وان دوو کەس پێشیار کرن، ئیک ژ وان یوسف بوو، ئەوی دگۆتتی بارساباس و ب یوستوس یی نافدار بوو و یی دی مەتیاس بوو. ²⁴ وان نفیژ کر و گۆت: «هەمی خودان تو دلێ هەر مرۆفەکی دزانی، بۆ مە دیار بکە، کا تە کی ژ فان هەردوو زەلامان هەلبژارتیە، ²⁵ دا جەمی یەهودای د قی خزمەت و هنارتیبوونێ دا بگریت، ئەوا یەهودای ژی لادای داکو بچیتە جەمی هەژی خۆ.»²⁶ پشک هاقیت و نافی مەتیاسی دەرکەفت و مەتیاس ئیک ل گەل هەر یازدە هنارتیان هاتە هژمارتن.

گیانی پیرۆز ب سەر هنارتیان دا دەیت

2 ¹ دەمی رۆژا پینجیی^u هاتی، ئەو هەمی پینکفە ل جەهەکی بوون. ² ژ نشکەکی فە دەنگەک ژ ئەسمانان هات هەرودەکو دەنگی هەروباوەکی و ئەو مالا لی روینشتین ژ دەنگی هەروباوی تزی بوو. ³ ئەقجا بۆ وان ئەزمان وەکو گوریا ئاگری دیار بوون و ل سەر هەر ئیک ژ وان بەلاف بوون، ⁴ هەمی ژ گیانی پیرۆز پر بوون و ب زمانین دی دەست ب ئاخفتنی کرن، هەرودەکو گیانی پیرۆز شیان دایە وان.

⁵ ل وی دەمی جوھیی ژ خودی ترس، یین ژ هەمی وەلاتین جیھانی هاتین، ل ئورشەلیمی بوون. ⁶ دەمی ئەو دەنگ هاتی، خەلک ل وان خرفە بوون و مەندەهۆش بوون، چنکو هەر کەسەکی ژ وان گوھ لی دبوو کو ئەو یی ب زمانی وی دئاخفن، ⁷ جیھەتی بوون و گۆتن: «ئەری ئەقین دئاخفن نە خەلکی جەلیلن؟ ⁸ پا

چەوا هەر ئیک ژ مە، ب زمانی وی باژیری لی پەیدا بووی، دبهیسیت؟ ⁹ هەندەک ژ مە ئەشکانینە، میدینە، ئیلامینە، هەندەک ژ ئاکنجیین میژۆتۆتاما، دەقەرا یەهودیایی، هەریمین کەپەدۆکیا، پۆنتۆس، ئاسیا،^v ¹⁰ فیرگیا و پامفیلیا، مسری و دەقەرین لییا ئەوین نیزیکی قەرەوانی و گەلەک میفانین رۆمای یین د ناف مە دا، ¹¹ جوھی و ئەوین بووینە جوھی، هەرودەسا کریتی و عەرەب ژی. ئەم دبهیسین ئەقە یی ب زمانین مە، ل سەر کارین مەزن یین خودی، دئاخفن.»¹² هەمی جیھەتی بوون و هزرین وان ئالۆز بوون و پرسیار ژ ئیکودوو کرن: «رامانا قی چەندی چیه؟»¹³ لی هەندەکان ب سفاکتی فە گۆتن: «ئەو دەسەرخۆشن!»

گۆتارا پەترۆسی

¹⁴ پەترۆس ل گەل هەر یازدە هنارتیان راوەستیا و ب دەنگەکی بلند گۆت: «گەلی جوھیان و هەمی ئاکنجیین ئورشەلیمی، گوھ بدەنە ئاخفتنا من، دا ئەز بۆ هەوہ قی چەندی روھن بکەم. ¹⁵ ئەقە نە دەسەرخۆشن هەرودەکو هوبن هزر دکن، چنکو هیشتا دەمژمیر نەھی سپیدییه. ¹⁶ لی ئەقەیه ئەوا ل سەر زاری یۆئیل پیغەمبەری هاتیە گۆتن:

¹⁷ «خودی دبیژیت ئەز د فان رۆژین دویمایی دا،

دی ژ گیانی خۆ دارپۆمە سەر هەمی مرۆقان

و کچ و کوپین هەوہ دی پەيامان گەهینن

و گەنجین هەوہ دی بینان بینن و پیرین هەوہ دی خەوان بینن.

¹⁸ خۆ ل سەر بەنیین خۆ ژی ژ ژن و زەلامان،

ل وان رۆژان ئەز دی گیانی خۆ دارپۆم

و دی پەيامی گەهینن.

¹⁹ ئەز دی ل ژۆری، ل ئەسمانی، مەندەهۆشیان دیار کەم

و ل ژیری، ل ئەردی، نیشانان،

خوبن و ئاگر و دوکیلەکا زۆر پەیدا کەم.

²⁰ بەری رۆژا گرافی و بەرکەفتی یا خودانی بەیت،

رۆژ دی تاری بیت

^s 20:1 زەبوور 25:69

^t 20:1 زەبوور 8:109

^u 1:2 جەژنەکا جوھیانە. ل فەرھەنگۆکی بنپەر: رۆژا پینجیی.

^v 9:2 ئاسیا مەبەست یی ئاسیا یا بچویکە کو دکەقیتە رۆژئاڤایی ئەنادۆلی.

و دهبیسن، ئەوا ب سەر مه دا رشتی. ³⁴ داوود نه بلند ببوو
 ئەسمانان و ئەو ب خۆ دبێژیت:
 «خودانی گۆته خودانی من:

ل دەستی منی راستی روبینه،

³⁵ تاكو ئەز دوژمنی تە بکەمە تەختەپێ بۆ پێی تە. ^a
³⁶ بلا هەمی خەلکی ئیسرائیلی پشتراست بزانت، کو عیسا ئەوی
 هەو ب خاچی قە هەلاویستی، خودی یی کره خودان و مەسیح
 ژی!»

³⁷ دەمی ئامادەبوویان گوھ ل قی ئاخذنتی بووی، هەر وه کو
 تیرەك ب دلێ وان کەفتی و پرسیار ژ پەترۆس و هنارتیی دی
 کرن و گۆتن: «گەلی برا، ئەم چ بکەین؟» ³⁸ پەترۆسی بەرسقا
 وان دا و گۆت: «ل خۆ بزقن و بلا هەر کەسەك ژ هەو بۆ
 لیورینا گونەهان ب ناخی عیسا مەسیح بەیتە تافیرکرن و دی
 دیاریا گیانی پیرۆز وەرگرت، ³⁹ چنکو سۆز بۆ هەو و زارۆکی
 هەو به و بۆ وان هەمی کەسین دویره، ئەوین خودان خودایی
 مه دی گازی کەتی.» ⁴⁰ پەترۆسی گەلەك شیرەتین دی بۆ
 ئامادەبوویان گۆتن: «خۆ ژ قی نفسی قاری قورتال بکەن!»
⁴¹ ئەو کەسین ئاخذنتا وی ب دلەکی فرە وەرگرتی، هاتنه
 تافیرکرن و ل وی رۆژی نیزیکی سی هزار مرۆف گەهشتنه
 جفاتا وان. ⁴² ئەوان خۆ بۆ گوهداریا وانەیین هنارتیان، ژيانا
 هەقپشکی، کەرکنا نانی و نقیژان تەرخان دکر.

هەقپشکیا باوەرداران

⁴³ گەلەك مەندەهۆشی و نیشان ل سەر دەستی هنارتیان هاتنه
 کرن و ترس کەفتە د ناخ دلێ هەمی مرۆفان دا، ⁴⁴ هەمی
 باوەردار د ئیکگرتی بوون و ئەو د هەمی تشتی وان هەبی دا د
 هەقپشک بوون. ⁴⁵ مال و ملکین خۆ دفرۆتن و بهایی وان ل
 دویش پیدقی یا هەر ئیکی ل سەر خۆ لیکفەدکر. ⁴⁶ ئەو هەر رۆژ
 ب ئیک دل ل سەر کۆمبونێ د پەرستگەهی قە د بەردەوام بوون
 و د مالان دا نان کەر دکر و ب شادی و دلساخی خوارن پیکفە

و هەیف ژێ وه کو خوینی دی سۆر بیت

²¹ و هەر کەسەکی هەوارا خۆ بگەهینیتە ناخی خودانی، دی
 قورتال بیت. ^w

²² گەلی ئیسرائیلیان، گوھی خۆ بدەنه قی ئاخذنتی: عیسا
 ناسیرەبی مرۆفەکه ژ لای خودی قە بۆ هەو هاتیه پەسەندکرن.
 هەر وه کو هوبن دزانن، خودی ل سەر دەستی وی گەلەك خنیر و
 مەندەهۆشی و نیشان د ناخ هەو دا بین کرین. ²³ ئەو، ل دویش
 نەخشەیی قەبر و زانینا پیشوخت یا خودی، رادەستی هەو هاتە
 کرن و هەو ب دەستین خودینەنیاسان خاچ دا و کوشت، ²⁴ ل
 خودی ژ مرنی راکرەقە و ژ ئیشانین مرنی ئازاد کر، چنکو مرن
 نەشیا وی دەستەسەر بکەت. ²⁵ داوود دەربارە وی دبێژیت:

«من هەردەم ل بەرامبەری خۆ خودان ددیت،

چنکو ئەو ل رهخی منی راستییه، داکو ژ جە نەلقییم.

²⁶ ژ بەر وی چەندی دلێ من پر خوش بوو

و ئەزمانی من گەلەك شاد بوو

و دی لەشی من د هیقیان دا ژیت.

²⁷ چنکو تۆ دەررونی من ناهیلییه د ناخ واری مریان ^x دا

و تۆ ناهیلی پیرۆزی تە تووشی رزیوونی بیت.

²⁸ تە ریکین ژيانی بۆ من دانه نیاسین

و دی ب دیدارا خۆ من پر شادی کە. ^y

²⁹ گەلی برا، دی ب ئاشکرای بیژمه هەو، کو بابی مه داوود

بی مری و بی هاتیه قەشارتن و گۆرپی وی تا ئەفرۆ بی مایه ل

نک مه. ³⁰ ئەقجا، ژ بەر کو داوود پیغه مەبەر بوو، دزانی خودی

سویند یا بۆ خواری، کو ئیک دی ژ بنەمالا وی هیت و دی ل سەر

تەختی وی روینیت. ^z ³¹ ئەوی پیشوخت دیت و ل سەر رابوونا

مەسیحی ئاخذت و گۆتوو ئەو د واری مریان دا نەهاتە هیلان

و لەشی وی تووشی رزیوونی نەبوو. ³² خودی ئەف عیسا یه ژ

مرنی ساخ کرەقە و ئەم هەمی بۆ وی راستیی شاهدین. ³³ ئەقجا

عیسا بۆ دەستی راستی بی خودی هاتە بلندکرن و سۆزا گیانی

پیرۆز ژ بابی وەرگرت و ئەو سۆزا دایب ئەفا نوکه هوبن دبین

^{21:2w} 21:28-32

^{27:2x} 27:2 ل فەرهنهنگۆکی بنیره

^{28:2y} 28:2 زه بوور 16:8-11

^{29:2z} 30:2 ساموئیل 7:12-13؛ زه بوور 11:132

^{35:2a} 35:2 زه بوور 110:1؛ تەختەپێ: ئەو تەختەداره بی مرۆف بۆ خوشکرنا جهی پیمان ددانیتە بن پێین خۆ.

دخوار. 47 په سنا^b خودی د کرن و جهی ره زامه ندیا هم میان بوون و خودانی روژانه تهوین قورتال دبوون زیده د کرن.

په ترؤس خوازوکه کئی فالنجی ساخ دکهت

3¹ روژوکه کئی په ترؤس و یوحه ننا ل ده مژمیر سییی پشستی نیشرؤ ل ده می نفیژی سهر دکه فتنه په رستگه هی. 2^ل ده رگه هی په رستگه هی یی کو دگوتنی «ده رگه هی جوان»، زه لامه ک هه بوو ههر ژ زکماکی یی فالنجی بوو، ههر روژ دهاته هه لگرتن و ل ویری ددانا، دا خیران ژ تهوین دهینه په رستگه هی بخوازیت. 3^{ده می دیتی} په ترؤس و یوحه ننا ل بهره ب ژور بکهفن، خیر ژ وان خواست. 4^{په ترؤسی} و یوحه ننا ب هویری بهری خو دایی و په ترؤسی گوتی: «بهری خو بده مه.» 5^{چاچی} وی زل مال وان و ل هیقی بوو، کو خیره کئی ل گه ل بکهن. 6^{ئینا} په ترؤسی گوت: «نه من زیف هه به و نه زپر، لی ته دئی وی دمه ته یی من هه ی: ب ناچی عیسای مه سیحی ناسیره یی رابه و بریقه هره.» 7^{ب دهستی} راستی گرت و راوه ستاند و د جه دا هیز کفته پی و گوزه کین وی، 8^{خو هه لاقیت} و راوه ستیا و دهست ب بریقه چوونی کر و ل گه ل وان چوو په رستگه هی و د نا ف دا دگه ریا، خو دهه لاقیت و په سنا^c خودی دکر. 9^{هه میین} تاماده دیت تهو یی بریقه دچیت و په سنا خودی دکهت، 10^{نیاسی} کو تهو خوازوکه یی ل بهر «ده رگه هی جوان» یی په رستگه هی دروینشت، ژ بهر چی رویدانی حیبه تی و مهنده هوش بوون.

گوتارا په ترؤسی د په رستگه هی دا

11^{ده می تهوی} بهری نوکه فالنجی د نا ف تهیوانا په رستگه هی دا، تهوا ب «تهیوانا سلیمان» ناقدار، په ترؤس و یوحه ننا بهر نه ددان، گه له ک ژ خه لکی ب لهز و حیبه تی ل ده ورو بهرین وان خرچه بوون. 12^{ده می په ترؤسی} تهف چهنده دیتی، گوته وان: «گه لی ئیسرا ئیلیان، بوچی هوین ب چی چهندا رویدای حیبه تی

دین؟ و بوچی هوین وه سا بهری خو دده نه مه، ههروه کو مه ب شیان و خودی ترسیا خو وه کر بیت، کو تهف زه لامه بریقه بچیت؟ 13^{خودایی ئیبراهیمی} و خودایی ئی سحاقی و خودایی یه عقوبی، خودایی بابکالین مه، خزمه تکاری خو^d عیسا پایه بهرز کر، یی کو هه وه دایه دهستی پیلاتوسی و مانده ل^e کری، ده می وی دقیا عیسای تازاد بکهت. 14^{هه وه یی} راست و پیرو ز مانده ل کر و داخواز کر میر کوژه ک بو هه وه بهیته تازاد کرن. 15^{هه وه ژ یاندر} کوشت، لی خودی ژ نا ف مریان راکر. تمه ل سهر چی چهندی شاهدین. 16^{ژ ته گه ری} باوهری ب ناچی وی، تهف که سی هوین دینن و دنیاسن ب هیز کفته. ناچی عیسای تهو بهیز ئیخست. باوهری ئینانی ب وی تهف ساخله میه ل بهر چاچین هه وه همیان دایی.

17^{گه لی برا،} تهز دزنام هه وه و سهرؤکین هه وه ب نه زانین تهف کریاره ل گه ل عیسای کر، 18^{لی خودی} تهو چهندا پیشوهخت ل سهر ده چی هه می پیغه مبه رین خو راگه هاندی ب جه ئینا، کو مه سیح دی تازاری کیشیت. 19^{تهفجا} ل خو بزقرن و بو خودی فه گه رنه فه دا ل گونه هین هه وه بهیته بورین، 20^{دا} ده مین فه گه شبوونی ژ دهف خودانی بهین و مه سیحی بو هه وه بهنیریت، تهوی ژ بهری وهره بو هه وه هاتیبه دانان، کو عیسایه. 21^{فهره} تهو ل ته سمانان بهیته وهرگرتن، تا ده می نویکرنا هه می تشتان، ههروه کو خودی ب رییا پیغه مبه رین خو یین پیرو ز ژ کهفن دا گوتی. 22^{مووسای} گوت: «خودان خودایی هه وه، دی ژ نا ف براین هه وه پیغه مبه ره کئی وه کو من هنیریت. ب هه می تشتین دپیژته هه وه، گوهداریا وی بکهن. 23^{تهو که سی} گوهداریا وی نه کهت، دی ژ نا ف ملله تی هیته فه قه تاندن و ژنا فبرن.» 24^{هوسا} هه می پیغه مبه ران ژ ساموئیلی بگره تا وان که سین ل دویف وی هاتین ل سهر قان روژان پیشینی کرن. 25^{هوین} کورین پیغه مبه ران و وی په یمانینه، تهوا خودی ل گه ل بابکالین مه گری دای ده می گوتیه ئیبراهیمی: «ب دوینده ها^g

47:2^b مدح و سنا

8:3^c مدح و سنا

13:3^d د په یمانا کهفن دا، «خزمه تکاری خودانی» نافونیشانه که بو مه سیحی. بنیره: ئیشایا 1:42؛ 13:52

13:3^e ئینکار

23:3^f گوتارا مووسای 15:18، 19

25:3^g نه سل یان زوریه ت

13 دهمی ټوین کوم بووی، ویره کیا پترؤسی و یوحه نای دیتی و تی ټینایه دهر کو ټو د نه خوانده وار و ټاسایینه، حیبه تی بوون و وان زانی کو ټو ل گهل عیسای بوون. 14 لی ژ بهر کو وان ټو مروقی ساخ بووی دیت ل گهل پترؤس و یوحه نای یی راهه ستیای، وان چ تشت نه بوو پی بهرستی بدن. 15 ټه فجا فرمان ل وان کر کو ژ جقاتی دهرکفن، دا پرسیارا خو ب ټیکودوو بکن. 16 گوتن: «ټم چ ل ټان ههردوو مروټان بکهین؟ چنکو بو هه می خه لکی ټورشه لیمی یا دیاره، کو نیشانه کا مهزن ل سر دهستی وان یا هاتیه کرن و ټم نه شیین مانده ل بکهین! 17 لی دا ټه تشت د ناټ ملله تی دا پتر به لاف نه بیت، دا گه فا لی بکهین، داکو ژ ټه ټرو پیغه به حسنی فی ناټی ل نک چ که سان نه کهن.» 18 ټه فجا گازی وان کرن و فرمان ل وان کر کو چیناییت ټو ب ناټی عیسای باخفن و خه لکی فی بکهین، 19 لی پترؤسی و یوحه نای گوتی: «مال بهرامبری خودی کیز دروستتیره، ټم گوهداربا هه وه، یان یا خودی بکهین؟ هوین بریاری بدن، 20 چنکو ټم نه شیین ټو تشتین مه دیتین و گو ه لی بووین نه بیژین.» 21 پشتی کو پتر گه ف لی کرین، ټو بهردان. ژ بهر خه لکی چ ری نه دیتن سزا بدن، چنکو هه میان ژ بهر تشتی چیبوی په سنا خودی دکر، 22 ژ بهر کو ټو زه لامی نیشانا ساخه میی لی دیار بووی ژ چل سالی بوری بوو.

نقیضا باوهداران

23 دهمی پترؤس و یوحه نای ټازاد کرین، ټه گه پراننه نک هه قالین خو و ټو ټاخفتنن سهرؤکین کاهنان و ریسه پیان گوتینی بو وان گوتن. 24 دهمی وان ټه ټه بهیستی، ب ټیک دل داخواز ژ خودی کرن و گوتن: «هه ی خودانی بالادست، ټافرینده ری ټهرد و ټسمان و ده ریا و هه می تشتین تیدا، 25 هه ی ټو ټه ب گیانی پیروز ل سهر ټه زمانی بابی مه داوودی خزمه تکاری خو گوتی:

«بوچی ملله ت هار بوون

و خه لکی پیلانین خرش گیران؟

26 سهرؤک و پاشایین ټهردی کوم بوون و هه ټه پیمان کر،

دا بهرهنگاریا خودانی و مه سیحی وی بکهن.»^ج

ته، هه می ملله ټین ټهردی دی ټینه بهرکه تدار کرن. 26 خودی خزمه تکاری خو ژ ناټ مریان راکر و ل بهراهی بو هه وه هنارت، داکو هه ر ټیک ژ هه وه ژ کارین وی یین نه باش ټه گه پرینیت و هوسا هه وه بهرکه تدار بکه ت.»

پترؤس و یوحه نای جقاتی

4¹ دهمی پترؤس و یوحه نای بو ټاماده بوویان دټاخفتن، هنده ک کاهن و سهرؤکی زیره فانین په رستگه هی و سه دوقی هاتنه نک² و گه له ک پی دلگران بوون، چنکو خه لک فی دکر و ټاگه هدار دکر، کو رابوونا مریان راستیه که ب ریکا رابوونا عیسای هاتیه سه لماندن. 3 ټینا ههردوو گرتن و هه تا روژا پاشتر هاقیتنه د زیندانی دا، چنکو دهم ټیقار بوو. 4 لی گه له ک ژ وان ټوین گو ه ل په یقی بووین، باوهری پی ټینان و ژماره یا باوهداران گه هشته نیزیکی پینج هزار زه لامان. 5 ل روژا پاشتر ل ټورشه لیمی سهرؤکین جو هیان و ریسه پی و ماموستایین دستوری کوم بوون، 6 هه نانی سهرؤک کاهن، قه یافا، یوحه نای، ټه سه که ندهر و هه می که سین ژ بنه مالا سهرؤکین کاهنان ل گهل وان بوون، 7 پترؤس و یوحه نای ناټه ندی راهه ستانندن و پرسیار ژی کرن: «هه وه ب هیز و ناټی کی ټه کاره کر؟» 8 هنگی پترؤس ژ گیانی پیروز پر بوو و بهر سقا وان دا: «گه لی سهرؤکین ملله تی، گه لی ریسه پیان، 9 ټه گه ر ټه ټرو لیپر سین ل گهل مه بهیته کرن ژ بهر وی چاکیا ل مروقی نه ساخ هاتیه کرن، کا ب چ ساخ بوویه، 10 بلا هوین هه می و گشت ملله تی ټیسرایلی ژی بزنان، کو ب ناټی عیسای مه سیح یی ناسیره یی، ټه وی هه وه خاچ دای و ټه وی خودی ژ ناټ مریان راکری، ټه ژ زه لامه ل بهرامبری هه وه ساخه لم راهه ستیاییه. 11 ټه ټه

ټه بهر، ټه وی ژ لای پی هه وه هوستایان ټه هاتیه ره تکر،

پی بوویه بهری بنیاتی.^h

12 قورتال کرن ژ وی پیغه تر ب دهستی که سه کی دی نینه، چنکو چ ناټین دی د بن ټسمانی ټه بو مروټان نه هاتینه دان، کو دټیت ټم پی قورتال ببین.»

11:4^h زه بوور 22:118

16:4ⁱ ټینکار

26:4ⁱ زه بوور 2-1

27 چنکو ب راستی هیرو دیس و پیلاتوسی پونتی د فی باژیری دا ل گهل ملله تان و خه لکی ئیسرا ئیلی ژی، دژی خزمه تکاری ته یی پیروژ عیسای ته وی ته زهیت کری^k راوه ستیان،²⁸ داکو هر چ تشتی ژ بهری نوکه دهستی ته و حزا ته نه خشه بو کیشای بکه ن. 29 خودان، نوکه بهری خو بده گه فین وان و شبانی بده به نین خو، دا تم تاخفتنا ته ب ویره کی به لاث بکه ن. 30 دهستی خو دریز بکه، دا ب ناچی خزمه تکاری ته یی پیروژ عیسای، خه لک ژ نه خوشیان ساخ بن و نیشان و مهنده هوشی بهینه کرن. 31 پشتی وان نشیژ کری، جهی ته وی لئ کوم بووین هه ژیا و هه می ژ گیانی پیروژ پر بوون و ب ویره کی په یفا خودی رادگه هاند.

ژبانا هه فیشکاتیا باوه رداران

32 جقاتا باوه رداران ئیک دهر وون بوون و که سه کی ژ وان نه دگوت، کو تهو تشتین وی هه یین بو وی ب تنینه، لی د هه می تشتان دا د هه فیشک بوون. 33 هنارتیان ب هیزه کا مه زن بو رابونا خودان عیسای شاهه بی دکر و که ره مه کا مه زن ب سه ر وان دا هاتبوو. 34 که سه کی پیدتی د نا ف وان دا نه بوو، چنکو هه ر ئیکی زه قیه ک یان خانیه ک هه با دفرۆت و بهایی وی دئینا 35 و ددانا بهر پیین هنارتیان و ل سه ر هه می که سین پیدتی و ل دویت پیدقیان به لاث دکر. 36 یوسقی ژی، ته وی هنارتیان دگوتی بارناباس ئانکو «هانده ر»،¹ کو لیقیه کی خه لکی قورسی بوو، 37 زه قیه ک هه بوو فرۆت و بهایی وی ئینا و دانا بهر پیین هنارتیان.

هه نایا و سه فیرا

5¹ لی زه لامه کی ناچی وی هه نایا بوو، ل گهل هه فینا خو سه فیرایی، زه قیه ک فرۆت² و هنده ک ژ بهایی زه قی ب ئاگه هداریا وی بو خو هه لگرتن و ته وی مای ژی ئینا و دانا بهر پیین هنارتیان. 3 ئینا په ترۆسی گوتی هه نایا: «ته بچی هیلای ئیلیس دل ته تزی بکه ت، دا تو دره وی ل گیانی پیروژ بکه ی

و هنده ک پارهیین زه قی بو خو هه لگری؟⁴ بهری فرۆتتا وی زه قی، ما تهو نه یا ته بوو؟ و پشتی فرۆتتا وی، ما بهایی وی نه د دهستی ته دا بوو؟ بچی ته د دل خو دا قیا فی چهندی بکه ی، ته دره و ل خه لکی نه کر، به لکو ته ل خودی کر!»⁵ گاغا هه نایای گو ه ل فی تاخفتنی بووی، که فته ئه ردی و مر، ترسه کا مه زن ب سه ر وان هه میان دا هات، تهوین ته ف تشتت بهیستی. 6 هنده ک گه نجان هه نایا کفن کر و بره ژ درقه و فه شارت. 7 پشتی سی ده مزیران هه فینا هه نایای هات و تهو نزانی چ رویدایه. 8 په ترۆسی پرسیار ژی کر: «ته ری بیزه من هه وه زه قی ب فی بهایی فرۆتیه؟» ئینا به رسف دا: «به لی، ب فی بهایی.» 9 په ترۆسی گوتی: «بچی هوین ل سه ر تاقیکرنا گیانی خودانی ل گهل ئیک ریککه فتن؟ ئها ته فه پیژنا تهوین هه فینا ته فه شارتی یا ل بهر درگه هی دهیت، دی ته ژی هه لگرن و به نه ژ درقه!»¹⁰ د گاچی دا تهو ژی که فته به ری پیین په ترۆسی و مر. ده می گه نج ب ژور که فتن و دیتی یا مری، تهو ژی هه لگرت و ب ره خ هه فینا وی فه فه شارت. 11 ترسه کا مه زن ب سه ر هه می که نیسه یی و هه می تهوین ته ف نوچه گو ه لی بووین دا هات.

هنارتی گه له کان ساخ دکهن

12 ل سه ر دهستی هنارتیان گه له ک نیشان و مهنده هوشی د نا ف ملله تی دا ده اتنه کرن. تهو هه می ب ئیک دل ل تهو انا سلیمان کوم دبوون¹³ و که سه کی ژ تهوین ماینه ژ درقه، ویره کی نه بوو بگه هیته وان، لی خه لکی ریژ لی دگرت¹⁴ و ژماره یا تهوین باوه ری ب خودانی دئینا، هیشتا زیده تر لی ده ات، ژن و زه لام کوم ب کوم ده اتن،¹⁵ هه تا خه لکی نه ساخین خو دئینانه کولان و جادان و ددانانه سه ر ته خت و نقینان داکو ده می په ترۆس دبوریت، ب کیماسی سیبه را وی ب هنده ک ژ وان بکه قیت. 16 خه لک ژ باژیری دهوروبه ری ئورشه لیمی ژی خر فه دبوون، نه ساخ و تهوین ژ لایی گیانین پیس فه ده اتنه ئازاردان دئینان و هه می ساخ دبوون.

¹ 27:4^k زهیتکرن هیمایه کو خودی تهو هه لبارت و گیانی پیروژ رشتنه سه ر وی. ل فهره نگوکی بنیره: زهیتکرن

² 36:4^l «بارناباس» ب زمانی ئارامی ئانکو «کورئ هاندانی» کو تهو یی که سین دلشکهستی و بارگرانان هان دده ت.

ددهین، ههروهسا گیانی پیرۆز ژ یی کو خودی دابه وان کهسین
گوهداریا وی دکهن شاهدهیی ددهت.»

³³ دهمی کۆمبویان گوھ ل فی ئاخفتنی بووی، تۆره بوون و
بریار دا هنارتیان بکوژن. ³⁴ لی ئیک ژ ئەندامین جقاتی ناخی
وی گه مالا ئیل بوو، هه می خه لکی ریز لی دگرت و مامۆستایی
دهستووری بوو و ژ لایه نگرین فهریسیان بوو، راهه ستیا و فهران
دا کو هنارتیان بو ده مه کی بیه نه ژ ده رفه. ³⁵ گۆته کۆمبویان:
«گه لی ئیسرا ئیلیان، هشیار بن ل سهر وی کار ی هه وه ل به ره ل
فان که سان بکه ن. ³⁶ به ری ده مه کی کیم توداس رابوو و گۆتی
ئه ز مرۆقه کی مه زهم، ئینا چوار سه د زه لام ب دو یف که فتن، لی
هاته کوشتن و دیشه لانکین وی به لاث بوون و بزاقا وان نه ما.
³⁷ پشتی هنگی، ل ده می سهر ژمیر کرنی، یه هو دایی جه لیلی
رابوو و گه له ک مرۆف د سهر دا برن و ب دو یف خو ئیخستن، لی
ئه و ژ ی ژ نا ف چوو و دیشه لانکین وی به لاث بوون. ³⁸ ئەشجا
نوکه ئەز هه وه ئاگه هدار دکهم، کو هوین خو ژ فان مرۆقان بدنه
پاش و به یلنه ب تنی. ئەگه ر ئەو بیر و باوه ری یان ئەف کاره ژ
لای مرۆقان فه بیت، دی هیتته هه رفاندن. ³⁹ لی ئەگه ر لای
خودی فه بیت، هوین نه شین ل به رامبه ر راهه ستن، چیدبیت ل
دویمای ده رکه قیت هوین یی دژی خودی شه ری دکهن.»
ئینا ئەندامین جقاتی ب ئاخفتنا وی قاییل بوون ⁴⁰ و هنارتی
ئینان و قامچی دان و فهران لی کر، کو ب ناخی عیسی
فیربوونی نه که ن و پاشی ئازاد کرن. ⁴¹ ئەشجا هنارتی ب
دلخۆشی ژ جقاتی ده رکه فتن، چنکو ئەو ل وی باوه ری بوون،
کو بو وان شانازیه ژ به ر ناخی عیسی به یته فه یته کرن.
⁴² ئەوان هه ر رۆژ ل په رسته گه هی و ل مالان خه لک فیر دکر و بی
راهه ستیان مزگینی ددا کو مه سیح، عیسیایه.

هه لبژارتنا هه فت که سان بو هاریکاریا هنارتیان

6 ¹ ل وان رۆژان، ده می شاگرد مشه دبوون، جو هیین
یونانی ⁿ نه رازیبوونا خو ل سهر عیبرانیان دیار کر، چنکو
بیژنین وان د هاریکاریین رۆژانه دا ده اتنه پشت گو ه ئیخستن.
² ئینا هه ر دوا زده هنارتیان گازی کۆما شاگردان کر و گۆتنی:
«یا باش نینه، ئەم په یفا خودی به یلین داکو هاریکاریان به لاث

هنارتی ب خرابی ده یته ته نگا ف کرن

¹⁷ ئینا سه رۆک کاهنی و ئەو که سین د گه ل دا، کو ژ لایه نگرین
سه دو قیان بوون، ژ چا فپیرانه بوونی تزی بوون. ¹⁸ هنارتی گرتن
و هافیتته د زیندانا گشتی دا، ¹⁹ لی ب شه فی فریشته یه کی
خودانی ^m ده رگه هین زیندانی فه کرن و به ردان و گۆته وان:
²⁰ «هه رن، ل په رسته گه هی راهه ستن و هه می په یما فی ژ یانی
بو خه لکی فه گیرن.» ²¹ ئینا وان گوهداری کر و ل گه ل ئەلندی
چوونه په رسته گه هی و ده ست ب فیر کرنا خه لکی کر.
ب داخوازا سه رۆک کاهنی و ئەوین د گه ل دا جقاتی کۆمبونه ک
گری دا، هه می ره سه پیین گه لی ئیسرا ئیل لی ئاماده بوون و
فهران دا کو هنارتیان ژ زیندانی بو بین، ²² لی ده می زیره فان
چوونیی، د زیندانی دا نه دیتن، ئینا زفرینه فه و ئەف چه نده
راگه هاند. ²³ گۆتن: «مه دیت ده رگه هین زیندانی ب موکی
دگرتینه، زیره فان ژ ی ل به ر ده رگه هان د راهه ستیایه، لی گا فا
مه فه کرین، مه که سه ک د ژۆر فه نه دیت.» ²⁴ ده می سه رۆکی
زیره فانین په رسته گه هی و سه رۆکین کاهنان گو ه ل فی ئاخفتنی
بووی، ل دۆر فی چه ندی هزیرن وان ئالۆز بوون، کا دویمایا فی
چه ندی دی چ بیت! ²⁵ پاشی زه لامه ک هاته جقاتی و گۆت: «ئه و
زه لامین هه وه کرینه د زیندانی دا، ئەها نوکه ل په رسته گه هی د
راهه ستیایه و یی خه لکی فیر دکهن!» ²⁶ ئینا سه رۆکی زیره فانان
و زه لامین خو چوون و هنارتی ئینان یی کو هیز ی ل گه ل ب کار
بینین، ژ تر سین ملله تی داکو به رباران نه که ن.

²⁷ ده می ل ویری ئاماده کرین، ل به رسینگ جقاتی راهه ستاندن
و سه رۆک کاهنی پرسیار ژ ی کر ²⁸ و گۆت: «مه فهرانه کا
دژوار ل هه وه کر، کو هوین ب فی ناخی فیر کرنی نه که ن، لی
ئه فه هه وه ئور شه لیم ب فیر کرنا خو تزی کر و هه وه دقیت مه
ب رشتنا خوینا وی گونه هبار بکه ن!» ²⁹ په ترۆس و هنارتیان
به رسف دا: «پیدقیه گوهداریا خودی به یته کرن نه یا مرۆقان!
³⁰ خودایی بابکالین مه عیسا راکه رفه، ئەوی هه وه ب داری فه
هه لایه ستی و کوشتی ³¹ لی خودی ل ده ستی خو یی راستی
دانا و کره سه رۆک و قورتالکه ر، دا ئیسرا ئیلیان ژ گونه هین وان
فه گه ربیت و لی ببوریت ³² و ئەم شاهده یی ل سه ر فی چه ندی

^{5m} 19: ل فیری «خودان» جه ناخی خودیه، ل فه ره نه گۆکی بنیره په یفا خودان

¹ 6: 1 جو هیین یونانی: ئەون یین ژ ده رفه ی ئه ردی ئیسرا ئیلی دژیان و ب زمان یونانی دئاخفتن.

بکھین. ³ ئەقجا گەلی برا، د ناڤ خۆ دا حەفت زەلامان ھەلبژێرن
 کو ناڤودەنگین وان یێ باش بیت و دپەر بن ژ گیانی پیرۆز و
 ئاقلەندیی، دا وان دانینە سەر فی کاری. ⁴ لێ ئەم دێ ل سەر
 نڤیژان و خزمەتا پەیفی د بەردەوام بین. ⁵ ئەف پینیارە ب
 دلێ ھەمی جەماوەری بوو، وان ژێ: ستیقانۆس، زەلامەکی
 پری باوەری و گیانی پیرۆز، ھەرەسا فیلیپوس، پروخوس،
 نیکانور، تیمون، پەرمیناس و نیقولائوس ئەنتاکایی ئەوی بوویە
 جوھی ھەلبژارتن. ⁶ جەماوەری ئەف ھەر حەفتە ل بەرامبەر
 ھنارتیان راوەستاندن، ھنارتیان ژێ نڤیژ کرن و دەستین خۆ دانانە
 سەر وان. ⁷ ئینا پەیفی خودی پتر بەلاڤ دبوو و ژمارەبا شاگردان
 ل ئورشەلیم گەلەک زیدە دبوو، ھەرەسا گەلەک ژ کاھنان
 ملکہچی باوەری بوون.

گرتنا ستیقانۆسی

⁸ ستیقانۆس پەر ژ کەرەم و ھیزی، مەندەھۆشی و نیشانین
 مەزن ل ناڤ مللەتی دکر، ⁹ لێ ھندەک جوھیین «کنیشتەیا
 تازادکریان» ژ قەیرەوانی و ئەسکەندەری، ل گەل ھندەکین دی ژ
 ھەربەین کیلیکیا و ئاسیا رابوون و گەنگەشە ل گەل ستیقانۆسی
 کر. ¹⁰ لێ ئەو نەشیان ل بەر ئاقلەندیا وی و ئەو گیانی پێ
 دئاخفت راوەستن. ¹¹ ئەقجا وان ھندەک زەلام بەرتیل کرن دا
 بیژن: «مە گوھ ل ستیقانۆسی بوو دەربارە موسای و خودی
 کوفری دکر.» ¹² ھۆسا وان مللەت، رېھسپی و مامۆستایین
 دەستووری ل ستیقانۆسی ئارانن. ئەقجا گرت و ئینا جقاتی ¹³ و
 ھندەک شاھدین دەرەین ئینان و گۆتن: «ئەقە بەردەوام ئاخفتنا
 دژی پەرستگەھی و دەستووری موسای دبیژیت، ¹⁴ چنکو
 مە گوھ لێ بوو یێ دبیژیت، کو عیسایی ناسیرەیی دی فی
 پەرستگەھی ھەرفینیت و ئەو داب و نەرتین مە ژ موسای
 وەرگرتین دی گوھۆریت.» ¹⁵ دەمی ئەوین ل جقاتی روینشتی
 بەری خۆ دایە دیمی وی، دیتن ھەرەکو دیمی فریشتەیه.

ئاخفتنا ستیقانۆسی ل جقاتی

7 ¹ ئینا سەرۆککاهنی پرسیار ژ ستیقانۆسی کر: «ئەری
 ئەف چەندە راستە؟» ² بەرسقا وی دا: «گەلی باب و برا،
 گوھی خۆ بدەنە من: دەمی بابی مە ئیبراھیم ل میژۆتامیا،
 بەری بچیتە حەرانی و لێ بژیت، خودایی مەزن بو وی دیار بوو
³ و گۆتی: «ھۆز و ئەردی خۆ بەیلە و ھەرە وی جھێ ئەز بەری
 تە دەمی.» ⁴ ئینا گوھداری کر و ژ ئەردی کلدانیان دەرکەفت
 و ل حەرانی ئاکنجی بوو، ما ل ویری ھەتا بابی وی مری و
 خودی ئینایە فی ئەردی ھوین نوکە لێ دژین. ⁵ خودی ل ویری
 چ میرات، خۆ جھێ پینەکی ژێ نەدایین. ل وی دەمی یێ بی
 کور بوو و خودی پەیمان دایین، کو دی فی ئەردی دتە وی و
 وی دویندەھا ⁶ ل پشتی وی دەیت. ⁶ خودی گۆت کو دویندەھا
 وی دی ل وەلاتەکی بیانی ئاوارە بن و ئەو خەلک دی وان کەنە
 بەنی و بو دەمی چوار سەد سالان تەپەسەر کەن. ⁷ ھەرەسا
 گۆت: «لێ ئەز دی وی مللەتی سزا دەم، ئەوی وان دکەتە
 بەنیین خۆ، پشتی ھنگی دی دەرکەفن و دی ھین ل فی جھی
 من پەریسن.» ⁸ ⁹ ئینا خودی پەیمان سونەتکرنی دا ئیبراھیمی،
 ئەقجا دەمی ئیسحاق ژبووی، ل رۆژا ھەشتی ژ ژیی وی سونەت
 کر، ئیسحاقی ژ یەعقوب ژبوو و یەعقوبی ژ یەھەر دوازە
 بابکال.
⁹ ئینا بابکالان چاف ب یوسفی رانەبوون و فرۆت و ل مسری
 بوو بەنی، لێ خودی د گەل دا بوو ¹⁰ و ژ ھەمی نەخۆشیین ب
 سەری ھاتین قورتال کر و ئاقلەندی و چاکی ل نک فیرعەونی
 پاشایی مسری دانن، فیرعەونی ژێ ئەو ل سەر مسری و ھەمی
 سامانی خۆ کرە دەستەلاتدار. ¹¹ پشتی ھنگی کولب کەفتە د
 مسر و کەنعانی دا و تەنگاڤیەکا مەزن ب سەر ھەمیان دا ھات،
 ئینا بابکالین مە نەشیان خواری پەیدا بکەن. ¹² دەمی یەعقوبی
 بەیستی، کول مسری گەنمی ھەمی، وی بو جارا ئیکتی بابکالین
 مە ھنارتنە ویری. ¹³ دەمی بو جارا دووی ھنارتین، یوسفی
 خۆ بو وان دا نیاسین و بنیاتی یوسفی بو فیرعەونی دیار بوو،
¹⁴ ھنگی یوسفی ھنارتە ب دویث بابی خۆ یەعقوبی و بنەمالا

3:70 دەستپیکرن 1:12

5:7P نەسل یان زوریەت

7:79 دەستپیکرن 15:13-14

31 دهمی موسای ئەف دیمەنە دیتی، حیبەتی بوو و خو نیزیك کر دا بزانیات کا ئەو چیه، ئینا گوھ لی بوو دەنگی خودانی یی گازی دکەتی: 32 ئەز خودایی بابکالین تەمە، خودایی ئیبراھیمی و ئیسحاقی و یەعقوبی، ئەفجا موسا لەرزى و نەویریا بەری خو بدەتی. 33 ئینا خودانی گۆتی: «پیلایین خو بئێخە، چنکو ئەو جھێ تو لی راوەستیایی ئەردەکی پیرۆزە، 34 من باش تەپەسەریا گەلی خو د مسری دا دیت و گوھ ل نالینین وان بوو، ئینا ئەز هاتمە خوار، دا وان رزگار بکەم. هەلۆ، ئەز دی تە هنیرمە مسری.»^r

35 ئەفە ئەو موسایە ئەوی وان رەتکری و گۆتی: «کی تو ل سەر مە کریه سەرۆک و دادقان؟» هەر ئەو یی خودی وەک سەرۆک و رزگارکەر هنارتی، ب ریکا فریشتەیی بو وی د ناف تراشی را دیار بووی. 36 ئەوی گەلی خو دەرتینا، ل مسری و ل دەریایا سۆر و چل سالان ل بیابانی نیشان و مەندەهۆشی دکرن. 37 ئەفە ئەو موسایە ئەوی گۆتیە ئیسرائیلیان: «خودی دی پیغەمبەرەکی وەکو من ژ ناف براین هەو هنیريت»^s 38 و ئەفە ئەو بوو ئەوی د جقاتی دا ل بیابانی، فریشتە ل سەر چیایی سینا ل گەل وی ئاخفتی و ل گەل بایین مە بوو، ئەوی پەیقین ژباندار وەرگرتین، داکو بگەهینیتە مە. 39 لی بایین مە نەدقیا گوهداریا وی بکەن، بەلکو ئەوان ئەو لادا و دلج وان دچوو یی بو مسری فەگەرەنەفە. 40 گۆتنە هارونی: «بو مە هەندەک خوداوەندان چیکە، داکو ل پینشیا مە بچن، چنکو ئەم نزانین چ ل موسای هاتیە، ئەوی ئەم ژ ئەردی مسری دەرتیخستین!»^t 41 ل وان رۆژان پووتەکی^t ل سەر شیوہیی گۆلکی چیکر و قوربانەک بو پیشکیش کر و شادی ب کاری دەستین خو کر. 42 ئینا خودی پشتا خو دا وان و هیلا ستیرین ئەسمانی بپەرتسن، هەرودەکو د پەرتووکا پیغەمبەران دا هاتیە نقیسین:

«گەلی ئیسرائیلیان، ئەری هەو ب درێژایا فان چل سالان د بیابانی دا قوربان و پیشکیشی بو من داینە؟»

وی را، کو ئەو حەفتی و پینج کەس بوون. 15 ئینا یەعقوب خوارکەفتە مسری و ل ویری ئەو و بابکالین مە مرن. 16 پاشی فەگواستنە شەخەمی و ل وی گۆری هاتنە فەشارتن، ئەوی ئیبراھیمی ژ کورپن حەموری ل شەخەمی ب کۆژمەکی پارە کری.

17 دەمی بجەهاتنا سۆزا خودی دایە ئیبراھیمی نیزیك دەبوو، خەلک ل مسری بەرەف زیدەبوونی فە دچوون. 18 پاشی پاشایەکی نوی بو مسری هات و چ ژ یوسفی نەدزانی، 19 ئینا بیبەختی ل گەلی مە کر و بایین مە ئیشاندن تا نەچار کرین، کو دەست ژ زارۆکین خو بەردەن، دا بمرن. 20 ل وی دەمی موسا ژ دایک بوو و گەلەک ژ لای خودی فە یی بەرکەفتی بوو و دایک و بایین وی بو دەمی سی هەیفان ل مالا خو ب خودان دکر، 21 لی ل دویمایی ئەو نەچار بوون، کو بەیلن. ئینا کچا فیرعەونی ئەو قورتال کر و هەرودەکو کورپی خو ب خودان کر. 22 موسا فییری هەمی زانین و ئاقلەمەندیین مسری بوو و د کار و ئاخفتین خو دا، مرۆفەکی ژبھاتی بوو.

23 دەمی ژیی وی بوویە چل سال، دلج وی گۆتی سەرەدانا براین خو، مللەتی ئیسرائیل، بکە. 24 دیت ستەم یا ل ئیکی دەپتە کرن، ئینا بەرەفانی ژی کر و تولا وی ستاند و ئەوی مسری کوشت. 25 موسا د وی هیقی دا بوو، کو براین وی تیبگەن، دی خودی وان ل سەر دەستین وی قورتال کەت، لی ئەو تینەگەشتن 26 و ل رۆژا پاشتر موسای دوو ژ وان دیتن یی شەری دکەن، ئینا بزاق کر وان پیک بینیت و گۆت: «هوین برانە، بۆچی هوین زۆرداری ل ئیکودوو دکەن؟» 27 ئینا ئەوی زۆرداری ل هەمللەتی خو دکر، موسا پالدا رەخەکی و گۆتی: «کی تو ل سەر مە کریه سەرۆک و دادقان؟» 28 تە دقیت من ژی بکوژی هەرودەکو تە دوھی ئەوی مسری کوشتی؟» 29 دەمی موسای ئەفە بەیستی، رەفی و چوو دەفەرا مەدیەنی و وەکو بیانیەک ل ویری ژیا و دوو کور بوون.

30 پشتی چل سال بورین، دەمی موسا ل بیابانا چیایی سینا، فریشتەیهک بو وی د ناف گوربا ئاگری تراشەکی را دیار بوو،

7^t:30-34 دەرکەفتن 10-1:3

7^s:37 گۆتارا موسای 15:18

7^t:41 صەنەم

43 نهخپړ، لى هه وه خپه هتا موله خى^u و ستيرا خوداوه ندی خو
رهمفانى^v هه لگرتن،

54 ده می کومبوویان گو ه ل تاخفتنا ستیقانووسی بووی، کینی
دلی وان گرت و ددانین خو هسین. 55 لى ستیقانووس ژ گیانی
پیروزی پر بو، تهوی بهری خو دا تهسمانان، ئینا مه زنا هیا
خودی دیت و دیت کو عیسا ل دهستی خودی یی راستی یی
راوه ستیایه. 56 گوت: «تهفه تهز یی تهسمانی فه کری دینم و
کورپی مرؤف^l یی ل دهستی خودی یی راستی راوه ستیایه!»
57 ئینا تهوان ب دهنگه کی بلند گازی کر و گو هین خو گرتن و
پیکفه هیرشه ک ئینانه سهر⁵⁸ و ده ریخسته ژ ده رفه ی باژپری
و ده ست هاقیتنه بهر باران کرنا وی و شاهدان جلکین خو ل بهر
پیین گهنجه کی دانان، ناقی وی شائول بو. 59 ل ده می تهوان
ستیقانووس بهر باران دکر، تهوی گازی دکر «خودان عیسا، گیانی
من وهرگره.» 60 پاشی چوکفه دان و ب دهنگه کی بلند کره
گازی: «خودان، تهفی گونه هی ل سهر وان نهگره!» تهفه گوت
و نشست^z.

1 شائول ژی ل سهر کوشتنا ستیقانووسی یی رازی بو.

8

که نیسه دهیته تنگاکرن

ههر د وی روژی دا که نیسه ل تورشه لیمى تووشی
ته په سهریه کا دژوار بو. ژلی هنارتیان هه می باوه ردار ل
دهقرین یه هودیایى و سامه رایى به لاف بوون. 2 هنده ک زه لامین
ژ خودی ترس ستیقانووس فه شارت و گه له ک بو وی گریان.
3 شائولی بزاز دکر کو که نیسه یی ژ ناف بهت. تهو مال ب
مال دگه ریا، ژن و زه لام رادکیشان و دهاقیتنه د زیندانى دا.

فیلیپوس ل سامه رایى مزگینی ددهت

4 تهوین به لاف بووین ژ جهه کی دچوونه جهه کی و مزگینی
ب په یفی ددان، 5 فیلیپوس ژى خوارکه فته باژپره کی ل دهقرا

تهو په یکه ری هه وه چیکرین داکو بیه ریسن،
لهوما تهز دی هه وه بو ویشه تر ژ بابل دویر ئیخم.^w
44 خپه هتا شاهده یی ژى ل بیابان ل گه ل بابین مه بو. تهو
وه سا هاتبوو چیکرن، ههروه کو خودی فرمان ل مووسای کری،
کو ل دویف وی نمونه هیا وی دیتی چیکهت. 45 تهفجا تهو بو
بابین مه ما و وان ل گه ل یه شوعی بره د ناف تهردی وان ملله تان
دا، تهوین خودی ل بهر سینگی بابین مه ده ریخستین. تهو تا
سه رده می داوودی ل ویری ما. 46 داوودی که ره م ژ دهف خودی
وهرگرت و ده ستوبری خواست کو تهو جهه کی تاکنجیوونى بو
خودایى یه عقوبی په یدا بکهت. 47 لى یی خانیه ک بو خودی
ثافا کری سلیمان بو. 48 ههر چهنده تهوی هه ری بلند ل خانین
دهستین مرؤقان ثافا کری تاکنجی نابیت، ههروه کو پیغه مبهری
گوتی:

49 «خودان دبیزیت: تهسمان تهختی منه،

و تهرد جهی پیین منه.

تهفجا تهو چ خانیه دی بو من ثافا کهن؟

یان تهو چ جهه بو بیهنقه دانا من؟

50 تهری ما نه دهستین من تهف تشته هه می چیکرینه؟^x

51 پاشی ستیقانووسی گوت: «گه لی سهرهشکان، هه ی دل و

گو هین سونه تنه کری! هوین ههروه کو بابین خونه، هه می ده مان

به رهنکارین گیانی پیروژن! 52 ما بابین هه وه کیژ پیغه مبهر

ته په سهر نه کره؟ وان تهو کوشتن تهوین پیشوهخت پیشینی

ب هاتنا یی راست و دروست کری، تهوی هوین نوکه بووینه

بیبهخت و کوژه کین وی! 53 هوین تهون یین کو ده ستور ژ

دهستین فریشته یان وهرگرتی و ب جه نه ئینای.»

74:43 موله خ پوت (صه نه م) ئی کهنعانیان بو، خوداوه ندی روژ و تهسمانی بو.

77:43 رهمفان ئیک ژ خوداوه ندین مسریان بو

77:43 عاموس 5:25-27

77:50 ئیشایا 1:66-2

77:56 کورپی مرؤف نافه که بو مه سیحی. ل فهره ههنگوکی بنیره.

77:60 نشست، ل په یمانا نوی هیمایین مرنی ددا.

هزر دکر کو تو دی خهلاتی خودی ب پارهی خۆ کری! ²¹ ته چ بهر د فنی چندی دا نینه، چنکو دلی ته بهرامبر خودی نه یی راسته. ²² ئەفجا ژ خرابیی خۆ فهگهپه و داخوای ژ خودانی بکه، بهلکول مه ره ما دلی ته ببوریت، ²³ چنکو ئەز یی ته د تهلالتیا زکړه شیی و خهفکا گوننهان دا دینم! ²⁴ ئینا شه معونی بهرسف دا: «ژ بهر من داخوای ژ خودانی بکن، دا چ تشتی هه وه گوتی ب سهر من دا نه هییت.»

²⁵ ده می پترۆس و یوحه نای شاهده دای و ب په یفا خودانی ئاخفتین، فه گه پرانه ئورشه لیمی و مزگینی دا گه له ک گوندین سامه ریان.

فیلیپوس و حبه شی

²⁶ لی فنی گافی فریشته یه کی خودانی ^a ل گه ل فیلیپوسی ئاخفت و گوت: «رابه و بهره ف باشووری هه ره، ل سهر وی ریکا ژ ئورشه لیم خوارکه فیه ته غه ززه.» کو ئەو جهه کی چۆله. ²⁷ ئینا رابوو و چوو و د ریکا خۆ دا زه لآمه کی حبه شی یی خه ساندی دیت، وه زیری گه نجینی بوو ل نک «که نه داکا» شاژنا حبه شیان. ئەو بو پهرستنئ هاتوو ئورشه لیمی. ²⁸ د ریکا خۆ دا بو حبه شه د ناف گالیسکه یا ^b خۆ دا یی روینشتی بوو و پهرتووکا ئیشایا پیغه مبه ری دخواند، ²⁹ ئینا گیانی پیروژ گۆته فیلیپوسی: «پیشکه فه و ل گه ل فنی گالیسکه یی به!» ³⁰ فیلیپوس ب له ز چوو نک گالیسکه یی و گو ه ل ئەوی خه ساندی بوو، یی پهرتووکا ئیشایای دخوینیت و ژی پرسی: «ته ری ئەوا تو دخوینی تو تیدگه هی؟» ³¹ ئینا بهرسف دا: «ئه ز دی چهوا تینگه هم، ئە گه ک هس بو من شرۆفه نه که ت؟» و داخوای ژ فیلیپوسی کر کو ل گالیسکه یی سیار بیت و ل گه ل روینیت. ³² خه ساندی گه هشت بوو وی پیشکا نفیساری ئەوا دبیتیت:

«وه کو په زه کی بو فه کوشتنی بر

و وه کو بهر خه کی بیده نگ د ناف دهستین ئەوی هریی

دبریتن دا،

ده فنی خۆ فه نه کر.

³³ ئەو هاته کریت کرن و مافی وی ژی هاته ستاندن.

سامه ریا یی و بو خه لکی وی مزگینی ب مه سیحی رادگه هاند. ⁶ ده می جه ماوه ری ئەو نیشانیی وی دکرن بهیستین و دیتین، هه میان ب ئیک دل گو هی خۆ ددا گۆتین وی. ⁷ چنکو گیانی پیس، ب قیریین بلند فه، ژ گه له ک که سان ده رده کفتن و گه له کین فالنجی و له نگ هاتنه ساخرن. ⁸ ئینا دلخوشی ل باژیری به لآف بوو.

شه معونی جادوو گه ر

⁹ ل وی باژیری زه لآمه ک هه بوو ناخی وی شه معون بوو، ئەوی ژمیژه وه ره جادوو گه ری دکر و خه لکی سامه ریا یی مه نده هۆش دکر و دگوت: ئەز زه لآمه کی مه زه م. ¹⁰ هه میان ژ بچویکی تا مه زنی گوهداریا وی دکر و دگوتن: «ئه ف زه لآمه هیزا مه زن یا خودییه.» ¹¹ ئەوان گو هی خۆ دداین، چنکو بو ده مه کی دریژ ئەو ب کارین جادوو گه ریی ده اتنه مه نده هۆش کرن. ¹² لی ده می ئەوان باوه ری ب ئاخفتنا فیلیپوسی ئینای، ئەوی مزگینیا پاشایه تیا خودی و ناخی عیسا یی مه سیح دای، ژن و زه لآم ده اتنه تافیر کرن. ¹³ شه معونی ژ باوه ری ئینا و هاته تافیر کرن و هه می ده مان ل گه ل فیلیپوسی بوو. وی ئەو نیشان و حنییرین مه زن دیتن، ئەوین کو ل سهر ده ستی فیلیپوسی هاتینه کرن، ئەفجا مه نده هۆش بوو.

¹⁴ ده می هنارتیان ل ئورشه لیمی بهیستی کو خه لکی

سامه ریا یی په یفا خودی یا وه رگرتی، پترۆس و یوحه ننا بو

هنارتن. ¹⁵ ده می خوارکه فتن، هه ردوو یان نفیژ بو خه لکی

سامه ریا یی کرن، دا گیانی پیروژ وه رگرن. ¹⁶ چنکو گیانی

پیروژ هیشتا بو که سه کی ژ وان نه هاتوو، ب تنی ئەو ب ناخی خودان عیسا ی هاتبونه تافیر کرن. ¹⁷ پاشی پترۆس و یوحه ننا ی ده ستین خۆ دانانه سهر وان و ئەوان گیانی پیروژ وه رگرت.

¹⁸ ده می شه معونی دیتی گیانی پیروژ ب ده ست دانینا هنارتیان گه هشته باوه رداران، وی پاره پیشکینشی پترۆس و یوحه ننا ی کرن ¹⁹ و گوتی: «فی شیان بده نه من ژ، داکو هه ر که سه کی ئەز ده ستی خۆ ب سهر دا بینم، گیانی پیروژ وه رگرت.» ²⁰ ئینا پترۆسی گوتی: «بلا زیفی ته ل گه ل ته ویران بیت، چنکو ته

^a 26:8 ل قیری «خودان» جه نافی خودییه، ل فهره نگوکی بنیره په یفا خودان

^b 28:8 گالیسکه، عه ره بانه یه کا تایبه ته دئبخه دو یف هه سپان و دوو خر خال هه نه، ژ بو فه گوها ستنا متا یان مرؤ فان.

خۆ قه کرین، ئەوی چ نه دیت، ئینا ئەوان دەستی وی گرت و بره دیمه شقی. ⁹ سێ رۆژان ل ویری ما، نه دیت و نه دخوار و نه قه دخوار.

¹⁰ ل دیمه شقی شاگردەکی خودانی هه بوو، ناخی وی حەنانیا بوو، خودانی د بینینه کی دا گازی کری: «حەنانیا!» وی گوت: «بەلی، خودان.» ¹¹ خودانی گوتی: «هه ره وی جادا دبێژنی راست و ل مالا یه هودای پرسیارا زه لامه کی ژ تهرسوسی بکه، ناخی وی شائووله، ئەو فی گافی ل ویری یی نقیژی دکهت.

¹² وی د بینینه کی دا زه لامه ک دیت، ناخی وی حەنانیا بوو دهاته د ژورقه و دەستی خۆ دانا سەر وی، دا بیناهی بکه ته قه.»

¹³ ئینا حەنانیای گوتە خودانی: «خودان، دهر باره فی زه لامی،

من ژ گه له ک کهسان بهیستیه، کا وی چند خرابی ب سهری پیرۆز کرین ته ل ئورشه لیمی ئینانه ¹⁴ و ل قیری وی ژ سهرۆکین کاهنان دهسته لاتا هه ی، کو هه مین هه وارا خۆ دگه هیننه ناخی ته، ئەو بگریهت.» ¹⁵ لی خودانی گوتی: «تۆ هه ره! چنکو ئەو بۆ من ئامانه کی هه لبارتیه، کو ناخی من بۆ ملله تین نه جوھی و پاشایان و گه لی ئیسرایلی هه لگریهت. ¹⁶ ئەز دی نیشا دهه، کا فه ره ژ بهر ناخی من چند ئازاری بکیشیت!» ¹⁷ پاشی حەنانیا چوو مالا یه هودای و دهستین خۆ دانا سهر شائوولی و گوت:

«برای شائوول، خودانی ئانکو عیسا ی ئەوی د وی ریکی دا بۆ ته دیار بووی، ئەوا تۆ پی هاتی، ئەز هنارتم دا تۆ بینیه قه و ژ گیانی پیرۆز پر بی.» ¹⁸ د گافی دا تشته کی وه کو تیقلکی ژ سهر چا قین شائوولی رابوو و جاره کا دی دیته قه و رابوو و هاته تافیر کرن. ¹⁹ هنده ک خوارن خوار و هاته سهر هیزا خۆ.

شائوول ل دیمه شقی مزگینیی ددهت

چهن دین رۆژان ل گه ل شاگردان ل دیمه شقی ما. ²⁰ وی ئیکسه ر ل کنیشه تیه ان دهست ب مزگینیدانی کر، کو عیسا کورپی خودییه. ²¹ هه می ئەوی گوه لی بووی گوه شین و گوتن: «ما ئەفه نه ئەوه، یی ل ئورشه لیمی ئەو کهس ژ ناف دبرن یین هه وارا خۆ دگه هانده فی ناخی؟ ما ئەو نه هاتیه قیری، دا وان بگریهت و ب گریدایی بیه ته نک سهرۆکین کاهنان؟» ²² لی شائوول ب هیزتر

کی دی دهر باره ی دوینده ها^c وی ئاخقیهت؟ چنکو ژبانا وی ل سهر ئه ردی یا ژی هاتیه ستاندن.» ³⁴ خه ساندی پرسیار ژ فیلیپوسی کر: «بێزه من ئەو کیه، پیغه مبه ر دهر باره ی وی دئاخقیهت؟ ئەو دهر باره ی خۆ یان مرۆقه کی دی دئاخقیهت؟» ³⁵ ئەقجا فیلیپوس ئاخفت و ژ فی پشکا نفیساری دهست پی کر و مزگینیا عیسا ی دای. ³⁶ ده می گالیسکه ب ریکی دچوو، گه هشتنه جهه کی ب ئاف، یی خه ساندی گوت: «ئەفه ئاف! ئەو چیه ناهیلیت ئەز بهیمه تافیر کرن؟» ³⁷ فیلیپوسی به رسقا وی دا: «ئەف چهنده چیدیت، ئەگه ر تۆ ژ هه می دلی خۆ باوه ری بی.» خه ساندی گوت: «ئەز باوه ری دینم، کو عیسا ی مەسیح کورپی خودییه.» ³⁸ فه رمان داکو گالیسکه پراوه ستیت و پی کقه چونه سهر ئافی و فیلیپوسی خه ساندی تافیر کر ³⁹ و چه وا ژ ئافی دهر که فتن گیانی خودانی فیلیپوس بر وی خه ساندی ئەو نه دیت و ب دلخوشی ب ریکا خۆ چوو. ⁴⁰ لی فیلیپوس ل ئەشدۆدی هاته دیتن و ب به رده وامی مزگینی دگه هانده هه می باژپران هه تا گه هشتیه قه یسه ری.

لخۆز قرینا شائوولی

(کارین هنارتیان 16:6-22؛ 18-12:26)

9 لی شائوولی هیشتا گه ل شاگردین خودانی دکرن کو وان بده ته کوشتن. ئەقجا ئەو چوو نک سهرۆک کاهنی ² و داخوازا نامه یان ژ کر بۆ کنیشه تیه یین دیمه شقی، داکو ئەگه ر که سه ک دیت ل سهر فی ریازی^d دچیت، زه لام بیت یان ژن، ب گریدایی بینیه ئورشه لیمی. ³ ده می ئەو پرئقه به ره ف دیمه شقی دچوو و نیزی ک بووی، ژ نشکه کی قه رۆناهیه کا ژ ئەسمانی ل ده ور به ری وی برسقی، ⁴ ئینا که فته ئه ردی و گوه ل دهنکه کی بووی دبێژتی: «شائوول! شائوول! بۆچی تۆ من ته په سه ر دکهی؟» ⁵ ئینا وی گوت: «تۆ کی ئەزه نی؟» دهنگی گوتی: «ئەز عیسامه، ئەوی تۆ وی ته په سه ر دکهی. ⁶ نوکه رابه و هه ره باژپری، دی بۆ ته هیته گوتن کا دی چ که ی.» ⁷ ریشنگین ل گه ل شائوولی بیده نگ راوه ستیان، چنکو گوه ل دهنگی بوو، لی وان که سه ک نه دیت. ⁸ شائوول ژ ئه ردی رابوو، لی ده می چا قین

^c33:8 نەسل یان زورپەت

^d2:9 مەبەست پی ریازا مەسیحی

زیندیکرنا تابیتایی

³⁶ ل باژپری یافا شاگردەك هه‌بوو ناڤی وی تابیتا بوو و ب یونانی دگۆتتی دۆركاس^e، هه‌رده‌م چاکی و خیر دکر. ³⁷ د وان رۆژان دا، ئەو نه‌ساخ بوو و مر، ئەقجا وان ئەو شویشت و دانا د ژۆره‌کا بیلایی قه. ³⁸ ژ بهر کو لوده ل نیزیکی یافا بوو، ده‌می شاگردان بهیستی کو په‌ترۆس یی ل لوده، وان دوو زه‌لام هنارتنه ب دویف را کو بیژنی: «ببی گیرۆبوون وه‌ره نك مه.» ³⁹ په‌ترۆس رابوو و ل گه‌ل وان هات. ده‌می گه‌هشتی، ئەو ب سه‌رئێخسته بیلایی. هه‌می بیژن ل ده‌وروبه‌رین وی راوه‌ستیان و دگریان و ئەو کراس و جلك نیشا ددان، یین دۆركاسی ب ساخیا خۆ بو وان چیکرپوون. ⁴⁰ په‌ترۆسی هه‌می ده‌رئێخسته‌نه ژ ده‌رقه و چۆکفه‌دان و نقیژ کر، پاشی ل کله‌خی زڤری و گۆت: «تابیتا، رابه.» ئینا چاقین خۆ قه‌کر و ده‌می وی په‌ترۆس دیتی، روینشت. ⁴¹ وی ده‌ستی خۆ داڤی و راکره سه‌ر پیمان، پاشی وی گازی پیرۆزکری و بیژنان کر و ب ساخی ئینا نك وان. ⁴² ئەف چهنده ل هه‌می یافا به‌لاڤ بوو و گه‌له‌کان باوه‌ری ب خودانی ئینا. ⁴³ په‌ترۆس چهن‌دین رۆژان ل یافایی ما، ل نك که‌قلقانه‌کی ناڤی وی شه‌معون بوو.

کورنیلیۆس گازی په‌ترۆسی دکه‌ت

10 ¹ زه‌لامه‌ك ل قه‌یسهری هه‌بوو ناڤی وی کورنیلیۆس بوو، سه‌رله‌شکه‌ره‌کی^f هیزا ئیتالیا بوو. ² ئەو و هه‌می بنه‌مالا وی ژ خودی ترس و خودپه‌رپس بوون، گه‌له‌ك خیر ل گه‌ل خه‌لکی جوهی دکر و هه‌رده‌م نقیژ بو خودی دکر. ³ رۆژه‌کی ل نیزیکی ده‌مژمیر سییی پستی نیڤرۆ د بینینه‌کی دا، ب ئاشکرای دیت فریشته‌یه‌کی خودی هاته نك و گۆتی: «کورنیلیۆس!» ⁴ وی ب ترس به‌ری خۆ دا فریشته‌ی و گۆت: «به‌لی ئەزبه‌نی؟» ئینا فریشته‌ی به‌رسقا وی دا: «نقیژ و خیرین ته وه‌ك بیره‌وه‌ری بلند بوونه به‌رامبه‌ر خودی⁵ و قی گافی ههنده‌ك زه‌لامان به‌نیره یافا و گازی شه‌معونی ناقدار ب په‌ترۆس بکه. ⁶ ئەو میقانه ل نك شه‌معونی که‌قلقان، ئەوی مالا وی ل نك ده‌ریایی.» ⁷ ده‌می ئەو فریشته‌یی ل گه‌ل دئاخفت چووی،

لی ده‌ات و جوهیین ل دیمه‌شقی ئاکنجی دگوه‌شاندن، ژ بهر کو وی ده‌لماند کو عیسا ب خۆ مه‌سیحه.

²³ پشتی بورینا گه‌له‌ك رۆژان، جوهیان پیلانه‌ك دانا، دا وی بکوژن، ²⁴ لی شائوولی ب پیلانا وان زانی. ب شه‌ف و رۆژ چاقی وان ل ده‌رگه‌هین باژپری بوو، دا وی بکوژن. ²⁵ لی ههنده‌ك شاگردین وی ب شه‌فی ئەو ژ شویره‌ها باژپری د سه‌قیه‌کی دا داهیلا خواری.

شائوول ل ئورشه‌لیمی

²⁶ ده‌می شائوول گه‌هشتیه ئورشه‌لیمی، بزاف کر خۆ بگه‌هینیه‌ته شاگردان، لی هه‌می ژی دترسیان، چنکو وان باوه‌ر نه‌دکر کو ئەو یی بوویه شاگرد. ²⁷ لی بارناباسی ئەو بر و ئینا نك هنارتیان و بو وان قه‌گپرا کا چه‌وا وی د ریکی دا خودان دیتییه و خودان ل گه‌ل وی ئاخفتیه و کا چه‌وا ل دیمه‌شقی ب ویره‌کانه مزگینی ب ناڤی عیسا دایه. ²⁸ ئەقجا شائوول ل ئورشه‌لیمی ل گه‌ل وان ده‌ات و دچوو و ب ویره‌کانه مزگینی ب ناڤی خودانی ددا. ²⁹ وی دانوستاندن و گه‌نگه‌شه ل گه‌ل جوهیین یونانی دکر، وان ژی بزاف دکر وی بکوژن. ³⁰ ده‌می براین ب قی چهن‌دی زانی، ئەو بره قه‌یسهری و ژ ویری هنارته ته‌رسوسی. ³¹ هنگی که‌نیسه ل سه‌رانسه‌ری یه‌هودیایی و جه‌لیلی و سامه‌ریایی د ئاشتی دا بوو و ئاقا دبوو و د ترسا خودانی دا پیشقه دچوو و ب پشته‌قانیای گینای پیرۆز زیده دبوو.

ساخکرنا ئینیاسی

³² ده‌می په‌ترۆس ل هه‌می ده‌قهران دگه‌ریا، سه‌ره‌دانا وان پیرۆزکریان ژی کر، ئەوین ل لوده دئاکنجی. ³³ ل ویری مرۆقه‌کی فالنجی دیت، ناڤی وی ئینیاس بوو، ئەو هه‌شت سال بوو د ناڤ نقیان دا. ³⁴ په‌ترۆسی گۆتی: «ئینیاس، عیسا یی مه‌سیح ته ساخ دکه‌ت، رابه نقینین خۆ بیچه!» ئینا ئەو ئیکسه‌ر رابوو. ³⁵ هه‌می ئاکنجیین باژپری لوده و ده‌شتا شارۆنی ئینیاس دیت، ئینا بو خودانی قه‌گه‌ریان.

36:9c رامانا هه‌ر دوو ناڤان «غه‌زال»

1:10f سه‌رله‌شکه‌ر، د ناڤ له‌شکه‌ری رۆمایی دا، سه‌رکیشی سه‌د سه‌ریازان بوو.

کورنیلیۆسی گازی کره دوو خزمهتکارین خو و سهربازهکی ژ خودی ترس یی ههردهم د گهل دا. 8 تهوی ههمی تشتین چیبوین گۆتنه وان و هنارتنه یافا.

بینینا پهترۆسی

9 ل روژا پاشتر ل دهمژمیر دوازدهیی نیفرۆ، دهمی ههر سی زهلام ب ریکی شه و نیزیکی باژیری یافا دبوون، پهترۆس چوو سهربانی دا نقیژی بکهت. 10 ئینا گهلهک برسی بوو و قیا تشتهکی بخۆت. دهمی خوارن بو دهاته ئامادهکرن، بیهش بوو. 11 دیت ئەسمانی فهکره و تشتهکی وهکو چارچهفهکا مهزن یا داددهت، ژ ههر چوار کوژیان شه یا گرتیه و یا شوڤر دبیته سهه ئهردی. 12 ههمی جوړین گیانهوهوهرین چوار پی و خشۆکین سهه ئهردی و بالندهیین ئەسمانی تیدا بوون. 13 ئینا دهنگهکی گۆتی: «پهترۆس، رابه، فهکوژه و بخۆ!» 14 لی پهترۆسی بهرسف دا: «حاشا، خودان! من چ جارن تشتین ههرمی و حهرام نهخوارینه.» 15 ئینا دهنگی جارهکا دی گۆتی: «ئهو تشتی خودی پاقر کری نهبیژه پی ههرمی.» 16 ئەف چهنده سپاره بوو و ئەو تشتی وهکو چارچهفی فهگهپاچه ئەسمانی.

17 دهمی هزرین پهترۆسی ئالۆز بووین، کا رامانا وی بینینا دیتی چیه، ههر د وی دهمی دا، ئەو زهلامین ژ لای کورنیلیۆسی فه هاتینه هنارتن، ئەو ب پرسپاران ب مالا شهمعونی كهفتبوون و ل بهر دهری د راوهستیای بوون 18 و پرسپار کر: «ئهری شهمعونی ناقدار ب پهترۆس ل قیرییه؟» 19 د وی دهمی دا هیشتا پهترۆسی هزر د رامانا وی بینینی دا دکر، ئینا گیانی گۆتی: «سی زهلام پی داخوازا ته دکهن، 20 ئەفجا رابه و ههپه خوارئ و ل گهل وان ههپه و خو دوودل نهکه، چنکو من ئەوین هنارتین.» 21 پهترۆس چوو خوارئ و گۆته وان زهلامان: «ئهم ئەوی هوبن لیدگهپن، هوبن بو چ هاتینه؟» 22 ئینا وان گۆت: «کورنیلیۆسی سههلهشکهه، مرۆقهکی راستدار^g و ژ خودی ترسه و ناقوهدهنگهکی باش د ناف ههمی مللهتی جوهبان دا ههپه و وی فهرمان ژ فریشتهیهکی پیروژ وهرگرتیه، کو ته گازی بکهته مالا خو، دا گوهی خو بدهتی، کا ته چ ئاخفتن ههنه.» 23 ئەفجا پهترۆسی ئەو داخواز کرنه مالی و میقان کرن.

پهترۆس ل مالا کورنیلیۆسی

ل روژا پاشتر پهترۆس رابوو و ل گهل وان چوو و هندهک کهس ژ برایان^h کو خهلهکی یافایی بوون، ل گهل چوون. 24 ل روژا پاشتر گههشتنه قهیسهری و کورنیلیۆس ل چاقهپیا وان بوو و ئەوی مرۆف و ههفالین خو بین نیزیکی داخواز کربوون. 25 دهمی پهترۆس ب ژور کهفتی، کورنیلیۆسی خو چهمانده بهر پیین وی و سوچده بو بر، 26 ئینا پهترۆسی راکرده و گۆتی: «رابه، ئەز ژی مرۆقم!» 27 پاشی پهترۆس ب ژور کهفت و ئەو ل گهل دئاخفت و دیت گهلهک مرۆقین خرفهبووین. 28 گۆته وان: «هوبن دزانن کو بو مرۆقی جوهی حهرامه، تیکههلی ل گهل بیانیهکی بکهت یان ژی سههردانا وی بکهت، لی خودی پی نیشا من دای، کو ئەز دهبارهی مرۆقهکی نهبیژم ئەو پی حهرامه یان پی ههرمییه. 29 لهوما پی نهرازیبوون ئەز ل دویف داخوازا ههوه پی هاتیم، ئەفجا ئەز دشیم پرسپار بکهه، بوچی ههوه ئەز داخواز کرم؟»

30 کورنیلیۆسی بهرسف دا: «ژ بهری چوار روژان وهکو فی دهمی ل دهمژمیر سیین، ئەز ل مالا خو بووم و من نقیژ دکر، ژ نشکهکی فه زهلامهکی جلهک تهیسی ل بهرامبهری من راوهستیای 31 و گۆته من: «کورنیلیۆس، خودی گوه ل نقیژا ته بوو و خیرین ته ل بیرا وینه، 32 ئەفجا هندهک زهلامان بهنیره یافا و گازی شهمعونی بکه ئەوی دینی پی پهترۆس، ئەو ل مالا شهمعونی کهفلان ل نک دهراییی میقانه.» 33 ئەفجا د جه دا من هنارته ب دویف ته را و ته باش کر تو هاتی و ئەم ههمی نوکه ل بهرامبهه خودی دئامادهینه، دا مه گوه ل ههمی فهرمانان بییت، بین خودانی ل ته کرین.»

گۆتارا پهترۆسی

34 ئینا پهترۆسی دهست ب ئاخفتنی کر و گۆت: «ب راستی، ئەز تیگههشتم کو خودی لابهنگریا کهسی ناکهت، 35 لی د ناف ههر مللهتهکی دا، پی ژ خودی ترس بییت و راستداری بکهت، ئەو ل نک خودی پی قهیلکریه. 36 هوبن پهیاما وی دزانن ئەوا بو مللهتی ئیسراییلی هنارتی. ئەو مزگینیدانا ئاشتییه

^g 22:10 ئەوی کو کریارا وی یا راست و دروسته

^h 23:10 برا: مهبهست پی باوهردارن

ژ دهوله تسهری عیسایی مهسیح، ئهوی کو خودانی ههمیانه.

په ترۆس روهنکرنی بو که نیسهیی پیشکیش دکهت

11 هنارتی و برابان ل یه هودیایی بهیست کو ملله تین نه جوھی ژی په یفا خودی یا وهرگرتی. ² دهمی

په ترۆس سهرکه فته ئورشه لیمی، باوهردارین سونه تکرې^k ره خنه لی گرت ³ و گوتن: «تو چوویه مالا زه لامین سونه تنه کری¹ و ته ل گهل وان خوار!» ⁴ په ترۆسی دهست پی کر بو وان ئیک ل دویف ئیکې شروقه کر و گوت: ⁵ «من ل باژیری یافا نفیژ دکر و د بیهشیی دا من بیننه ک دیت کو تشته کن وه کو چارچه فه کا مهزن دادا، ژ ههر چوار کوژیان فه ژ ئهسمانی دهاته شوپرکرن و نیزیکی من بوو. ⁶ دهمی من باش بهری خو دایی و هزر تیدا کری، من گیانه وه ری چوارییی بین ئهردی و درنده و خشوک و بالنده بین ئهسمانی دیتن. ⁷ هنگی من گوھ ل دنگه کی بوو، گوته من: «په ترۆس، رابه، فه کوژه و بخو.» ⁸ ئینا من بهرشف دا: «حاشا، خودان! تشتی ههرمی یان حهرام چ جارن نه چوویه د دهقی من دا.» ⁹ ئینا ئهوی دنگی دوو باره ژ ئهسمانی بهرشف من دا: «ئهو تشتی خودی پاقر کری، نه بیژه یی ههرمی.» ¹⁰ ئهف تشته سیباره بوو و پاشی ههمی بو ئهسمانی هه لکشانه فه.

¹¹ ههر د وی دهمی دا، سی زه لام ل بهر دهرگه هی وی مالا ئهم لی میشان راوهستیان، کو ژ قه یسه ریی هنارتیونه ب دویف من را. ¹² ئینا گیانی فهرمان ل من کر کو بی دوودلی ل گهل وان بچم. ئهف ههر شهش برابه ل گهل من هاتن و ئهم چووینه د مالا وی زه لامی فه یی ئه و هنارتینه ب دویف من را. ¹³ وی ژی بو مه فه گپرا کا چهوا وی فریشته دیت د مالا وی فه یی راوهستیایه و دیژبته وی: «هنده کان بهنیره یافا و گازی شه معونی بکه، ئهوی دیژنی په ترۆس. ¹⁴ ئهو دی په یامه کی گه هینته ته، تو و ههمی خه لکی مالا ته دی پی قورتال بن.» ¹⁵ دهمی من دهست ب ئاخفتنی کری، گیانی پیروژ ب سهر وان دا هات، ههر وه کول دهستیکی ب سهر مه دا هاتی. ¹⁶ ئینا گوتنا خودانی هاته بیرا من، کو گوتبوو: «یوحه نای ب ئافی تافیر کر، لی هوبن دی ب

³⁷ ههروه سا هوبن وی تشتی دزانن ئهوی ل سهرانسه ری یه هودیایی رویدای، پشتی وی تافیر کرنا یوحه نای بانگه واز بو کری، ل جهلیلی دهست پی کر، ³⁸ کا چهوا خودی عیسایی ناسیره یی ب گیانی پیروژ و ب هیژی زهیت کر¹، ئه قجا ئه و ژ جهه کی دچوو جهه کی و چاکی دکرن و ههمی ئهوین ئبلیسی ئیخستینه بن هیزا خو، ساخ دکرن، چنکو خودی د گهل وی دا بوو. ³⁹ ئهم شاهدین ل سهر ههمی تشتی وی ل ده فه را جو هیان و ئورشه لیمی کرین. ئهوان عیسا ب داره کی فه ههلاویست و کوشت. ⁴⁰ لی خودی ئه و ل روژا سییی راکره فه و ری داکو دیار بییت، ⁴¹ نه بو ههمی خه لکی، لی ب تنی بو وان شاهدین بهری هنگی ژ لای خودی فه هاتینه هه لپژارتن، ئانکو بو مه ئهوین پشتی رابوونا وی ژ ناف مریان ل گهل وی خواری و فه خواری. ⁴² وی فهرمان ل مه کر، ئهم خه لکی ئاگه هدار بکه بین و شاهده یی بدین، کو ئه فه ئه وه یی خودی وه کو دادوهر بو مریان و زیندیان دهستی نشان کری. ⁴³ ههمی پیغه مبه ر شاهده یی بو دهن، کو ههر که سی باوه ری ب وی بینیت، دی لیپورینا گونه هان ب ئافی وی وهرگرت.»

بین نه جوھی گیانی پیروژ وهردگرن

⁴⁴ دهمی هیشتا په ترۆس دئاخفت، گیانی پیروژ ب سهر وان ههمیان دا هات، ئهوین ئه و ئاخفتن دبهیست. ⁴⁵ ئینا باوهردارین سونه تکرې، بین ل گهل په ترۆسی هاتین حیبه تی بوون، چنکو دیاربا گیانی پیروژ ب سهر ملله تان ژی دا هات. ⁴⁶ چنکو گوھ ل وان بوو یی ب زمانین دی دئاخفن و په سنا خودی دکهن. ئه قجا په ترۆسی گوت: ⁴⁷ «تایا ئیک دشیت ئافی قه دهغه بکهت، دا ئه قین وه کو مه گیانی پیروژ وهرگرتی نه هینه تافیر کرن؟» ⁴⁸ ئینا فهرمان داکو ئه و ب ئافی عیسایی مهسیح بهینه تافیر کرن، پاشی داخواز ژ په ترۆسی کر، کو چه ند روژه کان ل نک وان بمینیت.

¹⁰:38 زهیت کرن هیمایه کو خودی ئه و هه لپژارت و گیانی پیروژ رشته سهر وی. ل فه ره نه گوتی بنیره: زهیت کرن

¹⁰:46 مه دح و سه نا

^k11:2 ئانکو جو هیان باوه ری ب عیسا ی ئینای

¹11:3 ئانکو که سین نه جوھی

ل دویف پیچیبیونا خو هاریکاری بو برابین^p ل یههودیایی بهنیریت. ³⁰ وان ئەف چەندە کر و ب دەستی بارناباسی و شائولی بو ریھسپیان هنارت.

کوشتنا یهعقوبی و گرتنا پەترۆسی

12 ¹ ل وی دەمی هیرودیسی پاشای دەستی خو بو تازاردانا ھندەك کەسین ژ کەنيسەیی درێژ کر، ² ئەفجا یهعقوبی برابین یوحەنای ب شیری کوشت. ³ دەمی دیتی ئەف چەندە ب دلێ جوھیانە، رابوو پەترۆس ژێ دا گرتنی و ئەف ل جەژنا نانێ شکەفا^۹ رویدا. ⁴ پستی گرتی، ھاڤیتە د زیندانێ دا ل ژێر زێرەفانیا چوار کۆمپین زێرەفانان، ھەر کۆمەك ژ چوار سەریازان پیکدھات. وی دقیا پستی جەژنا دەریازوونی ل بەرامبەری خەلکی وی دادگەھ بکەت. ⁵ ئیدی پەترۆس د زیندانێ دا ل بن زێرەفانی بو، لئ کەنيسەیی پیخەمەت وی ب گەرمی نڤیژ بو خودی دکر.

رزگاریونا پەترۆسی ژ زیندانێ

⁶ دەمی هیرودیسی ل بەر بوو پەترۆسی بینیتە بەرامبەری خەلکی، وی شەفێ پەترۆس د ناقبەرا دوو سەریازان دا یی نڤستی بوو و ب دوو زنجیران یی گریدایی بو، ل بەر دەرگەھی ژێ ھندەك زێرەفانان زێرەفانی ل زیندانێ دکر. ⁷ ژ نشکەکی ڤە فریشتەیهکی خودانی^r دیار بو، روڤاھیی شەوق دا ژۆری و فریشتەیی دەستی خو ل کێلەکا پەترۆسی دا و ھشیار کر و گوتی: «زوی رابە!» ئینا زنجیر ژ دەستین وی کەفتن. ⁸ فریشتەیی گوتی: «قایشا خو گری بدە و پیلانی خو بکە یی خۆ!» وی وە کر. پاشی فریشتەیی گوتی: «کورکی خو بکە بەر خو و ل دویف من وەرە!» ⁹ ئەو ل دویف فریشتەیی دەرکەفت و نەدزانی ئەو تشتی ب ریکا فریشتەیی چیبووی راستیە، لئ ھزر دکر ئەو یی بینینەکی دبینیت. ¹⁰ ئەو ژ خالا زێرەفانیی یا ئیککی و دووی

گیانی پیرۆز ھینە تافیرکر. ^m ¹⁷ ئەفجا ئەگەر خودی ئەو دیاری دا بیتە وان وەکو یا دایە مە، دەمی مە باوہری ب خودان عیسا یی مەسیح ئینای، ما ئەز کیمە دا بشیم بەرھنگاریا خودی بکەم؟» ¹⁸ دەمی وان گوھ ل فی چەندی بووی، بیدەنگ بوون. ئەوان پەسناⁿ خودی کر و گوتن: «ئانکو خودی ل خوژقین ژ بو ژیانێ یا دایە مللەتین نەجوھی ژێ.»

کەنيسەیا ئەنتاکیا یی

¹⁹ ئەفجا ئەوین ژ ئەگەری وی تەپەسەریا پستی کوشتنا ستیفانوسی بەلاقبوون، چوونە فینیقیا و قوبرس و ئەنتاکیا یی و وان بەحسی مزگینی بو کەسی نەدکر، ژبلی جوھیان. ²⁰ لئ ھندەك ژ وان ھەبوون، خەلکی قوبرس و قەبرەوانی بوون، دەمی گەھشتینە ئەنتاکیا یی، بو یونانیان ژێ دناختن و مزگینیا خودان عیسا یی ددای. ²¹ دەستی خودانی ل گەل وان بوو و ژمارەیا کا زۆر باوہری ئینا و بو خودانی زقین.

²² ئەف نوچە گەھشتە کەنيسەیا ئورشەلیمی، ئینا ئەوان بارناباس ھنارتە ئەنتاکیا یی. ²³ دەمی گەھشتی و کەرەما خودی دیتی، گەلەك کەیفخۆش بوو و ھەمی ھاندان کو ژ دل ل گەل خودانی بمین. ²⁴ ئەو مروفەکی باش بوو و ژ گیانی پیرۆز و باوہری یی پر بوو. گەلەك کەس ژێ گەھشتنە خودانی. ²⁵ بارناباس چوو تەرسوسی دا ل شائولی بگەرییت، ²⁶ دەمی دیتی، وی ئەو ئینا ئەنتاکیا یی. سالیەکا رەبەق ئەو پیکفە ل گەل کەنيسەیی کۆم دبوون و گەلەك کەس فی دکر. بو جارا ئیککی ل ئەنتاکیا یی شاگرد ب «مەسیحی» ھاتنە بناقکر.

²⁷ ل وان روژان ھندەك پیغەمبەر ژ ئورشەلیمی ژۆردا ھاتنە ئەنتاکیا یی. ²⁸ ئیک ژ وان رابوو ناڤی وی ئاگابۆس بوو و ب گیانی پیرۆز دیار کر کو نیزیکە دی کولبەکا مەزن ل ھەمی جیھانی^o چیبیت. (ئەف کولبە ل سەر دەمی قەیسەر کلودیوسی چیبوو.) ²⁹ ئینا شاگردان ل ئەنتاکیا یی بریار دا، کو ھەر ئیک

^m 16:11 کارین هنارتیان 5:1

ⁿ 18:11 مەدح و سەنا

^o 28:11 مەبەست پە ھەمی ئیمپراتوریا رۆمائیە.

^p 29:11 ئانکو باوہردارین

^q 3:12 جەژنا نانێ شکەفا ل فەرھەنگۆکی بنپەرە.

^r 7:12 ل قیری «خودان» جەھاڤی خودیە، ل فەرھەنگۆکی بنپەرە پەیشا خودان

دا هیرودیسی جلکین خو یین پاشایه تیپ کر نه بهر خو و ل سهر تهختی روینشت و گوتارهك پیشکیشی وان کر. ²² مللهتی گازی کر: «ئهفه دهنگی خوداوهندهکیه، نه دهنگی مروقانه!» ²³ د کاشی دا فریشتهیهکی خودانی دربهك لیدا، چنکو وی مهزناهی بو خودی نه دانا، ئینا ئه ب کرمان هاته خواری و مر!
²⁴ لی په یفا خودی گه شه بو و پتر به لاف دبوو. ²⁵ بارناباس و شائولی کاری خو ب دویماهی ئینا و ژ ئورشه لیمی قه گه پرانیه قه و یوحه نایب ناقدار ب مهرقوس ل گه ل وان بوو.

هنارتیان بارناباس و شائولی

13 ¹ ل کهنیسه یا ئەنتاکیایی چن دین پیغه مبهر و ماموستا هه بوون: بارناباس، شه معونی کو دبیژنی نیگه را، لوکیوس ژ قهیره وان، مه نایبی کو هه ژ زارپوکینی ل گه ل هیرودیسی دهسته هلاتدار ⁴ مه زن بووی و شائول. ² ل ده می ئه ب روژی و خودان دپه رست، گیانی پیروژ گوتی: «بو من بارناباسی و شائولی بو وی کاری من داخوازا وان کری ترخان بکن.» ³ ئه فجا وان روژی گرتن و نفیژ کرن و ده ستین خو دانانه سهر، پاشی ئه ب ری ئیخستن.

ل قوبرسی

⁴ ده می گیانی پیروژ ئه و هنارتیان، ژوردا چوونه سه لوکیایی و ب گه میی دهربازی قوبرسی بوون. ⁵ ده می گه هشتینه سه لامیس ⁷، په یفا خودی د کنیشته یین جو هیان دا راگه هاند و یوحه ننا ژی بو هاریکاری ل گه ل وان بوو. ⁶ ئه و ل هه می گزیرته یی گه ریان هه تا گه هشتینه پافوس و ل ویری جادوو گه ره کی جوهی دیت، ئه و پیغه مبهره کی دره وین بوو، ناقی وی باریه شوع بوو. ⁷ نیاسی سه رجیوس پاولوسی حوکمران بوو، سه رجیوس پاولوس زه لامه کی ژیر بوو. گازی بارناباسی و شائولی کر و داخواز ژ وان کر کو په یفا خودی بو وی بیژن. ⁸ لی ئیلوماسی جادوو گه ره، کو وه رگپرانا ناقی ویه، به رهنگاریا وان کر، داکو به ری حوکمرانی ژ باوه ری بگوه ژریت. ⁹ لی شائولی کو

دهرباز بوون و گه هشتنه دهرگه هی زیندانی یی ئاسنی، ئه وی دچیته باژیری، ئینا ئه ب خو بو وان قه بوو. ئه و دهرکه فتن و ژ کولانه کی دهربازبوون، ئیکسه ر فریشته ی ئه و هیلا. ¹¹ هنگی په ترۆس هاته سهر هشین خو و گوت: «نوکه پشتراست من زانی کو خودانی فریشته یی خو یی هنارتی و ئه ز ژ دهستی هیرودیسی و ژ وان هه می تشتان ئه وین خه لکی جوهی ل هیقی بوون، قورتال کر!» ¹² پشتی کو د قی چهندی گه هشتی، چوو مالا مه ریه ما دایکا یوحه نای ئه وی دگوتنی مهرقوس و ژماره یه کا مه زن ژ باوه داران د کومبوی بوون و نفیژ دکر. ¹³ ده می دهرگه هی ژ دهرقه قوتای، کهنیزه یه ک ب ناقی روذا هات، دا گوهی خو بده ته دهرگه هی. ¹⁴ ده می دهنگی په ترۆسی نیاسی، دهرگه ژ که یفان دا قه نه کر، ب غار چوو ژور و گوته وان کو په ترۆس یی ل بهر دهرگه هی. ¹⁵ وان گوتی: «تو یا دین بووی!» لی ئه و ل سهر ئاخفتنا خو یا رژد بوو. وان گوت: «ئه و فریشته یی ویه!» ¹⁶ لی په ترۆس ل سهر دهرگه قوتانی یی به رده وام بوو تا بو وی قه کری و ده می وان ئه و دیتی، گو هشین. ¹⁷ په ترۆسی ب دهستی خو ئاماژه کر، کو بیده نگ بن و بو وان قه گپرا کا چه وا خودانی ئه و ژ زیندانی ده ریخست و گوت: «قی چهندی بیژنه یه عقوبی ⁵ و برابان،» پاشی دهرکه فتن و چوو جهه کی دی. ¹⁸ ده می بوویه سپیده، تیکچوونه کا نه بچویک که فته د ناق سهربازان دا و پرسیارکر: «تایا چ ل په ترۆسی هات؟» ¹⁹ هیرودیسی فه رمانا لی گه پرانا وی دا، لی ده می نه دیتی، لیپرسی ل گه ل زیره قانان کر و فه رمان ب کوشتنا وان دا. پاشی هیرودیسی ژ ده قه را یه هو دیایی خوارکه فته قه یسه ری و ل ویری ما.

مرنا هیرودیسی

²⁰ هیرودیسی ژ خه لکی سور و سایدای یی تو ره بوو، ئینا ئه ب ئیک دل هاتنه نک وی. ئه وان بلاستوسی سه ره رشتی مالا پاشای قایل کر و داخوازا ئاشتی کر، چنکو ده قه را وان خوراکی خو ژ ده قه را پاشایه تیا هیرودیسی دئینا. ²¹ د روژا ده ستنیشان کری

^{17:12} یه عقوب: برابین عیسایین مه سیحه. ل فه ره هه نگوکی بنیره

^{1:13} نیگه ر ئانکو پیست ره ش

^{1:13} هیرودیسی ته نپاس، حوکمداری هه ریما جه لیلی بوو یا سهر ب ئیمپراتوریا رومایین قه. ل فه ره هه نگوکی بنیره.

^{5:13} سه لامیس گرنگترین باژیری قوبرسی بوو

ئەو لاڤا و داوود کره پاشایی وان، ئەوی خودی شاهدەبی ژى
 بۆ دای و گۆتی: «من داوودی کورپی ینشای دیت، زەلامەکی
 ب دلێ من، ئەوی دى هەمی حەزین من ب جھ ئینیت.»^w
²³ ژ دویندەها^x وی، خودی ل گۆر سۆزا خۆ، قورتالکەرەك بۆ
 ئیسراییلیان ئینا، ئەو ژى عیسیایه. ²⁴ بەری هاتنا وی، یوحەنای
 بۆ هەمی مللەتی ئیسراییل راگەھاند، کول خۆ بزقن و بەینە
 تافیرکرن. ²⁵ دەمی یوحەنای کارى خۆ ب دویماهی قە دئینا،
 گۆت: «هوبن هزر دکەن ئەز کیمە؟ ئەز نە ئەوم، لى ئەقە ئەو
 دى پشتی من هیت، ئەوی ئەز نە هەژیمە بەندکی پیلایا وی
 قەکەم.»^y

²⁶ گەلی برا، کورپن دویندەها ئیبراهیمی و ئەوین دی یین
 د ناف هەوہ دا ژ خودی دترسن، پەیفای قورتالبونى بۆ مە
 یا هاتیە هنارتن. ²⁷ ژ بەر کو خەلکی ئورشەلیمی و سەرۆکین
 وان ئەو نەنیاسی، لەو وان ئەو داد کر و هۆسا وان پەیفین
 پیغەمبەران، یین هەمی رۆژین شەمبی دەینە خواندن، ب جھ
 ئینان. ²⁸ هەر چەندە وان ئەگەرەکی هەژى کوشتنى ژى نەدیت،
 لى هەر داخواز ژ پیلایوسی کر وی بکوژیت. ²⁹ پشتی هەمی
 تشتى ل سەر هاتیە نقیسین، ب جھ ئینان، ژ خاچی ئینا خواری
 و بەرگۆر قەشارت. ³⁰ لى خودی ژ ناف مریان راکر ³¹ و گەلەك
 رۆژان بۆ وان دیار بوو، یین ژ دەقەرا جەلیل ل گەل وی هاتبونە
 ئورشەلیمی و نوکە ئەو ل بەرامبەری خەلکی شاھدین وینە.
³² ئەم ژى مزگینیى ددەینە هەوہ، کو ئەو سۆزا خودی دایە
 بابکالین مە، ³³ وی بۆ مە، کورپن وان، ب جھ ئینا، دەمی
 عیسا ژ مرنى راگری. هەرۆه کو د زەبوورا دوویى دا هاتیە
 نقیسین:

«تۆ کورپی منى،

ئەقرو من تۆ بوویى.»^z

³⁴ دەریارەى راکرنا وی یا ژ ناف مریان، کو ئیدی ئەو ناقەگەرپتە
 رزبوونى، خودی هۆسا گۆتیە:

دیژنی پاولۆس، ژ گیانی پیرۆز پر بوو و بەری خۆ دا جادووگەری
 و گۆت: ¹⁰ «هەمی ئەوی تزی ژ هەمی سەختەیی و هەمی
 فیلبازی، هەمی کورپی ئیلیسی، هەمی دوژمنى هەمی باشیی!
 ما تۆ دەست ژ خوارکرنا ریکین خودانی یین راست بەرنادەى؟
¹¹ ئەها ئەقە دەستى خودانى ل هنداقى تەبە و دى کۆرە بی و تا
 دەمەکی رۆناھیا رۆژى نابینی.» د جھ دا مژ و دومان کەفتە سەر
 چاڤین وی، ئەقە ل وارن گەریا داخواز دکر کو ئیک دەستى وی
 بگریت و بریقە بەت. ¹² دەمی حوکمرانى ئەف چەندە دیتی،
 باوهرى ئینا و ژ بەر فیکرنا خودانى گوھشى.

ل ئەتاکیا پیسیدیایى

¹³ پاولۆس و هەقالین خۆ د دەریایى دا ژ پافوس بەرەف
 پەرگەیا پامفییلیی چوون. ل ویرى یوحەنای ئەو هیلان و
 قەگەریا ئورشەلیمی. ¹⁴ ئەو ژى ژ پەرگەیی چوونە ئەتاکیا
 پیسیدیایى، ل رۆژا شەمبى چوونە کنیشتەیی و روینشتنە
 خواری. ¹⁵ پشتی خواندنا دەستووری و نقیسارین پیغەمبەران،
 سەرۆکین کنیشتەیی هنارتە دویف وان و گۆتی: «گەلی برا،
 ئەگەر هەوہ پەیفەك بۆ شیرەتکرنا کۆمبوویان هەبیت، بیژن.»
¹⁶ پاولۆس رابوو و ب دەستی ئاماژە کر و گۆت:
 «گەلی ئیسراییلیان و ئەوین دی یین ژ خودی دترسن، گوھى
 خۆ بدەنى: ¹⁷ خودایی قى مللەتی ئانکو ئیسراییل، بابکالین
 مە هەلبژارتن و مللەتی مە، دەمی ئەو ل ئاوارەیی ل ئەردى
 مسرى، مەزن کر، پاشى ب زەندەکی هیزدار ژ ویرى ئینانە
 دەر. ¹⁸ نیزیکی چل سالان ل بیابانى بیھنا خۆ ل وان فرەھ کر،
¹⁹ پاشى حەفت مللەت ل ئەردى کەنعان ویران کرن و ئەردى وان
 وەکو میرات دا گەلی خۆ. ²⁰ ئەقە هەمی نیزیکی چوار سەد
 و پینجى سالان قەکیشا. پشتی هنگى خودى دادوهر بۆ وان
 راكرن، هەتا هاتنا ساموئیل پیغەمبەرى. ²¹ ئینا وان داخوازا
 پاشایەکی کر، خودى ژى شائولنى کورپی قیشى ژ هۆزا بنیامین
 دا وان، بۆ چل سالان وی پاشایەتی ل وان کر. ²² پاشى خودى

^w 12:13 1 ساموئیل 14:13؛ زەبوور 20:89

^x 13:23 نەسل یان زورپەت

^y 13:25 لوقا 3:16

^z 13:33 زەبوور 2:7

تەقە ئەم یی قەستا مللەتین نەجوهی دکەین. 47 چنکو خودانی
هۆسا فەرمان یا ل مه کری:

«من تۆ کریه رۆناهی بۆ مللەتین دی،

دا تۆ قورتالبوونی بگههینییه هەر چوار کوژیتین

جیهانی. 48»

48 دەمی یین نەجوهی ئەف چەندە بهیستی، دلخۆش بوون و
پەسنە 49 پەیفقا خودانی کرن و هەمیین ژ بۆ ژيانا هەر وهەر هاتینه
دەستنیشانکرن، باوهری ئینا.

49 ئیدی پەیفقا خودانی ل هەمی دەقەری بەلاڤ بوو، 50 لئ

جوهیان ژنین خودیپەرئس یین قەدرگران و ربهسپین باژیری
هاندان و تەپەسەریهك دژی پاولۆسی و بارناباسی ئاراند و ئەو ژ
دەقەرا خۆ دەرتیخستن. 51 ئەوان ژى تۆزا یینین خۆ ل سەر وان
داقوتا و چوونه باژیری کۆنیایی. 52 ئەقجا شاگرد ژ دلخۆشی و
ژ گیانی پیرۆز پر دبوون.

ل باژیری کۆنیایی

14

1 ل کۆنیایی ژى هەمان تشت چیبوو، پاولۆس و
بارناباس چوونه د کنیشتەیا جوهیان قە و دەست ب
ئاخفتنی کر، تاکو گەلەك جوهیان و یونانیان باوهری ئینای.
2 لئ ئەو جوهیین باوهری نەئینای، میشکێ نەجوهیان د سەردا
بر و دژی برایان ئاراندن، 3 لەوما ئەو بۆ دەمەکی درێژ مانە ل
ویژی و بی ترس مزگینی ب خودانی ددا، خودانی ژى ب نیشان
و مەندەهۆشپین ل سەر دەستی وان کرین، پەیفقا کەرەما خۆ
دسەلماند. 4 خەلکی کۆنیایی ژى بوونه دوو پشك: هەندەك ل
گەل جوهیان بوون، هەندەك ژى ل گەل هەردوو هنارتیان بوون.
5 هنگی هەندەکین نەجوهی و جوهیان ل گەل سەرۆکین خۆ بریار
دا کو هنارتیان کریت و بەراران بکەن، 6 ئینا وان ب وی چەندی
زانى و رهقینه باژیری لوكاونیایی: لیسترا و دهریه و دەوروبەری
وان. 7 ل ویژی دەست ب گەهاندنا مزگینی کر.

«ئەز دئ وان بەرەكەتین پیرۆز و مسۆگەر دەمه ههوه، ئەوین
من سۆز پین دایه داوودی.»^a

35 لەوما د زەبوورەکا دی ژى دا دبیت:

«تۆ ناھیلی ئیکانی تە یی پیرۆز تووشی رزبوونی بیت.»^b

36 چنکو پشتی داوودی د دەمی خۆ دا ل دویش حەزکنا خودی
خزمەت کری، مر و گەهشتە بابکالین خۆ و تووشی رزبوونی
بوو، 37 لئ ئەوی خودی راکری، رزبوون نەدیت. 38-39 ئەقجا
گەلی برا، بلا ل دەف هەوه یا تاشکرا بیت، کو لیبورینا گونەهان
ب ریکا فی مرۆفی بۆ هەوه دەیتە راگەهاندن. ب ریکا وی،
هەر کەسی باوهری بینیت، دی هیتە بیگونەهکر، ژ وان
هەمی تشتین هوبن نەشیاین ب دەستووری موسای، ژى بهینه
بیگونەهکر. 40 ئەقجا هشیار بن، داکو ئەو تشتی پیغەمبەران
گۆتی ب سەری هەوه نەهیت:

41 «بەری خۆ بدەنی، گەلی ترانەکەران!

بگوهشن و بنبربن،

چنکو ئەز دئ ل سەردەمی هەوه کارەکی کەم،

کو ئەگەر ئیک بۆ هەوه بەحس بکەت، هوبن ئیکجار باوهر
نەکەن!»^c

42 دەمی پاولۆس و بارناباس دەردکەفتن، خەلکی داخواز ژ
وان کر، کو شەمبیا داھاتی ژى دەربارە فی تشتی، بۆ وان
بئاخفن. 43 پشتی کۆمبوون ب دویماهی هاتی، گەلەك ژ جوهی
و ئەوین بووینە جوهی یین خودیپەرئس ل دویش پاولۆسی و
بارناباسی چوون. ئەو ژى بۆ وان ئاخفتن و هاندان کو د کەرەما
خودی دا بمینن.

44 د شەمبیا دی دا، نیزیکی هەمی خەلکی باژیری کۆمبوون،
دا گوھی خۆ بدەنە پەیفقا خودانی. 45 دەمی جوهیان ئەو جەماوهر
دیتی، ژ چاقیپرانەبوونی پر بوون و ب جقینان بەرھنەگاریا ئاخفتنا
پاولۆسی کر. 46 هنگی پاولۆسی و بارناباسی ب ویرەکی گۆت:
«پیددقی بوو ل بەراھیی پەیفقا خودی بۆ هەوه هاتبا گۆتن، لئ
چنکو هەوه رەتکر و دیار کر کو هوبن نە هەژی ژيانا هەر وهەرن،

34:13^a ئیشایا 34:55

35:13^b زەبوور 10:16

41:13^c حەبەقوق 5:1

47:13^d ئیشایا 47:49

48:13^e مەدح و سەنا

دلّی شاگردان خورت دکر و ئەو هاندان کو د باوه‌ریی دا د خۆراگر بن و گۆته وان: «دقیت ئەم د گەلەك تەنگاڤیان را دەر باز ببین، دا بچینه د پاشایەتیا خودی دا.»²³ ل هەر کەنێسەبەکی بۆ شاگردان ریهسپی هەلبژارتن و ل گەل رۆژی گرتنی نڤیژ کرن و هەمی دانه دەستی خودانی، ئەوی کو باوه‌ری پی ئینابوو.

ڤه‌گه‌ریان بۆ ئەنتاکیایا سوریی

²⁴ پاشی د ده‌ڤه‌را پیسیدیایی را دەر باز بوون و گه‌هشتنه هەریم‌ا پامفیلیایی²⁵ و ل پەرگه‌یی مزگینیا په‌یقا خودی راگه‌هاند و چوونه ئەنتالیایی.²⁶ ژ ویری ب گه‌می ڤه‌گه‌ریانه ئەنتاکیایی، ئەو جهی کول و ویری راده‌ستی کەرهما خودی هاتبوونه کرن، بۆ وی کاری وان ئەنجام‌دا. ²⁷ ده‌می گه‌هشتین، وان کەنێسە کۆم کر و به‌حسی وان هەمی تشتان کر، ئەوین خودی ل سەر دەستی وان کرین و کا چه‌وا دەرگه‌هی باوه‌ریی بۆ نه‌جوهیان ژ ی ڤه‌کر²⁸ و بۆ ده‌مه‌کی درێژ ل گەل شاگردان ل ویری مان.

جڤاتا کەنێسەیی ل ئورشه‌لیمی

15 ¹ هندەك كەس ژ ده‌ڤه‌را یه‌هودیایی خوارکەفتنه ئەنتاکیایی و دەست ب ڤیرکنا برابان کر و گۆتن: «تەگەر هوین ل دویف داب و نه‌ریتین مووسای نیشا هه‌وه داین نه‌هینه سونه‌تکرن، هوین نه‌شین قورتال بن.»² ل د ناڤه‌را وان و پاولوسی و بارناباسی دا، گه‌نگه‌شه و دانوستاندنه‌کا دژوار چیبوو، پشته هنگی پاولوس و بارناباس ل گەل هندەك باوه‌ردارین دی هاتنه دەستنیشانکرن، کو سه‌رکه‌ڤنه ئورشه‌لیمی و ل دۆر فی بابەتی چاڤیکه‌فتنی ل گەل هنارتی و ریهسپیان بکەن.³ ئەڤجا پشته کەنێسەیی ئەو ب ری ئیخستین، ئەو د ده‌ڤه‌رین فینیقی و سامه‌ریایی را دەر باز دبوون و رادگه‌هاند کو نه‌جوهیان ژ ی باوه‌ری ب مه‌سیحی ئینا، وان دلخۆشکرنه‌کا مه‌زن بۆ هەمی برابان په‌یدا کر.⁴ ده‌می گه‌هشتینه ئورشه‌لیمی، کەنێسەیی و هنارتی و ریهسپیان بخیره‌اتن لئ کر، وان ژ ی به‌حسی ئەوان تشتان کر، یین خودی ل سەر دەستی وان کرین.⁵ لئ هندەکین کو ژ ریبازا فه‌ریسیان بوون و باوه‌ری ب عیسیای ژ ی ئینابوو، رابوون و گۆتن: «دقیت ئەو به‌ینه سونه‌تکرن و فه‌رمان ل وان به‌یته کرن کو کار ب ده‌ستوری مووسای بکەن.»

ل باژیری لیسترا و دهره

⁸ ل لیسترا، زه‌لامه‌کی روینشتی هه‌بوو، هەر ژ ژدابکبونا خۆ یی فالنجی بوو، چ جارن بریڤه نه‌چوووو.⁹ وی گوھی خۆ ددا ئاخفتنا پاولوسی. پاولوسی به‌ری خۆ دایی و دیت کو وی باوه‌ری یا هەمی ساخ ببیت،¹⁰ ب ده‌نگه‌کی بلند گۆتی: «رابه، ل سەر پیین خۆ راوه‌سته!» ئەو زه‌لام راست رابوو ژ پیڤڤه و دەست ب بریڤه‌چوونی کر.¹¹ ده‌می ئاماده‌بوویان دیتی کا پاولوسی چ کر، ب زمانی لوکانیایی کرنه‌گازی و گۆتن: «خوداوه‌ند ل سەر شیوه‌یی مروڤان بۆ مه‌هاتنه خوارئ.»¹² گۆتنه بارناباسی زه‌یوس و گۆتنه پاولوسی هه‌رمس، چنکو ئەو ئاخفتنکه‌ری سهره‌کی بوو.¹³ کاهنی زه‌یوسی ژ ی، ئەوی کو په‌رستگه‌ها وی ب ره‌خ باژیری ڤه، ده‌ستکین گولان و گا ئینانه د دەرگه‌هان دا، وی دڤیا ل گەل خەلکی بۆ هنارتیان بکه‌ته قوریان،¹⁴ لئ ده‌می هه‌ردوو هنارتیان، بارناباسی و پاولوسی، گوھ ل ڤی چەندی بووی، جلکین خۆ دراندن و ب له‌ز چوونه نك کۆمبوویان و گازی کر¹⁵ و گۆتن: «گه‌لی جوامیران، بۆچی هوین ڤی دکهن؟ ئەم ژ ی وه‌کو هه‌وه مروڤین، مزگینی دگه‌هینینه هه‌وه، کو هوین ڤان تشتین پویچ به‌یلن و بۆ خودایی زبندی ڤه‌گه‌رن، ئەوی ئەرد و ئەسمان و دهریا و هه‌ر تشتی تیدا ئافراندین،¹⁶ ئەوی ل سه‌رده‌مین بوری هیلای کو هه‌ر ملله‌تەك ل سەر ریبیا خۆ بچیت،¹⁷ لئ ئەوی خۆ بی شاهد نه‌هیل: چاکی کر و ژ ئەسمانی باران باراند و وه‌رزین به‌ره‌مدار دانه هه‌وه، دلّی هه‌وه ژ خوارن و خۆشیی تیر کر.»¹⁸ ب ڤی ئاخفتنی و ل گەل هه‌ول‌دانه‌کا زۆر، ئەو شیان وه‌ ل خەلکی بکەن کو قوریانیا بۆ وان پیشکیش نه‌کەن.

¹⁹ پاشی هندەك جوھی ژ ئەنتاکیایی و کۆنیایی هاتن و خەلك قاییل کر و پاولوس به‌رباران کر تاکو ژ وان ڤه‌ یی مری و خرانده ژ دهرڤه‌ی باژیری.²⁰ لئ ده‌می شاگرد لئ کۆم بووین، رابوو و ڤه‌گه‌ریا باژیری و ل رۆژا د دویف دا، ل گەل بارناباسی چوو دهره.

قایمکرنا باوه‌ردارین ژ نوی باوه‌ری ئینای

²¹ پشته مزگینی گه‌هاندیه خەلکی دهره و گه‌له‌ك ژ وان کرینه شاگرد، ڤه‌گه‌ریانه لیسترا و کۆنیایی و ئەنتاکیایی،²² وان

19 لهوما ئەز ب فەر دینم کو ئەم گرانیی نەئێخینە سەر ملی ئەو کەسین ژ نەجوھیان بو خودی قەدگەر،²⁰ لئ ئەم بو وان نامەیهکی بنفیسین کو ئەو خو ژ ھەرما تیبین پووتان^h و دەھمەنپیسیی و گیانەوەرین خەندقاندی و خوینی دویر بئێخن. 21 چنکو ھەر ژ کەشن دا، ل ھەر باژێرەکی، دەستووری موسای دەھیتە راگەھاندن و ل ھەمی شەمبیان د ناھ کیشتەیان دا دەھیتە خواندن.»

نامەیا جقاتا کەنيسەیی بو باوھردارین نەجوھی

22 ھنگی ھنارتی و رېھسپیان ل گەل ھەمی کەنيسەیی بریار دا، کو چەند زەلامان ژ ناھ خو ھەلبژێرن، دا ل گەل پاولوس و بارناباسی بەنیرنە ئەنتاکیا. ئینا یەھودا یی کو دبیژنی بارساباس و سیلاس ھەلبژارتن، کو د ناھ بریاران دا د ریزدار بوون. 23 ئەف نامەیه ب دەستی وان ھنارت:

«ژ براین ھەو ھنارتی و رېھسپیان،

بو براین باوھردار ژ مللەتین نەجوھی ل ئەنتاکیا، سوریا و کیلیکیای:

24 مە یی بەیستی کو ھندەك کەس ژ مە، بیی کو ئەم وان بەنیرن، یین ھاتینە نك ھەو و ب گۆتین خو ھوین دلتنەنگ کرینە و ھزیرن ھەو ٲالۆز کرینە. 25 ئەفجا مە ھەمیان پیکشە بریار دا، کو چەند زەلامان ھەلبژێرن و ل گەل ھەقالین مە یین خوشتفی بارناباسی و پاولوسی بەنیرنە نك ھەو، 26 ئەوین ژ بو ناھی خودانی مە عیسایی مەسیح ژبانا خو ئیخستییە د مەترسیی دا. 27 ئەفجا مە یەھودا و سیلاس ھنارتن، دا ھەمان تشت ب دەفی خو ژ بیژنە ھەو، 28 چنکو گیانی پیرۆز و مە ژ ب باش دیت، کو ئەم بارەکی گرانتر نەدانینە سەر ملین ھەو، ژبلی فان تشتین پیدفی: 29 ھوین خو ژ خوارین بو پووتان¹ ھاتینە پیکشکر، خوینی، گیانەوەرین خەندقاندی

6 ئینا ھنارتی و رېھسپیی کۆمبوون، دا دانوستاندنی دەربارە ی قی چەندی بکەن. 7 پشتی گەنگەشەیه کا درێژ، پەترۆس رابوو و گۆتە وان: «گەلی برا، ھەر وەکو ھوین دزانن ژ بەری دەمەکی درێژ، خودی د ناھەرا ھەو دا ئەز ھەلبژارتم، کو مللەتین نەجوھی پەیفما مزگینیی ژ دەفی من ببھیسن و باوھریی بین. 8 خودی، ئەوی دزانیت کا د دلان دا چ ھەیه، وەك نیشانا رازیبوونی ژ وان، گیانی پیرۆز دا وان ژ، ھەر وەکو دایە مە. 9 ئەوی ب باوھریی دلئ وان پاقر کر و ھوسا چ جوداھی نەئێخستە د ناھەرا مە و وان دا. 10 ئەفجا بوچی ھوین خودی تاقی دکەن، کو نیرکی^f ددانە سەر ستۆیی شاگردان، ئەو نیرکی باین مە نەشیاین و مە ژ نەشیای ھەلگرن؟ 11 لئ مە باوھری ھەیه، کو ئەم و ئەو ژ، دی ب کەرەما خودان عیسای قورتال بین.»

12 ھنگی ھەمی ئامادەبووی بیدەنگ بوون و گوھی خو دانە بارناباسی و پاولوسی، ئەوین نیشان و مەندەھۆشی، یین کو خودی ل سەر دەستی وان د ناھ مللەتین نەجوھی دا کرین، قەدگێران. 13 پشتی ژ تاخفتنی ب دویمای ھاتین، یەعقوبی بەرسف دا و گۆت: «گەلی برا، گوھی خو بدەنە من: 14 شەمعونی دیار کر، کا چەوا ژ بو جارا ئیککی، خودی پویتە ب مللەتین نەجوھی دا، داکو ژ وان خەلکەکی بو ناھی خو پەیدا بکەت. 15 ئەف چەندە ل گەل گۆتین پینغەمبەران ژ یا ریککەفتیە، ھەر وەکو ھاتیە نفیسین:

16 «پشتی قی ئەز دی قەگەرم

و خیقەتا داوودی یا کەفتی، دی قەدەمەفە

و تشتین وی یین ھەرفتی، دی چیکەم

و وی نوژنە کەم،

17 داکو مرؤفین مایی

و ھەمی نەجوھیین ناھی من ل سەر وان،

قەستا خودانی بکەن.

18 ئەو خودانی، ھەر ژ کەشن دا ئەف تشتە داینە زانین، قی

دبیژیت. g»

^f 10:15 ئەو دارە یی ستۆین گالین جۆتی ب ھنجاری قە گری ددەت.

^g 18:15 بنیرە: عامۆس 9:11-12؛ ئیشایا 21:45

^h 20:15 مەبەست پئ خوارنا تشتین بو پووتان (صەنەمان) ھاتینە پیکشکر. بنیرە 15:29

ⁱ 29:15 صەنەمان

خۆ بهت، ئینا ژ بهر جوھیین وی دھقەری سونەت کر، چنکو هەمیان دزانی بابی وی یونانیە. ⁴ ئەو ژ باژپرهکی بو باژپرهکی دگەریان و بریارین ریهسی و هنارتیان ل ئورشەلیمی داین، بو وان رادگەھاندن، دا ئەو پینگیری پی بکەن. ⁵ ب قی ئاوی کەنيسە د باوەری دا موکتر لی دەھان و رۆژ بو رۆژی ژمارەبا باوەرداران پتر لی دەھات.

بینینا پاولوسی بو زەلامی مەقدونی

⁶ ئەو د ناڤهرا دەقەرا فریگیە و گالاتیا را دەریاز بوون، چنکو گیانی پیرۆز وەنەکر پەیقی ل هەریما ئاسیا بەلاق بکەن. ⁷ دەمی گەشتینە دەقەرا میسیا، وان هەولدا بچنە د هەریما بیتینیایی دا، لی گیانی عیسا نەھێلا. ⁸ د میسیا را چوون و گەھشتنە باژپری ترویاس. ⁹ ب شەقی بینینەک بو پاولوسی دیار بوو، تیدا مرقەکی مەقدونی یی راوەستیای بوو، ژ دل هیقی ژی دکر و دگوتی: «دەریازی مەقدونیا ببه و هاریکاریا مە بکە.» ¹⁰ پشتی وی ئەو بینین دیتی، ئیکسەر مە کاری خۆ کر بچینە مەقدونیا، چنکو مە تی ئینا دەر کو خودی گازی مە کر، دا مزگینی بەدینە خەلکی وی دەقەری.

باوەریا لیدیایی ل فیلیپی

¹¹ ئەم ژ ترویاس ب گەمی راست چوینە ساموتراکی، ل رۆژا پاشتر چوینە نیاپولیس. ¹² ژ ویری ئەم چوینە باژپری فیلیپی، کو باژپرهکی دەقەرا ئیککی یا مەقدونیا، بو و کۆلونیەکا رۆمایا بوو و بو چەند رۆژان ئەم ل ویری ماین. ¹³ ل رۆژا شەمی ئەم ژ دەرگەھی باژپری دەرکەفتین و چوینە سەر رویباری، ئەم د وی باوەری دا بووین کو ویری جەھ نقیژی بوو، ئەقجا ئەم روینشتین و ل گەل وان ژنن کۆم بووی ئاخفتین. ¹⁴ ژنەکا خودیپەرئس گوهداریا مە دکر، ناڤی وی لیدیا بوو، خەلکا باژپری تیاتیرا بوو، وی بازرگانی ب پەرۆکی بنەفشی دکر، خودانی دل وی فەکر بوو داکو گوهداریا ئاخفتین پاولوسی بکەت. ¹⁵ پشتی ل گەل خیزانا خۆ هاتیە تافیرکن، هیقی ژ مە کر و گوت: «ئەگەر هوین وەکو باوەردارەکا خودانی من بھژمیرن، وەرنە مالا من و ل ویری بینن.» ئەقجا وی ئەم نەچار کرین.

و دەھەمەنپسیی دویر بیخن. ئەگەر هوین خۆ ژ قان تستان پارین، هوین دی باش کەن. بخیر بینن.»

³⁰ ئەو هاتنە ب ری ئیخستن و خوارکەفتنە ئەنتاکیا، وان هەمی باوەردار کۆمکر و نامە گەھاندە وان. ³¹ دەمی وان خواندی، ژ بەر هاندانا تیدا هاتی، دلخۆش بوون. ³² یەھودا و سیلاسی، کو ئەو ب خۆ ژ پیغەمبەر بوون، گەلەک بو وان ئاخفتن و ب قی شیوەی هاندانا بریان کر و ب هیز ئیخستن. ³³ پشتی دەمەکی ل ویری ماین، بریان ب ئاشتیانە ئەو ب ری ئیخستنەک ئەوین کو ئەو هنارتبوون. ³⁴ لی سیلاسی دیت کو باشترە ئەو ل ویری بمینت. ³⁵ پاولوس و بارناباس ژی ل ئەنتاکیا مان و ل گەل گەلەکین دی پەیقا خودانی ددا فیرکن و رادگەھاند.

ژیکجودابوونا بارناباسی و پاولوسی

³⁶ پشتی چەند رۆژان، پاولوسی گوتە بارناباسی: «دا فەگەرین و سەرەدانا بریان بکەین ل هەر باژپرهکی مە مزگینیا پەیقا خودانی لی راگەھاندی، دا بزانی کا ئەو دچەوانن.» ³⁷ بارناباسی حەز کر کو یوحەننا، دیتنی مەرقوس ل گەل خۆ ببهن، ³⁸ لی پاولوس یی رژد بوو وی ل گەل خۆ نەبەن، یی کو ل پامفیلیایی ژ وان فەقەتیای و ل گەل وان نەچوویە کاری. ³⁹ ناکۆکیەکا وەسا د ناڤهرا وان دا چیبوو، تا ژ ئیک جودا بووین. ئەقجا بارناباسی مەرقوس بر و ب گەمی چو قورسی. ⁴⁰ پاولوسی ژی سیلاس هەلبژارت و ب ری کەفت، پشتی بریان ئەو رادەستی کەرەما خودانی کری. ⁴¹ د ناڤ سوریا و کیلیکیایی دا دگەریا و کەنيسە قایم دکر.

تیمۆتاس ل گەل پاولوس و سیلاسی دچیت

16 ¹ پاشی پاولوس گەھشتە دەریە، پشتی هنگی گەھشتە لیسترا، ل ویری شاگردەک ب ناڤی تیمۆتاس هەبوو، دایکا وی جوھی بوو و باوەری ب مەسیحی هەبوو، لی بابی وی یونانی بوو. ² تیمۆتاسی د ناڤ براین باژپری لیسترا و کۆنیا، دا نافودەنگەکی باش هەبوو. ³ پاولوسی حەز دکر وی ل گەل

و پرسپار ژ وان کر: «ئەزبەنی، پیندقیه ئەز چ بکەم، دا قورتال بېم؟»³¹ وان بەرسف دا: «باوەری ب خودان عیسای بینه، تو و خیزانا خو دئی قورتال بن!»³² پاشی مزگینیا په‌یشتا خودانی گەهاندە وی و هەمیین ل مالا وی.³³ هەر د وی دەمی شەقی دا ئەفسەری زیندانی ئەو برن و برینین وان شوپشتن. ئیکسەر ئەو و هەمی خیزانا وی هاتنە تافیرکرن.³⁴ پاشی برنە مالا خو و سفرە دانا بەر وان، ئینا ئەو و هەمی خیزانا وی گەلەك دلخۆش بوون، چنکو باوەری ب خودی ئینا.

³⁵ دەمی بوویە سپیدە، دادوهران هەندەك سەربازین خو هنارتە نەك ئەفسەری زیندانی و گۆتئی: «وان هەردوو كەسان بەردە.»³⁶ ئەفجا ئەفسەری گۆتە پاولوسی: «دادوهران فەرمان یا هنارتی كو هوین بەینە بەردان، ئەفجا نوکە وەرە ئە دەرڤە و ب خیر بچن!»³⁷ لئ پاولوسی گۆتە وان: «ئەم بئ دادکر، ل پینش چاڤین خەلکی داینە بەر داران، هەر چەندە ئەم هەڤوئەلتیین رۆمایینە و ئەم کرینە د زیندانی دا، نوکە چەوا ب دزی ڤە دئی مە دەرئێخن؟ نەخیر! بلا ئەو ب خو بەین و مە بەردەن!»³⁸ سەربازان ئەف چەندە گەهاندە دادوهران، ئەفجا دەمی زانی كو هەردوو رۆمایینە، ئەو ترسیان،³⁹ ئینا هاتن و داخووا لیبورینی ژئی کر و هەردوو دەرئێخستن و داخووا ژئی کر كو ژ باژپیری دەرکەشن.⁴⁰ ئەفجا ئەو ژ زیندانی دەرکەفتن و چوونە مالا لیدیايي. ئینا ل ویری برا دیتن و ئەو هاندان و ژ باژپیری دەرکەفتن.

ل سالونیکي

17 ¹ پاولوس و سیلاس د ئەمفیپولیس و ئەپولونیايي را بورین و گەهشتنە سالونیکي. ل ویری کنیشتەیه‌کا جو هیان هەبوو.² ئینا پاولوس، وەکو هەر جار، چوو د کنیشتی ڤە و د سئ رۆژین شەمی دا ب بەلگەیین نفیسارین پیرۆز دانوستاندن ل گەل وان دکر.³ وی بو وان شەرڤه دکر و دسەلماند كو پیندقی بوو مەسیح ئازاری بکیشیت و ژ ئاف مریان رابیت و گۆت: «ئەف عیسایی کو ئەز بو هەو دەمە نیاسین، ئەو مەسیحە.»⁴ هەندەك ژ ئامادەبوویان قاییل بوون و خو دانە ل گەل پاولوسی و سیلاسی، ل گەل جەماوەرەکی مەزن ژ یونانیین خودیپەریس و ژمارەیه‌کا نە یا کیم ژ ژنیین قەدرگران.⁵ لئ

پاولوس و سیلاس دەینە گرتن

¹⁶ رۆژەکی ئەم دچوونە جەئ نڤیژکرئی، کەنیزەیه‌کا گیانی خیفزانکیی تیدا، کەفتە راستا مە، وی ب کاری خیفزانکیی مفاہەکی مەزن دگەهاندە خودانیین خو.¹⁷ ئەو ب دویش پاولوسی و مە کەفت و گازی دکر: «ئەف مرۆڤە بەنیین خودایی هەری بلندن، بو هەو ریکا قورتالبوونی دەنە نیاسین.»¹⁸ ئەوی ئەف چەندە بو گەلەك رۆژان دووبارە دکر، ئەفجا پاولوس بیزار بوو و گۆتە گیانی: «ب ئافی عیسایی مەسیح، فەرمانی ل تە دکەم، کو ژئی دەرکەفی.» ئیکسەر ژئی دەرکەفت.¹⁹ دەمی خودانیین وی دیتی، کو ئیدی ئەو مفای ژ وی وەرناگرن، پاولوس و سیلاس گرتن و راکیشانە بەر سینگی دەستەهلاتداران ل گۆرەپانا باژپیری.²⁰ دەمی ئیناینە نەك دادوهران، گۆتن: «ئەف زەلامە جو هیینە و یی باژپیری مە تیک دەن²¹ و فیری هەندەك داب و نەربتان دکەن، کو نابیت ئەم رۆمایي پئی رازی ببین و پینگیبئی پئی بکەین.»²² ئەفجا خەلکی پینکە هیرش کرە سەر وان، دادوهران ژئی جلکین وان د بەر دا ئینان و فەرمان کر وان بدەنە بەر داران.²³ پشتی ئەو گەلەك قوتاین، هافیتنە د زیندانی دا و فەرمان ل ئەفسەری زیندانی کر، کو باش نوبەداریی لئ بگریت.²⁴ ئەوی ژئی دەمی ئەف فەرمانە وەرگرتی، ئەو هافیتنە د ئاسپترین ژۆرا زیندانی دا و پینین وان بەند کرن.^k

زیندانان و خیزانا وی قورتال دین

²⁵ ل نیزیکی نیفا شەقی، پاولوس و سیلاسی نڤیژ دکرن و ستران ب مەزنهیا خودی دگۆتن و زیندانیان گوھی خو ددایی.²⁶ ژ نشکەکی ڤە بیڤه‌لەرزه‌کا دژوار بنیاتیین زیندانی تیک هەژاندن، ئیکسەر هەمی دەرگەه ڤەبوون و بەندیین هەمی زیندانیان کەفتن.²⁷ ئەفسەری زیندانی هشیار بوو، دەمی دیتی دەرگەهین زیندانی دڤەکرینە، هزرکر کو هەمی گرتی یین رەڤین، ئیکسەر شیرئی خو هەلکیشا و چ نەمابوو خو بکوژیت،²⁸ لئ پاولوسی ب دەنگەکی بلند لئ کرە هەوار: «چ زیانی نەگەهینە خو، ئەم هەمی یی ل ڤیری!»²⁹ ئینا ئەفسەری داخووا رۆناهیەکی کر و ب لەز ب ژۆر کەفت و ژ ترسا دا دلەرزئی و خو هافیتنە بەر پینین پاولوس و سیلاسی.³⁰ پاشی ئەو برنە ژ دەرڤە

^{16k} 24: ل وی سەردەمی پینین زیندانیان دئێخستە ئامیرەکی داری، یین پینکەاتی بوو ژ دوو پارچەیین دەبی ل دۆر پینین زیندانی دەینە شداندن.

چاقین جو هیان پی رانه بوون و ژ که سین بکیرنه هاتی بین بازاری هنده که مروقین خراب ئینان، جه ماوه ره که کوم کر و به ره لایی د باژیری دا پیدا کر. پاشی وان هیرش کره سهر مالا یاسونی، دا پاولوس و سیلاسی راکیشنه بهر دهستی خه لکی. ⁶ ده می ههردو ل ویری نه دیتین، یاسون و هنده که براین دی راکیشانه بهر دهستی دهسته لاتدارین باژیری و دکره گازی: «ئهف که سین جیهان سهروبن کری، هاتنه قیری ژی، ⁷ یاسونی ئه و بین میقان کرین. ره تارا وان هه میان دژی فه رمانین قه یسه ره، کو دیتن پاشیه کی دی هه به ناخی وی عیسیاه. ⁸ ئه وان ب قی گوتنی خه لک و دهسته لاتدارین باژیری ئازارندن. ⁹ ئینا پاره وه که گره و ژ یاسونی و بین د گه ل دا ستانندن، پاشی بهردان.

ل بیریه

¹⁰ هه وی شهقی، براین پاولوس و سیلاس بو بیریه ب ری ئیخستن. ده می ئه و گه هشتینه ویری، چونه د کنیشتیه جوهیان فه. ¹¹ ئهف جو هییه ژ بین ل سالونیککی سه رنه رمتر بوون، وان په یقا خودی گه له که ب گهرمی وهرگرت و روژانه نقیسه ار دخواندن، دا بزنان کا فیکرنا پاولوس و سیلاسی یا راست بوو یان نه. ¹² ئه فجا گه له که ژ وان باوه ری ئینا، ههروه سا ژماره به کا نه یا کیم ژ ئین یونانی بین قه درگران و زه لمان ژی. ¹³ ده می جو هیین سالونیککی زانی کو پاولوس یی مزگینیا په یقا خودی ل بیریه ژی به لاف دکهت، هاتن و ل ویری ژی خه لک ئازارند و تیگدان پیدا کر. ¹⁴ هه ر د وی ده می دا براین پاولوس به ره ف دهریای ب ری ئیخست، لی سیلاس و تیموتاوس ل ویری مان. ¹⁵ ئه وین پاولوس دگه هاند، هه تا ئه سینا ل گه ل چون و پشتی فه رمانه که بو سیلاسی و تیموتاوسی ژ وی وهرگرتی، کو ب زوبترین ده م بهینه نک وی، ئه و فه گه ریان.

ل ئه سینا

¹⁶ ده می پاولوسی ل ئه سینا چاقه رییا وان دکر، گه له که دلته نگ بوو، چنکو وی دیت باژیر ژ پوتان¹ یی پره. ¹⁷ ئینا ل کنیشتیه یی

دانوستاندن ل گه ل جو هی و خودی په ریسان دکر، ههروه سا وی روژانه دانوستاندن ل گه ل وان که سان دکر، ئه وین ل بازاری دکه فتنه رییا وی. ¹⁸ ئه فجا هنده که فه یله سوفین ئه پیقوری^m و ره واقیⁿ ل گه ل وی که فتنه گه نگه شه یی و هنده که ژ وان گوت: «ئهقی پریژی دقیت چ بیژیت؟» هنده کین دی گوتن: «یا دیاره ئه فه راگه هاندنی بو خوداوه ندین بیانی دکهت.» چنکو وی مزگینی دهر باره ی عیسی و رابونا مریان ددا وان. ¹⁹ ئه فجا ئه و بر و چونه ئه ریوپاگوسی^o و گوتنی: «ئه ری ئه م دشین بزاین ئه و فیکرین نوی بین تو رادگه هینی چنه؟ ²⁰ ئه م یی تشتین سه بر ژ ته دبه یسین، مه دقیت بزاین راما نا وان چه؟» ²¹ چنکو هه می خه لکی ئه سینا و بیانیین ل ویری دئاکنجی، خو ب چفه مژویل نه دکر، ژیلی گوتن و به یستنا تشتین نوی.

²² ئینا پاولوس ل نیقا ئه ریوپاگوسی راره ستیا و گوت: «گه لی خه لکی ئه سینا، ئه ز یی دینم هون ژ هه می لایان فه، گه له که دئییندارن، ²³ چنکو ده می ئه ز دگه ریا م و من باش به ری خو ددا تشتین هون دپه ریسن، من قوربانگه هه که دیت، ل سه ر نقیسی بوو: «بو خودایه کی نه نیاس.» ئه فجا ئه ف خودای هون دپه ریسن و نانیاسن، ئه ز وی بو هه وه دده مه نیاسین. ²⁴ ئه و خودای جیهان و هه ر تشتی تیدا ئافراندین، ئه و خودانی ئه رد و ئه سمانیه و د په رستگه هین ده سترکردین مروقان دا ئاکنجی ناییت. ²⁵ ب ده ستین مروقان ژی ناهیتته خزمهت کرن، ههروه کو وی پیدقی ب تشته کی هه بیت، چنکو ئه و ب خو ژبانی و هه ناسه یی و هه ر تشته کی دده ته هه میان. ²⁶ وی هه می ملله تین جیهانی ژ ئیک که س ئافراندن، کو ل سه ر رویی ئه ردی هه میی ئاکنجی بین و ده م و سنورین ئاکنجی و نا وان دانان، ²⁷ دا ل خودی بگه رن، به لکو ب له په قوتی قی بکه شن، هه ر چه نده ب راستی ئه و ژ هه ر ئیک ژ مه نه یی دویره. ²⁸ چنکو «ب وی ئه م

¹17:16 صه نه مان

^m17:18 ئه پیقوری: ریبازه کا فه لسه فه یه. ل فه ره هه نگو کی بنیره.

ⁿ17:18 ره واقی ریبازه کا فه لسه فه یه. ل فه ره هه نگو کی بنیره.

^o17:19 ناخی گره که به کو جقاتا باژیری ئه سینا ل ویری کوم دبوو، ههروه سا ناخی قی جقاتی ژی بوو.

وی کری و جفین دابنی، وی کراسی خۆ داقتا و گۆته وان: «خوینا ههوه د ستۆیی ههوه. ئەز یی بی تاوانم! ژ نوکه پێشه ئەز دئ قهستا مللهتین نهجوهی کهم.»⁷ ئەفجا پاولۆس ژ ویری چوو و هاته مالا زهلامهکی نهجوهی یی خودپه‌ریس ناچی وی تیتۆس یوستوس بوو، مالا وی ب تهنشت کنیشته‌یی قه بوو. ⁸ کریسپوسی سه‌رۆکی کنیشته‌یی ل گهل هه‌می که‌سین مالا خۆ باوه‌ری ب خودانی ئینا. گه‌له‌ک خه‌لکی کورنتۆسی ژ، یین کو تاخفتنا پاولۆسی ده‌بیست، باوه‌ری ئینا و هاتنه‌ تافیرکر. ⁹ شه‌فه‌کی خودانی د بینینه‌کی دا گۆته پاولۆسی: «نه‌ترسه‌، لی باخفه‌ و بیده‌نگ نه‌به‌، ¹⁰ چنکو ئەز یی ل گهل ته‌ و که‌س ده‌ستی خۆ درێژ ناکه‌ته‌ ته‌، کو ته‌ بئیشینیت، ژ به‌ر کو من گه‌له‌ک مرۆف ل فی باژیری یین هه‌ین.»¹¹ ئیدی سآله‌ک و شه‌ش هه‌یقان ل ویری ما و ئەو فیری په‌یفا خودی دکر. ¹² ده‌می گالیونی^s حوکمرانی ل سه‌ر هه‌ریمما ئەخایا دکر، جوهی ب ئیک ده‌ست دژی پاولۆسی رابوون و ئەو بره‌ دادگه‌هی. ¹³ وان گۆت: «ئه‌ف زه‌لامه‌ مرۆقان قاییل دکه‌ت، کو ب تاوایه‌کی به‌روفاژی ده‌ستووری خودی به‌ریسن.»¹⁴ ده‌می پاولۆس دا ده‌ست ب تاخفتنی که‌ت، گالیونی گۆته‌ جوهیان: «گه‌لی جوهیان، ئەگه‌ر بابته‌ گوننه‌ یان تاوانه‌ک با، دا ئەگه‌ر هه‌بیت کو ئەز بیه‌نا خۆ ل هه‌وه‌ فره‌ که‌م.»¹⁵ لی ئەگه‌ر بابته‌ ده‌رباره‌ی په‌یف و ناڤ و ده‌ستووری هه‌وه‌به‌، هوین ب خۆ چاره‌سه‌ر بکه‌ن، من نه‌ئیت ببه‌م دادوه‌ری قان تشتان!»¹⁶ ئینا وی ئەو ژ دادگه‌هی ده‌رئبخستن. ¹⁷ ئەفجا وان هه‌میان سوستانیسی سه‌رۆکی کنیشته‌یی گرت و ل به‌ر ده‌رگه‌هی دادگه‌هی قوتا. لی گالیونی چ پویته‌ ب فی چهندی نه‌کر.

قه‌گه‌ریانا پاولۆسی بو ئەنتاکیا یی

¹⁸ پاولۆس گه‌له‌ک رۆژین دی ژ ل کورنتۆسی ما، پاشی خاترا خۆ ژ برایان خواست و ب گه‌می به‌ره‌ف سوریا چوو، پرسکیلا و ئەکیلا ژ د گهل دا بوون. ئەوی ل باژیری که‌نخربا سه‌ری

دژین و دلقین و یین هه‌ین^p، هه‌روه‌کو هنده‌ک هه‌لبه‌ستفانین هه‌وه‌ ژ گۆتی: «ئه‌م ژ ل دوینده‌ها^q وینه^r.»
²⁹ ئەفجا، ژ به‌ر کو ئەم دوینده‌ها خودیینه‌، پیدقیه‌ ئەم هزر نه‌که‌ین کو خودینی وه‌کو زیری، یان زیشی، یان به‌ریه‌، کو ب شاره‌زایی و هونه‌ری مرۆقه‌کی هاتبیته‌ نه‌خشکر!³⁰ خودی به‌ری خۆ ل سه‌رده‌مین نه‌زانینی گرت، لی نوکه‌ ئەو فه‌رمانی ل هه‌می مرۆقان ل هه‌ر جهه‌کی دکه‌ت، ل خۆ بزقن.³¹ چنکو وی رۆژه‌کا دانای کو دادپه‌روه‌رانه‌ هه‌می جیهانی ل سه‌ر ده‌ستی زه‌لامه‌کی وی ده‌ستنیشانکری، داد بکه‌ت. وی گرۆفه‌ ژ دایه‌ هه‌میان، ده‌می ئەو ژ ناڤ مریان راگری.»
³² ده‌می ئاماده‌بوویان گوه‌ ل رابوونا مریان بووی، هنده‌ک ژ وان سفکاتی پی کر، لی هنده‌کین دی گۆتی: «ل دۆرفی بابته‌ی، دی ل ده‌مه‌کی دی گوهی خۆ دینه‌ ته‌.»³³ ئەفجا پاولۆس ژ ناڤ وان ده‌رکه‌فت. ³⁴ لی هنده‌ک که‌س گه‌هشتنی و باوه‌ری ئینا، ژ وان دیونیسیوس ئەوی ئەندام د جقاتا ئەریوپاگوسی دا و ژنه‌ک ناچی وی داماریس بوو و هنده‌کین دی ژ ل گهل وان.

ل کورنتۆس

18 ¹ پشته‌ی هنگی پاولۆسی ئەسینا هیللا و چوو باژیری کورنتۆس. ² ل ویری جوهیه‌ک دیت ناچی وی ئەکیلا بوو، ژ دایکبووی پۆنتۆسی بوو، ژ نوی ل گهل هه‌فزینا خۆ پرسکیلا یی ژ ئیتالیا هاتبوو، چنکو کلودیوسی قه‌یسه‌ر فه‌رمانا ده‌رئبخستنا جوهیان ژ رۆمای دابوو. پاولۆسی قه‌ستا وان کر، ³ ل نک وان ما و ل گهل وان کار کر، چنکو هه‌فپیشه‌یی وان بوو، کو ئەو د کاری خۆ دا خیشه‌تقان بوون. ⁴ پاولۆسی هه‌می شه‌میان ل کنیشته‌یی دانوستاندن دکر و جوهی و یونانی قاییل دکر.

⁵ ده‌می سیلاس و تیمۆتاس ژ ده‌فه‌را مه‌قدۆنیا گه‌هشتین، پاولۆسی هه‌می ده‌می خۆ بو مزگینی ته‌رخان کر. وی شاهه‌دی بو جوهیان ددا کو مه‌سیح، عیسا به‌. ⁶ لی ده‌می وان دژایه‌تیا

17P:28 ژ هه‌لبه‌سته‌کا «ئه‌ییمه‌نیدیس» ی هاتیبه‌ وه‌رگرتن، کو خه‌لکی گزیرته‌یا کریته‌ و ل سآلین 600 ب. ز. ژایه‌.

17Q:28 نه‌سل یان زورپه‌ت

17P:28 ژ هه‌لبه‌سته‌کا «ئاره‌تۆس» ی هاتیبه‌ وه‌رگرتن، کو خه‌لکی هه‌ریمما کیلیکیایه‌ و ل سآلین 315-240 ب. ز. ژایه‌.

18S:12 د ناڤه‌را سآلین 51-52 ز. دا حوکمرانی ئەخایا بوو، که‌سه‌کی ناڤدار بوو ب دادپه‌روه‌ری.

خۆ تراشی، چنکو نه زرهك! ل سهر بوو. 19 دهمی گههشتینه
 ئەفەسۆسی، پاولۆسی ئەو ل ویری هیلان و چوو د کنیشتەیا
 جوھیان قە و دانوستاندن ل گەل وان کر، 20 ئەوان ژێ داخواز
 ژێ کر کو دەمەکی درێژتر ل نک وان بمینیت، لی ئەو رازی
 نەبوو. 21 وی خاترا خۆ ژێ خواست و گۆت: «ب ئانهیا خودی
 دی قەگەر مه نک ههوه!» و ب گەمی ژ ئەفەسۆسی چوو.
 22 دەمی ل قەیسەری پەیا بووی، سەرکەفتە ئورشەلیمی و
 سلاڤ ل کەنیسەیی کر، پاشی خوارکەفتە باژپری ئەنتاکیاپی.
 23 پشتی دەمەکی ل ویری مای، کەفتە ری و جھ ب جھ ل سەر
 دەقەرا گالاتیا و فریگیه گەریا و هەمی شاگرد بهیز ئیخستن.

ئەپولوس ل ئەفەسۆس و ئەخایا

24 جوھیهك هاته ئەفەسۆس، ناڤی وی ئەپولوس بوو و
 ژدایکبووی ئەسکەندەری بوو، یی زمان رەھوان و د نقیساری
 پیروز دا شارەزا بوو، 25 ل سەر ریبازا خودانی هاتبوو فیرکر
 و ب گەرمی د ئاخفت و ب دروستی دەربارە ی عیسی
 فیرکر دکر، هەر چەندە ب تنی تافیرکرنا یوحەنای دزانی.
 26 ئەوی دەست پی کر د کنیشتەیی دا ویرەکانە د ئاخفت. دەمی
 پرسکیلیایی و ئەکیلی گوه لی بووی، ئەو بره نک خۆ و ریبای
 خودی بۆ وی دروستتر شەرۆقە کر. 27 دەمی وی بریار دای بچیتە
 هەریما ئەخایایی، بریاران ئەو هاندان و نامەیهك بۆ وی نقیسی، دا
 شاگرد وی وەرگرن. دەمی گههشتیه ویری، هاریکاربه کا مەزن بۆ
 وان کر، یین ب ریکا کەرەمی باوەری ئینان، 28 چنکو ب هیز
 و ب ئاشکراییی وی دەنگی جوھیان دبری و ب ریکا نقیساران
 دەلمانە کو مەسیح، عیسیایە.

پاولۆس ل ئەفەسۆسی

19 1 دەمی ئەپولوس ل کورنتۆسی، پاولۆس د ناڤ
 دەقەرین ناڤخۆیی دا دەریاز بوو و گههشته
 ئەفەسۆسی. ل ویری هەندەك شاگرد دیتن 2 و گۆتە وان: «تایا
 دەمی ههوه باوەری ئینای، ههوه گیانی پیروز وەرگرت؟» وان
 بەرسف دا: «نەخیر! خۆ مە گوھ ل هەبوونا گیانی پیروز ژێ
 نەبویە.» 3 ئەقجا وی گۆت: «پا هوبن ب چ هاتینه تافیرکر؟»

وان بەرسف دا: «ب تافیرکرنا یوحەنای!» 4 پاولۆسی گۆت:
 «تافیرکرنا یوحەنای، تافیرکرنا ل خۆزقەرینی بوو و دگۆتە خەلکی
 کو فەرە باوەری ب وی کەسی بینن، ئەوی دی پشتی وی هیت،
 کو ئەو ژێ عیسیایە.» 5 دەمی وان ئەف چەندە بهیستی، ب
 ناڤی خودان عیسیای هاتنە تافیرکر. 6 گاڤا پاولۆسی دەستین خۆ
 داناینە سەر وان، گیانی پیروز ب سەر وان دا هات و ب زمانین
 دی ئاخفتن و پەیا ما خودی گەھاند. 7 ئەو هەمی نیزیکی دوازده
 زەلامان بوون.

8 پاولۆس چوو د کنیشتەیی قە، بۆ سی هەیقان ب ویرەکی
 د ئاخفت، گەنگەشە دکر و دەربارە ی پاشایەتیا خودی خەلک قاییل
 دکر. 9 دەمی هەندەکان رکمانی کری و نەقیای باوەری بینن و
 ل بەرامبەر ئامادەبوویان جڤین داینە ریبازی، 4 پاولۆسی ئەو
 هیلان و شاگرد ل گەل خۆ برن و هەر رۆژ ل فیرگەها تیرانوسی
 دانوستاندن دکر. 10 ئەف رەوشە دوو سالان یا بەردەوام بوو،
 تاکو هەمی ئاکنجیین هەریما ئاسیا ژ جوھی و یونانیان، پەیقا
 خودانی بهیستی.

کورین سکیتیوی

11 خودی حنیرین مەزن ل سەر دەستین پاولۆسی ئەنجام ددان،
 12 هەتا کو دەستمال و بەرکۆشین دگههشتنە لەشی پاولۆسی،
 دینان و ددانانە سەر نەساخان، نەساخی ل نک وان نەدمان و
 گیانین پیس ژێ دەردکەفتن. 13 هەندەك جوھین گەرۆک هەبوون،
 ئەوین کاری وان دەرئیخستنا گیانین پیس بوو، ئەوان تاڤی کر
 کو ناڤی خودان عیسیای ل سەر ئەوین گیانین پیس تیدا ب کار
 بینن، وان دگۆت: «ئەز ب ناڤی عیسیای کو پاولۆس مزگینی
 پی ددەت، فەرمانی ل ههوه دکەم، هوبن دەرکەفن!» 14 ئەف
 چەندە حەفت کورین سکیتیوی، کو سەرۆککاهنەکی جوھیان
 بوو، دکر. 15 گیانی پیس بەرسفا وان دا و گۆت: «ئەز عیسیای
 دنیاسم و دەربارە ی پاولۆسی ژێ دزانم، لی هوبن کینه؟» 16 ئینا
 ئەو زەلامی گیانی پیس تیدا، هیرش کره وان و ل سەر هەمیان
 زال بوو و شیا وان، تاکو ب رووسی و برینداری ژ وی مالی
 رهڤین. 17 ئەف چەندە ل ناڤ هەمی جوھی و یونانیین ئاکنجی
 ل ئەفەسۆس بەلاڤ بوو، ترس ب سەر هەمیان دا هات و ناڤی

18:18 ئەو سۆزە یا مرۆڤ ددەتە خودی و پشتی هنگی فەرە مرۆڤ ب جھ بینیت. بنیرە: سەرژمیری 6: 1-21

19:9 مەبەست پی ریبازا مەسیحی

دهسته‌لاندارین هه‌رئما ئاسیا ژی، کو هه‌قالین وی بوون، مرۆف هنارتنه نک وی و هیقی ژۆی کرن کو نه‌چیتته شانوی. ³² وی ده‌می هنده‌کان تشته‌ک دقیراند و هنده‌کان تشته‌کی دی، چنکو کۆمبوون تیکچوو بوو و به‌هرا پتر ژ وان نه‌دزانی بۆچی کۆم ببوون. ³³ ئینا وان ئەسکه‌نده‌ر ژ ناڤ جه‌ماوه‌ری بره‌پیش، چنکو جو هیان ئەو پيشقه پالدا، ئەفجا ئەسکه‌نده‌ری ب ده‌ستی ئاماژه کر، وی دقیا ل به‌رامبه‌ر خه‌لکی به‌ره‌فانیی ژ جو هیان بکه‌ت. ³⁴ ده‌می وان زانی کو ئەو جو هییه، وان نیزیکی دوو ده‌مژمیران ب ئیک ده‌نگ دقیراند: «مه‌زناهی بۆ ئارته‌میسا ئەفه‌سۆسیان!» ³⁵ پاشی نفیسکاریی باژیری ^w شیا خه‌لکی ته‌نا بکه‌ت و گۆت: «گه‌لی ئەفه‌سۆسیان، کی هه‌یه نه‌زانیت کو باژیری ئەفه‌سۆس چاقدیرا په‌رستگه‌ها ئارته‌میسا مه‌زن و وی که‌فریه ئەوی ل سه‌ر وینه‌یی وی ژ ئەسمانی که‌فتیه خواری؟ ³⁶ ژ به‌ر کو چ ناکۆکی ل سه‌ر قی چهندی نینه، ئەفجا پیدقیه هوین ل سه‌ر خو بن و تشته‌کی ب سه‌ر گه‌رمی نه‌که‌ن. ³⁷ ئەف هه‌ردوو زه‌لامین هه‌وه ئینان، نه‌ دزیکه‌رین په‌رستگه‌هینه و نه‌ ژی کوفری ده‌رباره‌ی خوداوه‌ندا مه‌ کرینه. ³⁸ ئەفجا ئەگه‌ر دیمتریۆس و پیشه‌کارین ل گه‌ل وی گازنده‌ ل سه‌ر که‌سه‌کی هه‌بن، دادگه‌ه و دادوه‌ر بین هه‌بن، بلا ل ویری سکالایی ل ئیک و دوو بکه‌ن. ³⁹ لی ئەگه‌ر داخوازا هه‌وه ژ به‌ر تشته‌کی دییه، ئەو دی د روینشتنه‌کا یاسایی دا هیتته‌ چاره‌سه‌ر کرن. ⁴⁰ چنکو مه‌ترسی هه‌یه کو ئەم ژ به‌ر رویدانین ئەفرو، ب تیکدانن به‌ینه‌ تاوانبار کرن و مه‌ چ به‌هانه بۆ قی تیکچوونی نین!» ⁴¹ پشتی ئەفه‌ گۆتی، خه‌لک به‌لاڤ کر.

ل مه‌قدونیا و یونانی

20 ¹ پشتی تیکدان ب دویماهی هاتی، پاولۆسی شاگرد گازی کرن، ئەو هاندان و خاترا خو ژۆی خواست و ب ری کەفت، دا بچیتته مه‌قدونیا. ² ئەو د ناڤ وان ده‌قهران دا گه‌ریا و وی ب گه‌له‌ک په‌یقان شاگرد هاندان، پاشی گه‌هسته یونانی. ³ سی هه‌یف ل ویری بوراندن و ده‌می وی خو بۆ وه‌غرا سوریا ب گه‌می به‌ره‌ف دکر، جو هیان پیلانه‌ک بۆ کوشتنا وی دانا، ئینا بریار دا ب ریکا مه‌قدونیا فه‌گه‌ریته‌فه.

خودان عیسای بلند دبوو ¹⁸ و گه‌له‌ک ژ ئەوین باوه‌ری ئینای، ده‌اتن و دانپیدان ب گونه‌هین خو دکر و کریارین خو ئاشکرا دکر. ¹⁹ ژماره‌یه‌کی ژ ئەوین جادووگه‌ری کری په‌رتووکین خو کۆم کرن و ل به‌ر چاڤین خه‌لکی هه‌می سۆتن. به‌ایی وان په‌رتووکان هژمارت، دیار بوو کو پینجی هزار پارچه‌یین زیقینه ^v. ²⁰ هۆسا په‌یفا خودانی به‌لاڤ دبوو و ب هیز دکه‌فت.

تیکدان ل ئەفه‌سۆس

²¹ پشتی ئەقان تشتان رویدای، پاولۆسی بریار دا د ده‌قه‌را مه‌قدونیا و ئەخایا را ده‌رباز ببیت و بچیتته ئورشه‌لمی و گۆت: «پشتی کو ئەز دچمه‌ ویری، پیدقیه رۆمایێ ژی بینم.» ²² وی دوو ژ ئەوین هاریکاریا وی دکر، تیمۆتاوس و ئەراستوس، هنارتنه مه‌قدونیا و ئەو ب خو ده‌مه‌کی ل هه‌رئما ئاسیا ما. ²³ ل وی ده‌می ژ ئەگه‌ری ریبازا خودانی تیکچوونه‌کا ب ترس په‌یدا بوو. ²⁴ زیقنگره‌ک هه‌بوو، ناڤی وی دیمتریۆس بوو، وی په‌یکه‌رین بچویک بین په‌رستگه‌ها خوداوه‌ند ئارته‌میسێ ژ زیقی چیدکر و قی چهندی مفایه‌کی نه‌ بی کیم دگه‌هاند په‌سه‌کاران. ²⁵ وی ئەو پیشه‌کار و هه‌قیشه‌یین وان کۆم کرن و گۆت: «گه‌لی جوامیران، هه‌روه‌کو هوین دزانن، ئەم ژ قی کاری ده‌وله‌مه‌ندیی په‌یدا دکه‌ن، ²⁶ هه‌وه دیت ژی و گوه‌ لی بوو، کو قی پاولۆسی، نه‌ ب تنی ل ئەفه‌سۆسی، به‌لکو ل هه‌می هه‌رئما ئاسیا، ژماره‌یه‌کا مه‌زن ژ خه‌لکی قاییل کرینه و ژ ری ده‌رئیکه‌ستینه. ئەو دبیژیت کو ئەو تشتین ب ده‌ستی هاتینه چیکرن نه‌ خودینه. ²⁷ مه‌ترسیا قی چهندی ژی نه‌ ب تنی ئەوه‌ کو کاری مه‌ د چاڤین خه‌لکی دا بکه‌فیت، لی په‌رستگه‌ها خوداوه‌ندا مه‌زن ئارته‌میسێ ژی دی رسوا ببیت و دی مه‌زناهی وی خوداوه‌ندی ژ ده‌ست چیت، ئەوا هه‌می هه‌رئما ئاسیا و جیهان دپه‌ریسن!»

²⁸ ده‌می وان ئەف ئاخفتنه به‌یستی، تۆره‌بوون و قیری راهیلان: «مه‌زناهی بۆ ئارته‌میسا ئەفه‌سۆسیان!» ²⁹ ئینا تیکدانن هه‌می باژیر فه‌گرت و خه‌لک پیکفه به‌زینه شانوی و گایوس و ئه‌رستارخۆس بین مه‌قدونی، کو هه‌ردوو هه‌قال ریین پاولۆسی بوون، ل گه‌ل خو راکیشان. ³⁰ پاولۆسی ژی قیا بچیتته د ناڤ وی خه‌لکی دا، لی شاگردان نه‌هیلان. ³¹ هه‌روه‌سا هنده‌ک

19:19 هه‌ر زیشه‌ک نیزیکی کرییا رۆژانه‌یا پاله‌یه‌کی بوو.

19:35 نفیسکاریی باژیری ئیک ژ ده‌سته‌لاندارین باژیری بوو، ئەو به‌رپرسی نفیسینین فه‌رمی بوو.

⁴ سوپاتروسى کورى پيروسى ژ بيريه، نهرستارخوس و سکوندوس ژ سالونیکى، گايوس ژ دهره، تیموتائوس، ژ ههریما ئاسیا ژى تیخیکوس و تروفیموس ل گهل وی چوون. ⁵ ئەو بهری مه چوون و ل تروباس ل هیفیا مه مان. ⁶ ئەم ژى پشتی جهژنا نانئى شکهفا، ب گهمی ژ فیلیپی چوون و پشتی پینج روژان ل تروباس گهشتینه وان و ئەم حهفت روژان ل ویری ماین.

سهره‌دانا پاولوسی یا دویماهیى بو تروباس

⁷ ل روژا ئیکى ژ هفتی، دهمی شاگرد بو کهرکنا نانئى کۆمبوون، پاولوسی دانوستاندن ل گهل وان کر و ژ بهر کو وی دفا ل روژا پاشتر بچیت، ئەوی ئاخفتن تا نیف شهف دریز کر. ⁸ ل وی ژوژا بیلائی یا مه کۆمبوون تیدا دکر، گهلهک چرا د ههلبوون. ⁹ گهنجهکی ناڤی وی یوتیخوس بو، ئەو د پهنجهری دا یی روینشتی بو. دهمی پاولوسی ئاخفتن خۆ دریز کری، خهوهکا گران ل سهر وی زال دبوو و نفست و ژ قاتی سیی کهفت و ب مریاتی هاته ههلگرتن. ¹⁰ پاولوس هاته خواری و خۆ ب سهر کهلهخی وی دادا و ههمبیز کر و گۆت: «خۆ تیک نه‌دهن، چنکو گیانی وی یی تیدا!» ¹¹ پاشی ب سهرکهفت و نان کهرکر و خوار و تا سپیدی گهلهک ل گهل وان ئاخفت، پشتی هنگی ئەو دهرکهفت و چوو. ¹² وان ئەو گهنج ب ساخی ژ ویری بر و بو وان هاندانهکا مهزن بوو.

ژ تروباس تا میلیتوس

¹³ ئەم ل گهمی سیار بوون و بهرهف ئاسوس ب ری کهفتین. مه‌ره‌ما مه ئەو بوو کو ئەم ژ ویری پاولوسی ب گهمی بهین، چنکو وی نه‌خشه وه‌سا دانابوو کو ئەو ب پیمان بچینه ویری. ¹⁴ دهمی ل ئاسوس گهشتیه مه، مه ئەو ل گهل خۆ سیار کر و چوونیه میتیلینی، ¹⁵ ئەم ژ ویری چوون و ل روژا پاشتر گهشتینه بهرامبه‌ری گزیرتیها خیوس و ل روژا سیی ئەم دهر باز بوونیه ساموس، ل روژا چواری ئەم گهشتینه میلیتوس، ¹⁶ چنکو پاولوسی بریار دابوو، ب گهمی بی راوه‌ستیان د بهر ئەفه‌سوس را دهر باز بییت، دا ل ههریما ئاسیا گیرۆ نه‌بییت، چنکو ئەو ب لهز دچوو داکو ئەگه‌ر بشیت، ل روژا پینجی^x ل ئورشه‌لیمی بییت.

په‌یقا پاولوسی بو ره‌ه‌سپین ئەفه‌سوس

¹⁷ پاولوسی ژ میلیتوس هنارته ب دویت ره‌ه‌سپین که‌نسه‌ی رال ئەفه‌سوس. ¹⁸ دهمی هاتینه نک وی، گۆته وان: «هوبن دزانن کو ههر ژ روژا ئیکى یا پی من که‌فتیه د ههریما ئاسیا دا، ئەز ب دریزه‌یا ده‌می، ل گهل هه‌وه یی چه‌وا بووم. ¹⁹ من د ناڤ وان تاقیکرنا دا، یین کو ژ بیلانین جوهران ب سهری من هاتین، ب ههمی خۆشکاندن و ب گهلهک روژان خزمه‌تا خودانی دکر. ²⁰ من خۆ ژ راگه‌هاندنا تشته‌کی نه‌دایه پاش کو د مفای هه‌وه دا بییت، لی من ل جهین گشتی و مال ب مال هوبن فیتر دکر. ²¹ من شاهده‌یی بو جوهران و نه‌جوهران دایه، کو فهره بو خودی ل خۆ بزقرن و باوه‌ری ب خودانی مه عیسیا بینن. ²² ئەفه ئەز قه‌یدکری ژ لای گیانی پیرۆز فه، دچمه ئورشه‌لیمی و نزانم ل ویری دی چ هیتته سهری من. ²³ لی گیانی پیرۆز ل ههر باژیره‌کی شاهده‌یی بو من ددهت و دبیت کو گرتن و ته‌نگافی ل هیفیا منن. ²⁴ لی ئەز چ پویته‌ی ب ژيانا خۆ ناده‌م، ب تنی ئارمانجا من ئەوه کو ئەز ئه‌رکی خۆ، ئانکو ئەو خزمه‌تا من ژ خودان عیسیا وهرگرتی، ب دویماهی بینم، کو شاهده‌یی بو مزگینیا که‌ره‌ما خودی بده‌م.

²⁵ ئەفه ئەز دزانم، هوبن ههمی، ئەوین ئەز د ناڤ هه‌وه دا گه‌ریام و من مزگینیا پاشایه‌تیا خودی راگه‌هاندی، ئیدی هوبن رویی من نابینه‌فه. ²⁶ ژ بهر هندی ئەقرو بو هه‌وه شاهده‌یی دده‌م، کو ئەز ژ خوینا هه‌وه ههمیان یی بیگونه‌هم، ²⁷ چنکو من خۆ نه‌دایه پاش کو بو هه‌وه ههمی چه‌زا خودی دیار بکه‌م. ²⁸ ئەفجا هشیاری خۆ و ههمی که‌ری په‌زی بن، ئەوی گیانی پیرۆز هوبن وه‌کو چاقدیر د ناڤ دا داناین، دا شقانیی ل که‌نسه‌یا خودی بکه‌ن، ئەوا وی ب خوینا خۆ کری. ²⁹ ئەز دزانم پشتی چوونا من، گورگین هار دی هینه د ناڤ هه‌وه دا و دلوقانیی ب که‌ری په‌زی نابه‌ن. ³⁰ ژ ناڤ هه‌وه ژى دی هنده‌ک که‌س رابن و تشتین خواروقیچ بیژن، داکو شاگردان ل دویت خۆ رابکیشن. ³¹ ژ بهر قی چهندی د هشیار بن، ل بیرا هه‌وه بییت کو سی سالان ب شهف و روژ، بی راوه‌ستیان، ب روژان من هوبن شیره‌ت کرینه.

⁷ دەمى مه رېئنگيا خو ژ سور ب دويماهى ئيناي، ئەم گەهشتينه پتوله مایس، مه سلاڤ ل برايان^y کر و روژه کى ل نک وان ماین. ⁸ روژا پاشتر ئەم ژ ویرى ب رى كهفتين و هاتينه قهيسه رى و چووينه مالا فيليبوسى مزگينيدەر، كو ئىك ژ حەفتان^z بوو و ئەم ل نک وى ماین. ⁹ وى چوار كچين پاكيزه^a هەبوون پەياما خودى رادگەهانە. ¹⁰ پشتى ئەم چەندين روژان ل ویرى ماین، پيغەمبەرەك ژ يەهوديايى هات، ناڤى وى ئاگابوس بوو. ¹¹ ئەو هاتە نک مه و قايشا پاولوسى هەلگرت و دەست و پييين خو گرى دان و گۆت: «گيانى پيرۆز قى ديئزيت: جوهيين ئورشەليمى دى خودانى قى قايشى هوسا گرى دەن و دەنه دەستى نەجوهيان.» ¹² دەمى مه ئەف چەندە بهيستى، مه و ئەوين ل ویرى، هيشى ژ پاولوسى کرن كو سەرنەكەڤيته ئورشەليمى. ¹³ لى وى بەرسف دا و گۆت: «بوچى هوين دكەنه گرى و دلى من دشكينن؟ ئەز يى ئامادەمه ژ پيخەمەت ناڤى خودان عيساى ل ئورشەليمى نە ب تنى بهيمە گرىدان، بەلكو بمرم ژى!» ¹⁴ دەمى ئەو قايبيل نەبووى، مه دەست ژى بەردان و مه گۆت: «بلا حەزا خودانى ب جە بهيت.»

¹⁵ پشتى وان روژان، مه خو بو وەغەرى ئامادە کر و بەرهڤ ئورشەليمى سەرکەفتين. ¹⁶ هەندەك شاگرد ژى، كو خەلكى قهيسه رى بوون، ل گەل مه هاتن و ئەم برينه نک شاگردەكى كەفن ناڤى وى مەناسون بوو، كو كەسەكى قوبرسى بوو، دا ل دەڤ وى بمينين.

ل ئورشەليمى

¹⁷ دەمى ئەم گەهشتينه ئورشەليمى، برايان ب گەرمى پيشوازی ل مه کر. ¹⁸ ل روژا پاشتر، پاولوس ل گەل مه هاتە نک يەعقوبى^b، هەمى رهسپى ژى دئامادەبوون. ¹⁹ پشتى پاولوسى سلاڤ ل وان كرى، هەمى ئەو تشتين خودى ب رىيا خزمەتا وى د ناڤ نەجوهيان دا كرين، بو وان ئىك ئىكە ديار کرن. ²⁰ دەمى وان ئەڤه بهيستى، وان پەسنا^c خودى کر و گۆتە پاولوسى:

³² نوکە ژى ئەز هەو دەيلمه ب هيشيا خودى و پەيشا كەرەما وى ڤه، ئەو پەيشا شيان هەى كو هەو ئەفاكەت و ميراته كى ل گەل هەمى پيرۆزكريان بەدەتە هەو. ³³ من دلى خو نەبريه زيف، يان زېر، يان جلكى كەسەكى. ³⁴ هوين ب خو دزانن كو ڤان دەستين من خزمەتا پيدڤيين من و يين د گەل من دا كرىه، ³⁵ د هەمى تشتان دا، من نيشا هەو دا، كو فەرە هوين هوسا خو بو هاريكاريا بيپيزان بوەستين، پەيشين خودان عيساى ل بيرا هەو بن، كو گۆتیه: «بەختە وەرپا دانى ژ يا وەرگرتنى پتره.»

³⁶ پشتى ئەڤه گۆتى، ل گەل هەمیان چۆكڤەدان و نڤيژ کر. ³⁷ هەمى گەلەك گريان و وان خو د سەر و ستويى پاولوسى وەرکر و ماچى کر. ³⁸ گەلەك خەمبار بوون، ب تايهت ژ وى پەيشا وى گۆتى: «هوين رويى من نابيننهڤه.» پاشى ل گەل وى تا گەميين چوون.

پاولوس دچيته ئورشەليمى

21 ¹ پشتى ئەم ژ وان جودا بووين، ب گەميين ئەم ب رى كهفتين و راست چووينه كوس، ل روژا پاشتر گەهشتينه رودوس، ژ ویرى ژى چووينه پاتارا، ² ل ویرى مه گەميهك ديت دچوو فينيقيا، ئەم لى سيار بووين و ب رى كهفتين. ³ پشتى قوبرس بو مه ديار بووى و مه ئەو ژ لاين خو يى چەپى ڤه هيلاي، مه قەستا سوريايى کر. ئەم ل باژپرى سور راوہستياين، چنكو گەمى دا بارى خو ل ویرى دانيت. ⁴ مه شاگرد ديتن و بو حەفت روژان ل نک وان ماین، ئەوان ب گيانى پيرۆز دگۆتە پاولوسى كو سەرنەكەڤيته ئورشەليمى. ⁵ دەمى روژين مه ل ویرى ب دويماهى هاتين، ئەم ب رى كهفتين و ئەو هەمى ب ژن و زارۆكين خو ڤه، ل گەل مه هاتنه ژ دەرڤهى باژپرى. ل بەر ليڤا دەرياي مه چۆكڤەدان و نڤيژ کرن. ⁶ پاشى مه خاترا خو ژ ئىكودوو خواست و ل گەميين سياربووين، ئەو ژى بو مالين خو زڤرين.

^{7:21} مەبەست پى باوهردارين مەسېحى

^{8:21} بنپره کارين هنارتیان 6:1-6؛ 8:5

^{9:21} پاكيزه ئانكو ئەوا كچينا خو ژ دەست نەداى.

^{18:21} يەعقوب: براين عيسايى مەسېح. ل فەرھەنگۆكى بنپره.

^{20:21} پەسن مەدح و سەنا

³¹ دهمی وان ههول ددا وی بکوژن، دهنگوباس گههشتنه
 فرماندی سوپای کو ئورشه لیم ههمی یا د ئالوژی دا، ³² وی
 ئیکسه سهر سهر باز و سهرله شکه برن و ب غار چوونه نك وان.
 دهمی وان فرمانده و سهر باز دیتین، ئیدی ژ لیدانا پاولوسی
 راههستیان. ³³ وی دهمی فرمانده نیزیکی وی بوو، ئەو گرت و
 فرمان دا، کو ب دوو زنجیران بهیته قهید کرن، پاشی پرسیار کر
 کا ئەو کیه و چ کره. ³⁴ هندهکان تشتهك دقیراند و هندهکان
 تشتهکی دی، ئیدی وی ژ ئەگهری قهرقه شهیی نه شیا راستیی
 بزانیته، فرمان داکو وی بیهنه سهر باز گهه. ³⁵ دهمی پاولوس
 گههشتیه پهیسکی، سهر بازان ژ بهر دژواریا جهماوهری ئەو
 هه لگرت. ³⁶ چنکو جهماوهر ل دویش وی دچوو و گازی دکر:
 «وی بکوژن!»

پاولوس بهرهقانیی ژ خو دکهت

³⁷ بهری پاولوس بچپته د سهر باز گههیی فه، گۆته فرماندهی
 «دهستوری ههیه بو ته تشتهکی بیژم؟» ئینا فرماندهی گۆتی:
 «تو یونانی دزانی؟ ³⁸ ما تو نه ئەو مسری، ئەوی بهری دهههکی
 سهرهه لدان کری و چوار هزار زهلامین کوژهک ل گه ل خو
 برینه چۆلی؟» ³⁹ پاولوسی گۆت: «ئەز جوهمه و ههقهه لاتییی
 تهرسوسا کیلیکیاییمه، نهکو باژپرهکی نه گرنکه، هیهی ژ ته
 دکهم، دهستوریی بدهیه من، کو ل گه ل خه لکی بئاخقم.»
⁴⁰ دهمی وی دهستوری دای، پاولوس ل سهر پهیسکی راههستیا
 و ب دهستی ئاماژه دا خه لکی، دهمی بیدهنگ بووین، ئەو ب
 زمانی عیبرانی تاخفت و گۆت:

بهرهقانییا پاولوسی ل بهرامبهر جوهمان

¹ «گهلی باب و برا، نوکه گوهی خو بدهنه وی
 22 بهرهقانیی، یا ل بهرامبهر ههوه ئەز ژ خو دکهم.»
² دهمی وان بهیستی یی بو وان ب زمانی عیبرانی دئاخفت،
 ئەو پتر بیدهنگ بوون. وی گۆت: ³ «ئەز جوهمه، ل تهرسوسا
 کیلیکیا ژ دایک بووممه، لی ئەز ل فی باژپری یی مهزن بووم
 و ل بهر دهستی^f گهمالاییلی، ل دویش دهستوری بابکالین مه،

«برا، تو یی دبینی چهند هزاران ژ جوهمان باوهری ئینایه و ئەو
 ههمی بو دهستوری ددلگهرمن. ²¹ وان یی بهیستی، کو تو
 ههمی جوهمین د نائف مللهتان دا فیر دکهی، کو ژ مووسای قاری
 ببن و تو دبیژییه وان کو کوپین خو سونهت نه کهن و ل دویش
 داب و نه ریتین جوهماتیی نه چن. ²² ئەهجا چاره چیه؟ چنکو
 بیگومان ئەو دی بهیسن کو تو یی هاتی. ²³ ئەهجا وی بکه یا
 ئەم دبیژینه ته: چوار زهلام یین ل نك مه، نه زه^d یی ل سهر وان،
²⁴ وان ببه و ل گه ل وان بکه فه بن داب و نه ریتین پاقرکری و
 ل وان به مزخه، دا ئەو بشین سهری خو بتراشن، هوسا ههمی
 دی زانن کو ئەو تشتین ده ربارهی ته بهیستین نه ددروست بوون،
 به لکو تو ژ ل سهر ریکا دهستوری دچی. ²⁵ لی ده ربارهی وان
 نه جوهمین باوهری ئینای، مه بریارا خو بو وان نقیسیه کو خو ژ
 خوارین بو پوتان^e هاتینه پیشکش کرن، خوینی، گیانه وهرین
 خه ندقاندی و دهههه نهیسیی بیاریزن.» ²⁶ ئینا ل رۆژا پاشتر
 پاولوسی هه ر چوار زهلام برن و ل گه ل وان کهفته د بن داب و
 نه ریتین پاقرکری فه، چوو د په رستگه هی فه و راگه هاند کا
 رۆژین پاقربوونا وان دی کهنگی ب دویمای هیین، دا ل شوینا
 هه ر ئیک ژ وان پیشکشیی وی بهیته دان.

گرتنا پاولوسی

²⁷ دهمی چ نه مایی کو ئەو حهفت رۆژ ب دویمای بهین،
 جوهمین ژ هه ریما ئاسیایی، پاولوس د په رستگه هی دا دیت، ئینا
 ههمی جهماوهر دژی وی ئاراند و ئەو گرت ²⁸ و دکر نه گازی:
 «ههوار، گهلی ئیسرا ئیلیان! ئەفه ئەو کهسه، یی کو ل ههمی
 جهان، ههمی مرۆقان ل دژی ملله تی مه، دهستوری مه و فی
 جهی فیر دکهت، د سهر فی چهن دی را، وی یونانی ژ یین
 ئیناینه د په رستگه هی فه و ئەف جهی پیروزی یی هه رماندی!»
²⁹ چنکو ئەوان بهری هنگی تروفیموسی ئەفه سهوسی ل گه ل وی
 دیتبوو و وان هزر دکر کو پاولوسی ئەو یی ئینایه د په رستگه هی
 فه.
³⁰ ههمی باژپر ئاریا و خه لک ب لهز کۆمبوو، پاولوس گرت
 و راکیشا ژ ده رقه ی په رستگه هی و ئیکسه ر ده رگه گرتن.

^d 23:21 سهر ژ میتری 6:1-21

^e 25:21 صه نه مان

^f 3:22 ب یونانی: ل بهر پیین

ته هه‌ی، زیندان دکرن و دقوتان. ²⁰ ده‌می خوینا ستیقانووسی
شاهدی ته هاتیه رشتن، ئەز ل ویری یی راوهستیایی بووم و رازی
بووم و من جلکین بکوژین وی دپاراستن، ²¹ لی وی گۆته من:
«هه‌ره، ئەز دی ته دویر هنیرم بۆ ملله‌تین نه‌جوهی.»
²² تا قی گۆتی، ئەو جه‌ماوهر ل سهر گوهدانی یی به‌رده‌وام
بوو، پاشی ب دهنگه‌کی بلند گۆتن «بلا زه‌لامه‌کی هۆسا ل سهر
ئهردی نه‌مینیت، چنکو ئەو نه‌هه‌زی ژیانیه!» ²³ ده‌می وان
دکره هه‌وار و جلکین خۆ ژ به‌ر خۆ ده‌قایتین^h و تۆز ده‌ه‌لاقیته
ئسمانی، ²⁴ فه‌رمانده‌ی فه‌رمان دا، کو پاولۆسی ببه‌نه د
سه‌ریازگه‌هی قه‌ و ب قامچیدانی قه‌کۆلینی ل گه‌ل بکه‌ن، دا
ئه‌گه‌ری قی هه‌وارکرنی ل دژی وی بزانیته.

پاولۆس هه‌قوه‌لاتیه‌کی رۆماییه

²⁵ لی ده‌می سه‌ریازان ئەو بۆ قامچیدانی گری دای، پاولۆسی
گۆته سه‌رله‌شکه‌ری ل نک وی راوهستیایی: «ئهری ره‌ویه، هوبن
هه‌قوه‌لاتیه‌کی رۆماییه قامچی بده‌ن، به‌ری به‌یتته دادگه‌هکرن؟»
²⁶ ده‌می سه‌رله‌شکه‌ری گوهر ل قی چهندی بووی، چوو نک
فه‌رمانده‌ی و گۆتی: «ئه‌فه تۆ دی چ که‌ی؟ ئەف مرۆقه
هه‌قوه‌لاتیه‌کی رۆماییه.» ²⁷ فه‌رمانده هاته نک پاولۆسی و
گۆتی: «بیژه من، ئهری تۆ هه‌قوه‌لاتیه‌کی رۆماییه؟» ئەوی
به‌رسف دا: «به‌لی.» ²⁸ ئینا فه‌رمانده‌ی گۆت «من ب پاره‌کی
زۆر ئەف هه‌قوه‌لاتیه‌یونه ب ده‌ست خۆ قه‌ ئینایه.» ئینا پاولۆسی
گۆت: «لی ئەز هه‌ر ژ دایکبوونا خۆ هه‌قوه‌لاتیه‌ی.» ²⁹ ئیکسه‌ر
ئهوین ل به‌ر بوو قه‌کۆلینی ل گه‌ل بکه‌ن، خۆ ژئی دویر ئیخستن
و فه‌رمانده ژئ ترسیا، ده‌می زانی کو پاولۆس هه‌قوه‌لاتیه‌کی
رۆماییه، چنکو وی ئەو گری دابوو.

پاولۆس ل به‌رامبه‌ر جقاتا بلند یا جوهیان

³⁰ ل رۆژا پاشتر، فه‌رمانده‌ی چه‌ز دکر راستیی بزانیته، کا
بوچی پاولۆس ژ لای جوهیان قه‌ ده‌یتته تاوانبارکرن. ئینا قه‌یدین
وی قه‌کرن و فه‌رمان دا کو سه‌رۆکین کاهنان و هه‌می ئەندامین
جقاتا بلند کۆم بین. وی پاولۆس ئینا و ل به‌رامبه‌ری وان
راوه‌ستاند.

قاییم یی په‌روه‌رده بوویم و وه‌کو هه‌وه هه‌میان ل ئەفرۆ، بۆ خودی
یی دلگه‌رم بووم. ⁴ من ئەف ریبازه تا مرنی ته‌په‌سه‌ر دکر و ژن
و زه‌لام دگرتن و ده‌قایتنه د زیندانی دا، ⁵ هه‌روه‌کو سه‌رۆککاهن
و هه‌می جقاتا ربه‌سپیان دشین شاهده‌یی بۆ من بده‌ن. من نامه
ژی ژ وان وه‌رگرتن بۆ برایی ل دیمه‌شقی، ئەز دچووم دا ئەوین
ل ویری ژئ ب گریدایی بینمه ئورشه‌لیمی، دا به‌ینه سزادان.
⁶ ده‌می ئەز بریقه و نیزیکی دیمه‌شقی بوویم، نیزیکی نیفرۆ
ژ نشکه‌کی قه‌ رۆناهیه‌کا گه‌ش ژ ئسمانی ده‌ورویه‌رین من
روه‌ن کرن، ⁷ ئەز که‌فته ئهردی و من دهنگه‌ک به‌یست، گۆته
من: «شائول، شائول، تۆ بوچی من ته‌په‌سه‌ر دکه‌ی؟» ⁸ من
به‌رسف دا: «تۆ کی ئەزه‌نی؟» گۆت: «ئەز عیسی‌ی ناسیره‌ییمه،
ئهو ی تۆ ته‌په‌سه‌ر دکه‌ی.» ⁹ ئەوین ل گه‌ل من ژئ، ئەو رۆناهی
دیت، لی وان ئەو دهنگ نه‌به‌یست، ئەوی ل گه‌ل من دئاخفت،
¹⁰ من پرسیار کر: «ئەز چ بکه‌م، خودان؟» خودانی به‌رسفا من
دا: «رابه هه‌ره دیمه‌شقی و ل ویری هه‌می ئەوا بۆ ته‌ هاتیه دانان
کو بکه‌ی، دی بۆ ته‌ هیتته گۆتن.» ¹¹ ژ به‌ر شه‌وقا وی رۆناهی
من چ نه‌ددیت، ئەشجا ئەوین ل گه‌ل من، ده‌ستی من گرت و ئەز
گه‌هانده دیمه‌شقی.

¹² ل ویری زه‌لامه‌ک ب ناخی حه‌نایا هه‌بوو، ل دویف
ده‌ستووری یی ژ خودی ترس بوو، وی ناقدوه‌نگه‌کی باش د ناخ
هه‌می جوهیین ویری دا هه‌بوو، ¹³ ئەو هاته نک من راوهستیا
و گۆته من: «برایی من شائول، بیناهی بکه.» ئیکسه‌ر من
بیناهی کر و ئەو دیت. ¹⁴ وی گۆت: «خودایی بابکالین مه‌ تۆ
یی هه‌لبژارتی، دا تۆ چه‌زا وی بزانی و یی راستدار^g بیینی و
ئاخفتنی ژ ده‌قی وی به‌یسی، ¹⁵ چنکو تۆ دی بیه شاهد بۆ
وی به‌رامبه‌ر هه‌می مرۆفان ب وی تشتی ته‌ دیتی و به‌یستی.
¹⁶ نوکه تۆ بوچی خۆ گیرۆ دکه‌ی؟ رابه و ب گازیکرنا ناخی وی،
وه‌ره تافیرکرن و خۆ ژ گونه‌هین خۆ بشوو.»

¹⁷ گاڤا ئەز قه‌گه‌ریایمه ئورشه‌لیمی و د په‌رستگه‌هی قه‌
من نفیژ دکر، ئەز دلگرتی بووم ¹⁸ و من عیسا دیت و دگۆته
من: «له‌زی بکه و زوی ژ ئورشه‌لیمی ده‌رکه‌فه، چنکو ئەو ب
شاهدیه‌یا ته‌ سه‌باره‌ت من رازی نابن.» ¹⁹ من گۆت: «خودان،
ئهو دزانن کو د هه‌می کنیشتیه‌یان قه‌، من ئەوین باوه‌ری ب

^g 14:22 مبه‌ست ژ «یی راستدار»، مه‌سیحه

^h 23:22 وه‌کو خۆ ئاماده‌کرن بۆ به‌ربارانکرنی. بنیره کارین هنارتیان 58:7

بەرەقانییا پاولۆسی ل بەرامبەری جقاتا بلند یا جوهیان

23¹ پاولۆسی بەری خۆ دا جقاتی و گۆت «گەلی برا، ئەز بۆ خودی ب وژدانەکا باش تا فی روژی دژبام.»

2 ئینا حەناناییی سەرۆککاهن فەرمان دا، کو ئەو کەسین ل نیزیك پاولۆسی راوەستیای، ل دەفی وی بدەن،³ ئینا پاولۆسی گۆتە وی: «خودی دئی ل تە دەت، هەمی دیواری سپیکری! ئایا تو یی روینشتی، دا من ل دویف دەستووری داد بکەمی و تو بەروفاژی دەستووری فەرمانا لیدانا من دەدی؟»⁴ ئەوین ل نیزیك پاولۆسی د راوەستیای بوون، گۆتن: «ئەری تو سەرۆککاهنی خودی بی ریز دکەمی؟»⁵ پاولۆسی بەرسف دا: «گەلی برا، من نە دزانی ئەفە سەرۆککاهنە، چنکو یا هاتیە نقیسین: «ب خرابی بەحسی سەرۆکی مللەتی خۆ نەکە.»⁶

6 دەمی پاولۆسی زانی کو هەندەك ژ ئەندامین جقاتی سەدوقینە و هەندەكین دی فەریسی، ب دەنگەکی بلند گۆتە جقاتی: «گەلی برا، ئەز فەریسی کوڕی فەریسیمە. ژ بەر باوەریا من کو مری دئی رابن، دەیمە دادگەهکرن.»⁷ دەمی ئەف چەندە گۆتی، ناکۆکی کەفتە د ناقبەرا سەدوقی و فەریسیان دا و دووبەرەکی کەفتە جقاتی.⁸ چنکو سەدوقی دبیتن کو رابوونا مریان و فریشتە و گیان نینن، لی فەریسیان باوەری ب قان هەر سییان هەبە.⁹ وی دەمی قیر قیرەکا مەزن چیبوو و هەندەك ژ مامۆستایین دەستووری یین فەریسی رابوون و ب دژواری گەنگەشە کر و گۆتن: «ئەم چ گونەهان ل سەر فی زەلامی نابینن! چیدبیت گیانەك یان فریشتەیهك ل گەل وی تاخفتبیت.»¹⁰ دەمی ناکۆکی مەزن بووی، فەرماندە ترسیا کو ئەو پاولۆسی پارچە پارچە بکەن، ئینا فەرمان دا سەربازان کو بچن و وی ژ ناف وان پرفینن و ببەنە سەربازگەهی.

11 شەفا پاشتر خودان ل نك پاولۆسی راوەستیای و گۆتی «ویرەکیا خۆ بپارێزە، کا چەوا تە شەهەبی بو من ل ئورشەلیمی دایە، هۆسا پیدقیە تو بو من ل رۆماییی ژی بدەمی.»

پیلانا کوشتنا پاولۆسی

12 دەمی بووبە سپیدە، هەندەك جوهیان پیلانەك دانا و سویند خوار کو ئەو نەخۆن و نەفەخۆن، تا ئەو پاولۆسی نەکوژن.

13 ئەوین ئەف پیلانە دارشتی، ژ چل کەسان پتر بوون.¹⁴ ئەو چوونە نك سەرۆکین کاهنان و ربهسپیان و گۆتن: «مە سویند خواریه کو ئەم تام نەکەینە تشتەکی، تاکو پاولۆسی بکوژین.

15 ئەفجا هوبن ل گەل جقاتی ب بەهانەیا کو دئی هوبرتر فەکوڵینن ل سەر بابەتی وی کەن، داخواری ژ فەرماندەیی بکەن کو وی بینیتە نك هەووە و بەری ئەو بگەهیت، ئەم بۆ کوشتنا وی دئامادەینە.»

16 لی خوارزایی پاولۆسی گوھ ل فی بوسەیی بوو، ئەو هات و چوو د سەربازگەهی فە و ئەف چەندە گۆتە پاولۆسی.¹⁷ ئەفجا پاولۆسی گازی ئیک ژ سەرلەشکەرەن کر و گۆتی: «فی گەنجی ببە نك فەرماندەیی، چنکو وی تشتەکی هەمی دا بیژیتن.»¹⁸ ئینا وی ئەو برە نك فەرماندەیی و گۆت: «پاولۆسی زبندانی گازی من کر و داخوار کر، کو ئەز فی گەنجی بینمە نك تە، چنکو وی تشتەکی هەمی دا بیژیتە تە.»¹⁹ فەرماندەیی دەستی وی گەنجی گرت و برە رەخەکی و پرسپار ژی کر: «تە چ هەبە بو من بیژی؟»²⁰ وی گۆت: «جوهی یین ریککەفتین کو داخواری ژ تە بکەن، تو سوبەهی پاولۆسی ببەهە جقاتی، ب بەهانەیا کو ئەو هوبرتر فەکوڵینن ل سەر بابەتی وی بکەن.²¹ لی تو گوھی خۆ نەدە وان، چنکو پتر ژ چل زەلامین وان بوسەیهک یا بو فەدای، ئەوان یا سویند خواری کو ئەو نەخۆن و نەفەخۆن تا وی نەکوژن. نوکە ئەو د ئامادەنە و ل هیقییا بریارا تەنە.»²² فەرماندەیی ئەو گەنج ب ری ئیخست و فەرمان لی کر و گۆتی: «نە بیژە کەسی کو تە ئەف چەندە یا گۆتیە من.»

هنارتنا پاولۆسی بو نك فیلیکسی والی

23 ئەفجا فەرماندەیی گازی دوو ژ سەرلەشکەرەن کر و گۆت: «دوو سەد سەربازان ل گەل حەفتی سیاران و دوو سەد رم هەلگران ئامادە بکەن، دا ئەف شەفە ل دەمژمیر نەهی، بچنە قەیسەری،²⁴ هەر وەسا دەواران ئامادە بکەن، دا پاولۆسی لی سیار کەن و ب ساخەمی بگەهیننە نك فیلیکسی والی.»²⁵ نامەیهك نقیسی و تیدا دگۆت: «ژ کلودیوس لسیاس بو بەریز والیی فیلیکس، سلاڤ: ئەف زەلامە ژ لای جوهیان فە هاتبوو گرتن و چ نەما بوو وی بکوژن، لی دەمی من زانی ئەو هەشوەلاتیەکی رۆماییه، ئەز ل گەل هەندەك سەربازان گەهشتمی

لسیاس هات و ب خورتی ژ ناف دهستین مه ئینا ده ری. 8 پاشی فرمان ل سکالا کهران کر کو بهینه نک ته. ئەگەر تو لپرسینی ل گهل وی بکهی، تو ب خو دشپی راستیا وان ههمی تشتان بزانی، یین ئەم وی پی تاوانبار دکهین!» 9 جو هیان ژ ی پشته قانیان قی تاوانبار کرنی کر و گوتن کو ئەفه ههمی وه سایه.

به‌ره‌قانیانیا پاولوسی بهرامبه‌ری فیلیکسی

10 ده‌می والی ئاماژه دایه پاولوسی کو بئاخقیته، پاولوسی به‌رسف دا: «ئەز دزانم، ئەفه گه‌له‌ک سالن تو دادقانی قی ملله‌تی، له‌وما ب که‌یف‌خو‌شی ئەز به‌ره‌قانیی ژ خو دکهم. 11 تو دشپی راستیی بزانی، کو ئەفه نه‌پتره ژ دوازه روژان، ئەز بو په‌رسنتی هاتیمه ئورشه‌لیمی. 12 قان که‌سان جارەکی ژ ی ئەز نه‌دیتیمه د په‌رستگه‌هی فه گه‌نگه‌شه‌یی ل گهل که‌سه‌کی دکهم، یان د کنیشتیه‌یان دا، یان ژ ی د باژیری دا، خه‌لکی دئارینم. 13 ئەو نه‌شین ژ ی وان تشتان بو ته به‌سه‌لمینن، یین نوکه من پی تاوانبار دکهن. 14 لی ئەز به‌رامبه‌ری ته دانپیدانی ب هندی دکهم، کو ل دویت وی ریبازا ئەو دپیژنی ریبازا خرابای، ئەز خودایی باب و باپیری خو دپه‌رسم و باوه‌ری ب وان ههمی تشتان دئینم یین د ده‌ستووری و نفیسارین پیغه‌مبه‌ران دا هاتین. 15 هیقیان من ب خودییه، ئەوا ئەو ب خو ژ ی چاقه‌رییا وی دکهن، کو دی رابوونا مریان بو یین باش و یین نه‌باش هه‌بیت، 16 ژ به‌ر قی چهندی ژ ی ئەز بزاقی دکهم، دا هه‌رده‌م من وژدانه‌کا پاقتز به‌رامبه‌ری خودی و مروقان هه‌بیت.

17 پشتی چهن‌دین سالان، ئەز پی فه‌گه‌ریایم، دا هنده‌ک خیران بو ملله‌تی خو بینم و قوربانان پیشکیش بکه‌م. 18 ده‌می من ئەف چهنده‌ دکر، وان ئەز د په‌رستگه‌هی فه دیتم کو من خو پاقتز کربوو، ئەز د ناف چ خرقه‌بوون و تیکدانان دا نه‌بووم. 19 لی هنده‌ک جو هیین هه‌ریما ئاسیا ل ویری بوون، ئەگه‌ر وان به‌لگه‌یه‌ک دژی من هه‌با، پیدقی بوو ئەو هاتبانه به‌رامبه‌ری ته و سکالا ل من کربا. 20 یان ژ ی بلا ئەفه ب خو بیژن، کا ده‌می ئەز ل به‌رامبه‌ری جقاتا بلند یا جو هیان راوه‌ستیایم، وان چ گه‌نه‌ه ل سه‌ر من دیت، 21 ژبلی ئەوا من ل به‌رامبه‌ری وان دیار کری، ده‌می من ب ده‌نگه‌کی بلند گوتی: «ژ به‌ر باوه‌ریا من ب رابوونا مریان، ئەز ئەفرۆ ژ لایی هه‌وه فه پی ده‌یمه دادگه‌ه‌کرن.»

و من قورتال کر. 28 ئەفجا من دقیا بزانه‌م کا ب چ گه‌نه‌ه هاتیه تاوانبار کرن، من ئەو بره جقاتا وان. 29 بو من دیار بوو، کو ئەو ژ به‌ر هنده‌ک بابه‌تین گریدای ده‌ستووری خو، وی تاوانبار دکهن، لی چ تشتی وه‌سا ل سه‌ر نینه، کو ئەو هه‌ژی کوشنتی یان زیندان‌کرنی بیت. 30 پاشی ده‌می پیژانین بو من هاتین کو پیلانە‌ک ل دژی وی یا ده‌یتته گپران، ئیکسه‌ر من ئەو هنارته نک ته و فرمان ژ ی ل سکالا کهران کر، کو بهینه نک ته و کا چ هه‌یه ل دژی وی بیژن.»

31 ئەفجا سه‌ریازان ژ ی ل دویت وی فرمانا لی هاتیه کرن، پاولوس بر و ب شه‌ف گه‌هاندە ئەنتیپاتریس ل. 32 ل روژا پاشتر وان سیار هیلان کو ل گهل پاولوسی بچن و ئەو فه‌گه‌ریانه سه‌ریازگه‌هی. 33 ده‌می سیار گه‌هشتینه قه‌یسه‌ری و نامه دایه ده‌ستی والی، وان پاولوس ژ ی ل نک وی ئاماده کر. 34 وی نامه خواند و پرسیار کر کا پاولوس خه‌لکی کیژ هه‌ریمییه، ده‌می زانی کو ئەو خه‌لکی هه‌ریما کیلیکیاییه، 35 گوت: «ده‌می ئەوین تو تاوانبار کری ژ ی دگه‌هن، هنگی ئەز دی گوهی خو ده‌مه کیشا ته» و فرمان داکو ئەو د کوچکا هپرویدیسی دا ل ژیر زیره‌قانیی بیت.

سکالایا جو هیان دژی پاولوسی

24 1 پشتی پینج روژان، هه‌نانیایی سه‌روک‌کاهن ل گهل هنده‌ک ره‌هسپیان و گوتارییژه‌کی ناقی وی ته‌رتولوس بوو، خوارکه‌فتنه قه‌یسه‌ری. وان سکالا ل دژی پاولوسی ل نک والی کر. 2 ده‌می پاولوس هاتیه گازی کرن، ته‌رتولوسی ده‌ست ب تاوانبار کرنا وی کر و گوت: «فیلیکسی به‌ریز، ژ ده‌وله‌تسه‌ری ته، ئەفه ده‌مه‌کی دپیژه، ئەم د ئاشتی دا دژین و ب دویریینیا ته چاکسازی د ناف قی ملله‌تی دا چیووینه، 3 ئەم بو وی چهندی، ل هه‌ر ده‌مه‌کی و ل هه‌ر جهه‌کی، ب سوپاسیه‌کا مه‌زن فه شاهده‌یی ده‌ین. 4 لی دا پتر سه‌ری ته گپژ نه‌که‌م، هیقیدارم تو ژ که‌رهما خو پیچه‌کی گوهداریا مه بکه‌ی. 5 مه دیت ئەف زه‌لامه مروقه‌کی تیکده‌ره و ل سه‌رانسه‌ری جیهانی د ناف ههمی جو هیان دا تیکدانی دکته و ئەو سه‌رکیشی تایی ناسیره‌ییانه. 6 وی بزاق ژ ی کر په‌رستگه‌ها مه به‌ه‌رمینیت، ئینا مه ئەو گرت و مه هه‌ز کر ل دویت ده‌ستووری خو داد بکه‌ین، 7 لی فه‌رمانده

23:31 باژیره‌که نوکه دپیژنی «رأس العین» کو نیزیکی 60 کیلومه‌تران ژ ئورشه‌لیم یی دویره.

هاتی، جوھیین کو ژ ئورشه لیمی خوارکه فتنبون، دهوروبه رین وی گرتن و ئەو ب گەلەك تاوانین گران تاوانبار کر، لئێ نهشیان بسەلمین. ⁸ پاولۆسی بەرەقانی ژ خو کر و گۆت: «من ل دژی دەستووری جوھیان، یان دژی پەرستگەھی، یان دژی قەیسەری چ گونەھ نەکرینە.» ⁹ لئێ فیستۆسی دقیا جوھیان رازی بکەت، ئینا پرسیار ژ پاولۆسی کر: «ما تە دقیت سەر بکەقیە ئورشه لیمی و ل ویری ل سەر فان تاوانان، دادگەھکرنا تە ژ لایئێ من قە بەیتە کرن؟» ¹⁰ پاولۆسی گۆت: «ئەز ل بەرامبەر کورسیکا دادوهری قەیسەری یێ راوہستیایمە، ل وی جھێ کو پیدقیە بەیمە دادگەھکرن. من چ خرابی ل جوھیان نەکرینە، هەرودەکو تو ژی باش دزانی. ¹¹ ئەگەر ئەز خرابکار بم و من تشتەك کریت کو ئەز یێ هەژێ کوشتنی بم، ئەز ژ مرنی ناپرەقم، لئێ ئەگەر ئەو تاوانین ئەقە ب دویش من قە دنن، د بئ بنیات بن، کەس نەشیت من رادەستی وان بکەت. ئەز کیشا خو بو قەیسەری بلند دکەم!» ¹² وی دەمی فیستۆس ل گەل شیرەتکارین خو تاخفت و بەرسف دا: «تە کیشا خو بو قەیسەری بلند کر، دئ چیه نک قەیسەری!»

فیستۆس شیرەتا خو ب ئەگریاس پاشای دکەت

¹³ پشتی چەند رۆژەك دەرباز بووین، ئەگریاس پاشا ل گەل بەرنیکایی ¹ هاتنە قەیسەری، دا پیروزیایی ل فیستۆسی بکەن. ¹⁴ چەند رۆژەك ل ویری بوراندن. فیستۆسی کیشا پاولۆسی بو پاشای قەگپرا و گۆتی: «ل قیری زەلامەك یێ هەمی، فیلیکسی یێ هیلایه د زیندانئ دا. ¹⁵ دەمی ئەز ل ئورشه لیمی، سەرۆکین کاهنان و رەھسپین جوھیان سکالایین خو ل سەر وی پیتشکیشی من کرن و داخواز ژ من کر کو وی داد بکەم. ¹⁶ من گۆتە وان کو نە ژ داب و نەریتین رۆمایانە کەسەکی رادەستی سزادانئ بکەن، بەری کو وی و سکالاکەرین وی روی ب روی ئیک نەکەن، دا دەلیقە هەبیت کو ل بەرامبەر سکالایی بەرەقانیی ژ خو بکەت. ¹⁷ ئەقجا دەمی ئەو هاتینە قیری، من گیرۆ نەکر، ل رۆژا پاشتر ئەز ل سەر کورسیکا دادوهری روینشتم و من فرمان داکو وی زەلامی بینن. ¹⁸ دەمی سکالاکەر ل بەرامبەری وی

²² هنگی فیلیکسی، ئەوی پیزانینین باش ل دۆر ریباری ^k هەین، روینشتن ب دویمای ئینا و گۆت: «دەمی لسیاسی فەرماندە دەیت، دئ پیری ل سەر کیشا هەوہ دەم.» ²³ پاشی فەرمان ل سەرلەشکەری کر، کو پاولۆس بەیتە زیرەقانیکر، لئێ وی هەندەك ئازادی هەبیت و ری ل هەقالبین وی نەهیتە گرتن کو بەین خزمەتا وی بکەن.

²⁴ پشتی چەند رۆژەکان، فیلیکس ل گەل هەقزینا خو دروسیلایی هات، ئەو ژن جوھی بوو. وی هنارتە ب دویش پاولۆسی را و دەربارە ی باوهری ب مەسیح عیسا، گوھی خو دایی. ²⁵ دەمی پاولۆس ل سەر راستداری و لخۆزالبوونی و رۆژا دادکرنا کو دئ هیت دئاخفت، فیلیکس ترسیا و گۆت: «نوکە تو هەرە و دەمی من دەلیقە هەبوو، دئ گازی تە کەمەقە.» ²⁶ هەرودەسا وی هیقیەك ژی هەبوو، کو پاولۆس هەندەك پارەیان بەدەتی، لەوما گەلەك جارن دەنارتە ب دویش وی را و ل گەل دئاخفت.

²⁷ پشتی دوو سأل بورین، پورکیوس فیستۆس هاتە جھێ فیلیکسی، فیلیکسی ژی دقیا جوھیان رازی بکەت، ئینا پاولۆس هیلا د زیندانئ دا.

پاولۆس کیشا خو بو قەیسەری بلند دکەت

25 ¹ سئ رۆژان پشتی فیستۆس گەهشتیە هەریمی، ئەو ژ قەیسەری سەرکەفتە ئورشه لیمی. ² ل ویری سەرۆکین کاهنان و رەھسپین جوھیان، کیشا خو دژی پاولۆسی پیتشکیش کر. ³ وان هیقی ژئ کرن و قەنجیەك ژئ خواست کو پاولۆسی ل ئورشه لیمی ئامادە بکەت، چنکو وان بویسەیهك بو وی دروست دکر، دا د ریکئ دا بکوژن. ⁴ فیستۆسی بەرسف دا، کو پاولۆس ل قەیسەری یێ گرتیە و ئەوی ب خو ژئ ل بەرە هەر زوی بجیتە ویری. ⁵ پاشی وی گۆت: «ئەقجا بلا سەرکیشین هەوہ ل گەل من بەین و ئەگەر قئ زەلامی تاوانەك کریت، بلا سکالایی لئێ بکەن!» ⁶ پشتی ئەو دەمەکی نەپتر ژ هەشت تا دەھ رۆژان ل گەل وان مایی، خوارکەفتە قەیسەری. ل رۆژا پاشتر، ل سەر کورسیکا دادوهری روینشت و فرمان داکو پاولۆسی بینن. ⁷ دەمی ئەو

^k22:24 مەبەست پئ ریبارا مەسیحی

^l13:25 خویشکا ئەگریاسی بوو

دهستى خۇ ئاماژە کر و بەرەقانى ژ خۇ کر و گۆت: ² «ئەگرپاس پاشا، ئەز خۇ ب بەختەوەر دزانم، کو ئەفرۆ ل بەرامبەرى تە بەرەقانىی ژ خۇ بکەم، دەربارەى ھەمى تشتین جوھى من پى تاوانبار دکەن، ³ نەخاسمە کو تۆ ھەمى داب و نەرىت و ناکۆکین وان دزانى، لەوما ھیشی دکەم ب بیئەنفرەھى گوھى خۇ بدەیه من.

⁴ ھەمى جوھى شیوازی ژيانا من ھەر ژ گەنجاتیئ وەرە دزانم، کا چەوا ئەز ژ دەستپیکى وەرە، د ناف مللەتئ خۇ دا و ل ئورشەلیمى دژيام، ⁵ ئەو ژ میژە وەرە من دنیاسن و ئەگەر حەز بکەن، ئەو دشین شاهدەبیی بدەن، کو ئەز ل دویت وى ریبازا ژ ھەمیان توندتر د ئایینی مە دا، وەکو فەریسى دژيام. ⁶ نوکە ژى ژ بەر ھیشیا من ب وى سۆزا خودئ دابە باب و باپیرین مە، ئەز یی راوہستیایمە دەیمە دادگەھکرن، ⁷ ئەو سۆزا ھەر دوازده ھۆزین مللەتئ مە ھیشی دکەن کو ب دەست خۇ قە بینن، دەمى ب شەف و روژ ژ دل پەرستنى دکەن. پاشایی بەرپرز، ژ بەر قى ھیشی، ئەز ژ لایی جوھیان قە دەیمە تاوانبار کرن. ⁸ بۆچی باوہریا ھەوہ پى ناهیت، کو خودئ مریان رادکەتەقە؟

⁹ من ب خۇ ژى ھزر دکر، کو پیدقیە ئەز گەلەك تشتان ل دژى نافی عیسیی ناسیرەیی بکەم. ¹⁰ ئەف چەندە ژى من ل ئورشەلیمى کر و ب وى دەستەلاتا من ژ سەرۆکین کاھنان وەرگرتى، من گەلەك ژ مروقیین پیروژ ھاقتینە دزیندانى دا و دەمى بریارا کوشتنان وان دەتاتە دان، من ژى دەنگى خۇ ل دژى وان ددا. ¹¹ ل ھەمى کنیشتەیان من ئەو گەلەك جارن بینن سزاداین و بین نەچار کرین کو کوفریان بکەن. کەرب و کینا من ل سەر وان ھند زیدە ببوو، کو ئەز ل دویت وان بچمە باژپرین بیانى ژى.

¹² ھۆسا ب دەستەلات و دەستوریا سەرۆکین کاھنان، ئەز دچوومە دیمەشقی. ¹³ پاشایی ھیژا، نیفرۆ ل سەر ریکى، من رۆناھیکە دیت ژ رۆناھیا روژى ب شەوقتەر بوو، دەوروبەرین من و ئەوین ل گەل من روھن کر. ¹⁴ ئەم ھەمى کەفتینە ئەردى و من گوھ ل دەنگەکی بوو ب زمانى عیبرانى دگۆتە من:

«شائول، شائول، تۆ بۆچی من تەپەسەر دکەى؟ یا ب زەحمەتە تۆ زیچکان دانیه چیخنان. ^m» ¹⁵ من پرسیار کر: «ئەزەنى، تۆ کی؟» خودانى گۆت: «ئەز عیسامە، ئەوئ تۆ تەپەسەر دکەى.

راوہستیاین، وان ئەو ب چ خرابیین وەسا تاوانبار نەکر، ژ ئەوین من ھزر ژى دکر، ¹⁹ لى وان ھندەك کیشە ل سەر وی ھەبوون، دەربارەى ئایینی وان و دەربارەى زەلامەکی نافی وی عیسیایە وی مری، لى پاولۆس دبیژیت یی زبندیه. ²⁰ ژ بەر کو ئەز یی پشتراست نەبووم، کا چەوا دەربارەى قى کیشى قەکۆلینى بکەم، من پرسیار ژى کر کا وی دفتیت سەرکەفتیتە ئورشەلیمى و ل ویرى ل سەر فان تاوانان بەیتە دادگەھکرن. ²¹ لى دەمى پاولۆسى داخواز کرى کو دەستەسەرکرى بمینیت و کیشا وی بۆ قەیسەرى بەیتە بلند کرن، دا ئەو بریارى ل سەر بدەت، من فەرمان دا، پاولۆس یی دەستەسەرکرى بیت، تا ئەز وی بەنیرمە نك قەیسەرى. ²² ئینا ئەگرپاسى گۆتە فیستۆسى: «من ژى حەز دکر، من گوھ ل وی زەلامى با.» بەرسقا وی دا: «سوبەھى دئ تە گوھ لى بیت.»

پاولۆس ل بەرامبەر ئەگرپاسى

²³ ل روژا پاشتر ئەگرپاس و بەرنیکا ب ئاھەنگەکا مەزن قە ھاتن، ئەو ل گەل فەرماندەیین لەشکەرى و زەلامین پایەبەرژین باژپرى چوونە د ھۆلا گوھدانى قە. فیستۆسى فەرمان دا و پاولۆس ئینا د ژورقە، ²⁴ ئینا فیستۆسى گۆت: «ئەگرپاس پاشا و ھەمى ھیژایین ل گەل مە دئامادە: ئەف زەلامى ھوین دبینن، ئەوہ یی ھەمى مللەتئ جوھى، ل ئورشەلیمى و ل قیرى، داخواز ژ من کرى و دقیراند کو پیدقیە ئیدی نەمینیتە ساخ، ²⁵ لى بۆ من دیار بوو، وی چ نەکرە کو ھەژى ژناقیرنى بیت. دەمى وی کیشا خۇ بۆ قەیسەرى ھیژا بلند کرى، من بریار دا وی بەنیرم. ²⁶ لى من دەربارەى وی تشتەك نینە، ئەز ژى یی پشتراست بم کو بۆ قەیسەرى بنقیسم، ژ بەر ھندى من بەرامبەرى ھەوہ یی ئامادەکرى، ب تاییەتى بەرامبەرى تە ئەگرپاس پاشا، داکو ژ ئەنجامى قەکۆلینى من تشتەك ھەبیت بنقیسم، ²⁷ چنکو ئەز دبینم نە یا بەرئاقلە زبندانیەکی بەنیرم، بیى کو تاوانین ل سەر وی دیار بکەم!»

پاولۆس ل بەرامبەرى ئەگرپاسى بەرەقانىی ژ خۇ دکەت

¹ ئینا ئەگرپاسى گۆتە پاولۆسى: «تۆ یی دەستورداىی بەرەقانىی ژ خۇ بکەى.» وی دەمى پاولۆسى ب

26

16 لى رابه و ل سهر پيښن خو راوهسته، چنكو هز بو ته يى ديار بوويم، دا ته بكمه خزمه تكار و شاهد ل سهر بينينين ته ديتين و تهوښ دى تيدا بو ته ديار بم. 17 دى ته ژ گهلى ته و ملله تين نهجوى قورتال كم، تهوښ هز ته بو وان دهنيرم، 18 دا چاښين وان فهكهى كو تهو ژ تاريى بو روښايى و ژ دهستهه لاتداريا ثبلىسى بو خودى بزفرن، دا تهو لىبورينا گونههان وهريگرن و بههركه ههبيت ل گهل تهو كهسپن ب رىكا باوهري ئينانې ب من هاتينه پيروژكرن.

19 تهگرپاس پاشا، ئيدى من ركماني دهر باره ديتنا تهسمانى نهكره، 20 لى من ل دهستپيكي بو بين ل ديمه شقى، پاشى ل ئورشه ليمى و ههمى دهقهرين يه هودايى، پاشى بو ملله تين نهجوى ژى راگهاندا، كو ل خو بزفرن و بو خودى فهگهرن و كرابرين ههژى ل خو زفرينى بكن. 21 ژ بهر قى چهندي، جوهيان تهز ل په رستگه هې گرتم و بزاف كر من بكوژن، 22 لى من هاريكاري ژ خودى وهركرت، لهوما ههتا تهقرو تهز راوهستيايمه و شاهده يى ددهمه بجويكى و مهزنى. تهز چ دى نابيژم، ژبلى وان تشتين موساى و پيغه مبهران گوتى كو دى روى دهن: 23 پندقيه مهسيح بئيشيت و ئيكه مين كهس بيت ژ ناف مريان راببيت و روښايى بو ملله تى مه و بو ملله تين نهجوى ژى رابگه هينيت.

24 دهمى پاولوسى ب فان گوتنان بهره فاني ژ خو دكر، فيستوسى ب دهنگه كى بلند گوت: «پاولوس، تو يى دين بووى! گهلهك خواندن ته دين دكهت.» 25 پاولوسى گوت: «بهريژ فيستوس، تهز نه يى دينم، تهز يى پهيښن راست و بهر تافل دييژم. 26 پاشا فان تشتنان دزانيت، لهوما تهز سهر بهست ل گهل وى دئاختم. تهز باوهر ناكم تشتهك ژ فان ل وى هاتبيته فهشارتن، چنكو تهقنى چهندي ل قول چكه كى نه رويداى! 27 تهگرپاس پاشا، تهرى تو باوهر ژ پيغه مبهران دكهى؟ تهز دزانم كو تو باوهر ژى دكهى.» 28 تهگرپاسى گوته پاولوسى: «تو دييژى دقى دهمى كورت دا، دى بو من باوهري چيكيه كو بيمه مهسيحى؟!» 29 پاولوسى گوت: «چ كورت يان دريژ، تهز هيشى ژ خودى دكه، نه ب تنى تو، لى ههميين تهقرو من دبهيسن، وهكو من لى بهين، ژبلى فان قهيدان!»

30 وى دهمى پاشا رابوو، والى و بهرنىكا و تهوښ ل گهل وان دروينشتى ژى رابوون. 31 تهو دهر دكهفتن و دگوته ئيكودوو: «تهقى مروقى تشتهك نهكره كو يى ههژى كوشتنى يان زيندان كرنى بيت.» 32 ئينا تهگرپاسى گوته فيستوسى: «تهگهر قى مروقى كيشا خو بو قهيسه رى بلند نه كريا، د شيان دا بوو بهيته بهردان.»

پاولوسى ب گهميى بهرهف روښايى دهن

27 1 دهمى بريار هاتيه دان كو تم ب گهميى بچينه ئيتاليا، پاولوس و هندهك گرتين دى دانه دهستى سهرله شكهركى سوپايى ئيمپراتورى، ناقى وى يوليوس بوو. 2 ئينا تم ل گهميه كى ژ باژپرى تهدره ميتى سيار بووين، كو ل بهر بوو بچيته هندهك جهان ل كنارين ههريما ئاسيايى، تم ب رى كهفتين و ته رستارخوس ژ باژپرى سالونيكى ژ دهقهره مهقدونيا ل گهل مه هات. 3 ل روژا پاشتر تم گههشتينه سايدا. يوليوسى رهفاره كا باش ل گهل پاولوسى كر و دهستورى داى كو سهره دانا هه فالين خو بكهت، دا پندقيين خو ژ وان وهركريت. 4 پاشى تم ژ ويى ب گهميى ب رى كهفتين و د پشت 5 قوبرس را چووين، چنكو با دژى مه دهات. 5 دهمى تم د نيقا وى دهر يايا بهرامبه رى ههريمين كيليكيا و پامفيليايى را دهر يازبووين، تم ل بهنده رى ميرال ههريما ليكيان پها بووين. 6 ل ويى سهرله شكه رى گهميه كا تهسكه ندهريى ديت بهرهف ئيتاليا دچوو، تم لى سيار كرين. 7 گهميى تم هيدى هيدى ب گهلهك روژان برين و ب زورى تم گههشتينه نيزيكى كنيديوسى. باى نه هيللا تم پتر بچين، لهوما تم د پشت گزيرتيا كريت را ل نيزيكى سهلمونى دهر ياز بووين. 8 ب زورى تم گههشتينه جههكى دييژنى «بهنده رين جوان» كو ل نيزيكى باژپرى لاسه يايى بوو.

9 دهمه كى دريژ ب سهرقه چووبوو و وهغهر كرن ب رىكا دهر يايى ب مهترسى كهفتوو، ئيدى روژيگرتن 0 ژى دهر ياز ببوو، لهوما پاولوسى شيرهت ل وان كر 10 و گوت: «گهلى زه لامان، تهز ديبنم تهف وهغهره دى يا ب زهحمهت و زيانه كا مهزن بيت، نه ب تنى ل سهر بارى و گهميى، لى ل سهر ژيانا مه ب خو

16:27 4: تانكو تهو لايى با لى نهدهت.

9:27 9: مه بهست پى روژيگرتن روژا كهفاره تى يا جوهيانه، كو دكهفته دهستپيكا زفستانى.

و ئەقە ل سەر خاترا تە، خودی دئی ژيانا هەمی رێقنگین ل گەل پارێزیت! 25 ئەقجا گەلی زەلامان، د پشتراست بن، چنکو من باوەریا ب خودی هەمی، کو دئی وەسا چیبیت، هەر وەکو بو من هاتیە گۆتن. 26 لئی دقیت گەمی ب ئەردی گزیرتەیهکی بکەفیت.

27 ل شەفا چواردی، کو هیشتا ئەم ددەریا ئەدریاتیک دا دها تینە هاژوتن، ل نیقا شەفی گەمیقانان هزر کر کو ئەو یین نیزیکی هسکاتیی بووین. 28 وان کویراتیای ئافی پینا، دیت کو بیست بەژنە، پستی پیچەکی پیشقە چووین، جارەکا دی پینا، دیت کو یازدە بەژنە. 29 ئەو دترسیان کو ئەم ب جەهەکی کەفین بکەفین، لەوما چوار لەنگەر ژ پاشیا گەمی بەردان و نقیژ دکر کو رۆژ ل وان بەهلیت. 30 لئی دەمی گەمیقانان براف کری ژ گەمی بەرفن و بەلەم داھیلایە دەریایی، ب وی بەھانەیی کو وان دقیت ژ پینیا گەمی لەنگەران بەردنە خواری، 31 پاولۆسی گۆتە سەرلەشکەری و سەربازان: «ئەگەر ئەف گەمیقانە نەمیننە د گەمی دا، هوین نەشین قورتال بین.» 32 ئینا سەربازان وەریسین بەلەمی برین و هیلا بکەفیتە د ئافی دا.

33 بەری سپیدی، پاولۆسی هیفی ژ هەمیان کر کو تشتەکی بخۆن و گۆت: «ئەقە رۆژا چواردیە هوین د بن فشاری قەنە و برسی ماینە و هەوە چ نەخوارییە. 34 ژ بەر هندی هیفی ژ هەوە دکەم، هوین تشتەکی بخۆن، چنکو ئەقە بو قورتالبوونا هەوەبە و موبەک ژ سەری کەسی ژ هەوە ناکەفیت.» 35 پستی وی ئەقە گۆتی، نانەک هەلگرت و ل بەرامبەر هەمیان سوپاسیا خودی کر، کەرکر و دەست ب خواری کر. 36 وی دەمی هەمی ب ئومید کەفتن و وان ژی خواری خواری. 37 ئەم هەمی ئەوین د گەمی دا، دوو سەد و حەفتی و شەش کەس بووین. 38 پستی ژ خواری تیر بووین، گەنم هاقیتە دەریایی دا، دا گەمی سقک بکەن.

تیکشکەستنا گەمی

39 دەمی بوویە سپیدە، ئەوان نەدزانی کا ئەو گەهشتینە کیز ئەردی، لئی وان کەنداڤەک دیت، کناری وی خیز بوو. ئینا بریار دا، ئەگەر بشین، گەمی بەاژونە ویری. 40 وان لەنگەر قەتانان

ژی،» 11 لئی سەرلەشکەری پتر گوهداریا سەرۆکی گەمیقانان و خودانی گەمی دکر ژ گۆت پاولۆسی. 12 بەندەر ب کیر دەربازکرنا وەرزئی زفستانی نەدەت، لەوما پیرانیا وان بریار داکو ژ ویری بچن، ب وی هیفی کو ئەو بشین خۆ بگەهیننە فینکس و زفستانی ل ویری بیورین، کو ئەو بەندەرەکه ل کریت، بەری وی یی ل باشووری رۆژاڤا و باکووری رۆژاڤا.

بارۆقە

13 دەمی بایەکی هیدی ژ باشووری قە هاتی، وان هزرکر ئەو گەهشتنە مەبەستا خۆ، ئینا لەنگەر^p راکر و ژ نیزیکی قە د بەر کریت را دەرباز دبوون، 14 لئی پستی دەمەکی کورت، هروباوەکی دژوار هات، دبیژنی «ئوراکیلون»^q 15 وی ل گەمی دا و ئیدی گەمی نەشیا روی ب روی بای بچیت، ئەقجا مە دەست ژی بەردان و بارۆقەیی ئەم برین. 16 دەمی ئەم د پستی گزیرتەبەکا بچویک را دەرباز دبووین، ئافی وی کاودا بوو، ب زۆری مە شیا دەستی خۆ دانینە سەر بەلەمی. 17 پستی ئەو بلند کرەبە د گەمی دا، گەمیقانان نیقا گەمی ب وەریسان شدان. ئەو دترسیان ل «سیرتس»^r زکی گەمی ژ ئەردی بگرت، لەوما وان باگرین گەمی ئینانە خواری و هۆسا گەمی دەتە هاژوتن. 18 ژ بەر دژواریا بارۆقەیی ل سەر مە، وان ل رۆژا پاشتر دەست ب هاقیتنا باری گەمی کر. 19 ل رۆژا سیی وان ب دەستی خۆ کەلوپەلین گەمی هاقیتن. 20 گەلەک رۆژان مە رۆژ و ستیر نەدیتن و بارۆقە ل سەر مە هەریا دژوار بوو، ئیدی هەمی هیقین قورتالبوونا مە هاتنە برین.

21 دەمەکی درێژ بوو وان خواری نە خواری، ئینا پاولۆس د ئاف وان دا رابوو و گۆت: «گەلی زەلامان، پیدفی بوو هەوە گوھی خۆ دابا من و ژ کریت نەدابا ری، هوین دا خۆ ژ قی زەحمەت و زبانی پارێزن. 22 نوکە ئەز هیقیی ژ هەوە دکەم بی ئومید نەبن، چنکو کەس ژ هەوە ژيانا خۆ ژ دەست نادەت، ب تنی گەمی دئی تیک شکیت، 23 چنکو شقیدی فریشتەیهکی وی خودایی ئەز یی ویمە و خزمەتا وی دکەم، ل نک من راوەستیا 24 و گۆت: «پاولۆس، نەترسە! دقیت تۆ ل بەرامبەری قەیسەری راوەستی

13:27P لەنگەر: ئالافی راوەستاندا گەمی یان بەلەمی

14:27q پەیشەکا یونانیە ئانکو باین باکوور و رۆژەلاتی.

17:27r سیرتس بورەکه ل نیزیکی کناری لیبیا.

دهاتنه نك وى و ساخ دبوون. ¹⁰ وان گهلهك ريز ل مه گرت و دهمی ئەم ب رى كهفتين، تشتين پيدى بۆ مه داگرتن.

ژ مالتايى بۆ رۆما

¹¹ پشتى سى ههيفان، ب گهميه كا ئەسكه ندهرىي كو په پيكه رى «جيمك» سى ل سه ربوو، ئەم ب رى كهفتين، وى گهميى زقستان ل گزيرته يى بوراندبوو. ¹² ئەم گههشتينه باژپرى سيراكوسا و سى رۆژان ل وى رى ماين. ¹³ پاشى ئەم ژ وى رى چووين و گههشتينه باژپرى ريگيومى. رۆژا پاشتر بايهك ژ باشوورى فه رابوو و ل رۆژا ب دويف دا، ئەم گههشتينه باژپرى پوتبولى. ¹⁴ ل وى رى مه هندهك برا ديتن و داخواز ژ مه كر كو ههفت رۆژان ل نك وان بمينين. هۆسا ئەم گههشتينه رۆمايى. ¹⁵ ل وى رى، دهمی برايان گههشتنا مه بهيستی، ههتا «گۆرپانا ئەپيوس» و «سى خانە» يى بۆ پيشوازيكرنا مه دهركهفتن. گاڤا پاولوسى ئەو ديتين، سوپاسيا خودى كر و هاته هاندان.

ل رۆمايى

¹⁶ دهمی ئەم هاتينه رۆمايى، دهستبرى بۆ پاولوسى هاته دان، ل گه ل وى سه ربازى زيرهفانيى لى دكهت، ب تنى ئاكنجى ببیت. ¹⁷ پشتى سى رۆژان پاولوسى داخوازا مه زنين جوهيان كر، دهمی كۆم بووين، گۆته وان: «گهلى برا، سه رهراى كو من چ تشت دژى ملله تى يان داب و نه ريتين بابكالين مه ئەنجام نه داينه، لى ل ئورشه ليمى ئەز هاتمه گرتن و رادهستى رۆمايان هاتمه كرن. ¹⁸ وان لپيرسين ل گه ل من كر و ههز دكر من به ردهن، چنكو وان چ ئەگه رين ههژى كوشتنى ل سه ر من نه ديتن. ¹⁹ لى دهمی جوهى نه رازيبووين، ئەز نه چاربووم گازندهيا خو بگههينمه قهيسه رى، نه ژ به ر هندی كو من سكالايلا ل سه ر ملله تى خو هه ي. ²⁰ لهوما من هوين داخواز كرن كو هه وه ببينم و ل گه ل هه وه باخقم، چنكو ژ به ر هيشيا ئيسرائيلى، ئەز ب فى زنجيرى يى گریدايمه.» ²¹ وان به رسف دا: «ده ربه رى ته، مه چ نامه ژ يه هوديايى وه رنه گرتينه، هه روه سا ژ براين مه ژى كه سه ك نه هاتيه، كو ب خرابى دهنگوباسه كى ته گه هانديته مه يان به حسى ته كر بيت، ²² لى ئەم ههز دكهين ژ ته به هيسين كا

و هيلانه د ده ربايى دا و وه رسيين ب ده ستكين ئاراسته كرنا گهميى فه سست كرن و باگرا پيشيى ل به ر باى بلند كر و قه ستا كنارى كر. ⁴¹ لى د ناقه را دوو به زاقان دا، گهمى ب گر هكى د بنى ئافى دا كه فت و پيشيا وى تيرا چكلى و دجه دا ما، لى ژ به ر دژواريا پيلان پاشيا وى تيك دشكه ست. ⁴² نه خشه يى سه ربازان ئەو بوو كو گرتيان بكوژن، دا كه س مه لهفانيا نه كه ت و بره قيت. ⁴³ لى سه رله شكه رى فيا پاولوسى قورتال كه ت، ئينا نه هيللا ئەو نه خشه يى خو ب جه بينن و فه رمان دكو ئەوين دشين مه لهفانيا بكه ن، ل به راهيى خو به افيتنه ئافى و ده ركه فنه دي مى. ⁴⁴ ئەوين ماين ژى، ب دويف وان را، هندهك ل سه ر ده پان و هندهك ل سه ر پارچه بين گهميى بچن. هۆسا هه مى ب سلامتى گههشتنه دي مى.

ل گزيرته يا مالتايى

28 ¹ پشتى ئەم قورتال بووين، مه زانى كو نافيى گزيرته يى مالتايه. ² خه لكى وى جوامييه كا كيم وينه ل گه ل مه كر، وان بخيره اتنا مه كر و ئاگر هه لكر، چنكو بارانى ده ست پى كروو و سه رما بوو. ³ دهمی پاولوسى به رمله كى داران كۆمكرى و هافيتيه د ئاگرى دا، ژ به ر گه رمايى، كوره ماره ك ده ركه فت و خو ب ده ستى وى فه گرت. ⁴ دهمی خه لكى ديتى كوره مار ب ده ستى وى فه ده هژيا، گۆته ئيكودوو: «بيگۆمان ئەف كه سه ميركوژه! سه ره راي كو ئەو ژ ده ربايى قورتال بوو، «دادپه روه رى» نى نه هيللا ئەو بريت.» ⁵ لى پاولوسى ئەو گيانه وه ر فه هه ژانده د ئاگرى دا و چ زبان ب وى ب خو نه كه فتن. ⁶ ئەوان چا فه رى دكر كو بوه رميت يان ژ نشكه كى فه بكه قيت و بمريت، لى پشتى ده مه كى دريژ چا فه رى ماين و ديتى چ لى نه هات، ئەو ژ هه رازا خو ليقه بوون و گۆتن: «ئه فه خودا وه نده كه!» ⁷ ل ده وروه رين وى جه ي، ره ز و باغين مه زنى گزيرته يى بوون، نافيى وى پوپليوس بوو، ئەوى بخيره اتنا مه كر و ب خو شحالى بۆ سى رۆژان ئەم مي فان كرين. ⁸ بابى پوپليوسى ژ به ر تايى و زكچوونى د نافي ئفينكان دا يى نه ساخ بوو. پاولوس چوو نك وى و نقيژ كر و ده ستين خو دانانه سه ر و ساخ كر. ⁹ دهمی فى چهندي روى داى، نه ساخين دى ژى بين گزيرته يى

^{11:28} جيمك: ئانكو ههردوو خوداوهندين جيمك بين يونانى، كاستور و پولوكس.

^{15:28} سى خانە: نافي جهه كيه دكه فته باشوورى رۆماين، نيزيكى 40 كيلومه تران بين دوپره.

و گوھین وان یین گران بووین
 و چاقین خو یین نقاندين،
 نه کو ب چاقین خو ببینن
 و ب گوھین خو بهیسن
 و ب مهژیی خو تیبگهھن
 و بزفرن، دا ساخ بکه م!^{۲۸}

²⁸ ئەقجا بزنان، خودی قورتالبوونا خو بو مللەتین نه جوھى
 هنارت و ئەو دى گوھداريا وى كەن! ²⁹ دەمى ئەف ئاخفتنه
 گۆتى، جوھى ژ وپرى دەرکەفتن و گەنگەشەپە کا دژوار ل گەل
 ئیکودوو دکر.

³⁰ پاولوس دوو سالیین تەمام د وى خانى قە ما یی بو خو ب
 کرى گرتى، بخیرھاتنا وان هەمى كەسان دکر، یین دەھاتنە نك
 وى. ³¹ ئەوى ب وپرهكى و بیى ئاستەنگ مزگینیا پاشایەتیا
 خودی رادگەھاند و دەربارەى خودان عیساىی مەسیح فیكرن
 دکر.

بوچوونین تە چنە، چنکو ئەم دزانین ل هەمى جهان ئاخفتن ل
 دژى قى ریبازى دەینە گۆتن. ²³ رۆژەك بو وى دەستنیشانكر، ئینا گەلەك كەس هاتنە جەئ
 ئاكنجیبوونا وى. ئەوى ژى هەر ژ سپیدی تا ئیقارى، بو وان
 شەرۆقە دکر، بو پاشایەتیا خودی شاهدەبى ددا و بزاف دکر كو
 ل دویش دەستوورى مووسای و نفیسارین پیغەمبەران، وان
 دەربارەى عیساى قاییل بکەت. ²⁴ هەندەك ب ئاخفتن وى
 قاییل بوون و هەندەكان ژى باوەرى نەئینا. ²⁵ بیرورابین وان ئینك
 نەبوون و بەرى دەرکەفن پاولوسى ئەف ئاخفتنا دویماهیى گۆتى:
 «گیانى پیرۆز ل سەر زارى ئیشایا پیغەمبەرى، راست گۆتیه
 بابکالین هەو:

²⁶ «هەرە نك قى مللەتى و بیژی:

هوبن دى گوھ قەكرى بهیسن و تیناگەھن،
 دى چاف قەكرى لى نپرن و نابینن.
²⁷ چنكو ئەف مللەتە یی سەرھشك بووى

نامہیا پاولوسی بو باوہردارین ل رومیای

پیشگوتن

پاولوسی ہنارتی ئەف نامہیہ وەکو بەرہەفکرن بو سەرەدانا خو بو رومیای نفیسی . نەخشەیی وی ئەو بو، کو بو دەمەکی ل ویری د ناڤ باوہردارین مەسیحی دا کار بکەت، پاشی ب پشتەفانیا وان، بچیتە ئیسپانیای . وی ئەف نامہیہ نفیسی، داکو بو وان تیگەہشتنا خو ل دۆر مەسیحیەتی و کارتیکرنا وی ل سەر رەفتار و ژيانا رۆژانە یا باوہرداران دیار بکەت . ئەف نامہیہ تەمامترین دیارکرنە بو پەياما پاولوسی، ئەو پەياما وی د دەمی خزمەتا خو دا راگەہاندی .

پشتی پاولوس سلاڤان ل باوہردارین ل رومیای دکەت و بەحسێ نڤیژین خو بو وان دکەت، ئەو ہزرا سەرەکی یا نامہیا خو دیار دکەت: «د مزگینی دا راستداریا خودی ئاشکرا دبیت . ئەف راستداریە ژ دەستیکی ہەتا دویمای ب باوہرییہ .» (17:1) مەبەست ژ «راستداریا خودی» ئەوہ کو خودی د سۆزین خو و پەیمانا خو دا ل گەل خەلکی خو یی دلسۆزە و راستداریا خو ب ریکا قورتالکرنان وان ئاشکرا دکەت .

پاشی، پاولوس فی بابەتی شەرۆفە دکەت: پەیوەندیا ہەمی مرۆڤان ل گەل خودی ہاتیہ برین و پیندقی چیکرنییہ، چ ئەو مرۆڤ جوهی بن یان ژ ی نہجوهی، چنکو ہەمیان گونہہ کرینہ و ل بن دەستہلاتا گونہہینہ . ل نک خودی، چ مرۆڤ ب کریارین خو یین باش یان ژ ی بجھئینانا دەستووری راستدار دەرناکەفن (10:3)، لی ئەف پەیوەندیہ ب ریکا باوہریی ب عیسا ی مەسیح دەیتە چیکرن . دەمی مرۆڤ باوہریی ب عیسا ی مەسیح بینیت، ل گونہہین وی دەیتە بورین و خودی ل گەل وی ئاشت دبیت و وی قەبیل دکەت و راستداریا خو وەکو دیاری دەتە (17:5) . پشتی ہنگی، پاولوس ژيانا نوی یا ب ئیکبوونی ل گەل مەسیحی شەرۆفە دکەت، کو ژيانا نوی ئەنجامی فی پەیوەندیا نوی یا مرۆڤیہ ل گەل خودی . کەسێ باوہردار ئاشتیا ل گەل خودی ہەمی و گیانی خودی وی ژ ہیزا گونہہ و مرنی ئازاد دکەت .

د پشکین 5 تا 8 ی دا، پاولوس مەبەستا دەستووری خودی (ئانکو تەورات) ی و ہیزا گیانی خودی د ژيانا باوہرداری دا دیار دکەت . د پشکین 9 تا کو 12 ی دا، پاولوس بەرسقا فی پرسیارا دژوار دەت: رۆلی جوهیان و رۆلی نہجوهیان د نەخشەیی خودی بو ہەمی مرۆڤان دا چہ؟ ئەو دگەہیتە فی ئەنجامی، کو رەتکرن مەسیحی ژ لایی جوهیان فە، پارچەبەکە ژ نەخشەیی خودی، کو مەبەستا وی ژ فی چەندی ئەوہ کەرەما خو ب ریکا عیسا ی مەسیح بگەہینیتە ہەمی مرۆڤان . پاولوس دیار دکەت، کو جوهی ہەتا ہەتایی مەسیحی رەت ناکەن، لی رۆژەک دی ہیت، ئەو ژ ی باوہریی ب عیسا ی بین و وی قەبیل بکەن وەکو مەسیح، ئانکو پاشا و قورتالکەری وان . د پشکین 12 تا کو 15 ی دا، پاولوس دبیتت کا پیندقیہ باوہرداری مەسیحی چەوا بژیت، ب تاییەت دەربارە ی گرنگیا حەزژیکرن د پەیوەندیی وی دا ل گەل کەسین دی . د فان پشکان دا ئەو بەحسێ فان بابەتان دکەت: خزمەتا باوہرداران ژ بو خودی، ئەرکی وان بەرامبەری دەولەتی، ئەرکی وان بەرامبەری ئیکودوو و سەرەدەریکرن ل گەل خودانین ہزریں جودا . ل دویمای، ئەو نامہیا خو ب سلاڤین تاییەت بو ہندەک باوہرداران و پەسنان بو خودی ب دویمای دئینیت .

ناقەرۆکا نامہیی:

1. بەراہی و ہزرا سەرەکی (17-1:1)
2. ہەمی مرۆڤان پیندقی ب قورتالبوونی ہەییہ (18:1 تا کو 20:3)
3. ریکا خودی بو قورتالبوونی (21:3 تا کو 25:4)
4. ژيانا نوی یا د ئیکبوونا ل گەل مەسیحی دا (1:5 تا کو 39:8)

5. جوہی د نہخشہیی خودی دا (1:9 تا کو 36:11)

6. شیوازی ژيانا باوہرداران (1:12 تا کو 13:15)

7. خزمہتا پاولوسی بۆ مللہتین نہجوہی و نہخشہیی وی بۆ سہرہدانا رۆماییی (14:15-33)

8. سلافتین تابیہت و پاشگوتن (16:1-27)

بہرہیہ کا گیانی بدہمہ ہہوہ،¹² ٹانکو ٹم پیکشہ ب باوہریا
ٹیکودوو، یا ہہوہ و یا من، بہینہ ہاندان.¹³ من نہقیت ہوین ژ
قنی چہندی د بی ٹاگہہ بن، گہلی برا، کو گہلہک جاران من ل
بہر بوو بہیمہ نک ہہوہ، دا من د ناٹ ہہوہ ژی دا بہرہمہک
ہہبیت، وک د ناٹ مللہتین دی دا، لی ہہتا نوکہ ٹاستہنگ بۆ
من چیدبوون.¹⁴ ^v ٹہز قہرداری یونانی و بہرہرانم^w، زانا و
نہزانان.¹⁵ ژ بہر ہندی، ٹہز ب دل و گیانی خو یی ٹامادہمہ
مزگینیی بدہمہ ہہوہ ژی، ہوین ٹہوین ل رۆماییی.

ہیزا مزگینیی

¹⁶ ٹہز مزگینیی ب شہرم نابینم، ژ بہر کو ٹہو ہیزا خودیہ
بۆ قورتالبوونی ژ بۆ ہہر کہسی باوہریی دئینیت، ل بہراہیی ژ
بۆ یی جوہی و پاشی ژ بۆ یی یونانی^x.¹⁷ چنکو د مزگینیی دا
راستداریا خودی ٹاشکرا دبیت. ٹہف راستداریہ ژ دہستپیککی
ہہتا دویماہیی ب باوہرییہ، ہہرہکو ہاتیہ نقیسین: «یی
راستدار دی ب باوہریی ژبت.»^y

تاوانا مرۆفی

¹⁸ ژ ٹہسمانی تۆرہییا خودی دہیتہ ٹاشکرا کرن، دژی ہہمی
خودینہنیاسی و خرابیا وان مرۆقین ب خرابیین خو بۆ راستیی
دبنہ ٹاستہنگ،¹⁹ ژ بہر کو ٹہو تشتین مرۆف بشین ژ خودی
بزانن، بۆ وان ددیارن، چنکو خودی بۆ وان یین ٹاشکرا کرین.
²⁰ چنکو سالۆخہتین وی یین نہہینہ دیتن، ٹانکو ہیزا وی یا
ہہرہوہر و خودینیا وی، ہہر ژ ٹافراندا جیہانی ددیارن، ب
ریا تشتین دہستکرد دہینہ تیگہہشتن، ژ بہر ہندی وان بہہانہ
نینہ.²¹ وان خودی نیاسی، لی وان مہزن نہکر وک خودی و

سلافت

1 ¹ ژ من، پاولوس، بہنیی مہسیح عیسی، ٹہوی ہاتیہ
گازیکرن دا بیہتہ ہنارتی و بۆ مزگینیا خودی ہاتیہ
تہرخانکرن،² ٹہوا کو پیشتر د نقیسارین پیروز دا، ب رییا
پیغہمبہرین خو، سۆزی دابوو.³ ٹہف مزگینیہ دہربارہی کورپی
ویہ، ٹہوی ل دویف لہشی ژ دویندہہا داوودی ہاتی⁴ و ل گۆر
گیانی پیروزیی، ب رابوونا وی ژ ناٹ مریان، ب ہیزی وکھو
کورپی خودی ہاتیہ دیارکرن. ٹہو خودانی مہ عیسیی مہسیحہ.
⁵ ب وی مہ کہرم و ہنارتیاتی وەرگرت، ڈاکو ٹہم سہخمہراتی
ناقنی وی گازی ہہمی مللہتان بکہین کو باوہریی پی بینن و
گوہداریا وی بکہن.⁶ ہوین ژی د ناٹ وان دانہ یین ہاتینہ
گازیکرن کو یین عیسیی مہسیح بن.⁷ بۆ ہہمی خوشتقیین
خودی یین ل رۆماییی، ٹہوین ہاتینہ گازیکرن دا بنہ پیروزرکین
خودی: کہرم و ٹاشتی ژ بابی مہ خودی و خودان عیسیی
مہسیح ل سہر ہہوہ بن.

نقیژ و سوپاسی

⁸ بہری ہہر تشتی، ٹہز ب رییا عیسیی مہسیح ژ بۆ ہہوہ
ہہمیان سوپاسیا خودی خو دکہم، چنکو باوہریا ہہوہ ل
سہرانسہری جیہانی یا دہنگ قہدای.⁹⁻¹⁰ ٹہو خودای ٹہز د
مزگینیا کورپی وی دا، ب ہہمی گیانی خو خزمہتا وی دکہم،
شاہدی منہ، کو ٹہز د نقیژین خو دا بی راوہستیان ہہوہ دئینہ
بیرا خو و ہہرگاٹ ہیشیان دکہم، ب ٹانہہیا خودی، ٹیدی
دہلیقہبہک بۆ من ریک بکہفیت، ٹہز بہیمہ نک ہہوہ.¹¹ چنکو
ٹہز گہلہک حہز دکہم ہہوہ ببینم، ڈاکو ژ بۆ موکمبوونا ہہوہ

13:1۷ کارین ہنارتیان 21:1۷

^w 14:1۷ بہرہر: ٹہو مللہتن یین ب زمانی یونانی نہٹاخقن و ب کہسین دوبر ژ شارستانیہ دہاتنہ ہژمارتن.

^x 16:1۶ مہبہست پی نہجوہی

17:1۷ حہبہقوق 4:2 ہؤسا ژی دہیتہ وەرگیژان: «یی ب ریکا باوہریی راستدار بیت دی ژبت.»

دادکرنا خودی یا دادپهروهرانه ل سهر مرؤقان

2¹ ژ بهر هندی، هه ی مرؤف، تۆ ئهوی دادکرنی دکهی، یی بی بههانهی. دهمی تۆ خه لکی داد دکهی، تۆ خو ژی گونههبار دکهی، چنکو تۆ ئهوی دادکرنی دکهی، ههمان کریارین وان دکهی.^a 2^a هم دزانین کو ل دویف راستیییه، دهمی خودی وان کهسان داد دکهت، ئهوی کریارین هؤسا دکهن.³ تۆ هزر دکهی، هه ی مرؤف، ئهوی تۆ کهسپن کریارین وهسا دکهن داد دکهی و تۆ ب خو ژی ههمان کریاران دکهی، دی ژ دادکرنا خودی قورتال بی؟⁴ یان تۆ سفکاتی بی دهولههمندیا قهنجی و بیهنفرههی و ههداریا وی دکهی، یی تۆ بزانی کو قهنجیا خودی ته بهرهف ل خوزفرینی دهت؟⁵ لی تۆ سهخمهراتی سهپرهباقیا خو و دلجی خو یی نهتوبه دار، بو رۆژا تورهیی و تاشکراپونا دادکرنا خودی یا دادپهروهرانه، تورهیی بو خو کۆم دکهی.⁶ ئه دی ل دویف کریارین ههر کهسی دهتی.^b 7^b دی ژ یانا ههروههر دهته وان، یین ب بهردهوامی ل سهر کریارین باش بزاقی بو مهزنههی و سهربلندی و نهمریی دکهن.⁸ لی دی تورهیی و کهری ل وان بارینیت، یین خوپه ریس و گوهداریا راستیی ناکهن، لی گوهداریا خرابیی دکهن.⁹ ههر مرؤقه کی خرابیی دکهت، دی نهخوشیی و تهنگاشیی کیشیت، ل پیشیی یی جوهی پاشی یی یونانی.^c 10^c لی مهزنههی و سهربلندی و ئاشتی، دی بو ههر کهسی هینه دان، یی چاکیی دکهت، ل پیشیی یی جوهی پاشی یی یونانی.^d 11^d چنکو ل نک خودی لایهنگری نینه.^e 12^e هه می ئهوی دهستور نهی و گونهه کری، دی بی دهستور ژ ئاف چن و هه می ئهوی دهستور هه ی و گونهه کری، دی ب دهستوری هینه دادکرن.¹³ چنکو ل نک خودی، نه ئهوی دهستوری دهیسن د بیگونههن، لی ئهوی دهستوری ب جه دئینن، دی راستدار ده رکهن.¹⁴ چنکو نه جوهی، کو د بی دهستورن، گاڤا ب سرؤشتی خو وی ب جه بینن یا دهستوری

سوپاسیا وی نهکر، بهلکو هزرین وان دخرش بوون و تاربی ب سهر میشکی وان یی دههنگ دا گرت.²² دهمی وان دگوت: «هم د ئاقلمه ندين،» ئه بوونه نهزان،²³ و مهزنهیا خودایی نهر ب وینهیین وهکو مرؤقی مردار، بالنده، گیانهوه رین چواریی و خشوکان گوهوری.^z

24^z ژ بهر قی چهندی، خودی ل دویف هزین دلجی وان، ئه دانه دهستی پویچاتی، دا ل گهل ئیک لهشی خو فهیت بکهن.²⁵ وان راستیا خودی ب درهوی گوهوری. یی ئافراندى په رست و خزمهتا وی کر، ل شوبنا ئافریندهری، ئهوی ههروههر پیروز. ئامین.

26^z ژ بهر قی چهندی خودی ئه دانه دهستی گری شه رمازی. خو ژین وان ژی په یوهندیا سرؤشتی ب یا بهروقاژی سرؤشتی گوهوری.²⁷ ههروهسا زهلامان ژی په یوهندیا سرؤشتی یا ل گهل ژنی هیلا و گری گرتن بو ئیکودوو. زهلامان ل گهل زهلامان فهیتی کر و سزایی د سهر داچوونا خو، د خو دا وه رگرت.

28^z کا چهوا وان ب باش نه دیت خودی د زانینا خو دا هه لگرن، وهسا خودی ئه دانه دهستی زینه کی خراب، کو ئه و کریارین نه ژیهاتی بکهن.²⁹ ئه ژ هه می نه راستی، خرابی، چاقبرساتی و بهدکاری دپرن و ب زکهرشی، کوشتن، هه قری، فیلبازی و زیانخوایی دداگرتینه. نه کامیکهن،³⁰ بوهتانکارن، کیندارین خودینه، بیسه رمن، دفنلند و خو مهزنکه رن، داهینه رین خرابیینه و گوهدارین دایک و بابین خو نینن،³¹ د کوره فامن، بی سوزن، دلرهق و نه د دلؤقانن.³² ئه وان ئاگه ژ فه رمانا خودی یا دادپهروهرانه ههیه، کو یین تشتین هؤسا دکهن، ژ هه ژی مرینه، لی نه ب تنی ئه وان تشتان دکهن، بهلکو کهیفا وان ب یین دکهن ژی دهیت.

23:17 گوتارا موسای 4:15-18

1:2^a مهتا 7:1-2

6:2^b زه بوور 12:62؛ په ند 12:24

9:2^c مه بهست پی نه جوهی

10:2^d مه بهست پی نه جوهی

11:2^e گوتارا موسای 10:17

وی ب سونه تکران ناهیتته هژمارتن؟²⁷ و ئەوی ب لەشی نەهاتیە سونه تکران و دەستووری ب جھ دئینیت، دئ ته گونەهبار کەت، چنکو پیتین دەستووری و سونه تکران ل نک تەنە، لی تو زیدەگافیی ل سەر دەستووری دکەئ. ²⁸ چنکو جوھی نە ئەوہ یی ژ سەر قە جوھی بیت و نە ژئ سونه تکران ئەوہ کو ژ سەر قە د لەشی دا بەیتتە کرن، ²⁹ لی جوھی ئەوہ کو د ناخی خۆ ب جوھی بیت، سونه تکران ژئ سونه تکران دلێه، ب گیانی نە ب پیتین دەستووری. یی وەسا پەسنی^h ژ خودی وەر دگریت، نە ژ مروشان.ⁱ

ئیمناھیا خودی

3 ¹ مادەم هۆسایە، چ تاییەتیا جوھیان هەبە؟ یان مفايي سونه تکرانی چیه؟ ² ژ هەمی لایان قە گەلەکە، یا ئیکنی خودی ئەو کرە ئەمبندارین پەیفین خۆ. ³ ما چیه ئەگەر هەندەک ژ وان بیسۆز دەرکەفتین؟ ئایا بیسۆزیا وان دئ سۆزداریا خودی ژ کار ئیخیت؟ ⁴ حاشا! خودی یی راستگۆیە، ئەگەر هەمی مروش ددرەوبن بن ژئ. هەر وەکو هاتیە نفیسین: «داکو تو د گۆتین خۆ دا راستدار دەرکەفی و د دادکرنی دا تو ب سەر بکەفی.»^j

⁵ لی ئەگەر نەراستییا مە راستداریا خودی دیار دکەت، ئەم چ بیژین؟ ما خودی یی ستمکارە دەمی ئەو تۆرەبیا خۆ دبارینیت؟ (ئەز وەک مروش دناخقم.) ⁶ حاشا! پا ئەگەر وەسا بیت، خودی چەوا دئ جیھانی دادکەت؟ ⁷ لی ئەگەر راستیا خودی ژ بو مەزناھیا وی، ب درەوا من تاشکراتر لی هات، ئیدی بوچی ئەز وەک گونەھکارەکی دەیمە گونەھبار کرن؟ ⁸ ئەفە ژئ هەر وەکو هەندەک کەس بوھتانی ل مە دکەن کو ئەم دبیژین: «بلا ئەم خرابیی بکەین، دا باشی ژئ پەیدا ببیت.» سزادانا وان کەسان یا دادپەر وەرانیە.

فەرمان پێ دای، ئەو ژ بو خۆ دەستوورن، هەر چەندە وان دەستوور ژئ نینە. ¹⁵ ئەو دیار دکەن کو ناقەرۆکا دەستووری د دلی وان دا یا نفیسە. وژدانا وان ژئ شادەبیی ل سەر فی چەندی ددەت و هزیرن وان جار وان تاوانبار دکەن جار ژئ بەرگریی ژئ دکەن. ¹⁶ ل دویش مزگینیا ئەز ددەم، ئەفە هەمی دئ ل وی رۆژی چین دەمی خودی دادکرنا نەیتین مروشان ب مەسیح عیسا دکەت.

جوھی و دەستوور

¹⁷ ئەفجا ئەگەر تو وەکو جوھی بەییە نیاسین و پشتا خۆ ب دەستووری گەرم دکەئ و شانازیی ب خودی دبی، ¹⁸ و تو حەزا خودی دزانی و تو دشیی باشی و خرابیی ژ ئیک فاقیری، چنکو تو ژ دەستووری یی فیر بووی، ¹⁹ و تو ژ خۆ یی پشتراستی کو تو ریہری کۆرەبانی و رۆناھی ژ بو ئەوین د تاربی دا، ²⁰ تو تەمبیکاری سادەیان و مامۆستایی ساویلکەیان، چنکو تو د دەستووری دا خودانی هەمی زانین و راستیی، ²¹ ئەفجا تو ئەوی کەسین دی فیر دکەئ، ما تو خۆ فیر ناکەئ؟ تو یی دژی دزیی دناخفی، ما تو دزیی دکەئ؟ ²² تو یی دبیژئ: «دەمەنیسیی نەکەن»، ما تو ب خۆ دەمەنیسیی دکەئ؟ تو کەربئ ژ پوتان^f رادکەئ، ما تو پەرستگەهین وان تالان دکەئ؟ ²³ تو یی شانازیی ب دەستووری دبی، ما تو ب زیدەگافیی ل سەر دەستووری، خودی بپرومەت دکەئ؟ ²⁴ هەر وەکو هاتیە نفیسین: «ناقئ خودی ژ بەر هەوہ د ناخ مللەتان دا دەیتتە کریت کرن.»^g

²⁵ ئەفجا سونه تکران یا ب مفايە ئەگەر تو کاری ب دەستووری بکەئ، لی ئەگەر تو زیدەگافیی ل سەر دەستووری دکەئ، سونه تکران تە بوو سونه تکران. ²⁶ هەر وەسا ئەگەر یی سونه تکران فەرمانین دەستووری ب جھ بینیت، ما سونه تکران

^f 22:22 صەنەمان

^g 24:24 ئیشایا 52:5

^h 29:29 پەسن مەدح و سەنا

ⁱ 29:29 گۆتارا مووسای 30:6

^j 4:31 زەبوور 51:4

خودى راستدار⁹ دەرناكەڤن، ژ بەر كو ب دەستوورى گونەھ دەھتە نياسين .

كەسەك يى راستدار نينه

⁹ ئەڤجا چ؟ ما ئەم جوھى دچىترين؟ نەخىر، ئىكجارا! چنكو مە بەرى نوکە ديار كر كو جوھى و يونانى^k، ھەمى پىكفە د بن ھىزا گونەھى دانە. ¹⁰ ھەرەكو ھاتىھ نقيسين:

«كەسەكى راستدار نينه، خۆ ئىك ژى .

¹¹ كەسەك نينه تىبگەھىت،

كەسەك نينه ل خودى بگەرىت .

¹² ھەمى قارى بوون،

و پىكفە بىوھج بوون .

كەسەك نينه قەنجى بگەت،

خۆ ئىك ژى .¹

¹³ گەوريا وان گۆرەكى قەكرى،

ب ئەزمانى خۆ خاپاندنى دكەن .

ژەھرا ماران د بن لىڤىن وان داىە .^m

¹⁴ دەڤى وان ژ نفرين و تەحلا تىي يى پرە .ⁿ

¹⁵ پىيىن وان ژ بو خوینرشتنى ب لەز دكەڤن .

¹⁶ د شوپا وان دا وىرانكرن و پەرىشانى يا ھەى،

¹⁷ و ئەوان رىكا ئاشتىي نەزانىە .^o

¹⁸ ترسا خودى ل بەر چاڤىن وان نينه .^p «

¹⁹ ئەڤجا ئەم دزانين ھەر تىتى دەستور دىڤىت، بو وان

مرۆڤان دىڤىت يىن كو د بن دەستەھلاتا دەستوورى دا، داکو

ھەمى دەڤ بەيىنە گرتن و جىھان ھەمى بگەڤىتە د بن لىپرسىنا

خودى قە .²⁰ چنكو ب ئەنجامدانا دەستوورى چ كەس ل بەر

مرۆڤ ب باوهرى ل نك خودى راستدار دەرەكەڤىت

²¹ لى نوکە راستداريا خودى، جودا ژ دەستوورى، ئاشكرا

بوويە، دەستور و پەرتووكىن پىغەمبەران ژى شاھدەيى بو قى

چەندى دەن .²² ئەڤ راستداريا خودى، يا ب رىكا باوهرىيىنانا

ب عىسايى مەسىح دەھىت، بو وان ھەمىانە يىن باوهرىيى دىين،

چنكو چ جوداھى د ناڤەرا مرۆڤان دا نينه .^r ²³ ژ بەر كو ھەمىان

گونەھ كر و نەگەھشتنە مەزناھيا خودى، ²⁴ لى ئەو يىن باوهرىيى

دىين، ب كەرەما خودى بى بەرامبەر بىگونەھ دەھىنە ھژمارتن،

ب رىيا رزگاركرنا ب مەسىح عىساي ھاتى، ²⁵ ئەو خودى

وھكو كەفارەتەكى^s ب خوينا وى پىشكىش كرى، بو ئەو يىن

باوهرىيى پى بينن . وى ژ بو دياركرنا راستداريا خۆ ئەڤە كر،

چنكو وى ب بىھنفرەھيا خۆ چاڤووشى ژ گونەھىن بورى كر .

²⁶ وى ژ بو دياركرنا راستداريا خۆ د دەمى نوکە دا ئەڤە كر، دا

ئەو يى دادپەرورە بيت و يى باوهرىيى ب عىساي بىنيت بىگونەھ

دەرىئىخت .

²⁷ ئەڤجا چ ماىە ئەم شانازىي پى بىھىن؟ چ نەما . ب چ ياسا

نەما؟ ئايا ب ياسايا كرىاران؟ نەخىر، لى ب ياسايا باوهرىيى .

²⁸ چنكو ئەم ھزر دكەين مرۆڤ ب باوهرىيى راستدار دەرەكەڤىت،

جودا ژ كرىارىن دەستوورى .²⁹ ما خودى يى جوھيان ب تىنيە؟

ما ئەو نە يى مللەت يىن دى ژىيە؟ بەلى، ئەو يى مللەت يىن دى ژىيە،

^{9:3k} مەبەست پى نەجوھى

^{12-10:3} زەبوور 3-1:14؛ 3-1:53؛ ئاقلەند 20:7

^{13:3m} زەبوور 9:5؛ زەبوور 3:140

^{14:3n} زەبوور 7:10

^{17-15:3o} ئىشاي 8-7:59؛ پەند 16:1

^{18:3p} زەبوور 1:36

^{20:3q} ئانكو بىگونەھ

^{22-20:3r} گالاتيا 2:16

^{25:3s} كەفارەت: ئەو قورىانيە يا تۆرەييا خودى ژ سەر مرۆڤى رادكەت

بوو؟ ئەقە نە پشتی سونەتکرنا وی بوو، لی بەری سونەتکرنی بوو. 11 پاشی ئەو هاتە سونەتکرنا وەکو نیشان و بەلگە کو ئەو ژ بەر باوەریا خۆ، بەری سونەتکرنی، راستدار هاتە هژمارتن. هۆسا ئیبراهیم بوو بابی وان هەمی ئەوین سونەتکرنا و باوەریی دئین، داکو ئەو ژ راستدار بەینە هژمارتن،^{12 y} هەرودەسا بابی سونەتکرین نە ب تنی هاتینە سونەتکرنا، لی هەرودەسا ل دویش دەوسا باوەریا بابی مە ئیبراهیمی دچن، یا بەری سونەتکرنی.

سۆزا خودی گریڤای باوەرییە

13 ئەو سۆزا بو ئیبراهیمی و دویندەها وی هاتیە دان، کو ئەو دی بیتە میراتگری جیهانی، ب ریا دەستووری نەبوو، لی ب ریا راستداریا باوەریی بوو. 14 z ئەگەر میراتگر ئەو بن بین ل دویش دەستووری دچن، هنگی باوەری بی مفا بوو و سۆز ژ کار کەفت. 15 a چنکو دەستوور تۆرەبوونی پەیدا دکەت. جھی دەستوور لی نەبیت، زیڤەگافی ژ لی نینە. 16 ژ بەر قی چەندی سۆز گریڤای باوەرییە، دا ل دویش کەرەمی بیت و ژ بو هەمی دویندەها ئیبراهیمی یا مسۆگەر بیت. نە ب تنی ژ بو وان بین ل دویش دەستووری دچن، لی ژ بو وان ژ بین باوەریا وان وەکو باوەریا ئیبراهیمی، ئەوی کو بابی مە هەمیانە. 17 b هەرودەکو هاتیە نقیسین: «من تو یی کرە بابی گەلەك مللەتان.»^c ئەو بابی مەیه ل بەرامبەر خودایی ئیبراهیمی باوەر ژی کری، ئەوی مریان قەدژینیت و گازی تشتین نەیی دکەت، دا هەبن. 18 ئەوی ل دەمی کو هیفی نەمابوو، ب هیفی باوەر ژ خودی کر، دا ببیتە «بابی گەلەك مللەتان»، ل دویش ئەوا هاتیە گۆتن:

30 چنکو خودی ئیکە و ئەو دی بین سونەتکرنا^t ژ بەر باوەریا وان و بین سونەتکرنا^u ژ ب باوەریی راستدار دەرئیکت. 31 ئەگەر هۆسا بیت، ما ئەم ب باوەریی دەستووری ژ کار دئیکین؟ حاشا! لی ئەم دەستووری دسەلمینین.

باوەریا ئیبراهیمی

4¹ ئیدی ئەم دەربارە ئیبراهیمی بابکالی مە ل دویش لەشی چ بیژین، ئەوی چ دیت؟² ئەگەر ئیبراهیم ژ بەر کریارین خۆ راستدار دەرکەفتا، هنگی ئەو دشیانا زبیت، لی نە ل نك خودی. 3 ما پەرتووک چ دبیژیت؟ «ئیبراهیمی باوەر ژ خودی کر، ئەقە ژی بو وی وەکو راستداری هاتە هژمارتن.»^v 4 ئەوی کار دکەت، کرپیا وی نە وەکو دیاری، لی وەکو ماف دەیتە هژمارتن. 5 لی ئەوی کار نەکەت، بەلکو باوەری ب وی هەبیت، یی کەسی بەدکار بیگنەه دەرئیکت، باوەریا وی وەکو راستداری دەیتە هژمارتن. 6 هەرودەکو داوود ژ دەربارە بەختەواریا وی مۆقی کو خودی وی بیی کریار راستدار دەرئیکت، دبیژیت:

7 «خوزبکین وان مۆقین ل یاخیبوونین وان هاتیە بورین و گونەهین وان هاتینە ناختن.

8 خوزبکین وی مۆقی کو خودان گونەهان ل سەر وی ناھژمیرت!»^w

9 ما ئەف بەختەواریە ب تنی ژ بو بین سونەتکرنا یان بین سونەتکرنا ژی قەدگری؟ ئەم دبیژین کو «باوەریا ئیبراهیمی بو وی وەکو راستداری هاتە هژمارتن.»^x 10 ئەقە کەنگی هاتە هژمارتن؟ ما ئەقە پشتی سونەتکرنا وی یان بەری سونەتکرنا وی

30:3^t سونەتکرنا: مەبەست پین جوهینه

30:3^u سونەتکرنا: مەبەست پین نە جوهی

3:4^v دەستپیکرنا 6:15؛ گالاتیا 6:3؛ یەعقوب 23:2

8-7:4^w زەبوور 1-32

9:4^x دەستپیکرنا 6:15

11:4^y دەستپیکرنا 10:17

13:4^z دەستپیکرنا 6-4:17؛ گالاتیا 6:3

14:4^a گالاتیا 18:3

16:4^b گالاتیا 7:3

17:4^c دەستپیکرنا 17:17

هؤسا ديار كر: هيشتا ئەم دگۆنەھكار بووين، مەسیح ژ بۆ مە مر. ⁹ ئەقجا نوکە، پشتی ئەم ب خوینا وی بینگۆنەھ هاتینە دەرئێخستن، چەند مسۆگەرتر ب ریا وی دى ژ تۆرەبوونا خودى قورتال بین. ¹⁰ ئەگەر دەمى ئەم دوژمنین وی بووين، خودى ب مرنا کورى خۆ ل گەل مە ئاشت بوو، نوکە پشتی ئەم ل گەل وی دئاشت، چەند مسۆگەرتر ب ژيانا کورى وی دى قورتال بین. ¹¹ و نه ب تنى ئەقە، لى ئەم ب ریا خودانى خۆ عيسايى مەسیح شانازیى ژى ب خودى دبەین، کو ب ریا وی ئاشتبوون نوکە ب دەست مە قە هات.

ئادەم و مەسیح

¹² ب ریا مرۆقەکی گۆنەھ کەفتە د جیهانى دا و ب گۆنەھى ژى مرن هات، هؤسا مرنى هەمى مرۆف قەگرتن، چنکو هەمیان گۆنەھ کرن. ¹³ h بەرى هاتنا دەستوورى، گۆنەھ د جیهانى دا هەبوو، لى گۆنەھ ناهیتە هژمارتن ئەگەر دەستوور نەبیت. ¹⁴ لى ژ دەمى ئادەمى تاكو دەمى مووسای، مرنى دەستەھلاتى دكر، خۆ ل سەر ئەوان ژى بین گۆنەھین وان نه وهكو زیندەگافیا ئادەمى بوون.

ئادەم وینەبەك بوو ژ وی کەسى یى کو دا د دويف وی دا هیت. ¹⁵ لى دانا خودى نه وهكو گۆنەها ئادەمیە، چنکو ئەگەر گەلەك ژ بەر گۆنەها ئىكى مرن، کەرەما خودى و دیاریا ب کەرەما مرۆقەکی، ئانکو عيسايى مەسیح، ژ بۆ گەلەكان پتر زیندە بوو. ¹⁶ هەرۆسا جوداهى د ناقبەرا دیاریى و ئەنجامى گۆنەها مرۆقەکی دا هەیه، چنکو دادکرن ل سەر گۆنەهەکی گۆنەهبارى ئینا، لى کەرەما خودى یا پشتی گەلەك گۆنەهان، بینگۆنەھى ئینا. ¹⁷ چنکو ئەگەر مرنى ژ بەر گۆنەها مرۆقەکی و ب ریا وی دەستەھلاتى کریت، پا ئەوین کەرەما خودى یا زیندە و دیاریا راستداریى وەردگرن، ب ریا ئىكى، ئانکو ب عيسايى مەسیح، دى د ژيانى دا چەند پتر دەستەھلاتى کەن! ¹⁸ ئەقجا کا چەوا ب گۆنەها مرۆقەکی، هەمى مرۆف گۆنەهبار بوون،

«دویندەها ته دى یا هؤسا بیت.» ¹⁹ d ئەو د باوەریى دا لاواز نەبوو، هەر چەندە وی دزانى لەشى وی هەرۆه کو یى مری بیت، ژ بەر کو ژى وی نىزىكى سەد سالان بوو، و مالبچویكى ساریى ژى یى مریە. ²⁰ e ئەو ب بیاوەریى ل سەر سۆزا خودى دوودل نەبوو، لى د باوەریى دا بەیز کەفت و هؤسا مەزناهی دا خودى. ²¹ ئەو پشتراست بوو کو ئەوا خودى سۆز پى دای، دشیب ب جھ ژى بینیت. ²² ژ بەر قى چەندى باوەریا وی «بۆ وی وهکو راستداری هاتە هژمارتن.» ²³ f ئەقجا گۆتتا پەرتووکی «بۆ وی هاتە هژمارتن» نه ب تنى ژ بۆ ئیبراھیمی هاتیە نقیسین، ²⁴ لى ژ بۆ مە ژى هاتیە نقیسین. بۆ مە ژى دى هیتە هژمارتن، ئەم بین مە باوەرى ب وی هەى، یى خودانى مە عيسا ژ ناڤ مریان راکرى، ²⁵ ئەوى ژ بەر گۆنەهین مە رادەستی مرنى هاتیە کرن و ژ بۆ بینگۆنەھ دەرئێخستنا مە هاتیە راکرن. ^g

ئاشتی و شادی

5 ¹ ئەقجا ژ بەر کو ئەم ب باوەریى بینگۆنەھ هاتینە دەرئێخستن، ئەم ل گەل خودى کەفتینە ئاشتیى، ژ دەولەتسەرى خودانى خۆ عيسايى مەسیح. ² ب ریکا وی دەستویری بۆ مە هاتە دان، ب باوەریى ئەم بچینە د قى کەرەمى قە، یا ئەم تیدا ئانجى، و شانازیى ب وی هیقى دبەین، کو دى مە پشكداری د مەزناهی خودى دا هەبیت. ³ نه ب تنى ب قى، لى ئەم شانازیى ب تەنگافیین خۆ ژى دبەین، چنکو ئەم دزانین تەنگافی خۆراگرتنى پەیدا دکەت، ⁴ خۆراگرتن ژى پەسەندکرنى، پەسەندکرن ژى هیقى، ⁵ هیقى ژى مە شەرمزار ناکەت، چنکو حەزژیکرنا خودى ب ریا گیانى پیرۆز، ئەوى وی دایە مە، رژیایە دلئ مە.

⁶ ژ بەر کو هیشتا ئەم د بى هیز، مەسیح د دەمى دەستنیشانکری دا ژ بۆ بەدکاران مر. ⁷ کیم جارن ئیک رازی دبیت ژ بۆ مرۆقەکی راستدار بمریت، بەلکو ئیک بویریت ژ بۆ مرۆقەکی چاک بمریت، ⁸ لى خودى حەزژیکرنا خۆ بۆ مە

18:4d دەستپیکرن 5:15

19:4e دەستپیکرن 17:17

22:4f دەستپیکرن 6:15

25:4g ئیشایا 5:4-5

12:5h دەستپیکرن 3:6

خۆ ئى وەك چەككىن خرابىي پيشكىشى گونەھى نەكەن. لى
 خۆ وەك يىن ئ نائ مريان رابووين پيشكىشى خودى بکەن،
 ئەندامىن لەشى خۆ ئى وەك چەككىن راستدارىي پيشكىشى
 خودى بکەن. ¹⁴ گونەھ دەستەھلاتى ل سەر ھەو ھەو ناکەت، چنکو
 ھوين نە د بن دەستوورى دانە، لى ھوين يىن د بن كەرەمى دا.

بەنياتيا راستىي

¹⁵ ئىدى چ؟ ما ئەم گونەھى بکەين، چنکو ئەم نە د بن
 دەستوورى داينە، لى د بن كەرەمى داينە؟ حاشا! ¹⁶ ما ھوين
 نزانن كو ئەوى ھوين ئ بۆ بەنياتىي خۆ ب دەست وى قە بەرددەن
 و گوھداريا وى دكەن، دبنە بەنيين وى يىن ھوين گوھداريا وى
 دكەن؟ يان بەنيين گونەھى كو بەرەف مرنىيە، يان ئى بەنيين
 گوھدارىي كو بەرەف راستدارىيە. ¹⁷ لى سوپاس بۆ خودى كو
 ھەر چەندە ھوين بەنيين گونەھى بوون، لى ھەو ھەو ئەمى دلئ
 خۆ گوھداريا وى فيركرنى كر، ئەوا ھەو ھەرگرتى. ¹⁸ ھوين ئ
 گونەھى ھاتە ئازادكرن و بوونە بەنيين راستدارىي. ¹⁹ ئ بەر
 لاوازيا بنىاتى ھەو يىن مەركىكانى، ئەز ئاخفتىن مەركىكان ب
 كار دئىنم. كا چەوا ھەو ھەو ئ بۆ خرابىي ئەندامىن لەشى خۆ وەك
 بەنى پيشكىشى پويچاتىي و خرابىي دكرن، ھۆسا ئى نوکە ئ بۆ
 پىرۆزىي ئەندامىن لەشى خۆ وەك بەنى پيشكىشى راستدارىي
 بکەن.

²⁰ چنكو دەمى ھوين بەنيين گونەھى، ھوين ئ راستدارىي د
 ئازاد بوون. ²¹ ئەشجا وى دەمى ھەو ھەو چ بەرەم ئ وان تىتىن
 ھوين نوکە شەرم ئى دكەن ب دەست خۆ قە ئىنا؟ كو ئەنجامى
 وان تىشان مرنە. ²² لى نوکە كو ھوين ئ گونەھى ھاتىنە
 ئازادكرن و بووينە بەنيين خودى، ھوين بەرەمى بۆ پىرۆزىي ب
 دەست خۆ قە دئىنن، ئەنجام ئى ئىنا ھەروھەرە. ²³ چنكو كرىيا
 گونەھى مرنە، لى دياريا خودى، ئ دەولەتسەرى خودانى مە
 مەسىح عىساي، ئىنا ھەروھەرە.

ئازادبوون ئ دەستوورى

7 ¹ ما ھوين نزانن، گەلى برا -چنكو ئەز بۆ كەسىن زانين
 ل دۆر دەستوورى ھەى دئاخقم- كو دەستوورى دەستەھلات
 ل سەر مەركى ھەيە ھەدى ئەو يىن زىندى؟ ² بۆ نمونە، ئن

ھۆسا ئى ب كارەكى راست يىن ئىكى، ھەمى مەركى بىگونەھ
 دبن و ئىانى ھەردگرن. ¹⁹ كا چەوا ب نەگوھداريا مەركى،
 گەلەك بوونە گونەھكار، ھۆسا ئى ب گوھداريا ئىكى، گەلەك
 دى راستدار ھىنە ھۆمارتن. ²⁰ لى دەستوور پەيدا بوو دا گونەھ
 زىدە بىت، لى ل وى جەي گونەھ زىدە بووى، كەرەم ھىشتا پتر
 زىدە بوو، ²¹ داکو كا چەوا گونەھى ب مرنى دەستەھلاتى كر،
 ھۆسا كەرەم ئى ب رىيا راستدارىي دەستەھلاتى بکەت و ب
 رىيا خودانى مە عىساي مەسىح، مە بىتە ئىنا ھەروھەر.

باوھردار ئ دەستەھلاتا گونەھى يى ئازادە

6 ¹ ئەشجا ئەم چ بىزىن؟ ئايا ئەم د نائ گونەھى دا بەردەوام
 بىن، داکو كەرەم پتر لى بىت؟ ² حاشا! ئەم ئەوین
 دەربارەى گونەھى مرنىن، چەوا دىتىن ئىدى د نائ گونەھى
 دا بىزىن؟ ³ ما ھوين نزانن، ئەم ھەمى يىن كو بۆ ئىكبوونى ل
 گەل مەسىح عىساي ھاتىنە تافىركرن، ئەم د مرنە وى دا ھاتىنە
 تافىركرن؟ ⁴ ئەشجا ب تافىركرنى ئەم بووينە ھەقىشكىن مرنە وى
 و ل گەل وى ھاتىنە قەشارتن، داکو كا چەوا مەسىح ب مەزناھيا
 بابى ئ نائ مريان ھاتىنە راکرن، ھۆسا ئەم ئى د ئىنا نوبووى
 دا بىزىن. ¹

⁵ چنكو ئەگەر ئەم د مرنەكا وەكو مرنە وى دا ل گەل وى
 بووينە ئىك، مەركى دى د قەزىنا وى دا ئى ل گەل وى بىنە
 ئىك. ⁶ ئەم دزانين كو ئەو مەركى كەفن ئەوى د ناخى مە دا
 ل گەل وى ھاتە خاچدان، دا لەشى مە يىن گونەھكار ئ كار
 بکەقىت و ئىدى بەنياتىي بۆ گونەھى نەكەين. ⁷ چنكو ئەوى
 مرنە، ئەو ئ گونەھى يى ئازاد بووى. ⁸ ئەگەر ئەم ل گەل مەسىحى
 مرنىن، ئەم باوھر دكەين كو ئەم دى ل گەل وى ئىن ئى. ⁹ ئەم
 دزانين پىشتى مەسىح ئ نائ مريان ھاتىنە راکرن، ئىدى ئەو
 نامرىت و مرنى دەستەھلات ل سەر وى نىنە. ¹⁰ ب وى مرنە ئەو
 مرنە، دەربارەى گونەھى ئەو ب ئىكجارى مرنە، لى ب وى ئىنا
 ئەو دئىت، ئەو بۆ خودى دئىت. ¹¹ ھۆسا ھوين ئى دەربارەى
 گونەھى، خۆ ب مرنە بھزىمىن، لى ب مەسىح عىساي ئ بۆ
 خودى، ب زىندى بھزىمىن.

¹² ئەشجا نەھىلن گونەھ د لەشى ھەو يىن مردار دا دەستەھلاتى
 بکەت، دا ھوين مەركى چى ھەزىن وى نەبن. ¹³ ئەندامىن لەشى

4:6 كۆلۆسى 12:2

تیناگههم کا ئەز چ دکەم، ئەو تشتی من دقیت، ئەز ناکەم، لئى ئەو تشتی من کەرب ژى قەدبن، ئەز دکەم. ¹⁶ ئەگەر ئەز وی تشتی بکەم یى من نهقیت، ئەز پەسەند دکەم کو دەستور یى باشە. ¹⁷ لئى ب راستی، یى قى تشتی دکەت نه ئەزم، بەلکو ئەو گونەهە یا د من دا ئاکنجی. ¹⁸ ئەز دزانم تشتەکى باش د من دا، ئانکو د سرۆشتی من یى لەشکانی دا، یى ئاکنجی نینه. چنکو حەزا کرنا باشیى د من دا هەیه، لئى شیانا باشیى د من دا نینه. ¹⁹ چنکو ئەز وی باشیى ناکەم یا من دقیت، لئى وی خرابیى دکەم یا من نهقیت. ²⁰ ئەگەر ئەز وی تشتی دکەم یى من نهقیت، ئیدی یى قى تشتی دکەت نه ئەزم، لئى ئەو گونەهە یا د من دا ئاکنجی.

²¹ هۆسا ئەف یاسایە بۆ من ئاشکرا بوو: دەمی من دقیت ئەز باشیى بکەم، خرابی ل نک من یا ئامادەیه. ²² چنکو د ناخی خۆ دا، ئەز ب دەستورى خودی دلشاد دیم، ²³ لئى د ئەندامین لەشی خۆ دا، ئەز یاسایەکا دی دبیم، کو بەرهنگاریا یاسایا زینى من دکەت و من دکەتە دیلی وی یاسایا گونەهە، ئەوا د ئەندامین لەشی من دا. ²⁴ ئەز چەند مرۆفەکى پەرشانم! کى دى من ژ قى لەشی مرنى رزگار کەت؟ ²⁵ سوپاس بۆ خودی، ئەو ب ریا خودانى مه عیسایى مهسیحه!

ئەفجا ئەز ب خۆ ب زینى خۆ بەنیاتیا دەستورى خودی دکەم، لئى ب لەشی بەنیاتیا یاسایا گونەهە.

ژیان د گیانی پیروژ دا

8 ¹ لەوما، ژ نوکە و پێشە گونەهبارکرن بۆ وان نینه یین ل گەل مهسیح عیسای بوینه ئیک. ² چنکو یاسایا گیانی ب ریا مهسیح عیسای ژیانى ددهت، تو ژ یاسایا گونەه و مرنى ئازاد کری. ³ ئەو تشتی دەستورى ژ بەر لاوازا سرۆشتى لەشکانی یى مرۆقى نهشیای بکەت، خودی ئەو کر: وی کورى خۆ ب شپوهیى لەشی گونەهکار بۆ کەفارهتا گونەهان هنارت، هۆسا وی گونەه د لەشی دا گونەهبار کر، ⁴ داکو ریسایین دادپەرورانە یین دەستورى د مه دا بهینه بجهئینان، ئەم یین کو ل دویف لەشی ناژین، لئى ل دویف گیانی پیروژ دژین. ⁵ چنکو ئەوین ل دویف لەشی دژین، گرنگیى ددنه تشتین

ب ریکا دەستورى ب مېرى خۆ قە دەیتە گریدان هندی مېرى وی یى زیندى بیت، لئى ئەگەر مېرى وی بمریت، ئەو ژ دەستورى شوپکرنى ئازاد دبیت. ³ ئەفجا ئەگەر ئەو شوی ب زهلامەکى دی بکەت و هیشتا مېرى وی یى زیندى بیت، ئەو ب دەهمەنییس دەیتە نیاسین. لئى ئەگەر مېرى وی مر، ئەو ژ وی دەستورى ئازاد دبیت، ئەفجا ئەو نه یا دەهمەنییسە، خۆ ئەو شوی ب زهلامەکى دی ژى بکەت. ⁴ هۆسا هوین ژى براین من، ب ریکا لەشی مهسیحی دەربارەى دەستورى مرن، داکو هوین بۆ ئیکى دی بن، بۆ ئەوی ژ ناڤ مریان هاتیه راکرن، دا ئەم ژ بۆ خودی بەرههه می بدین. ⁵ چنکو دەمی ئەم ل دویف لەشی دژیان، حەزین گونەهە یین کو دەستورى ئازاندین، د ئەندامین لەشی مه دا کار دکر، دا ژ بۆ مرنى بەرههه می بدین. ⁶ لئى نوکە ئەم ژ دەستورى ئازاد بووین، چنکو ئەم دەربارەى وی تشتی یى هاتینه گریدان، مرن، دا ب ریا نوی یا گیانی خرمەتى بکەین، نه ب ریا کەفن یا پیتی.

دەستور و گونەه

⁷ ئەفجا ئەم چ بیژین؟ ئایا دەستور گونەهە؟ حاشا! لئى ئەگەر دەستور نهبا، من نه دزانى گونەه چیه. بۆ نمونە ئەگەر دەستورى نهگوتبا: «دلچونى نهکە»، من نه دزانى دلچوون چیه. ⁸ لئى گونەهە ب ریا فرمانى دەرڤەت دیت و هەمی جوړین دلچونى د دلی من دا پەیدا کرن. چنکو بیى دەستورى گونەه یا مریه. ⁹ ئەز ژى دەمهکی بیى دەستور دژيام، لئى دەمی فرمان هاتى، گونەه ژیا ¹⁰ و ئەز مرم. من دیت کو ئەو فرمانا پیدفى بوو ژیانى بدهت، ئەنجامى وی بۆ من مرن بوو. ¹¹ چنکو گونەهە ب ریا فرمانى دەرڤەت دیت، ئەز خاپاندم و ب ریا وی ئەز کوشتم. ¹² ئەفجا دەستور یى پیروژه و فرمان یا پیروژ و دادپەرور و باشە.

¹³ ئایا ما تشتی باش مرن بۆ من ئینا؟ حاشا! لئى گونەهە ئەف چەندە کر، دا ئاشکرا ببیت کو گونەهە، وی ب ریکا تشتی باش مرن بۆ من ئینا، داکو ب ریا فرمانى بهیتە دیتن کو گونەه ب تەمامی یا خرابە. ¹⁴ چنکو ئەم دزانین دەستور یى روحانیه، لئى ئەز لەشکانیمه و وهکو بهنى بۆ گونەهە هاتیمه فرۆتن. ¹⁵ ئەز

7:7 ئانکو دلی خۆ نەبه ژن و مال و تشتین کەسهکى دی. بنیره: دەرکەفتن 17:20؛ گۆتارا مووسای 21:5

15:7k گالاتیا 17:5

ئەو مەزناھیا دەھیت

18 ئەز دېنم کو ئازارین مە ل قى سەردەمى ل گەل وئ
 مەزناھیا کو دئ بۆ مە ھیتە ئاشکراکرن، ناھیتە ھەقبەرکرن.
 19 ئافرندە ب گەرمى چاڤەرپيا دياربونا کورپن خودئ دکەن.
 20 ژ بەر کو ئافرندە کەفتنە دبن دەستى پويچبونئ قە، نە
 ب حەزا خۆ، لئ ب حەزا وى يئ ئەو بندەست کرين، ب وئ
 ھيقيئ^{۱۹} کو ئافرندە ب خۆ ژى دئ ژ بەنياتيا رزيبونئ ھیتە
 ئازادکرن، بەرەف ئازاديا ب مەزناھى يا زارۆکين خودئ. 22 ئەم
 دزانين، تا نوکە ھەمى ئافرندە پيکفە دنال و ژانين وەکو يين
 زارۆکبونئ دەھينئ. 23 نە ب تنى ئافرندە، لئ ئەم ب خۆ ژى،
 يين کو مە گيانئ پيرۆز وەکو خيشە^P وەرگرتى، د ناخى خۆ دا
 دنالين و د چاڤەرپي وئ رۆژينە کو مافين خۆ يين کورپينئ ژ
 خودئ وەرگرين و لەشى مە رزگار ببیت. 24 چنکو ئەم ب ھيقيئ
 قورتال بووين، لئ ئەو ھيقيا بەرچاڤ، نە ھيقيە. ما تشتى مرؤف
 دېنينت، دئ چەوا ھيقيا وى تشتى ھەبیت؟ 25 لئ ئەگەر مە
 ھيقيا تشتەكى ھەبیت کو ئەم نابينين، ئەم ب ھەدارئ ل چاڤەرپي
 دمينين.
 26 ھۆسا گيانئ پيرۆز ژى د ھەوارا لاوازا مە دەھیت، چنکو
 ئەم نزانين کا پيدقيە د نقيژئ دا چ بېژين. لئ گيان ب خۆ، ب
 نالينين کو نەھينە دەرپرين، مەھدەريئ بۆ مە دکەت. 27 ئەوئ
 کو دلان دپشکنيت ژى، دزانيت کا ھزرين گيانئ پيرۆز چنە،
 چنکو گيان ل گور حەزا خودئ مەھدەريئ بۆ پيرۆزکريان دکەت.
 28 ئەم دزانين ھەمى تشت پيکفە ژ بۆ باشيا وان کەسان کار
 دکەن، ئەوئ حەز ژ خودئ دکەن و ل دويف مەبەستا وى ھاتينە
 گازيکرن. 29 چنکو ئەوئ خودئ ئەو پيشوخت ھەلبژارتين، وى
 ئەو پيشوخت ژى دەستنيشان کرن، دا وەکو وینەيئ کورپئ وى
 لئ بەھين، دا کور د ناڤ گەلەك خویشك و برايین خۆ دا يئ
 نەخرى ببیت. 30 ئەوئ خودئ پيشوخت دەستنيشان کرين، وى

لەشى و ئەوئ ل دويف گيانئ پيرۆز دژين، گرنگيئ دەنە تشتين
 گيانئ. 6 دويماهيا وى زينئ گرنگيئ ب لەشى دەت، مرنە، لئ
 دويماهيا وى زينئ گرنگيئ ب گيانئ دەت، ژيان و ئاشتیه. 7 ژ
 بەر کو ئەو زينئ گرنگيئ ب لەشى دەت، دوژمناتيا خودئ
 دکەت، ئەو خۆ ملکەچى دەستورئ خودئ ناکەت و نەشيت ژى
 خۆ ملکەچ بکەت. 8 ئەوئ ل دويف لەشى دژين، نەشين خودئ
 رازى بکەن.

9 لئ ھوين ل دويف لەشى ناژين، بەلکو ل دويف گيانئ
 دژين، ئەگەر ب راستى گيانئ خودئ د ھەو دا يئ ئاکنجى
 ببیت. ھەر کەسئ گيانئ مەسيحى تيدا نەبیت، ئەو نە يئ وىە،
 10 لئ ئەگەر مەسيح د ھەو دا يە، لەشى ھەو ژ بەر گونەھئ
 يئ مریە، لئ گيانئ خودئ ژيانئ دەتە ھەو، ژ بەر کو ھوين
 ھاتنە بېگونەھکرن. 11 ئەگەر گيانئ وى يئ عيسا ژ ناڤ مريان
 راکرى، د ھەو دا يئ ئاکنجیە، ئەوئ کو مەسيح ژ ناڤ مريان
 راکرى، دئ ب گيانئ خۆ يئ د ھەو دا ئاکنجى، لەشين ھەو
 يين مردار ژى قەژينيت.

12 لەوما، گەلى برا، ئەم قەردارين، لئ نە قەردارين لەشى،
 داکو ل دويف لەشى بژين. 13 چنکو ئەگەر ھوين ل دويف
 لەشى بژين، دئ مرن، لئ ئەگەر ھوين ب گيانئ کريارپن لەشى
 بمرين، ھوين دئ ژين. 14 ھەمى يين کو ب گيانئ خودئ دەھينە
 پريقەبرن، ئەون کورپن خودئ. 15 چنکو ھەو گيانئ بەنياتيئ
 وەرنەگرتیە کو ھەو بۆ ترسى بژقربنيت، لئ ھەو ئەو گيان
 وەرگرتیە يئ کورپنيا خودئ¹ دەتە ھەو، ب ریکا وى گيانئ ئەم
 دکەينە گازى: «ئابام^m، بابو!». 16 گيانئ پيرۆز ب خۆ ژى ل گەل
 گيانئ مە شاھدەبيئ دەت، کو ئەم زارۆکين خوديئینە. 17 ئەقجا
 ئەگەر ئەم زارۆکين وى بين، ئەم ميراتگرين ژى، ميراتگرين
 خودئ و ھەقشکين مەسيحینە د ميراتى دا، لئ پيدقيە ئەم ل
 گەل وى ئازارئ بکيشين، دا ل گەل وى بەھينە مەزکرن ژى.ⁿ

15:8ل ئانکو ئەم ببینە کورپن خودئ و ميراتگرين وى بين.

15:8^m پەيشەکا ئارامیە ئانکو «باب»

17-15:8ⁿ گالاتيا 4:5-7

20:8° دەستپينکرن 3:17-19

23:8^p ل فەرھەنگۆکئ بنپەر.

ئەو گازی كرن ژى، ئەوئىن وى گازی كرىن، وى ئەو بىنگونەھكرن ژى، ئەوئىن وى بىنگونەھ كرىن، وى ئەو مەزىكرن ژى.

ئەوئىن خودى ھەلبژارتىن

ھەزژىكرنا خودى بۆ مە ب رىكا مەسىحى

³¹ ئەفجا ئەم دەربارەى قان تىشتان چ بىژىن؟ ئەگەر خودى ل گەل مە بىت، كى دىشتى ل دژى مە بىت؟ ³² ئەوئى دەستى خۆ ژ كورپى خۆ فەنەگرتى، لى ژ پىخەمەتى مە ھەمىان ئەو رادەستى مرنى كرى، ئىدى چەوا ئەو ھەمى تىشتى ل گەل وى بى بەرامبەر نادەتە مە؟ ³³ كى دى ھەلبژارتىن خودى تاوانبار كەت؟ خودىيە بى وان بىنگونەھ دكەت، ³⁴ كى دىشتى وان گونەھبار بكەت؟ مەسىح عىسايە بى كو مرى، لى ئەو بى ژ ناڧ مريان رابووى ژى و ھەر ئەو بى ل دەستى راستى بى خودى بۆ مە مەھدەرىي دكەت. ³⁵ كى دى ھەزژىكرنا مەسىحى ژ مە فەكەت؟ ئايا دژواری، تەنگاڧى، تەپەسەرى، كولب، رويساتى، مەترسى يان شىر؟ ³⁶ ھەرەكو ھاتىە نڧىسىن:

«رۆژى ھەمىي ژ پىخەمەتى تە ئەم بى ل بەر كوشتنى،

و ھەكو پەزىن سەزژىكرنى دەھىنە ھژمارتن.»⁹

³⁷ لى ب رىكا وى بى ھەز ژ مە دكەت، ئەم د قان ھەمى تىشتان دا، ھىشتا پتر سەركەفتنى ب دەست خۆ فە دىنن. ³⁸ چىكو ئەز بى پىشتراستىم كو نە مرن، نە ژيان، نە فرىشتە، نە سەرورە، نە تىشتىن ھەبى، نە تىشتىن دى ھىن، نە ھىز، ³⁹ نە بلنداھى، نە كوبراتى^r و نە ژى ئافرنەدەھەكى دى دى شىت ھەزژىكرنا خودى ژ مە فەكەت، ئەوا ب رىكا خودانى مە مەسىح عىساي دەپت.

9 ¹ مەسىح شاھدە كو ئەز راستى دىژم و درەوان ناكەم و وژدانا من ژى ب رىكا گىاننى پىرۆز شاھدەبى بۆ قى چەندى دەت كو ² خەمەكا گران و كوڧانەكا بى راوہستىان يا د دلى من دا. ³ خوزى نڧرىن ل من ھاتبانە كرن و ئەز ژ مەسىحى زربار بىام، ژ پىخەمەت براين من، ھەڧمىلەتتىن من ل دوىڧ لەشى، ⁴ كو ئەو ژى ئىسرائىلىنە. كورپىنا خودى^s، مەزناھى، پەيمان، ھەرگرتنا دەستوورى، پەرستى^t و سۆز بىن وانن. ⁵ بابكال بىن وانن و ل دوىڧ لەشى مەسىح ژى ژ وانە، مەسىح د سەر ھەمىان داھە، خودا بى ھەرورەھەر ھەزى پەسنى^u. ئامىن. ⁶ لى نە ب وى رامانى كو خودى بى ژ سۆزا خۆ لىڧەبووى، چىكو ھەمى بىن ژ دوىندەھا ئىسرائىلى، نە ئىسرائىلىنە. ⁷ خۆ ئەو ژ دوىندەھا ئىبراھىمى ژى بن، ئەو ھەمى نە زارۆكىن وىنە، لى: «دوىندەھا تە دى ژ ئىسحاقى ھىتە حسابكرن.»^v ⁸ ئانكو زارۆكىن خودى، نە زارۆكىن لەشىنە، لى زارۆكىن سۆزىنە بىن ب دوىندەھ دەھىنە ھژمارتن. ⁹ چىكو سۆز ھۆسا ھاتىە گۆتن: «سالەكا دى، ل قى دەمى، ئەز دى زڧرم و دى سارا بى كورەك ھەبىت.»^w ¹⁰ نە ب تنى ئەفە، لى رەبەكا^x ژى ژ مېرەكى ب دوو گىان كەفت، ژ بابى مە ئىسحاقى. ¹¹⁻¹² دەمى كو ھىشتا چىمك ژ داىك نەبىوو و چ تىشتىن باش و خراب نەكربوون، خودى گۆتە رەبەكايى: «بى مەزن دى بۆ بى بچوبىك بەنىاتىي كەت.»^y ئەف چەندە چىبوو، داكو مەبەستا خودى ل دوىڧ ھەلبژارتى خۆجھ بىت، نە ل دوىڧ كرىاران، لى ل دوىڧ گازیكرنا وى.

36:84 زەبوور 22:44

39:8^t ئانكو نە ئەسمان و نە ئەرد

4:9^s كورپىنا خودى ئانكو ئەم بىنە كورپىن خودى و مىراتگرىن وى بىن.

4:9^t ئانكو خزمەتكرن د پەرستگەھا ئورشەلىمى دا

5:9^u پەسن مەدح و سەنا

7:9^v دەستپىكرن 12:21 كو ئەفە ئاخفتنا خودىيە ئاراستەى ئىبراھىم پىغەمبەرى دكەت.

9:9^w دەستپىكرن 10:18، 14

10:9^x رەبەكا ھەڧزىنا ئىسحاقىە

12-11:9^y دەستپىكرن 23:25

مەزناھیی ئامادە کرین، ²⁴ خۆ ئەم ژى ئەوین، یین وی گازی کرین، نە ب تنى ژ ناڤ جوھیان، لی ژ ناڤ مللەتین دی ژى. ²⁵ ھەرۆھ کو ئەو د پەرتووکا ھۆشییەع پیغەمبەری دا دبیتیت:

«ئەوین نە گەلی من، ئەز دی بیژمی: «گەلی من»^e

و ئەوا نە خۆشتفیا من، دی بیژمی: «خۆشتفیا من.»

²⁶ «و ل وی جھیی بۆ وان ھاتیە گۆتن: «ھوین نە گەلی منن»،

ل ویژی دی ب: «کورپین خودایی زیندی» ھینە بناڤکرن.^f

²⁷ ئیشایا پیغەمبەر ژى ھۆسا دەربارەى ئیسراییلی دگەتە گازی:

«ژمارەیا زارۆکین ئیسراییل ھندی خیزی دەریایی ژى بیت،

ب تنى ھندەك ژ وان دی قورتال بن.

²⁸ چنکو خودان دی زوی و ئیکجارکی پریارا خویا سزادانی

ل سەر رویی ئەردی ب جھ ئینیت.^g

²⁹ ھەرۆھ کو ئیشایای پیشبینی کری و گۆتی:

«ئەگەر خودانی لەشکەرەن بۆ مە دویندەھەك نەھیلابا،

ئەم دا وەکو سەدۆمی لی ھیین و وەکو عەمۆراییی بین.^h

بیباوەرەیا ئیسراییل

³⁰ ئەقجا ئەم چ بیژین؟ ئەو مللەتین ل دویش راستداریین

نەچوین، گەھشتنە راستداریین، ئەو راستداریا ژ باوہریی دەیت.

³¹ لی گەلی ئیسراییل، ئەوی ل دویش دەستوری بۆ راستداریین

بزاڤ دکر، نەگەھشتنە وی چەندی. ³² بۆچی؟ چنکو ئەوان ئەف

چەندە نە ب باوہریی کر، لی ھەرۆھ کو ب وان کریاران بیت یین

دەستور دەسپینیت، ئەقجا ئەو د بەری ھەلنگفتنی ھەلنگفتن.

³³ ھەرۆھ کو ھاتیە نقیسین:

«ئەقە ئەز یی ل سییونی بەرەکی ھەلنگفتنی

و کەفرەکی کەفتنی ددانم.

¹³ ھەرۆھ کو ھاتیە نقیسین: «من ھەز ژ یەعقوبی کر، لی من کەرب ژ ئەساوی^z قەبوون.^a»

¹⁴ ئەقجا ئەم چ بیژین؟ ما بیدادی ل نك خودی ھەبە؟ حاشا!

¹⁵ چنکو ئەو دبیتیتە موسای:

«ئەز دلۆقانیی ب وی دبەم، یی ئەز دلۆقانیی پی دبەم

و دللی خۆ ب وی دسوژم، یی ئەز دللی خۆ پی دسوژم.»^b

¹⁶ ئەقجا ئەف چەندە نە ب ھەز و نە ژى ب بزاڤا مرۆقیە، لی ژ

خودیە ئەوی دلۆقانیی دبەت. ¹⁷ چنکو نقیسارا پیروژ دبیتیتە

فیرعەونی: «من بۆ قی چەندی تو پایەبەرز کری، دا ھیزا خۆ ل

سەر تە بدەمە ئاشکراکرن و دا ناڤی من ل سەرانسەری جیھانی

بھیتە راگەھاندن.»^c ¹⁸ ھۆسا ئەو دلۆقانیی ب وی دبەت یی وی

بقت و وی سەررەق دگەت یی وی بقت.

تۆرەبوون و دلۆقانی خودی

¹⁹ ئەقجا تو دی بیژیە من: «ئیدی بۆچی خودی گازندەیی ژ

مرۆقی دگەت؟ ما کی دشیت بەرھنگاریا ھەزا وی بگەت؟»

²⁰ لی تو کی، ھەی مرۆف، کو تو گەنگەشەیی ل گەل خودی

دکەى؟ ما تشتی ژ ھەری ھاتیە چیکرن دبیتیتە چیکەری خۆ:

«تە بۆچی ئەز ھۆسا چیکرم؟»^d ²¹ ما گۆزکقانی دەستەلات ل

سەر ھەری نینە، کو ژ ھەمان ھەری ئامانەکی بۆ کارین بەریز و

ئامانەکی بۆ یین بیژیز چیکەت؟ ²² ئەقجا ما چیه ئەگەر خودی،

ژ بەر کو وی دقت تۆرەبوونا خۆ ئاشکرا بگەت و ھیزا خۆ دیار

بگەت، ب بیھنفرەھیه کا دریز ھەدارا خۆ ل گەل وان ئامانین

ھەژى تۆرەبوونی کیشا، یین بۆ ژناڤچوونی ھاتیە ئامادەکرن؟

²³ ما چیه ئەگەر وی ئەف چەندە کر؟ دا دەولەمەندەیا مەزناھیا

خۆ ل سەر ئامانین دلۆقانیی دیار بگەت، ئەوین پیشوخت بۆ

^z 13:9 ئەساو برایی یەعقوبیە

^a 13:9 مەلاخی 1:2-3

^b 15:9 دەرکەفتن 19:33

^c 17:9 دەرکەفتن 16:9

^d 20:9 ئیشایا 16:29؛ 9:45

^e 25:9 ھۆشییەع 23:2

^f 26:9 ھۆشییەع 10:1

^g 28-27:9 ئیشایا 10:22-23

^h 29:9 ئیشایا 1:9؛ دەستپیکرن 19

شهرمزارکرن. ^m 12 ژ بهر کو چ جوداهی د ناقبهرا یی جوهی و یی نهجوهی دا نینه، ههمان خودان خودانی ههمیانه، یی مهرده بو ههمیینه ههوارا خو دگههیننه ناخی وی. ¹³ چنکو: «ههر کهسی ههوارا خو بگههینینه ناخی خودانی، دی قورتال بیت.»ⁿ ¹⁴ لی ئەو دی چهوا ههوارا خو گههیننه وی یی وان باوهری پی نهئینای؟ و چهوا دی باوهری ب وی ئینن، یی دهرباره وی چ نهبهیستی؟ و چهوا دی بهیسن بیی کو کهس بو وان رابگههینیت؟ ¹⁵ و ئەو دی چهوا راگههاندنی کهن، ئەگهر نههیننه هنارتن؟ ههروهکو هاتیه نفیسن: «پیین وان یین مزگینیا تشتین باش دئینن، چهند د جوانن!»^o ¹⁶ لی ههمیان گوهداریا مزگینییه نهکر، چنکو ئیشایا دبیزیت: «خودان، کی باوهر ژ پهیاما مه کر؟»^p ¹⁷ هوسا باوهری ژ بهیستنی دهیت و بهیستن ژ ب ریکا پهیاما مهسیحی دهیت. ¹⁸ لی ئەز دبیزم: ما وان نهبهیست؟ بهلی، وان بهیست، چنکو: «دهنگی وان ل ههمی ئەردی چوو و ئاخفتین وان گههشتنه کوژین جیهانی.»^q ¹⁹ ئەز دیسان دبیزم: ما ئیسرائیل دخی چهندی تینهگههشت؟ ل بهراهی مووسا دبیزیت: «ئەز دی چاچیپرانه بوونا ههوه ب ریکا وان یین کو نهمللتهن ئازینم و دی ههوه ب مللهتهکی کورهفام توره کم.»^r ²⁰ پاشی ئیشایا ب ویره کی دبیزیت: «ئەز ژ لایی وان قه هاتمه دیتن یین کو ل من نه دگهریان، من خو بو وان دیار کر یین پرسیارا من نه دکر.»^s

لی یی باوهری پی بینیت، شهرمزار نابیت.»ⁱ **10** ¹ گهلی برا، حهزا دلنی من و هیقیا من ژ خودی ژ پیخه مهت ئیسرائیلیان، قورتالبوونا وان. ² ئەز ژ بو وان شاهدهیی ددهم کو وان دلگهرمی ژ بو خودی ههیه، لی ئەف دلگهرمی نه ل گور زانیییه. ³ چنکو ئەو دهرباره راستاریا ژ خودی دهیت، د نهزان بوون و بزاف دکر کو ئەو ب خو راستاریا پیکیینن، ئەقجا ملکهچی راستاریا خودی نه بوون. ⁴ چنکو ب مهسیحی دهستور تهمام بوو، داکو ههر کهسی باوهری بینیت، راستاریا وهرگرت.

قورتالبوون بو ههمی کهسان یا ههی ⁵ مووسا دهرباره راستاریا ژ دهستوری دهیت، هوسا دنقیسیت: «ئەو مروقی فان تشتان بکهت، دی پی ژیت.»^j ⁶ لی راستاریا ژ باوهری دهیت قی دبیزیت: «د دلنی خو دا نهییه: کی دی سهرکهفیته ئەسمانی؟» (ئانکو دا مهسیحی بینیته خواری)، ⁷ یان ژی: «کی دی داکهفیته ناف چالا یی بن^k؟» (دا مهسیحی ژ ناف مریان سهریخیت). ⁸ لی چ دبیزیت؟ «پهیف یا نیزیکی تهیه، ل سهر ئەزمانی تهیه و د دلنی ته دایه» (ئانکو پهیقا باوهری یا ئەم رادگههینن). ⁹ ¹ چنکو ئەگهر تو ب دهقی خو دانپیدانی بکهی کو عیسا خودانه و ب دلنی خو باوهری بیی کو خودی ئەو ژ ناف مریان راکریه، تو دی قورتال بی. ¹⁰ مروف ب دلی باوهری دئینیت و راستار دهیته دهرئیخستن، ب دهقی ژی دانپیدانی دکهت و قورتال دبیت. ¹¹ ههروهکو نفیسارا پیروز دبیزیت: «ههر کهسی باوهری پی بینیت، ناهیته

33:9i ئیشایا 14:8؛ 16:28

5:10j پهستن و پیروزی 5:18

7:10k چالا یی بن ب یونانی دبیزنی «ئهبیسوس». ل فرههنگوکی بنیره.

8-6:10l گوتارا مووسای 14-12:30

11:10m ئیشایا 16:28

13:10n یوئیل 32:2

15:10o ئیشایا 7:52

16:10p ئیشایا 1:53

18:10q زهبور 4:19

19:10r گوتارا مووسای 21:32

20:10s ئیشایا 1:65

21 لى دەربارەى ئىسرائىل ئەو دېيىت:

«ب دريژاھيا رۆژى من دەستين خۆ بۆ مللەتەكى نەگوھدار و

سەرھشك دريژ كرن.»^t

خودى ئىسرائىل رەت نەكرىە

11 ئەفجا ئەز دېيىژم: ئايا خودى گەلى خۆ رەت كرىە؟
حاشا! ئەز ب خۆ ژى ئىسرائىلىمە، ژ دويندەھا

ئىبراھىمى و ژ ھۆزا بنىامىنمە.^u خودى گەلى خۆ يى پىشوخەخت
ھەلبىژارتى، رەت نەكر. ما ھوين نزانن نقيسارا پيرۆز دەربارەى
ئىياسى چ دېيىت، دەمى ل بەرامبەر خودى گازندە ژ ئىسرائىل
كرىن؟³ ئەوى گۆت: «خودان، وان پىغەمبەرىن تە كوشتن و
قورىانگەھىن تە ھەرفاندن، ئەز ب تنى يى مايم و ئەو ل كوشتنا
من ژى دگەرن.»^v لى بەرسفا خودايى بۆ وى چ بوو؟ «من
حەفت ھزار زەلام بۆ خۆ ھىلاينە يىن چۆكفەدان بۆ بەعلى^w
نەبرى.»^x 5 د فى دەمى ژى دا ھندەك يىن ھەين كو ب رىكا
كەرەمى ھاتىنە ھەلبىژارتن. 6 ئەفجا ئەگەر ب كەرەمى بيت،
ئىدى ب كرىاران نىنە. ئەگەر ب كرىاران با، ئىدى كەرەم نەدبوو
كەرەم.

7 ئەفجا چ؟ ئەو تىشتى ئىسرائىلى بزاف بۆ دكر، ب دەست
قە نەھات، لى بدەست ھەلبىژارتىانقە ھات، ئەوين دى ژى د
سەررەق بوون. 8 ھەرەكو ھاتىنە نقيسىن:

«خودى ئەو كرنە د خەوھكا كویر دا

و چاقىن كو نەيىن

و گوھىن كو نەبھيسن دانە وان، ئەو تا ئەفرۆ ژى د

وھسانە.»^y

9 داوود ژى دېيىت:

^t21:10 ئىشاي 2:65

^u1:11 فيليپى 5:3

^v3:11 پاشا 10:19، 14

^w4:11 بەعل: ناقى خوداوندەكى كەنعانىان بوو. ل فەرھەنگۆكى بنپىرە.

^x4:11 پاشا 18:19

^y8:11 گۆتارا موساى 4:29؛ ئىشاي 10:29

^z10-9:11 زەبوور 23-22:69

^a16:11 سەرژمىرى 21-17:15، ھەرەسا ل فەرھەنگۆكى بنپىرە: خىقە

^b17:11 ئەوا يى دەستكاريا مرۆقى شىن بوو.

«بلا سفرا وان ژ بۆ وان

خەفك و داق و بەرى ھەلنگفتنى و سزا بيت.

10 بلا چاقىن وان تارى بىن، دا نەيىن

و ھەردەم پىشتىن وان دچەماندى بن.»^z

قورتالبوونا نەجوھيان

11 ئەفجا ئەز دېيىژم: ئايا ئەو ھەلنگفتن دا بگەھن؟ حاشا!

لى ب رىكا ھەلنگفتنا وان، قورتالبوون بۆ نەجوھيان ھات، دا
چاقىپىرانەبوونا جوھيان بەيىتە ئازراندن. 12 ئەگەر ھەلنگفتنا وان
بۆ جىھانى دەولەمەندى بيت و شكەستنا وان بۆ مللەتىن نەجوھى
دەولەمەندى بيت، ئەفجا ب تەمامبوونا وان دى دەولەمەندى
چەند پتر بيت!

13 ئەز بۆ ھەوھ نەجوھيان دېيىژم: مادەم كو ئەز ھنارتىيى

نەجوھيانم، ئەز ھەمىان ب مەزناھيا خزمەتا خۆ ئاگەھدار دكەم،

14 بەلكو ب قى چەندى ئەز چاقىپىرانەبوونا مللەتى خۆ بئازرىنم

و ھندەكان ژ وان قورتال بگەم. 15 چنكو ئەگەر رەتكرا وان ژ

لايى خودى قە بۆ جىھانى ئاشتكرن بيت، ھنگى قەبىلكرا وان

ژ لايى خودى قە دى چ بيت، ئەگەر قەژىنا مريان نەبيت؟

16 ئەگەر نانا ئىكى، ئەوا دەيىتە پىشكىشكرن^a، يا پيرۆز بيت،

ئەو ھەقىر ھەمىي پيرۆزە و ئەگەر رەھ يا پيرۆز بيت، چەق

ژى د پيرۆزن. 17 لى ئەگەر ھندەك چەق ھاتنە برىن و تۆ ژى

دارزەيتونەكا خۆرستى^b بى و پىقە ھاتىنە پەترومەكرن و بووبە

پشكدارى رەھ و قەلەويا دارزەيتونى، 18 ل بەرامبەرى وان

چەقىن ھاتىنە برىن، شانازى ب خۆ نەبە. ئەگەر تە شانازى

ب خۆ بر، ژ بىر نەكە كو تۆ رەھى ھەلناگرى، لى رەھ تە

ھەلدگرىت. 19 ئەفجا تۆ دى بىژى: «چەق ھاتنە برىن داکو ئەز

بهيمه پەترومە کرن.»²⁰ راستە، ئەو ژ بەر بېباوەریی هاتنە
 پەرين و تۆ ب باوەریی جەگير بووی. ئەقجا خۆ دڤنبلند نەكە،
 لى بترسە. ²¹ چنكو ئەگەر دلئ خودئ نەمايىتە ب چەقېن
 خۆمالى قە، دلئ وى ناميىنە ب تە ژى قە. ²² ئەقجا قەنجى
 و تونديا خودئ بيىنە: توندى بۆ وانە بيىن كەفتين^ع، قەنجى
 ژى بۆ تەيه، ئەگەر تۆ د قەنجيا وى دا بمينى. ئەگەر نە، تۆ
 ژى دئ هيىە پەرين. ²³ ئيسرائيلى ژى ئەگەر د بېباوەرىي دا
 نەمين، دئ هيىە پەترومە کرن، چنكو خودئ دشيت جارەكا دى
 وان پەترومە بكەت. ²⁴ چنكو ئەگەر تۆ ژ دارزەيتونەكا خۆرستى
 هاتيه پەرين و بەروفاژى سرۆشتى ب دارزەيتونەكا خۆماليفە هاتيه
 پەترومە کرن، چەند پتر چەقېن خۆمالى دئ ب دارزەيتونا خۆ قە
 هيىە پەترومە کرن!

ئەو ژى نوکە بوونە نەگۆهدار، دا ژ ئەنجامئ وئ دلۆقانيا ب
 هەوہ هاتيه برن، دلۆقانى ب وان ژى بهيتە برن. ³² چنكو خودئ
 هەمى کرنە گرتيىن نەگۆهدارىي، داکو دلۆقانيي ب هەميان
 ببەت.
³³ چەند د کويرن دەولەمەندی، ئاقلەمەندی و زانينا خودئ!
 چەند د دويرن پريارين وى ژ قەكۆليني و ريکين وى ژ راقە کرنئ!^f
³⁴ چنكو «ما كئ هزرين خودانى زانينه؟
 يان كى بوويه شيره تكارئ وى؟»^g
³⁵ «ما كئ تشتەك دايە وى،
 كو لئ بهيتە قەگەراندن؟»^h
³⁶ چنكو هەمى تشت ژ وينە و ب وينە و ژ بۆ وينە، مەزناهى
 هەروەهر بۆ وى بيت. ئامين.ⁱ

هەمى گەلئ ئيسرائيل دئ قورتال بيت

²⁵ ئەز حەز ناکەم، گەلى برا، هوين ئاگەهدارى قئ نەپيني
 نەبن، داکو هوين خۆ ئاقلدار نەهزميرن. نەپيني ئەوہ کو
 سەررەقيي پشکەكا گەلئ ئيسرائيل يا گرتى، تاكو ژمارەيا
 نەجوھيىن دئ قورتال بن، تەمام بيىت. ²⁶ هۆسا هەمى گەلئ
 ئيسرائيل دئ قورتال بيت، هەروەكو هاتيه نقيسىن:
 «قورتالکەر دئ ژ سييونئ هيىت،

ئەو دئ خوديىنەنباسيى ژ دويندەها يەعقوبى دوير ئيخيت.
²⁷ ئەقەيه پەيمانانا من ل گەل وان،
 دەمئ کو ئەز گونەهيىن وان راکەم.»^d

²⁸ سەبارەت مزگينيى ئەو ژ پيىخەمەت هەوہ دوژمنن^ع، لئ
 سەبارەت هەلبژارتنا خودئ ئەو ژ پيىخەمەت بابکالان خۆشتفينە.
²⁹ چنكو خودئ ژ بەرەكەتدار کرن و هەلبژارتنا كەسەكى پەشيمان
 نايىت. ³⁰ كا چەوا دەمەكى هەوہ گۆهداريا خودئ نەكر، لئ نوکە
 ژ ئەنجامئ نەگۆهداريا وان دلۆقانى ب هەوہ هاتە برن، ³¹ هۆسا

ژيانا نوئ يا ب مەسيحى

12 ¹ ئەقجا ئەز هيقيي ژ هەوہ دکەم، گەلى برا، كو
 هوين ژ بەر دلۆقانيا خودئ لەشئ خۆ وەك قوربانەكئ
 زبندى يئ پيرۆز و جەئ رازيبوونا خودئ پيشكيش بكەن. ئەقەيه
 پەرستنا هەوہ يا راستەقینە. ² هوين وەكو خەلكئ قئ جيەانى
 نەبن، لئ ب نوکرا زينيى خۆ وەرەنە گۆهۆرين، دا هوين بزەنن
 كا حەزا خودئ يا باش و جەئ رازيبوونئ و بيىكىماسى چيە.
³ ئەز ب وئ كەرەما بۆ من هاتيه دان، ديژمە هەر ئيىكى ژ
 هەوہ: بلا كەس خۆ بلندتر ژ يا دروست نەهەلسەنگينيت، لئ
 بلا ل دۆر خۆ ب شيوازەكئ بەرئاقل هەلسەنگاندنئ بكەت، ل
 دويىف وى قەبارەيى باوەرىي يئ خودئ ل سەر هەر كەسەكى
 ليىكشە كرى. ⁴ چنكو كا چەوا د لەشئ مە دا گەلەك ئەندام
 هەنە و كارئ هەمى ئەندامان ئيك نينە، ⁵ هۆسا ئەم ژى بيىن كو
 گەلەكين، د ئيىكبوونا ل گەل مەسيحى دا لەشەكين و هەر ئيك ژ
 مە ئەندامئ بيىن ديىە. ⁶ ئەقجا مە بەهرەيىن ژ ئيك جودا هەنە، ل

^ع22:11 ئەوین ژ باوەریی دەرکەفتین

^d27-26:11 ئیشایا 20-21:9؛ 27:9

^ع28:11 ئانکو دوژمنین خودینە

^f33:11 ئیشایا 55:8-9

^g34:11 ئیشایا 40:13؛ یەرمیا 23:18

^h35:11 ئەیبوب 41:11

ⁱ1 36:11 کورنتۆس 8:6

21 خرابی ب سەر ته نه که قییت، لی تو ب باشیی ب سەر خرابیی بکه شه.

ئه رکین مه ل بهرامبهری دهستهه لاتین قی جیهانی

13 ¹ بلا هەر که سهک ملکه چی دهستهه لاتین کاربدهست بیت، چنکو چ دهستهه لاتین نینن ژ لایی خودی قه نهبن، ئەفجا ئەوین ههین ژی ژ لایی خودی قه هاتینه دانان. ² لهوما یی بهرهنگاریا دهستهه لاتین بکهت، ئەو بهرهنگاریا دانانا خودی دکهت و ئەوین بهرهنگاریی دکهن، دی دادکرنی ب سهری خو دا ئینن. ³ چنکو حوکمران نه ژ بو کاری باش، لی ژ بو کاری خراب جهی ترسینه. ما ته دقیت ژ دهستهه لاتین نه ترسی؟ تشتی باش بکه، دی ژ لایی وی قه هیهیه پهسنکرن. ⁴ چنکو ئەو خزمهتکاری خودیهه ژ بو باشیا ته. لی ئەگەر تو خرابیی بکهی، بترسه، ژ بهر کو ئەو ژ قهستا شیریی هه لئناگریت. ئەو خزمهتکاری خودیهه، دا تۆره بوونی ب سهری خرابکاران دا بینیت. ⁵ لهوما پیدقیه ملکه چ بن، نه ب تنی ژ بهر تۆره بوونی، لی ژ بهر وژدانا خو ژی. ⁶ ژ بهر قی چهندی هوبن خویکی ژی دهن، چنکو ئەو خزمهتکارین خودینه و بهردهوام قی کاری دکهن. ⁷ مافی ههمی کهسان بدهنی: ئەوی مافی خویکی ههی، خویکی بدهنی. ئەوی مافی باجی ههی، باجی بدهنی. ئەوی مافی ترسی ههی، ترسی بدهنی و ئەوی مافی ریزگرتنی ههی، ریزی لی بگرن.

حهز ژ بکرن ئیکودوو یا برایانه

⁸ ژبلی کو هوبن ههز ژ ئیکودوو بکهن، ب چ تشتی قهردارین کهسی نهبن، چنکو یی ههز ژ مرۆقین دی بکهت، ئەوی دهستور ب جه ئینا. ⁹ ئەو فهرومانین دبیژن: «دههمه نیسیی

دویف وی کهره ما بو مه هاتیه دان. ئەگەر بههره گه هاندنا پهيامی بیت، بلا ل دویف ریزهیا باوهریی بکهت. ⁷ ئەگەر خزمهت بیت، بلا خزمهتی بکهت. ئەگەر فیرکرن بیت، بلا فیرکرنی بکهت. ⁸ ئەگەر هاندان بیت، بلا هاندانی بکهت. ئەوی هاریکاری بکهت، بلا ب مهردینی بکهت. ئەوی سهروهریی بکهت، بلا ب دلگه رمی بکهت و ئەوی دلوقانیی دبهت، بلا ب دلخووشی بکهت. ⁹

⁹ بلا ههز ژ بکرن یا بی دوو پویاتی بیت، کهریی ژ خرابیی راکهن، خو ب باشیهه بگرن. ¹⁰ وهکو برا ژ دل ههز ژ ئیکودوو بکهن، د ریزگرتنی دا ئیکودوو ب پیش خو بئینن. ¹¹ د دلگه رمیی دا سست نهبن، ب گیانه کنی ئاگرینی خزمهتا خودانی بکهن. ¹² د هیهیی دا د دلخووش بن، د تهنگافیی دا د خوړاگر بن، ل سهر نقیژکرنی د بهردهوام بن. ¹³ بو پیدقیین پیرۆزکریان د هاریکار بن، د میشان ههوین بن.

¹⁴ بهره کهتی بو وان بخوازن بین ههوه ته په سهر دکهن، بهره کهتی بو بخوازن و نفرینان لی نهکهن. ¹⁵ k ل گهل دلخووشان د دلخووش بن و ل گهل ئەوین دگریین بکهنه گری. ¹⁶ ل گهل ئیکودوو د ههقههز بن. د دنفبلند نهبن، لی تیکهه لیا پایه زمان بکهن، خو ئاقلمه ند نه دانن. ¹⁷ خرابیی ل وی قه نه گه رینن یی خرابیی ل ههوه دکهت، لی گرنگیی ب وان تشتان بدهن یی ب دیتنا ههمی مرۆقان د باش. ¹⁸ ئەگەر د شبان دا بیت، هندی ژ ههوه بهیت ب ئاشتی ل گهل ههمی مرۆقان بژین. ¹⁹ تۆلقه کرنی بو خو نهکهن گه لی خوشتقیان، لی ریکی بدهنه تۆره بوونا خودی،

چنکو یا هاتیه نفیسین: «تۆلقه کرن یا منه، ئەز دی سزادانی کهم، خودان دبیژیت.» ²⁰ m لی: «ئەگەر دوژمنی ته یی برسی بیت، خواری بدی. یی تیهنی بیت، ئافی بدی، چنکو ب قی کرباری، تو دی په لین ئاگری ل سهر سهری وی کوم کهی.» ⁿ

12:4-12 کورنتۆس 12:4-12

14:12^k مهتا 44:5؛ لوقا 28:6

16:12^l په ند 7:3

19:12^m گۆتارا موسای 35:32

20:12ⁿ په ند 22-21:25

3:13° په سن: مه دح و سه نا

6:13^p مهتا 21:22

نه كه»، «كوشتنى نه كه»، «دزيب نه كه»، «دلچوونى نه كه»¹ و هەر فەرمانه كا دى ههبيت، د ناڤ قى گوتنى دا كۆمفه دبن: «حهز ژ نيزيكى خو بكه، وهك چهوا تو حهز ژ خو دكهى.»²
 10 ههز ژيكرن خرابيى ل يى نيزيك ناكهت، لهوما ههز ژيكرن بجهئنانا دهستورويه.

هاندان بو رهفترين باش

11 قى چهندى بكهن، چنكو هوين دزانن چ دهمه. ئەفه ده مژمير هات كو هوين ژ خهوى هشار ببن، ژ بهر كو قورتالبوونا مه، نوكه نيزيكتره ژ وى دهمى مه باوهرى ئيناي. 12 گه لهك ژ شهقى چوويه و رۆژ نيزيك بوويه، ئەفجا دا كارين تاريى ژ بهر خو بكهين و چهكين رۆناهيى بكهينه بهر خو. 13 بلا رهفترين مه د بهريژ بن، ههروهكو رۆژ بيت: نه ب ئاههنگين بيتورهيى و سهرخوشيى، نه ب دههمنيسيى و بيدهلنگيى، نه ب ههفركيى و دهخهسيى. 14 لى خو ب خودان عيسايى مهسيح راپينچن و چ هزرى بو تيركرنا ههزين لهشى نه كهن.

ئيكودوو گونههار نه كهن

14 1 ئەوى د باوهريى دا لاواز، قهبييل بكهن، لى نه ب مهبهستا دادكرنا بچوونين ئيكودوو. 2 ئيكى باوهريا ههى كو ههمنى تشتان بخۆت، لى يى لاواز ب تنى كهسكاتيان دخۆت. 3 بلا يى دخۆت، سفكاتيى ب يى نهخۆت نه كهت، يى نهخۆت ژى بلا يى دخۆت گونههار نه كهت، چنكو خودى ئەو يى قهبييل كرى. 4 تو كى دا خزمهتكارى ئيكى دى داد بكهى؟ ههلسهنگاندن بو خودانى ويه كا ئەو يى سهركهفتيه يان سهرنهكهفتيه. ئەو دى سهركهفتى ژى، چنكو خودان دشيت وى سهريئخيت.
 5 كهسهك هزر دكهت رۆژهك ژ رۆژهكا دى پيرۆزتره، ئيكى دى هزر دكهت ههمنى رۆژ وهكو ئيكن. بلا ههز ئيك خو ژ بچوونا خو پشتراست بكهت. 6 ئەوى گرنگيى ب رۆژى ددهت، بو

خودانى ئەو گرنگيى پى ددهت. ئەوى دخۆت ژى، بو خودانى ئەو دخۆت، چنكو ئەو سوپاسيا خودى دكهت، ئەوى نهخۆت ژى، بو خودانى ئەو ناخۆت و سوپاسيا خودى دكهت.
 7 كهسهك ژ مه بو خو ناژيت، كهسهك ژى بو خو نامريت.
 8 ئەگه ر ئەم بژين، بو خودانى دژين و ئەگه ر ئەم بمرين، بو خودانى دمرين. ئەفجا ئەم بژين يان ئەم بمرين، ئەم يين خودانيه. 9 چنكو مهسيح بو قى مهبهستى مر و زيندى بووقه، داكو سهروهريى ل سهز مريان و زينديان ژى بكهت.
 10 ئەفجا تو بوچى برايى خو داد دكهى؟ يان تو بوچى سفكاتيى ب برايى خو دكهى؟ ئەم ههمنى دى ل بهر كورسيكا دادوهريى يا خودى راوهستين. 11 t چنكو يا هاتيه نفيسين: «خودان ديئژيت: ئەز ب ههبوونا خو كهم، بو من ههمنى چۆك دى چهمين و ههمنى زمان دى دانپيدانى كهن كو ئەز خوديمه.»^u
 12 ئەفجا ههز ئيك ژ مه دى ل سهز خو بهرسقدانى ل بهرامبهرى خودى ددهت.

كهسى نهههلهنگيى

13 لهوما ئيدى ئەم ئيكودوو داد نهكهين، بهلكو يا باشتتر ئەوه هوين بربارى بدن كو ئاستهنگ و بهريپكان بو برايى خو نه دانن. 14 ئەز دزانم و پشتا خو ب خودان عيساي راست دكهم، كو تشتتهك ب خو نه يى ههرامه، لى بو وى كهسى يى ههرامه، ئەوى هزر دكهت ئەو تشت يى ههرامه. 15 ئەفجا ئەگه ر برايى ته ژ بهر تشتى تو دخوى دلتهنگ بييت، ئيدى تو ل دويڤ ههز ژيكرنى رهفترى ناكهى. ب خوارنا تو دخوى وى ژ ناڤ نهبه يى كو مهسيح ژ پيخههتهى وى مرى. 16 ئەفجا نههپلن تشتتهك كو ب ديتنا ههوه يى باشه، ب خرابى بهحسى وى بهيئته كرن.
 17 چنكو پاشايهتيا خودى خوارن و فهخوارن نينه، لى راستدارى، ناشتى و دلخوشيى ب گيانى پيرۆز. 18 ئەوى هوسا خزمهتا مهسيحى بكهت، جهى رازيبوونا خودييه و ژ لايى خهلكى فه

9:13⁹ ئانكو دلى خو نهبه ژن و مال و تشتين كهسهكى دى.

9:13^f دهركهفتن 15-13:20، 17؛ گوتارا مووساى 19-17:5، 21

9:13^s پهستن و پيرۆزى 18:19

10:14^t 2 كورنتوس 10:5

11:14^u ئيشايا 23:45

یئ پەسەند کربە. ¹⁹ ئەفجا دا بزاقی بۆ وان تشتان بکەین یئین ئاشتی و ئافاکرنا هەفیشک ژۆ چیدبن. ²⁰ کارۆ خودی ژ بۆ خوارنی نەهەرفینە. هەمی تشت دحلان، لئ یئ ب خوارنا وان تشتان دبیئە ئەگەرئ هەلنگفتنا هەندەکین دی، ئەو خرابیی دکەت. ²¹ یا باش ئەو تۆ گوشتی نەخۆی، شەرابی فەنەخۆی و تشتەکی نەکەدی کو برایی تە پئ بهەلنگفت. ²² بیر و باوەر یئین تە چ بن، بلا د نایبەرا تە و خودی دا بمینن. خوزیکین وی یئ خۆ گونەهبار نەکەت ب ریکا وی تشتی یئ ئەو دبیئیت یئ باشە. ²³ لئ یئ گۆمان هەبیت ل سەر وی تشتی دخۆت، ئەگەر خوار ئەو گونەهبار دبیت، چنکو ئەو ژ باوەر یئ وی تشتی ناکەت. هەر تشتی نە ژ باوەر یئ بیت، ئەو گونەهە.

نە ل رازیکرنا خۆ، لئ ل رازیکرنا یئین دی بگەر

15 ¹ پیدقیه ئەم یئین ب هیز، خۆ ل بەر لاوازیین بیهیزان بگرین و ل رازیکرنا خۆ نەگەر یئین. ² بلا هەر ئیک ژ مە ژ بۆ باشیی ل رازیکرنا نیزیکی خۆ بگەر یئیت، ژ پیخەمەت ئافاکرنا وی. ³ چنکو مەسیح ژ ل رازیکرنا خۆ نەگەر یا، لئ هەر وەکو هاتیە نقیسین: «فهیئییان وان یئین تە فهیئ دکەن، کەفتنە سەر من.» ⁴ چنکو هەمی تشتی ژ کەفن دا هاتیە نقیسین، ئەو بۆ فیرکرنا مە هاتبونە نقیسین، دا مە هیقی ب ریکا هەدارئ و هاندانا نقیسارین پیروژ هەبیت. ⁵ بلا خودایی هەدار و هاندانی وی چەندی بدەتە هەو، کو هوین د ناڤ خۆ دا دریککەفتی بن، ل گۆر نمونەیا مەسیح عیسا، ⁶ دا هوین ب ئیک دل و ئیک دەنگ پەسنا خودی، بابی خودانی مە عیسا یئ مەسیح، بکەن.

مزگینی بۆ جوھیان و مللەتین دی ئیکە

⁷ لەوما ژ بۆ مەزناهییا خودی ئیکودوو قەبیل بکەن، هەر وەکو مەسیحی هوین قەبیل کرین. ⁸ ئەز دبیت مە هەو: مەسیح ژ پیخەمەت دیارکرنا راستگۆیا خودی، بوو خزمەتکاری سونەتکران^w، دا ئەو سۆزین بۆ بابکالان هاتیە دان، دوویات کەت ⁹ و مللەتین دی ژ بەر دلۆقانییا خودی پەسنا وی بکەن. هەر وەکو هاتیە نقیسین:

«ژ بەر قئ چەندی ئەز دی د ناڤ مللەتان دا پەسنا تە کەم،

سترانین پەسنکرنی^x بۆ ناڤی تە بیژم.»^y

¹⁰ دیسان ئەو دبیت:

«گەلی نەجوھیان، شادیی ل گەل مللەتی خودی بکەن.»^z

¹¹ هەر وەسا دبیت:

«پەسنا خودانی بکەن، هەمی هەمی مللەتین نەجوھی،

بلا هەمی نەتەو پەسنا وی بکەن.»^a

¹² ئیشایا پیغەمبەر ژ دبیت:

«تایەک دی ژ رەها ییشای^b دەرکەفت،

ئەوی بۆ حوکمداریی ل سەر مللەتین نەجوھی رادیبت،

مللەت دی هیقییا خۆ ب وی قە گری دەن.»^c

¹³ ئەفجا بلا خودایی هیقیی، ب ریکا باوەر یئ هەو تزی هەمی شادی و ئاشتی بکەت، دا هیقییا هەو ب هیزا گیانی پیروژ د سەردا برژیت.

خزمەتا پاولۆسی بۆ مللەتین نەجوھی

¹⁴ ئەز ب خۆ ژ هەو یئ پشتراستم برایی من، کو هوین

ب خۆ ژ باشیی دپرن، ژ هەمی زانیی د پرکرنە و دشین

شیرەتان ل ئیکودوو بکەن. ¹⁵ لئ من دەربارە ی هەندەک خالان،

¹⁵v 3: زەبوور 9:69

^w 8: ئانکو جوھیان

^x 9: پەسن: مەدح و سەنا

^y 9: زەبوور 49:18؛ 2 ساموئیل 50:22

^z 10: گۆتارا مووسای 43:32

^a 11: زەبوور 1:117

^b 12: رەها ییشای تامازیه بۆ بنیاتی مەسیحی. ل فەرەهنگۆکی بنیرە ییشا.

^c 12: ئیشایا 10:11

وهكو بيريئيان، ب ويره كيه كا زنده بو ههوه نفيسيه، ژ بهر وي كه ره ما بو من ژ لايي خودي شه هاتيه دان،¹⁶ كو ل نك ملله تين نهجوهي خزمه تكاري مه سيح عيساي بم، وهكو كاهن خزمه تا مزگينيا خودي بكه، دا بين نهجوهي پيشكيشيه كي قه بيلكري بن، ب گياني پيرۆز دپيرۆزكري بن.¹⁷ لهوما ژ دهوله تسهرى مه سيح عيساي، تهز ب خزمه تا خو يا كو بو خوديه، شانازي دهيم.¹⁸ چنكو تهز نه ويرم ل سهر تشته كي بئاخشم، ژبلي تهوین مه سيح ب ريبا من ته نجام دابن، ژ بو بدسته ئينانا گوهداربا نهجوهيان بو خودي، ب گوتن و كريان،¹⁹ ب هيزا نيشان و مهنده هوشيان، ب هيزا گياني خودي ته نجام دابن. هوسا ژ ئورشه ليمي تا ته ليري كومي^d تهز گه ريام و من مزگينيا مه سيح ب ته مامي راگه هاند.²⁰ ئارمانجا من تهوه كو تهز مزگيني ل وان جهان بدهم بين ناخي مه سيح لي نه هاتيه بهيستن، دا ل سهر بنياتي كه سه كي دي داناي ئافا نه كه.²¹ لي ههروه كو هاتيه نفيسين:

«تهوین به حسي وي بو نه هاتيه کرن، دي بينن،
تهوین نه بهيستي، دي تيگه هن.»^e

حهزا پاولوسي كو سه ره دانا رۆمايي بكهت

²² ژ بهر قي چهندي، گه لهك جارن ئاستهنگ دكه فتنه ريك من كو سه ره دانا ههوه بكه.²³ لي نوكه، ژ بهر كو ئيدي جهي من ل فان دهقران نه ما و تهفه چهندين ساله تهز حهز دكه بهيمه نك ههوه،²⁴ ده مي دچه ئيسپانيايي. تهز هيقيدارم د ريك خو دا ههوه ببينم و هوين هاريكاريا من بكه بو ژ ويرى ويقه، پشتي تهز ده مه كي چاڤين خو ژ ديتنا ههوه روهن دكه.²⁵ لي نوكه تهز يي دچه ئورشه ليمي، دا خزمه تا پيرۆزكريين ويرى بكه.²⁶ چنكو باوه ردارين مه قدونيا و ته خاييي پيخوش بو، كو هاريكاريه كي بدهنه پيرۆزكريين هه ژار، تهوین ل ئورشه ليمي.²⁷ وان پيخوش بو و ب راستي ژي تهو قهردارين وان، چنكو ته گهر نهجوهي بوينه هه قيشك د تشتين روحاني بين جوھيان دا، پندقيه ژي تهو ب تشتين ماددي خزمه تا وان بكه.²⁸ ته فجا ده مي من تهف كاره ب دويماهي ئينا و تهف هاريكاريا هاتيه

^d 19:15 هه ريمه كا رۆمايي بو، ژ ته لبانيا تاكو كرواتيا بين نوكه بو.

^e 21:15 ئيشايا 15:52

^f 5:16 دهق ب خو ديئوت: خيشي ئاسپانيايي بو مه سيح.

كومكرن گه هانده دهستي وان، تهز دي د ريك خو دا بو ئيسپانيا سه ره دانا ههوه كه.²⁹ تهز دزانم كو ده مي تهز بهيمه نك ههوه، تهز دي ب دهوله مهنديا به ره كه تا مه سيح شه هييم.

³⁰ گه لي برا، تهز ب خوداني مه عيساي مه سيح و ب حهز ژيكرنا گياني پيرۆز هيقي ژ ههوه دكه كو هوين ل گه ل من بزافي بكه، ب ريك نقيژان بو خودي ژ پيخه مهت من،³¹ كو تهز ژ وان بيباوه ران تهوین د يه هوديايي دا بهيمه قورتا لكرن و خزمه تا من بو ئورشه ليمي ژ لايي پيرۆزكريان شه يا قه بيلكري بيت،³² داکو ب حهزا خودي، تهز ب شادي بهيمه نك ههوه و ل گه ل ههوه بيهنا خو قه دهه.³³ خودايي ئاشتيي ل گه ل ههوه هه ميان بيت. ئامين.

سلاڤين تايهت

16 ¹ تهز خويشكا مه فييي بو ههوه په سه ند دكه، تهوا كو خزمه تكاره ل كه نيسه يا ل كه نخريايي.² وي وهكو خزمه تكاره كا خوداني ب شيويه كي و هسا قه بيل بكه كو تهو شيوه بو پيرۆزكريان يي گونجاي بيت و د هه ر تشته كي دا وي پيدشي ب ههوه هه بيت، هاريكاريا وي بكه، چنكو هاريكاريا بو گه لهك كه سان و بو من ب خو ژي كره.

³ سلاڤان ل پرسكيلايي و ته كيلاي بكه، كو د خزمه تا مه سيح عيساي دا هه فكارين من.⁴ تهوان ژ پيخه مهت ژيانا من سه ري خو دانا بهر مرني. نه ب تني تهز، لي هه مي كه نيسه بين ملله تين نهجوهي ژي، سوپاسدارين وانين.⁵ سلاڤان ل وي كه نيسه يي ژي بكه، تهوا ل مالا وان كوم دببت. سلاڤان ل خوشتشي من ته پايه توسي بكه، كو تهو كه سي ئيكييه ل هه ريمه ئاسپايي باوه ري ب مه سيح ئينا^f.⁶ سلاڤان ل مه ريمه يي بكه، تهوا ژ بو ههوه خو گه لهك وه ستاندي.⁷ سلاڤان ل ته ندرونيكوسي ل يونياس بكه، كو مرۆڤين من و هه قالين من بين زينداني بوون، تهو د ناف هنارتيان دا دناقدارن و وان بهري من باوه ري ب مه سيح ئينا به.⁸ سلاڤان ل ته مپلياتوسي بكه، كو ژ بهر خوداني خوشتشي منه.⁹ سلاڤان ل ئوربانوسي بكه، هه فكار ي مه د خزمه تا مه سيح دا، ههروه سا ل خوشتشي من

ئەز ب ھەوہ دلخۆشم. لئى من دقېت ھوبن ل سەر باشيى د
ھشيار بن و ل سەر خرابيى د بىگونەھ بن. ²⁰ خودايى ئاشتيتى د
دەمەكئ نېزىك دا دئى ئبلىسى د بن پيىن ھەوہ قە ھەرشينيت.
كەرەما خودانى مە عيساي ل سەر ھەوہ بيت.

²¹ ھەشكارى من تيموتاوس و مروقيىن من لوكيوس، ياسون و
سوسپياتروس سلاڤان ل ھەوہ دكەن.

²² ئەز تەرتيوس، يى ئەف نامەيە نقيسى، وەكو خزمەتكارەكئ
خودانى سلاڤان ل ھەوہ دكەم.

²³ گايوسى ميقاندارى من و ھەمى كەنيسەيى، سلاڤان ل ھەوہ
دكەت. خەزەدارى باژپرى ئەراستوس و براپى مە كوارتوس
سلاڤان ل ھەوہ دكەن. ²⁴ كەرەما خودانى مە عيسايى مەسيح ل
سەر ھەوہ ھەميان بيت. ئامين.

پەسندان بۆ خودى

²⁵ ئەفجا مەزناھى بۆ وى بيت، يى دقېت ھەوہ د باوہريى دا
موكم كەت، ل دويش وئى مزگينيا كو ئەز ژ بۆ عيسايى مەسيح
رادگەھينم، ل دويش ئاشكراكرنا وئى نەھنيا كو ھەر ژ كەفن دا يا
فەشارتى بو، ²⁶ لئى نوکە ل دويش فەرمانا خودايى ھەرۋەھەر
ھەي، ب رىكا نقيسارين پيغەمبەران، ئاشكرا بو، دا ھەمى
مللەت باوہريى پى بينن و گوھداريا وى بکەن، ²⁷ بۆ خودايى
ئىكانە كو ب تنى ئەو يى ئاقلەندە، بۆ وى ب رىكا عيسايى
مەسيح، ھەرۋەھەر مەزناھى بيت! ئامين.

ستاخيىسى ژى. ¹⁰ سلاڤان ل ئەپەلىسى بکەن، ئەوئى باوہريا خۆ
ب مەسيحى سەلماندى. سلاڤان ل خەلكئ مالا ئەريستوپولوسى
بکەن. ¹¹ سلاڤان ل مروقيى من ھيروديونى بکەن. سلاڤان ل
خەلكئ مالا ناركيسوسى بکەن، ئەوئى باوہرى ب خودانى ھەي.
¹² سلاڤان ل تريفانايى و تريفوسايى بکەن، ئەوئى خۆ د خزمەتا
خودانى دا دوہستينن. سلاڤان ل پەرسيسا خۆشتقى بکەن،
ئەوا گەلەك خۆ د خزمەتا خودانى دا وەستاندى. ¹³ سلاڤان ل
ھەلپزرتيى خودانى روفوسى بکەن، ھەرۋەسا داىكا وى ژى كو
بۆ من وەكو داىكەكيبە. ¹⁴ سلاڤان ل ئەسينكربتوس، فليگون،
ھيرميس، پەتروباس، ھيرماس و براپين ل گەل وان بکەن.
¹⁵ سلاڤان ل فيلولوگوس، يوليا، نيربوس و خويشكا وى، ل
ئولومپاس و ھەمى پيرۆزكريين ل گەل وان بکەن. ¹⁶ ب ماچەكا
پيرۆز ژ لايى من قە سلاڤان ل ئىكودوو بکەن. ھەمى كەنيسەيىن
مەسيحى سلاڤان ل ھەوہ دكەن.

شیرەتین دویمایی و خاترخواستن

¹⁷ ئەفجا، گەلى برا، ئەز ھيقي ژ ھەوہ دكەم كو ھوبن ھشيارى
وان مروقان بن، بين بەروفاژى وئى فيكرنا ھەوہ وەرگرتى،
ناكۆكى و ھەلنگفتنى دروست دكەن. خۆ ژ وان دویر بئىخن.
¹⁸ چنكو كەسین ھۆسا، خزمەتى بۆ خودانى مە مەسيحى ناکەن،
لئى بۆ زكى خۆ دكەن. ب خۆشخۆشك و سالويسىيى ^g دلئى كەسین
سادە دخابينن. ¹⁹ گوھداريا ھەوہ گەھشتە گوھين ھەميان، لەوما

نامه‌یا پاولوس یی یا ئیکئی بو کهنیسه‌یا ل کورنتوس

پیشگوتن

کورنتوس باژیره‌کی یونانی بو و ل سهرده‌می ئیمپراتوریا رومی پائته‌ختی هه‌رما ئه‌خایایی بو. ئەف باژیره جهه‌کی بازرگانی و کهنیسه‌ی بو، ب کیماتی دوازه پهرستگه‌هین پوتپه‌رسیی (صه‌نه‌مپه‌رسیی) یین خوداوه‌ندین یونانیان لی هه‌بوون. ئەف باژیره ل ژیر کارتیکرنا پوتپه‌رسیی بو.

پاولوس هنارتی، د گه‌شتا خو یا دووی دا، د ناقبه‌را سالین 50 و 52 ز. دا، هه‌ژده هه‌یقان ل فی باژیری ما و کومه‌له‌ک ژ باوه‌ردارین وی باژیری ئانکو کهنیسه‌یه‌ک پینک ئینا (کارین هنارتیان 18:1-18).

پاولوس سی جارن سهره‌دانا کورنتوس کره و نامه‌ی بو کهنیسه‌یا وان نقیسه‌یه و ل سهر پرسبارین وان راهه‌ستیایه. وی ئەف نامه‌یه د سال 54 ز. دا نقیسه و تیدا به‌رسقین پرسبارین باوه‌رداران ده‌ینه دان. بو نمونه، خودی چ فه‌رمان ده‌رباره‌ی ژن به‌ردان و تیکه‌ه‌لیین گوه‌نیلی (جنسی) دکه‌ت؟ چیدبیت قوربانین بو پوتان ده‌ینه پیشکیشکرن به‌ینه خوارن؟ جهی ژنان د ناف کهنیسه‌یی دا چیه؟ مری چه‌وا رادبن؟ بابه‌ته‌کی دی ژی تیدا ده‌ینه به‌حسکرن، ئەو ژی چیوننا دووبه‌ره‌کییه د ناقبه‌را باوه‌رداران دا. د فی نامه‌یی دا، پاولوس گه‌له‌ک ل سهر فی بابه‌تی رادوه‌ستیت و خه‌می ژی دخوت، له‌وما گه‌له‌ک ژ فی نامه‌یی بو چاره‌سه‌رکرنا فی ئاریشه‌یی ته‌رخان دکه‌ت (پشکا 1 تاکو 4 و 12 تاکو 14). پشکا 13 ژی پشکه‌کا گه‌له‌ک ب نافوده‌نگه، چنکو تیدا پاولوس هه‌ژیره‌کی وه‌کو باشتربن دیاربا خودی بو خه‌لکی دده‌ته دیارکرن.

ناقهرۆکا نامه‌یی:

1. سلاڤ 1:1-9
2. دووبه‌ره‌کی د کهنیسه‌یی دا 10:1 تاکو 21:4
3. ئەوین ژ ژبانا پاقت دوبر کهنیسه‌یی 1:5 تاکو 20:6
4. پرسا هه‌فتییه‌یی 7:1-40
5. پرسا خوارنا گۆشتی بو پوتان (صه‌نه‌مان) ده‌ینه پیشکیشکرن 8:1 تاکو 11:1
6. نه‌ریتین هنارتیان ده‌رباره‌ی نفیژ و کومبونا باوه‌رداران 11:2 تاکو 14:40
7. مسۆگه‌ریا رابوونا باوه‌رداران ژ ناف مریان 15:1-58
8. نه‌خشه‌یی پاولوس بو سهره‌دانئ 16:1-12
9. راسپارده و سلاڤین دویمه‌یه‌یی 16:13-24

لايهنگري تهپولوسيمه،» يان «تهز لايهنگري پهتروسيمه¹،»
يان ژي «تهز لايهنگري مهسيحيمه.»¹³ ما مهسيح هاتيه
پارچهکرن؟ ما پاولوس ژ بو ههوه هاتيه خاچکرن؟ يان ژي هوين
ب ناقی پاولوسی هاتينه تافيرکرن؟¹⁴ تهز سوپاسيا خودی
دکهم، کو من ژ کريسپوس و گابوسی پيشهتر کس ژ ههوه تافير
نهکريه،¹⁵ دا کس نهشيت بيژيت کو هوين ب ناقی من بين
هاتينه تافيرکرن.¹⁶ ههروهسا من خهلکي مالا ستيفاناسي ژي
تافيرکرينه، ژ فان پيشهتر، بير من ناهيت کو من کسهکي دي
تافير کريت.¹⁷ چنکو مهسيحي بو تافيرکرنی تهز نههنارتم، لی
بو مزگينيدانی، نه ب رهوانبيژيا ثاقلمهنديا مروفقانی، دا خاچا
مهسيحي ژ هيزا خو نههيتنه فالاکرن.

مهسيح هيز و ثاقلمهنديا خوديه

¹⁸ راسته، پهيام دهريارهی خاچي بو وان بين ژ ناف دچن
بيثاقليه، لی بو مه بين دهيننه قورتالکرن، تهو هيزا خوديه.
¹⁹ ههروهکو هاتيه نقيسين:
«تهز دي ثاقلمهنديا ثاقلمهاندان ژناقهم و
ريکي ل ژيريا ژيرمهاندان گرم.»^a
²⁰ کانی بين ثاقلمهاند؟ کانی ماموستايي دهستوري؟ کانی
کسپين ب دهف و تهزمانين^k فی سهردهمی؟ ما خودی ثاقلمهنديا
جيهانی نهکره بيثاقلي؟²¹ بهلی، چنکو مادهم خودی ب
ثاقلمهنديا خو نههيتلا کو جيهان ب ثاقلمهنديا خو وی بنياسيت،
جهي دلخوشيا خودی بو کو وان بين باوهريي دئين ب «بيثاقليا»
مزگينيي قورتال بکته.²² جوهي نيشانان دخوازن و يونانی
بزاقي بو ثاقلمهنديي دکهن،²³ لی تم مهسيحي هاتيه خاچکرن
ددهينه نياسين، تهفه ژي بو جوهيان تهگهري ههنگفتنييه و بو
مللهتين نهجوهي بيثاقليه،²⁴ لی بو گازيکريان، چ جوهي بن
يان ژي يونانی، تهو مهسيح هيزا خودی و ثاقلمهنديا خوديه.
²⁵ چنکو خو کريارين خودی ژي بين بو مروقان وهکو بيثاقلي
دهينه ديتن، تهو د سهر ثاقلمهنديا مروقان رانه، تهوا مروق
دبين کو لاوازيه ل نک خودی، تهو ژي د سهر هيزا مروقان رايه.

سلاف

1 ¹ ژ من، پاولوس، يي کو خودی ب حهزا خو گازی کري،
دا بيته هنارتيي مهسيح عيساي،
ژ برايي مه سوستانيسي ژي،
² بو کهنيسهيا خودی ل کورنتوسي، تهو کسپين خودی ب
مهسيح عيساي پيروژ کرين و گازی کرين، دا بينه پيروژکريين
خودی، ل گهل وان ههميان بين ل ههر جههکی ههوارا خو
دگههيننه ناقی خودانی مه عيسايي مهسيح، تهو خودانی وان و
يي مهبه:
³ کهره و ناشتي ژ بابی مه خودی و ژ خودان عيسايي مهسيح
ل سهر ههوه بن.

⁴ تهز دهريارهی ههوه ههردهم سوپاسيا خودايي خو دکهم، ژ بهر
کهره ما خودی يا ب مهسيح عيساي بو ههوه هاتيه دان،⁵ چنکو
ب وی هوين دهر تشتهکی دا، دهر جورهکی تاختن و زانيني
دا، دهولهمنده بوون،⁶ شاهدهي دهريارهی مهسيحي وهسا د ناف
ههوه دا خو جه بوو،⁷ کو ههوه کيماسی د چ بههرهبين روحانی^h
دا نينه، ل فی دهمی بين هوين د چاقهرييا دياربوونا خودانی مه
عيسايي مهسيح دا.⁸ تهو ژي دي ههوه ههتا دويماهيي موکم
کته، دا د روژا خودانی مه عيسايي مهسيح دا چ گازنده ل
سهر ههوه نهبن.⁹ دلسوزه تهو خودايي هوين گازی کرينه
پشکداربوونی ل گهل کورپی وی، خودانی مه عيسايي مهسيح.

دوويههکی د ناف باوهرداران دا

¹⁰ تهفجا تهز ب ناقی خودانی مه عيسايي مهسيح هيشي ژ
ههوه دکهم، گهلی برا، کو هوين ههمی د ریککتهفتی بن و
دوويههکی د ناف ههوه دا نهبن، لی ل سهر ههمان هزر و
ههمان مهبهست د ئيکگرتی بن،¹¹ چنکو من ژ خهلکي مالا
خلویي زانی، گهلی برا، کو ههفرکی د ناف ههوه دا ههنه.
¹² مهبهستا من تهفهيه: ههر ئيک ژ ههوه تشتهکی ديبيژيت. ئيک
ديبيژيت: «تهز لايهنگري پاولوسيمه.» ئيکي دي ديبيژيت: «تهز

^h 7:1 مهبههين روحانی شيانين تايهتن خودی ددهته باوهرداران. بنپره روما 12:6-8؛ 1 کورنتوس 12:1-11

ⁱ 12:1 ب يونانی ديبيژيتي «کيفاس»

19:1 ييشايا 14:29

^k 20:1 مهبهست ژي تهو کسمن بين پيکولي دکهن، خهلکي بو بوچوونين خو رابکيتشن.

فئ جیهانییه، ئەو سەرۆکین ژ ناڤ دچن. ⁷ لئ یا خودییه ئەو ئاقلمەندیا نهیئی و قەشارتی یا ئەم دبیزین، ئەوا خودی بەری سەردەمان ژ بۆ مەزناهییا مە دەستنیشانکری، ⁸ ئەوا چ سەرۆکین فئ جیهانی تینەگەهشتین، چنکو ئەگەر ئەو تیگەهشتبان، ئەوان خودانی مەزناهییا خاچ نەددا. ⁹ لئ هەرۆه کو هاتیە نفیسیین:

«ئەو تشتین چ چاقان نەدیتین

و چ گوھان نەبھیستین

و نەهاتیە سەر هەزرا چ مرۆڤان،

ئەوین خودی ژ بۆ حەزژیکەرین خۆ ئامادە کرین...»^o

¹⁰ بۆ مە خودی ب گیانی خۆ ئەو دیار کرن. چنکو گیان هەمی

تشتان دەلیڤرینیت^p، خۆ کویراتی ناخی خودی ژ ی. ¹¹ ما کی

تشتین مرۆڤی دزانیت، ژلی گیانی مرۆڤی، ئەووی د مرۆڤی

دا؟ هۆسا ژ تشتین خودی کەس نزانیت، ژلی گیانی خودی.

¹² ئەڤجا مە نە گیانی جیهانی، لئ گیانی کو ژ خودی دەیت،

یئ وەرگرتی، دا وان تشتان بزانیین یئ خودی ژ کەرەما خۆ

داینە مە. ¹³ ئەم وان تشتان ژ دبیزین، نە ب پەیفین کو ئەم

ژ ئاقلمەندیەکا مرۆڤکانی فیر بووین، لئ ب پەیفین کو ئەم ژ

گیانی پیرۆز فیر بووین، هۆسا ئەم تشتین روحانی بۆ کەسین

روحانی شەرۆڤە دکەین^q.

¹⁴ لئ مرۆڤی سرۆشتی، تشتین گیانی خودی قەبیل ناکەت،

چنکو ئەو تشت بۆ وی بیئاقلینە و نەشیت تیبگەهیت، ژ بەر

کو ب ریکا روحانی دەیتە هەلسەنگاندن. ¹⁵ مرۆڤی روحانی

هەمی تشتان دەهلسەنگینیت و ئەو ژ لایی کەسی قە ناهیتە

هەلسەنگاندن. ¹⁶ هەرۆه کو هاتیە نفیسیین:

«ما کی هەزرا خودانی زانیە،

دا وی فیر بکەت؟»^r

لئ مە هەزرا مەسیحی یا هەمی.

²⁶ ئەڤجا هەزرا خۆ بکەن، گەلی برا، هوبن د چەوا بوون، دەمی خودی گازی هەوە کری، گەلەک ژ هەوە ل گۆر جیهانی د ئاقلمەند نەبوون، گەلەک ژ هەوە د هیزدار نەبوون و گەلەک ژ هەوە ژ مالین مەزن نەبوون. ²⁷ لئ خودی ئەو تشت هەلبژارتن، یئ جیهان ب بیئاقل دزانیت، دا ئاقلمەندان شەرمزار بکەت، وی ئەو تشت هەلبژارتن، یئ جیهان ب لاواز دزانیت، دا هیزداران شەرمزار بکەت، ²⁸ وی ئەو تشت یئ جیهان دبینیت نزم و یئ بی ریز، تا یئ نەیی ژی هەلبژارتن، دا تشتین هەیی پویچ بکەت. ²⁹ دا کو ل نک خودی چ خوبن و گوشت شانازی ب خۆ نەبەن. ³⁰ هەر ئەو ئەگەری ئیکوونا هەوە ل گەل مەسیح عیسا، ئەو مەسیحی بۆ مە بوویە ئاقلمەندی ژ نک خودی، راستداری¹، پیرۆزی و رزگاری، ³¹ دا هەرۆه کو هاتیە نفیسیین: «ئەووی شانازی دبەت، بلا شانازی ب خودانی ببەت.»^m

راگەھاندن دەربارە می مەسیحی خاچدای

2 ¹ ئەز ژی، گەلی برا، دەمی هاتیە نک هەوە و نهییا خودی بۆ هەوە رادگەھاند، من ب رەھوانیا ئاخفتنی یان ئاقلمەندی نەدکر. ² چنکو من پریار دا، دەمی ئەز د ناڤ هەوە دا، فیرکرنی ل دۆر تشتەکی دی نەکەمⁿ، ژلی عیسا می مەسیح، ئەو ژی ب خاچدای. ³ ل نک هەوە، ئەز یئ لاواز و د ترس و لەرزەکا مەزن دا بووم، ⁴ ئاخفتن و مزگینیدانا من نە ب ئاخفتن ئاقلمەندی مرۆڤکانی یئ قاییلکەر بوو، لئ ب نیشانیین هیزا گیانی پیرۆز بوو، ⁵ دا باوەریا هەوە نە ل سەر ئاقلمەندی مرۆڤان یا ئاڤاکری بیت، لئ ل سەر هیزا خودی بیت.

ئاقلمەندی راستەقینە ژ گیانی پیرۆزە

⁶ لئ د ناڤ یئ پینگەهشتی دا، ئەم ئاقلمەندی دبیزین، هەر چەندە ئەف ئاقلمەندی نە یا فئ جیهانییه، نە ژ ی سەرۆکین

¹ 30:1 راست و دروستی

^m 31:1 یەرمیا 24:9

ⁿ 2:2 ب یونانی دەق و دەق دبیزیت: «ئەز تشتەکی دی نەزانم»

^o 9:2 ئیشایا 4:64

^p 10:2 ئانکو: اکتشاف

^q 13:2 هەرۆه سا ب فئ رامانی ژی دەیتە تیگەهشتن: «ئەم پەیفین روحانی بۆ شەرۆڤە کرنا تشتین روحانی ب کار دئین»

^r 16:2 ئیشایا 13:40

دووبه ره کی د کهنیه یی دا

3¹ تهفجا تهز، گهلی برا، نه شپام ل گهل ههوه وهکو مروفتین روحانی بناخقم، لی وهکو مروفتین لهشکانی، وهکو زاروک د باوه ریا مهسیحی دا. ² من شیر دایه ههوه، نه خوارن، چنکو هیشتا هوبن نه دشیان خوارنی بخون، ههروهسا نوکه ژی هوبن نه شپن، ³ چنکو هیشتا هوبن لهشکانینه. مادهم د ناف ههوه دا زکره شی و ههفرکی ههنه، ما نه هوبن لهشکانینه و وهکو مروفتین سرؤشتی دژین؟ ⁴ دهمی ٹیک دبیتیت «تهز لایهنگری پاولوسیمه» و ٹیک دی دبیتیت: «تهز لایهنگری تهپولوسیمه»، ما نه هنگی هوبن وهکو مروفتین سرؤشتینه؟

⁵ تهفجا تهپولوس کیه؟ پاولوس کیه؟ تهو خزمه تکارن، ههوه ل سهر دهستی وان باوه ری تینایه، ههروهکو خودانی تهف تهرکه دایه ههر ٹیک ژ وان. ⁶ من چاند و تهپولوسی ئاقد؛ لی خودی وهرار دای. ⁷ تهفجا نه یی چاندی یی گرنکه و نه ژی یی ئاقدای، لی تهوی وهراری ددهت یی گرنکه، کو تهو خودییه. ⁸ یی چاندی و یی ئاقدای وهکو ٹیکن، ههر ٹیک ژ وان دی ل دویش رهنجا خو کرییا خو وهرگریت. ⁹ چنکو تم پیکفه بو خودی کار دکهین، هوبن ژی زهفیا خودینه و ئاهاهیی خودینه.

¹⁰ ل دویش وی کهرهمی یا خودی دایه من، وهکو هؤستایه کنی شارهزا من بنیاتهک دانا و ٹیک دی ل سهر ئافا دکهت. تهفجا بلا ههر ٹیک یی هشیار بیت، کا چهوا ل سهر ئافا دکهت، ¹¹ چنکو کهس نه شپت بنیاتهکنی دی دانیت، ژلی وی یی هاتیه دانان، کو تهو ژی عیسای مهسیحه. ¹² تهفجا تهگه ٹیک ل سهر فی بنیاتی زپری، زیقی، بهرین بهاگران، داری، رسیان¹ یان کای ئافا بکهت، ¹³ کاری ههر کهسهکی دی بهرچاچ بیت. تهو روژ⁴ دی وی ئاشکرا کهت، چنکو تهو دی ل گهل ئاگری دیار بیت، ئاگر ژی دی کاری ههر کهسهکی تاقی کهت، کا

6:3^s کارین هنارتیان 11:4-18؛ 28-24:18

12:3^t رسی: گیای کو هاتیه بادان و ل بهر تاقی هسک بووی.

13:3^u مهبهست پی روژا خودانی یان روژا مهسیحی

16:3^v 1 کورنتوس 6:19؛ 2 کورنتوس 6:16

19:3^w تهیوب 13:5

20:3^x زهبور 11:94

22:3^y ب یونانی دبیتیتی «کیفاس»

یی چهوایه. ¹⁴ تهگه کاری ٹیکی بمینیت، یی کو ل سهر وی بنیاتی ئافا کری، تهو دی خهلاتهکی وهرگریت. ¹⁵ تهگه کاری ٹیکی بسوژیت، دی زبانی کهت. تهو ب خو دی قورتال بیت، لی وهکو وی یی د ئاگری را دهر باز بووی.

¹⁶ ما هوبن نزانن، کو هوبن په رستگه ها خودینه و گیانی خودی د ههوه دا یی ئاکنجیه؟ ¹⁷ تهگه کهسهک په رستگه ها خودی ویران بکهت، خودی ژی دی وی ویران کهت، چنکو په رستگه ها خودی یا پیروزه، تهو په رستگه ها ژی هوبن. ¹⁸ بلا کهس خو نه خاپینیت. تهگه ٹیک ژ ههوه هزر دکهت، کو تهو ل دویش پیقه رین فی جیهانی ئاقلمه نده، بلا بیئاقل بیت، دا ببیته ئاقلمه نده. ¹⁹ چنکو ئاقلمه نده فی جیهانی ل نک خودی بیئاقلیه. ههروهکو هاتیه نفیسین: «تهو ئاقلمه نده فی جیهانی ل نک خودی وان دا دگریت.» ²⁰ دیسان هاتیه نفیسین: «خودان هزرین ئاقلمه نده دزانیت، کو د خرشن.» ²¹ لهوما بلا کهس شانازیی ب مروفتان نه بهت، چنکو ههمی تشت بین ههوه نه: ²² پاولوس بیت، یان تهپولوس، یان په ترؤس⁷، یان جیهان، یان ژبان، یان مرن، یان تشتین فی دهمی، یان ژی بین پاشه روژی بن، ههمی تشت بین ههوه نه ²³ و هوبن بین مهسیحینه و مهسیح ژی یی خودییه.

خزمه تا هنارتیین مهسیحی

4¹ بلا مروفت مه ب فی شیوهی ببینن کو تم خزمه تکارین مهسیحی و بریکارین نهینین خودیینه. ² یا ژ بریکاران دهیته خواستن ژی تهوه کو مروفتین دلسوز بن. ³ لی بو من نه تشته کنی گرنکه کو تهز ژ لایی ههوه فه یان ژ لایین دادگه ههکا مروفتکانی فه بهیمه دادکرن، بهلکو تهز ب خو ژی خو داد ناکم. ⁴ تهز چ شاشیان ل نک خو نابینم، لی تهف چهنده من بیگونه هه دهرنایخیخت، چنکو دادقانی من خودانه. ⁵ لهوما

پیشوهخت دادکرنی ل سهر تشته کی نه کهن، تاکو خودان بهیت،
 نهوی دی تشتین د تاریی دا قشارتی ئیخیتته بهر روهای و
 نیازین دلان ئاشکرا کت. هنگی په سنکرنا² ههر کهسه کی دی
 ژ لایی خودی قه بیت.

⁶ نه قه من ژ بو باشیا ههوه، گهلی برا، نه قه تشته ل سهر خو
 و ل سهر ئه پولوسی وه کو نمونه ئینان، دا هوبن ژ مه فیری
 قی چندی ببن: «ژ یا هاتیه نفیسین دهرنه که قن» و هوسا چ
 کهس ژ ههوه خو ب ئیکی ل دژی ئیکی دی مهزن نه کت.
⁷ کی ته ژ ئیکی دی جودا دکته؟ ما ته چ هیه کو ته ژ
 خودی وهرنه گرتی؟ مادهم ته وهرگر تیه، پا بوچی شانازیی دبهی
 ههروه کو ته وهرنه گرتیت؟

⁸ هوبن نوکه بین تیر بووین! نوکه بین دهوله مند بووین! بیی
 مه یی پاشایه تیی دکهن^a! خوزی هوبن ب راستی بانه پاشا، دا
 مه ژی ل گهل ههوه پاشایه تی کرپا! ⁹ چنکو نهز هزر دکهن کو
 خودی ئه، نهوین هنارتی، وه کو پاشبه ند بین نیشاداین^b، وه کو
 کهسین ب مرئی هاتینه دادکرن، چنکو ئه بو هه می گهر دوونی،
 ئانکو بو فریشته یان و بو مروقان ژی بووینه ته ماشه. ¹⁰ ئه ژ
 بهر مه سیحی د بیناقلین، لئ هوبن د ئیکبونو ل گهل مه سیحی
 دا د ئاقلمه نندن. ئه د بیه یزین، لئ هوبن به یزین. هوبن د به یزین،
 لئ ئه د بپریزین. ¹¹ تا قی ده مز میری ئه د برسی و تیهنی و
 رو سیین، ده یینه قوتان و د دهریه دهرین. ¹² ب ده ستین خو کار
 دکهن و رهنجی دکیشین. ده می ئاخفتنن کریت د بیژنه مه،
 ئه م بهر که ته یی بو دخوازین. ده می مه ته په سهر دکهن، ئه م بیه نا
 خو فره دکهن. ¹³ ده می بو هتنان ل مه دکهن، ئه م ب نهرمی
 بهر سقی ددهین. تا نوکه ئه م وه کو گلیشی جیهانی، قریژا هه می
 تشتان، بین لئ هاتین.

¹⁴ نهز قان تشتان نانقیسم دا ههوه شهر مزار بکه م، لئ دا
 وه کو زارو کین خو بین خوشتقی، ههوه ئاگه هدار بکه م. ¹⁵ چنکو
 نه گهر ههوه د باوه ریا مه سیحی دا دهه هزار ته مبیکار ژی هه بن،

لی ههوه بابه ک ب تنی هیه، نهز ب مزگینیی د باوه ریا مه سیح
 عیسی دا بوومه بابی ههوه. ¹⁶ لهوما هیقی ژ ههوه دکهن، هوبن
 چاق ل من بکه ن. ¹⁷ ژ بهر قی چندی من تیموتائوس هنارته
 نک ههوه، کو نهو زارو کین منی خوشتقی و دلسوزه د ئیکبونو ل
 گهل خودانی دا، نهو دی ریکین من د باوه ریا مه سیح عیسی
 دا ئینیتته بیرا ههوه، کا چهوا نهز ل ههر که نیسه یه کی، ل ههر
 جهه کی، فیر کرنی دکهن.

¹⁸ هنده ک ژ ههوه د فبلند بوون، ههروه کو نهو هزر دکهن نهز
 ناهیمه نک ههوه، ¹⁹ لئ نه گهر خودان چهز بکه ت، نهز دی د
 ده مه کی نیریک دا هیمه نک ههوه، هنگی نه ب تنی نهز دی
 ئاخفتنن وان د فبلند بوویان زانم، لئ هیزا وان ژی، ²⁰ چنکو
 پاشایه تی خودی نه ب ئاخفتنییه، لئ ب هیزییه. ²¹ ههوه چ
 دقتی؟ نهز ب چوبقی بهیمه نک ههوه، یان ژی ب چهز ژیکرن و
 گیانی دلنه رمیی؟

هه لویستی که نیسه یی ژ ده هه مه نیسیی

5 ¹ جهی داخییه کو ده یته گوتن ده هه مه نیسیی د ناف ههوه
 دا هیه، ده هه مه نیسییه کا و ه سا کو د ناف پووتیه ریسان^d
 ژی دا نینه: زه لامه ک ژ ههوه ده هه مه نیسیی ل گهل ژنابا خو
 دکته! ² نه قجا هوبن د فبلند بووینه! ما نه یا فهر بوو ههوه
 شینی دانابا؟ بلا نهوی نه ق کرپاره کری ژ ناف ههوه به یته
 دهر ئیخستن.

³ ههر چه نده نهز ب له شی یی ئاماده نینم، لئ ب گیانی نهز
 یی ئاماده مه، نه قجا ههروه کو نهز یی ئاماده، من حوکم دانا
 سهر وی که سی یی وه کری: ⁴ ب ناقی خودانی مه عیسی،
 ده می هوبن د کومبوونی دا بن، گیانی من ژی ل گهل ههوه
 یی ئاماده بیت، ل گهل هیزا خودانی مه عیسی، ⁵ قی که سی
 هوسا راده ستی ئبلیسی بکه ن، بو ویران کرنا له شی وی، دا د
 روژا خودانی دا گیانی وی قورتال ببیت.

⁴:5 په سن: مه دح و سه نا

^a:8 ل فیری نفیسکار قی تشتی وه کو رهنه گرتن د بیژیت، چنکو نهو دژیان ههروه کو وان پاشایه تی خودی ب ده ست خو قه ئینابیت.

^b:9 نهو که سن بین ب دیوف له شکه ری سهر که فتی را وه کو دیل دهین

^c:16:4 1 کورنتوس 1:11؛ فیلیپی 3:17

^d:1:5 سه نه مه ریسان

^e:1:5 گوتارا موسای 22:30

ديبٽيت: «ههردوو دىٰ بنه ٽيڪ لهش.»^{17 m} لىٰ يىٰ ب خودانى
 شه بنويسيت، ل گهل وى ديبته گيانهك. ¹⁸ ڙ دههمهنيپسيين
 پرهن! ههر گونهدهكا مروٺ بكت، ڙ دهرقهى لهشبه، لىٰ
 يىٰ دههمهنيپسيين دكت، گونهدى د دهرهقا لهشى خو دا
 دكت. ¹⁹ يان ڙى ما هوين نزانن كو لهشى ههوه پهرستگهها
 گيانى پيروزه، تهوى كو د ناف ههوه دايه، تهوى ههوه ڙ خودى
 وهرگرتى؟ هوين نه يين خونه، ^{20 n} چنكو هوين ب بهايهكى گران
 يين هاتينه كرين. ڙ بهر قى چهندي وه بكن كو ب لهشى ههوه
 مهزناها خودى ديار ببيت.

پرسا ههٺرينى

7 ¹ نوکه دهرارهى وان تشتين ههوه بو من نقيسين:
 «بو زهلامى باشه، دست نهکته ڙنهکى.» ² لىٰ دا

دههمهنيپسي نهبيت، بلا ههر زهلامهكى پهيوهندي ل گهل ڙنا خو
 و ههر ڙنهکى پهيوهندي ل گهل ميرو خو ههبيت. ³ پيدقيه مير
 مافى ڙنا خو بدت، ههروهسا ڙن ڙى مافى ميرو خو بدت.
⁴ ڙنى دهستهلات ل سهر لهشى خو نينه، لىٰ ميرو يا ههى.
 ههروهسا ميرو ڙى دهستهلات ل سهر لهشى خو نينه، لىٰ
 ڙنى يا ههى. ⁵ خو ڙ ٽيکودوو بيههر نهکهن، ب تنى ٽهگهر
 ب ريککهفتنا ههردويان بيت بو دهمهکى ديارکرى، دا هوين
 وى دهمى بو نقيزکرنى تهرخان بکن. پشتى هنگى بزقرنهقه
 ڙيانا ههٺرينى، دا ڙ بهر خونهراگرتنا ههوه، ٽبليس ههوه تاقى
 نهکته. ⁶ ٽهز قى چهندي وهکو دستويرى، نه وهکو فرمان،
 ديبٽم.

⁷ ٽهز هز دکهم ههمى کس وهکو من بن، لىٰ ههر ٽيکى
 دياريا خو يا تايهت ڙ خودى ههيه، يا ٽيکى ب قى شيويهه و يا
 ٽيکى دى ب شيويههکى ديه.

⁸ نوکه بو بى ههٺرين و بيڙنان⁰ ٽهز ديبٽم: بو وان باشه ٽهگهر
 ٽهو وهکو من بمين. ⁹ لىٰ ٽهگهر نهشين خو بگرن، بلا ههٺرينى
 پيک بينن، چنکو ههٺرينيکرن باشتره ڙ گرگرتنى.

¹⁰ بو يين ب ههٺرين ڙى، ٽهز فرمانى ل وان دکهم، نه ٽهز
 لىٰ خودان، کو ڙن ميرو خو نههپليت^p، ¹¹ ٽهگهر وى ميرو خو
 هپلا ڙى، بلا بى مير بمينيت يان ڙى ل گهل ميرو خو ٽاشت
 ببتهقه. زهلام ڙى بلا ڙنا خو بهرنهدت.

¹² لىٰ بو يين دى ٽهز ديبٽم، نهکو خودان ديبٽيت: ٽهگهر
 براهى ڙنهکا نهباوهردار ههبيت و ڙن يا رازى بيت ل گهل
 وى بڙيت، بلا وى بهرنهدت. ¹³ ٽهگهر ڙنهکى^q ڙى ميروکى
 نهباوهردار ههبيت و مير يى رازى بيت ل گهل وى بڙيت، بلا وى
 نههپليت، ¹⁴ چنکو ميرو نهباوهردار ب ڙنا خو پيروز ديبت، ڙنا
 نهباوهردار ڙى ب ميرو خو يى باوهردار پيروز ديبت، ٽهگهر
 هوسا نهبا دا زاروکين ههوه د هرمى بن، لىٰ ب راستى ٽهو
 د پيروزن. ¹⁵ لىٰ ٽهگهر نهباوهردار خو جودا بکت، بلا جودا
 ببيت. خویشک يان برا د رهوشهکا هوسا دا نه د گريداينه. خودى
 بو ٽاشتي يى گازی ههوه کرى. ¹⁶ تو چ دزاني، ههى ڙنى،
 بهلکو تو ميرو خو قورتال بکهي؟ يان تو چ دزاني، ههى زهلام،
 بهلکو تو ڙنا خو قورتال بکهي؟

ل دويش گازیکرنا خودى بڙين

¹⁷ سهرهراى قى چهندي، ههر ٽيک ل دويش وى بههرى يا
 خودانى بو وى داناي، ههروهکو خودى گازی ههر ٽيکى کرى،
 بلا وهسا بڙيت. ٽهز قى فرمانى ل ههمى کهنيسهيان ددهم.
¹⁸ ٽهگهر ٽيکى سونهتکرى هاته گازیکرن، بلا سونهتبونو خو نه
 گوهوريت. ٽهگهر ٽيکى سونهتکرى ڙى هاته گازیکرن، بلا خو
 سونهت نهکته. ¹⁹ سونهتبون نه يا گرنگه و سونهتنبون ڙى
 نه يا گرنگه، لىٰ يا گرنگه بجهئنانا فرمانين خوديه. ²⁰ بلا
 ههر کهسهک د وى رهوشى دا بمينيت، يا تيدا هاتيه گازیکرن.
²¹ ٽهگهر دهمى تو هاتيه گازیکرن، تو بهنى بووى، خهمى نهخو.
 لىٰ ٽهگهر تو بشيى ٽازاد بى، دهرهت ڙ دست خو نهکه.
²² چنکو ٽهو بهنى کو ڙ لايى خودانى شه هاتيه گازیکرن،
 ٽهو ٽازادکريى خودانيه. ههروهسا يى ٽازاد ڙى، ٽهوى هاتيه

16:6^m دهستيپکرن 24:2؛ مهتا 19:5

19:6ⁿ 1 کورنتوس 3:16؛ 2 کورنتوس 6:16

8:7° د پهرتووکا پيروز دا مهبست ڙ «بيڙن» ٽهو ڙنه يا ميرو وى مرى، نه يا بهرداي.

7P:10 مهتا 5:32؛ 9:19؛ لوقا 16:18

7Q:13 مهبست يى ڙنا باوهردار

³⁶ لى ئەگەر ئېك ھزر دكەت كو ئەو باشىي دەرھەقا كچا خۇ دا ناكەت، ئەگەر كچا وى بەرھەف قەيرەبوونى قە دچىت و پىدقايە ئەو شوى بكەت، بلا وى بكەت يا وى دقېت، ئەو گونەھى ناكەت، بلا ئەو كچ و دەزگرى خۇ ھەئزىيى پىك بىنن. ³⁷ لى ئەگەر ئېك ژ دلې خۇ يى قايل بىت و يى نەچار نەبىت، لى وى دەستەھلات ل سەر ھەزا خۇ ھەبىت، ئەو بربارا وى ژ دلې خۇ داى بۆ ھندى بىت كو كچا خۇ نەدەتە شوى، ھنگى ئەوى باش كر. ³⁸ ئەقجا يى كچا خۇ بەدەتە شوى، ئەوى باش كر و يى نەدەتە شوى، ئەوى باشتەر كر.

دەربارەى بېژنان

³⁹ ژن گرېداى مېرى خۇيە، ھندى يى ساخ بىت. لى ئەگەر مېر مر^s، ئەو يا تازادە شوى ب وى بكەت يى وى دقېت، ب مەرجهكى كو وى كەسى باوهرى ب خودانى ھەبىت. ⁴⁰ لى ئەو ژن دى يا بەختەوهرتر بىت، ئەگەر وەكو خۇ بىمىنيت، ئەقە بۆچوونا منە و ئەز ھزر دكەم من ژى گيانى خودى يى ھەى.

پرسا خوارنا گۆشتى بۆ پوتان (صەنەمان) دەھتتە پىشكىشكرن

8 ¹ نوکە ژى دەربارەى قوربانين بۆ پوتان دەھتتە پىشكىشكرن: ئەم دزانين، كو مە ھەميان زانين ھەيە. زانين دفنلندي پەيدا دكەت، لى ھەزژېكرن ئاقا دكەت. ² ئەگەر ئېك ھزر بكەت، كو ئەو تىشتەكى دزانيت، ھىشتا ئەو تىشتەكى نزانيت، ھەر وەكو پىدقايە ئەو بزانيت. ³ لى ئەگەر ئېك ھەز ژ خودى دكەت، ئەو ل نك خودى يى نياسە.

⁴ ئەقجا سەبارەت خوارنا قوربانين بۆ پوتان دەھتتە پىشكىشكرن: ئەم دزانين پوتان ھەبوونا خۇ يا راستەقىنە ل جىھانى نىنە و ژبلى ئىكى چ خودىيىن دى نىنن. ⁵ خۇ ئەگەر ھندەك ھەبن ب خودى بەھنە بناقكرن ژى، چ ل ئەردى و چ ل ئەسمانى، وەك چەوا گەلەك خوداوەند و گەلەك خودان ژى ھەنە، ⁶ لى ژ بۆ مە ب تنى خودىيەك ھەيە: باب، سەرەكانيا ھەمى تىشتانە و ئەم ژى بۆ وى يىن ھەين. مە ب تنى خودانەك ژى ھەيە: عىسايى مەسېح، ئەوى ھەمى تىشت ب وى پەيدا بووينە و ئەم ژى ب وى يىن ھەين.

گازىكرن، ئەو بەنىي مەسېحىە. ²³ ھوین ب بەھايەكى گران ھاتنە كرىن، ئەقجا نەبنە بەنىين مرۆقان. ²⁴ ھەر ئېك ژ ھەو، گەلى برا، د چ رەوشى دا ھاتىبە گازىكرن، بلا د وى رەوشى دا ل گەل خودى بىمىنيت.

دەربارەى كوپ و كچان

²⁵ نوکە دەربارەى كوپ و كچان^t، من چ فەرمان ژ نك خودانى نىنن، لى ئەز، وەكو ئىكى خودانى دلۆقانى پى برى، داکو جەھى باوهرى بىت، دى بۆچوونەكى بېژم. ²⁶ ژ بەر تەنگاڤيا قى دەمى، ئەز دىبىنم كو بۆ مرۆقى باشە د رەوشا خۇ دا بىمىنيت. ²⁷ ئەگەر تو يى ب ژن بى، داخوازا جودابوونى نەكە. ئەگەر تو يى بى ژن بى، داخوازا ژنى نەكە. ²⁸ لى ئەگەر تو ژنى بىنى، تو گونەھى ناكەى. ئەگەر كچەك شوى بكەت، گونەھى ناكەت، لى وان دى د قى ژيانى دا تەنگاڤيا ھەبن، من ژى دقېت ھەوە ژى بپارېژم.

²⁹ مەبەستا من ئەو، گەلى برا، كو دەم يى كورت بووى، دا ژ نوکە پىقە يىن ژن ھەى، د وەسا بن ھەر وەكو وان ژن نەى، ³⁰ ئەو يىن شىنىي دكەن، د وەسا بن ھەر وەكو ئەو شىنىي نەكەن، ئەو يىن شادىي دكەن، د وەسا بن ھەر وەكو ئەو شادىي نەكەن، ئەو يىن دكرن، د وەسا بن ھەر وەكو د بى ملك، ³¹ ئەو يىن قى جىھانى ب كار دىينن، پىقە نەھىنە گرېدان، چنكو نەخشەبى قى جىھانى بەرھەف نەمانىيە.

³² من دقېت ھوین د بى خەم بن. ئەوى ژن نەئىناى، پويتەى دەدەتە كاروبارېن خودانى، كا دى چەوا خودانى رازى كەت، ³³ لى يى ژن ئىناى، پويتەى دەدەتە كاروبارېن جىھانى، كا دى چەوا ژنا خۇ رازى كەت، ³⁴ ھۆسا ئەو ژ دوو لاپان قە دەھتتە كىشان. ئەقجا ژنا بى مېر و كچك، پويتەى دەدەتە كاروبارېن خودانى، كا دى چەوا، ژ لاىي لەشى و گيانى قە، د پىرۆز بن. لى ژنا ب مېر، پويتەى دەدەتە كاروبارېن جىھانى، كا دى چەوا مېرى خۇ رازى كەت. ³⁵ ئەز بۆ باشيا ھەو قى دىيژم، نەكو دا دەست و پىيىن ھەوە گرى دەم، لى ژ پىخەمەت رىكوپىكى و خۆتەر خانكرىيە بۆ خودانى، يىي كو ھزرېن ھەو بەرەللاڤ بىن.

^t 25:7 مەبەست پى ئەون يىن ژن نەئىناى و شوى نەكرى.

^t 39:7 ب يونانى دەق و دەق دىيژت: ئەگەر مېر نقت

7 لئى ئەف زانينە ل نك هەمى كەسان نينە. ھندەك ل سەر پووتان د راھاتينە و ھەتا نوکە گۆشتى دخون ھەروەكو ئەو گۆشت بۆ پووتان ھاتبیتە پيشكيشكرن، ئەفجا وژدانا وان يا لاواز دھەرمیت. 8 خوارن مە نيزىكى خودى ناکەت. ئەگەر ئەم نەخوين چ ژ مە كيم نايبت، ئەگەر بخوين ژى چ زیدە نايبت. 9 لئى د ھشيار بن، دا ئەف ئازاديا ھەو ھەو نەبیتە ئەگەرى ھەلنگفتنا لاوازان. 10 ئەگەر ئىكى لاواز تە ببينت، ھەى خودانى زانينى، ل پەرستگەھا پووتان ل سەر سفرى يى روبنشتى، ما وژدانا وى ناھیتە ھاندان كو ژ قوربانين بۆ پووتان دھينە پيشكيشكرن بخوت؟ 11 ئەفجا ب رىكا زانينا تە، ئەو لاواز، ئەو براىى كو مەسيح ژ بەر وى مری، دھیتە ویرانكرن. 12 ھوسا، دەمى ھوين د دەرھەقا برايان دا گونەھى دكەن و وژدانا وان يا لاواز بريندار دكەن، ھوين د دەرھەقا مەسيحى دا گونەھى دكەن. 13 لەوما ئەگەر خوارن ببیتە ئەگەرى ھەلنگفتنا براىى من، ئەز چ جارن گۆشتى ناخۆم، دا ئەز براىى خۆ نەھەلنگيتم.

مافین ھنارتیان

9 1 ما ئەز نە يى ئازادم؟ ما ئەز نە ھنارتيمە؟ ما من خودانى مە عيسا نەدیتە؟ ما ھوين نە بەرھەمى وى كارينە يى ئەز بۆ خودانى دكەم؟ 2 خۆ ئەگەر ئەز بۆ ھندەكين دى ھنارتى نەبم ژى، بېگومان بۆ ھەو ئەز ھنارتيمە، چنكو ھوين موھرا منن كو ئەز ھنارتىي خودانيمە. 3 بۆ ئەوین لپرسينى ل گەل من دكەن، ئەفە بەرھەقانیا منە: 4 ما مە ماف نينە كو ئەم بخوين و فەخوين؟ 5 ما مە ماف نينە، وەكو ھنارتين دى و براين خودانى و پەترۆسى^t، ببینە خودان ھەفزينەكا باوھردار و ل گەل خۆ ببەين دەمى دگەريين؟ 6 يان ب تنى من و بارناباسى مافى ھاريكارين نينە، كو دقيت بۆ ناننى رۆژانە كار بكەين؟ 7 كى ل سەر كىستى خۆ لەشكەريى دكەت؟ كى رەزەكى ددانيت و ژ بەرھەمى وى ناخوت؟ يان كى شقانيى ل كەرەكى پەزى دكەت و ژ شيرى وى پەزى فەناخوت؟

8 ما ئەز فان تشتان وەكو مرؤف دپيتم؟ ما دەستور ژى فان تشتان ناييژيت؟ 9 چنكو د دەستورى مووساى دا ھاتبە نقيسين: «دەفئى گاي گرى نەدە، دەمى گيرى دكەت.»^u ئايا خودى خەما گاي دخوت؟ 10 يان فنى چەندى ب تەمامى بۆ مە ناييژيت؟ بەلى، ئەفە بۆ مە ھاتبە نقيسين، چنكو يى جۆتى دكەت، دقيت ب ھيشى فە جۆتى بكەت و يى گيرى دكەت، دقيت ب وى ھيشى گيرى بكەت، كو ھەر ئيك دى بەھرا خۆ ژى ھەلگريت. 11 ئەگەر مە تشتين روحانى د ھەو دا چاندبن، ما تشتەكى مەزەنە كو ئەم تشتين ماددى ژ ھەو بەروين؟ 12 ئەگەر ھندەكين دى ماف ھەبیت كو ھاريكارين ماددى ژ ھەو وەرگرن، ما مە پتر ماف نينە؟ لئى مە ئەف مافە ب كار نەئينا، بەلكو ئەم خۆ ل بەر ھەر تشتەكى دگرن، دا چ ئاستەنگان بۆ مزگينيا مەسيحى چينەكەين.

13 ما ھوين نزانن، ئەوین د پەرستگەھى دا كار دكەن، خوارنا خۆ ژ پەرستگەھى پەيدا دكەن و يين خزمەتا قوربانگەھى دكەن، بەھرا خۆ ژ قوربانگەھى دبن؟^v 14 ب ھەمان شيوھى ژى، خودانى فەرمان كر كو ئەوین مزگينى رادگەھينن، ژيارا وان ل سەر مزگينىيە.^w

15 لئى من چ ژ فان مافان ب كار نەئيان و ئەز فان تشتان نانقيسم دا بۆ من بەينە كرن، چنكو بۆ من مرن باشترە ژ وى چەندى كو ئيك من ژ فنى شانازيى زربار بكەت. 16 ئەگەر ئەز مزگينىي رابگەھينم، بۆ من نە جەھى شانازيى، چنكو ئەو فەراتبەكە ل سەر ملئى من ھاتبە دانان. نەخوزيكين من ئەگەر مزگينىي رانگەھينم! 17 و ئەگەر من ئەف چەندە ب ھەزا خۆ كريا، دا من خەلات ھەبیت، لئى ئەگەر نە ب ھەزا خۆ دكەم، ئەفە بريكارى ب من ھاتبە دان. 18 ئيدى خەلاتى من چيە؟ خەلاتى من ئەو كو دەمى ئەز مزگينىي رادگەھينم، ئەز مزگينىي بى بەرامبەر بەدەم، بىي كو مافى خۆ يى د مزگينىي دا ب كار بينم.

19 ئەز ژ لايبى ھەمى كەسان فە يى ئازادم، لئى من خۆ كرە بەنيى ھەمى كەسان، دا ئەز ھيشتا پتر مرؤقان قازانج بكەم.

^t 5:9 ب يونانى دپيژيتى «كيفاس»

^u 9:9 گوتارا مووساى 4:25

^v 13:9 گوتارا مووساى 1:18

^w 14:9 لوقا 8-7:10

ژ پووتپه ریسپی (صه نه مپه ریسپی) دویر بن

10 ¹ من نه قیت هوین، گهلی برا، د بی تاگه بن کو بابکالین مه ههمی د بن عهوری دا بوون و ههمی ژ دهریایی دهریاز بوون،^x ههمی د عهوری و د دهریایی دا هاتنه تافیر کرن و هوسا ب موسای فه هاتنه گریدان،³ ههمیان ههمان خوارنا روحانی خوار،^y ههمیان ژی ههمان فه خوارنا روحانی فه خوار. چنکو ژ وی که قری روحانی فه د خوار،^z بی ل گه ل وان دهات، نهو که قری مه سیح بوو.⁵ لی خودی ژ پیرانیا وان بی رازی نه بوو، نه قجا تهرمین وان ل چولی پرت و به لاقه بوون.^a ⁶ نه فان تشتان بو مه وهکو نمونه روی دا، دا دلج مه نه چیته تشتین خراب، ههروه کو دلج وان چووی.^b ⁷ نه بنه پووتپه ریس ژی ههروه کو هندهک ژ وان بووین، کا چهوا هاتیه نقیسین: «گه ل بو خوارن و فه خوارنی روینشت، پاشی بو که یفکری رابوون.»^c ⁸ پیدقیه نه م دههمه نیسیی ژی نه کهین، ههروه کو هندهک ژ وان دههمه نیسیی کری، ئینا د رۆژه کی دا بیست و سی هزار کهس مرن.^d ⁹ مه سیحی تاقی نه کهین ژی ههروه کو هندهک ژ وان تاقی کری، ئینا ژ لای ماران فه هاتنه ویران کرن.^e ¹⁰ پته پتی ژی نه کهین ههروه کو هندهک ژ وان پته پت کری، ئینا ژ لای ویرانکری^f فه هاتنه ویران کرن.^g ¹¹ نه ف ههمی تشته وهکو نمونه ب سه ری وان هاتن و نهو هاتیه نقیسین داکو بو مه، نهوین دویمایا سهرده مان ب سه ری وان هاتی، بنه تاگه هدری.¹² نه قجا بی هزر دکهت نهو موکم بی راوه ستیایه، بلا هشیار بیت کو نه که قیت.¹³ چ تاقیکرن ب سه ری ههوه نه هاتیه، ژبلی بین ب سه ری ههمی مرؤ فان دهین. لی خودی

²⁰ ل گه ل جو هیان من خو وهکو جو هیان لی کر، دا جو هیان قازانج بکه م. ل گه ل نهوین د بن دهسته لاتا دهستوری دا، هه ر چهنده نهز ب خو د بن دهسته لاتا دهستوری دا نینم، لی من خو وهکو وان لی کر بین د بن دهسته لاتا دهستوری دا، دا نهوین د بن دهسته لاتا دهستوری دا قازانج بکه م.²¹ ل گه ل نهوین بی دهستور، هه ر چهنده نهز بی بی دهستوری خودی نینم، به لکو نهز بی د بن دهسته لاتا دهستوری مه سیحی دا، لی من خو وهکو بین بی دهستور لی کر، دا نهوین بی دهستور قازانج بکه م.²² ل گه ل لاوازان من خو لاواز کر، دا نهز بین لاواز قازانج بکه م. نهز بو ههمی که سان بی بوویمه ههمی تشت، دا ب هه ر شیوهی که هیبت بشیم هنده کان قورتال بکه م.²³ نهز فان ههمی تشتان ژ پیخه مهت مزگینیی دکه م، دا د بهر که تین وی دا پشکدار بم.

²⁴ ما هوین نزانن نهوین ل یاریگه هی غاردانی دکهن، ههمی دکهنه غار، لی ب تنی ئیک خه لاتی وهردگریت؟ هوین ژی هوسا بکه نه غار، دا خه لاتی وهریگرن.²⁵ هه ر وهرز شان هک، د ههمی بیاقان دا خو دئی خیته بن راهینانه کا دژوار. نهو قی چه ندی دکهن داکو تانجه کا ژ ناف دچیت ب دهست فه بینن، لی نه تانجه کا ژ ناف نه چیت.²⁶ لهوما نهز وهکو ئیک بی ئارمانج ناکمه غار، کولمانی ژی وهکو وی ناکه م بی ل بای ددهت.²⁷ نهز دژواریی ل لهشی خو دکه م و وی دکه مه بهنی، دا پشتی من نامؤ ژگاری ل هنده کین دی کری، نهز ب خو ژ یاریی نه هیمه دهر ئیخستن.

1:10^x دهر که فتن 22-21:13؛ 22-22:14

3:10^y ده می خودی مهنا بو وان ژ هسمانی ئینایه خوار. بنیره: دهر که فتن 35:16

4:10^z ده می خودی بو وان ناف ژ که قری دهر ئیخستی. بنیره: دهر که فتن 6:17؛ سهر ژ میری 11:20

5:10^a سهر ژ میری 30-29:14

6:10^b سهر ژ میری 4:11

7:10^c دهر که فتن 6:32

8:10^d سهر ژ میری 18-1:25

9:10^e سهر ژ میری 6-5:21

10:10^f مه بهست پین فریشته بی مر نییه

10:10^g سهر ژ میری 49-41:16

يى دلسوز، ئەوئى نەھىلىت ھوبىن زېدەتر ژ شيانا ھەو ھەيئە تاقىكرن، بەلكو ل گەل تاقىكرنى ئەو دئى دەرگەھەكئى خۇ رزگاركرنى ژى قەكەت، دا ھوبىن بشيىن خۇ ل بەر بگرن.

¹⁴ ژ بەر قئى چەندئى، خۇشتيىن من، ژ پووتپەرسىيى برەقن.

¹⁵ ئەز ھەسا دئاخقم ھەرۋەكو ئاخفتنا من بۇ كەسپن ئاقلەند بيت. ھوبىن ب خۇ ئاخفتنا من بەھەلسەنگينن. ¹⁶ پەرداغا سوپاسىكرنى^h يا ئەم ژ بەر وئى سوپاسىيى دكەين، ما نە پشكدارىيە د خويىنا مەسىحى دا؟ ئەو نانئى ئەم كەر دكەين، ما نە پشكدارىيە د لەشى مەسىحى دا؟ⁱ ¹⁷ ئەقجا ئەم، سەرەراي گەلەكيا خۇ لەشەكين، چنكو ب تنئى نانەك يا ھەي و ئەم ھەمى د خوارنا وئى نانئى دا د پشكدارىين.

¹⁸ ل گەلئى ئيسرائيل بنپرن: ما ئەوئىن قوربانان دخۇن نە پشكدارىين قوربانگەھيئە؟^j ¹⁹ ئەقجا مەبەستا من چيە؟ ما قوربانئى بۇ پووتان دەيتە پيشكىشكرن تشتەكئى گرنگە؟ ما پووت تشتەكئى گرنگە؟^k ²⁰ نەخير! لئى مەبەستا من ئەو ھەو كو تشتيىن پووتپەرس پيشكىش دكەن، ئەو بۇ ئەجنەيان پيشكىش دكەن، نەكو بۇ خودئى. من ژى نەقئيت ھوبىن ل گەل ئەجنەيان د پشكدار بن. ²¹ ^k ھوبىن نەشيىن ژ پەرداغا خودانى و ژ پەرداغا ئەجنەيان ژى قەخۇن، ھەرۋەسا ھوبىن نەشيىن پشكدارىين سفرا خودانى و سفرا ئەجنەيان ژى بن. ²² ما مە دقئيت ئيرەييا خودانى^l بئازرينين؟ ما ئەم ژ وى ھيزدارترين؟

ھەمى تشتان بۇ مەزناھيا خودئى بكەن

²³ دېئتن: «ھەمى تشت د حەلالن»، لئى ھەمى تشت ب مفا نينن. «ھەمى تشت د حەلالن»، لئى ھەمى تشت ئاقەدانئىيى ناكەن. ²⁴ بلا ھەر كەس نە ل بەرژەوھەنديا خۇ، لئى ل بەرژەوھەنديا يىن دى بگەرپيت. ²⁵ ھەر تشتەكئى ل گۇشتفرۇشيى دەيتە

فرۆتن بخۇن، بىيى كو ھوبىن ژ پيخەمەت وژدانئى پرسىيارئى ل دۆر وى گۇشتى بكەن، ²⁶ چنكو «ئەرد و ھەمى تشتيىن تيدا، يىن خودانىنە.»^m ²⁷ ئەگەر نەباوھەردارەك ھەو ھەو داخواز بكەت و ھەو ھەمى تشتى بچن، ھەر تشتى دانيتە بەر ھەو ھەو بخۇن، بىيى كو ھوبىن ژ پيخەمەت وژدانئى پرسىيارئى ل دۆر وئى خوارنئى بكەن.

²⁸ لئى ئەگەر ئىك بېئيتە ھەو: «ئەقە گۇشتى قوربانىيە»، ژ پيخەمەت وى يىي ئەف چەندە گۇتتە ھەو و ژ پيخەمەت وژدانئى نەخۇن. ²⁹ مەبەستا من نە وژدانا ھەوھە، لئى وژدانا يىي دىيە. چنكو ما بۇچى ئازاديا من ژ لايى وژدانا كەسەكئى دى قە بەيتە سنوردان؟ ³⁰ ئەگەر ئەز د خوارنەكئى دا يىي پشكدار بىم و سوپاسيا خودئى بكەم، ئەقجا بۇچى ئەز ژ بەر تشتى من بۇ وى سوپاسى كرى بەيتە تاوانبار كرن؟ ³¹ ئەقجا ئەگەر ھوبىن بخۇن، يان قەخۇن، يان چ تشتى بكەن، ھەمى تشتان بۇ مەزناھيا خودئى بكەن. ³² نە بۇ جوھيان، نە بۇ مللەتتەين دى و نە ژى بۇ كەنيسەيا خودئى، نەبە ئەگەرئى ھەلنگەتتى، ³³ ھەرۋەكو ئەز ژى ھەول ددەم د ھەر تشتى دا ھەميان رازى بكەم، ئەز ل مفايى خۇ ناگەرپيم، لئى ئەز ل مفايى گەلەكان دگەرپيم، دا ئەو قورتال بىن.

¹ چاڭ ل من بكەن، ھەرۋەكو ئەز چاڭ ل مەسىحى **11** دكەم.ⁿ

سەرنخافتن ل دەمى نقيژئى

² ئەز پەسنا^o ھەو دكەم، كو د ھەمى تشتان دا ھوبىن من دئينە بىرا خۇ و نەرييتىن من داينە ھەو، ب جھ دئينن. ³ لئى من دقئيت ھوبىن بزائن كو سەرى ھەر زەلامەكى مەسىحە، سەرى ژنى مېرە و سەرى مەسىحى ژى خودئىيە. ⁴ ھەر زەلامەكئى نقيژئى بكەت يان پەياما خودئى رابگەھيئەت و سەرى وى يىي نخافتى بيت، ئەو سەرى خۇ شەرمزار دكەت. ⁵ لئى ھەر ژنەكا نقيژئى

^h16:10 مەبەست پەن ئەو پەرداغا يا د شىفا خودانى دا نيشانا رشتنا خويىنا مەسىحە. بنپره 1 كورنتوس 11:23-26

ⁱ16:10 مەتتا 26:26-28

^j18:10 پەرستىن و پيرۆزى 7:6

^k20:10 گۇتارا مووساى 32:17

^l22:10 ئيرە: ئانكو «غیرە». ل فەرھەنگۆكئى بنپره ئيرەييا خودئى.

^m26:10 زەبوور 1:24؛ 12:50؛ 11:89

ⁿ1:11 1 كورنتوس 4:16؛ فيليپى 3:17

^o2:11 پەسن مەدح و سەنا

سەرخۆش دىيىت. ²² ما ھەو ھە ما مال نىنن كو ھوين تىدا بخۆن و قەخۆن؟ يان ھوين سىكاتىيى ب كەنيسەيا خودى دكەن و دەستكورتان ددەنە شەرمى؟ ئەقجا ئەز چ بېژمە ھەو؟ ئايا ئەز پەسنا ھەو بەكەم؟ نەخىر، ئەز ل سەر قى چەندى پەسنا ھەو ناكەم!

²³ ئەف تىشتى من داىە ھەو، من ژ خودانى وەرگرتىە: ل وى شەفا خودان عيسا ھاتىە رادەستكرن، وى نان ھەلگرت ²⁴ و پشتى سوپاسى كرى، نان كەر كر و گۆت: «ئەفە لەشى منە، يى كو بو ھەو ھەو. ھوين قى چەندى بو بىرئىنانا من بەكەن.» ²⁵ ھەروەسا پشتى شىقى پەرداغ ژى ھەلگرت و گۆت: «ئەف پەرداغە پەيمانان نوپە ب خوينا من. قى چەندى بو بىرئىنانا من بەكەن، ھەر جارەكا ھوين قەخۆن.» ²⁶ ھەر جارەكا ھوين قى نانى بخۆن و قى پەرداغى قەخۆن، ھوين مرنا خودانى ددەنە زانىن، تاكو ئەو دەيىت.

²⁷ لەوما ھەر كەسى ب شىو ھەكەي نەھيژا قى نانى بخۆت يان پەرداغە خودانى قەخۆت، ئەو دى د دەرھەقا لەش و خوينا خودانى دا يى گونەھبار بىت. ²⁸ ئەقجا بلا مرؤف خۆ تاقي بەكەت، پاشى ژ نانى بخۆت و ژ پەرداغى قەخۆت. ²⁹ چنكو ھەر ئىكى بخۆت و قەخۆت، ئەگەر لەشى خودانى ل بەر چاف وەرەگرت، ئەو بو گونەھباركرنا خۆ دخۆت و قەدخۆت. ³⁰ ژ بەر قى چەندى، گەلەك لاواز و نەساخ د ئاف ھەو دا ھەنە، ھندەكىن نىستى ^r ژى. ³¹ لى ئەگەر مە دادفانى ل سەر خۆ كرىا، ئەم نەدھاتىنە دادكرن. ³² لى دەمى ئەم ژ لايبى خودانى قە بەيىنە دادكرن، ئەو مە تەمبى دكەت، دا ل گەل جىھانى نەھيىنە گونەھبار كرن.

³³ ئەقجا گەلى برا، دەمى ھوين بو خوارنى كۆم دبن، ل ھىقيا ئىكودوو بىمىن. ³⁴ ئەگەر ئىكى برسى بىت، بلا ل مالا خۆ بخۆت، دا كۆمبوننا ھەو نەبىتە ئەگەرى گونەھباركرنا ھەو. دەربارەى تىشتىن ماين ژى، دەمى ئەز بەيىمە نك ھەو، دى رىك ئىخەم.

بەكەت يان ژى پەياما خودى رابگەھىنىت و يا سەرکۆل بىت، ئەو سەرى خۆ شەرمزار دكەت، چنكو ئەو ھەمان تىشتە ھەروەكو سەرى وى ھاتىە ھووچكرن. ⁶ ئەگەر ژن سەرى خۆ نەنخىقىت، بلا پرچا خۆ بتراشىت! لى ئەگەر بو ژنى شەرمزاري بىت كو سەرى خۆ بتراشىت يان ھووچ بەكەت، بلا سەرى خۆ بنخىقىت. ⁷ نايبىت زەلام سەرى خۆ بنخىقىت، چنكو ئەو وپنە و مەزناھيا خودىيە. لى ژن مەزناھيا مېرىە. ⁸ چنكو زەلام ژ ژنى چىنەبوو، لى ژن ژ زەلامى چىنەبوو. ⁹ ھەروەسا زەلام بو ژنى نەھاتە ئافراندىن، لى ژن بو زەلامى ھاتە ئافراندىن. ¹⁰ لەوما پىندقىە ژنى دەستھەلات ل سەر سەرى خۆ ھەبىت، ژ بەر فرىشتەيان. ¹¹ سەرھەراى قى چەندى، ل نك خودانى نە ژن ژ زەلامى يا سەرىخۆيە، نە ژى زەلام ژ ژنى يى سەرىخۆيە. ¹² چنكو كا چەوا ژن ژ زەلامى چىنەبوو، زەلام ژى وەسا ب ژنى ژ داىك دىيىت، لى ھەمى تىشت ژ خودىنە. ¹³ ھوين ب خۆ بەھەلسەنگىن: ما د جەھى خۆ داىە، ژن نقىژى بو خودى بەكەت و يا سەرکۆل بىت؟ ¹⁴ ما سرۆشت ب خۆ ھەو ھەو فېر ناكەت، كو زەلام ئەگەر پرچا خۆ درىژ بەكەت، بو وى شەرمزاريە، ¹⁵ لى ئەگەر ژنى پرچەكا درىژ ھەبىت، بو وى شانازىە؟ چنكو پرچا وى بو نىخافتنى ب وى ھاتىە دان. ¹⁶ لى ئەگەر ئىكى بىت گەنگەشەيى ل سەر بەكەت، مە نەرىتەكى دى نىنە، ھەروەسا كەنيسەيىن خودى ژى نىنە.

شىفا خودانى

¹⁷ لى ئەز ب قان راسپاردەيان پەسنا ھەو ناكەم، چنكو دەمى ھوين كۆمبونى دكەن، زيان ژ قازانجى پترە. ¹⁸ يا ئىكى، ئەز دېھىسم كو دەمى ھوين وەكو كەنيسە كۆمبونى دكەن، دووبەرەكى د ئاقبەرا ھەو دا ھەنە و تا رادەيەكى ئەز باوەر ژ قى چەندى دكەم. ¹⁹ بىگۆمان دقىت د ئاف ھەو دا دەستەگەرى ھەبن، دا بىن پەسەند د ئاف ھەو دا ئاشكرابىن. ²⁰ ئەقجا دەمى ھوين كۆمبونى دكەن، ئەو نە شىفا خودانى ھوين دخۆن، ²¹ چنكو ل سەر خوارنى ھەر ئىك يى كو خۆ ل ھىقيا كەسى بگريت شىفا خۆ دخۆت، ئەقجا ئىك برسى دىمىنىت و ئىكى دى

8:11P دەستپىكرن 23-18:2

25-24:11Q لوقا 20-19:22

30:11F مەبەست يى مرىنە

14 ههروهسا لهش نه ب تنی ئەندامهکه، لی گهلهك ئەندامن.
 15 ئەگەر پێ بیژیت: «چنکو ئەز نه دەستم، ئەز نه ژ لهشیمه»،
 ب قی چەندی ئەو نه ژ دەرڤه‌ی لهشیه. 16 ئەگەر گوھ بیژیت:
 «چنکو ئەز نه چاڤم، ئەز نه ژ لهشیمه»، ب قی چەندی ئەو نه ژ
 دەرڤه‌ی لهشیه. 17 ئەگەر هەمی لهش چاڤ با، ئایا کا بهیستن؟
 ئەگەر هەمی گوھ با، ئایا کا بیهنکرن؟ 18 لی ب راستی خودی
 هەر ئیک ژ ئەندامان ل دویڤ حەزا خو د لهشی دا دانا. 19 ئەگەر
 هەمی ئەندامهك با، ئایا کا لهش؟ 20 لی ب راستی ئەندام
 گهلهك و لهش ئیکه. 21 چاڤ نه‌شیت بیژیته دەستی: «من
 پیدقی ب ته نینه!» سەر ژی نه‌شیت بیژیته پیمان: «من پیدقی
 ب ههوه نینه!» 22 ب تەمامی بەروفاژی قی چەندی، ئەندامین
 لهشی یین مرۆڤ هزر دکهن د لاوازن، ئەو گهلهك د پیدقینه.
 23 ئەندامین لهشی یین ئەم هزر دکهین د بیژین، ئەم ریزه‌کا
 باشتەر ددهینی. ئەندامین مه یین جهی شهرمی، پتر ب جوانیی
 دهینه نخافتن، 24 لی ئەندامین مه یین جوان، پیدقی ب قی
 چەندی نینه. لی خودی هۆسا لهش پیک ئینا، وی ریزه‌کا باشتەر
 دا یی کیم ریز، 25 دا دووبه‌ره‌کی د لهشی دا نه‌بیت، لی ئەندام
 هه‌مان پوبته‌ی ب ئیکودوو بدن. 26 ئەگەر ئەندامهك بیژیت،
 هەمی ئەندام ل گهل وی دئیشن. ئەگەر ریز ل ئەندامه‌کی به‌یته
 گرتن، هەمی ئەندام ل گهل وی دلخۆش دبن.

27 ئەڤجا هوین لهشی مه‌سیحینه و هەر ئیک ژ ههوه
 ئەندامه‌کی وه. 28 خودی د که‌نیسه‌یی دا ئەڤه دانان: یین ئیکی
 هنارتی، یین دووی پیغه‌مبەر، یین سییی مامۆستا، پاشی یین
 به‌ره‌یا حنیران هەمی، پاشی یین به‌ره‌یین ساخکرنا نه‌خۆشان،
 هاریکاریکرنی، برێقه‌برنی و ئاخفتنی ب زمانین جوراوجۆر
 هەمی. 29 w ما هەمی هنارتینه؟ ما هەمی پیغه‌مبەرن؟ ما هەمی
 مامۆستانه؟ ما هەمی حنیران دکهن؟ 30 ما هەمیان به‌ره‌یا
 ساخکرنا نه‌خۆشان هه‌یه؟ ما هەمی ب زمانین دی دئاخفن؟ ما

پرسا به‌ره‌یین روحانی

12 نوکه ژی دهرباره‌ی به‌ره‌یین روحانی، گه‌لی برا،
 من نه‌قیت هوین نه‌زان بمینن. 2 هوین دزانن کو
 ده‌می هوین پوتپه‌ریس^s بوون، دلی هه‌وه به‌ره‌ف پوتین لال
 ڤه دهاته برن و هوین دهاتنه د سەر دا برن. 3 له‌وما من دقیت
 هوین تیگه‌هن: که‌سه‌ک کو ب ریکا گیانی خودی دئاخفت
 نابیژیت: «نفرین ل عیسی بن!» که‌س ژی نه‌شیت بیژیت:
 «عیسا خودانه» ئەگەر ب ریکا گیانی پیروژ نه‌بیت.
 4 ئەڤجا جۆرین به‌ره‌یین روحانی هه‌نه، لی هه‌مان گیانه.
 5 جۆرین خزمه‌تی هه‌نه، لی هه‌مان خودانه. 6 جۆرین کاران
 هه‌نه، لی هه‌مان خودییه، ئەوی هەمی کاران د هه‌میان دا
 دکه‌ت. 7 لی دیاربوونا گیانی^t ژ پیخه‌مه‌ت مفا‌یی گشتی بو هەر
 که‌سه‌کی ده‌یته دان. 8 ئەڤجا بو ئیکی ب ریکا گیانی په‌یاما
 ئاقلمه‌ندیی ده‌یته دان و بو ئیکی دی ب ریکا هه‌مان گیانی
 په‌یاما زانیی، 9 بو ئیکی ب هه‌مان گیانی باوه‌ری و بو ئیکی
 دی ب هه‌مان گیانی به‌ره‌یین ساخکرنا نه‌خۆشان ده‌یته دان،
 10 بو ئیکی شیان کو حنیران بکه‌ت، بو ئیکی راگه‌هاندنا په‌یاما
 خودی، بو ئیکی شیانا قافارتنا گیانان، بو ئیکی ئاخفتن ب
 زمانین جوراوجۆر و بو ئیکی دی وه‌رگێرانا زمانان^u ده‌یته دان.
 11 ئەڤه هەمی کارێ ئیک گیان و هه‌مان گیانه، ئەوی ل دویڤ
 حەزا خو وان ل سەر هەر ئیکی ب تابه‌تی لیکه‌هه‌ ده‌کته.

ئیک له‌ش و گه‌له‌ك ئەندام

12 کا چه‌وا له‌ش ئیکه و گه‌له‌ك ئەندام هه‌نه، هه‌روه‌سا
 سه‌ره‌رای کو ئەندامین له‌شی گه‌له‌کن، لی ئەو هەمی ئیک له‌شن،
 مه‌سیح ژ یی وه‌سایه. 13 v چنکو ئەم هەمی ب گیانه‌کی هاتینه
 تافیرکرن، دا ببینه له‌شه‌ک، چ جو‌هی بین یان یونانی، به‌نی بین
 یان ئازاد، ئەم هەمی ژ هه‌مان گیان داینه ڤه‌خوارنی.

^s 2:12 سه‌نه‌مه‌ریس

^t 7:12 ئانکو دیاربوونا گیانی پیروژ ب ریکا به‌ره‌یین روحانی

^u 10:12 وه‌رگێرانا زمانان مه‌به‌ست پی شیانا ئاخفتن یان وه‌رگێرانی ژ زمانه‌کی کو مرۆڤ ب ریکین سرۆشتی فیری وی زمانی نه‌بوویه، لی خودی وی شیانی
 دده‌تی. بنیره کارین هنارتیان 2:1-11

^v 12:4-12 رۆما 8-4

^w 12:28 ئەڤه‌سه‌س 4:11-12

زارۆكينيى بهردا. ¹² ئەقجا نوكه د خۇديكى را، ئەم شېلى دىنين، لى وى دەمى ئەم دى روى ب روى بينين. نوكه زانينا من نه يا كامله، لى وى دەمى ئەم دى ب كاملى نياسم، ههروهكو ئەز ب كاملى هاتيمه نياسين.

¹³ ئەقجا ئەف هه سېيه دىنين: باوهرى، هېقى و حەزۆيكرن و يا ژ هەميان مەزنتەر حەزۆيكرنه.

بەهرهيا پەيام راگهاندنى و ئاخفتنى ب زمانين دى

14 ¹ ب دويش حەزۆيكرنى بكهفن و مەرەقدارين بەهرهين روحانى بن، ب تايهتى ژى هوين پەياما خودى رابگههينن. ² ئەوى ب زمانهكى دى دئاخفيت، ئەو بۆ مروقان ناخفيت، لى بۆ خودى، چنكو كەس تيناگههيت، لى ئەو ب هيزا گيانى تشتين نهينى دىيژيت. ³ لى ئەوى پەيامى رادگههينيت، ئەو بۆ مروقان دئاخفيت، بۆ ئاكرن و هاندان و ئارامكرنا دلئ وان. ⁴ ئەوى ب زمانهكى دى دئاخفيت، ئەو خۇ ئافا دكهت. لى ئەوى پەيامى رادگههينيت، ئەو كەنيسهين ئافا دكهت. ⁵ ئەز حەز دكهم هوين هەمى ب زمانين دى بئاخفن، لى ئەز هېشتا پتر حەز دكهم كو هوين پەياما خودى رابگههينن. ئەوى پەيامى رادگههينيت ژ وى مەزنتره يى ب زمانين دى دئاخفيت، ژبلى كو ئەگەر ئەو وەرگيرانى بكهت دا كەنيسه ئافا بيبت.

⁶ ئەقجا گەلى برا، ئەگەر ئەز بهيمه نك ههوه و ب زمانين دى بئاخقم، دى چ مفای ل ههوه كهه، ئەگەر ئەز ب سروش²، يان ب زانين، يان ب پەيام راگهاندن، يان ژى ب فيركنهكى بۆ ههوه نهئاخفتم؟ ⁷ ئەگەر تشتين نه زيندى بين دەنگى دەرديخن، وهكو بلوورى يان ژى قيسارهين، نۆتهين موزىكى بين ژ ئيك جودا نهدهن، چهوا بهيته زانين ئەوا كو دهيته ژهين چ ئاوازه؟ ⁸ ئەگەر بوريزان³ ژى دەنگهكى نهزەلال دەرئىخيت، كى دى بۆ شەرى خۇ ئاماده كهت؟ ⁹ هوين ژى وەسا، ئەگەر هوين ب ئەزمانى خۇ گۆتتهكى بيژن كو نههيته تېگههشتن، خەلك دى چهوا زانن هوين چ دىيژن؟ ههروهكو هوين بۆ باى دئاخفن! ¹⁰ بيگومان

هەمى زمانين دى وەرديگيرن؟ ³¹ ئەقجا مەرەقدارين بەهرهين مەزنتەر بن.
نوکه ئەز ژى دى ریکهکا گەلەك باشتر ژ هەميان نيشا ههوه دەم.

هېژتارين ریک حەزۆيكرنه

13 ¹ ئەگەر ئەز ب زمانين مروث و فرېشتهيان بئاخقم، لى من حەزۆيكرن نهيبت، ئەو ئەز وهكو وى سېلا سفرى لى هاتم، ئەوا ب قوتانى تنگه تنگى دكهت يان ژى زهنگلهكى زنگه زنگى دكهت. ² ئەگەر من پېغەمبەراتى ههيبت و هەمى نهينيان و هەمى زانينى بزائم و ئەگەر من باوهربهكا تەمام ههيبت، كو چىايان پى فەگوهپزم، لى من حەزۆيكرن نهيبت، ئەو ئەز چ نينم. ³ ئەگەر ئەز هەمى مالى خۇ ل سەر بەلەنگازان بەلاقه بكهه و لەشى خۇ بۆ سۆتنى دانم، لى من حەزۆيكرن نهيبت، ئەفە من چ قازانج نهكر.

⁴ حەزۆيكرن بيهينى فرهه دكهت و دلى نازك دكهت.
حەزۆيكرن چاڤپېرانهوونى ناكهت، شانازى ب خۇ نابهت، دىنى بلند ناكهت، ⁵ كرېتىي ناكهت، بزاقى بۆ بهرژهوهنديا خۇ ناكهت، زوى تۆره نابيت، شاشيبن كەسپن دى دلى خۇ دا هەلناگریت، ⁶ ل سەر خرابيى دلخۆش نابيت، لى ل سەر راستيى دلخۆش ديبت، ⁷ خۇ ل بەر هەمى تشتان دگریت، باوه ژ هەمى تشتان دكهت، دەربارەى هەمى تشتان دەست ژ هيقىي بەرنادهت، بيهنا خۇ ل سەر هەمى تشتان فرهه دكهت.

⁸ حەزۆيكرن چ جارن ب دويماهى ناهيت. لى بەهرهيا پەيام راگهاندنى دى ژ كار كهفیت، بەهرهيا ئاخفتنى ب زمانين دى دى ب دويماهى هيت و بەهرهيا زانينى دى ژ كار كهفیت، ⁹ چنكو زانينا مه نه يا كامله و پەيام راگهاندنا مه ژى نه يا كامله. ¹⁰ لى دەمى تشتى كامل بهيت، ئەوى نهكامل دى ژ كار كهفیت. ¹¹ دەمى ئەز زارۆك بووم، ئەز وهكو زارۆكان دئاخفتم، من وهكو زارۆكان هزر دكر، ئەز وهكو زارۆكان د تشتان دگههشتم. دەمى ئەز بوويمه زەلام، من دەست ژ تشتين

¹³:1 1: ئەفە ههردوو ئاميرين موزىكىنه ژ سفرى دهينه چيكرن و دەنگهكى مەزن دەرديخن.

²:13 مەتتا 20:17؛ 21:21

³:14 6: سروش ئانكو وحى

⁴:14 8: بوريزان ب عەرهى دىيژن «بوق».

نه باوهردارهك يان ژى ئيكي فېرنه بووي بهيته ژور، دى ژ لايي همميان شه هيته پاشقه برن و دادكرن،²⁵ نه پيئين دلي وي دى تاشكرا بن، شه فجا دى خو دهف و دهف هافيته ئهردى و خودى پهرسييت و دانپيدانى كهت كو ب راستى خودى د ناف ههوه دايه.

په رستنا ريكويپك د كه نيسه يي دا

²⁶ شه فجا گه لي برا، د فطيت چهوا بيت؟ ده مي هوين كوم دبن، هه ر ئيكي سرووده كا هه ي، يان فيركر نه كا هه ي، يان سروشه كا^d هه ي، يان زمانه كي دى يي هه ي، يان وه رگيرانه كا هه ي. بلا هه مي تشت بو ئا فاكرنى بن.²⁷ شه گه ر هندهك كه س ب زمانه كي دى بئاخفن، بلا ژ دوو يان ژى ب زيده يي سي كه سان پتر نه بن، ئيك ل دويف ئيكي بئاخفيت، كه سهك ژى وه رگيريت.²⁸ لى شه گه ر كه سهك نه بيت ئاخفتنا وان وه رگيريت، بلا شه د كومبوونا كه نيسه يي دا بي دهنك بمينن، بلا شه د دلي خو دا و بو خودى بئاخفن.²⁹ بلا دوو يان سي پيغه مبه ر بئاخفن، يين دى ژى گوتنين وان به له لسه نكينن.³⁰ لى شه گه ر بو ئيكي دى يي روينشتى سروشهك هات، بلا يي ئيكي بيدهنگ بيت.³¹ چنكو هوين هه مي ژى دشين په يامى رابگه هينن، ئيك ل دويف ئيكي، دا هه مي فير بن و بهينه هاندان.³² گيانى پيغه مبه ران^e ل ژير ده ستى پيغه مبه رانه،³³ چنكو خودى نه خودايى ئالوزييه، لى يي ئاراميينه.

وه كو د هه مي كه نيسه يين پيروزكريان دا،³⁴ بلا ژن د كومبوونان دا بيدهنگ بمينن، چنكو بو وان ده ستوربا ئاخفتنى نينه، لى وه كو ده ستور ژى دبنييت، بلا ملكه چ بن.³⁵ شه گه ر هه ز بكه ن تشته كي فير بن، بلا ل مال پرسيارى ژ ميروى خو بكه ن، چنكو د كومبونى دا ئاخفتن ژ بو ژنى شهرمه.³⁶ ما په يقا خودى ژ نك هه وه ده ركه فتيه؟ ما په يقا خودى گه هشتيه هه وه ب تنى؟³⁷ شه گه ر ئيك هه ز بكه ت كو شه پيغه مبه ره يان ژى مروقه كي روحانيه، بلا بزانيت كو شه تشتى

گه لهك زمانين جوړاو جوړ ل جيهانى هه نه، چ ژ وان ژى د بي رامان نينن.¹¹ شه فجا شه گه ر شه ز د زمانه كي نه گه هم، شه ز دى بو يي دئاخفيت وه كو كه سه كي بياني بم، يي دئاخفيت ژى دى بو من وه كو كه سه كي بياني بيت.¹² ههروه سا هوين ژى، ماده م هه وه مه ره قا به هره يين روحانى هه يه، بزاقى بكه ن دا د ناف وان به هره يان دا بو ئا فاكرا كه نيسه يي هيشتا پتر پيشبكه فن.

¹³ له وما شه وى ب زمانه كي دى دئاخفيت، بلا ژ خودى بخوازييت كو بشييت وه رگيريت.¹⁴ چنكو شه گه ر شه ز ب زمانه كي دى دى نقيزى بكه م، گيانى من نقيزى دكه ت، لى زينى من چ مفاى ژى ناكه ت.¹⁵ شه فجا شه ز چ بكه م؟ شه ز دى ب گيانى خو نقيزى كه م و ب زينى خو ژى دى نقيزى كه م. شه ز دى ب گيانى خو سروودان بيژم و ب زينى خو ژى دى سروودان بيژم.¹⁶ چنكو شه گه ر تو ب گيانى خو سوپاسيا خودى بكه ي، شه وى فېرنه بووي، ژ بهر كو نزانيت تو چ دبنيي، دى چهوا بو سوپاسيكرنا ته بنييت «تامين»؟¹⁷ به لكو تو باش سوپاسيى دكه ي، لى يي دى ناهيته ئا فاكرا ن.¹⁸ شه ز سوپاسيا خودى دكه م، كو شه ز هه وه همميان پتر ب زمانين دى دئاخقم.¹⁹ لى د كه نيسه يي دا، شه ز دبينم باشته ر پينج په يقين جهى تيگه هشتنى^b بيژم، دا يين دى ژى فير بكه م، نه كو ده هه زار په يقان ب زمانه كي دى بيژم.

²⁰ گه لي برا، د هزر كرنى دا وه كو زاروكان نه بن. د خرابيى دا وه كو زاروكان بن، لى د هزر كرنى دا د پيگه هشتنى بن.²¹ د ده ستورى دا هاتيه نفيسين: «خودان دبنييت:

شه ز دى ب يين ب زمانين دى دئاخفن

و ب ده قى بيانيان بو قى گه لي ئاخقم،

سه ره راي هندى شه هه ر گوهداريا من ناكه ن.^c»

²² هوسا زمانين دى نيشانه، نه بو باوهرداران، لى بو نه باوهرداران. راگه هاندنا په ياما خودى ژى نه بو نه باوهرداران، لى بو باوهرداران نيشانه.²³ شه فجا شه گه ر هه مي كه نيسه پيگه كوم بيت و هه مي ب زمانين دى بئاخفن و كه سين فېرنه بووي يان ژى يين نه باوهردار ب ژور بكه فن، ما شه ناييژن كو هوين يين دين بووين؟²⁴ لى شه گه ر هه مي په يامى رابگه هينن و

^b 19:14 ب يونانى دهق و دهق دبنييت: «پينج په يقان ب زينى خو بيژم»

^c 21:14 ئيشايا 12-11:28

^d 26:14 سروش تانكو وحى

^e 32:14 مبه مست پين شه به رهنه يين پيغه مبه ر ب ريكا گيانى پيروز وه ر دگرن

کر. لی نه من کار دکر، بهلکو که ره ما خودی، ئەوا ل گهل من.
 11 ئەقجا چ ئەز بم یان ئەو، ئەم هؤسا رادگههینین و ههوه ژى
 هؤسا باوهر کره.

رابوونا مریان

12 مادهم ئەم هه می رادگههینین کو مهسیح ژ ناه مریان
 رابوویه، چهوا هندهک ژ ههوه دبیزن: «رابوونا مریان نینه»!
 13 ئەگەر رابوونا مریان نهیبت، مهسیح ژى نههاتیه راکرن.
 14 ئەقجا ئەگەر مهسیح رانهبوویه، هنگی راکههاندنا مه یا ژ
 قهستایه و باوهریا ههوه ژى یا ژ قهستایه. 15 ئەم ژى دى د
 دهرهقا خودی دا دهرکهفین شاهدین درهوین، چنکو مه بو
 خودی شاهدهی دا کو وی مهسیح ژ ناه مریان راکر، لی
 ئەگەر ب راستی مری ناهینه راکرن، هنگی وی ئەو رانهکره.
 16 چنکو ئەگەر مری رانابن، مهسیح ژى رانهبوویه. 17 ئەگەر
 مهسیح رانهبیبت، باوهریا ههوه یا بی مفایه، هوبن هیشتا بین د
 ناه گونههین خو دا. 18 وی ده می، ئەوین ل سهر باوهری ب
 مهسیحی نقشستین^o ژى بین ژناقچووین. 19 ئەگەر هیثیا مه ب
 مهسیحی ب تنی بو قی ژیانى بیت، هنگی ئەم ژ هه می مروقان
 په ریشانترین.

20 لی راستی ئەوه کو مهسیح ژ ناه مریان رابوویه و ئەو
 خیقهبی P نقشتیانه. 21 مادهم مرن ب ریکا مروقه کی هاتیه،
 رابوونا مریان ژى ب ریکا مروقه کی هات. 22 کا چهوا هه میین ژ
 ئاده می بووین دمرن، هؤسا هه میین ژ مهسیحی بووین دى هینه
 قهژاندن. 23 لی ههر کهس ب دؤرا خو: ل بهراهی مهسیح کو

من بو ههوه نفیسی فهرمانا خودانیه. 38 لی یی قی تشتی ب
 پشت گو هه قه بهافیتیت، دى ب پشت گو هه قه هیتته هافیتین.
 39 ژ بهر قی چهندى گه لی برا، بلا بو ههوه مهرهق بیت کو
 په یاما خودی رابگههینن و ریکى ل ئاخفتنکرنى ب زمانین دى
 نهگرن. 40 لی بلا ههر تشت ل جهی خو و ب ریکویکی بیت.

رابوونا مهسیحی

15 نوکه ئەز دى وی مزگینی ئینمه بیرا ههوه، گه لی
 برا، ئەوا من دایه ههوه و ههوه ژى قه بیل کری و خو
 پیقه گری دای. 2 هوبن ب وی قورتال دبن ژى، ئەگەر هوبن وی
 په یامى یا من بو ههوه راکههاندی قاییم بگرن. ژبلی ئەگەر ههوه
 ژ قهستا باوهری ئینابیت^f. 3 چنکو من بهری ههر تشتیه کی ئەو
 بو ههوه راکههاند یا من ژى وهرگرتی: کو مهسیح ژ پیخه مهت
 گونههین مه مر، ل گور نفیسارین پیروژ،^g ئەو هاته قهشارتن و
 ل روژا سیی رابوو، ل گور نفیسارین پیروژ،^h بو په ترۆسىⁱ،
 پاشی بو ههر دوازده دیار بوو. 6 پشتی هنگی بو پتر ژ پینج
 سه د برابان^k ب جارەکی دیار بوو، پرایا وان تا نوکه بین ماین،
 لی هندهک بین نقشستین^l، 7 پاشی بو یه عقوبی دیار بوو و پشتی
 هنگی بو هه می هنارتیان، 8 ل دویمایا هه میان بو من ژى دیار
 بوو، ههروه کو ئەز ژ دایکبوویه کی نه د ده می خو دا بم،^m
 9 چنکو ئەز کیتمترین هنارتیمه، نه هه ژیمه وه کو هنارتی بهیمه
 بناقکرن، چنکو من که نیسه یا خودی ته په سه ر کربوو. 10 لی
 ئەز چ بم، ئەز ب که ره ما خودی ئەوم و که ره ما وی یا بو من
 هاتیه دان یا ژ قهستا نه بوو، بهلکو من ژ وان هه میان پتر کار

^f15:2 ئانکو ئەگەر ئەو تشتی ههوه باوهری پی ئینای، تشتیه کی راست نهیبت

^g3:15 ئیشایا 5:12-5

^h4:15 زه بوور 8:16-10

ⁱ5:15 ب یونانی دبیزیت «کیفاس»

^j5:15 لوقا 24:34-36؛ مهتتا 16:17-17؛ مهرقوس 16:14؛ یوحنا 20:19

^k6:15 مه بهست پی خویشک و برابین باوهردار.

^l6:15 ئانکو بین مریان

^m8:15 کارین هنارتیان 9:3-3

ⁿ9:15 کارین هنارتیان 8:3

^o18:15 ئانکو مریان

^p20:15 ل فه ره ههنگوکی بنیره.

خېڅه، پاشی د دهمنی هاتنا وی دا، ټه وین کو یین مهسپینه. 24 پستی هنگی دویماهی دی هیټ، دهمنی مهسپح پاشایه تیټی ددهته دهستی خودایټی باب، پستی کو ههمی سهروهی و دهستهلات و هیزان ژ ناف دبهت. 25 چنکو دقیت مهسپح دهستهلات تداریی بکهت، تا ټه ههمی دوژمنین خو بکهته دبن پیین خو ټه. 26 دوژمنی دویماهیټی یی کو دهیته ژناقبرن، مرنه. 27 چنکو خودی «ههمی تشت دانانه د بن پیین وی ټه»، ههروه کو د نفیساران دا هاتی. لی دهمنی دپیټ «ههمی تشت» ملکهچی وی کرن، یا ئاشکرایه کو ژ خودی ب خو ناگریټ، ټهوی ههمی تشت ملکهچی مهسپحی کرن. 28 دهمنی ههمی تشت ملکهچی وی هاتنه کرن، هنگی کو ب خو ژ دی ملکهچی وی بیت، یی ههمی تشت ملکهچی وی کرن، داکو خودی ههمی تشت بیت د ههه تشتکی دا.

29 ټه گهر نه، ټه وین ژ پیخه ممت مریان دهینه تافیر کرن، دی چ کهن؟ ټه گهر مری ب ټیکجاری رانابن، ټه ټجا ټه بوچی ژ پیخه ممت وان دهینه تافیر کرن؟ 30 و بوچی ټه ههردم خو دټیخینه د ممترسیټ دا؟ 31 ټه ب وی شانازیټ سویند دخوم، یا من ب ههوه هه ل نک مهسپح عیسیټ خودانی مه، گهلی برا، ټه هه روژ دمرم. 32 ټه گهر ل ټه فسهوسی من شه ل گهل هنده کان کر بیت، ټه وین مرؤف دشیت بیټیته وان گیانه وه رپن درنده، چ مفای دگه هیټیته من؟ ټه گهر مری رانابن، ټه ټجا «دا بخوین و ټه خوین، چنکو ټه سوبه هی دی مرین.» 33 نه هیټه خاپاندن: «هه قالینیا خراب رهوشتی جوان پویچ دکهت.» 34 وهرنه سهه هشی خو یی دروست و ټیدی گونه هی نه کهن، چنکو دهر باره ی خودی هنده ک ژ ههوه د نه زانن. ټه ز ټی دپیټم دا هوین شهرم ژ خو بکهن.

لهشی ژ مرنی رابوی

35 لی دبیت ټیک بیټیټ: «مری چهوا رادبن؟ لهشی وان دی یی چهوا بیت؟» 36 هه ی نه زان! ټه تشتی ټو دچینی شین نابیت

ټاکو نه مریت. 37 تشتی ټو دچینی، ټو وی لهشی ناچینی یی کو دی پاشی بیټی، لی دندکه کا روبته، دبیت ژ گهنمی بیت یان ژی ژ دانه کی دی بیت. 38 لی خودی ههروه کو وی قیای له شه کی ددهتی و ههه دندکه کی له شه کی تایبهت ددهتی. 39 ههمی گوشت نه وه کو ټیکه: مرؤقان گوشته کی جودا، گیانه وه ران گوشته کی جودا، بالنده یان گوشته کی جودا و ماسیان گوشته کی جودا ههیه. 40 لهشی ل ټه سمانی هه نه و لهشی ل ټه ردی ژی هه نه، لی رهونه قیا لهشی ل ټه سمانی یا جودایه و رهونه قیا یی ل ټه ردی ژی یا جودایه. 41 روژی رهونه قه کا جودا، هه یی رهونه قه کا جودا و ستیران ژی رهونه قه کا جودا ههیه. د رهونه قی دا ستیر ژی ژ ستیری یا جودایه. 42 رابونا مریان ژی یا وه سایه. ټه لهشی دهیته چاندن رزی دبیت، ټه وی دهیته راکرن رزی نابیت. 43 دهمنی دهیته چاندن یی کرټه و دهمنی دهیته راکرن یی رهونه قه. دهمنی دهیته چاندن یی لاوازه و دهمنی دهیته راکرن یی هیزاره. 44 له شه کی سرؤشتی دهیته چاندن، له شه کی روحانی دهیته راکرن. کا چهوا لهشی سرؤشتی ههیه، وه سا ژی لهشی روحانی ههیه. 45 هوسا ژی یا هاتیته نفیسین: «مرؤقی ټیک، ټادم، بو هه بویه کی ژیاندار.» 46 لی ټادمی دویماهیټی بو گیانه کی ژیاندهر. 46 لی یی روحانی نه یی ټیکیه، به لکو یی سرؤشتی یی ټیکیه و پاشی یی روحانی. 47 مرؤقی ټیک ژ ټه ردی بو، ژ ئاخی هاتبوو چیکرن. مرؤقی دووی ژ ټه سمانی. 48 یی ژ ئاخی یی چهوا بیت، ټه وین ژ ئاخی ژی د وه سانه، یی ټه سمانی یی چهوا بیت، ټه وین ټه سمانی ژی د وه سانه. 49 کا چهوا وینه یی مرؤقی ژ ئاخی ل بهر مه بو، وینه یی مرؤقی ټه سمانی ژی دی ل بهر مه بیت.

50 ټه ز ټی دپیټم، گهلی برا: خوین و گوشت نه شین ببه میراتگریټ پاشایه تیا خودی، نه ژی یی درزیت دبیته میراتگریټ یی نارزیت. 51 ټه ټه ټه ز بو ههوه نه پیټه کی دپیټم: ټه ههمی

1:110 25:15⁹ زه بوور

6:8 27:15⁹ زه بوور

12:56؛ 13:22 32:15⁸ ئیشایا

33:15¹ ټه ټه گوتنه کا نفیسکاره کی یونانیه ناټی وی «مه نانه ره»، د سه دسالیټا چواری دا بهری زاینی ژبایه.

7:2 45:15⁴ ده ستیټی کرن

نەخشەيى سەرەدانين پاولوسى بۇ كورنتوسيان دەمى ئەز د مەقدونىيى را دەرياز بىم، ئەز دى ھىمە نك ھەو، چنكو ئەز دى د مەقدونىيى را دەرياز بىم. ⁶ بەلكو ئەز ل نك ھەو بەمىنم يان زىستانى ژى ل نك ھەو دەرياز بىم، دا من ب رى بئىخنە ھەر جەھەكى كو ئەز بچمى. ⁷ من نەقىت نوکە سەرىپ ھەو بەمىنم، ئەز ھىقى دكەم دەمەكى درىژتر ل نك ھەو بەمىنم، ئەگەر خودان دەستورىيى بەدەت. ⁸ لى تا جەژنا رۆژا پىنجىيى ^a ئەز دى ل ئەفەسوسى مېنم. ⁹ چنكو دەرگەھەكى فرەھ بۇ كارەكى ب بەرھەم بۇ من فەبووئە و گەلەك بەرھەنگار ژى يىن ھەين.

¹⁰ ئەگەر تىموتائوس ھات، وە بىكەن كو ئەو ل نك ھەو يى بى ترس بىت، چنكو ئەو ژى وەكو من كارى خودانى دكەت. ¹¹ ئەشجا بلا كەس سىكاتىيى پى نەكەت، لى ب سىلامەتى ب رى بئىخنە دا بەھتە نك من، چنكو ئەز ل گەل برايان چاقەرىيى وىمە.

¹² سەبارەت براىيى مە ئەپولوسى ژى، من گەلەك داخواز ژى كر كو ل گەل برايان بەھتە نك ھەو، لى ئەو ب ئىكجارى رازى نەبوو نوکە بەھتە. ئەو دى ھىت، دەمى وى دەرفەت ھەبىت.

راسپاردە و سلاڤين دويماييى

¹³ بەمىنە ھىيار، د باوهرىيى دا د خۇراگر بن، د مىر بن و د ھىزدار بن. ¹⁴ بلا ھەمى كرىارىن ھەو ب ھەزژىكرنى بەھتە كرن.

¹⁵ ھوين دزانن كو مالا سىتيفاناسى خىقەيى ھەرىما ئەخايىيىبە^b، ئەوان خۇ بۇ خزمەتكرا پىرۆزكرىان تەرخان كرىبە، ئەشجا ئەز داخوازى ژ ھەو دەكەم، گەلى برا، ¹⁶ كو ھوين ملکہچى كەسىن وەسا بن و ھەر ئىكى د قى كارى دا

نانقىن^v، لى ئەم ھەمى دى^w ⁵² د نىكەكى دا، د ناڤەرا چاف و برىان دا، ل گەل دەنگى بورىزانا دويماييى ھىنە گوھورىن. چنكو بورىزان دى ھىتە لىدان و مرى كو ئىدى تووشى رىبوونى نابن دى ھىنە راكرن و ئەم دى ھىنە گوھورىن. ⁵³ چنكو دقىت ئەقى درزىت رىنەبوونى ل بەر خۇ بىكەت و ئەقى دمرىت نەمىيى ل بەر خۇ بىكەت. ⁵⁴ دەمى ئەقى درزىت رىنەبوونى و ئەقى دمرىت نەمىيى ل بەر خۇ بىكەت، ھنگى ئەف گوتنا نقىسارى دى ب جە ھىت:

«مرن د سەركەفتنى دا ھاتىە داغورىان.»^x

⁵⁵ «ھەى مرن، كانى سەركەفتنا تە؟»

ھەى مرن، كانى پىشەدانا تە؟^y

⁵⁶ پىشەدانا مرنى گونەھە، ھىزا گونەھى ژى دەستورە. ⁵⁷ لى سوپاس بۇ خودى، ئەو ب رىكا خودانى مە عىسايى مەسىح سەركەفتنى ددەتە مە.

⁵⁸ ژ بەر قى چەندى، ھەى براىين من يىن خۇشتقى، د قاىيم بن، د نەلف بن، د كارى خودانى دا ھەردەم د پىر بزاڤ بن، چنكو ھوين دزانن رەنجا ھەو بۇ خودانى يا ژ قەستا نىنە.

ھارىكارى بۇ باوهرارىن ل ئورشەلىمى

16 ¹ نوکە ژى دەربارەى كۆمكرنا ھارىكارىيى بۇ پىرۆزكرىان، كا من چەوا كەنىسەيىن گالاتىا

راسپاردن، ھوين ژى وە بىكەن. ² ل رۆژا ئىكى ژ ھەر ھەفتىەكى^z، بلا ھەر ئىك ژ ھەو ل دوىف داھاتى خۇ تىشتەكى دانىتە لايەكى، نەكو دەمى ئەز بەھتە نك ھەو ژ نوى كۆم كەن. ³ دەمى ئەز بەھتە، دى ئەو كەسىن ھوين پەسەند دكەن، ل گەل نامەيان ھىنەم، دا ھارىكارىا ھەو بگەھىنە ئورشەلىمى. ⁴ ئەگەر يا گونجاي بىت كو ئەز ژى بچم، ئەفە ئەو دى ل گەل من ھىن.

^v 51:15 ئانكو: نامرىن

^w 51:15 1 سالونىكى 4:14-17

^x 54:25 ئىشاي 8:

^y 55:15 ھوشىيەع 13:14

^z 2:16 ئانكو رۆژا ئىكشەمىي

^a 8:16 جەنەكا جوھىانە. ل فەرھەنگۆكى بىنەرە: رۆژا پىنجىيى

^b 15:16 ئانكو باوهرارىن پىشەين يىن ھەرىما ئەخايىيىنە.

سلاڤان ل ههوه دكهن. ب ماچهكا پيروژ ژ لايي من فه سلاڤان ل
تيكودوو بكهن.

²¹ ئەز، پاولوس، قى سلاڤى ب دهستى خو دنقيسم. ²² ئەگەر
ئيك ههز ژ خودانى نهكهت، نفرين ل وى بن. ماراناتا!

²³ كه ره ما خودان عيساي ل سهر ههوه بيت. ²⁴ ههز ژيكرنا من،
ژ دهوله تسهرى مهسيح عيساي، ل گهل ههوه ههميان بيت.
ئامين.

پشكداريى دكهت و تپدا دوهستيتت. ¹⁷ ئەز ب هاتنا ستيفاناس،
فورتوناتوس و ئاخايكوسى دلخوش بووم، چنكو وان جهى ههوه
يى قالا تزي كر. ¹⁸ ئەوان گيانى من گهش كر و يى ههوه ژى،
ئهفجا ريزى ل بين هوسا بگرن.

¹⁹ كه نيسهيين ههريما ئاسيايى سلاڤان ل ههوه دكهن. ههروهسا
ئهكيلا و پرسكيلا ل گهل كه نيسهيا د مالا وان دا كوم دببت،
ب ناڤى خودانى گهلهك سلاڤان ل ههوه دكهن. ²⁰ ههمى برا

نامه‌یا پاولۆسی یا دووی بۆ که‌نیسه‌یا ل کورنتۆسی

پیشگوتن

پاولۆسی هنارتی پینج تا شه‌ش سالان پشتی سه‌ره‌دانا خۆ یا ئیککی، جاره‌کا دی چوو سه‌ره‌دانا کورنتۆسی و سی هه‌یفان ل ویری ما (کارین هنارتیان 20:2-3)، پشتی هنگی پاولۆس ده‌ریازی مه‌قدۆنیایی بوو و تیتۆس دیت (2 کورنتۆس 7:5-16). به‌ری ئەو قی نامه‌یی بنقیسیت، د ناقبه‌را وی و هنده‌ک ژ ئەندامین که‌نیسه‌یا کورنتۆسی دا کیشه‌هه‌بوو، ئەو ئەندام ل دژی وی رابوون، هه‌روه‌کو ژ نامه‌یی ژی ده‌یته‌ زانین. ده‌می پاولۆسی به‌یستی کو هنده‌ک ژ وان یی ل خۆ زفرین، وی ئەف نامه‌یه‌ بۆ که‌نیسه‌یی هنارت.

ئەف نامه‌یه‌ پشتی نژیکی سآله‌کی ژ نامه‌یا پاولۆسی یا ئیککی بۆ کورنتۆسیان هاتیه‌ نفیسین. د قی نامه‌یی دا هه‌ست و سۆزین دلّی پاولۆسی هنارتی دیار دبن. د قی نامه‌یی ژی دا، وه‌کو نامه‌یا وی یا ئیککی بۆ که‌نیسه‌یا ل کورنتۆسی، ئەو ل سه‌ر پرسیا رابوونا ژ ناف مریان رادوه‌ستیت و وان هاندده‌ت کو هاریکاریا باوه‌ردارین به‌له‌نگاز یین ل ئورشه‌لیمی بکه‌ن. هه‌ر د قی نامه‌یی دا ئەو ته‌نگافی و نه‌خۆشی ژی ده‌ینه‌ به‌حس کرن یین پاولۆسی هنارتی د ده‌می مزگینیدانی دا کیشاین. هه‌روه‌سا د قی نامه‌یی دا، رویی راست یی وان که‌سان ده‌یته‌ دیار کرن، ئەوین خۆ وه‌کو هنارتی دده‌نه‌ نیاسین، لی دژایه‌تیا مزگینی دکه‌ن. پاولۆس دسه‌لمینیت کو هنارتیاتی وی ژ خودییه‌.

ناقه‌رۆکا نامه‌یی:

1. سلاڤ و هاندان 1:1-11

2. په‌یوه‌ندیا پاولۆسی ل گه‌ل باوه‌ردارین کورنتۆسی 1:12 تا کو 7:16

3. هاریکاریکنا باوه‌ردارین په‌هودیایی 8:1 تا کو 9:15

4. پاولۆس به‌ره‌فانیی ژ هنارتیبوونا خۆ دکه‌ت 10:1 تا کو 13:10

5. خاترخواستن 13:11-14

د ته‌نگافیان دا خودی مه‌ هاندده‌ت

سلاڤ

³ مه‌زناهی بۆ خودی، بابی خودانی مه‌ عیسیایی مه‌سیح، بابی دلۆقانیی و خودایی هه‌می هاندانی، ⁴ ئەوی مه‌ د هه‌می ته‌نگافیین مه‌ دا هاندده‌ت، دا بشیین ب وی هاندانی یا ئەم ب خۆ ژ لایی خودی فه‌ پێ ده‌ینه‌ هاندان، وان که‌سان هاندیدین یین د هه‌ر ته‌نگافییه‌کی دا. ⁵ چنکو کا چه‌وا ئازارین مه‌سیحی د ژیا نا مه‌ دا د سه‌ر دا درژن، هۆسا هاندانا مه‌ ژی ب ریکا مه‌سیحی د سه‌ر دا درژیت. ⁶ ئەگه‌ر ئەم توشی ته‌نگافیان دبیین، ئەو بۆ هاندان و قورتالبوونا هه‌وه‌یه. ئەگه‌ر ئەم ده‌ینه‌ هاندان، ئەو بۆ هاندانا هه‌وه‌یه، ئەوا شیانی دده‌ته‌ هه‌وه‌ کو خۆ ل به‌ر وان

1 ¹ ژ من، پاولۆس، هنارتیی مه‌سیح عیسیای ب هه‌زا خودی، ژ برایی مه‌ تیمۆتاوسی ژی، بۆ که‌نیسه‌یا خودی ل کورنتۆسی و بۆ هه‌می پیروژکریین ل سه‌رانسه‌ری ئەخایایی: ² که‌ره‌م و ئاشتی ژ بابی مه‌ خودی و ژ خودان عیسیایی مه‌سیح ل سه‌ر هه‌وه‌ بن.

ل دویف هزرا مروڤکانی ددهم، کو ئاخفتنا من یا شهف و روژان وهکو ئیک نه بیت، جار بیژم «بهلی، بهلی» و جار ژی بیژم «نه، نه»؟¹⁸ لئ خودایی دلسوز شاهده کو گوتنا مه بو ههوه «بهلی» و «نه» نه بوو.¹⁹ کورپی خودی، عیسیایی مهسیح، تهوی من و سیلاسی^f و تیموتاوسی د ناڤ ههوه دا دایه نیاسین، «بهلی» و «نه» نه بوو، لئ د ئیکبونو ل گهل وی دا ب تنی «بهلی» یا هه ی.²⁰ چنکو ب وی ههمی سوزین خودی «بهلی» نه، لهوما ئهم ب ریکا وی دبیزین «تامین» بو مه زناهییا خودی.²¹ خودییه یی مه ل گهل ههوه د ئیکبونو ل گهل مهسیحی دا موکم دکهت. وی ئهم زهیت کرین^g و موهر کرین و گیانی پیروژ وهکو دهستبوع کره د دلئی مه دا.

²³ ئهز خودی ل سهر خو دکهمه شاهد کو دلئی من ب ههوه شه بوو، لهوما ئهز نه هاتمه کورنتوسی.²⁴ مه بهستا من نه تهوه کو ئهم زالدهستی ل سهر باوه ریا ههوه بکهین، چنکو هوین د باوه ریی دا دموکمن، لئ ئهم ههڤکارین دلخوشیا ههوهینه.

2 لهوما من ژ لایی خو شه بریار دا، ئهز جاره کا دی نههیم ههوه خهمگین بکهیم.² چنکو ته گهر ئهز ههوه خهمگین بکهیم، ما کی ژیلی وی یی من خهمگین کری، دی من دلخوش کهت؟³ من ئهو تشت د نامهیا خو دا وهسا نقیسی، داکو دهمی ئهز بهیم، ژ وان خهمگین نه ب من کو پیدقیه من دلخوش بکهین. ئهز ژ ههوه ههمیان پشتراستم کو دلخوشیا من دلخوشیا ههوه ههمیانه.⁴ من بو ههوه ژ خهمه کا گران و دلتهنگی و ب گهلهک روئدکان نقیسی، نه کو دا هوین خهمگین بین، لئ دا هوین بزائن حهز ژیکرنا من بو ههوه چهندا زیدیهه.

لیبورین ل سه ریچکاری

⁵ لئ ته گهر ئیک بوویه ته گهری خهمگینی، تهوی نه ب تنی ئهز یی خهمگین کریم، لئ وی هوین ههمی تا رادهیه کی - دا من گهلهک نه گوتبیت - بین خهمگین کرین.⁶ تهو سزایی ژ لایی پرانی ههوه شه هاتیه دان، تیرا کهسه کی هوسا ههیه.⁷ ته قجا بهروفاژی قی چهندی، دقیت هوین ل وی ببورن و هانبدن، دا تهو ژ لایی

تازاران بگرن بین ئهم ژی دکیشین.⁷ ده رباره ی ههوه هیقییا مه یا موکمه، چنکو ئهم دزاین کا چهوا هوین پشکدارین تازارین مه نه، وهسا هوین پشکدارین هاندانا مه نه ژی.

⁸ مه نه قیت، گهلی برا، کو هوین ده رباره ی ته نگا قیین مه، تهوین ل هه ریما ئاسیایی ب سهری مه هاتین، د بی ئاگهه بن، باری مه زیده ژ شیانا مه گران بوو، تا ئهم ژ ژبانی ژی بی ئومید بووین.⁹ ب راستی، مه ههست کر کو حوکمی مرنی ل سهر مه یی هاتیه دان، لئ ئهف تشته چیبوو داکو ئهم پشکگرمین خو نه بین، لئ پشکگرمین خودی بین، تهوی مریان رادکه ته شه.¹⁰ تهوی ئهم ژ مرنه کا هنده دژوار رزگار کرین و دی مه رزگار کهت. مه هیقییا خو ب وی شه گری دایه کو تهو دی ب بهرده وامی مه رزگار کهت،¹¹ هوین ژی دشین ب نقیژین خو هاریکاریا مه بکهین، داکو ژ پیخه مهت وی که ره ما ب ریکا نقیژین گهله کان ل گهل مه هاتیه کرن، گهلهک کهس ژ بهر مه سوپاسیا خودی بکهین.

ته گهری گیروبوونا سهره دانا پاولوسی

¹² شانازیا مه شهیه: وژدانا مه شاهده یی ددهت کو رهفتارا مه د جیهانی دا، ب تایهت ده رباره ی ههوه، ب ساده یی و نیازپاکیه کا خودایی بوو، نه ب ئاقلمه ندیه کا مروڤکانی، لئ ب که ره ما خودی بوو.¹³⁻¹⁴ چنکو ئهم تشته کی دی بو ههوه نانقیسین، ژیلی وی یی هوین بخوین و تی بگهین. ئهز هیقیدارم ههروه کو هوین ب هنده کی د مه گه هشتین، هوین ب ته مامی تی بگهین کو ل روژا خودان عیسیای^d، ئهم شانازیا ههوهینه، ههروه کو هوین ژی شانازیا مه نه.

¹⁵ ته قجا ب قی پشتراستی نیازا من تهو بوو کو ل بهراهی بهیمه نک ههوه، دا ههوه دوو جارن که ره م وهرگرتبا.¹⁶ من دقیا د ریکا خو دا به رهف مه قودونیایی من سهره دانا ههوه کرنا، پاشی ده می ئهز ژ مه قودونیایی دزفریم ژی، هاتبامه نک ههوه و ههوه ئهز به رهف یه هودیایی ب ری ئیخستبام.¹⁷ ده می من تهف بریاره دای، ما من ب سکی وهرگرت؟ یان ژی ئهز بریارین خو

^d 14-13: ل فرههنگوکی بنیره: روژا خودانی

^e 16:1 کارین هنارتیان 21:19

^f 19:1 سیلاس ب یونانی نقیسیه «سیلوانوس» کو تهو ژی شینوازه کی ناڤی سیلاسیه.

^g 21:1 زهیتکرن هیمایه کو خودی مروڤ ههلبزات و گیانی پیروژ رشته سهر وی. ل فرههنگوکی بنیره: زهیتکرن

بؤ ههوه، يان ژ ههوه؟² نامهيا مه هوين، د دلې مه دا هاتيه
 نقيسين، ژ لايې ههمی مروشان قه دهيتته زانين و خواندن.
³ دپاره کو هوين نامهيهکا مهسيحينه، ئەوا ب دهستی مه هاتيه
 تامادهکرن، نه ب حبری، لی ب گیانی خودایی زیندی هاتيه
 نقيسين، نه ل سهر تهختهبهران، لی ل سهر تهختی دلې مروشان.⁴
⁴ ئەو پشتراستيا مه ب ریکا مهسيحي ل نک خودی هه می یا
 وهسايه،⁵ نهکو شيانين مه ب خو تیرا دکهن کو ئەم هزر بکهين
 تشتهکه ژ مه ب خو، لی ئەو شيان ل نک مه هه می ژ خودیيه.
⁶ ئەوی شيان دايه مه، دا تیرا هندی بکهين کو بيينه خزمهتکارين
 پهيمانا نوی، نه پهيمانا پیتی^k، لی پهيمانا گیانی پیرۆز. چنکو
 بيت دکوژيت، لی گیان ژبانې ددهت.
⁷ ئەقجا ئەگەر ئەو خزمهتا مرن ئينای، ئەوا ب پيتان ل سهر
 تهختهبهران هاتيه نکراندن، هند ب رهونق قه هاتبيت کو
 ئيسرائيلي نهشيان رک و رک بهری خو بدنه دي می موسای،
 ژ بهر رهونقيا دي می وی یا بهرهف نهمانې دچوو،⁸ ئیدی ما
 خزمهتا گیانی پیرۆز پتر یا ب رهونق ناييت؟⁹ چنکو ئەگەر
 ئەو خزمهتا مروشان گونهبهبار دکهت، یا ب رهونق بيت، ئەقجا
 خزمهتا بيگونههکرنې چهند جارکی زيدهتر دي یا ب رهونق
 بيت!¹⁰ تشتی کو يی ب رهونق بوو، ئیدی ب ههقبهركرن ل
 گهل تشتی گهلهك ژ وی ب رهونقتر، رهونقی نينه.¹¹ ئەگەر
 تشتی کو بهرهف نهمانې دچوو ب رهونق قه هاتبيت، ئەقجا
 چهند پتر تشتی دميينيت دي رهونق ههبيت!
¹² ئەقجا مادهم مه هيقيهکا هؤسا ههيه، ئەم ب ویرهکيهکا
 مهزن رهفترای دکهين،¹³ نه وهکو موسای، ئەوی پيچه هاقيتيه
 سهر دي می خو دا ئيسرائيلي بهری خو نهدهنه دويماهيا تشتی ب

خهما زيده قه نههيتته داعويران.⁸ لهوما ئەز هيقي ژ ههوه دکهم
 کو هوين ههزژيکونا خو بؤ وی پهسهند بکهنهقه.⁹ ئارمانجا من
 ژ نقيسينې ئەو بوو کو ئەز ههوه تاقی بکهم و بزائم کا هوين د
 ههمی تشتان دا گوهداريا من دکهن يان نه.¹⁰ ئەوی هوين د
 تشتهکی دا لی ببورن، ئەز ژی لی دبورم. ئەو تشتی ئەز لی
 بوريم - ئەگەر ئەز ل تشتهکی بوريم - ئەز ژ پيخههت ههوه ل
 بهرامبهر مهسيحي لی بوريم،¹¹ دا ئبليس کهيسي خو د مه را
 نهبينيت، چنکو ئەم ژ پيلانين وی د بي ئاگهه نينين.

سهركهفتن ب ريبا مهسيحي

¹² دهمی ئەز هاتيمه تروياسی دا مزگينيا مهسيحي رابگههينم،
 دهركهههك بؤ من ژ لايې خودانی قه هاته قه كرن،¹³ لی ژ بهر
 کو من برايی خو تيتوس نهديت، دلې من تهنا نهبوو. لهوما من
 خاترخواستن ژ وان كر و ئەز چومه مهقدونيايي.^h
¹⁴ لی سوپاس بؤ خودی، ئەوی ههردهم د نمايشا سهركهفتنا
 خو دا ب مهسيحي مه پيشفه دبهتⁱ، ب ریکا مه بيهنا خوش
 يا نياسينا خو ل ههمی جهان بهلاف دکهت.¹⁵ چنکو ئەم بيهنا
 مهسيحي يا خوشين بؤ خودی، د ناف وان دا بين قورتال دبن و
 د ناف وان دا بين ويران دبن.¹⁶ بؤ بين ويران دبن، ئەم بيهنا
 مرنينيه، کو وان بهرهف مرنې قه دبهت و بؤ بين قورتال دبن
 ژی، بيهنا ژبانينيه، کو وان بهرهف ژبانې قه دبهت. ما شيانين
 کی تیرا فان تشتان ههنه؟¹⁷ ئەم وهکو گهلهك كهسان نينين
 بازرگانيي ب پهيقا خودی بکهين، لی ئەم وهکو مروقيين ژ لايې
 خودی قه هاتينه هنارتن، ل بهرامبهري خودی ل دويش ههزا
 مهسيحي ب نیازپاکی دئاخفين.

خزمهتکارين پهيمانا نوی

3 ¹ ما ئەم ديسان دهست ب پهسهندکونا خو دکهين؟ يان ما
 وهکو هندهك كهسان ئەم د پيدشي نامهين پهسهندکونينيه

13:2^h کارين هنارتيان 1:20

14:2ⁱ ل فيري پاولوس وينهیی فرماندهيهکی رومیي يی سهركهفتی ب کار دئينيت. فرماندهی پشتی سهركهفتنی سهركيشيا نمايشا لهشكهري سهركهفتی و
 دييلن گرتی د ناف باژيري دا دکر و د جادهين باژيري دا بخوير دهاته سوتن.

3:3^j دهركهفتن 12:24؛ يهرميا 33:31؛ حزقييل 19:11؛ 26:36

6:3^k مهبهست يی دستوري موسايه

7:3^l دهركهفتن 29:34

دويماهى دهيت. ^{m 14} لى زېنى وان هاته گرتن، تا ئه فرۆ ژى ل دهى پهيما نا كهفن دهيتته خواندن، هه مان تهو پيچه يا ماي نه هاتيه راكرن، چنكو تهو ب تنى ب مه سبى دهيتته ژناقرن. ¹⁵ بهلى، تا ئه فرۆ، دهى پهرتووكا موساى دهيتته خواندن، پيچه يا ل سهر دلى وان هه. ¹⁶ لى دهى كه سهك بو خودانى دزقرت، تهو پيچه دهيتته راكرن. ^{n 17} خودان گيان ب خويه و گيانى خودانى ل كيرى بيت، ل ويرى ئازادى ههيه. ¹⁸ تهى هه مى ژى ب ديمه كى بى پيچه رهونه قيا خودانى رهنكشه ددهين، ژ رهونه قه كى بو رهونه قه كا دى به رةف وينه بى وى دهيينه گوهورين، تهف چهنده ژى ژ خودانيه، تهوى كو گيان ب خويه.

گهنجينهيا د ئامانين گلى دا

4 ¹ لهوما، ژ بهر كو خودى دلؤفانى ل گهل مه كريبه كو مه تهف خزمه ته ههيه، تهى بى ئوميد نابين. ² بهلكو مه كرابرين فهشارتى بين ب شهرم ژى رت كرن، تهى فيلبازى ناكهين و دهستكارى د پيشا خودى دا ناكهين. لى تهى راستى ديار دكهين و ب فى ئاوبى ل پيشا خودى بو وژدانا ههر مرؤقه كى خو په سهند دكهين. ³ لى ته گهر مزگينيا مه يا نخافتى ژى بيت، ژ بو بين ويران دبن يا نخافتيه. ⁴ چنكو خوداوهندى فى جيهانى^o زېنى بيناوه ران كوره كريبه، دكو روئاهيا مزگينيا رهونه قيا مه سبى كو وينه بى خوديه، نه بين. ⁵ تهى نه راگه هاندنى بو خو دكهين، لى بو عيسايى مه سبى دكهين كو تهو خودانه و تهى ژ پيخه مهت عيساى به نيپن هه وهينه. ⁶ چنكو تهو خودايى گوتى: «بلا روئاهى ژ تارياتى شهوقى بدهت»^P، تهو بى د دلى مه دا شهوق داى، دا تهى ب ريك وى شهوقا ژ ديمى عيسايى مه سبى دهردكهيت، رهونه قيا خودى بنياسين. ⁷ لى تهو گهنجينهيا مه هه، يا د ئامانين گلى^q دا، دا ديار بيت كو هيزا ههرى زېده ژ خوديه، نه ژ مهيه. ⁸ تهى ژ هه مى

لايان فه تنگاف دبين، لى ناهه رشين. تهى ئالوز دبين، لى بى ئوميد نابين. ⁹ ته په سه ر دبين، لى پشت بهرداى نابين. تهى دگه فرين، لى ژ نا ف ناچين. ¹⁰ هه ردهم مرنا عيساى د له شى خو دا هه لدگرين، دا ژيانا عيساى ژى د له شى مه دا بهيتته دياركرن. ¹¹ تهى، تهو وين زيندى، سه خمه راتى عيساى، هه ردهم راده ستى مرنى دهيينه كرن دا ژيانا عيساى د له شى مه بى مردار دا بهيتته دياركرن. ¹² ته فجا مرن د مه دا كار دكهت، لى ژيان د هه وه دا. ¹³ هه روه كو هاتيه نقيسين: «من باوهر كر، لهوما تهى ئاخفتم،»^t مه هه مان گيانى باوهر بى ههيه، ته فجا تهى ژى باوهر دكهين، لهوما تهى ژى دئاخفين. ¹⁴ چنكو تهى دزانين تهوى خودان عيساى راكرى، دى مه ژى ل گهل عيساى راكهت و ل گهل هه وه ل پيشا خو ئاماده كهت. ¹⁵ بهلى، هه مى تشت ژ پيخه مهت هه وه نه، دكو كه رهم د نا ف گه له كين دى دا به لاف بيت و ژ بو مه زنا هيا خودى سوپاسيكرنى زېده تر لى بكهت. ¹⁶ لهوما تهى بى ئوميد نابين. لى سه ره راي كو تهى ژ سه رقه ژ نا ف دچين، د ناخى خو دا تهى روژ بو روژى دهيينه نو بكرن. ¹⁷ چنكو تنگافين مه بين سقك و ده مكى، مه زنا هيه كا گران يا هه تا هه تايى بو مه ئاماده دكهن، كو ل گهل چ تشتان نا هيتته هه فبه ركرن. ¹⁸ ته فجا تهى ل وان تشتان نانپرين بين دهينه ديتن، لى ل بين نا هيتنه ديتن. چنكو تهو وين دهينه ديتن د ده مكينه، لى بين نا هيتنه ديتن د هه تا هه تايينه.

5 ¹ چنكو تهى دزانين ته گهر خيشه تا^s مه هه رفت، كو جهى ئاكنجيپونا مه يا سه ر ته رديه، مه ئاقا هيهك ژ نك خودى ههيه، ماله كا ب دهستان نه هاتيه چيكرن، هه تا هه تايى يا ل ته سمانان. ² تا وى ده مى، تهى د فى خيشه تى فه دنالينين و بيريا وى چهندي دكهين كو مالا خو يا ته سمانى وه كو جلك بكهينه بهر خو. ³ هوسا ده مى تهى وى بكهينه بهر خو، تهى رويس ناميين. ⁴ هدى تهى د بن فى خيشه تى فه بين، دى ژ بارگرانى نالينين.

^m 13:34 دهركهفتن 33:34

ⁿ 16:34 دهركهفتن 34:34

^o 4:40 مه بهست پى ئبليس

^P 6:4P دهستپيكرن 3:1

^q 7:4q تهو وين ژ ناخى دهينه چيكرن

^r 13:4r زه بوور 10:116

^s 1:5s مه بهست پى له شى مرؤفكانيه كو تشته كى ده مكيه.

ئەوئى ئەم ب رېكا مەسىحى ل گەل خۆ ئاشت كرىن و خزمەتا ئاشتكرنى دايە مە. ¹⁹ ئانكو خودى د كەسايەتيا مەسىحى دا جيهان ل گەل خۆ ئاشت دكر، گونەهين وان ل سەر نەهژمارتن و پەياما ئاشتكرنى ب مە سپارد. ²⁰ ئەقجا ئەم باليوزين مەسىحينه، ھەروەكو خودى ب رېكا مە داخووزى دكەت. ئەم وەكو نوبنەرېن مەسىحى ھىقى دكەين: ل گەل خودى ئاشت بېن. ²¹ ئەوئى كو گونەھ نەدنياسى، خودى ژ پيخەمەت مە ئەو كرە گونەھ، دا ئەم ب رېكا ئېكبوننا مە ل گەل وى بېينە راستداريا خودى.

6 ئەم وەك يېن كو ل گەل وى كار دكەين، ھىقى ژ ھەوہ دكەين كو وەرگرتنا كەرەما خودى ژ لايى ھەوہ قە يا ژ قەستا نەبېت. ² چنكو خودى دېئېت:
«من د دەمى گونجاي دا گوهداريا تە كر

و د رۇژا قورتالبونى دا ھاريكاريا تە كر.»^u

ئەما دەمى گونجاي نوکەيە، ئەما رۇژا قورتالبونى نوکەيە. ³ ئەم د چ تىشى دا بۆ كەسى ئاستەنگان نادانين، دا گازندە ژ خزمەتى نەھينە کرن. ⁴ لى د ھەمى تىشتان دا، ئەم خۆ وەكو خزمەتكارين خودى پەسەند دكەين: د گەلەك خۆراگرتى دا، د تەنگاقيان دا، د بن فشاران قە، د دژواريان دا، ⁵ د قوتانان دا، د زىندانكرنان دا، د تىكدانان دا، د رەنجكىشانان دا، د بى خەويى دا، د برسى دا، ⁶ د دلپاكيى دا، د زانينى دا، د بېھنفرەھيى دا، د قەنجيى دا، د گيانى پيرۆز دا، د ھەزژيكرنا بى دووروياتى دا، ⁷ د گۆتتا راستىي دا، د ھيزا خودى دا، ب چەكىن راستدارىي يېن دەستى راستىي و يېن دەستى چەپى، ⁸ ب رېزگرتى و بېرېزكرنى، ب ناڧودەنگەكى باش يان يى خراب. ئەم وەك خايبىنۆك دەھينە ھژمارتن، لى ئەم د راستين. ⁹ وەك نەنياس، لى د ناقدارين. وەك يېن ل بەر مرنى، لى ئەما ئەم د ساخين. وەك يېن سزادايى، لى نەھاتينە كوشتن. ¹⁰ وەك كۆقاندان، لى ھەردەم د دلخوشين. وەك ھەژار، لى گەلەكان دەولەمەند دكەين. وەك مە چ نەبېت، لى ئەم خودانين ھەمى تىشتاينە.

¹¹ ئەم ب ئاشكرابى ل گەل ھەوہ ئاخىتین، گەلى كورنتوسيان! دللى مە ژى بۆ ھەوہ يى قەكریە. ¹² قيانا مە بۆ ھەوہ نەھاتىە بەرتەنگىرن، لى قيانا ھەوہ بۆ مە يا بەرتەنگە. ¹³ ئەز وەسا

نەكو مە دقېت ئەم ژ بەر خۆ بکەين، لى مە دقېت د سەر دا ل بەر مە بېت، دا تىشى مردار ژ لايى ژيانى قە بەھتتە داعويران. ⁵ ئەوئى ب تەمامى بۆ قى مەبەستى ئەم ئامادە كرىن، خوديە، يى گيانى پيرۆز وەكو دەستبەع دايە مە.

⁶ لەوما ھەرگاڧ د پىشتراستين و دزانين ھندى ئەم د لەشى دا د ئاكنجى بېن، ئەم ژ خودانى د دوېرين. ⁷ چنكو ئەم ب باوھريى پرىقە دچين، نە ب ديتنا چاقان. ⁸ بەلى، ئەم د پىشتراستين و ب باشتر دزانين كو ژ لەشى د دوېر بېن و ل نك خودانى د ئاكنجى بېن. ⁹ لەوما ئەم ل نك خودانى د ئاكنجى بېن يان ژى ل دوېر بېن، ئارمانجا مە ئەوہ كو جھى رازييوننا وى بېن. ¹⁰ چنكو دقېت ئەم ھەمى ل بەر كورسيكا مەسىحى يا دادوھريى راوھستين، دا ھەر كەس ل دويف تىشتين وى كرىن، دەمى ئەو د لەشى دا، چ د باش بن يان ژى د خراب، وەرگريت.^t

خزمەتا ئاشتكرنى

¹¹ ئەقجا، ژ بەر كو ئەم دزانين ترسا ژ خودانى يا چەوايە، بزاقى دكەين مرۆقان قايل كەين. ئەم بۆ خودى د ئاشكرائىنە و ھىقى دكەم د وژدانا ھەوہ ژى دا د ئاشكرا بېن. ¹² ئەم ژ نوى خۆ بۆ ھەوہ پەسەند ناكەين، لى ئەم دەرھەتتى ددەينە ھەوہ كو ھوبن شانازيى ب مە بېن، دا ھەوہ بەرسقەك بۆ وان ھەبېت، يېن شانازيى ب تىشتين سەرھە دېن، نە تىشتين د دللى دا. ¹³ ئەگەر ئاقللى مە يى تىكچووى بېت، ئەقە ئەو بۆ خوديە، ئەگەر ئاقللى مە يى دروست بېت ژى، ئەقە ئەو بۆ ھەوہيە. ¹⁴ ھەزژيكرنا مەسىحى مە نەچار دكەت وى چەندى بکەين، چنكو ئەم گەھشتينە وى ئەنجامى كو ئيك ژ پيخەمەت ھەميان مر، لەوما ھەمى مرن. ¹⁵ ئەو ژ پيخەمەت ھەميان مر، دا ئىدى يېن دژين، نە ژ بۆ خۆ، لى ژ بۆ وى بژين يى ژ پيخەمەت وان مرى و رابوويە. ¹⁶ ژ نوکە و پيخە ئەم ب ديتنەكا مرۆقكانى ل كەسى نانېرين. ھەر چەندە مە ب ديتنەكا مرۆقكانى ل مەسىحى نېريە، لى ئىدى ئەم وەسا ل وى نانېرين. ¹⁷ ئەقجا ئەگەر كەسەك د ئېكبوننا ل گەل مەسىحى دا بېت، ئەو ئافرنەدەيەكى نويە: تىشتين كەشن بورين و نەمان، ئەقە يېن نوى چييون. ¹⁸ ئەقە ھەمى ژ خوديە،

^t 10:5 تا 10:14

^u 2:6 ئيشايا 49:8

دېئۆمە ھەو، ھەروەكو ئەز دېئۆمە زارۆكېن خۆ: كا چەوا مە دلئى خۆ بۆ ھەو ھەو ھەكربە، ھوېن ژى وەسا دلئى خۆ بۆ مە ھەكەن.

دلخۆشيا پاولوسى

2 جھى مە د دلئى خۆ دا بکەن. مە زېدەگاقى ل سەر مافى
 كەسى نەكربە. مە زيان ل كەسى نەكربە. مە كەيسى خۆ ل
 كەسى نەكربە. 3 ئەز قى نايئۆم دا ھەو ھەو ھەبار بکەم، چنكو
 من بەرى نوکە يى گۆتى كو ھوېن يى د دلئى مە دا، دا ئەم
 يېكشە بمرېن و يېكشە بژېن. 4 ئەز گەلەك ژ ھەو يى پشتراستم و
 گەلەك شانازى ب ھەو دېم. سەرەراى ھەمى تەنگاڤيېن مە،
 ئەز ژ ھاندانى يى پىر بووېم و ژ دلخۆشېي د سەر دا دچم.
 5 خۆ دەمى ئەم ھاتېنە مەقدۆنبايى ژى^b، مە ھەر بېنھەدان
 نەدېت، لى ژ ھەمى لايان ھە ئەم تووشى تەنگاڤيان دبووېن:
 ژ دەرھە ناکۆكى و ژ ناڤ دا ترس. 6 لى خودى، ئەوى
 دلشكەستيان ھان ددەت، ب ھاتنا تېئۆسى ئەم ھان داېن. 7 نە
 ب تى ب ھاتنا وى، لى ب وى ھاندانى ژى يا وى ژ ھەو
 وەرگرتى. وى بۆ مە بېرىكرن و كۆفاندارى و دلگەرميا ھەو
 دەربارەى من ھەگېران، ئەفجا ئەز زېدەتر دلخۆش بووم. 8 چنكو
 ئەگەر من ب نامەيا خۆ ھوېن خەمبار كرىن ژى، ئەز نە يى
 پەشىمانم، ھەر چەندە ئەز پەشىمان ببووم، چنكو بۆ من ديار
 بوو كو وى نامەيى ھوېن خەمبار كرىن، لى ب تى بۆ دەمەكى
 كورت. 9 نوکە ئەز يى دلخۆشم، نە چنكو ھوېن خەمبار بوون،
 لى چنكو خەمباريا ھەو بەرى ھەو دا لخۆزفېرىنى. ھوېن ل
 دويف ھەزا خودى خەمبار بوون و ھوسا ھەو چ زيان ژ مە
 نەدېت. 10 چنكو خەمباريا ل دويف ھەزا خودى، لخۆزفېرىنەكى
 بەرھەم دئېنىت كو قورتالبوونەكا بى پەشىمانى پېشە بھېت. لى
 خەمباريا ژ جېھانى، مرنى بەرھەم دئېنىت. 11 بەرى خۆ بدەنى،
 ھەر وى خەمباريا ل دويف ھەزا خودى د ھەو دا چەند بەرھەم
 ئېنايە: چەند دلگەرمى، چەند ھەز كو ھوېن خۆ روى سپى
 دەرئېخن، چەند تۆرەبوون ژ بەر نەراستېي، چەند سەھم، چەند

ئەم پەرستگەھا خودايى زېندېنە

14 ل گەل بېباو ھەران د بن ئېك نېرك^v ھە نەبن. چ ھەڤشكى
 د ناڤبەرا راستداريى و خرابيى دا ھەيە؟ رۆناھيى چ پشكدارى
 ل گەل تاريى ھەيە؟ 15 چ رېككەفتن د ناڤبەرا مەسيحى و
 بەليعارى^w دا ھەيە؟ يان يى باو ھەردار چ بەھر ل گەل يى بېباو ھە
 ھەيە؟ 16 ما چ سازان د ناڤبەرا پەرستگەھا خودى و پوتان^x دا
 ھەيە؟ چنكو ئەم پەرستگەھا خودايى زېندېنە، ھەروەكو خودى
 گۆتى:

«ئەز دى د ناڤ وان دا ئاكنجى بېم

و د ناڤبەرا وان دا گەريېم.

ئەز دى خودايى وان بېم

و ئەو دى گەلى من بن.»^y

17 لەوما

«خودان دېئۆت: ژ ناڤ وان دەرکەشن و خۆ ھەدەر كەن،

دەست نەكەنە تىشەكى ھەرمى،

ئەفجا ئەز دى ھەو قەبېل كەم.^z

18 ئەز دى بۆ ھەو بىمە باب،

ھوېن ژى دى كور و كچېن من بن.

خودان، ھېزدارى ھەر تىشتى قى دېئۆت.»^a

1 ئەفجا، مادەم ئەم خودانېن قان سۆزايىنە، گەلى

خۆشتىيان، بلا ئەم خۆ ژ ھەر جۆرەكى پېساتيا لەشى و

گيانى پاقتىر بکەين و ژ بەر ترسا خودى ب تەمامى پېرۆز بېين.

7

14:6^v ئەو دارە يى ستۆيى گايىن جۆتى ب ھنجارى ھە گرى ددەت.

15:6^w مەبەست يى ئېلىسە

16:6^x سەنەمان

16:6^y پەرستىن و پېرۆزى 12:26؛ يەرميا 38:32؛ حزقييل 27:37

17:6^z ئېشاي 11:52؛ حزقييل 34:20، 41

18:6^a 2 ساموئېل 8:7، 14

2 5:7^b كورنتوس 13:2

همى دلگرميى دا و د حهز ژيكرنا ههوه دا بو مه، وهسا د قى
كهرمى ژى دا پيش بكهفن.

⁸ ئەز قى چهندي وهكو فهومان نابيژم، لى ئەز راستيا
حهز ژيكرنا ههوه ب ههقه بكرنى ل گهل دلگرميا كهسين
دى تاقى دكهم. ⁹ چنكو هوين كهرما خودانى مه عيسايى
مهسيح دزانن: كو ههر چهنده ئەو يى دهوله مهنده بوو، لى ئەو ژ
پيخه مته ههوه بوو ههزار، دا هوين ب ههزاريا وي دهوله مهنده
ببن. ¹⁰ ئەز ل دۆر قى چهندي تاموژگاربه كنى ل ههوه دكهم:
بو ههوه مفايه، هوين يين ههر ژ سالا پار ل بهراهيى دهست
پي كرى، نه ب تنى ب كرنى، لى ب حهز كرنى ژى. ¹¹ نوكه
قى كارى تهمام بكهن، داكو ل دويش شيانا ههوه، تهمام كرنا
وي كارى يا هند بيت، هندی ههوه ژ دل حهز دكر وي كارى
بكهن. ¹² چنكو ئەگه دلگرمى ههبيت، بهخشين يا پهسه نده،
ل دويش وي تشتى مرؤقى هه، نه ل دويش وي تشتى مرؤقى
نهى. ¹³ مه بهست نه ئەوه كو ههنده كين دى بكهفته بهرفره هيى و
هوين بكهفته تهنگا قى، لى بلا وهكه قى ههبيت. ¹⁴ د ده مى
نوكه دا زيده بيا ل بهر دهستى ههوه بو ههوجه بيا وان بيت، دا ل
پاشه پرؤژى زيده بيا ل بهر دهستى وان ژى بو ههوجه بيا ههوه بيت،
هؤسا دى وهكه قى ههبيت. ¹⁵ ههروه كو هاتيه نقيسين:

«يى گهلهك كوم كرى، چ ژ وي زيده نه بوو

و يى كيم كوم كرى، چ ژ وي كيم نه بوو.»^e

هنارتنا تيتوسى بو كورنتوسى

¹⁶ سوپاس بو خودى، ئەوى ههومان دلگرميا من بو ههوه
هه، كربه د دلنى تيتوسى دا. ¹⁷ چنكو تيتوسى نه ب تنى
داخوازا مه قه بيل كر، لى وي ب دلگرميه كا زيده تر قيايه و
قهستا ههوه دكته. ¹⁸ ل گهل وي ئەم وي براى دهنييرين، يى ژ
بهر كارى وي د مزگينيدانى دا هه مى كه نيسه په سنا^f وي دكهن.
¹⁹ نه ب تنى ئەف چهنده، لى ئەو ژ لايى كه نيسه يان قه هاتيه
هه لپارتن ژى، دا هه قالى مه يى ريفنگيى بيت، ده مى ئەم
قى كهرمى هه لدگرين، وه كو خزمهت بو مه زنا هيا خودانى ب

بيربكرن، چهنده ئيره بى^c، چهنده بجه ئينا نا دادپه روه ريى! د هه مى
تشتان دا ههوه سه لماند كو هوين د قى بابته تى دا د بينگونه هن.
¹² ئانكو من ئەو نامه بيه بو ههوه نقيسى، نه ژ پيخه مته وي بوو
يى زيده گاقى كرى، نه ژى ژ پيخه مته وي بوو يى زيده گاقى
د دهره قاي وي دا هاتيه كرن، لى دا دلگرميا ههوه ل سه ر مه،
ل بهرام بهر خودى، بو ههوه ديار ببيت. ¹³ لهوما ئەم هاتينه
هاندا ن.

د سه ر قى هاندانى را، ئەم ژ بهر دلخوشيا تيتوسى گه لهك
پتر دلخوش بووين، چنكو دلنى وي ژ لايى ههوه هه ميان قه
هاته تهنا كرن. ¹⁴ من شانازيا خو ب ههوه بو وي ديار كر و ئەز
شه ر مزار دهر نه كه فتم، لى كا چهوا ههر تشتى مه گو تيه ههوه
راست بوو، وهسا ئەو شانازيا مه بو تيتوسى دهر ياره ي ههوه ديار
كرى، راست دهر كه فتم. ¹⁵ حهز ژيكرنا وي بو ههوه هيشتا زيده تر
لى ده يت، ههر ده مى بير ئينا نا گوهداريا ههوه دكته، كا چهوا
ههوه ئەو ب ترس و له رز قه بيل كر. ¹⁶ ئەز يى دلخوشم، چنكو
د هه مى تشتان دا ژ ههوه يى پشتراستم.

مهردى

8 ئەم حهز دكهن نوكه بو ههوه، گهلى برا، وي كهرما
خودى بدهينه نياسين يا بو كه نيسه يين مه قودونايى هاتيه
دان. ^d ² سه ره راي تاق بكرنه كا دژوار ب ريكا تهنگا قيان، شاديا
وان يا زيده و ههزاريا وان يا دژوار ب دهوله مهنديا مه ردينيى د
سه ر دا چوو. ³ ئەز شاه ده ييى ددهم كو وان ل دويش شيانى،
بهلكو ژ شيانا خو زيده تر ژى، ب حهزا خو هاريكاري دان.
⁴ گهلهك هيقي ژ مه كرن كو ئەم شه ره فمه نديا پشكداريى د
هاريكاريكرنا پيرؤزكريان دا بدهينه وان. ⁵ وان ژ وي يا مه
چاچه رى دكر بوراند، ل بهراهيى وان خو راده ستى خودانى كر و
پاشى ب حهزا خودى خو راده ستى مه ژى كر. ⁶ ئەفجا مه هيقي
ژ تيتوسى كرن، كا چهوا وي دهست ب قى كهرمى كربه، ئەو د
ناق ههوه دا تهمام ژى بكته. ⁷ كا چهوا هوين د ههر تشته كى
دا د پيشكه فتي نه: د باوه ريى دا، د تاخفتنى دا، د زانينى دا، د

^c 11:7: ئيره: ئانكو «غيره». ل فه ره نهنگو كى بنيره ئيره بيا خودى.

^d 1:8 رؤما 26:15

^e 15:8 دهر كه فتن 18:16

^f 18:8 پهن مه مدح و سه نا

خو و بو دیار کرنا دلگه رمیا خو. ²⁰ تم قی چهندی دکهین دا کس دهر باره وی به خشینا مهن یا تم خزمهتا وی دکهین، گاندهیان ژ مه نه کهت. ²¹ چنکو نیازا مه تهوه تم وی تشتی بکهین یی راست، نه ب تنی د چاقین خودانی دا، لی د چاقین مروقان ژی دا. ²² ل گهل وان ههر دوویان، تم وی برایی خو ژی دهنیرین، تهوی مه گهلهک جاران د گهلهک تشتان دا تاقی کری و مه دیت یی دلگه رمه، نوکه تهو هیشتا پتر یی دلگه رمه، چنکو تهو گهلهک ژ ههوه یی پشتر استه. ²³ دهر باره وی تپتوسی، تهو هه قپشکی منه و بو ههوه هه قکاری منه. دهر باره وی ههر دوو برایین مه یین دی ژی، تهو هنارتیین کهنیسه یانن و ژ بهر وان مه سیح دهیته مهن کرن. ²⁴ ته قجا ل پیش چاقین کهنیسه یان بهلگه یی حه ژژیکرنا خو و هوکاری شانازیا مه ب ههوه نیشا وان بدهن.

هاریکاریا باوهر دارین بهلنگاز

9 ¹ پیدقی ناکهت تهز بو ههوه سه بارهت خزمهتا هاریکاریکرنا پیرو زکریان بنقیسم، ² چنکو تهز حهزا دللی ههوه بو هاریکاریکرنی دزانم، ل نک مهقدونیان تهز شانازی پی دبهم و دبیزمه وان کو ههریما تهخایایی ³ ژ پار وهره یا تامادهیه. دلگه رمیا ههوه گهلهک ژ وان بو هاریکاریکرنی هاندان. ³ لی تهز برایان دهنیرمه نک ههوه، دا ل دور قی چهندی شانازیا مه ب ههوه قالا دهر نه که قیت و دا هوین د تاماده بن، ههروه کو من گوتی. ⁴ چنکو ته گهر هندهک مهقدونی ل گهل من بهین و بیین هوین نه د تاماده نه، تم دی شهر مزار بین، ژ بهر کو تم ژ ههوه د پشتر است بوین، هوین ژی دی شهر مزار بن، لی تهز نابیزم. ⁵ لهوما من ب فهر دیت کو تهز هیقیی ژ برایان بکه، دا تهو بهری من بهینه نک ههوه و وی به خشینی پیشوهخت تاماده بکهن یا ههوه بهرا نوکه سوژ پی دای، داکو تهو وهسا یا تاماده بیت، ههروه کو تهو به خشینه کا مهرانه بیت، نه ژ نه چاری بیت. ⁶ قی چهندی ژی بزائن: یی پیچهکی بچینیت، پیچهکی ددوریت ژی و یی گهلهکی بچینیت، گهلهکی ددوریت ژی.

⁷ بلا ههر ئیک ل دویف بریارا دللی خو بدهت، نه ژ بیدلی یان ژ نه چاری. چنکو خودی حهز ژ وی دکهت، یی ب دلخوشی بدهت. ⁸ خودی دشیت ههر کهره مهکی ب سهر ههوه دا بریزیت، دا ههوه د ههمی تشتان دا و ل ههمی دهمان ب تهمامی تیرا خو هه بیت و وهسا هوین ب ههمی کارین باش د سهر دا برژن. ⁹ ههروه کو هاتیبه نفیسین:

«وی^h بهلاق کر و دا هه ژاران،

راستداریا وی ههروهه دمنیت.»ⁱ

¹⁰ تهوی توفی بو توفچینی و نانی بو خوارنی پهیدا دکهت، دی توفی بو ههوه پهیدا کهت و چهند جارکی زیده کهت و دی وهراری ئیخیته بهره همی راستداریا ههوه. ¹¹ هوین دی د ههر تشتی دا هینه دهوله مهنندکرن، دا هوین ههردهم د مهر د بن و ب ریکا مه مهر دینیا ههوه سوپاسیکرنی بو خودی بهره هم بینیت، ¹² چنکو ته نجامدانا قی خزمهتی، نه ب تنی ههوجه یین پیرو زکریان دقه تینیت، لی ژ بهر وی سوپاسیکرن ژی بو خودی د سهر دا دریزیت. ¹³ تهف خزمهته بهلگهیه ل سهر باوهریا ههوه، ته قجا گهلهک مروف ژ بهر ملکه چیا ههوه بو دانپیدانی ب مزگینیا مه سیحی و ژ بهر مهر دینیا ههوه د هاریکاریکرنا وان و ههمی کهنی دی دا، دی په سنا خودی کهن ¹⁴ و دی نفیزان بو ههوه کهن و بیریا ههوه کهن، ژ بهر وی کهره ما خودی یا زیده مهن، تهوا بو ههوه هاتیبه دان. ¹⁵ سوپاس بو خودی، ژ بهر دیاریا وی یا ناهیته سالو خدان!

بهرگریا پاولوسی ژ خزمهتا خو

10 ¹ تهز، پاولوس، تهوی دهیته گوتن کو یی دهروونبچویکم د روی ب روی بوونا ههوه دا و یی ویره کم دهمی ژ ههوه دویر، تهز ب نهرمی و نازکیا مه سیحی داخوازی ژ ههوه دکهم. ² هیقی دکهم دهمی تهز بهیتمه نک ههوه، پیدقی وی ویره کیی نه بم یا کو تهز دبیم دی ل دژی هندهک کهسان ب کار ئینم، یین هزر دکهن تم ل دویف پیقه رین مروقان دژین. ³ راسته تم د له شهکی مروفکانی دا دژین، لی تم ل

^{9g} 2: مه بهست پی باوهر دارین ههریما تاخایایینه، کو کورنتوس پایتهختی وی ههر تمی بوو.

^{9h} 9: تهو کسهی ژ خودانی دترسیت

⁹ⁱ 9: زه بوور 9:112

^{9j} 10: ئیشایا 10:55

نهقيت شانازيې ب کارې کهسپن دی ببهين، تهوې وان د ناف سنوورې خو دا کری. ¹⁷ لې «تهوې شانازيې دبهت، بلا شانازيې ب خوداني بهت.» ¹⁸ ک چنکو يې خودان وی پهسهند دکهت، تهو دهپته قهبيلکرن، نه يې تهو خو پهسهند دکهت.

پاولوس و هنارتیپن سهخته

11 ¹ خوزی ههوه بیپنا خو ل سهر من فرهه کریا کو تهز بیچکه بیثاقلا نه بئاخقم! بهلې، بیپنا خو ل من فرهه بکهن! ² تهز ب ئیرهپیهکا ¹ خودایانه ئیرهپیه ب ههوه دبهم، چنکو من بو ئیک زهلام نیشان ب ههوه فهکریه، تهو ژي مهسیحه، دا ههوه وهکو کچهکا دههمهناک پیشکیشی وی بکهم. ³ لې تهز دترسم، کا چهوا ماری ب فیلبازیا خو حهوا خاپاند، وهسا زینې ههوه ژ دلسوزیا زهلال و پاک یا ههوه بو مهسیحی ههوه بهپته خړاندن. ⁴ م چنکو تهگه ئیک بهپته نک ههوه و عیسایهکې دی رابگههینیت، ژلی وی یې مه راگههاندی، یان گیانهکې دی وهرگرن، ژلی وی یې ههوه وهرگرتی، یان مزگینیهکا دی قهبیل بکهن، ژلی وی یا ههوه قهبیل کری، هوین باش بیپنا خو ل وی فرهه دکهن! ⁵ لې ب هزرا من، تهز چ ژ وان «هنارتیپن زهبعلاج» کیمتر نینم. ⁶ تهگه د ئاخفتنی دا تهز نه یې شارهزا بم، د زانینې دا تهز یې شارهزامه. ب راستی ژي تهف چنده مه بو ههوه ژ ههمی لایان فه و د ههمی تشتان دا ئاشکرا کر.

⁷ من بې بهرامبر مزگینیا خودی بو ههوه راگههاند. ما من گونهه کر دهمی من هوسا خو شکاندی، دا هوین بلند ببن؟ ⁸ من کهنیهسپن دی شهلاندن، دهمی من پاره ژ وان وهرگرتین، دا خزمهتا ههوه بکهم ⁹ و دهمی تهز د ناف ههوه دا و تهز ههوجه بوویم، من بارې کهسی ژ ههوه گران نهکر، چنکو تهو برابین ژ مهقدونیا یې هاتین ههوجهیا من قهتانند. وهسا من د ههر تشتهکی دا خو راگرت کو بو ههوه نهبمه بارگرانی و دی خو راگرم ژي. ¹⁰ n ب وی راستیا مهسیحی یا د من دا، کهس ل دهفرین تهخایایې نهشپت من ل سهر شانازی ب خو برنی مت بکهت.

دویف پیقههین مروقان جهنگی ناکهین. ⁴ چنکو چهکین مه بین جهنگی نه د لهشکانینه، لې هیزا خودایی ههیه کو کهلههیان ههلوهشینن. ⁵ ههر بیردوزهک و ههر بیردوزهکا دفنلند یا سهری خو ل بهر زانینا خودی رادکهت، تم وی دههلوهشینن و ههمی هزران دکهینه دیلین گوهداریا مهسیحی ⁶ و پشتی هوین گوهداریا خو تمام بکهن، تم د ئامادهینه ههر کریارهکا نهگوهداریې سزا بکهین.

⁷ هوین ل تشتین ل بهر چاف دنپرن. تهگه ئیک یې پشتراسته کو تهو یې مهسیحیه، بلا ل دور قی چهندي جارها دی هزر بکهت و بزانت، کا چهوا تهو یې مهسیحیه، تم ژي وهسا بین مهسیحینه. ⁸ چنکو تهگه تهز پیچهکې زیده شانازی ب وی دهستههلاتا مه بکهم ژي، تهوا خودانی دابه مه بو ئافکارنا ههوه، نه بو هرفاندنا ههوه، تهز ب شهرم نابینم. ⁹ من نهقيت وهسا دیار بیم کو تهز یې ههول ددهم ب نامهپین خو ههوه بترسینم. ¹⁰ چنکو هندهک دبیژن: «نامهپین وی ب سهنگ و ب هیزن، لې دهمی تهو ئاماده دبیت، کهسایهتیا وی یا لاوازه و ئاخفتنی وی نه د کاربگهرن.» ¹¹ کهسهکې هوسا، بلا تیبگههیت کا دهمی تم نه د ئاماده، ب گوتنی ب ریکا نامهیان د چهوانین، ل دهمی ئامادهبوونی تم ب کریاری ژي د وهساینه.

¹² تم نهویرین خو ژ هندهکان بهژمیرین، نه ژي خو ل گهل وان ههقهبر بکهین، بین خو پهسهند دکهن. لې تهوین خو ب ئیکودوو دههلسهنگین و خو ب ئیکودوو ههقهبر دکهن، نه د تیگههشتینه. ¹³ هندي تمین، تم زیدهتر ژ رادهی شانازی ب خو نابهین، لې د چارچوقه یې سنوورې کارې خو دا، یې خودی بو مه دانای کو تا نک ههوه ژي دگههیت، شانازی دبهین. ¹⁴ تم ژ سنوورې خو دهریاز نابین، ههروهکو تا نک ههوه نهگههشتین، چنکو تم بووین مزگینیا مهسیحی گههاندیه ههوه. ¹⁵ تم زیدهگافی ل سهر وی سنووری ناکهین و شانازی ب رهنجا کهسپن دی ببهین، لې هیشیدارین، ل گهل ودرارا باوهریا ههوه، سنوورې کارې مه د ناف ههوه دا زیدهتر بهرفره بیت، ¹⁶ دا تم مزگینیه د دهفرین ژ ههوه ویقهتر دا رابگههینین. چنکو مه

17:10^k یهرمیا 24:9

11:2^l ئیره: ئانکو «غیره». ل فرههنگوکې بنیره ئیرهیا خودی .

11:3^m دهستپیکرن 1:3-6، 13

11:4ⁿ 9:11 فیلیپی 4:15-18

11 بۆچى؟ چىنكو ئەز ھەز ژ ھەو ھەو ناكەم؟ خودى دزانىت كو ئەز ھەز ژ ھەو ھەو دكەم.

12 ئەو تىشتى ئەز دكەم، ل سەر وى دى يى بەردەوام بىم، دا دەرفەتى ل وان بېرم يىن ل دەرفەتەكى دگەرىين، دا شانازىي بېن كو كارى وان يەكسانە ل گەل كارى مە. 13 چىنكو كەسپىن وەسا ھنارتىين سەختەنە، پالەيىن خاپىنوكىن، وپنەيى خۇ دگوهۆرن كو وەكو ھنارتىين مەسىحى لى بھيىن. 14 ئەفە ژى نە تىشتەكى سەپەرە، چىنكو ئېلىس ب خۇ ژى وپنەيى خۇ دگوهۆرپىت كو وەكو فرىشتەيى رۆناھيى لى بھيىت. 15 ئەفجا نە تىشتەكى مەزەنە كو خىزمەتكارىن وى ژى وپنەيى خۇ بگوهۆرن كو وەكو خىزمەتكارىن راستدارى لى بھيىن. دويماهيا وان دى ل دويف كرىيارىن وان بىت.

پاولوس شانازىي ب تەنگاڧيىن خۇ دىتە

16 ئەز ديسان دىيىم: بلا كەس من بىتاقىل نەھۆمىرىت. لى ئەگەر ھوین من وەسا بدانن ژى، من وەكو بىتاقىل قەبىل بکەن، دا ئەز ژى پىچەكى شانازىي بېم. 17 ئەف تىشتى ئەز دىيىم، راستە نە ب دلخى خودانىە، لى ئەز وەكو بىتاقىلەك دىيىم كو ب پىشتراستى شانازىي ب خۇ دىتە. 18 مادەم گەلەك ل دويف پىشەرىن مروفان شانازىي دېن، ئەز ژى دى شانازىي بېم. 19 ھوین د ئاقلمەندن! لەوما ھوین ب دلخوشى بېھنا خۇ ل بىتاقىلان فرەھ دكەن. 20 بەلى، ئەگەر ئىك ھەو بەكەتە بەنى، يان ئەگەر ئىك كەيسى خۇ د ھەو را بىنىت، يان ئەگەر ئىك ھەو دىل بکەت، يان ئەگەر ئىك زللەھەكى ل ھەو بەدەت، ھوین بېھنا خۇ ل وى فرەھ دكەن. 21 ئەز ب شەرمى فە دانپىدانى دكەم كو بۇ كرنا فان تىشتان ئەم د لاواز بووین!

لى ئەگەر ئىك بوپىرىت د تىشتەكى دا شانازىي ب خۇ بىتە (ئەز ب بىتاقىلى دىيىم): ئەز ژى دوپىم شانازىي ب خۇ بېم. 22 ئەگەر ئەو عىبرانىنە، ئەز ژى عىبرانىمە. ئەگەر ئەو ئىسرائىلىنە، ئەز ژى ئىسرائىلىمە. ئەگەر ئەو ژ دویندەھا ئىبراهىمىنە، ئەز ژى ژ

دویندەھا ئىبراهىمىمە. 23 ئەگەر ئەو خىزمەتكارىن مەسىحىنە، (ئەز وەكو ئىكى دىن دىيىم) ئەز ژ وان باشتىم: من زىدەتر رەنجا برى، پترىي ھاتىمە زىندانكرن، پتر لىدان ب من كەفتىە، گەلەك جارن روى ب روى مرنى بوویمە. 24 من ژ دەستى جوھيان پىنج جارن چل كىم ئىك قامچى خوارىنە. 25 ئەز سى جارن ھاتىمە داردان؛ جارەكى ھاتىمە بەربارانكرن؛ سى جارن گەميا ئەز تىدا تىكشكەستىە؛ ئەز شەفەك و رۆژەكان د نىقا دەريايى دا مايمە. 26 من گەلەك رىشنگى كرن و ئەز توشى مەترسىين روباران بوویمە، مەترسىين رىكرن، مەترسىين ژ مللەتى من چىبووین، مەترسىين ژ مللەتىن دى چىبووین، مەترسىين د باژپران دا، مەترسىين د چۆلى دا، مەترسىين د دەريايى دا، مەترسىين ژ برايتىن سەختە چىبووین. P. 27 من رەنج و وەستىان كىشان، ئەز گەلەك مايمە بى خەو، برسى و تىھنى بوویمە، گەلەك مايمە بى خوارن، سەرما و رويساتى ب سەرى من ھاتىنە. 28 ژىلى تىشتىن دى، ھەر رۆژ بارى خەمخۆرىي ژ ھەمى كەنىسەيان دكەفتىە سەر ملنى من. 29 كى بېھىز دىت و بو من نابىتە بېھىزى؟ كى دەپتە ھەلنگاقتن و ژ بەر وى ئاگر ناكەفتىە دلنى من؟ 30 ئەگەر يا پىدقى بىت ئەز شانازىي ب خۇ بېم، ئەز دى شانازىي ب وان تىشتان بېم، يىن لاوازا من ديار دكەن. 31 خودى، بابى خودان عىسای، ئەوى ھەرھەر ھەژى پەسكرنى، 9 دزانىت كو ئەز درەوان ناكەم. 32 ل دىمەشقى، والىي ئارىتاس پاشای دامەزراندى، ژ پىخەمەت گرتنا من زىرەقان دانابونە بەر دەرگەھىن باژپرى دىمەشقى، 33 ئىنا ئەز د پەنجەرەكا شوپرەھى دا ب سەفەكى ھاتمە داھىلان و ژ دەستىن وى رزگار بووم.

بىنىن و پەيامىن پاولوسى

1 يا فەرە شانازىي ب خۇ بېم. ھەر چەندە يا بى 12 مفايە، لى ئەز دى ھىمە سەر بىنىن و پەيامىن خودانى بۇ من ئاشكرا كرىن. 2 ئەز مروفەكى دىناسم، باوەر دارە ب

24:11° گۇتارا مووساى 3:25

26:11^p كارىن ھنارتىان 9:23-25؛ 5:14

31:11^q پەسن: مەدح و سەنا

32:11^r كارىن ھنارتىان 9:23-25

14 ئەقە ئەز يى ئامادەمە بۇ جارا سىيىي بەيمە نك ھەو ە ئەز بارى ھەو ە گران ناكەم. چنكو من مالى ھەو ە نەقیت، لى من ھوین دقین. نە یا فەرە زارۆك بۇ دایك و بابان مالى كۆم بكەن، لى دایك و باب بۇ زارۆكان. 15 ئەز دى ب ھەمى دلخوشى مالى خۆ و گیانى خۆ ژی بۇ ھەو ە مەزىخەم. ئەگەر ئەز زیدەتر ھەز ژ ھەو ە بكەم، ما ھوین دى كیمتر ھەز ژ من كەن؟ 16 ئەقجا مگرتى ئەز بۇ ھەو ە بارگرانى نەبووم. لى ئەز فیلبازم، من ب خاپاندنى ھوین یین ب دەست خۆ ئیخستین! 17 ئایا ب ریکا ئەوین من ھنارتینە نك ھەو ە، من مالى ھەو ە خواریه؟ 18 من ھیفى ژ تیتۆسى كر و ئەو برا ل گەل ھنارت. ما تیتۆسى مالى ھەو ە خواریه؟ ما مە ب ھەمان گیانى كار نەكر؟ ھەمان پینگاگ نەھاقتین؟

19 ما ھوین ھەز دكەن، ب درېژیا قى نامەيى، ئەم ھەول ددەین روویین خۆ ل نك ھەو ە سپى بكەین؟ نەخیر، ل بەرامبەرى خودى ئەم ل دويف ھەزا مەسیحى بۇ ھەو ە دئاخقین، ھەر تىشتى ئەم بكەین ژى، گەلى خۆشتقیان، بۇ ئاكارنا ھەو ەیه. 20 ئەز دترسم دەمى بەيم، ئەز ھەو ە وەسا نەبیم ھەروەكو من دقیت و ھوین من وەسا نەبیم ھەروەكو ھەو ە دقیت. دترسم ھەقركى، دەخەسى، تۆرەيى، دەستەگەرى، بوھتان، نەكامى، خۆمەزكەرن و تىكفەدان د ناڤ ھەو ە دا ھەبن. 21 ئەز دترسم دەمى جارەكا دى بەيمە نك ھەو ە، خودایى من ل نك ھەو ە من بشكینیت و بۇ گەلەكان شینیى بكەم، ئەوین پىشتەر گونەھ كرىن و ژ پویچاتى، دەھمەنپىسى و ییدەلنگیا وان كرى ل خۆ نەزقرین.

ئاگەھداركرنن دویماهیى

1 ئەقە سىيەمىن جارە ئەز دەيمە نك ھەو ە. «دقیت 13 ھەر تاوانەك ب دەقى دوو یان سى شاهدان بەیتە سەلماندن.» 2 ھەرى نوکە، دەمى ئەز جارا دوویى ل نك ھەو ە، من گۆتوو و نوکە ژى، دەمى ئەز نە ل نك ھەو ە، دبیژمە وان یین بەرى نوکە گونەھ كرىن و ھەمیین دى: دەمى ئەز

مەسیحى، بەرى چوارده سالان ئەو تا ئەسمانى سىيى s ھاتە رەقاندن. ئایا ب لەش قە بوو یان ژ دەرڤەى لەشى بوو، ئەز نزانم، خودى دزانیت. 3-4 ئەز دزانم ئەف مروقە بۇ بەھەشتى ھاتە رەقاندن، ئایا ب لەش قە بوو یان ژ دەرڤەى لەشى بوو، ئەز نزانم، خودى دزانیت. ئەوى تىشتین وەسا بەیستەن كو مروق ئەشیت دەرپرینى ژى بكەت و نابیت بەحس بكەت. 5 ئەز دى شانازیى ب ئىكى ھوسا بەم، لى ژ لاوازی خۆ پیقە، ئەز شانازیى ب خۆ نابەم. 6 ئەگەر من بقیت شانازیى بەم ژى، ئەز یى بیتاقل نابم، چنكو ئەز راستیى دبیژم. لى ئەز خۆ ددەمە پاش دا كەس چ ھەزین باشتر بۇ من نەكەت، پتر ژ ئەو تىشتى وى ژ من دیتى یان ژ من بەیستى. 7 داكو ئەز ژ بەر مەزنىا تىشتین بۇ من ھاتینە ئاشكراركن دىبلند نەبم، د لەشى من دا سترەك بۇ من ھاتە دان، ھنارتیەكى ئبلیسیە من ئازار ددەت، دا دىبلند نەبم. 8 بۇ قى چەندى ژى من سى جاران ھیفى ژ خودانى كر كو ژ من دویر بیخیت، 9 لى وى گۆتە من: «كەرەما من تیرا تە ھەیه. چنكو ھیزا من د لاوازیى دا كامل دیت 4.» ئەقجا ب ھەمى دلخوشى ئەز دى شانازیى ب لاوازیى خۆ بەم، دا ھیزا مەسیحى د من دا ئاكنجى بییت. 10 لەوما ئەز ب لاوازیان، كرىتكرنان، نەخوشیان، تەپەسەركرنان و تەنگاڤیان ژ پیخەمەت مەسیحى كەیفخۆش دېم، چنكو دەمى ئەز یى لاواز، ھنگى ئەز یى ب ھیزم.

خەما پاولۆسى ل سەر كورنتوسیان

11 من خۆ بیتاقل كر، لى ھەو ە ئەز نەچار كرم. پیدقى بوو ئەز ژ لایى ھەو ە قە بەيمە پەسەندكرن، چنكو ئەز چ ژ «ھنارتیین زەبەلاح» كیمتر نینم، ھەر چەندە ئەز چ نینم. 12 نیشائین ھنارتیەكى راستەقینە، نیشان و مەندەھوشى و حنیب ھەمى خۆراگرتن د ناڤ ھەو ە دا ھاتنە ئەنجامدان. 13 ما ھوین چ ژ كەنیسەیین دى كیمتر بوون، ژبلى كو من بارى ھەو ە گران نەكر؟ ل سەر قى شاشیى ل من ببورن!

2:12s ئەسمانى سىيى: ئەسمانى ھەرى بلندە. ل فەرھەنگۆكى بنپەرە ئەسمان.

7:12t دیت نەساخیەكە خودى ئەو تووش كرىن، دا دىبلند نەبیت

9:12u ئانكو: ھیزا من د لاوازی مرقى دا ب كاملى كار دكەت.

16:12v ل قیرى پاولۆس قى گۆتنى بۇ مەبەستەكى وەكو ترانە دبیژیت.

1:13w گۆتارا مووسای 15:19

جاره کا دی بهیمه نك ههوه، ئەز یی دلۆقان نابم،³ مادهم هوبن داخوازا بهلگهیان دكهن كو مهسیح ب دهقی من دئاخفیت. ئەو د سهرهدهریی دا ل گهل ههوه نه یی لاوازه، لی د ناف ههوه دا یی بهیزه.⁴ راسته ئەو ژ لاوازی هاته خاچدان، لی ئەو ب هیزا خودی یی زیندییه. ئەم ژی د ئیکبونا ل گهل وی دا د لاوازین، لی ب هیزا خودی ئەم د سهرهدهریا خو دا ل گهل ههوه دی ل گهل وی زیندی بین.

⁵ نه من، لی خو پیشکنن، دا بزنانن کا هوبن د باوهریی دانه یان نه. نه من، لی خو تاقی بکهن. یان هوبن تیناگههن کو عیسایی مهسیح د ناخی ههوه دابه؟ ژیلی ئەگەر هوبن د پیشکیننی دا سهرنهکهن.⁶ ئەز هیفیدارم هوبن تیناگههن کو ئەم د سهرنهکفتی نینین.⁷ زیدهباری هندی ئەم ژ خودی دخوازین کو هوبن چ خرابیان نهکهن، مهبهستا مه نه ئەوه کو ئەم د تاقیکرنی دا سهرکهفتی دیار بین، لی مهبهست ئەوه کو هوبن باشیی بکهن، خو ئەگەر ئەم وه کو سهرنهکفتی ژی دیار بین.⁸ چنکو ئەم نهشیین تشتهکی ل دژی راستیی بکهن، لی ب

تنی دشیین خزمهتا راستیی بکهن.⁹ ئەم دلخۆش دبین، دهمی ئەم لاواز دبین و هوبن بهیز بن. ئەوا ئەم ژ خودی دخوازین: راسته کرنا ههوهیه.¹⁰ لهوما ئەز قان تشتان دنقیسم و ئەز نه ل نك ههوه، داکو دهمی ل نك ههوه ئاماده بيم، رهفتارهکا دژوار ل گهل ههوه نهکهن، ل دویف وی دهستههلاتا خودانی بو ئاڤاکرنی دایه من، نه بو ههرفاندنی.

خاترخواستن

¹¹ ل دویماهیی گهلی برا، د دلخۆش بن، خو راسته کهن، ئیکودوو هان بدن، ههقهزر بن، ب ئاشتی بژین، ئەقجا خودایی ههزژیکرنی و ئاشتی دی ل گهل ههوه بیت.¹² ب ماچهکا پیروژ ژ لایی من قه سلاقان ل ئیکودوو بکهن.¹³ ههمی پیروژکری سلاقان ل ههوه دكهن.

¹⁴ کهرهما خودان عیسایی مهسیح و ههزژیکرنی خودی و ههقیشکیا گیانی پیروژ ل گهل ههوه هه میان بن.

نامه‌یا پاولوسی بۆ که‌نیسه‌یین ل گالاتیایی

پیشگوتن

گالاتیا هه‌ریمه‌کا رۆماییی بو، دکه‌فیته ئاسیا بچویک (ئنادۆلی). پاولوسی هنارتی د گه‌شتا خو یا ئیکی دا چوو باژیرین وی هه‌ریمی: ئەنتاکیا پیسیدیایی و لیسترا و دهره و کۆنیایی، ل ویژی که‌نیسه‌یین باوهرداران دامه‌زراندن. (کارین هنارتیان 13:13 تا کو 26:14؛ 6:16؛ 23:18)

دهمی مزگینیا عیسی دهنگه‌ده‌ای و گه‌هشتیه ملله‌تین نه‌جوهی و هندهک ژ وان قه‌بیل کری، پرسپاره‌ک هاته پیش: ئایا پیدقیه باوهردارین مه‌سیحی ده‌ستووری موسای ب جه بینن؟ پاولوسی ددیت کو نه پیدقیه، هه‌روه‌سا ددیت کو ب تنی بنیاته‌کی ساخه‌م بۆ ژبانێ ب مه‌سیحی هه‌یه، ئەو ژ باوهرییه. ب باوهریییه کو مرۆفی په‌یوه‌ندیه‌کا باش ل گه‌ل خودی هه‌بیت. لی هندهک که‌س هاتنه نك باوهردارین ل گالاتیایی، کو وان دژایه‌تیا پاولوسی و دیتنا وی دکر و دگۆت کو پیدقیه ل گه‌ل باوهریی ب مه‌سیحی، باوهردار ده‌ستووری موسای ژ ب جه بینن.

نامه‌یا پاولوسی بۆ که‌نیسه‌یین گالاتیایی ژ بۆ وی مه‌به‌ستی بوو کو ئەو باوهردارین ب ریکا فیکرین شاش ده‌اتنه د سه‌ردا برن، جاره‌کا دی به‌ینه سه‌ر ریکا راست و باوهریا دروست. ل ده‌ستپیکا نامه‌یا خو پاولوس به‌ره‌قانیی ژ هنارتییوونا خو دکه‌ت و ل سه‌ر رۆد دبیت، کو ئەو ژ لایی خودی قه، نه ژ لایی مرۆقان قه، بۆ کارێ مزگینیدانی ب تایه‌ت د ناف ملله‌تین نه‌جوهی دا هاتیه ده‌ستیشانکرن. پاشی پاولوس ل سه‌ر سه‌لماندا قی چهندی به‌رده‌وام دبیت، کو ب باوهریی ب تنی، مرۆف ل به‌رامبه‌ر خودی راستدار ده‌یتته هژمارتن و هۆسا بیگونه‌ه ده‌رکه‌فیت و خودی ژ رازی دبیت. د پشکین دویمایی دا، پاولوس دیار دکه‌ت کو ره‌فتارین باش د ژیا نا باوهرداری مه‌سیحی دا، ب شیوه‌یه‌کی سرۆشتی، ژ هه‌زژبکرنی دزین، ئەف هه‌زژبکرنه ژ ئه‌نجامی باوهریییه ب مه‌سیحی.

ناقهرۆکا نامه‌یی:

1. سلاڤ و به‌راهی (10-1:1)
2. ده‌سته‌لاتا پاولوسی وه‌کو هنارتی (11:1 تا کو 21:2)
3. مزگینیا که‌ره‌ما خودی (1:3 تا کو 31:4)
4. ئازادی و به‌رپرسیاریا باوهرداری مه‌سیحی (1:5 تا کو 10:6)
5. دویمایی (18-11:6)

وهرنه گرتیه و کسهی ژى ئەز فېر نه کرىمى، لى ب پهياما عيسايى مهسيح من وهرگرتيه.

¹³ ههوه ل سهر ژيانا من يا بهرى د ئايينى جوهياتيى دا يا بهيستی، من كهنيسهيا خودى گهلهك زیده تهنگاف دكر و بزاف دكر وى ويران بكهم. ¹⁴ د ئايينى جوهياتيى دا ئەز ژ گهلهك مرۆڤين ههفتهمهين خۆ، د ناڤ مللهتى خۆ دا، پتر پيشقه چووبووم و بو داب و نهرينين بابكالين خۆ، ئەز گهلهك ژ وان خوینگه رمتر بووم. ¹⁵ لى دهمى خودى، ئەوى ئەز ههلبزارتم كو هيشتا ئەز د زكى داىكا خۆ دا بووم و ب كهردما خۆ گازى من كرى، پى دلخۆش بووى ¹⁶ كو كورپى خۆ بو من ئاشكرا بكهت، دا وى د ناڤ مللهتين نهجوهى دا بدهمه نياسين، هنگى من شيرهتا خۆ ب چ مرۆڤان^x نهكر، ¹⁷ ئەز سهرنهكهفتمه ئورشه ليمى ژى، كو بچمه نك وان بين بهرى من بووبنه هنارتى، لى ئيكسهر ئەز چوممه وهلاتى عهردبان و پشتى هنگى ئەز زڤريمه ديمه شقى. ¹⁸ پاشى، پشتى سى سالان ئەز سهركهفتمه ئورشه ليمى، دا پهترۆسى^y بنياسم و ئەز پازده رۆژان ل نك وى مام. ¹⁹ لى ژبلى يه عقوبى براى خودانى، من كهس ژ هنارتين دى نه ديت. ²⁰ ئەوا ئەز بو ههوه ل فېرى دنقيسم، ئەقه ل بهرامبهرى خودى، ئەز درهوان تيدا ناكهم. ²¹ پشتى هنگى ئەز چوممه ههريمپن سوربا و كيليكيايى، ²² لى ژ لاين كهنيسهين مهسيحى قه د يه هوديايى دا، ئەز روى ب روى نه دهاتمه نياسين. ²³ وان ب تنى بهيستبوو، كو: «ئەوى بهرى نوكه ئەم تهنگاف دكرين، نوكه ئەو يى مزگينيا وى باوهريى به لاف دكهت، ئەوا بهرى نوكه وى بزاف دكر كو ويران بكهت.» ²⁴ ئەقجا ئەوان ژ بهر من په سنا^z خودى دكر.

وهرگرتا پاولوسى ژ لاينى هنارتيان قه

2 ¹ پشتى چوارده سالان، ئەز جاره كا دى ل گهل بارناباسى سهركهفتمه ئورشه ليمى، من تيتوس ژى ل گهل خۆ بر. ^a

سلاف

1 ¹ ژ من، پاولوس، هنارتين نه ژ نك مرۆڤان و نه ب دهستى مرۆڤان، لى ب دهستى عيسايى مهسيح و خودايى باب ئەوى ئەو ژ ناڤ مريان راكرى، ² ژ ههسى براين ل گهل من ژى، بو كهنيسهين گالاتيايى: ³ كهردم و ئاشتى ل سهر ههوه بن، ژ بابى مه خودى و خودان عيسايى مهسيح، ⁴ ئەوى خۆ گورى گونههين مه كرى، دا مه ل دويڤ ههزا خودى و بابى مه ژ جيھانا نوكه يا خراب قورتال بكهت. ⁵ ههتا ههتايى مهزناهى بو خودى بيت. ئامين.

چ مزگينين دى نين

⁶ ئەز يى جيهه تيمه كو هوين هوسا ب لهز دهست ژ خودى يى ب كهردما مهسيحى گازى ههوه كرى بهرددهن و بو مزگينيه كا دى دزڤرن. ⁷ ب راستى چ مزگينين دى نين، لى هندهك كهسين ههين، هزرين ههوه ئالوز دكهن و وان دڤيت دهستكارين د مزگينيا مهسيحى دا بكهن. ⁸ لى خۆ ئەگه ر ئەم يان ژى فريشتهيه كى ژ ئەسمانى مزگينيه كا دى بو ههوه رابگه هينيت، ژبلى وى مزگينيا مه بو ههوه رابگه هاندى، بلا نفرين ل وى بن! ⁹ ههروه كو مه بهرى نوكه گوتى و نوكه ژى ديڤمه قه: ئەگه ر كهسهك مزگينيه كا دى بو ههوه رابگه هينيت، ژبلى ئەوا ههوه وهرگرتى، بلا نفرين ل وى بن! ¹⁰ ما نوكه ئەز ل رازيبونا مرۆڤان يان يا خودى دگه ريم؟ يان ژى ئەز بزاقى دكهم دا دلئى مرۆڤان خۆش بكهم؟ ئەگه ر ههتا نوكه من قيا با دلئى مرۆڤان خۆش كهم، ئەز نه دبوومه به نيى مهسيحى.

خودى چهوا گازى پاولوسى كر

¹¹ گهلى برا، من دڤيت هوين بزنان، ئەو مزگينيا ژ لاينى من قه دهيتنه رابگه هاندى، نه ژ مرۆڤانه، ¹² من ئەو ژ چ مرۆڤان

^x 16:16 دهقى يونانى ديڤتيت: «ب چ خوين و گۆشتان»

^y 18:18 ب يونانى ديڤتيتى «كيفاس»

^z 24:12 پهسن مه دح و سهنا

^a 1:2 كارين هنارتيان 30:11؛ 2:15

ههژاران ژ بیر نهکهن، ئەفە ژى هەر ئەو تشت بوو یی من ب خۆ دقیا ئەز بکەم.

ل ئەنتاکیایی پاولوس ل پەترۆسی دحەیتینیت

¹¹ لئ دەمی پەترۆس^h هاتیە باژیری ئەنتاکیایی، ئەز بەرهنگاری وی بووم، ژ بەر کو یی گونەبار بوو، ¹² چنکو بەری هەندەك ژ نك یەعقوبی بهین، پەترۆسی خوارن ل گەل نەجوهیان دخوار، لئ دەمی ئەو هاتین، ژ ترسا لایەنگرین سونەتکرنیⁱ وی خۆ دا پاش و خۆ جودا کر. ¹³ باوەردارین دی یین جوهی ژى ل گەل وی دوورپاتی دکر، خۆ بارناباس ژى کەفتە بن کارتیکرنا دوورپاتیان وان. ¹⁴ لئ دەمی من دیتی ئەو ب دروستی ل دویش راستیا مزگینیئ ناچن، ل پیش چاقین هەمی ئامادەبوویان من گۆتە پەترۆسی: «ئەگەر تۆ جوهی بی و نه وهکو جوهیان دژی، لئ وهکو مللەتین نەجوهی، ئەشجا چەوا تۆ دشیی مللەتین نەجوهی نەچار کەى کو وهکو جوهیان بژین؟»

جوهی و نەجوهی ب باوەری قورتال دبن

¹⁵ ئەم یین کو د بنیات دا جوهینه و نه ژ مللەتین گونەهکارین^k، ¹⁶ دزانین کو مرۆف ب کارین دەستووری بیگونەه دەرناکەفیت، لئ ب تنی ب ریکا باوەری ب عیسیان مەسیح، لەوما مە ژى باوەری ب عیسیان مەسیح ئینا، داکو ب ریکا باوەری ب مەسیحی، نه ب کارین دەستووری، بیگونەه دەرکەفین. چنکو کەس ب کارین دەستووری بیگونەه دەرناکەفیت. ¹⁷ لئ ئەگەر ئەم ژى یین بزاقی دکەین کو ب ریکا

² ئەز ل دویش سرۆشا^b خودی سەرکەفتمە ویری، ئەو مزگینیا ئەز د ناڤ مللەتین نەجوهی دا رادگەهینم، من دانا بەر وان، لئ ب تنی من دانا بەر پایەبەرزان^c، دا بزاقا من کری و ئەز دکەم، ب ئافی دا نەجوویت. ³ لئ خۆ تیتۆس ژى، ئەوی ل گەل من، هەر چەندە کو یونانی بوو، نەچار نەبوو کو بهیتە سونەت کرن. ⁴ ئەف چەندا بوری ژ بەر هەندەك براين درهوبن چیبوو، یین ب دزی قە ئیناینە د ناڤ مە دا، ئەو ب نەینی هاتبوون، دا سیخوری ل سەر ئازادیا مە بکەن، ئەوا مە ب ریکا عیسیان مەسیح وەرگرتی و هۆسا مە بکەنە بەنی، ⁵ لئ مە دەمزیرەکا ب تنی ژى خۆ نەدا دەستی وان، داکو راستیا مزگینیئ ل گەل هەوە بمینیت.

⁶ لئ ئەوین ب پایەبەرز دەینە نیاسین، (ئەو ب راستی چ ب، بۆ من نه گرنگە، خودی بەری خۆ نادەتە پایەبەرزیا مرۆقان) ئەوان کەسان چ ل من زیدە نه کر. ⁷ لئ بەروقاژی قی چەندی، ئەو وەسا تیگەهشتن کو بەرپرسانی بۆ من یا هاتیە دان، دا ئەز مزگینیئ بدەمە ئەوین سونەتنەکری^d، هەر وهکو بۆ پەترۆسی هاتیە دان کو مزگینیئ بدەتە ئەوین سونەتکری^e. ⁸ چنکو خودی ئەوی کو پەترۆس وهک هەنارتی بۆ خەلکی سونەتکری ب کار ئینای، ئەز ژى بۆ مللەتین نەجوهی ب کار ئینام. ⁹ دەمی یەعقوب، پەترۆس^f و یوحەنناى ئەوین کو ب «ستوین»^g دەهاتنە نیاسین، زانی کو ئەف کەرەمە بۆ من یا هاتیە دان، هەنگی ئەوان دەستی خۆ یی راستی بۆ من و بارناباسی درێژ کر، وهک نیشانا پشکداریی، داکو ئەم بچینە ناڤ مللەتین نەجوهی و ئەو بچنە ناڤ سونەتکریان. ¹⁰ ب تنی وان هیقیەك ژ مە هەبوو کو

2:2^b سرۆش ئانکو وحی

2:2^c ئەوین ب ریبەری باوەرداران دەهاتنە نیاسین

7:2^d ئانکو ئەوین نەجوهی

7:2^e ئانکو ئەوین جوهی

9:2^f ب یونانی دبیژیتی «کیفاس»

9:2^g ئانکو کەسین گرنگ یین کەنيسیئ

11:2^h ب یونانی «کیفاس»

12:2ⁱ لایەنگرین سونەتکرنی ل فەرهنهنگۆکی بپیره.

14:2^j ب یونانی «کیفاس»

15:2^k جوهیان خۆ وهکو پیرۆز ددیت و هەمی مللەتین دی گونەهکار. پاولوس ل فییری دی بیژیت کو جوهی ژى گونەهکارن. هەنگی کەسین نەجوهی پوتپەریس بوون و دویر ژ پیمان و دەستووری موسای دژیان.

مەسیحی بېگونەھەر دەرکەڤین، ھاتینە دیتن کو گونەھکارین،
 ئەری ما مەسیح خزمەتکاری گونەھییە؟ حاشا! 18 ئەگەر
 ئەوین من ھەرفاندین ئاڤا بکەمەڤە، ئەز دەسەلمینم کو ئەز
 سەریچکارم، 19 چنکو ب ریکا دەستووری ئەز بەرامبەر
 دەستووری یی مریم، دا بو خودی بژیم. ل گەل مەسیحی ھاتیمە
 خاچدان، 20 ئیدی نە ئەزم یی دژیت، لی مەسیحە د ناخی من دا
 دژیت. ئەو ژيانا نوکە ئەز ب لەشی دژیم، ئەز ب باوەریی ب
 کورپی خودی دژیم، ئەوی ھەز ژ من کری و خو گوری من کری.
 21 ئەز پشتا خو نادەمە کەرەما خودی، چنکو ئەگەر راستداری¹
 ب ریکا دەستووری با، دا مرنا مەسیحی یا ژ قەستا بیت.

راستداری (بېگونەھی) ب ریکا دەستووری یان باوەریییە؟

3 گەلی گالاتیایی یین دەبەنگ، کچی سەری ھەوہ تژی
 کریە؟ ما نە ل بەر چاقین ھەوہ، عیسا یی مەسیح ل خاچی
 دای ھاتیە وینە کرن؟ 2 من دژیت ئەز فی تشتی ب تنی ژ
 ھەوہ بزنام: ئایا ھەوہ گیانی خودی ب ریکا کرنین دەستووری
 وەرگرییە یان ژی ب ریکا بەیستن و باوەریی؟ 3 تا فی رادە
 ھوین دەبەنگن؟ ئایا پشتی ھەوہ ب گیانی خودی دەست پی
 کری، ئیدی دئی ب ھیزا خو^m تەمام کەن؟ 4 ئایا ئەو ھەمی ئازار
 ھەوہ ژ قەستا کیشان؟ ئەگەر ب راستی ژ قەستا بن! 5 ئەوی
 گیانی پیرۆز دەتە ھەوہ و حنیران د ناڤ ھەوہ دا دکەت، ما فی
 چەندئ ژ ئەنجامی کرنین دەستووری یان ژی ژ ئەنجامی بەیستن
 و باوەریی دکەت؟ 6 وەکو ئیبراھیمی «باوەر ژ خودی کر، ئەڤە
 ژی بو وی وەکو راستداری ھاتە ھژمارتن.»ⁿ 7 ئەڤجا بزنان کو
 ئەوین باوەریی دئین، ئەون کورپن ئیبراھیمی. 8 نفیساری ھەر

ژ کەڤن دا دیتوو کو خودی دئی مللەتین نەجوهی ب باوەریی
 راستدار ھژمیریت و پیشوخت مزگینی دا ئیبراھیمی و گۆتی:
 «ھەمی مللەت ب ریکا تە دئی ھینە بەرکەتدار کرن.»^o 9 ژ بەر
 ھندی ئەوین باوەریی دئین، ل گەل ئیبراھیمی باوەردار دەینە
 بەرکەتدار کرن.

10 ھەمی ئەوین پشتا خو ب کارپن دەستووری گەرم دکەن،
 نفرین ل سەر وانن، چنکو یا ھاتیە نفیسین: «نفرین لی بن،
 ھەر کەسی کار ب ھەمی تشتین د پەرتووکا دەستووری دا
 ھاتینە نفیسین نەکەت و ب جھ نەئینیت.»^p 11 ئاشکرایە کو
 کەسەک ل نك خودی ب دەستووری ناھیتە راستدار کرن،^q چنکو
 «یی راستدار دئی ب باوەریی ژیت.»^r 12 لی دەستوور نە ب
 باوەریییە، بەلکو «ھەر کەسی ڤان تشتان ب جھ بینیت، دئی پی
 ژیت.»^s 13 مەسیح پیخەمەت مە کەڤتە بن نفرین و ھۆسا ئەم ژ
 نفرینا دەستووری رزگار کرین، چنکو یا ھاتیە نفیسین: «نفرین
 ل وی بن یی ل سەر دارەکی بەیتە ھەلاویستن.»^t 14 ئەڤ چەندە
 چیبوو، دا ب ریکا مەسیح عیسا ی بەرکەتا ئیبراھیمی بگەھیتە
 مللەتین نەجوهی، کو ب ریکا باوەریی ئەم گیانی سۆزپیدای
 وەرگرن.

سۆزا خودی دایە ئیبراھیمی و دەستوور

15 گەلی برا، ئەز دئی نمونەپەکی ژ ژيانا رۆژانە بو ھەوہ
 ئینم: ئەگەر پەیمانانا مرۆڤەکی یا پەسەندکری بیت، کەس نەشیت
 وی ژ کار بئیخیت یان ژی ل سەر زیدە بکەت. 16 ئەڤجا سۆز
 بو ئیبراھیمی و دویندەھا^u وی ھاتنە دان. نابیزیت: «و بو
 دویندەھین تە» ھەر وەکو بو گەلەکان بیت، لی بو ئیکی: «و بو

¹21:21 ئانکو بېگونەھەر دەرکەڤتن

^m3:3 ب یونانی دبیژیت «گۆشت» ئانکو لەش

ⁿ6:3 دەستپیکرن 6:15

^o8:3 دەستپیکرن 3:12؛ 18:18

^p10:3 گۆتارا مووسای 26:27

^q11:3 ئانکو: بېگونەھەر

^r11:3 د شیان دایە ھۆسا ژی بەیتە وەرگرن: ئەوی ب باوەریی بەیتە راستدار کرن، ئەو دئی ژیت. بنیرە حەبەقوق 4:2

^s12:3 پەرستن و پیرۆزی 5:18

^t13:3 گۆتارا مووسای 23:21

^u16:3 نەسل یان زورپەت

4¹ مەبەستا من ئەفەیه: ھندی میراتگر ھیشتا زارۆك بیت،
 چ جوداھی د ناڤهرا وی و بەنی دا نینه، ھەر چەندە ئەو
 خودانی ھەمی تشتانە. ² لئی دئی ل بن سەرپەرشتیا سەرپەرشتکار
 و بریکاران بیت، تا ئەو دەم دەیت یی بابئی وی دەستنیشانکری.
³ ھەرەسا ئەم ئی: دەمی ئەم ھیشتا زارۆك بووین، ئەم ل بن
 دەستی ھیزین روحانی^۷ یین جیھانی بەنی بووین. ⁴ لئی گاڤا دەم
 تەمام بووی، خودی کورپی خۆ ھنارت، ئەو ژ ژنەکی ژ دایک
 بوو و ل بن دەستەلاتا دەستووری ژ دایک بوو، ⁵ داکو یین ل
 بن دەستەلاتا دەستووری رزگار کەت و ئەم کورپینیا خودی^z
 وەرگرتن. ⁶ ژ بەر کو ھوین کورپین وینە، خودی گیانی کورپی
 خۆ ھنارتە د ناڤ دلی مە دا، کو گازی خودی دکەت: «بابا!^a
 بابۆ!». ⁷ ئەڤجا ئیدی تۆ نە بەنی، لئی تۆ کورپی و مادەم تۆ
 کورپی، خودی تۆ کریه میراتگر ئی.

ترسا پاولۆسی ل سەر کەنیسەیین گالاتیایی

⁸ بەری ھنگی، دەمی ھەوہ خودی نەدیاسی، ھەوہ بۆ یین کو
 ب راستی نە خودی بوون، بەنیاتی دکر، ⁹ لئی نوکە پشٹی کو
 ھەوہ خودی نیاسی، ئانکو ھیشتا دروستتر: ھوین ژ لاییی خودی
 ڤە ھاتنە نیاسین، ئەڤجا چەوا دئی بۆ ھیزین روحانی یین لاواز
 و بەلەنگاز زڤرنەڤە؟ چەوا ھەوہ دڤیت ھوین دیسان بەنیاتی
 بۆ وان بکەن؟! ¹⁰ ھوین گرنگیهکا تایهت ب ھندەك رۆژان و
 ھەیفان و دەمان و سالان ددەن. ¹¹ ئەز ژ بەر ھەوہ دترسم کو
 وەستیانا من ژ پیخەمەت ھەوہ یا ژ قەستا بیت.
¹² ئەز ھیقی ژ ھەوہ دکەم گەلی برا، کو ھوین وەکو من بن،
 چنکو ئەز ب خۆ ئی وەکو ھەوہ بووم. ھەوہ چ بیدادی ل من
 نەکر. ¹³ ھوین دزانن، ژ بەر نەساخیی بوو، ل جارا ئیکئی من
 مزگینی دایه ھەوہ. ¹⁴ ھەر چەندە نەساخیی من بۆ ھەوہ تاقیکرن
 بوو، لئی ھەوہ ئەز بپریژ نەکریم و پشتا خۆ نەدا من، بەلکو وەکو
 فریشتەییەکی خودی یان وەکو مەسیح عیسا عیسا ھەوہ ئەز قەبیل

دویندەھا تە»^v، کو ئەو ئی مەسیحە. ¹⁷ مەبەستا من ئەفەیه:
 دەستووری پشٹی چوار سەد و سیھ سالان ھاتیە دانان^w، پەیمانان
 خودی یا ژ بەری وەرە پەسەندکری ژ کار نائیخت، داکو سۆزی
 بەھلەوشینیت، ¹⁸ چنکو ئەگەر میرات گریدایی دەستووری با،
 ئەو گریدای سۆزی نەدبوو، لئی خودی ب ریکا سۆزی وەکو
 کەرەم دایه ئیبراھیمی.

¹⁹ ئەڤجا بۆچی دەستوور ھاتە دانان؟ ئەو ژ بەر سەرپیچیان
 ھاتە زیدەکرن، تاکو ئەو دویندەھ بەیت یا خودی سۆز دایی.
 دەستوور ب ریکا فریشتەیان و ل سەر دەستی ناڤگینەکی^x ھاتیە
 دانان. ²⁰ لئی ناڤگینەك نە پیدڤیە، ئەگەر پەیمان ژ لاییی ئیکئی
 ب تئی ڤە دەیتە دان، ل ڤیری ئەو ئیک خودییە.

²¹ پا دەستوور دژی سۆزین خودییە؟ حاشا! چنکو ئەگەر
 دەستوورەك ھاتبا دانان کو بشیت ژیانئ بدەت، دا ب دروستی
 راستداری ل دویڤ دەستووری بیت. ²² لئی نقیسارا پیرۆز ھەمی
 تشت ل بن دەستەلاتا گونەھی کرینە دیل، داکو باوہردار ژ بەر
 باوہریا خۆ ب عیسا ی مەسیح، سۆزی وەرگرتن. ²³ بەری ھاتنا
 ڤئی باوہریی، ئەم ل بن دەستی دەستووری د گریدای بووین،
 دەستەسەر بووین ھەتا دیاربوونا وی باوہریا کو دا ھیت.
²⁴ ھۆسا دەستوور تەمبیکاری مە بوو ھەتا عیسا ی مەسیح
 ھاتی، دا ب ریکا باوہریی، راستدار بەیینه ھژمارتن. ²⁵ لئی
 پشٹی باوہری ھاتی، ئیدی ئەم نە ل بن دەستی تەمبیکارینە.
²⁶ د ئیکبوونا ل گەل مەسیح عیسا دا، ھوین ھەمی ب
 ریکا باوہریی کورپین خودینە، ²⁷ چنکو ھوین ھەمی کو ب
 ریکا تافیرکرنئ ھاتینە د ئیکبوونا ل گەل مەسیحی دا، ھەوہ
 مەسیح کریه بەر خۆ. ²⁸ ئیدی چ جوداھی د ناڤهرا جوھییەکی
 و یونانیەکی، یان بەنیەکی و ئازادەکی، یان نیرەکی و مییەکی
 دا نینە، چنکو ھوین ھەمی د ئیکبوونا ل گەل مەسیح عیسا
 دا ئیکن، ²⁹ ئەڤجا ئەگەر ھوین یین مەسیحی بن، ھۆسا ھوین
 دویندەھا ئیبراھیمیە و ل گۆر سۆزی میراتگرن.

16:3^v دەستپیکرن 7:12؛ 15:13؛ 7:24

17:3^w دەرکەفتن 40:12

19:3^x ب عەرەبی «سیط»

3:4^y بۆ نمونە: رۆژ و ھەبڤ و ستیر و ئاڤ و ئاگر و.. ھند ئەوین دەھاتنە پەرستن.

5:4^z کورپینیا خودی ئانکو ئەم بیینە کورپین خودی و میراتگرن وی یین.

6:4^a پەڤشەکا ئارامیە، ئانکو «باب»

کرم. 15 چ ل وی دلخوشیا ههوه هات؟ ئەز شاهدهیبیی ددهم کو ئەگەر ههوه شیا، هوبن دا چاقین خو ئیننه دهری و دهنه من. 16 ئایا نوکه، چنکو ئەز راستیی دبیژمه ههوه، ئەز بوومه دوژمنی ههوه؟

17 ئەو کەس گەلەك گرنگیی ب ههوه ددهن، لی نه بو مەبەستەکا باش، بەلکو وان دقیت ههوه ژ من قەدر بکەن، دا هوبن گرنگیی ب وان بدەن. 18 گرنگیدان تشتەکی باشه، ئەگەر بو مەبەستەکا باش بیت و بو هەمی دەمان بیت، نه ب تنی دەمی ئەز ل نک ههوه یی ئاماده بم. 19 گەلی زارۆکین من، یین ئەز ب وان جارەکا دی ژانین زارۆکبونیی دکیشم، تاکو وینەیی مەسیحی د ههوه دا بەرجەستە بیت. 20 من دقیا ئەز نوکه ل نک ههوه یی ئاماده بام و ب شپوازەکی دی ل گەل ههوه ئاخفتبام، چنکو دەربارە ی ههوه ئەز یی شەپرزەمه.

نمونهیا هاجەری و ساریی

21 گەلی ئەوین ههوه دقیت د بن دەستوری دا بن، بیژنه من: ما هوبن دەستوری نابەسن؟ 22 یا هاتیه نقیسین کو ئیراهیمی دوو کوپ ههبون، ئیک ژ کەنیزهیی و یی دی ژ ژنا ئازاد^b. 23 کوپ کەنیزهیی ل دویف لەشی ژ دایک بوو، لی کوپ یی ئازاد ب ریکا سۆزا خودی. 24 ئەفه هەمی هیمانه: ئەف ژنه دوو پهیمان. ئیک ژ وان پهیمانان ژ چیا یی سینایه و زارۆکان ژ بو بەنیاتیی دئینیت: ئەو هاجەرە^c. 25 هاجەر هیمایا چیا یی سینایه ل عەرەبستان، هەرەسا هاجەر ل هەمبەر ئورشەلیما نوکهیه، کو ئەو ل گەل زارۆکین خو یا د بەنیاتیی دا. 26 لی یا ئازاد وهکو ئورشەلیما ئەسمانیه، کو ئەو ژ دایکا مەیه. 27 چنکو یا هاتیه نقیسین:

«دلخوش به، هە ی خرش،

ئەوا زارۆک نهبووین،

قیرکه سترانان و شاهیی بکه

22:4^b مەبەست یی ساریه. دەستپیکرن 5:12

24:4^c دەستپیکرن 16؛ 1-21 ل فەرهنگۆکی بنپره: هاجەر

27:4^d ئیشایا 1:54

30:4^e دەستپیکرن 10:21

1:5^f ئەو داره یی ستۆیی گایین جۆتی ب هنجاری شه گری ددهت.

4:5^g ئانکو ییگونهه

تو ئەوا ژانین زارۆکبونیی نه دیتین، چنکو زارۆکین ژنا هاتیه هیلان، پترن ژ زارۆکین ژنا ل گەل میری. 28 ئەشجا هوبن، گەلی برا، وهکو ئیسحاقی زارۆکین سۆزینە.

29 لی کا چهوا وی دەمی، ئەوی ل دویف لەشی بووی، یی ل دویف گیانی بووی تەپەسەر دکر، نوکه ژی وهسایه. 30 لی نقیسار چ دبیژیت؟ «کەنیزهیی و کوپ یی و دەرئێخه، چنکو کوپ کەنیزهیی نابیتە میراتگر ل گەل کوپ یی ئازاد.» 31 ئەشجا، گەلی برا، ئەم نه کوپین کەنیزهییینه، لی کوپین یا ئازادین.

ئازادیا خو بپارین

5¹ مەسیحی ئەم یین ئازاد کرین، دا دئازاد بین. ئەشجا خو تیدا راگرن و جارەکا دی نه کەشنه بن نیرکی^f بەنیاتیی. 2 گوهداریی بکەن، ئەز پاولۆس دبیژمه ههوه: ئەگەر هوبن بهینه سونهتکرن، ئیدی مەسیح چ مفای ناگههینیتە ههوه. 3 ئەز جارەکا دی، بو هەر مرۆفەکی بهینتە سونهتکرن، شاهدهیبیی ددهم، کو پیدقیه ئەو هەمی دەستوری ب جه بینیت. 4 هە ی ئەوین ههوه دقیت ب ریکا دەستوری راستدار^g دەرکەفن، هوبن ژ مەسیحی قەقەتیان و ژ کەرەمی کەفتن. 5 لی ئەم ژ دەولهتسەری گیانی پیرۆز، ب باوهریی چاقهپیی هیقیا راستداریینه. 6 چنکو د ئیکبون ل گەل مەسیح عیسی دا، سونهتبون و سونهتنبوون هەردوو د بی مفانه، لی ب تنی ئەو باوهریا ب حەزژبکرنی کار دکەت، یا ب مفایه.

7 هوبن د غاردانی دا باش پیشقه دچوون. کی بو ههوه ئاستهنگ دانان، کو هوبن گوهداریا راستیی نه کەن؟ 8 ئەف خوشخۆشکین بووینه ئاستهنگ نه ژ وینه یی گازی ههوه کری. 9 پیچهکا هەقیترشی، هەمی هەقیبری ترش دکەت. 10 لی دەربارە ی ههوه، ئەز پشتا خو ب خودانی گەرم دکەم، کو هوبن

دويف گيانى پيروژ برتفه ژی بچين. ²⁶ بلا ئەم ددڤنبلند نهبين، ئيکودوو نهئازرينين و ل گهل ئيکودوو دزکړهش نهبين.

بارين ئيکودوو ههلگرن

6 گهلى برا، ئەگەر ئيک ل سەر گونەهه کى بهيتته گرتن، هوبن بين کو ل بن ريبه ربا گيانى پيروژ دچن، ب دهورونبچويکيى وى کهسى راستفه بکهن، لى تو ژى هشياري خو به، داکو نههيهه تاقى کرن. ² بارين ئيکودوو ههلگرن، هوسا دى دستورى مەسيحى ب جه ئينن. ³ ئەگەر ئيک خو دبينيت کو تشتته که و ئەو ب خو چ نينه، ئەو خو دخاينيت. ⁴ بلا هەر ئيک کارى خو تاقى بکهت، وى دەمى ئەو دى ب کارى خو ب تنى، نه ب کارى کهسپين دى، شانازيى بهت. ⁵ چنکو هەر ئيک دى بارى خو ههلگریت.

⁶ ئەوى فيرى پهيفى ل دبيت، بلا پشکه کى ژ ههمى تشتين خو بين باش، بکهته بههرا ماموستايى خو. ⁷ نههينه خاپاندن! ترانه ب خودى ناهينه کرن. چنکو مروڤ چ دچينيت، هەر دى وى ههلينيت. ⁸ ئەوى بو لهشى خو بچينيت، دى ژ لهشى رزيبونى ههلينيت، لى ئەوى بو گيانى بچينيت، دى ژ گيانى ژيانا ههروهه ههلينيت. ⁹ بلا ئەم ژ کرنا چاكيى دلسار نهبين، چنکو ئەگەر ئەم دەست ژى بهرنه دهين، ئەم دى د دەمى وى دا ههلينين. ¹⁰ ئەفجا هندی مه دهليفه ههبيت، بلا ئەم چاكيى ل گهل ههميان بکهين، ب تايبهتى ل گهل خويشك و برايپن مه د باوهداريى دا.

شيرهتين دويماهى و سلاڤين ئاشتيتى

¹¹ بهرى خو بدهنى، ئەز پيتين چەند مەزن ب دەستى خو بو ههوه دنقيسم! ¹² ئەوين حەز دکهن ب لهشى ديمه نه کى باش ل بهر چاڤين خەلکى بدهنه ديارکرن، بزاقى دکهن ههوه نهچار بکهن کو هوبن بهينه سونه تکرن، ب تنى دا ئەو ژ بهر خاچا مەسيحى نههينه تهپه سه رکرن. ¹³ خو ئەوين هاتينه سونه تکرن ژى، دستورى ب جه نائينن، لى ئەو حەز دکهن هوبن بهينه سونه تکرن، دا ئەو شانازيى ب لهشى ههوه بيهن. ¹⁴ لى ژ لايى

چ هزروبيرين دى ناگرن. لى ئەوى هزرين ههوه ئالوز دکەت، ئەو کى بيت، دى سزايى خو وهرگريت.

¹¹ لى ئەز، گهلى برا، ئەگەر هيشتا راگه هاندنى بو سونه تکرى دکەم، پا بوچى هيشتا دهيمه تهپه سه ر کرن؟ ئەگەر وهسا با، هنگى دا ئاستهنگا خاچى يا راكرى بيت. ¹² خوزى ئەوين هزرين ههوه ئالوز دکەن، خو خهساندان!

¹³ هوبن گهلى برا، ژ بو ئازاديى بين هاتينه گازى کرن، لى وى ئازاديى نه کهنه بههانه بو حەزين لهشى، بهلکو ب حەز ژيکرنى خزمهتا ئيکودوو بکهن. ¹⁴ چنکو ههمى دستور د گوتنه کى دا دهيتته کومکرن: «حەز ژ نيزيکى خو بکه، وهک چهوا تو حەز ژ خو دکەى.» ¹⁵ ئەفجا ئەگەر هوبن لهقان ل ئيکودوو بدهن و ئيکودوو بخون، هشياري بن، ئيکودوو نهبرين.

کارين لهشى و بهرهه مى گيانى

¹⁶ ئەفجا ئەز دبيت: ل دويف گيانى پيروژ برتفه ههپن، هوسا هوبن چ جاران حەزين لهشى تير ناکه، ¹⁷ چنکو حەزا لهشى دژى گيانيه و حەزا گيانى دژى لهشيه. ئەف ههردويه بهرهنگارىا ئيکودوو دکەن، لهوما هوبن نهشين هەر حەزه کا ههوه بقيت، ب جه بينن. ¹⁸ لى ئەگەر هوبن ژ لايى گيانى پيروژ فه دهينه برتفه برن، هوبن نه د بن دهستهلاتا دستورى دانه. ¹⁹ کارين لهشى د ئاشکرانه، ئەو ژى ئەفنه: دههمه نپيسى، پويچاتى، بیدهلنگى، ²⁰ پوپته ريسى، جادوو گهري، دوژمناتى، ههڤرکى، دهخهسى، کيندارى، خو په ريسى، دوويه رەکى، دهسته گهري، ²¹ زکړه شى، سه رخوشى، ئاههنگين بيتورديى و تشتين وهکو فان. ئەز ههوه ئاگه هدار دکەم، ههروه کو من بهرى نوکه ژى گوتى: ئەو کهسپين تشتين هوسا دکەن، نابنه ميراتگرين پاشايه تيا خودى.

²² لى بهرهه مى گيانى ئەفهيه: حەز ژيکرن، دلخوشى، ئاشتى، بيهنفره هى، جواميرى، چاكي، دلسوزى، ²³ دلنهرمى و لخورالبون. چ دستور نينن، دژى فان تشتان بن. ²⁴ ئەو کهس ژى کو بين مەسيح عيسايه، وان لهش ل گهل حەز و قياين تيدا بين ل خاچى داين. ²⁵ ئەگەر ئەم ب گيانى پيروژ دژين، بلا ل

14:5^h پهرستن و پيروژى 18:19

20:5ⁱ صه نه مپه ريسى

6:6^j مهبهست بين گوتنين خودينه

من ڦه، حاشا، ڪو ٿهز شانازي ب تشته ڪي ببه، ٿيلي خاچا
 خوداني مه عيسايي مهسيح. ب ريڪا وي جيهان بو من هاتي
 خاچدان و ٿهز بو جيهان هاتي خاچدان. ¹⁵ چنڪو سونه تبوني
 و سونه تنه بوني ٿي مفا بو مروڻي نينه، ب تني يا مفاي
 دگه هينيه وي ٿهوه ڪو بيته ٿا فرنده به ڪي نوي. ¹⁶ ٿاشتي و
 دلوقاني ل سهر وان هميان بيت، بين ل گور ڦي ياسايي دچن،
 ههروه سا ل سهر ٿيسرائيلا خودي ٿي.

¹⁷ ٿ نوڪه و پيڻه بلا ڪهس نه خوشي بو من چينه ڪهت، چنڪو
 شوين برينين عيساي، بين ل سهر لهشي من هين. ¹⁸ گهلي
 برا، بلا ڪه ره ما خوداني مه عيسايي مهسيح ل گهل گيانئي ههوه
 بيت. ٿامين.

نامہیا پاولوسی بۆ باوہردارین ل ئەفہسۆسی

پیشگوتن

ئەفہسۆس باژپرہکی رۆمایی بوو ل ہەریمہ ئاسیایی (ئاسیا بچویک) بوو. باژپرہکی گہلہکی جوان و خوش بوو و پایتہختی وی ہەریمہ بوو و ب مہزناہیا خۆ، باژپری چواری بوو د ئیمپراتوریا رۆمایی دا. سەرہدانا پاولوسی ہنارتی یا ئیککی بۆ ئەفہسۆسی، د کارین ہنارتیان 18:18-21 دا و سەرہدانا وی یا دووی ئی د 19:2-7 دا دەینہ بہحسکرن. راستہ کەنيسہیا وی ل سەر دەستی پاولوسی نہاتبوو دانان، لی د سەر ہندی را پاولوس نیزیکی سی سالان ل وی باژپری ما و باوہردار پەرورہدہ دکرن. وی د گہشتا خۆ یا سییی دا (کارین ہنارتیان 19:1؛ 20:31) ئەف نامہیہ ژ زیندانی بۆ باوہردارین ل ئەفہسۆسی نقیسی (3:1؛ 4:1؛ 6:20)، نہ ب تنی ئەف نامہیہ، لی نامہیین بۆ باوہردارین ل فیلیپی، ل کولوسی و بۆ ہەقالی خۆ فلیمونی ئی ژ زیندانی نقیسن. ئەف نامہیہ ب «نامہیین زیندانی» دەینہ بناقکرن.

نامہیا پاولوسی بۆ باوہردارین ل ئەفہسۆسی، نہخشہیی خودی دیار دکەت، «کو د تہمامکرنا دەمان دا، ئەو دی ہمی تشتان، یین ل سەر ئەردی و یین ل ئەسمانی ئی، پیکفہ کۆم کەت و ئیخیتہ د بن سەرورہیا مہسیحی دا» (10:1). ہەرورہسا پیدفہیہ ہمی مللہت، یین جوہی و یین نہجوہی، د ئیکبوونا ل گہل عیسیایی مہسیحی بینہ مللہتہک، ژ لاییی خودی قہ د ئیکگرتی بن. پاولوس د نیفا ئیککی یا نامہیا خۆ دا (پشکین 1 تاکو 3)، ل سەر ہزرا ئیکبوونا ل گہل خودی رادوہستیت. بہحس دکەت کا چہوا خودی گہلی خۆ ہەلبژارت و چہوا گہہاندنہ لیبورنا گونہہان و دەولہتسەری عیسیایی مہسیح ئەو ئازاد کرن. ہەرورہسا کا چہوا سۆزا مہزن یا خودی ژ لاییی گیانی پیرۆز قہ دەیتہ مسۆگەرکرن.

د نیفا دووی یا نامہیا خۆ دا (پشکین 4 تاکو 6)، پاولوس داخوای ژ باوہرداران دکەت ب شیوازہکی وەسا بژین، کو رەنگفہدانا ئیکبوونا وان ل گہل مہسیحی بدەتہ دیارکرن. د کۆمبوونان دا، د مال دا، د ہەقالینی دا ل گہل ئیکودوو ب ریزگرتن بن، خەمی ژ ئیکودوو بخۆن.

د قی نامہیی دا، نقیسکار سی ہیمایان ب کار دئینیت بۆ دیارکرنہ ئیکبوونا گہلی خودی ل گہل مہسیحی:

(1) کەنيسہ وەکو لەشہکیہ کو مہسیح سەری وہ.

(2) کەنيسہ وەکو ئافاہیہکیہ کو مہسیح بەری بنیاتی وہ.

(3) کەنيسہ وەکو ژنہکیہ کو مہسیح میری وپہ.

د قی نامہیی دا، پاولوس ژ بہر ہزرکرنی ل سەر کەرہما خودی ب ریکا عیسیایی مہسیح، ب بلندترین شیوازیں رەوانبیتیری دەرپرینی دکەت. ئەو ہمی تشتان: حەزژیکرن، خۆگۆریکرن، لیبورین، کەرہم و پیرۆزیی ب مہسیحی قہ گری ددەت.

ناقہرۆکا نامہیی:

1. سلاڤ 1:1-2

2. مہسیح و کەنيسہ 1:3 تاکو 3:21

3. ژیانانوی یا ب مہسیحی 4:1 تاکو 6:9

4. چەکین خودی یین گیانی 6:10-20

5. سلاڤین دویمہیی 6:21-24

ئەم پېشوخەت ھاتىنە دەستىنشانكرن و ب مەسىھى ھاتىنە ھەلبۇرتىن،¹² دا ئەم ژ بۇ پەسندانا مەزناھيا وى بىن، ئەم ئەوېن ل بەراھىيى ھىقىيا خۆ ب مەسىھى قە گرى دايى. ¹³ دەمى ھەوہ پەيشا راستىي، ئانكو مزگىنيا قورتالبوونا خۆ، بەھىستى و باوہرى ب مەسىھى ئىناي، ھوين ژى ب گيانى پېرۇزى سۆزى ھاتىنە دان، ژ بەر ئىكبوونا ھەوہ ل گەل مەسىھى ھاتنە موھرکرن. ¹⁴ گيانى پېرۇز دەستبەغى مىراتى مەيە تا دەمى خودى گەلى خۆ رزگار دکەت، ژ بۇ پەسندانا مەزناھيا خۆ.

نقىزا پاولوسى

¹⁵ ژ بەر ھندى، گاڤا من باوہريا ھەوہ ب خودان عىساي و ھەزۇرۇكرنا ھەوہ بۇ ھەمى پېرۇزكران بەھىستى، ¹⁶ ژ ھنگى وەرە ئەز بى راوہستيان بۇ ھەوہ سوپاسيا خودى دکەم، د نقىزىن خۆ دا ھەوہ دىنمە بىرا خۆ، ¹⁷ دا خودايى خودانى مە عىسايى مەسىھ، بابى مەزناھىي، گيانى ئاقلەندىي و ئاشكراکرنى بدەتە ھەوہ، دا ھوين وى ھىشتا باشتىر بنياسن، ¹⁸ چاقىن زىنى ھەوہ روھن بکەت، دا بزائن كا ئەو ھىقى چىپە يا ھوين بۇ وى ھاتىنە گازىكرن و كا دەولەمەنديا مەزناھيا مىراتى وى د ئاف پېرۇزكران دا چىپە، ¹⁹ و كا مەزناھيا ھىزا وى يا بى سنوور چىپە، يا ژ بۇ مە بىن باوہردار ل دويف ھىز و شيانا وى كار دکەت. ²⁰ ئەف ھىزە ئەوہ يا خودى د مەسىھى دا ئىخستىيە كارى، دەمى ژ ئاف مريان راکرى و ل دەستى خۆ بى راستى ل جھىن ئەسمانى روينشتاندى،ⁿ ²¹ د سەر ھەر ھوكمدارى، دەستەلاتى، ھىز، خودانەتى و ھەر ئاقەكى دى بى دەھىتە دانان دا، نە ب تنى د قى جىھانى دا، لى د جىھانا دى ژى دا. ²² خودى ھەمى تىشت ئىخستىنە بن پىيىن وى^o و ئەو د سەر ھەر تىشتەكى دا کرە سەر بۇ كەنىسەيى. ^p ²³ كەنىسە لەشى وى، ئانكو تۇباتيا وى بى كو ھەمى تىشتان ب تەمامى تۇى دکەت.

سلاڤ

1 ¹ ژ من، پاولوس، ھنارتىي مەسىھ عىساي، ب ھەزا خودى،
بۇ پېرۇزكرىن ل ئەفەسۆسى، ئەوېن ب مەسىھ عىساي د دلسۆزن:
² كەرەم و ئاشتى ژ بابى مە خودى و خودان عىساي مەسىھ ل سەر ھەوہ بن.

بەرەكەتتىن گيانى

³ مەزناھى بۇ خودى، بابى خودانى مە عىساي مەسىھ، كو وى ب ئىكبوونا ل گەل مەسىھى، ب ھەر بەرەكەتەكا گيانى د جھىن ئەسمانى دا، ئەم بەرەكەتدار كرىن. ⁴ وى ژ بەرى دامەزراندنا جىھانى، ب ئىكبوونا مە ل گەل مەسىھى ئەم ھەلبۇرتىن، دا ئەم ل بەرامبەرى وى د ھەزۇرۇكرنى دا د پېرۇز و بى گازندە بىن. ⁵ وى پېشوخەت، ل دويف كەيف و ھەزا خۆ، ئەم دەستىنشان كرىن، دا ب رىيا عىساي مەسىھ كورپىنيا وى^k وەرگىن، ⁶ ژ بۇ پەسندانا¹ مەزناھيا كەرەما وى، ئەوا ب رىيا خۇشتقىي خۆ بۇ مە كرىە خەلات. ⁷ ژ دەولەتسەرى وى، مە ب خوينا وى رزگارى، ئانكو لىبورىنا گونەھان، ھەيە. ئەف چەندە ل دويف كەرەما خودى يا دەولەمەندە^m، ⁸ ئەوا وى ب ھەمى ئاقلەندى و تىگەھشتن، ب مەردانى ب سەر مە دا باراندى. ⁹ وى نەھىنيا ھەزا خۆ بۇ مە ئاشكرا كر، ئەوا وەكو وى قىاي نەخشە كرى كو ب رىيا مەسىھى ب جو بىنىت. ¹⁰ نەخشەيى وى ژى ئەوہ كو د تەمامكرنا دەمان دا، ئەو دى ھەمى تىشتان، بىن ل سەر ئەردى و بىن ل ئەسمانى ژى، پىكقە كۆم كەت و ئىخىتە د بن سەرورەيا مەسىھى دا. ¹¹ ل دويف مەبەستا وى، ئەوئى ھەر تىشتى ل دويف بىرارى و ھەزا خۆ ساز دکەت،

^k 5:1 كورپىنيا وى ئانكو ئەم بىنە كورپىن خودى و مىراتگرىن وى بىن.

¹ 6:1 پەسندانامە دھكرنا

^m 7:1 كۆلۆسى 14:1

ⁿ 20:1 زەبوور 1:110

^o 22:1 زەبوور 8:6

^p 22:1 كۆلۆسى 18:1

ژى پىككە دەينە ئاڧاكرن، دا بىنە خانىهك بۆ خودى ب گىانى پىرۆز.

نقىزا پاولوسى ژ بۆ باوهردارىن ل تەفەسۇسى

14 ژ بەر قى چەندى، ئەز چۆكشەدانى بۆ بابى دەم، 15 ئەوى ھەر بابكەكى ل سەر ئەردى و ل ئەسمانان ناڧ ژى وەرگرتى^b، 16 ئەز ھىقى ژى دكەم كو ئەو ل دويڧ دەولەمەندىا مەزناھىا خۆ ھىزى بدەتە ھەو، كو ھوبىن ب گىانى وى د ناخى خۆ دا خورت بىن، 17 ب رىكا باوهرىي مەسىح د دلئ ھەو دا ئاكنجى بىيت و ھوبىن د ھەزژىكرنى دا ب رەھ و ب بنىيات بن، 18 دا ھەو ل گەل ھەمى پىرۆزكرىان شىان ھەبىيت د فرەھى، درىژاھى، بلنداهى و كویراتىا ھەزژىكرنا مەسىحى بگەھن 19 و ھوبىن ھەزژىكرنا وى يا بلندتر ژ ئاستى زانىنا مرۆقى بزىان، ھۆسا ھوبىن ب ھەمى تىزىتيا خودى تىرى بىن.

20 مەزناھى بۆ وى بىت، يى ب ھىزا خۆ يا د مە دا كار دكەت، دشىت گەلەك پتر ژ وى ھەمىي بکەت يا ئەم دخوازىن يان ھزر دكەين. 21 مەزناھى بۆ وى بىت، د كەنىسەيى و مەسىح عىساي دا، ب درىژاھىا ھەمى بەرەبابان بۆ ھەتا ھەتايى. ئامىن.

ئىكگرتن د ناڧبەرا باوهرداران دا

4 1 ئەڧجا ئەز، كو ژ بەر خودانى ھاتىمە زىندانكرن، ھىقى ژ ھەو دكەم كو ھوبىن ب شىوہىەكى بژىن، يا ھەزى وى گازىكرنى بىت، ئەوا ھوبىن بۆ ھاتىنە گازىكرن. 2 ب ھەمى دەروونبچوبىكى و نەرمى و بىئەنفرەھى ئىكودوو د ھەزژىكرنى دا رابگرن. 3 ھەمى بزاقان بکەن كو ھوبىن ئىكەتيا گىانى ب بەندكى ئاشتىيى پارىزن. 4 ئىكە لەش و ئىكە گىان، ھەروەكو خودى بۆ ئىك ھىقى ھوبىن گازى كرىن. 5 ئىكە خودان، ئىكە باوهرى، ئىكە تافىركرن، 6 ئىكە خودى كو بابى ھەمىانە، ئەوى د سەر ھەمىان را، ب رىكا ھەمىان و د ناڧ ھەمىان دا.

7 لى بۆ ھەر ئىك ژ مە، ل دويڧ پىڧانا ديارىا مەسىحى، كەرەم ھاتىە دان. 8 ژ بەر ھندى دىيىت:

«گاڧا سەرکەفتىە سلال،

دىل ل دويڧ خۆ برن

خزمەتا پاولوسى ژ بۆ مللەتان

3 1 ژ بەر قى چەندى ئەز، پاولوس، يى ژ پىخەمەت ھەوە يىن نەجوھى ژ بەر مەسىح عىساي زىندانىمە... 2 بىگومان ھەوە بەيىستىيە، كو ئەڧ ئەركى پرىڧەبرنا كەرەما خودى، ژ پىخەمەت ھەوە بۆ من ھاتىە دان، 3 كو ئەو نەپنى ب رىكا سرۆشى بۆ من ئاشكرا كرىە، ھەروەكو پىشتر من ب كورتى نقىسى. 4 گاڧا ھوبىن وى بخوینن، ھوبىن دى شىن د زانىنا من ل دۆر نەپنىا مەسىحى گەھن. 5 ئەو نەپنى د دەمى بەرەبابىن دى دا بۆ مرۆڧان ئاشكرا نەكربوو، لى نوکە ب گىانى پىرۆز بۆ ھنارتى و پىغەمبەرىن وى يىن پىرۆز ھاتە ئاشكرا كرن. 6 نەپنى ژى ئەڧەيە، كو مللەتین نەجوھى ب رىيا مزگىنىي ھەڧمىراتن و ھەڧلەشن و ھەڧشكىن سۆزىنە د ئىكبوونا ل گەل مەسىح عىساي دا.^a

7 ئەز ل دويڧ ديارىا كەرەما خودى يا ب كاركرنا ھىزا وى بۆ من ھاتىە دان، بوومە خزمەتكارى قى مزگىنىي. 8 ھەر چەندە د ناڧ ھەمى پىرۆزكرىان دا ئەز ژ يى ھەرى كىم كىمترم، لى ئەڧ كەرەمە بۆ من ھاتىە دان، دا مزگىنىا دەولەمەندىا مەسىحى، يا كو د شىان دا نىنە ڧەكۆلىن ل سەر بەپتە كرن، بدەمە مللەتین نەجوھى و 9 نەخشەيى نەپنىي بۆ ھەمىان روھن بکەم، ئەو نەپنىا ب درىژاھىا سەردەمىن بەرى، ل نك خودى يى ھەمى تىشت ئافراندىن، مايە ڧەشارتى، 10 دا نوکە ئاڧلمەندىا خودى يا ھەمەجۆر، ب رىكا كەنىسەيى، ل نك سەرورە و دەستەھلاتدارىن جەپن ئەسمانى بەپتە زانىن. 11 ئەڧ چەندە ل دويڧ مەرەما خودى يا ھەردەمى بوو، ئەوا وى ب دەستى خودانى مە مەسىح عىساي ب جھ ئىناى. 12 ب ئىكبوونى ل گەل مەسىحى و ب رىكا باوهرى ئىنانى ب وى، مە دەستوبىرىا خۆ نىزىككرنى ژ خودى، ب وىرەكى و پىشتراستى، يا ھەى. 13 لەوما ئەز ھىقى ژ ھەوە دكەم كو ھوبىن بى ئومىد نەبن ژ بەر تازارىن ئەز بۆ ھەوە دكىشم، ئەو بۆ ھەوە مەزناھىنە.

6:3^a ئانكو ھەڧشكىن ل گەل جوھىان. بىئە كۆلوسى 1:26-27

15:3^b مەبەست ژ «ناڧ ژى وەرگرتن» ئەو كو ھەمى بابكان ھەبوونا خۆ ژ خودى وەرگرتىە

2:4^c كۆلوسى 3:12-13

كۈرە كۈ ھەممى جۆرىن پويچاتىيى بىكەن و ژى تىر ناپن. ²⁰ لى ھوين ھۇسا فىرى مەسىحى نەبوون. ²¹ بىگۇمان ھەو ل دۆر وى بەھىستىيە و ل گۆر وى راستىا د عىساي دا، ھوين دەر بارەى وى ھاتىنە فىركرن. ²² ھوين ھاتىنە فىركرن كو ژ لايى رەفتارا ھەوە يا بەرى قە، مرقى كەقن ژ بەر خۇ بىكەن، ئەوئى ب حەزىن خاپىنۇك گەنى دىيت ^h ²³ و د گىانى زىنى خۇ دا نوى بىن ²⁴ و مرقى نوى بىكەنە بەر خۇ، ئەوئى ل گۆر خودى د راستارى و پىرۇزيا راستىيى دا ھاتىيە ئافراندن ¹.

²⁵ لەوما درەوئى ژ خۇ دوير بئىخن و بلا ھەر ئىك ژ ھەو ل گەل نىزىكى خۇ يى راستگۇ بيت، چنكو ئەم ئەندامىن ئىكودووينە. ²⁶ تۆرە بىن، لى گونەھى نەكەن ^k. نەھىلن رۆژ ل سەر تۆرەييا ھەوە ئاقا بىيت، ²⁷ نە ژى رىكى بدەنە ئىلىسى. ²⁸ بلا دزىكەر ئىدى دزىي نەكەت، لى بلا بوەستىيت و ب دەستى خۇ كارەكى حەلال بىكەت، دا وى تىشتەك ھىيت بەدەتە يى ھەوجە ژى. ²⁹ بلا گۆتەكا خراب ژ دەقى ھەوە دەرەكەقىت، لى ب تىئى ئەوئى بىژن يا كو ل دويش رەوشى بىكەر ئاكارنى دەيت، دا مفايەكى بگەھىنيتە گۇھداران. ³⁰ گىانى خودى يى پىرۇز خەمبار نەكەن، ئەوئى ھوين ب وى بۇ رۆژا رزگار بوونى ھاتىنە موھرکرن. ³¹ ھەممى تەھلاتى، كەرب، تۆرەبوون، قىر قىر، بوھتان و ھەممى كىنى ژ ئاھ خۇ راکەن. ³² ل گەل ئىكودوو دىلنازك و دلۇقان بىن، ل ئىكودوو بوون، ھەروەكو خودى ژى ب رىيا مەسىحى ل ھەوە بورى ¹.

د حەزۇپىكرنى دا بژىن

5 ¹ ژ بەر قى چەندى، ھەكو زارپۇكىن خۇشتقى، چاقلىكرنا خودى بىكەن. ² د حەزۇپىكرنى دا بژىن، ھەروەكو مەسىحى

و ديارى دانە مرقان. ^d

⁹ ئەف «سەرکەفتنا سلال» چ رامن ددەت؟ وى دقىت بىژىت كو ئەو ل پىشىي خوارکەفتبوو جھىن نزم ئانكو ئەردى. ^e ¹⁰ ئەوئى خوارکەفتى ھەر ئەوە يى سەرکەفتىيە سەر ھەممى ئەسمانان، دا ھەممى تىشتان تژى بىكەت. ¹¹ ھەر ئەوە يى ديارى داي كو ھندەك بىنە ھنارتى، ھندەك بىنە پىغەمبەر، ھندەك بىنە مزگىنيدەر، ھندەك ژى بىنە شقان و مامۇستا، ¹² بۇ ئامادەكرنا پىرۇزكرىان بۇ كارى خزمەتئى ژ پىخەمەت ئاكارنا لەشى مەسىحى، ¹³ تاكو ئەم ھەممى بگەھىنە ئىكەتيا باوهرىي و نياسىنا كورئى خودى، ھەروەسا ئەم بىنە مرقەكى پىگەھشتى، بگەھىنە ئاستى تەمامى بەژنا ^f مەسىحى. ¹⁴ ھۇسا ئەم ئىدى ھەكو زارپۇكان ناپىن، ل بەر پىلان ھىشە و ۋىشە بەھىنە ھاقىتن و ب درەوئى مرقان ل بەر بايى ھەر فىركرنەكى بەھىنە ئىنان و برن، ئەو مرقىن كو ب فىلبازيان دخاپىنن و د سەر دا دەن. ¹⁵ لى ئەم راستىيى ب حەزۇپىكرن بىژىن، دا د ھەر تىشتەكى دا وەرارى بىكەن بەرەف وى قە يى كو سەرە، ئەو ژى مەسىحە. ¹⁶ ژ وىيە ھەممى لەش خۇ پىكفە دگرىت و ب ھارىكاريا ھەر گەھەكى دەيتە گرپدان و دەمى ھەر ئەندامەك كارى خۇ دكەت، لەش وەرارى دكەت و د حەزۇپىكرنى دا خۇ ئاقا دكەت. ^g

ژيانا كەقن و ژيانا نوى

¹⁷ لەوما ئەز قى دىيژم و ب ئاقى خودانى دووپات دكەم كو ئىدى ھوين ھەسا نەژىن ھەروەكو مللەتەن نەجوھى دژىن، ھزرىن وان دخرشن. ¹⁸ تارىاتيا ب سەر تىگەھشتنا وان دا ھاتى، ئەو ژ بەر وى نەزانىنا د ناخى وان دا و سەرھشكىا وان، ژ ژيانا خودى دىيانىنە. ¹⁹ ئەوان شەرم نەمايە و خۇ رادەستى بىدەلنگىي

8:4d زەبوور 18:68

9:4e جھىن نزم ئانكو ئەردى ھۇسا ژى دەيتە ھەرگىران: «جھىن نزم بىن ئەردى» يان «كويراتىين ئەردى».

13:4f بەژن: ل قىرى ھىمايە بۇ كاملىبونى ژ لايى باوهرىي قە.

16:4g كۆلۇسى 19:2

22:4h كۆلۇسى 9:3؛ رۇما 6:6

24:4i كۆلۇسى 10:3

25:4j زەكەريا 16:8

26:4k زەبوور 4:4

32:4l كۆلۇسى 13:3

ژى ھەز ژ مە كرى و خو گورى مە كرى، ژ پىخەمەت مە بووہ قوربان و پىشكىشىەكى بىنەخوش بو خودى.

3 لى بلا دەھمەنپىسى و ھەمى جورىن پويچاتىي يان چاقبرساتى ب ئىكجارى m د ناڧ ھەوہ دا نەبن، چنكو ئەو نە ژ ھەژى پىرۆزكريانە. 4 ھەروەسا بلا ئاخفتىن بىشەرم و دەبەنگانە، يان ترانەيىن بىتۆرە يىن بكىرنەھاتى نەبن، لى ل شوينا وان بلا سوپاسىكرنا خودى ھەبىت. 5 قى چەندى باش بزانت: چ مرۆڧىن دەھمەنپىس، يان نەپاك، يان چاقبرس (ئانكو كەسەكى پووتپەرىس n)، وان د پاشايەتيا مەسىحى و خودى دا مىرات نىنە.

زارۆكىن رۆناھىي

6 نەھىلن چ كەس ھەوہ ب ئاخفتىن ئالا بخاپنىت، چنكو ژ بەر ئان تىشتان تۆرەبوونا خودى ب سەر مرۆڧىن نەگوھدار ۰ دا دەھىت. 7 لەوما ھوین نەبنە پشكدارىن وان. 8 چنكو دەمەكى ھوین تارى بوون، لى نوکە ھوین ب ئىكبوونا ل گەل خودانى رۆناھىنە. ئەڧجا وەكو زارۆكىن رۆناھىي بژىن 9 (ژ بەر كو بەرھەمى رۆناھىي ھەمى جورىن باشى و راستى و دروستىنە) 10 و بزاقى بکەن كو بزانتن كا چ تىشت خودانى رازى دكەت. 11 پشكدارىن د كارىن تارىن يىن بىبەرھەم دا نەكەن، بەلكو وان بەرچاق بکەن. 12 چنكو كارىن ئەو ب نەپنى دكەن، فەھىتە كو بەھىنە بەھسكرن ژى. 13 لى ھەر تىشتى ب رۆناھىي بەھىتە بەرچاقكرن، ئەو ئاشكرا دبىت. 14 چنكو ھەر تىشتى ئاشكرا ببىت، دبىتە رۆناھى. لەوما دەھىتە گۆتن:

«ھەى نڧستى، ھشىيار ببە!

ژ ناڧ مريان رابە و

مەسىح دى رۆناھىي دەتە تە. P»

15 ژ بەر ھندى ب ھشىيارى لى بنىرن كا ھوین چەوا دژىن، نە وەكو نەزانان، لى وەكو ئاقلمەندان. 16 دەرفەتا قى دەمى ژ دەست نەدەن، چنكو رۆژ دبەدكارن. 17 لەوما خو مەژى ھشك نەكەن، لى تىپگەھن كا ھەزا خودانى چىبە. 18 ب شەرابى سەرخوش نەبن، چنكو سەربەردان يا تىدا، بەلكو ب گىاننى پىرۆز پىر بىن. 19 بو ئىكودوو زەبوور، سرود و سترانىن روحانى بىژن، ژ دلنى خو بو خودانى بسترن و موزىكى بژەنن. 20 ھەردەم بو ھەمى تىشتان، ب ناڧى خودانى مە عىسايى مەسىح، سوپاسيا خودايى باب بکەن. 21 ژ بەر ترسا خو ژ مەسىحى ملکہچى ئىكودوو بن.

پەيوەندىن ژن و مىران

22 گەلى ژنان، ھەر ئىك ژ ھەوہ ملکہچى مىرى خو ببىت، كا چەوا ھوین ملکہچى خودانى دبىن. 23 چنكو مىر سەرى ژنىبە، كا چەوا مەسىح سەرى كەنىسەيىبە و ئەو ب خو قورتالکەرى لەشىە. 24 ئەڧجا كا چەوا كەنىسە ملکہچى مەسىحىبە، وەسا ژن ژى دەھمى تىشتان دا ملکہچى مىرى خو ببىت. 25 گەلى مىران، ھەر ئىك ژ ھەوہ ھەز ژ ژنا خو بکەت، كا چەوا مەسىحى ھەز ژ كەنىسەيىبە كر و خو گورى وى كر، 26 دا وى ب شوېشتنى ب ئاقى ئانكو ب پەيڧى پاقت بکەت و ھۆسا وى پىرۆز بکەت، 27 دا وى وەكو كەنىسەيە كا شوخ و شەنگ پىشكىشى خو بکەت، يا بى پنى و بى قورمچىن و ھەر تىشتەكى ھۆسا ببىت، لى يا پىرۆز و بىكىماسى ببىت. 28 ب قى شىوہى، دڧىت مىر وەكو لەشى خو ھەز ژ ژنا خو بکەن. ئەوى ھەز ژ ژنا خو بکەت، ئەو ھەز ژ خو دكەت. 29 چنكو چ جارن

3:5^m ب يونانى دبىژىت: خو ناڧ لى نەھىتە ئىنان.

5:5ⁿ صەنەمپەرىس

6:5° ب يونانى دبىژىت: كورىن نەگوھدارىن

14:5^p بنىرە: ئىشاييا 19:26؛ 1:60

16:5^q كۆلۆسى 5:4

19:5^r كۆلۆسى 17-16:3

22:5^s كۆلۆسى 18:3؛ 1 پەترۆس 1:3

23:5^t مەبەست ژ «لەش»ى، كەنىسەيە.

25:5^u كۆلۆسى 19:3؛ 1 پەترۆس 7:3

خزمەتتە بىكەن، ھەرۋەكۇ بۇ خودانى بىت، نە بۇ مەرقان. ⁸ چىنكو ھوبىن دزانن ھەر كەسى، بەنى بىت يان ئازاد، چ باشىيى بىكەت، دى ھەمان تىشت تۇ خودانى ۋەرگىت.

⁹ ھوبىن تى، گەلى خودانان، ھەمان تىشتان بۇ وان بىكەن و دەست تۇ گەفلىپكىرنى بەردەن، چىنكو ھوبىن دزانن كو خودانى وان و ھەۋە ھەمىيان ل ئەسمانىيە و ل نك وى لايەنگرى نىنە. ^a

خۇ ب چەكىن خودى چەكدار بىكەن

¹⁰ ل دويمايىي، ب خودانى و ب ھىزا وى يا مەزن، خۇ ب ھىز بىيىخىن. ¹¹ خۇ ب ھەمى چەكىن خودى چەكدار بىكەن، دا ھوبىن بىشپىن ل بەرامبەرى پىلانن ئىلىسى ل جەھى خۇ راۋەستىن. ¹² چىنكو جەنگا مە نە دى مەرقانە^b، لى دى سەرۋكان، دى دەستھەلاتداران، دى حوكمدارىن تارىياتىيى كو د قى سەردەمى دا حوكمى ل جىھانى دىكەن، دى لەشكەرىن گىيانى بىن خرابىيىيە ل جەھىن ئەسمانى. ¹³ تۇ بەر قى چەندى ھەمى چەكىن خودى ھەلگىرن، دا بىشپىن ل رۇزا خراب بەرھىنگارىيى بىكەن و پىشتى ھوبىن ھەمى تىشتان تەمام دىكەن، ل جەھى خۇ براۋەستىن. ¹⁴ ھۇسا د جەھى خۇ دا راۋەستىن، نافتەنگا خۇ ب راستىيى بىيىچىن و زىيى^c راستدارىيى بىكەنە بەر خۇ. ^d 15 بلا پىلاق ل پى كرنا ھەۋە ئامادەبوون بىت بۇ راگەھاندنا مزگىنيا ئاشتىيى. ^e 16 د سەر قان تىشتان را، مەتالى باۋەرىيى د دەستى ھەۋە دا يى ھەلگرتى بىت، ئەۋى كو ب وى ھوبىن دىشپىن ھەمى تىرىن خرابكارى^f بىن ئاگرىن قەمرىن. ¹⁷ كومزىيى قورتالبوونى بىكەنە سەرى خۇ و

كەسى كەرب تۇ لەشى خۇ قەنەبوويە، بەلكو ئەۋ لەشى خۇ ب خودان دىكەت و چاقى خۇ دەدەتى، ھەرۋەكو مەسىح تى ل گەل كەنىسەيى دىكەت. ³⁰ چىنكو ئەم ئەندامىن لەشى وىنە.

³¹ «تۇ بەر قى چەندى زەلام دى دايك و بابىن خۇ ھىلىت و ب تۇنا خۇ قە نويسىيىت و دى ھەردوۋ بىنە ئىك لەش. ^v ³² ئەقە نەپنىيەكا كوبرە و مەبەستا من پى مەسىح و كەنىسەيە. ³³ لى پىدقەيە ھەر ئىك تۇ ھەۋە تى ھەز تۇنا خۇ بىكەت، ھەرۋەكو ھەز تۇ خۇ دىكەت و پىدقەيە تۇ رىزى ل مېرى خۇ بىگىت.

پەيوەندىيىن زارۋك و دايك و بابان

6 ¹ گەلى زارۋكان، تۇ بەر خودانى گوھداريا دايك و بابىن خۇ بىكەن، چىنكو ئەق چەندە يا دروستە. ^w ² «رىزى ل دايك و بابىن خۇ بىگە. ^x ئەقە ئىكەم فەرمانە كو سۆزەك پىقە ھاتىيە گرېدان: ³ «دا باشى بىيىتە رىيا تە و ل سەر ئەردى تىي تە دىر تۇ بىت. ^x

⁴ ھوبىن تى، گەلى بابان، زارۋكىن خۇ تۇرە نەكەن، لى ب پەروەردە و شىرەتپىن خودانى وان ب خودان بىكەن. ^y

پەيوەندىيىن بەنى و خودانان

⁵ گەلى بەنىان، گوھداريا خودانىيىن خۇ بىن ل سەر ئەردى ب تىرس و لەرز و ب دلەكى پاقۇ بىكەن، كا چەۋا ھوبىن گوھداريا مەسىحى دىكەن، ^z ⁶ نە ب وى خزمەتى يا ل بەر چاقان دەيتە كىرن، ب تىنى بۇ رازىكرنا مەرقان، لى ۋە بىكەن ھەرۋەكو بەنىيىن مەسىحى تۇ دل ھەزا خودى ب جە دىنن. ⁷ تۇ ھەمى دلى خۇ

^{31:5v} دەستپىكرن 24:2

^{1:6w} كۆلۈسى 20:3

^{3-2:6x} دەرەكەفتن 12:20؛ گۇتارا مووساى 16:5

^{4:6y} كۆلۈسى 21:3

^{5:6z} كۆلۈسى 22:3

^{9:6a} كۆلۈسى 1:4؛ گۇتارا مووساى 17:10

^{12:6b} دەقى يونانى دىيىت: «ل دى خوبىن و گۇشتانە»

^{14:6c} دىر

^{14:6d} ئىشايىا 17:59

^{15:6e} ئىشايىا 7:52

^{16:6f} مەبەست پىن ئىلىسە.

ل گەل خودانى، دى ھەمى تىشتان بۆ ھەوھە بېئىت. ²² من ژ بۆ
قى چەندى ئەو ھنارتە نك ھەوھە، دا ھوين رەوشا مە بزنان و ئەو
ھەوھە ھانبدەت.

²³ ئاشتى بۆ برايان بيت و ھەزژىكرن ل گەل باوھرىي ژى ژ
خودايي باب و خودان عيسايي مەسيح. ²⁴ كەرەم بۆ وان ھەميان
بيت، ئەوپن ب ھەزژىكرنە كا نەمر^h ھەز ژ خودانى مە عيسايي
مەسيح دكەن.

شيري گيانى پيرۆز، كو پەيشا خوديە، ھەلگرن. ^g 18 ب ريكا
ھەمى داخواز و ھيشيكرنان، ھەردەم نقيژان د گيانى پيرۆز دا
بكەن. بۆ قى چەندى د ھشيار بن و ل سەر نقيژان ژ پيخەمەت
ھەمى پيرۆزكريان د بەردەوام بن ¹⁹ و بۆ من ژى بكەن، داكو
دەمى ئەز بئاخقم، ئاخفتن بۆ من بەھتە دان، دا ئەز ب ویرەكى
نەينيا مزگينىي رابگەھينم، ²⁰ ئەو مزگينيا كو ئەز ژ پيخەمەت
وي، باليۆزەكى زنجيركريمە. نقيژان بكەن كو ئەز ب ویرەكى
راگەھاندنى بۆ وي بكەم، كا چەوا پندقيه ئەز بېئم.

سلاڤين دويمايي

²¹ دا ھوين ژى بزنان كا رەوشا من يا چەوايە و ئەز چ دكەم،
تيخيكۆس، برايى خۆشتقى و خزمەتكارى دلسۆز ب ئيكبونا

^g 17:59 ئيشايا

^h 24:6 ئانكو يا بين دويمايى.

نامه‌یا پاولۆسی بۆ باوهردارین ل فیلیپی

پیشگوتن

پاولۆسی هنارتی ئەف نامه‌یه د زیندانی دا بۆ باوهردارین ل فیلیپی نفیسی، ل دەمه‌کی ئەو گه‌له‌ک یی نهره‌ت بوو ژ وی به‌ره‌نگاریا ل دژی وی ژ لایین هنده‌ک مزگینده‌ران فه دهاته کرن و یی دلگران بوو ژ وی فیکرین شاش یین ل که‌نیه‌یا فیلیپی دهاته کرن. لی د قی نامه‌یی دا، دلخۆشی و پشتراسته‌کا مه‌زن، یین کو ب تنی ژ سه‌ره‌کانیا باوهریا وی ب عیسی‌ی مه‌سیح دزین، ل نک پاولۆسی دهینه دیتن.

فیلیپی باژپه‌کی هه‌رما مه‌قدونیایی بوو و هنگی مه‌قدونیایا د بن سه‌روه‌ریا ئیمپراتوریا رۆمایا دا بوو. که‌نیه‌یا ل فیلیپی ئیکه‌مین که‌نیه‌ بوو ل سه‌ر ئا‌خا ئەوروپا، ب گه‌شتا پاولۆسی یا دوویی، د بن ته‌په‌سه‌ریی دا هاته دامه‌زراندن (کارین هنارتیان 16:11-40). باوهردارین قی که‌نیه‌یی دده‌ستقه‌کری بوون و گه‌له‌ک جارن هاریکاری بۆ پاولۆسی کۆم دکر و ده‌نارت، ل دەمه‌کی کو پاولۆس ل وی باژپه‌ری نه‌ما‌بوو. (4:15، 16؛ 2 کورنتۆس 8:2).

د قی نامه‌یی دا، پاولۆس سوپاسیین خۆ ئاراسته‌ی وان باوهردارین ل فیلیپی دکه‌ت، یین هاریکاریا وی کرین، هه‌روه‌سا ئەو دلخۆشیا خۆ ب قی که‌نیه‌یی ئاشکرا دکه‌ت و هه‌زژیکرنا خۆ بۆ باوهردارین وی رادگه‌هینیت. زیده‌باری وی چه‌ندی، ئەو داخوای ژ باوهردارین ل فیلیپی دکه‌ت کو د ویره‌ک بن و پویته‌ی ب ته‌نگافیین خۆ و وی نه‌ده‌ن و ل گه‌ل ئیکودوو د ریکه‌فتی بن، هه‌روه‌سا وه‌کو مه‌سیحی د ده‌روونبچوبک بن و خۆ دفنبلند نه‌که‌ن. ئەو دئینیه‌ بیره‌ وان کو ژبانا وان د ئیکبونا ل گه‌ل مه‌سیحی دا، دیاره‌که‌ ژ که‌ره‌ما خودی بۆ وان هاتیه، وان ب ریکا باوهری، نه‌ ب ریکا بجه‌ئینانا ری و ره‌سمین ده‌ستووری مووسای، وه‌رگرتیه. پاولۆس که‌نیه‌یی ژ فیکرینن خاپینۆک ئاگه‌هدار دکه‌ت (3:2-9، 18، 19). ئەو دیار دکه‌ت کو فیکرنا مه‌سیحی و ئیکبونا ل گه‌ل وی، ئارمانجا سه‌ره‌کیه (3:10-14).

ناقه‌روکا نامه‌یی:

1. سلاڤ 1:1-2
2. نفیژا پاولۆسی بۆ فیلیپیان 1:3-11
3. ره‌وشا پاولۆسی هنارتی 1:12-30
4. ژبانا مه‌سیحی ژ بۆ باوهرداران نمونه‌یه 2:18-1
5. سه‌ره‌دانا تیمۆتاس و ئیپافرۆدیتۆس 2:19-30
6. هشیارکرن ل نه‌یار و مه‌ترسیان 3:1 تا کو 4:9
7. پاولۆس و هه‌قالین خۆ یین ل فیلیپی 4:10-20
8. سلاڤین دویمه‌یی 4:21-23

برایان ب خودانی قاییم کر، ئەقجا ئەو نوکه گەلەك زێدەتر دوێرن پەیفی^k بئ ترس رابگههینن.

¹⁵ راسته هندەك ژ چاقپێرانهبوون و هەفرکیی مەسیحی ددەنه نیاسین، لئ هندەك ژ ی ب نیازەکا باش. ¹⁶ ئەقە ژ حەز ژێکرنی وی چەندی دکن، چنکو ئەو دزانن ئەز ژ بو بەرگریکرنی ژ مزگینی ل فیری هاتیمە دانان. ¹⁷ لئ ئەوین دی ژ هەفرکیی مەسیحی ددەنه نیاسین، نه ب نیازەکا پاقت. ئەو هزر دکن دی رهوشا من د قەیدی دا نهخۆشتر لئ کەن.

¹⁸ ئیدی قەیدی نینه! چ ب نیازەکا پیس بیت یان ژ ی ب نیازەکا پاقت، ب هەر شیوهیهکی بیت بانگهوازی بو مەسیحی دهیتە کرن، ئەز ب قئ چەندی یی دلخۆشم.

بەلئ، دی ل سەر دلخۆشیی یی بەردەوام بم ژ ی، ¹⁹ چنکو ئەز دزانم، ب نقیژین ههوه و ب هاریکاری گیانی عیسا ی مەسیح، دی دویمهیا قئ چەندی قورتالبوننا من بیت. ²⁰ هیقی و چاقهپێر یان ئەو کو ئەز د چ تشتی دا نههیمه شهرمزارکرن، لئ ب هەمی وێرەکی، نوکه ژ ی وەکو هەر جار، مەزناهی مەسیحی ب ریکا لەشی من دیار ببیت، چ ب ژیان من بیت یان ژ ی ب مرنا من. ²¹ چنکو بو من ژیان مەسیحه و مرن ژ ی قازانجه. ²² ئەگەر ئەز ب ژیان لەشی یی بەردەوام بم، رامانا وی بو من وان هەلبژیرم. ²³ د ناقههرا هەردوو یان دا فشارەکا دژوار ل سەر منە: ئەز حەز دکنم بچم و ل گەل مەسیحی بم، ئەقە گەلەك چیتەر. ²⁴ لئ مانا من یا د لەشی دا، بو ههوه پیدفیتەر. ²⁵ ئەز ژ قئ چەندی یی پشتراستم، لهوما دزانم کو دی مینم و ل گەل ههوه هەمیان دی یی بەردەوام بم، ژ پیخههەت پیدفیتەر چوون و دلخۆشیا ههوه د باوهری دا، ²⁶ داکو دەمی ئەز جارەکا دی دهیمە نك ههوه، ههوه ب من پتر ئەگەرین شانازبیرنی ب مەسیح عیسا ی هەبن.

²⁷ لئ ب تنی ب شیوهیهکی هەژی مزگینیا مەسیحی بژین، داکو ئەگەر ئەز بهیم و ههوه بینم، یان ژ ی نههیم و ب تنی بهیسیم، ئەز بزنام کو هوبن د ئیک گیان دا قاییم ماینه، پیکفه ب ئیک دل خەباتی بو باوهریا مزگینی دکن ²⁸ و هوبن ب چ

سلاڤ

1 ¹ ژ مه، پاولوس و تیموتاوسی، بهنیین مەسیح عیسا ی، بو وان هەمیین ل فیلیپی، ئەوین ب ریا مەسیح عیسا ی هاتینه پیروژکرن، ل گەل چاقدیر و خزمەتکاران: ² کەرەم و ناشتی ژ بابی مه خودی و ژ خودان عیسا ی مەسیح ل سەر ههوه بن.

سوپاسی و نقیژ

³ ئەز سوپاسیا خودایی خو دکنم، هەر گاقا ئەز ههوه دئینمه بیرا خو. ⁴ هەر دەم د هەمی نقیژین خو دا، ئەز ب دلخۆشی داخوایی بو ههوه هەمیان دکنم، ⁵ ژ بەر پشکداریا ههوه د مزگینیدانی دا، هەر ژ روژا ئیکی تا نوکه. ⁶ ئەز یی پشتراستم، کو ئەوی کارهکی باش د دلئ ههوه دا دەست پی کری، دی یی بەردەوام بیت تا ل روژا مەسیح عیسا ی تەمام دبیت. ⁷ بو من دروسته کو ئەز قئ هزری دەربارە ههوه هەمیان بکنم، چنکو هوبن یی د دلئ من دا. هوبن هەمی د کەرەما خودی دا، هەفرکیین منن، د گرتنا من دا، هەر وەسا د بەرگریکرن و سەلماندنا مزگینی دا. ⁸ خودی شاهی منە کا چەند ب دلنەرمیا مەسیح عیسا ی، ئەز بیرا ههوه هەمیان دکنم. ⁹ نقیژا من ژ ی ئەوه: کو حەز ژێکرن ههوه پتر و هیشتا پتر ل گەل زانین و هەمی تیگههشتنی زێدە ببیت، ¹⁰ داکو هوبن یا باشتربن بههلبژیرن، ئەقجا د روژا مەسیحی دا دلپاقت و بیکیماسی بن ¹¹ و دیر بن ژ بەرههمی راستداری، ئەوی کو ژ دەولهتسەری عیسا ی مەسیحه، ژ بو مەزناهی و پەسنا خودی.

بەلابوننا مزگینی

¹² من دقیت هوبن بزنان، گەلی برا، کو ئەو تشتین هاتینه سەری من، زێدەتر هاریکاری پیدفیتەر چوون مزگینی کر. ¹³ تاکو بو هەمی زیرەقانیین کوچکی و هەمیین دی ژ ی ئاشکرا بوو کو گرتنا من ژ پیخههەت مەسیحیه. ¹⁴ گرتنا من باوهریا پرانیا

¹:6 ئانکو خودی

11:1 راست و دروستین

^k:14 ئانکو پهياما مەسیحی

چ ل ئەسمانی، یان ل سەر ئەردی، یان ل بن ئەردی بن
 11 و هەمی ئەزمان دانپیدانی بکەن کو عیسا ئی مەسیح
 خودانە،
 ژ بو مەزناھیا خودایی باب.ⁿ

وہکو ستیران بېرسقن

12 ئەقجا گەلی خۆشتفیین من، کا چەوا ھەوہ ھەرگاڤ
 گوھداری کرپە، نە ب تنی دەمی ئەز ل نك ھەوہ، لی نوکە
 ھیشتا پتر، دەمی کو ئەز نە ل نك ھەوہ، قورتالبوونا خۆ ب ترس
 و لەرز ب جھ بینن،¹³ چنکو خودیئە ئەوی د دلئ ھەوہ دا کار
 دکەت، حەز و ھیزی ددەتە ھەوہ کو وی بکەن یا ئەو پئ رازی
 دبیەت.

14 ھەمی تشتان بئ پتەپت و گۆمانکرن بکەن،¹⁵ دا گازندە
 ل سەر ھەوہ نەبن و ھوین د بێگونەھ بن، زارۆکین خودی بین
 بیکیماسی بن د ناڤ ئی نفسی خوار و خرابی دا، د ناڤ وان
 دا وەکو ستیران د جیھانی دا بېرسقن.^o 16 خۆ موکم ب پەشقا
 ژبانئ قە بگرن، دا د رۆژا مەسیحی دا شانازی بېم، کو
 بەزین و رەنجکیشانا من ب ئاڤئ دا نەچووہ.¹⁷ لی ئەگەر
 وەکو پیشکیشی ژانندی^p ل سەر قوریانی و خزمەتا باوہریا
 ھەوہ بەھیمە رشتن ژئ، ئەز دلخۆش دیم و ل گەل ھەوہ ھەمیان
 کەیفخۆش دیم.¹⁸ ب ھەمان شپوہی ھوین ژئ دلخۆش بین و ل
 گەل من کەیفخۆش بین.

تیمۆتاوس و ئیپافرۆدیتۆس

19 من ھیقی ب خودان عیسا ھەبە، کو د دەمەکی نێزیک دا،
 دی تیمۆتاوسی ھنیرمە نك ھەوہ، داکو دلئ من ب زانینا رەوشا
 ھەوہ تەنا ببیت.²⁰ چنکو من کەسەکی دی یئ وەکو وی نینە،
 کو ژ دل و دەروون خەمی ژ کاروبارین ھەوہ بخۆت،²¹ ھەمیین
 دی ل بەرژەوہندیین خۆ، نە ل یین عیسا ئی مەسیح دگەرن.
 22 لی ھوین دزانن کو تیمۆتاوسی خۆ یئ سەلماندی، چنکو کا

شپوہی ژ وان یین بەرھنگاریا ھەوہ دکەن، ناترسن. ئەقە بو وان
 بەلگەیی ویرانبوونا وانە، لی یئ قورتالبوونا ھەوہیە و ئەقە ژئ
 ژ لایئ خودی قەبە.²⁹ چنکو وی کەرەم ل گەل ھەوہ کرپە کو
 ھوین نە ب تنی باوہریئ ب مەسیحی بینن، لی دا تازاری ژئ
 ژ پێخەمەت وی بکیشن.³⁰ نوکە ھوین ژئ د ھەمان جەنگی
 دانە، ئەوا ھەوہ ژ من دیتی و نوکە ژئ ھوین دبھیسن کو ئەز
 ھیشتا یئ تیدا.¹

دەروونبچوکیا مەسیحی و مەزناھیا وی

2¹ ئەگەر مەسیح ھەوہ ھاندەت، ئەگەر قیانا وی دلئ ھەوہ
 ئارام دکەت، ئەگەر ب گیانی پیرۆز ھەوہ ھەشپشکی ل
 گەل ئیکودوو ھەبە، ئەگەر ھەوہ دلسۆزی و دلۆقانی ھەبە،
 2 ھۆسا شادیا من تەمام بکەن: بلا ھوین ل سەر ھەمان ھزر
 بن، ھەوہ ھەمان قیان ھەبیت و ھوین ئیک دل و ئیک مەبەست
 بن.³ چ تشتی ب ھەقکئی یان ب خۆپەرئسیئ نەکەن، لی ب
 دەروونبچوکیئ کەسین دی ژ خۆ باشتر بزائن.⁴ بلا ھەر ئیک ژ
 ھەوہ، نە ب تنی ل بەرژەوہندی خۆ، لی ل بەرژەوہندی کەسین
 دی ژئ بنیرت.⁵ بلا ھزرکنا ھەوہ وەکو ھزرکنا عیسا ئی
 مەسیح بیت:

6 عیسا ئی مەسیح د بنیاتی خۆ دا، خودی بوو،
 وی نەقیا یەکسانیا خۆ ل گەل خودی بو بەرژەوہندی خۆ
 ب کار بینیت،

7 لی وی دەست ژ ھەمی تشتی بەردا،
 شپوہیی بەنیان وەرگرت و وەک مرۆڤان لی ھات.
 ئەو ب خولکئ مرۆڤان دیار بوو
 8 و وی خۆ نزم کر و تا مرئئ ژئ یئ گوھدار بوو،
 خۆ مرئەکا ل سەر خاچئ ژئ.^m
 9 لەوما خودی ئەو گەلەک بلند کر
 و ناڤئ ژ ھەمی ناڤان بلندتر دایئ،
 10 دا بو ناڤئ عیسا ئی ھەمی چۆک بچەمیین

1:16-19:30 کارین ھنارتیان

2m:8 خاچدان: ل نك رۆمایان دژوارترین جۆری سزای بوو، ل نك جوھیان ژئ وەکو نفرینئ دەتە دیتن. گۆتارا مووسای 23:21

2n:10-11 بنیرە: ئیشایا 23:45

2o:15 گۆتارا مووسای 5:32

2p:17 ل فەرھەنگۆکی بنیرە پیشکیشی ژانندی.

دلگەرمىيى، تەپەسەر كەرى كەنىسەيى بووم. سەبارەت راستداريا د دەستورى دا، ئەز يىن بىكىمىسى بووم.
⁷ لى ئەو تىشتىن ب چاقىن من قازانچ بوون، من ئەو ژ پىنخەمەت مەسىحى ب زبان يىن دىتىن. ⁸ هېشتا ژ وى زىدەتر، ئەز ھەمى تىشتان ب زبان ددانم، ل ھەمبەرى بەگراڭيا بى سنوور يا نياسينا مەسىح عيسايى خودانى من، ئەوئى ژ پىنخەمەت وى من ھەمى تىشت زبانكرين و ئەز وان تىشتان وەكو گلىش دىبنم، دا مەسىحى قازانچ بكم ⁹ و ل گەل وى بىمە ئىك و راستدار بەيمە دىتن، نە ب رىكا دەستورى، لى ب رىكا باوەرىيى ب مەسىحى، ل دويىف وى راستداريا خودى ب رىكا باوەرىيى ددەت. ¹⁰ من دقئيت مەسىحى بنىاسم و هيزا رابوونا وى ژ ئاف مريان بزنام و پىشكدارى ئازارين وى بىم و وەكو وى لى بەيم د مرنا وى دا، ¹¹ داکو ب ھەر رىكەكا ھەبىت ئەز بگەھمە رابوونا ژ ئاف مريان.

بزاڭكرن بەرەف ئارمانجى

¹² ئەز نايىژم كو ئەز گەھشتمە ئارمانجى، يان كامىل بووم، لى ئەز بزاڭى دكەم، دا وى چەندى ب دەست خو قە بىنم، ئەوا ژ پىنخەمەت وى مەسىح عيساي ئەز ب دەست خو قە برىم.
¹³ گەلى برا، ئەز وەسا ناھىژمىرم كو من ئارمانج ب دەست خو قە ئىنا، لى ئەز تىشتەكى ب تىنى دكەم: تىشتىن چووى ژ بىر دكەم و خەباتى بۇ تىشتىن ل پىشيا خو دكەم. ¹⁴ ئەز بزاڭى بۇ ئارمانجى دكەم، دا خەلاتى قازانچ بكم، ئەوئى ب رىكا مەسىح عيساي، خودى ئەز بۇ وى گازى كرىمە سلال. ¹⁵ ئەڭجا پىدقئيه ئەم ھەمىين پىگەھشتى ھۆسا ھزر بكەين و ئەگەر ھەو ھزرەكا دى ھەبىت، خودى دى وى ژى بۇ ھەو ھەو ئاشكرا كەت. ¹⁶ ب تىنى، بلا ل دويىف وى ئاستى ئەم گەھشتىنى، بژىن.
¹⁷ پىنكە چاڭ ل من بكەن، گەلى برا، ھەروەسا بەرى خو بدەنە وان يىن ب قى شىوھى ل دويىف نمونەيا مە دژىن. ⁸
¹⁸ چىكو ھەروەكو من گەلەك جارن بۇ ھەو گۆتى و نوکە ژى ب گرى قە دبىژم، كو گەلەك كەس ھەنە ب شىوازى ژبانا خو دوژمىن چاچا مەسىحىنە. ¹⁹ دويماهيا ئان كەسان وىرانبوونە،

چەوا كور ل گەل بابى خو خزمەتى دكەت، وى وەسا ل گەل من د كارى مزگىنىن دا خزمەت كرىە. ²³ ئەڭجا ئەز ھىقى دكەم كو ئەز ئىكسەر وى بەنىرم، ھەر دەمى ئەز تىشتەكى ژ چارەنقىسى خو بزنام ²⁴ و من باوەرى ب خودانى ھەيە كو ئەز ب خو ژى دى د دەمەكى نىزىك دا ھىمە نك ھەو.

²⁵ لى من دىت كو پىدقئيه ئەز ئىپافرۆدېتۆسى، برا و ھەڭكارى من، ئەوئى ئەم پىنكە سەرباز ⁹ و ھەو ھنارتى دا خزمەتا پىدقئىين من بكەت، بەنىرمە نك ھەو. ²⁶ چىكو وى بىريا ھەو ھەمىان دكر و يى دلتنەنگ بوو، ژ بەر كو ھەو بەھىستبوو كو ئەو يى نەساخ بوو. ²⁷ ب راستى ئەو ھند نەساخ بوو، ھاتە بەر مرنى، لى خودى دلۆقانى پى بر، نە ب تىنى ب وى بر، لى ب من ژى بر، داکو بۇ من كوئانا ل سەر كوئانى نەبىت. ²⁸ ژ بەر ھندى من ھىشتا پتر قيا ئەز وى بەنىرمە نك ھەو، داکو دەمى ھوين وى بىين، دلخۆش بىن و كوئانا من ژى كىمتر لى بەپىت. ²⁹ ئەڭجا ژ بەر خاترا خودانى وى ب شادىەكا مەزن قەبىل بكەن. رىژى ژى ل يىن وەكو وى بگرن. ³⁰ چىكو ئەو ژ بەر كارى مەسىحى ھاتە بەر مرنى، وى ژبانا خو ئىخستە د مەترسىيى دا، داکو ئەو خزمەتا ھوين نەشيان بۇ من بكەن، ئەو ل جەي ھەو بكەت.
3 ¹ ل دويماهىيى گەلى برا، ب خودانى دلخۆش بىن. بۇ من بارگرانى نىنە ئەز دووبارە ئەقان تىشتان بۇ ھەو بنقىسم و بۇ ھەو ئىمناھىە.

بھاگراڭيا نياسينا مەسىحى

² ھىيارى سەيان بن، ھىيارى بەدكاران بن و ھىيارى وان بن يىن لەشى دېرن. ³ چىكو سونەتكرىين دروست ئەمىن، يىن ب گيانى خودى پەرسىنى دكەين و شانازىيى ب مەسىح عيساي دبەين و پىشتا خو ب لەشى گەرم ناكەين، ⁴ ھەر چەندە من ئەگەر يا ھەي كو پىشتگەرمى لەشى ژى بىم. ئەگەر ئىكى دى ھزر بكەت كو وى ئەگەر يا ھەي پىشتگەرمى لەشى بىت، من ژ وى پتر ئەگەر يا ھەي: ⁵ ئەز ل رۆژا ھەشتى ھاتىمە سونەتكرن، ئەز ژ گەلى ئىسرائىل و ژ ھۆزا بنىامىنە، ئەز عىبرانى كورپى عىبرانىمە. سەبارەت دەستورى، فەرىسى بووم. ⁶ سەبارەت

²⁹:25 پاولوسى خەباتا خو وەكو جەنگەكا روحانى ددىت. بىنپەرە ئەفەسۆس 6:10-20

³:2 يىن لەشى دېرن: ئانكو يىن فىكرنى دكەن كو پىدقئيه باوەردار بەننە سونەتكرن.

⁸:17 1 كورنتۆس 4:16؛ 1:11

سوپاسیا پاولوسی ژ بو هاریکاریین فیلیپیان

¹⁰ ئەز ب خودانی گەلەك دلخۆش بووم، كو نوكه بو جارەكا دی خەمخۆریا هەووە بو من بشكفیقه. ب راستی هەووە هەر خەما من د خوار، لی هەووە دەلیقه نەبوو كو هاریکاریا من بکەن.
¹¹ ئەز قی گۆتنی نابیتزم كو ئەز یی پیدقی بووم، چنكو ئەز یی فیر بوویم د هەر رەوشەكا ئەز تیدا بم، یی رازی بم. ¹² ئەز دزانم هەژاری چیه، هەر وەسا دزانم بەرفرەهی ژ یی چیه. ئەز یی ب سەر وی نەییی هەلبوویم، كو د هەمی رەوش و كاودانان دا، چ یی تیر بم یان یی برسی، یی هەبی بم یان یی نەدار، ئەز هەر یی رازی بم. ¹³ ئەز دشیم هەمی تشتان بکەم، ب ریکا وی یی من بەیز دتخت. ¹⁴ سەرەرای هندی هەووە باش کر، كو هوین د تەنگایا من دا پشکدار بوون.

¹⁵ هوین ژ ی دزانن، گەلی فیلیپیان، كو د دەستپیکا دانا مزگینی دا، گاڤا ئەز ژ مەقدونیایی دەركەفتیم، چ كەنيسەیان ژ هەووە پیقه، سەبارەت دان و وەرگرتنی، پشکداریا من نەکر. ¹⁶ دەمی ئەز ل سالونیککی ژ ی، هەووە پتر ژ جارەکی تشتین من پیدقی پی هەمی، بو من هەنارتن. ¹⁷ نەكو چاڤی من ل دیاریانە، لی من دقیت قازانج ل سەر سەرمايي هەووە یی زیدە بییت. ¹⁸ ئیدی من تیرا هەمی پیدقیین خو یی هەمی و زیدەتر ژ ی. ئەز کەفتمە د بەرفرەهیی دا، پشتی من ئەو تشت وەرگرتین، یین ئیپافرۆدیتوسی بو من ژ نك هەووە ئینان، كو پیشکیشیهکی بیهن خو ش و قوربانیهکی قەبیلکری و جهی رازیبونا خودییه. ¹⁹ خودایی من ژ ی دی ل دویف دەوله مەندیا خو یا مەزن، ب ریکا مەسیح عیسای، هەمی پیدقیین هەووە دابین کەت. ²⁰ هەتا هەتایی مەزناهی بو خودی و بابی مە بییت! ئامین.

سلاڤین دویمایی

²¹ سلاڤان ل هەر پیرۆزکریهکی مەسیح عیسای بکەن. ئەو برایی ل گەل من، سلاڤان ل هەووە دکەن. ²² هەمی پیرۆزکری، ب تاییهت ئەوین ژ کۆچکا قەیسەری، سلاڤان ل هەووە دکەن. ²³ کەرەما خودان عیسایی مەسیح ل گەل گیانی هەووە بییت.

خودایی وان زکی وانە و شانازی ب تشتین جهی شەرمی دهن، هزرا وان ل سەر تشتین قی جیهانییه. ²⁰ لی ئەم هەقوہلاتیین ئەسمانین، كو ئەم دچاڤەرپینه قورتالکەرەك ژ ویری بهیت، ئەو ژ ی خودان عیسایی مەسیحه. ²¹ ئەو دی ب هیزا خو یا دشیت هەر تشتەکی بندەستی خو بکەت، لەشی مە یی لاواز و مردار گوڤریت و وەكو لەشی خو یی ب روومەت لی کەت.
¹ ئەڤجا گەلی برایی من یین خوشتی، ئەوین ئەز بیریا هەووە دکەم و هوین شادی و تانجا منن، خوشتیین من ب قی شیوہی د ئیکبونا ل گەل خودانی دا قاییم بمین.

شیرەتین دویمایی

² ئەز هیقی ژ ئەیو دیایی و ژ سنتیخایی دکەم، كو د ئیکبونا ل گەل خودانی دا هەڤهزر بن. ³ بەلی، ئەز داخوای ژ تە ژ ی دکەم، هەمی هەڤکاری من یی دلسۆز، هاریکاریا وان ژنان بکە، د خەباتا مزگینی دا ئەوان ل گەل من بزاف کریه، هەر وەسا ل گەل کلیمەنتوسی و هەڤکاری من یین دی ژ ی، ئەوین ناڤین وان د پەرتووکا ژیانێ دا.
⁴ هەرگاڤ ب خودانی دلخۆش بن. دیسان ئەز دیڤمە هەووە: دلخۆش بن! ⁵ بلا سەر نەرمیا هەووە ل نك هەمی مرۆقان یا بەرنیاس بییت. خودان یی نیزیکه. ⁶ ژ بەر چ تشتی نیگەران نەبن، لی دەربارە ی هەمی تشتان ب نڤیژ و هیشیخوایی ل گەل سوپاسیکرنی، داخواین خو ئاراستە ی خودی بکەن. ⁷ هۆسا ئاشتیا خودی ژ ی، ئەوا د سەر هەر تیگەهشتنەکی را، دی دلی هەووە و زینێ هەووە د ئیکبونا ل گەل مەسیح عیسای دا پارێزیت. ⁸ ل دویمایی گەلی برا، هەر تشتی راستی، هەر تشتی پریز، هەر تشتی دادپەرور، هەر تشتی پاڤز، هەر تشتی دلڤەکەر، هەر تشتی ناڤودەنگەکی باش هەمی، چ ئەو تشت قەنجی بییت، یان ژ ی تشتەکی هەژ ی پەسنی^t بییت، هزری تیدا بکەن. ⁹ ئەو تشتین هوین ژ من فیر بووین، هەووە ژ من وەرگرتین، ژ من بهیستین و د ژیانان من دا دیتین، بکەن و خودایی ئاشتیی دی ل گەل هەووە بییت.

^t 8:4 پەسن مەدح و سەنا

⁴ 16:4 کارین هەنارتیان 17:1-9؛ 2 کورنتۆس 11:9

نامه‌یا پاولۆسی بۆ باوەردارین ل کۆلۆسی

پیشگۆتن

پاولۆسی ھنارتی ژی نامەیی ئاراستە‌ی کەنيسە‌یا باوەردارین ل کۆلۆسی دکەت. کۆلۆسی باژپرەکی ئاسیایا بچویک بوو، دکەقیتە لایین رۆژھەلاتی یی باژپرێ ئەفەسۆسی. ھەر چەندە پاولۆسی ئەف کەنيسە‌یە نەدامەزراندیە، لی ژ لایین ھاریکاری وی ئیپافراسی قە ھاتبوو دامەزراندن، د سەر ھندی را پاولۆسی ئەو کەنيسە ب ستۆیی خۆ قە گرتبوو و خەم ژی دخوار و ھەفکارین خۆ ژ ئەفەسۆسی دھنارتنە وپرێ کو ئیپافراس ژی ئیک ژ وان بوو (1:7؛ 4:12-13).

پاولۆسی ھنارتی ئەف نامە‌یە د زبندانێ دا نقیسی. ئارمانجا وی ئەو بوو کو کەنيسە‌یین ل کۆلۆسی، لاودیکیا و ل ھیپراپۆلسی قاییم بکەت و پە‌یاما خودی نیشا وان بەدەت (4:13-17).

ھنگی گەلەک فیرکرنین شاش ل دەوروپە‌رین کۆلۆسی بە‌لاف ببوون، ئەو کەسین ئەف فیرکرنە بە‌لاف دکر، باوەردار فیر دکر کو پەرستنا فیرشە‌یان و سەرورە و دەستھە‌لاتدارین روحانی بکەن (1:16؛ 2:18، 23). وان مامۆستایین شاش رادگە‌ھاند کو پیدقیە باوەردار ملکەچی ھندەک رپورەسمان ببیت وەکو سونەتکرنی و پیگیری ب یاسایین خوارنی بکەت کو یین ھەلال بخۆت و خۆ ژ یین ھەرام دویر بئیحیت و پیگیری ب رۆژین پیروژ بکەت (2:6-23).

مە‌بەستا پاولۆسی ژ ژی نامە‌یی ئەو بوو کو فیرکرنە راست و دروست نیشا باوەرداران بەدەت و ھەمیان فیر بکەت کو ب تنی مە‌سیحی قورتالبوونا تەمام ئینایە و ھەمی باوە‌رین دی باوەرداری ژ قورتالبوونی دویر دئین. خودی ب رپیا عیسیای مە‌سیح جیھان ئافراند و ب رپیا وی ھەمی مرۆ‌قاییەتی بۆ خۆ قە‌دگە‌رنیت، ئەفجا عیسا سە‌ری ھەمی دەستھە‌لاتدارین ئەسمانیە و ب تنی ئەو سە‌ری کەنيسە‌یینیە. ب تنی د ئیکبوونی دا ل گەل مە‌سیحی مسۆگە‌ریا قورتالبوونی بۆ مرۆ‌قی دەیت، ئەفجا پاولۆس ل دویش قان شیرەتان، باوەرداران ئاگە‌ھدار دکەت کو ھای ژ خۆ ھەبن و ب دویش قان جۆرە باوە‌رین شاش نە‌کەفن. د پشکا دویمایی یا نامە‌یی دا پاولۆس دەربارە‌ی ژیانانوی دئاخفیت کا پیدقیە پە‌یوہندی باوەردارین مە‌سیحی ل گەل ئیکودوو یا چەوا بیت.

نافەرۆکا نامە‌یی

1. س‌لاف 1:1-2
2. نفیژا پاولۆسی بۆ باوەردارین ل کۆلۆسی 1:3-14
3. مە‌سیح سە‌رۆکی ھەمی ئافرندە‌پانە 1:15-23
4. بزاقا پاولۆسی ھنارتی ژ پیخە‌مەت باوەرداران 1:24 تا کو 2:5
5. بە‌رسف ل سەر فیرکرنین شاش 2:6-23
6. ژیانانوی یا ب مە‌سیحی 3:1-17
7. پە‌یوہندیین ناف مالی 3:18 تا کو 4:1
8. س‌لافین تاییەت و خاترخواستن 4:2-18

سَلَاڤ

1 ¹ ژ من، پاولۆس، ھنارتیی مەسیح عیساى ب حەزا خودی،
 ژ برایی مە تیمۆتاوسی ژى،
² بۆ برايين پیرۆز و دلسۆز د ئیکبونا ل گەل مەسیحی دا،
 ئەویڤن ل کۆلۆسی:

کەرەم و ئاشتی ژ بابی مە خودی ل سەر ھەوہ بن.

سوپاسی و نڤیژ

³ د نڤیژین خۆ دا بۆ ھەوہ، ئەم ھەردەم سوپاسیا خودی، بابی
 خودانی مە عیساين مەسیح دکەین، ⁴ چنکو مە دەربارەى باوہریا
 ھەوہ ب مەسیح عیساى و حەزژیکرنا ھەوہ بۆ ھەمی پیرۆزکریان
 بەیست. ⁵⁻⁶ ئەف باوہری و حەزژیکرنە ژ وی ھیڤیی دزیت،
 یا بۆ ھەوہ د ئەسمانان دا ھاتیہ ھەلگرتن، ئەوا ھەوہ پێشتر
 دەربارەى وی د راگەھاندنا پەیفرا راستیی دا بەیستی، ئانکو ئەو
 مزگینیا گەھشتیہ ھەوہ. کا چەوا ئەو مزگینی د ھەمی جیھانی
 دا بەرھەمی ددەت و وەراری دکەت، وەسا د ناڤ ھەوہ ژى دا،
 ھەر ژ وی رۆژی یا ھەوہ کەرەما خودی بەیستی و ب دروستی
 نیاسی، ⁷ ھوین ژ ھەڤبەنیی^۷ مە یی خۆشتفی ئیپافراسی فیری
 وی مزگینی بوون، ئەوی کو بۆ ھەوہ خزمەتکارەکن مەسیحی
 یی دلسۆزە، ⁸ ئەوی ئەو حەزژیکرن بۆ مە دیار کر، یا ھەوہ ب
 ریکا گیانی پیرۆز ھەى.

⁹ ژ بەر قی چەندی ژى، ھەر ژ رۆژا مە ئەڤە بەیستی، مە
 دەست ژ نڤیژکرنی و داخوازکرنی بۆ ھەوہ بەرنەدایە، کو ھوین ژ
 زانینا حەزا خودی، ب ھەمی ئاقلمەندی و تیگەھشتنا روحانی،
 پربن، ¹⁰ دا ب شیوہیەکی بژین کو ھەژی خودانی بیت و ژ
 ھەمی لایان ڤە جھی رازیبونا وی بن، د ھەر کارەکن باش دا
 د بەرھەمدار بن و د نیاسینا خودی دا وەراری بکەن، ¹¹⁻¹² ب
 ھەمی ھیزا د شیانا مەزناھیا وی دا ھەى، بەیژ بکەشن، دا ھوین
 د ھەمی تشتان دا د بیھنفرەھ و خۆراگر بن و ب دلخۆشی

7:1۷ ئانکو ئەم و ئەو پیکڤە بەنی و عەبدین مەسیحینە

14:1۷ ئەڤەسۆس 7:1

15:1۴ فیلیپی 6:2؛ یوحەننا 5:17

18:1۷ ئانکو ئەوی ژ ناڤ مریان رابووی.

18:1۲ ئەڤەسۆس 22-23:1

سوپاسیا بابی بکەن، ئەوی ھوین ھەژی کرین کو ھەوہ پشک
 ھەبیت د وی میراتی دا یی پیرۆزکریان د پاشایەتیا رۆناھیی
 دا ھەى. ¹³ ئەوی ئەم ژ دەستەھلاتا تاریی رزگار کرین و بۆ
 پاشایەتیا کورپی خۆ یی خۆشتفی ڤەگواستین، ¹⁴ ئەوی ب وی
 مە رزگارکرن، ئانکو لیپورینا گونەھان، ھەى. ^{۱۵} w.

مەزناھیا مەسیحی

¹⁵ ئەو، وینەیی وی خودییە، یی کو ناھیتە دیتن،

نەخریە، سەرۆکی ھەمی تشتین ئافراندیە. ^x

¹⁶ چنکو ب وی ھەمی تشت ھاتنە ئافراندن:

یین ل ئەردی و یین ل ئەسمانان،

یین دەڤینە دیتن و یین ناھینە دیتن،

چ تەخت بن یان خودانەتی،

چ سەرورە بن یان دەستەھلاتدار،

ھەمی ب وی و بۆ وی ھاتنە ئافراندن.

¹⁷ ئەو ھەبوو بەری ھەمی تشت بەیئە ئافراندن

و ب وی ھەمی پیکڤە د گریڤداینە.

¹⁸ ئەو سەری لەشیە، ئانکو سەری کەنیسەیین،

ئەو دەستپیکە، نەخری ژ ناڤ مریانە، ^y

دا ئەوی د ھەر تشتی دا جھی ئیککی ھەبیت. ^z

¹⁹ چنکو خودی پی خۆش بوو کو

ھەمی تزیاتیا وی د کەسایەتیا مەسیحی دا ئانجی ببیت

²⁰ و ب ریکا خوینا وی یا ل سەر خاچ ھاتیە رشتن، ئاشتی

چیکەت،

ھۆسا ب ریکا وی ھەمی تشتان ل گەل خۆ ئاشت بکەت،

چ ل سەر ئەردی بیت،

یان ژى ل ئەسمانان بیت.

²¹ ھوین ژى دەمەکی ب کریارین خۆ یین خراب، ژ خودی

دویرکەفتوون و ب ھزین خۆ دوژمنین خودی بوون، ²² لی نوکە

ب لەشی مەسیحی یی مرۆڤکانی، ب ریکا مرنا وی ھوین ل

گیانی ئەز ل گەل ھەو ھەمە، ب دیتنا ریکوپیکی و موکمی باو ھەریا ھەو ھە ب مەسیحی، دلخۆش دیم.

ژیانا ب مەسیحی

⁶ ئەقجا کا چەوا ھەو ھەو خودان مەسیح عیسا قەبیل کریه، ھۆسا ل گەل وی گریډای بژین، ⁷ ب وی قە رەھ داھیلای و دئافا کری بن و د باو ھەری دا دموک بن ھەرو ھەو ھەوین ھاتینە فیرکرن، بلا ھوین ژ سوپاسی کەرنی د سەر دا پەژن.

⁸ ھشیار بن، دا کەس ب فەلسەفە یە کا خاپینۆک و درەو، ل دویف تیتالین مرۆقان، ل دویف ھیزین روحانی یین قی جیھانی، نە ل دویف مەسیحی، ھەو ھەو دیل نە کەت. ⁹ چنکو ھەمی تزیاتی خودایەتی، د مەسیحی دا یا ئاکنجیە، ب شپۆ ھەمی لەشکانی.

¹⁰ ھوین ژی د ئیکبوونا ل گەل وی دا د کاملن، ئەوی کو سەری ھەمی سەرور و دەستەھلاتدارانە. ¹¹ ھەر ھەسا د ئیکبوونا ل گەل وی دا ھوین ھاتینە سونەتکرن، سونەتکرن نە ب دەستی مرۆقان، لئ ب ژقە کرنا ھەزین لەشی بو گونەھی، ئەقە یە

سونەتکرن ژ لای مەسیحی قە. ¹² د تافیرکرنی دا ھوین ل گەل وی ھاتینە قەشارتن و تیدا ھوین ل گەل وی ھاتینە راکرن ژی، چنکو ھەو ھەو ھەری ب شیان خودی یی ئەو ژ ناف مریان راکری، ئینا. ¹³ ھوین ژ بەر گونەھی و سونەتکرن لەشی خۆ د مری

بوون، لئ خودی ھوین ل گەل وی قەژاندن، دەمی ل ھەمی گونەھین مە بوری. ¹⁴ وی تۆمارا قەرین مە ژی بر، ئەو ل گۆر ریسایان ل دژی مە ھاتینە نقیسین، ئەو ب ریکا بزماردانا وی ب خاچی قە راکر. ¹⁵ سەرور و دەستەھلاتدار ژ چەک کرن و ل

بەر چاقتین ھەمیان شەرمزار کرن، ب ریکا خاچی سەرکەفتن ل سەر وان ئینا.

¹⁶ لەوما بلا کەس ھەو ل سەر خوارن، یان قەخوارن، یان ژی جەژنان، یان ھەیقین نوی، یان شەمبیان داد نە کەت. ¹⁷ ئەقین ھەنی ب تەنی سیبەرن بو تشتین پاشەرۆژی، لئ یی راستەقینە مەسیحە. ¹⁸ بلا کەس ھەو ھەو ژ خەلاتی ھەو زبەر نە کەت،

گەل خۆ ئاشت کرن، دا ھەو پیرۆز و بیکیماسی و بیکازندە ل نك خۆ ئامادە بکەت، ²³ ب تەنی ئەگەر ھوین د باو ھەری دا د بەردەوام بن، دموک و قاییم بن و خۆ ژ ھیقیا مزگینیا ھەو ھەو ھەستی لانەدەن، ئەوا بو ھەمی ئافرندەیین د بن ئەسمانی دا ھاتینە راکەھاندن، ئەوا ئەز، پاولۆس، بوویمە خزمەتکاری وی.

بزاڤا پاولۆسی ژ پێخەمەت باو ھەرداران

²⁴ نوکە ئەز دلخۆش دیم ب ئازارین ئەز ژ پێخەمەت ھەو ھەو دیکشیم و د لەشی خۆ دا وان تەنگاقتین مەسیحی یین ماین، ژ پێخەمەت لەشی وی کو کەنيسە یە، تەمام دکەم. ²⁵ ل دویف وی ئەرکی یی خودی ژ پێخەمەت ھەو ئێخستیه ستوی من، ئەز بوویمە خزمەتکاری کەنيسە یی، دا ب تەمامی پەقشا خودی

رابگەھینم، ²⁶ ئەو نەینیا ب درێژا ھیا سەردەمین بەری و ژ ھەمی بەرەبابان ھاتینە قەشارتن، لئ نوکە بو پیرۆزکریین وی ھاتینە ئاشکران. ²⁷ خودی قیا بو پیرۆزکریین خۆ بدەتە زانین کا

دەولەمەندیا مەزناھیا قی نەینیی د ناف مللەتین نەجوھی دا چەندا مەزنا، کو ئەو ژی مەسیحە د ناف ھەو دا و ئەو ھیقیا مەزناھیی. ²⁸ ئەم وی دەینە نیاسین، ھەر کەسەکی یی ئاگەھدار دکەین و ب ھەمی ئاقلمەندی ھەر کەسەکی فیر دکەین، دا

ئەم ھەر کەسەکی پێگەھستی د ئیکبوونا ل گەل مەسیحی دا پێشکیش بکەین. ²⁹ ژ بو قی چەندی، ئەز رەنجی دکیشم، ل دویف ھیزا وی یا د من دا بەھیز کار دکەت، بزاقتی دکەم.

2 ¹ من دقیت ھوین بزنان، کو ئەز چەند ژ پێخەمەت ھەو ھەو یین ل لاودیکیا یی و ھەمیین روی ب روی ئەز نەدیتیم، بزاقتی دکەم. ² ئارمانجا من ئەو ھەو ھەو بەینە ھاندان و د ھەزژیکرنی دا دئیکگرتی بن، ب مەرەما ھەمی دەولەمەندیا

تینگەھشتنا تەمام، دا نەینیا خودی بزنان، کو مەسیحە، ³ ئەوی د وی دا ھەمی گەنجینە یین ئاقلمەندی و زانینیی دقەشارتینە. ⁴ ئەز قی چەندی دبیزم، دا کەس ب گۆتین خۆش ھەو نەخاپینیت. ⁵ چنکو ئەگەر ب لەشی ئەز ل نك ھەو یی ئامادە نەم، لئ ب

1:2^a 1:2^a ئاشکران 11:1؛ 3:14

12:2^b رۆما 4:6

13:2^c ئەفەسۆس 1:2-5

14:2^d ئەفەسۆس 2:15

16:2^e رۆما 14:1-6

فەشارتن. ⁴ دەمى مەسىح، ئەوى كۆ ژيانا ھەۋەيە، ديار دىبىت، ھىنگى ھوین ژى دى ل گەل ۋى د مەزناھىيە دا ديار بن. ⁵ ژ بەر ھىندى ھەزىن ھۆ يىن قى جىھانى بىرىن:

دەھمەنپىسى، پويچاتى، گر، ھەزىن خراب و چاقىرساتى كۆ پوتپەرئىسىيە¹، ⁶ ژ بەر وان تىشتان تۆرەبوونا خودى يا ب سەر مرقۇپىن نەگوھدارا دا دەپت. ⁷ ھەۋە ژى دەمەكى ئەو تىشت دكرن، دەمى ھوین د ناڧ وان تىشتان دا دژيان. ⁸ لى نوکە قان ھەمى تىشتان ژ نك خۆ بەھاقىش: كەرب، تۆرەبوون، كىن، بوھتان و ئاخفتىن كرىت ئەۋىن ژ دەق ھەۋە دەردكەقن. ⁹ درەوان ل ئىكودوۋ نەكەن، چىكو ھەۋە مرقۇپى كەقن ب كىبارىن ۋى قە ژ بەر خۆ كرىبە^k ¹⁰ و مرقۇپى نوى كرىبە بەر خۆ، ئەۋى دەپتە نوپىكرن ل گۆر ۋىنەيى ئافرىندەرى خۆ، دا ب دروستى ئافرىندەرى بنىاسىت. ¹¹ ¹ د ۋى نوپىكرنى دا يونانى^m و جوھى، سونەتكرى و سونەتەكرى، بەررەⁿ و سكىت^o، بەنى و ئازاد نىن، لى مەسىح ھەمى تىشتە و د ناڧ ھەر كەسەكى داپە. ¹² ئەقجا ھوین ئەۋىن خودى ئەو ھەلبىزارتىن و پىرۆز كرىن و ھەز ژى دكەت: دلۇقانى، قەنجى، دەروونىچوبىكى، دلنەرمى و بىنەفرەھىي بکەنە بەر خۆ. ¹³ ل گەل ئىكودوۋ د بىنەفرەھ بن،^p ئەگەر ئىكى گازندە ل سەر ئىكى دى ھەبن، ل ئىكودوۋ بىورن. ھەرۋەكۆ خودان ل ھەۋە بورى، ھوین ژى ۋەسا ل ئىكودوۋ بىورن. ¹⁴ ^q د سەر قان ھەمىيان را، ھەزژىكرنى بکەنە بەر خۆ، كۆ د كاملىي دا ھەمى تىشتان پىكقە گرى دەت. ¹⁵ بلا د دلئى ھەۋە دا ئاشتيا مەسىحى ھوكمدارىي بکەت، ئەو ئاشتيا ھوین بۆ

كەسەكى ۋەسا كۆ ھەز ژ خۆنزمكرنى و پەرستنا فرىشتەيان دكەت و بەردەوام بەھسى بىنىن خۆ دكەت كۆ بى بنىات يى پىدايە ژ لايى زىنى خۆ يى لەشكانى قە ¹⁹ و خۆ ب سەرى قە نەگرتىە. ژ ۋى سەرى، ھەمى لەش ب رىكا گەھ و رەھان، دەپتە پىشتەقانىكرن و پىكقە دەپتە گرىدان، ۋەسا لەش ۋەرارى دكەت، ۋەراركرنەكا ژ لايى خودى قە. ^f

²⁰ مادەم ھوین ل گەل مەسىحى مرىنە و ژ ھىزىن گىانى يىن قى جىھانى ئازاد بوۋىنە، ئىدى بۆچى ھوین ۋەسا دژىن، ھەرۋەكۆ ھوین يىن قى جىھانى بن؟ بۆچى ھوین ملكەچى قان رىسايان دىن: ²¹ «دەست قە نەدەي! تام نەكى! دەست نەكى!» ²² رىساين ھۆسا ھەمى فەرمان و فىركرىن مرقۇقەنە، دەربارى تىشتىن ژ ناڧ دچن دەمى دەپنە بكارىيان، ²³ وان رىسايان سەبارەت ئايىندارىەكا دەستكرد و خۆنزمكرنى و دژوارىي ل گەل لەشى، ژ سەر قە دىمەنەكى ئاقلمەندىي يى ھەي، لى د رىگرىي دا ل بەرامبەر تىركنا ئارەزوۋىيەن لەشكانى، چ مفايى خۆ نىنە.

ژيانا نوى يا ب مەسىحى

3 ئەقجا ئەگەر ھوین ل گەل مەسىحى ژ مرنى رابوۋىنە، بزاقى بۆ تىشتىن ل سلال^g بکەن، ل ۋى جەي يى مەسىح لى، كۆ ل دەستى راستى يى خودى يى روئىشتىيە. ^h ² بلا ھزرا ھەۋە ل سەر تىشتىن ل سلال بىت، نە يىن ل سەر ئەردى. ³ چىكو ھوین مرىن، ژيانا ھەۋە ژى ل گەل مەسىحى ل نك خودى ھاتىيە

19:2^f ئەفەسۆس 16:4

1:3^g ئانكو ئەۋىن ل ئەسمانى

1:3^h زەبوور 1:110

5:3ⁱ سەنەمپەرئىسىيە

6:3^j ب يونانى دىبىت: كۆرپىن نەگوھدارىي

9:3^k ئەفەسۆس 22:4

10:3^l ئەفەسۆس 24:4؛ دەستپىكرن 26:1

11:3^m مەبەست يى نەجوھى

11:3ⁿ بەررە: ئەو مللەتن يىن ب زمانى يونانى نەئاخقن و ب كەسىن دویر ژ شارستانىي دەھاننە ھۆمارتن.

11:3° سكىتىي مللەتەكن، ب ھزرا رۆمىيان، ھۆقن و گەلەك ژ شارستانىي د دویرن.

13-12:3^p ئەفەسۆس 2:4

13:3^q ئەفەسۆس 32:4

4 گەلی خودانان، ب دادپەرودری و یەكسانی سەرەدەریی
ل گەل بەنیین خۆ بکەن، چنکو هوبن دزانن کو ههوه ژى
خودانه کى ل ئەسمانى هەى.^x

نقیژ و شیرەت

2 ل سەر نقیژکرنى د بەردەوام بن و تیدا ب سوپاسیكرنى
هشيار بمینن. 3 د هەمان دەم دا، بۆ مە ژى نقیژان بکەن، دا
خودى ژ پىخەمەت پەياما خۆ دەرگەهەكى بۆ مە فەكەت، داکو
ئەم نەینیا مەسیحى رابگەهینین، ئەوا ئەز ژ بەر وى هاتیمە
زیندانکرن. 4 نقیژان بکەن، کو ئەز قى نەینى ب زەلالى
رابگەهینم، هەرودەکو پىدقیه ئەز بیژم.
5 ل بەرامبەرى وان یین کو ژ دەرڤەى باوەریینە، ب ئاقلەندى
سەرەدەریی بکەن و دەرڤەتا قى دەمى ژ دەست نەدەن. 6 بلا
ئاختنتا ههوه هەر دەم یا شرین و یا ب خوئى بیت^z، دا بزنان کا
چەوا پىدقیه هوبن بەرسقا هەر کەسەكى بدەن.

سلاقیین تاییهت و خاترخواستن

7 تیخیكۆس، برایی خۆشتشى و خزمەتكارى دلسۆز و
هەڤبەنیی^a مە د ئیکبونا ل گەل خودانى دا، دى هەمى تستان
دەربارەى رهوشا من گەهینیتە ههوه. 8 من ئەو بۆ قى مەبەستى
یى ەنارتیه نك ههوه، دا هوبن رهوشا مە بزنان و ئەو دلئى ههوه
هانبدەت. 9 من ئەو یى ل گەل ئۆنیسیمۆسى، برایی دلسۆز و
خۆشتشى، کو ئېك ژ ههوهیه، یى ەنارتى. ئەو هەردوو دى هەر
تشتە کى ل قیرى روى ددەت بۆ ههوه بیژن.^b

وى هاتینه گازیکرن، کو ببه ئېك لەش، هەرودەسا د سوپاسدار
ژى بن. 16 بلا پەیشا مەسیحى ب دەولەمەندیا خۆ د دلئى ههوه
دا ئاکنجى ببیت، هوبن ژى ب هەمى ئاقلەندى ئیکدوو فیر
بکەن و ئاگەهدار بکەن، زەبووران و سروود و سترانین روحانى،
ب سوپاسدارى ژ دلئى خۆ بۆ خودى بسترن. 17 هەر تشتى هوبن
بکەن، ب گۆتن یان کربار، ب ناڤى خودان عیساى بکەن و ب
رێکا وی سوپاسیا خودایى باب بکەن.^r

پەيوەندیین ناڤ مالئى

18 گەلى ژنان، کا چەوا هەژى خودانیه، هەر ئېك ژ ههوه
ملکەچى میرى خۆ بیت.^s 19 گەلى میران، هەر ئېك ژ ههوه حەز
ژ ژنا خۆ بکەت و ل گەل وان د توند نەبن.^t
20 گەلى زارۆکان، د هەمى تستان دا گوهداريا دايك و بابین
خۆ بکەن، چنکو ئەڤه جەڤى رازیبوونا خودانیه.^u 21 گەلى بابان،
زارۆکین خۆ تۆره نەکەن، دا بى ئومید نەبن.^v
22 گەلى بەنیان، د هەمى تستان دا گوهداريا خودانین خۆ یین
قى جیهانى بکەن، نە ب وى خزمەتى یا ل بەر چاقان دەڤتە
کرن، ب تنى بۆ رازیکرنا مروڤان، لى ب دلساخى و ترسا
خودانى گوهدارىی بکەن.
23 هەر تشتە کى هوبن بکەن، وەسا ژ دل بکەن، هەرودەکو بۆ
خودانى بیت، نە بۆ مروڤان، 24 چنکو هوبن دزانن دى پاداشتى
کو میرانە ژ خودانى وەرگرن، ژ بەر کو هوبن خزمەتا خودان
مەسیحى دکەن. 25 لى یى نەراستىی بکەت دى سزایی نەراستیا
خۆ وەرگريت و لایەنگرى نینە.^w

17-16:3^f 17-16:3^f ئەفەسۆس 5:19-20

18:3^s 18:3^s ئەفەسۆس 5:22؛ 1 پەترۆس 3:1

19:3^t 19:3^t ئەفەسۆس 5:25؛ 1 پەترۆس 3:7

20:3^u 20:3^u ئەفەسۆس 6:1

21:3^v 21:3^v ئەفەسۆس 6:4

25-22:3^w 25-22:3^w ئەفەسۆس 6:5-8

1:4^x 1:4^x ئەفەسۆس 6:9

5:4^y 5:4^y ئەفەسۆس 5:16

6:4^z 6:4^z ئانکو یا ب تام بیت و بۆ کەسین دى یا خۆش بیت

7:4^a 7:4^a ئانکو ئەم و ئەو پىکڤه بەنیین مەسیحینە

9:4^b 9:4^b فلیمون 1:10

هيپراپوليسى، گەلەك دوەستىيەت. ¹⁴ نۆژدارى خۇشتقى لوقا و دىماس ئى سلاڭان ل ھەوۈ دكەن.

¹⁵ سلاڭان ل براين ل لاودىكيايى، ل نىمفايى و كەنيسەيا ل مالا وى كۆم دىيەت، بكەن. ¹⁶ پشتى ئەف نامەيە د ناڭ ھەوۈ دا دەيتە خواندن، وە بكەن كۆل كەنيسەيا لاودىكيايى ئى بەيتە خواندن، ھەروەسا نامەيا ئ لاودىكيايى ^d ئى، ھوين بخوين. ^e

¹⁷ بىئەنە ئارخىپوسى: «خەمخۆرى وى خزمەتى بە يا تە ئ خودانى وەرگرتى، دا وى ب جھ بىنى.» ^f

¹⁸ ئەز پاولوس، قى سلاڭى ب دەستى خۆ دنقىسم. قەيدا من بىننە بىرا خۆ، كەرەما خودى ل سەر ھەوۈ بىت.

¹⁰ ئەرستارخوس، ئەوى ل گەل من د زىندانى دا سلاڭان ل ھەوۈ دكەت، ھەروەسا مەرقوسى پىمامى بارناباسى ئى، ئەوى دەربارەي وى ھەوۈ راسپاردە وەرگرتى كۆ ئەگەر ھاتە نك ھەوۈ، وى قەبىل بكەن. ¹¹ عىسا ئى ئەوى دىئەننى يوستوس سلاڭان ل ھەوۈ دكەت. د ناڭ ئەوى ل گەل من بۆ پاشايەتيا خودى كار دكەن، ب تەن ئەو ئ سونەتكرىانە ^e و ئەو بىن بووينە ھاندەرىن من. ¹² ئىپافراس ئى سلاڭان ل ھەوۈ دكەت، ئەو ئى ئىك ئ ھەوۈيە و بەنىي مەسىح عىسايە، ئەو ھەردەم ب نقىزان ئ پىخەمەت ھەوۈ خەباتى دكەت، دا ھوين ب كاملى و پىشتراست ئ ھەمى ھەزا خودى د خۆراگر بن. ¹³ ئەز بۆ وى شاھدەبىي دەدەم، كۆ ئەو بۆ ھەوۈ و بۆ ئەوى ل لاودىكيايى و ئەوى ل

^c 11:4 ئانكو ئ جۇھيانە

^d 16:4 نامەيەكا دىبە كۆ پاولوسى، يان ئى ئىك ئ ھەقكارىن وى، بۆ باوۋەردارىن لاودىكيايى نقىسبە.

^e 16-15:4 ئاشكران 11:1؛ 14:3

^f 17:4 فلىمون 2:1

نامه‌یا پاولۆسی یا ئیککی بۆ کهنیه‌یا ل سالونیکیی

پیشگوتن

سالونیکیی پایته‌ختی مه‌قدونیا بۆ و مه‌قدونیا هه‌رمه‌کا رۆماییی بوو، پاولۆسی هنارتی د گه‌شتا خۆ یا دوویی دا چوو ویری. ده‌می وی په‌یاما خودی ل ویری به‌لاڤ دکر، که‌فته به‌ر هه‌رشین گران و نه‌چار بوو ژ باژیری ده‌رکه‌فیت (کارین هنارتیان 17:1-10)، لی به‌ری ده‌رکه‌فتنا پاولۆسی که‌نیه‌یه‌ک هاتبوو دامه‌زراندن و باوه‌ردارین وی هه‌شتا د بی ربه‌ر بوون. پاولۆس ژ سالونیکیی چوو باژیری بیریه و ژ ویری چوو ته‌سینایی، لی وی گه‌له‌ک خه‌ما سالونیکیان دخوار، له‌وما ده‌می ته‌و ل ته‌سینایی، ته‌وی تیمۆتوس هنارته‌ک وان (1 سالونیکیی 3:1-2) و پاولۆس ما ب تنی و پشتی هنگی چوو کورنتۆسی (کارین هنارتیان 17:15-16؛ 18:1). تیمۆتوس، پشتی کو گه‌شتا خۆ ب دویماییی ئینای، زفری کورنتۆسی ل نک پاولۆسی و مزگینیی خۆشیی ژ که‌نیه‌یا ل سالونیکیی ئینان (1 سالونیکیی 3:6؛ کارین هنارتیان 18:5).

باوه‌ردارین سالونیکیی، سه‌ره‌رای هه‌می زۆرداری و هه‌رشان، ژ باوه‌ریا خۆ سست نه‌بوون و ب هه‌زا مه‌سیحی خورت دبوون و مزگینی به‌لاڤ دکر، لی وان دقیا ژ پاولۆسی فیری هنده‌ک تشتان ببن، ب تایه‌تی ژی ل سه‌ر هاتنا دوویی یا عیسیایی مه‌سیح. ده‌می تیمۆتوس زفریه‌ک وی، پاولۆسی ته‌ف نامه‌یه بۆ باوه‌ردارین ل سالونیکیی نقیسی، دا وان هان بده‌ت و ل سه‌ر باوه‌ریی قاییم بکه‌ت. ته‌و ژ به‌ر باوه‌ری و هه‌زژیکرنا وان سوپاسیا خودی دکه‌ت و دئینیه‌ت به‌را وان کا شپوازی ژيانا وی د ناڤ وان دا یی چه‌وا بوو. پاشی به‌رسقا وان پرسپاران دده‌ت یین ده‌رباره‌ی زفرینا مه‌سیحی د ناڤ باوه‌رداران دا په‌یدا بووین: ته‌گه‌ر باوه‌رداره‌ک به‌ری زفرینا مه‌سیحی مر بیت، دی پشکداری وی ژيانا هه‌روه‌ر بیت یا دی عیسیایی مه‌سیح د هاتنا خۆ یا دوویی دا ئینیت؟ و مه‌سیح دی که‌نگی زفریت؟ پاولۆس قی ده‌رفه‌تی ب کار دئینیت کو بیژیه‌ت وان ل سه‌ر کاری خۆ ب ئارامی د به‌رده‌وام بن و ب هه‌می هه‌شی د چاقه‌ری هاتنا مه‌سیحی بن.

ناقه‌روکا نامه‌یی:

1. سلاڤ 1:1
2. رازیبوون و سوپاسی 2:1 تا کو 3:13
3. ژيانا ب دلی خودی 4:1-12
4. فیرکن ده‌رباره‌ی هاتنا دوویی یا عیسیایی مه‌سیح 4:13 تا کو 5:11
5. شیره‌ت و سلاڤین دویماییی 5:12-28

کارى پاولوسى ل سالونیکى

1 هوين ب خو دزانن، گهلى برا، کو هاتنا مه بو لايى ههوه
2 يا بي مفا نه بوو،² لى ههروه کو هوين دزانن، ل پيشيى
 ل فيليپى ئەم هاتينه ئازاردان و کرېتکرن، سه ره راي هندى مه
 ب خودايى خو ويره کى هه بوو کو د نافع به رهنگاريه کا دژوار
 دا، مزگينيا خودى بو ههوه رابگه هينين.³ ئەو هيفيخوازيا ئەم
 دکهين، نه ژ شاشيى و نه ژ نه پاکيى دهيت و نه ب فيلبازييه،
⁴ لى کا چهوا خودى ئەم په سهند کرين کو مزگينيى ب مه
 بسپيريت، ئەم وه سا دئاخفين، نه دا خه لکى رازى کهين، لى دا
 خودى رازى کهين، ئەوى دلئى مه تاقى دکهت.⁵ خودى شاهده
 کو مه چ جارن د گوتنين خو دا سالوسى^k نه کريه، ههروه کو
 هوين دزانن، نه ژى ب دويش چاڤرساتيه کا نخافتى کهفتينه،
⁶ نه ژى مه بزاف کريه کو ژ لايى مروشان شه بهييه مه زنکرن،
 نه ژ لايى ههوه شه و نه ژ لايى کهسپن دى شه،⁷ هه ره چهنده مه
 ماف هه بوو وه کو هنارتين مه سيحى بارگرانى بين ل سهر ههوه،
 لى ئەم ل گه ل ههوه د دلنازک بووين، وه کو دايکهک چاقدانا
 ساقايين خو دکهت.⁸ ئەم هوسا شهيدايين ههوه بووين کو مه
 حهز دکر نه ب تنى مزگينيا خودى بدهينه ههوه، لى ژيانا خو
 ژى، چنکو هوين بوونه خوشتشين مه.⁹ رهنج و وه ستيانا مه يا
 ل بيرا ههوه، گهلى برا، کو دهمى مه مزگينيا خودى بو ههوه
 رادگه هاند، مه ب شهف و روژ کار دکر دا بو کهسى ژ ههوه
 نهيينه بارگرانى.
¹⁰ هوين شاهدن و خودى ژى شاهده، کا سه ره دهه ریا مه ل
 گه ل ههوه بين باوه ردار چهند يا پاک و راست و بي گازنده بوو.
¹¹ ههروه کو هوين دزانن، ئەم بو هه ره ئيک ژ ههوه د وه سا بووين،
 وه کو بابه کى بو زاروکين خو،¹² مه هوين هاندان و ل بهر دلئى
 ههوه دا و ل سهر ژيانا ههوه راوه ستياين، کو ب شپوهيه کى بيت
 يا هه ژى وى خوداي بيت، ئەوى هوين بو پاشايه تى و مه زنا هيا
 خو گازی کرين.

سلاڤ

1¹ ژ پاولوس، سيلاس^g و تيموتاوسى،
 بو کهنيسه يا سالونيكيان يا خودايى باب و خودان
 عيسايى مه سيح:
 کهرم و ناشتى ل سهر ههوه بن.
 سوپاسيکرن ژ پيخه مهت باوه ریا سالونيكيان
² ئەم هه ردهم ژ پيخه مهت ههوه هه ميان سوپاسيا خودى دکهين
 و به رده وام د نقيژين خو دا ههوه دئينيه بيرا خو.³ ل به رامبه ر
 خودى، بابى مه، بى دابرين کربارين ههوه بين ژ باوه ريب و
 ره نجا ههوه يا ژ هه زژيکرنى و خو راکريا ههوه يا ژ هيفيى، ئەوا
 مه د خودانى خو عيسايى مه سيح دا ههوى، دئينيه بيرا خو.
⁴ ئەم دزانين، گهلى برايان، خوشتشين خودى، کو وى هوين بين
 هه لپارتين،⁵ چنکو مزگينيا مه نه ب تنى ب په يقان، لى ب
 هيزى ژى و ب گيانى پيرۆز و ب پشتراستيه کا تهمام گه هشتيه
 ههوه. هوين دزانن کا ئەم د نافع ههوه دا چ جو ره کهس بووين ژ
 پيخه مهت ههوه.⁶ ههوه ژى چاڤ ل مه و خودانى کر، د نافع
 گه لهک تهنگا قيان دا، ب دلخوشيا ژ گيانى پيرۆز، په يف قه بيل
 کر،⁷ تا کو هوين بو هه مى باوه ردارين ل مه قدونيائى و ئەخاييى
 بوينه نمونه.⁸ چنکو دهنگه دانا په يقا خودانى ژ نك ههوه
 دهست پى کر، نه ب تنى گه هشتيه مه قدونيائى و ئەخاييى، لى
 دهنگوياسى باوه ریا ههوه ب خودى ل هه مى جهان به لاث بوو
 و ئيدى پيدقى نينه کو ئەم ئاخفتنه کى ل سهر بيژين.⁹ چنکو
 خه لکى وان دهقهران به حس دکهن، کا سه ره دانا مه بو ههوه چ
 کارتیکرن هه بوو و کا چهوا هوين ژ پوتان¹ بو خودى شه گه ريان،
 دا خودايى زيندى بين راسته قينه به ريسن¹⁰ و چاڤه ريبى کورى
 وى بن کو دى ژ ئەسمانان هيت، ئەوى وى ژ نافع مريان راکرى،
 عيسا، ئەوى مه ژ تو ره بوونا دى هيت قورتال دکهت.

1:18 سيلاس ب يونانى نقيسيه (سيلوانوس) کو ئەو ژى شپوازه کى نافي سيلاسيه.

6:1h کارين هنارتيان 9-1:17

9:1i صه نه مان

2:2 کارين هنارتيان 24-19:16؛ 9-1:17

5:2k ته معلق يان مه لاقى

دهمى من نه شياى خو پتر بگرم ژى، من نهو هنارت دا ره وشا باوهریا هه وه بزانه، نه کو تاقیکه ری¹ هوبن تاقی کرین و رهنجا مه ب ثاقی دا چوو بیت.

دهنگوباسین سالونیکیان دهاندرن

⁶ لى نوکه تیموتاوس ژ نک هه وه زفری نک مه و مزگینیا باوهری و حه زژیکرنا هه وه دایه مه. وی گوته مه کو هوبن هه ردهم مه ب باشی دیننه بیرا خو و شهیدایین دیتنا مه نه، هه روه کو تم ژى شهیدایین دیتنا هه وه.⁷ لهوما گهلی برا، سه رپرای هه می نه خو شی و تنگافین مه، ب ریکا باوهریا هه وه، دلئ مه دهر باره ی هه وه تارام بوو.⁸ مادهم هوبن د ئیکبون ل گه ل خودانی دا دمومکن، ئیدی ژبانا مه گهش دبیت.⁹ ته فجا تم دئ شینن ژ پیخه مهت هه وه ب چ شیواز سوپاسیا خودی کهن، ژ بهر وی هه می دلخوشیا مه ب ریکا هه وه ل پیشیا خودای خو هه ی؟¹⁰ تم شهف و روژ ب گهرمی نفیزان دکهن، کو تم روی هه وه ببینن و کیماسی باوهریا هه وه ته مام بکهن.¹¹ بلا بابی مه خودی ب خو و خودانی مه عیسا به ری ریکا مه بده ته هه وه.¹² بلا خودان وه بکته کو حه زژیکرنا هه وه بو ئیکودوو و بو هه میان وهراری بکته و زیده ببیت، هه روه کو حه زژیکرنا مه بو هه وه زیده دبیت،¹³ دا دلئ هه وه بی کیماسی د پیروزی دا قایم بکته ل پیشیا بابی مه خودی، ده می خودانی مه عیسا ل گه ل هه می پیروزرین خو دهیت.

ژبانا ب دلئ خودی

4 ¹ ل دویمه ی گهلی برا، وه کو هوبن ژ مه فیرو بوین کا دقیت هوبن چه وا بزین، دا هوبن خودی رازی بکن و ب راستی ژى هوبن وه دکهن، تم ب ناقی خودان عیسا داخوازی ژ هه وه دکهن و هیقی دکهن کو هوبن هیشتا پینشفه بچن،² چنکو هوبن دزانن مه ب دهسته لاتا خودان عیسا چ راسپارده داینه هه وه.³ حه زا خودی ژى ته وه کو هوبن د پیروژ بن، تانکو خو ژ دهه مهنیسیی بده نه پاش.⁴ بلا هه ر ئیک ژ

¹³ ژ بهر قی چهندي ژى تم بی دابرن سوپاسیا خودی دکهن، چنکو ده می هه وه په یفا خودی ژ مه بهیستی، هه وه قهیل کر نه هه روه کو ته وه په یفا مروقان بیت، لی هه روه کو ته وه په یفا خودی بیت، ب راستی ژى ته وه په یفا خودی کو د هه وه یین باوهر دار دا کار دکته.¹⁴ چنکو هوبن ژى گهلی برا، کهننه هه مان دهردی کهنسه یین خودی یین مه سیح عیسا ل بهودیا یی، هه وه ژى ل سه ر دهستی هه فوه لاتین خو هه مان تازار کیشان، وه کو وان ل سه ر دهستی جو هیان تازار کیشان،¹ ¹⁵ ته وی خودان عیسا و پیغه مبه ر کوشین و تم ژى ته په سه ر کرین. ته وه خودی رازی ناکهن و دژى هه می مروقانه.¹⁶ ته ورئ نادن کو ل گه ل ملله تین دی بتاخین دا قورتال بن. ب قی چهندي ژى ته وه وه کو هه ر جار چانتکی خو یی گونه هان تری دکهن و ل دویمه یی تو ره بوونا خودی هاته سه ر وان.

پاولوس و هه فالین خو بیرا سالونیکیان دکهن

¹⁷ لى تم، گهلی برا، پشتی بو ده مه کن کورت ژ هه وه هاتینه فه ه تاندن - نه دلئ مه، لی روی مه ژ ئیکودوو دوبر کته - مه گه له ک بزا ف کر، ب دلخوازیه کا مه زن، کو هه وه روی ب روی ببینن.¹⁸ لهوما مه قیا - من ب خو وه کو پاولوس جار هکی و دوویان - بهینه نک هه وه، لی ئبلیسی ری ل مه گرت.¹⁹ چنکو ما هیقی، یان دلخوشی، یان تانجا مه یا شانازی ل پیشیا خودانی مه عیسا د روژا هاتنا وی دا چه؟ ما نه هوبن؟²⁰ به لی، مه زناهی و دلخوشیا مه هوبن.

3 ¹ لهوما ده می مه نه شیاى پتر خو بگرن، مه دیت کو باشتره تم ب تنی بمیننه ل ته سینای^m ² و مه تیموتاوس هنارت، کو برا و هه فکارئ مه یه بو خودی د مزگینیا مه سیحی دا، داکو هه وه د باوهریا هه وه دا قایم بکته و هان بده ته،³ دا د قان تنگافیان دا کس ژ هه وه نه لقییت. هوبن ب خو دزانن کو تم بو قان تشتان یین هاتینه ده ستیشان کرن،⁴ چنکو ده می تم ل نک هه وه بوین، مه پیشتر دگوته هه وه کو تم دئ تووشی تنگافیان یین و هه روه کو هوبن دزانن وه سا چیبوو.⁵ لهوما

^{14:2} کارین هنارتیان 5:17

^{1:3} کارین هنارتیان 15:17

^{5:3} مه بهست پی ئبلیسه

^{6:3} کارین هنارتیان 5:18

را ناکهين. ¹⁶ چنکو خودان ب خو ب گازیه کا ب فرمان، ب دهنگی سهرۆکی فریشته یان و بوریزانا^f خودی، دی ژ تهسمانی هیته خوار، ل بهراهی دی بین ل سهر باوهری ب مهسیحی مرین، رابنه شه. ¹⁷ پاشی، ئەم بین زیندی بین کو ماین، دی ل گهل وان د عهوران دا هیینه رهقاندن، دا ل گهل خودانی د بهرگه بای^s دا بگه هیینه ئیک، هوسا ئەم دی ههردهم ل گهل خودانی بین. ¹⁸ t ئەقجا ب قان گوتنان هاندانا ئیکودوو بکهن.

5 ¹ ده رباره ی دهم و ژفانان ژی، گهلی برا، هوبن پیدتی نینن کەس بو ههوه بنقیسیت. ² چنکو هوبن ب خو باش دزانن، کو روژا خودانی وه کو دزی شهقی دهیت. ³ u دهمی خهلك دبیشن: «ئاشتی و تهناهییه»، هنگی ویران دی ژ نشکهکی شه ب سهر وان دا هیت، ههروه کو ژان دهینه دوو گیانه کی، ئەقجا ئەو نهشین ژی برهفن. ⁴ لى هوبن گهلی برا، نه د تاریی دانه، کو ئەو روژ وه کو دزهکی ب سهر ههوه دا بهیت. ⁵ چنکو هوبن ههمی زارۆکیین روناهیی و زارۆکیین روژینه. ئەم نه بین شهقی و نه ژى بین تاریینه. ⁶ ئەقجا ئەم نهشین وه کو بین دی، لى بلا ئەم د هشیار و ل سهر هشین خو بین. ⁷ چنکو ئەوین دنشن، ب شهقی دنشن و ئەوین سهرخوش دبن، ب شهقی سهرخوش دبن. ⁸ لى ژ بهر کو ئەم بین روژینه، دقیت ل سهر هشین خو بین و زریی باوهریی و چهژۆکیین بکهینه بهر خو و کومزریی هیقییا قورتالبوونى بکهینه سهرى خو. ⁹ v چنکو خودی ئەم نه ژ بو تۆره بوونا خو بین دهستنیشان کرین، لى دا بگه هیینه قورتالبوونى، ب رییا خودانى مه عیسیای مهسیح، ¹⁰ ئەوی ژ پیخه مهت مه مری، داکو ئەگه ر ئەم د هشیار بین یان ژى د نقستی^w، ئەم ل گهل وی بژین. ¹¹ لهوما هاندانا ئیکودوو بکهن و ئیکودوو ئاقا بکهن، ههروه کو هوبن نوکه دکهن.

ههوه بزانیته کا دی چهوا ل سهر لهشی خو زال بیت و د پیرۆزی و سهربلندیی دا ژیت، ⁵ نه د چهز و ئاره زووین لهشی دا وه کو ملله تین خودی نه نیاس. ⁶ د قی چهندی دا بلا کەس زنده گاقیی یان دهستدریژیی ل سهر خویشک یان برایی خو نه کهت، چنکو خودان تۆلقه کهری ئەقان ههمی تشتانه، ههروه کو مه بهری نوکه گۆتییه ههوه و مه هوبن ب رژی تهمی کرین. ⁷ چنکو خودی ئەم بو پویچاتیی گازی نه کرینه، لى بو پیرۆزیی. ⁸ ئەقجا یی قی چهندی رته بکهت، ئەو مرۆقه کی رته ناکهت، لى خودایى کو گیانی خو یی پیرۆز ددهته ههوه، رته دکهت.

⁹ ده رباره ی چهژۆکیینا برابانه ژى، هوبن نه د پیدتییه ئەم بو ههوه بنقیسین، چنکو هوبن ب خو ژ لایى خودی شه هاتینه فیرکر، کو چهز ژ ئیکودوو بکهن. ¹⁰ ب راستی ژى هوبن قی چهندی بو ههمی برابین ل سهرانسهری مهقدونیایى دکهن. لى ئەم هیقی ژ ههوه دکهین، گهلی برا، کو هوبن قی چهندی هیشتا زیده تر بکهن. ¹¹ بزاقی بکهن کو ب ئارامی بژین و مژوبلی کاروباریی خو بن و ب دهستین خو کار بکهن، ههروه کو مه هوبن راسپاردین، ¹² دا رهفتارا ههوه ل گهل بین ژ دهرقه P ب شیویه کی سهرهراز بیت و هوبن ههوجهی کەسى نه بن.

هاتنا خودانی

¹³ مه نه قیت هوبن ده رباره ی نقستیان^q د بی ئاگه ه بن، گهلی برا، دا خو خه مگین نه کهن وه کو بین دی بین کو چ هیقی نینن. ¹⁴ مادهم مه باوهری ههیه کو عیسا مر و رابوو، وه سا ژى خودی دی وان بین ل سهر باوهریی ب عیساى نقستین ل گهل وی نییت.

¹⁵ ئەم قی چهندی ب پهیقا خودانی بو ههوه دبیشن: ئەم بین زیندی کو تا هاتنا خودانی بمینین، ئیکجار د بهراهیا بین نقستی

12:4P ئانکو ئەوین نه باوهردار

13:49 ئانکو ئەوین ب لهشی مرین

16:4f بوریزان ب عه ره بی دبیشن «بوق».

17:4s ئانکو تهسمانی نیزیکی ئهردی، ئەوی با لى هه ی. (الغلاف الجوی)

17-15:4t 1 کورنتوس 51:15-52

2:5u مهتتا 43:24؛ لوقا 39:12؛ 2 په ترۆس 10:3

8:5v ئیشایا 17:59؛ ئەفه سۆس 17-13:6

10:5w د قی ئایه تی دا مه بهست ژ «هشیار یان نقستی» ئەوه کو: «ساخ یان مری». بنیره 13:4

خودییه بۆ ههوه د ئیکبونا ل گهل مهسیح عیسیای دا. ¹⁹ گیانی
 پیروز نهقهمرینن. ²⁰ سقکاتیی ب پهیامین پیغهمبهران^x نهکهن.
²¹ ههمی تشتان تاقی بکهن و خو ب یی باش فه بگرن. ²² خو ژ
 ههمی جورین خرابیی دویر بئینن.
²³ بلا خودایی ئاشتیی ب خو ههوه ب تهمامی پیروز بکته و
 ههمی گیان و دهروون و لهشی ههوه بیکیماسی د هاتنا خودانی
 مه عیسیایی مهسیح دا پیاریزیت. ²⁴ ئەوی گازی ههوه دکته یی
 دلسۆزه و ئەو دی وی چهندی کته ژی.
²⁵ گهلی برا، بۆ مه ژی نقیژان بکهن.
²⁶ ب ماچهکا پیروز سلاقان ل ههمی برایان بکهن. ²⁷ ئەز
 ههوه ب خودانی ددهمه سویندی کو ئەف نامهیه بۆ ههمی برایان
 بهیته خواندن.
²⁸ کهرهما خودانی مه عیسیایی مهسیح ل سهه ههوه بیت.

شیرهت و سلاقین دویمایی

¹² ئەفجا ئەم هیفی ژ ههوه دکهن، گهلی برا، کو هوین ریژی
 ل وان بگرن، یین د ناه ههوه دا خو دوهستینن و د باوهریا
 خودانی دا ریبهریا ههوه دکهن و شیرهتان ل ههوه دکهن. ¹³ ژ بهر
 کاریی وان، حهز ژ وان بکهن و ل نک ههوه گهلهک د بهاگران
 بن. ب ئاشتی ل گهل ئیکودوو بژین. ¹⁴ ئەم هیفی ژ ههوه
 دکهن، گهلی برا، ئاگههداریی بدنه تهمبهلان، هاندانا دلساران
 بکهن، پشتهقانییا لاوازن بکهن و ل گهل ههمیان د بیهنفرهه
 بن. ¹⁵ هشیار بن کهس ژ ئەنجامی خرابیی، خرابیی ل کهسی
 نهکته، لی ههراگاف ل گهل ئیکودوو و ل گهل ههمیان ل دویف
 باشیی ههپن.
¹⁶ ههراگاف د دلخۆش بن، ¹⁷ ل سهه نقیژان د بهردهوام بن،
¹⁸ د ههمی رهوشان دا سوپاسیا خودی بکهن، چنکو ئەفه حهزا

^x20:5 مهبهست پیی ئەو پهیامین خودینه، یین ب ریکا بههرهیین گیانی پیروز دگهنه کهنیهیین. بنیره 1 کورنتۆس 31:12؛ 33-1:14

نامه‌یا پاولۆسی یا دووییی بۆ که‌نیسه‌یا ل سالونیکیی

پیشگوتن

پشتی نامه‌یا ئیکیی یا پاولۆسی هنارتی گه‌هشتیه باوهردارین ل سالونیکیی، هیشتا وان پرسیار ل دۆر هاتنا دووییی یا عیسایی مه‌سیح هه‌بوون. وان هنده‌ک دهنگوباس بهیستبوون کو رۆژا هاتنا دووییی یا خودانی ده‌ریاز بوویه و وان ژ ده‌ست دایه، ئەفجا هنارتی بۆ وان راستفه دکه‌ت و شپۆفه دکه‌ت کو به‌ری هاتنا دووییی یا مه‌سیحی پیدقیه خرابی و زۆرداری ب سه‌رۆکتایا «مرۆقی یاسانه‌نیاس» بگه‌هنه بلندترین ئاستین خۆ و مرۆقی یاسانه‌نیاس به‌ره‌نگاریا عیسایی مه‌سیح بکه‌ت (2:1-12).

پاولۆس د قی نامه‌یی دا ل سه‌ر پرسیارین باوهردارین ل سالونیکیی رادوه‌ستیت و وان هاندده‌ت کو تا هاتنا دووییی یا عیسای، فه‌ره ب شپۆه‌یه‌کی بژین کو جهی ریزی بیت و نه یا تمبه‌ل و خه‌مسار بیت (3:6-12). پاولۆس ژ وان دخوازیت کو ب باوهریی قه‌ موکم بهینه‌ گریدان و ژ نه‌جامی ته‌نگافی و ته‌په‌سه‌ریان ژ باوهریی لیقه‌ نه‌بن (1:4-7).

ناقهرۆکا نامه‌یی:

1. سلاڤ 1:1-2

2. هاندانا باوهرداران ل سه‌ر خۆراگریی ل به‌رامبه‌ر ته‌په‌سه‌ریان 1:3-12

3. فیرکرن ده‌ریاره‌ی هاتنا دووییی یا مه‌سیحی 2:1-17

4. شیره‌تکرن ل باوهرداران 3:1-15

5. سلاڤین دویماییی 3:16-18

باوهریا هه‌وه د وان هه‌می ته‌په‌سه‌ری و ته‌نگافیان دا یین هوبن خۆ ل به‌ر رادگرن.

سلاڤ

⁵ ئەف چهنده به‌لگه‌یه ل سه‌ر دادکرنا خودی یا دادپه‌روه‌رانه، داکو هوبن هه‌ژی پاشایه‌تیا خودی بن، ئەوا هوبن ژ به‌ر وی تازاری ژی دکیشن. ⁶ ل نک خودی دادپه‌روه‌ریه کو ته‌نگافیی ل وان قه‌گه‌رینیت یین هه‌وه ته‌نگاف دکهن، ⁷ به‌رفره‌هیی ژی بده‌ته هه‌وه، ئەوین هوبن د ته‌نگافیی دا، هه‌روه‌سا بده‌ته مه‌ژی، ده‌می خودان عیسا ل گه‌ل فریشته‌ییی خۆ یین به‌یژ ژ ته‌سمانی دیار دبیت ⁸ و ئەو د ئاگره‌کی ب گوری دا تۆلی ژ وان قه‌که‌ت یین خودی نانیاسن و گوهداریا مزگینیا خودانی مه‌ عیسای ناکهن. ⁹ سزایی وان دی ویرانبونا هه‌تا هه‌تایی بیت، دویر ژ رویی خودانی و ژ مه‌زاهیا هیزا وی. ¹⁰ ده‌می ئەو ده‌یت دا ل وی رۆژی د ناف پیرۆزکریین خۆ دا به‌یته مه‌زکرن و بیته جهی

1 ژ پاولۆس، سیلاس^۷ و تیمۆتاوسی، بۆ که‌نیسه‌یا سالونیکیان یا بابی مه‌ خودی و خودان عیسایی مه‌سیح: ² که‌رم و ئاشتی ژ بابی مه‌ خودی و ژ خودان عیسایی مه‌سیح ل سه‌ر هه‌وه بن.

هاتنا دووییی یا عیسای و دادکرنا دویماییی ³ پیدقیه ئەم هه‌رگاف ژ پیخه‌مه‌ت هه‌وه، گه‌لی برا، سوپاسیا خودی بکه‌ین. سوپاسیکرن ژی د جهی خۆ دایه، چنکو باوهریا هه‌وه گه‌له‌ک وهراری دکه‌ت و هه‌زۆیکرنا هه‌ر ئیک ژ هه‌وه بۆ ئیکودوو زنده دبیت. ⁴ له‌وما ئەم ب خۆ د ناف که‌نیسه‌ییی خودی دا شانازیی ب هه‌وه دبه‌ین، ژ پیخه‌مه‌ت خۆراگری و

1:1۷ سیلاس ب یونانی نقیسیه «سیلوانۆس» کو ئەو ژی شیوازه‌کی ناڤی سیلاسیه.

مهنده هوشيا ههمی باوهرداران، هوین ژی دی د ناڅ وان دا بن، چنکو هه وه باوهری ب شاهدهییا مه ټینا.

¹¹ بؤ ځی مه بهستی ژی ټم هه ردهم ژ بؤ هه وه نفیژان دکهین، کو خودایي مه وه ل هه وه بکته، هوین هه ژی گازی وی بن و ههمی نیازین هه وه یین چاکیی و کریارین هه وه یین ب باوهری دهنه کرن، ب هیزا خو تهمام بکته، ¹² دا ب کهرهما خودایي مه و خودان عیسایي مه سیح، ناڅی خودانی مه عیسایي مه سیح ب هه وه بهیته مه زنکرن و هوین ژی ب وی بهیته مه زنکرن.

یاخییونا جیهانی دژی خودی و هاتنا دووی یا مه سیحی

2 ¹ ټه څجا دهراره ی هاتنا خودانی مه عیسایي مه سیح و خرځه بونا مه ل نک وی، ټم هیڅی ژ هه وه دکهین، گهلی برا، ² کو د هزرین خو دا زوی نه لقیین و نه ځه جنقن، ب ریکا گیانه کی ^z، یان گوتنه کی، یان ژی نامه به کی هه روه کو ژ نک مه هاتیب و بیثیت کو روژا خودانی یا هاتی. ^a ³ بلا ب چ ریکان کس هه وه نه خاپینیت، چنکو ټو روژ ناهیت، ټه گهر بهری وی یاخییون ^b چینه بیت و مروځی یاسانه نیاس، کو کورپی ژناڅو ونییه ^c، دیار نه بیت. ⁴ ټو دی دژایه تیا هه ر تشته کی کهت کو دبیژنی خوداوه ند یان ژی دهنه پهرستن و دی خو ژ وان بلندتر دانیت، تاکو ټو دی د پهرستگه ها خودی ژی څه روینیت و دی خو وه کو خودی دته نیاسین ^d.

⁵ مال بیرا هه وه نینه دهمی ټه ل نک هه وه، من ټه څ تشته بؤ هه وه دگوتن؟ ⁶ هوین دزانن ژی نوکه چ تشت ټاسته نگه کو ټو کس دیار نه بیت، تاکو دهمی وی نه هیته. ⁷ چنکو نه یینیا یاسانه نیاسی یا کار دکته، لی ټو ټو نوکه دبیته ټاسته نگ دی یی به رده وام بیت تاکو ژ ریکی دهنه راکرن. ⁸ هنگی دی یی یاسانه نیاس دیار بیت، ټو وی دی خودان عیسا ب پفا ده ځی خو وی کوژیت و دی ب شه وقا هاتنا خو وی ب دویماهی ټینیت. ^e

^{2:22} بنیره 1 یوحه ننا 1:4؛ 1 کورنتوس 14:26-33

^{2:2a} 1 سالونیکي 4:15-17

^{3:2b} مه بهستی ژ یاخییون ټو هه وه کو ملله تین جیهانی دی دژی خودی راوهستن.

^{3:2c} 3:2 ټانکو ټو څه نه قیسی وی ناگرځی دوزه ځی

^{4:2d} 4:2 حزقییل 28:2؛ دانییل 36:11

^{8:2e} 8:2 ټیشایا 4:11

^{9:2f} 9:2 مه تتا 24:24

⁹ هاتنا یی یاسانه نیاس دی ل دویت چالاکیا ټیلیسی، ل گه ل ههمی حنیر، نیشان و مهنده هوشیین دره وین بیت ^f، ¹⁰ هه روه سال گه ل هه ر جوړه کی خرابی بؤ خاپاندنا یین ژ ناڅ دچن، چنکو وان هه ژ ریکرنا راستیی ره تکر، ټه ووا دا وان قورتال کهت. ¹¹ له و ما خودی دی دسه رداچونه کا بهیز ب سهر وان دا هنیریت، داکو ټو باوهر ژ وی دره وی بکهن، ¹² داکو ټو هه مین باوهری ب راستیی نه ټینای، لی که یفا وان ب خرابی هاتی، بهیته دادکرن.

خودی ژ بؤ قورتال بون ګازی مه کر به

¹³ لی پیدقیه ټم هه ردهم ژ پیخه مهت هه وه، گهلی براین خوشتی ژ لایي خودانی څه، سوپاسیا خودی بکهین، چنکو هه ر ژ دهستی کی خودی هوین ژ بؤ قورتال بون ب ریکا پیروژ کرنی ژ لایي گیانی پیروژ څه و باوهری ټینان ب راستیی، هه لبرارتن. ¹⁴ وی بؤ وی مه بهستی هوین ب ریکا مزگینیا مه گازی کرن، دا هوین مه زناهییا خودانی مه عیسایي مه سیح ب دهست خو څه بین. ¹⁵ ټه څجا گهلی برا، خو راگرن و پیگیری ب وان فیکران بکهن یین هوین ب گوتن یان ژی ب نامه ژ مه فیروین. ¹⁶ بلا خودانی مه عیسایي مه سیح ب خو و بابی مه خودی، ټو وی هه ر ژ مه کری و هاندانا هه روه هر و هیقیبا باش ب که ره می داینه مه، ¹⁷ دلین هه وه هان بدهت و د ههمی ټاخفتن و کارین باش دا موکم بکته.

ژ بؤ مه نفیژان بکهن

3 ¹ ل دویماهی گهلی برا، نفیژان ژ بؤ مه بکهن، داکو په یقا خودانی ب له ز به لآڅ بیت و بهیته مه زنکرن، هه روه کو د ناڅ هه وه ژی دا چیبوی. ² نفیژان بکهن، داکو ټم ژ مروځین به دکار و خراب بهیینه قورتال کرن، چنکو هنده ک یین ههین باوهری نینه. ³ لی خودان جهی باوهری ییه، ټو دی هه وه موکم

چنکو ئەم دبهیسین کو هندەك د نأف ههوه دا ههنه ب تەمبەلى دژین، چ کارى ناکەن، لى ب تنى ئەو مایى خو د کارى كەسین دى دكەن. ¹² ئەم ب نأقى خودان عيسايى مەسیح فەرمانى ل كەسین هۆسا دكەین و هیشى ژى دكەین، كو ئەو ب ئارامى كار بكەن و نانى دەستى خو بخۆن.

¹³ لى هوبن، گەلى برا، ژ كرنا باشیى بىزار نەبن. ¹⁴ ئەگەر ئىك گوهدارىا گۆتین مە یین د قى نامەى دا نەكەت، وى دەستیشان بكەن و تىكەهلیى ل گەل نەكەن، دا شەرمى ژ خو بكەت. ¹⁵ وى وەكو دوژمن نەهۆمیرن، لى وەكو برا شیرەتان لى بكەن.

سلاقین دویمایى

¹⁶ ئەفجا بلا خودانى ئاشتیى ب خو، هەرگاف و ب هەمی شیوهیان، ئاشتیى بدەته ههوه. خودان ل گەل ههوه هەمیان بیت. ¹⁷ ئەز پاولۆس، قى سلاقیى ب دەستى خو دنقیسم، كو نیشانه د هەر نامەیهكا من دا، ئەز هۆسا دنقیسم. ¹⁸ كەرەما خودانى مە عيسايى مەسیح ل سەر ههوه هەمیان بیت.

كەت و ژ خرابكارى پارێزیت. ⁴ ژ دەولهتسەرى خودانى ئەم ژ ههوه د پشتراستین، كو ئەو راسپاردەیین مە داینه ههوه، هوبن ب جھ دئین و دى ب جھ ئینن ژى. ⁵ ئەفجا بلا خودان بەرى دلئى ههوه بدەته هەزژیکرنا خودى و خوړاگريا مەسیحى.

ئاگەهدارى بو تەمبەل و خەمساران

⁶ ئەفجا گەلى برا، ئەم ب نأقى خودانى خو عيسايى مەسیح فەرمانى ل ههوه دكەین، كو هوبن خو دویر بئىخن ژ هەمی برایین ب تەمبەلى دژین و ل دویف وى فیکرنى ناژین یا وان ژ مە وەرگرتى. ⁷ هوبن ب خو دزانن كو دقیت هوبن چاف ل مە بكەن، چنكو ئەم د تەمبەل نەبووین دەمى ئەم د نأف ههوه دا. ⁸ مە بى بەرامبەر نانى چ كەسى نەخوار، لى شەف و روژ مە ب رەنج و وەستیان كار دكر، دا بو كەسى ژ ههوه نەبینه بارگرانى. ⁹ نە چنكو مە ماف نەبوو، لى دا ئەم خو بو ههوه بكەینه نمونە، دا هوبن چاف ل مە بكەن. ¹⁰ چنكو دەمى ئەم ل نك ههوه بووین، مە ئەف راسپارده ل ههوه دكر: «ئەگەر ئىكى نەقیت كار بكەت، بلا نەخۆت ژى.» ¹¹ ئەم قى دبیژین،

نامەيا پاولۆسى يا ئىككى بۆ تيمۆتاسى

پېشكۆتن

تيمۆتاس گەنجەكى باوەردار بوو، داىكا وى جوهى بوو، لى بابى وى يونانى بوو. پاولۆسى ھنارتى د گەشتا خۇ يا دوويى دا، ل باژپرى لىسترايى، پريار دا كو تيمۆتاسى وەكو ھەقالى خەباتى ل گەل خۇ ببەت. ژ بەر نيزىكى و ھەزژىكرنا پاولۆسى بو وى، ئەول ريزا ئىكى دەت، لەوما د كارين ھنارتيان دا، گەلەك جارن ناڤى تيمۆتاسى دەيتە ئينان (كارين ھنارتيان 16:1-3). پاولۆسى باوەرى و پشتراستىيەكا مەزن ب تيمۆتاسى ھەبوو، لەوما وەكو نوينەرى خۇ دەنارتە گەلەك جھان، وەكو سالونىكى، مەقدۇنيا و كورنتۆسى، دا باوەرداران فير بکەت.

د قى نامەيىن دا سى بابەتەين گرنگ دەينە بەحسکرن:

- (1) ھشياركرن ژ وى فيركرنا شاش يا كەفتيە د ناڤ كەنيسەيا ئەفەسۆسى دا (3:1). بنگەھى قى فيركرنى ژ فەلسەفەيا جوهياتيى و ھزرىن پووتپەرئىسيى (صەنەمپەرئىسيى) دەت. وى فيركرنى دديت كو جيھانا ماددى، ئانكو ھەمى تىشتين ماددى، د سرۆشتى خۇ دا، خرابينە. مرۆڤ دىت ب تنى ب رىكا زانينا نەپىين تايبەت و ھندەك رپورەسمان، وەكو نەخوارنا ھندەك جۆرىن خوارنى و پىكنەئىنانا ھەڤزىنيى، قورتالبوونى بەدەست خۇ قە ببىت. ئەڤ فيركرنە ل قى سەردەمى ب <گنۆسىزم> دەيتە بناڤكرن.
- (2) بەحسى داب و نەرىت و رەفتاركرنى د كەنيسەيى دا دكەت، ھەروەسا بەحسى سالۆخەتەين كاريدەستين كەنيسەيى دكەت.
- (3) شيرەتان ل تيمۆتاسى دكەت كا دى چەوا خزمەتكارەكى باش يى عيسايى مەسىح بيت، ھەروەسا كا بەرپرسيارين وى بەرامبەر باوەرداران ژ ھەمى ژى و رەگەزان چنە.

ناقەرۆكا نامەيى:

1. سلاڤ 1:1-2
2. ئاگەھداركرن دەربارەى فيركرنين شاش 1:3-11
3. كەرەما خودى بۆ پاولۆسى 1:12-20
4. رىكخستنا كاروبارىن كەنيسەيى 2:1 تاكو 3:16
5. مامۆستايين درەوبن ل ھەمبەر خزمەتكارى باش يى مەسىحى 4:1 تاكو 5:2
6. رەفتاركرن ل گەل باوەرداران 5:3 تاكو 6:2
7. ھشياركرن دەربارەى فيركرنين شاش و راسپاردەيىن دويمايى بۆ تيمۆتاسى 6:3-21

سَلَفْ

سوپاسی کرنا پاولۆسی ژ بهر دلۆقانی خودی

¹² سوپاسیا مهسیح عیسیایی خودانی مه دکهم، یی ئەز ب هیز ئیخستیم، چنکو وی ئەز ب دلسۆز هژمارتم و بۆ قی خرمهت کرنی دهستنیشان کرم، ¹³ ههر چهنده بهری ئەز کوفریکه و تهپهسههرکه و مرۆقهکی توند بووم. لی خودی دلۆقانی ب من بر، چنکو من د بیباوهریی دا ب نهزانی رهفتار دکر. ¹⁴ کهره ما خودانی مه ژی بۆ من گهلهک ب سهر دا چوو، ل گهل باوهری و ههژیکرنا د ئیکبونا ل گهل مهسیح عیسیای دا. ¹⁵ ئەف گۆته جهی پشتراستیی و ههژی قهیلکرنا تهمامه: مهسیح عیسا هاته جیهانی، دا گونههکاران قورتال بکته. ئەز ژی ژ وان ههمیان خرابترم، ¹⁶ لی ژ بۆ قی چهندی دلۆقانی ب من هاته برن: دا مهسیح عیسا ههمی بیهنفرههیا خو د من دا، ئەز یی ژ ههمیان خرابتر، دیار بکته و من بکته نمونه بۆ ئەوین باوهریی ب وی دئین و ژيانا ههروههر وهردگرن. ¹⁷ ههتا ههتایی ریز و مهزناهی بۆ پاشایی سهردهمان یی نهر و نههیته دیتن، بۆ خودایی ئیکانه بیت! ئامین.

راسپارده بۆ تیمۆتاوسی

¹⁸ ئەز قی راسپاردهیی ددانمه نک ته، کوری من تیمۆتاوس، ل دویت پهیامین پیغههبهراتیی یین ل دهمی بوری ل سهر ته هاتینه کرن، داکو تو ب ریکا وان پهيامان جهنگا باش بکهی، ¹⁹ ب ریکا قاییم گرتنا باوهری و وژدانهکا باش. هندهکان ئەو وژدان رهتکر، ئینا ئەو ژ لایی باوهریی قه ژ بن چوون، ²⁰ ژ وان هیمه نایۆس و ئەسکه ندر، ئەوین من رادهستی ئبلیسی کرین، دا فیر ببن کو کوفریان نهکهن.

دهربارهی نقیژ و کۆمبوونی

2 ¹ ئەقجا بهری ههمی تشتان، ئەز هیشی دکهم کو داخواری و نقیژ و مهدهری و سوپاسی کرن ژ پیخهههت ههمی

1 ¹ ژ من، پاولۆس، هنارتیی مهسیح عیسیای، ل دویت فرمانا قورتالکهری مه خودی و هیشیا مه مهسیح عیسیای. ² بۆ تیمۆتاوسی، کوری من یی راستهقینه د باوهریی دا: کهره و دلۆقانی و ئاشتی ژ خودایی باب و ژ خودانی مه مهسیح عیسیای ل سهر ته بن.

هشیارکرن ژ مامۆستایی فیرکرنی دره

³ ههروهکو من ژ دل داخواز ژ ته کری، دهمی ئەز دچوممه مهقدۆنیایی، تو ل ئەفهسۆسی بمینه، دا هندهک کهسان راسپیری کو فیرکرنهکا دی ^h نهکهن، ⁴ ههروهسا ئەو خو ب چیقانۆک و نهژادنامهیین ^a بی دویماهی قه مژویل نهکهن، ئەف چهنده دبنه ئەگهری بگروه کیشی ل شوینا بجهیئینا نهخشهیی خودی یی کو ب ریکا باوهریییه. ⁵ لی ئارمانجا قی راسپاردهیی ههژیکرنهکا ژ دلهکی پاقر و ژ وژدانهکا باش و ژ باوهریهکا بی دوورویاتییه. ⁶ هندهک مرۆف ژ فان تشتان قارپوون و ب دویت گۆتین قالا کهفتن. ⁷ ئەوان دقیت ببنه مامۆستایی دهستووری، لی ئەو نه د وی تشتی دگهن یی دبیتن، نه ژی یی داکۆکیی ل سهر دکهن. ⁸ ئەم دزانین دهستووریی باشه، ئەگه کسهک ب شیویهکی دروست ب کار بینیت، ⁹ ههروهسا ئەم دزانین دهستووریی یین راستدار نههاتییه دانان، لی بۆ سهریچکار و یاخیبویان، بۆ بهدکار و گونههکاران، بۆ یین نهپیرۆز و ههپریان، بۆ بابکوژ و دایکوژان، بۆ میروژان، ¹⁰ بۆ دههمه نپيسان، نیربازان، مرۆف دزان ^k، دره وینان، یین ژ دره و سویند دخۆن و بۆ ههر تشتهکی دژی فیرکرنه ساخلهم بیت، هاتییه دانان. ¹¹ فیرکرنه ساخلهم ئەوه یا گونجای ل گهل وی مزگینی یا بۆ من هاتییه سپاردن، مزگینیا ب روومهت یا خودایی پیرۆز.

1:1h 3: ئانکو ههر فیرکرنهکا ل گهل پهیفا دروست یا عیسیایی مهسیح نهگونجیت. بنیره 1 تیمۆتاوس 3:6

1:1h 4: نهژادنامه: زنجیرا باب و کالین مرۆقی. ب عهرهبی دبیتنی «نسب».

1:1h 9: ئەوی کو کربارا وی یا راست و دروسته

1:1h 10: ئانکو ئەوین مرۆقان درهقیین دا وان بکهنه بهنی یان بازرگانیی یی بکهن.

1:1h 13: کارین هنارتیان 3:8؛ 4:9-5

مرۆقان بهینه کرن،² بۆ پاشایان و ههمی دهستههلاتداران ژى،
دا ژبانهاك تهنا و ئارام، ب ههمی خودپترسى و ریز، برئقه بهین.
³ ئەف چهنده یا باشه و جهی دلخوشیییه ل نك قورتالكهری
مه خودی. ⁴ ئەوی دثیت ههمی مرۆف قورتال بین و بگههنه
زانینا راستیی. ^m 5 چنكو ئيك خودی ههیه و ئيك نافگینⁿ د
ناقبهرا خودی و مرۆقان دا ههیه، ئەو ژى مهسیح عیسیای
مرۆقه. ⁶ ئەوی خو وهكو نرخى ئازادیا ههمی مرۆقان بهخش
كر. ئەقییه شاهدهییا د دهمی وئ یی گونجای دا هاتییه دان.
⁷ بۆ وئ شاهدهییی ئەز یی کریمه راگههینهری پهیامی و هنارتی
-راستییی دبیزم و درهوان ناکه- و مامۆستایی مللهتان یی باوهری
و راستیی.

⁸ ئەفجا من دثیت ل ههر جههکی هوین کۆم دبن، زهلام نفیژان
بکهن. بلا دهستیین خو ب پیروزی بلند بکهن، بیی توپرهوون و
گهنگهشه. ⁹ ههروهسا من دثیت ژن ب جلکین بکیرهاتی، ب
توره و بهرتاقلی خو بخهملین، نه ب فهاندنا پرچا خو، یان زپ،
یان مراری، یان ژى جلکین بهاگران،^o ¹⁰ لئ ب کریارین باش،
کو بکیر وان ژنان بهین یین ب ئاشکراییی دبیزن ئەم خودپترسین.
¹¹ بلا ژن ب بیدهنگی و ههمی ملکهچی فیترکری وهریگرن.
¹² ئەز دهستییری نادهم کو ژن فیترکری^p بدهته زهلامی و ل سه
زال ببیت، لئ بلا یا بیدهنگ بیت، ¹³ چنكو ل بهراهیین ئادهم
هاته ئافراندن پاشی ههوا ¹⁴ و ئادهم نههاته خاپاندن، لئ ژن هاته
خاپاندن و سهریپچی کر. ^q ¹⁵ لئ ب زارۆکتینانی دئ قورتال
بیت، ئەگه رهو ب خوڤراگری د باوهری و ههزۆیکرن و پیروزی
دا بمینن.

مهرج بۆ چاقدیریین کهنیسهیان

3 ¹ ئەف گۆتنه جهی پشتراستیییه: ئەگه ر دلئ ئیکی ل سه
چاقدیرییی بیت، ئەو ههز ژ کارهکی باش دکهت. ² ئەفجا
پیدقییه چاقدیری: یی بیگازنده بیت، میری ئیک ژن بیت، ل سه
خو یی زال بیت، خودان رهفارهکا ئاقلانه بیت، یی ریزدار
بیت، یی میقانداری بیت و بشیت فیترکری بکهت، ³ مهی فهخور
نهیبته^t و توند نهیبته، لئ یی دلنهرم بیت، شهرفروش نهیبته و
ههزۆیکهری پارهی نهیبته. ⁴ ب باشی ریشهبهریا مالا خو بکهت
و وه بکهت کو زارۆکین وی ب ههمی ریزگرتن ملکهچی وی
بن. ⁵ ما ئەگه ره کسهک نهزانیت ریشهبهریا مالا خو بکهت، دئ
چهوا چاقی خو دهته کهنیسهیا خودی؟ ⁶ پیدقییه ئەو باوهردارهکی
نوی نهیبته، دا دفنبلند نهیبته و نهکەقیته د دادکرنا ئبلیسی دا.
⁷ ههروهسا پیدقییه ئاقودهنگهکی باش د ئاف یین ژ درهقه^s دا
ههیبته، دا نهکەقیته شهرمزاریی و خهفکا ئبلیسی.^t

مهرج بۆ خزمهتکارین کهنیسهیان

⁸ ههروهسا پیدقییه خزمهتکار ژى ریزدار بن، خودان ئیک
ئاخفتن بن، گهلهک مهیی فهنهخون، چاقی وان ل مفایی حهرام
نهیبته، ⁹ راستیا باوهریی^u ب وژدانهکا پاقتو پیاریین. ¹⁰ بلا ئەو
ل بهراهییی بهینه تاقیکرن، پاشی ئەگه ر گازنده ل سه نهبن، بلا
وهکو خزمهتکار خزمهتی بکهن. ¹¹ ههروهسا ژن^v ژى پیدقییه بریز
بن، بوهتانکار نهبن، ل سهر خو د زال بن و د ههمی تشتان دا د
دلسۆز بن. ¹² پیدقییه خزمهتکار میری ئیک ژن بیت و ب باشی
ریشهبهریا زارۆکین خو و مالا خو بکهت. ¹³ چنكو ئەوی ب

^m 4:2 حزقییل 18:23

ⁿ 5:2 نافگین ب عهرهبی «وسیط»

^o 9:2 پهترۆس 3:3

^p 12:2 مهبهست پی فیترکرن و دهستههلاتا کهنیسهیییه کو فهره د دهستی زهلامان دا بیت.

^q 14-13:2 دهستیپیکرن 7:2؛ 22-21:2؛ 6-1:3

^r 3:3 مهی فهخور نهیبته: مهبهست پی ئەوه کو گهلهک مهیی فهنهخوت و سهرخۆش نهیبته. بنیره ئەفهسۆس 18:5

^s 7:3 ئانکو یین نهباوهردار

^t 7-2:3 تیتۆس 1:6-9

^u 9:3 دهقی یونانی دبیزیت: «نهینیا باوهریی»، ئەو نهینیه یا ب ریکا فیترکنا پاولۆسی هاتییه ئاشکراکرن. بنیره رۆما 26-25:16

^v 11:3 ژنیین خزمهتکاران یان ژى ئەو ژن یین د کهنیسهیان دا پلهیا خزمهتکاریی هه. بنیره: رۆما 1:16

خزمه‌تکارى باش يى مه‌سيحى

6 ئەگەر تۆ برايان فيرى قان تىشتان بکهى، دى خزمه‌تکاره‌کى باش يى مه‌سيح عيسای بى، خزمه‌تکاره‌کى په‌روه‌ده‌بووى ل سهر په‌يښين باوه‌رىي و فيرکنا باش يا تۆل دويڤ دچى. 7 خۆ ژ چىقانوکين نه‌پيروژ و چيروکين پيره‌ژنان بده پاش، لى راهينانى ل سهر خوديترسىي بکه. 8 چنکو وهرزشا له‌شى مفايى هه‌ى بو هنده‌ک تىشتان، لى ژ خوديترسىي مفايى هه‌ى بو هه‌مى تىشتان، ژ بهر کو وى سۆز بو ژيانا قى جيهانى و جيهانا دى^b هه‌يه. 9 ئەف گۆتته جهى پشتراستىييه و هه‌ژبه ب ته‌مامى به‌يته قه‌بيلکرن. 10 ژ بو قى چهندى ئەم رهنجى دکيشين و خه‌باتى دکهين، چنکو مه‌ هيقيا خۆ ب خودايى زيندى قه‌ گرى دايه، ئەوى کو قورتالکه‌رى هه‌مى مروقانه، ب تايهت يى باوه‌ردارانه. 11 قان تىشتان راسپيره و فيرى وان بکه. 12 بلا کس سقکاتىي ب گه‌نجاتيا^e ته‌ نه‌کهت، لى د تاخفتنى دا، د ره‌فتارى دا، د هه‌ژژيکرنى دا، د باوه‌رىي دا، د ده‌مه‌نپاکيى دا بو باوه‌رداران ببه نمونه. 13 تا کو ئەز دهيم، خۆ بو خواندن^d و هاندان و فيرکرنى ته‌رخان بکه. 14 خه‌مسارىي نه‌که د وى به‌هره‌يا گياني يا د ته‌ دا، ئەوا ب پيغه‌مبه‌راتيى بو ته‌ هاتيه دان، ده‌مى جقاتا ربه‌سپيان ده‌ستين خۆ دانايه سهر ته. 15 خه‌مى ژ وان تىشتان بخۆ و ل سهر بمينه، دا پيشکه‌فتتا ته‌ بو هه‌مى که‌سان يا ديار بيت. 16 چاقى ته‌ ل ته‌ و فيرکنا ته‌ بيت و ل سهر به‌رده‌وام بيه، چنکو ئەگەر تۆ وه بکهى، دى خۆ و ئەوين ته‌ ده‌يسن ژى قورتال کهى.

باشى خزمه‌تکارىي دکهن، پله‌يه‌کا باش و پشتراستيه‌کا مه‌زن د وى باوه‌رىي دا ب ده‌ست خۆ قه‌ دئينن، ئەوا ب مه‌سيح عيسای.

ره‌فتارکرن د مالا خودى دا

14 ئەز هيقيدارم ل ده‌مه‌کى نيزيک بهيمه‌ نک ته، لى ئەز قان تىشتان بو ته‌ دنقيسم، 15 دا ئەگەر ئەز گيرو بيم، تۆ بزاني کا پيدقيه ئيک چه‌وا د مالا خودى دا ره‌فتارى بکهت. ئەو مال که‌نيسه‌يا خودايى زينديه، ستوين و شه‌نگسته‌يى راستىييه. 16 بيگومان، نه‌ينيا خوديترسىي^w يا مه‌زنه: ئەو ب له‌شى ديار بوو^x، ژ لايى گياني پيروژ قه‌ راستدار هاته ده‌رئىخستن، ژ لايى فريشته‌يان قه‌ هاته ديتن، مزگينيا وى د ناڤ ملله‌تان دا هاته راگه‌هاندن، د جيهانى دا باوه‌رىي پى هاته ئينان و د مه‌زناهيى دا هاته بلندکرن.

مامۆستايين دره‌وين

4 گيان ب ئاشکرايى دىيژيت، کو د ده‌مين دويمه‌يى دا، هنده‌ک دى ژ باوه‌رىي پاشگه‌زل^l بن، دى ب دويڤ گيانين خاپينوک و فيرکرتين ئەجنه‌يان که‌فن، 2 ب ريکا دووروباتيا دره‌وينان، ئەوين وژدانا وان هاتيه داخکرن^z. 3 ئەو هه‌فزينيى قه‌ده‌غه^a دکهن و فه‌رمانا خۆ دويرئىخستننى ژ هنده‌ک خوارنان ددهن کو خودى بين ئافراندين، دا ب سوپاسيکرن قه‌ ژ لايى باوه‌ردار و راستى نياسان قه‌ بهينه خوارن. 4 چنکو ههر تىشتى خودى ئافراندى يى باشه. پيدقيه چ تىشت نه‌هيتته ره‌تکرن، ئەگەر ب سوپاسيکرن قه‌ بهيتته وه‌رگرتن، 5 ژ بهر کو په‌يقا خودى و نقيژ وى پيروژ دکهن.

16:3^w مه‌به‌ست پى ئەو نه‌ينى بوو يا ب ريکا فيرکنا پاولوسى هاتيه ئاشکراکرن.

16:3^x بنپره: يوحننا 14:1

1:4^y پاشگه‌ز ئەوى ژ ئايينى خۆ ليڤه‌ دبيت، ب عه‌ره‌بى «مرتد».

2:4^z ئانکو وژدانا وان يا بى هه‌ست و مريه.

3:4^a فه‌لسه‌فه‌يه‌کا يونانيه دىيژيت هه‌مى تىشتين ماددى ب خرابيى قه‌ د گريداينه، له‌وما په‌يوه‌ندى ل گه‌ل ژنى ژى خرابيه.

8:4^b ب يونانى دهق و دهق دىيژيت: «ژيانا نوکه و داهاتى»

12:4^c ل دويڤ ديتنا جوحيان، مروڤ تا نيزيکى 40 ساليى ههر يى گه‌نجه.

13:4^d ئانکو په‌رتووکا پيروژ بو باوه‌رداران بخوينه

¹¹ لى بلا ناڧين بېژنېن گەنج د تۆمارى دا نەبن، چنكو دەمى تارەزويىن لەشى رېكا وان ژ مەسىحى قەدگويىزىن، ئەو حەز دكەن شوى بكنە. ¹² ب فى ئاوايى ئەو دادكرنى د ئيننه سەر خو، چنكو ئەو سۆزا خو يا پيشىي دشكىنن. ¹³ ل گەل هندى، ئەو فيرى تەمبەليى دبن و ژ فى مالى دچنە فى مالى. نە ب تنى تەمبەليى، لى نەكاميى و مايىتكرنى دكەن و تشتين نەژبەياتى ژى دېژن. ¹⁴ لەوما من دڧيت بېژنېن گەنج شوى بكنە، زارۆك ببىن و د مالدار بن، دەرڧەتى نەدەنە نەياري كو بوھتانا ب دويڧ مەژ قەنيت. ¹⁵ چنكو ئەقە هندەك ڧارڧى بووينە و ب دويڧ ئبليسى كەڧتينه. ¹⁶ ئەگەر باوەردارەكى بېژن ھەبن، بلا ھارېكاريا وان بکەت و بارى كەنيسەيى گران نەكەت، دا كەنيسە ھارېكاريا وان بکەت يىن ب دروستى بېژن.

دەربارەى رېھسپيىن كەنيسەيى

¹⁷ ئەو رېھسپيىن ب باشى رېقەبەريى دكەن، بلا بەينە ديتن كو ژ ھەژى رېزگرتەكا دووچارکينە، ب تايبەت ئەويىن د پەيشى و فيركرنى دا ھەستيانى دكيشن. ¹⁸ چنكو نڧيسار دېژنيت: «دەڧى گاي گرى نەدە، دەمى گيرى دكەت»^k و «پالە ھەژى كرىيا خۆيە». ¹⁹ سكالايى ل سەر چ رېھسپيان قەبيل نەكە، ئەگەر دوو يان سى شاھد نەبن. ²⁰ ئەويىن ل سەر گونەھكرنى ماين، ل بەر چاڧين ھەميان پاشقە بھ، دا يىن دى ژى بترسن. ²¹ ئەز ل بەرامبەر خودى و مەسىح عيساي و فرېشتەيىن ھەلبېژارتى ڧەرمانى ل تە دكەم، كو تو وان تشتان بيى حوكمى پيشوھخت ب جھ بيى و تشتەكى ب لايەنگرى نەكەى.

رەڧتاركرن ل گەل باوەرداران

5 ¹ ل زەلامى پير نەحەيتينه^e، لى ھان بدە، ھەرودەكو ئەو بابى تە، رەڧتارى ل گەل گەنجان ژى بکە ھەرودەكو براين تە، ² ل گەل پيرەژنان ژى ھەرودەكو داىكا تە، ل گەل كچ و ژنېن گەنج ژى ب ھەمى دەھمەنپاكي ھەرودەكو خوېشكىن تە.

دەربارەى ھارېكارىكرنا بېژنان

³ رېژى ل وان بېژنان^f بگرە يىن كو ب دروستى بېژن. ⁴ لى ئەگەر بېژنەكى زارۆك يان نەفى ھەبن، بلا ئەو ل بەراھيى فير ببىن كو ئايىنداريا خو ل گەل خەلكى مالا خو ب جھ ببىن و قەنجيىن داىك و بايىن خو ل سەر خو راکەن، چنكو ئەڧ چەندە جھى دلخوشيا خوديە. ⁵ بېژنا ب دروستى ئەو يا بى سەميان، ئەو ھيشيا خو ب خودى قە گرى داى و ب شەڧ و رۆژ ب نڧيژ و ھيشيكرنى قە دەميينت. ⁶ لى ئەو خو رادەستى خو شىيىن دلى دكەت، ئەو ب زيندى يا مريە. ⁷ وان ب ڧان تشتان راسپيرە، دا د بېنگازندە بن. ⁸ لى ئەگەر ئيك چاڧى خو نادەتە مرۆڧين خو، ب تايبەتى خەلكى مالا خو، ئەقە وى باوەرى ماندەل^g كرىە و ئەو ژ بېباوەران خرابترە. ⁹ بلا ناڧى بېژنى د تۆمارا بېژنان دا بيت، ئەگەر ژيى وى ژ شىيىست سالان كيمتر نەبيت و ب تنى شوپەك كرىيت ¹⁰ و ل سەر كرىارېن چاك شاھدەيى بو بەيتە دان: ئەگەر زارۆكېن خو بخودان كرىن، ميڧان ھەواندبن، يىيىن پيرۆزكریان شوپشتبن^h، ھارېكاريا كەسپن د تەنگاڧيى دا كرىيت و ل دويڧ ھەر كارەكى باش جووييت.

^e 1:5 پەرستن و پيرۆزى 32:19

^f 3:5 د پەرتووگا پيرۆز دا مەبەست ژ «بېژن» ئەو ژنە يا ميړى وى مرى، نە يا بەرداى.

^g 8:5 ئېنكار

^h 10:5 بنپيرە يوھەننا 13:5-17

ⁱ 12:5 شوپكرنا بېژنەكى تشتەكى رەوايە (1 كورنتۆس 7:39-40)، لى دبيت وان سۆز دا بيت دەمى ناڧى خو د تۆمارا بېژنان دا نڧيسى، كو پىشتى ھنگى شوى نەكەن.

^j 14:5 ئانكو باوەرداران

^k 18:5 گۆتارا موساى 25:4

^l 18:5 بنپيرە لوقا 7:10؛ مەتتا 10:10

^m 19:5 گۆتارا موساى 15:19؛ مەتتا 16:18

رېكە بۆ قازانجى كرنى. ⁶ راسته، خودپترسى قازانجه كى مهزنه،
 تهگەر مرؤف ل سەر تشتى وى هەى يى رازى بيت، ⁷ چنكو
 مه تشتەك نه ئىنايه جيهانى و ئەم نه شىن تشتەكى ژى بيهين. ⁹
⁸ ئەقجا ئەگەر مه خوارن و جلك هەبن، بلا ئەم ب وان د رازى
 بين. ⁹ لى ئەوين دقېن دەوله مەند بين، ئەو دكەفنه تاقىكرنى و
 خەفكى و گەلەك ئارەزوويين دەبەنگ و زبانبەخش، بين مرؤفى
 د ويرانكرنى و ژناقچوونى دا نقووم دكەن، ¹⁰ چنكو هەزژىكرنا
 پارەى رەها هەمى خرابىانە. ژ قى حەزژىكرنى هەندەكان خۆ تى
 وەركر و ژ باوهرى قارىبوون و گەلەك برين ل خۆ كرن.

راسپاردەبين پاولوسى ژ بۆ تیمۆتاوسى

¹¹ لى تۆ، هەى مرؤفى خودى، ژ فان تشتان برهقه و بكهقه
 دويش راستدارى، خودپترسى، دلسوزى، حەزژىكرنى،
 خۇراگرى و دلنەرمىي. ¹² د خەباتا باش يا باوهرى دا خۆ
 بوەستينه و خۆ ب ژيانا هەروهره فه بگره، ئەوا تۆ بۆ وى
 هاتيه گازىكرن و تە ل بەرامبەر گەلەك شاهدان شاهديهيا باش
 بۆ وى دای. ¹³ ل بەرامبەر خودى، ئەوى ژيانى ددەته هەمیان
 و ل بەرامبەر مەسىح عيساى، ئەوى ل بەرامبەر پىلاتوسى
 پونتى شاهديهيا باش دای، تە رادسپىرم ¹⁴ كو تۆ قى فرمانى
 بىكىماسى و بىگازنده ب جە بينى، تا دياربوونا خودانى مه
 عيسايى مەسىح. ¹⁵ خودى دى دياربوونا وى د دەمى خۆ يى
 دەستىشانكرى دا ئاشكرا كەت، ئەو خودايى هەزى پەسنى ¹⁶ ئەوى
 سەرورەى ئىكانە، پاشايى پاشايان و خودانى خودانان، ¹⁶ ئەوى
 ب تنى وى نەمرى هەى، د رۆناهيە كى دا ئاكنجيه كو كەس
 نەشىت خۆ نيزىك بكەت، ئەوى كەسى نەديتى و كەس نەشىت
 ببينىت، رىز و سەرورەيا هەروهره بۆ وى بن! ئامىن. ¹⁷

²² دەستى خۆ ب لەز نەدانه سەر چ كەسى، پشكدار ژى نەبه
 د گونەهين كەسین دى دا. خۆ ب پاقتى راگره. ²³ ئىدى ئاقتى
 ب تنى قەنەخۆ، لى پىچەك شەرابى ژى ب كار بينە، ژ بەر
 ئاشكى ²⁴ خۆ و ژ بەر نەساخيىن خۆ بين گەلەك جارن دووباره
 دىن. ²⁴ گونەهين هەندەك مرؤقان د ديارن و بۆ دادكرنى ب
 پيش وان دكەفن، لى گونەهين هەندەكان ب دويش وان را دچن.
²⁵ هەروەسا كرىارن باش د ديارن، بين نە د ديار ژى د شیان دا
 نينه بهينه قەشارتن.

دەربارەى رەفتارا بەنيان

6 ¹ هەمى بين كو د بن نىركى ^p بەنياتى دا، بلا خودانين
 خۆ هەزى هەمى رىزگرنى ببين، دا ب خرابى بەحسى
 ئاقتى خودى و فىكرنا مه نەهيتە كرن. ² ئەوين خودانين وان د
 باوهردار، بلا ژ بەر براينى رىزگرنا وان كىم نەكەن، لى بلا پتر
 خزمەتا وان بكەن، چنكو ئەوين مفاى ژ خزمەتا وان وەردگرن،
 باوهردار و خۆشتقىنە.

قازانجى راستهقىنە

فىكرنى و هاندانى ب فان تشتان بكە. ³ ئەگەر ئىك
 فىكرنەكا دى فىرى خەلكى دكەت و ل گەل پەيشىن ساخلم بين
 خودانى مه عيسايى مەسىح و فىكرنا ل دويش خودپترسى رىك
 ناكەشيت، ⁴ ئەفه ئەو كەسە كى دىنبلندە و تشتەكى تىناگەهيت.
 ئەو نەساخى گەنگەشەيى و شەردەدەقىيە، كو دبنە ئەگەرى
 زكەرەشى، هەفركى، بوھتان، گۆمانين خراب ⁵ و گەنگەشەيىن
 بى دويماهى، ئەف هەمى تشتە ژ مرؤقېن زىنى وان پويچ بووى
 و راستى ل نك نەماى پەيدا دىن. ئەو هزر دكەن خودپترسى

22:5ⁿ 1 تیمۆتاوس 4:14؛ كارين هنارتیان 6:6؛ 13:1؛ 2 تیمۆتاوس 1:6

23:5° گەدە یان مەعیدە

1:6^p ئەو دارە یى ستۆی گایین جۆتى ب هنجارى فه گرى ددەت.

7:6^q ئەیوب 1:21

8:6^r پەند 8:30

9:6^s پەند 23:4؛ 28:22

13:6^t یوحەننا 18:37

15:6^u پەسن مەدح و سەنا

16:6^v دەرکەفتن 33:20

¹⁷ دهوله مەندین قی جیهانی راسپییره، کو ددفلند نەبن و هیقیا خۆ ب دهوله مەندیا نه مسوگەر قه گری نەدەن، لی هیقیا خۆ ب خودی قه گری بدەن، یی هەمی تشتان ب زیدەیی ددەتە مه، دا خۆشیی ژۆ وەرگین. ^{18 w} وان راسپییره کو باشیی بکەن، ب کریارین باش د دهوله مەند بن، د مەرد بن و بو پیشکداریی ژ مالی خۆ ل گەل کەسین دی د تامادە بن.

¹⁹ هۆسا دی بو خۆ گەنجینه یه کۆ عومبار کەن کو بو پاشەرۆژی بنیاته کۆ باش بیت، دا ژبانا راسته قینه ب دەست خۆ قه بینن.

راسپاردەیا دویماهییی و سلاڤ

²⁰ هەمی تیمۆتاوس! ئەو تشتی ب تە هاتیە راسپاردن^x بیاریزه، خۆ ژ پریترین نەپیروژ و هەڤدژین ناخی «زانین» ب درەول سەر هاتیە دانان، دویر بەیخه، ²¹ ئەوا هەندەك ب دویف کەفتین و ژ باوەریی قاری بووبن.

کەرەم ل سەر هەوە بیت.

^w17:62 زه بوور 10:

^x20:6 مەبەست پی مزگینیا مەسیحیه. بنیره 2 تیمۆتاوس 14:

نامه‌یا پاولوسی یا دووبیی بۆ تیمۆتاوسی

پیشگوتن

ئەفە نامەیا دووبییە یا پاولوسی ھنارتی بۆ تیمۆتاوسی نقیسی. وی ئەف نامەیه ژ زبندانێ ل رۆمایێ نقیسی و وی دزانی دئی ھیتە سیداردەدان، ھنگی چ تشت دەستێ وی دا نەمابوو و وی ھزر دکر کو گەلەك باوەرداران ئەو ژ بییر کریه. بەھرا پتر یا قئی نامەیی راسپارده و شیرەتن بۆ تیمۆتاوسی، ئانکو ھەفالی وی یێ خەباتی یێ گەنج. بابەتی سەرەکی یێ قئی نامەیی خۆراگرتنە. پاولوس شیرەتی ل تیمۆتاوسی دکەت و ھاندەت کو د راگەھاندنا پەیا ما مزگینیێ دا یێ بەردەوام بیت سەرەرای ئازار و تەنگاکیان. ئەفجا ئەو داخوازی ژئی دکەت کو پیدقیه نەترسیت و ل سەر خەباتا خۆ یا باش یێ بەردەوام بیت وەکو سەریازەکی باش یێ مەسیحی. ھنارتی تیمۆتاوسی ھاندەت کو یێ ل سەر خۆ بیت و بێ ترس شاھدەیی بۆ عیسا یێ مەسیح بەدەت، فیکرنا راستیا مزگینیا مەسیحی و نقیسارین پیرۆز بکەت و ئەرکی خۆ وەکو مامۆستا و مزگینیدەر تا دویمایی ب جھ بینیت.

ھنارتی بۆ تیمۆتاوسی دنقیسیت کو ھشیاری خۆ بیت و نەکەفیتە د ناھ پرییژی و گەنگەشەیین قالا دا، کو چ مفا بۆ کەسی تیدا نینە و ب تنی ئەو گوھداران ژ ری دەردئیخن (2:16، 23).

د ھەمی شیرەتین خۆ یین د قئی نامەیی دا، پاولوسی ھنارتی نمونەیا شیواز و مەبەستا ژبانا خۆ، ئانکو باوەری و بیھنفرەھیی و ھەژژیکرنی و خۆراگری و ئازارکیشانی ژ بەر تەپەسەری دئینیتە بیا تیمۆتاوسی.

ناقەرۆکا نامەیی:

1. سلاڤ 1:1-2

2. ھاندان و راسپاردنا تیمۆتاوسی 1:3 تا کو 2:13

3. شیرەت و ھشیارکرن 2:14 تا کو 4:5

4. رەوشا پاولوسی 4:6-18

5. سلاڤین دویمایی 4:19-22

سلاڤ

ھاندان ل سەر راسپاردەیی

³ ئەز سوپاسیا خودی دکەم، ئەوی ئەز ب وژدانەکا پاقت د پەریسم، ھەر وەکو بابکالین من پەرستی، دەمی ب شەف و رۆژ د نقیژین خۆ دا بیی راوەستیان تە دئینمە بیا خۆ. ⁴ رۆندکین تە دەینە بیا من و گەلەك ھەز دکەم تە بیینم، دا ژ دلخۆشیی پر بېم. ⁵ باوەریا تە یا بێ دووریاتی دئینمە بیا خۆ، ئەو ل بەراھیی د دلی داپیرا تە لئوسی دا و د دلی دایکا تە ئەونیکی دا ئاکنجی و ئەز یێ پشتراستم کو ئەو د دلی تە ژی دا یا ئاکنجیە. ⁶ y ژ بەر قئی چەندی ئەز بیا تە دئینم کو تۆ دیاریا

1 ¹ ژ من، پاولوس، ھنارتیی مەسیح عیسا ب ھەزا خودی، ژ پیخەمەت وی سۆزا ژبانی ئەوا د ئیکبونا ل گەل مەسیح عیسا دا ھە. ² بۆ کورپی من یێ خۆشتقی تیمۆتاوسی: کەرەم و دلۆقانی و ئاشتی ژ خودایی باب و ژ خودانی مە مەسیح عیسا ل سەر تە بن.

خودى² وەكو خۇشكرنا ئاگرى خۇش كەي، ئەوا تە ھەي ب رىكا دەستانانا من ل سەر تە. ⁷ چنكو خودى گيانى ترسنۆكىي نەدايە مە، لى گيانى ھىزى و ھەزۇپكرنى و لخۇزالبونى دايە مە. ⁸ ئەفجا شەرم نەكە كو شاھدەيىي بۇ خودانى مە بدەي، ھەروەسا شەرم ب من ژى نەكە كو ئەز زىندانكرىي ويمە، لى ب پشتگەرمى ب ھىزا خودى، ژ پىخەمەت مزگىنيى ل گەل من ئازارى بكيشە. ⁹ ئەو خودايى ئەم قورتال كرىن و بۇ گازىكرنەكا پىرۆز ئەم گازی كرىن، نە ل دويف كرىارېن مە، لى ل دويف مەبەست و كەرەما خۇ يا بەرى دەستپىكا دەمان ب رىكا مەسيح عيساي بۇ مە ھاتىە دان ¹⁰ و نوکە ب دياربونا قورتالکەرى مە مەسيح عيساي ئاشكرا بوو، ئەوي مرن ژ ناڤ برى و ب رىكا مزگىنيى ژيان و نەمرى دانايە بەر رۇناھيى. ¹¹ بۇ قى مزگىنيى ئەز وەكو مزگىنيەدەر و ھنارتى و مامۇستا ھاتىمە دانان. ¹² ژ بەر قى ئەگەرى ژى ئەز فان ئازاران دكىشم. لى شەرم پى ناکەم، چنكو دزانم من باوهرى ب كى ئىنايە و پشتراستم كو ئەو دشىت وى تىشتى يى بۇ من ھاتىە سپاردن^a تا وى رۆژى^b پىارېزىت. ¹³ وان پەيقين ساخلەم يىن تە ژ من بەيىستىن بۇ خۇ بکە نمونە، وى چەندى ب رىكا باوهرىي و وى ھەزۇپكرنى يا مە د ئىكبونوا ل گەل مەسيح عيساي دا ھەي، بکە. ¹⁴ وى تىشتى چاك يى بۇ تە ھاتىە سپاردن، ب ھارىكاريا گيانى پىرۆز يى د مە دا ئاكنجى پىارېزە.

¹⁵ تۇ دزانى كو ھەمى ئەوين ل ھەرىما ئاسيايى پىشتا خۇ دايە من، ژ وان فووكەلۆس و ھىرمۆگىنيىسى ژى. ¹⁶ بلا خودان دلۆفانىي ب مالا ئۆنىسىفوروسى بىت، چنكو وى گەلەك جارن بىھنا من فرەھ كر و شەرم ب قەيدىن من نەكر، ¹⁷ لى دەمى ھاتىە رۆمىي، ب گەرمى ل من گەريا تاكو ئەز دىتيم. ¹⁸ (بلا خودان وى كەرەمى ل گەل وى بکەت كو ئەو د وى رۆژى دا دلۆفانىي ژ خودانى بىنيىت!) تۇ باش دزانى ئەو خزمەتا وى ل ئەفەسۆسى كرى چەندە.

سەربازى باش يى مەسيح عيساي

2 ¹ ئەفجا كورپى من، ب وى كەرەما د مەسيح عيساي دا، يى ب ھىز بە ² و ئەو تىشتىن ب ئامادەبونا گەلەك شاھدان تە ژ من بەيىستىن، ب كەسيىن دلۆسۆز راسپىرە، كو بشىن ھندەكىن دى ژى فير بکەن. ³ وەكو سەربازەكى باش يى مەسيح عيساي، پىشكدارىي د ئازارکيشانى دا بکە. ⁴ ئەوي سەربازىي دكەت، خۇ ب كاروبارېن ژيانى قە مژويل ناکەت، چنكو وى دقېت فەرماندەيى خۇ رازى بکەت. ⁵ وەرزشقان ژى تانجا سەرکەفتنى نابت، ئەگەر ل دويف ياسايى بەرىکانى نەكەت. ⁶ دقېت جۆتبارى رىنجبەر ئىكەم كەس بيت بەھرا خۇ ژ بەرھەمى بىت. ⁷ ھزرا خۇ ل سەر گۆتنيىن من بکە، چنكو خودان دى تىگەھشتنى بۇ ھەمى تىشتان دەتە تە.

⁸ عيسايى مەسيح بىنە بىرا خۇ، ئەوي ژ ناڤ مريان ھاتىە راكرن و ئەو ژ دويندەھا داوودىە، ل گۆر وى مزگىنيا ئەز رادگەھىنم، ⁹ ئەوا ژ بەر وى ئەز ئازارى دكىشم، تاكو وى رادەي ھاتىمە قەيدكرن وەكو تاوانبارەكى. لى پەيقا خودى نەھاتىە قەيدكرن. ¹⁰ لەوما ژ پىخەمەت ھەلبۇرتيان ئەز خۇ ل بەر ھەمى تىشتان دگرم، دا ئەو ژى قورتالبونوا ب رىكا مەسيح عيساي دھىت ل گەل مەزناھيا ھەروھەر وەرگرن. ¹¹ ئەف گۆتتە جەي پشتراستىيە:

ئەگەر ئەم ل گەل وى مريىن

دى ل گەل وى ژين ژى.

¹² ئەگەر ئەم خۇ راگرىن،

دى ل گەل وى پاشايەتيى ژى كەين.

ئەگەر ئەم وى ماندەل^c بکەين،

ئەو ژى دى مە ماندەل كەت.

¹³ ئەگەر ئەم د دلۆسۆز نەيىن،

ئەو دى دلۆسۆز مينيىت،

چنكو ئەو نەشىت خۇ ماندەل بکەت.^d

²:6 خودى ژ بۇ خزمەتكرنا كەنىسەيا خۇ بەھرىبان دەتە باوهرداران. بىرە رۇما 12:6-8؛ ئەفەسۆس 4:7-16؛ 1 كورنتۆس پىشكا 12 تاكو 14

^a:12 مەبەست پى مزگىنيە

^b:12 ئانكو رۆژا خودانى، دەمى عيسايى مەسيح قەدگەرپتە ئەردى.

^c:12 ئىنكار

^d:13 بىرە: سەرژمىرى 23:19

لخۆزقېرىنى بدهتى، دا راستىيى بزائن²⁶ و قهگهپنه سهر هشىين
خۆ و ژ خهفكا ئېلىسى، ئەوى ب سهر وان دا گرتى كو ب حهزا
وى بكن، قورتال بين.

خرايىيىن رۆژين دويماهيى

3 لى قى چەندى بزانه: د رۆژين دويماهيى دا دەمىن
دژوار دى هين. ² خەلك دى حەزىكەرىن خۆ بن،
حەزىكەرىن پارەى، پەسناكارىن¹ خۆ، د دىنبلند، د ئەزمانەش،
نەگوهدارىن دايك و بايىن خۆ، نە د سوپاسدار، نەپىرۆز، ³ د
دلرەقن، لىبورىنى ناكەن، د بوھتانكەر، د سەرىرداى، د درندە،
نەحەزىن چاكيى، ⁴ د بىنەخت، د سەرگەرم، ژ خۆ د رازى،
دى حەزىكەرىن خۆشىيى بن نەكو حەزىكەرىن خودى. ⁵ وان
دىمەنى سەر قە يى خودىترسىيى يى هەى، لى ئەو هىزا وى رەت
دكەن. ئەقجا خۆ ژ يىن وەسا دوير بئىخە. ⁶ چنكو هندەك ژ وان
ئەون يىن خۆ دكويىسىنە د مالان قە و ژينىن لاواز يىن باركرى ژ
گونەهان، يىن ژ لاىيى ئارەزوويىن هەمەجۆر قە دەينە هاژوتن،
دكەنە شەيدايىن خۆ. ⁷ ئەو ژن هەردەم فېركرى وەردگرن، لى
چ جارن نەشىن بگەنە زانىنا راستىيى. ⁸ كا چەوا يانىسى و
يامبرىسى^k بەرھنگارىا موساى كر، ئەقە ژى وەسا بەرھنگارىا
راستىيى دكەن. ئەو كەسپىن مېشك گەنېنە و ژ لاىيى باوەرىن قە د
رەتكرىنە. ⁹ لى ئەو گەلەك پېشقە ناچن، چنكو بىئاقلىا وان دى
بۆ ھەمىيان ئاشكرا بيت، ھەرەكو بىئاقلىا وان ھەردوويان ژى
ئاشكرا بووى.

ھشياركرن

¹⁰ لى ھندى توى، تە ژ نېزىك ئاگەھ ژ فېركرنا من، رەفتارا
من، مەبەستا من، باوەرىا من، بېھنفرەھيا من، حەزىكەرىن من،
خۇراگرىا من، ¹¹ تەپەسەرى و ئازارىن من، ئەويىن ل ئەنتاكيا و

پالەيى جھى رازىبوونا خودى

¹⁴ ئەقان تىشتان بېنە بېرا وان و ل بەرامبەر خودى وان راسپېرە
كو ل سەر پەيشان شەپەدەشى نەكەن، چنكو چ مفا تىدا نىنن،
لى گوهداران دەھەرفىنىت. ¹⁵ ھەمى براقان بکە كو تو وەكو
پالەيەكى جھى رازىبوونى، خۆ بۆ خودى پېشكىش بکەى،
پالەيەكى جھى شەرمى د كارى وى دا نېنە، ئەو پەيشا راستىيى
دروست شەرۆقە دكەت. ¹⁶ خۆ ژ پېرېژىيىن نەپىرۆز دوير بئىخە،
چنكو ئەو دى پتر و پتر بەرى مرۆقى دەنە خودىنەنىاسيى.
¹⁷ ئاخفتىن وان وەكو پەنجەشېرى^c دى بەلاڤ بن. ھىمەنايوس
و فلىتوس ژى ژ وان كەسانن، ¹⁸ ئەويىن ژ راستىيى قارى بووين
و دېژن كو رۆژا رابوونى يا روى داى. ھوسا باوەرىا هندەكان
سەروبن دكەن. ¹⁹ لى بىياتى قايىم يى خودى داناي يى خۆجەھ،
ئەف موھرە ل سەرە: «خودان، يىن خۆ دناسيىت»^f و «ھەر ئىكى
دانپىدانى ب ناڤى خودانى بکەت، فەرە خۆ ژ خرايىيى دوير
بئىخىت»^g.

²⁰ د مالەكا مەزن دا، نە ب تى ئامانين زېرى و زىقى ھەنە،
لى يىن دارى و گلى^h ژى ھەنە، هندەك بۆ تىشتىن بېرېن و هندەك
بۆ تىشتىن بېرېن. ²¹ ئەقجا ئەگەر ئېك خۆ ژ فان تىشتان پاقت
بکەت، دى بىتە ئامانەكى بېرېز، يى پېرۆزكرى، يى بکېرھاتى بۆ
خودانى خۆ و يى ئامادە بۆ ھەمى كارىن باش.

²² ژ حەزىن گەنجاتىيى بېرەشە و ل گەل وان يىن ب دلەكى
پاقت گازى خودانى دكەن، بزاقى بۆ راستدارىⁱ و باوەرى و
حەزىكەرىن و ئاشتىيى بکە. ²³ خۆ ژ گەنگەشەيىن دەبەنگ و
نەزانانە بدە پاش، چنكو تو دزانى كو شەر ژى پەيدا دبىت.
²⁴ دقېت بەنىيى خودانى شەرى نەكەت، لى ل گەل ھەمىيان يى
دلنەرم بيت، بۆ فېركرى يى شارەزا بيت و يى بېھنفرەھ بيت
²⁵ و ب جوامېرى بەرھنگارىن خۆ راستقە بکەت، بەلكو خودى

^c 17:2 ب يونانى «گەنگەرىن». ل فەرھەنگوگى ل پەيشا گەنگەرىن بېرە.

^f 19:2 سەرژمېرى 5:16؛ يوحەننا 14:10

^g 19:2 سەرژمېرى 26:16

^h 20:2 ئەويىن ژ ئاخى دەينە چىكرن

ⁱ 22:2 راست و دروستىيى

^k 2:3 پەسناكار مەدھكار

^k 8:3 يانىسى و يامبرىس: دوو جادووگەرىن مسرى بوون، ئەوان ل كۆچكا فېرەونى بەرھنگارىا موساى دكر. بېرە دەركەفتن 11:7، 22؛ 7:8

د وی رۆژی دا دته من، نه ب تنی من، لی وان ههمیان ژی بین
حهز ژ دیاروونا وی کری.

راسپاردیهین دویمایی

⁹ بزاقی بکه ب لهز بهییه نك من، ¹⁰ چنكو دیماسی ژ بهر
حهز ژیکرنا خو بو قی جیهانی ئەز هیلام و چوو سالونیکیی.
کرهسکیس ژی چوو گالاتیایی و تیتوس چوو دالمهتیایی. ¹¹ ب
تنی لوقا ل نك منه. هه ره ب دویف مهرقوسی را و ل گهل خو
بینه، چنكو د قی خزمهتی دا ئەو ب کیر من دهیت. ¹² من
تیخیکوس یی هنارتیه ئەفهسوسی. ¹³ دهمی تو دهیی، ئەو
کورکی من هیلایه ل ترویاسی ل نك کاربوسی، ل گهل خو بینه،
پهرتوکان ژی و ب تایهت یین ل سهر كهفلی هاتینه نقیسین.
¹⁴ ئەسکهندهری سفرگر^p گهلهك خرابی ل من کر. خودان دی ل
دویف کربارین وی دهتی. ¹⁵ تو ژی خو ژی ب پاریزه، چنكو ب
توندی بهرنگاریا پهیاما مه کر.

¹⁶ د بهرگریکنا خو یا ئیکی دا ل بهرامبهر دادگههی، کەس
نهات پشتهقانیانیا من بکهت، لی ههمیان ئەز هیلام. خودی
ل سهر وان نهژمیریت. ¹⁷ لی خودان ل گهل من راوهستیا و
ئەز بهیز ئیخستم، دا ب ریکا من مزگینی ب تهمامی بهیته
راگههاندن و ههمی مللهت بهیسن، وهسا ئەز ژ دهقی شیری
هاتمه رزگارکر. ¹⁸ خودان دی من ژ ههمی کربارین خراب
رزگار کەت و ب سلامهتی گههینیتیه پاشایهتیا خو یا ئەسمانی.
ههتا ههتایی مهزناهی بو وی بیت. ئامین.

سلاقین دویمایی

¹⁹ سلافان ل پرسکیلائی و ئەکیلائی بکه و ل مالا
ئونیسیفورووسی ژی. ²⁰ ئەراستوس ما ل کورنتوسی و من
تروفیموس ب نهساخی هیلا ل میلیتوسی. ²¹ بزاقی بکه بهری
زفستانی بهی. ئەبولوس، پودیس، لینوس، کلاودیا و ههمی
خویشک و برا سلافان ل ته دکهن.

کونیا و لیسترای ب سهری من هاتین، ههیه. من خو ل بهر
چهنیدن تهپهسهریین وهسا گرت! لی خودانی ئەز ژ ههمیان
رزگار کر. ¹² ¹ بهلی، ههمی ئەوین دقین د ئیکبوونا ل گهل
مهسیح عیسی دا ب خودیترسی بژین، دی هینه تهپهسهرکر. ^m
¹³ مروقیین خراب و فیلباز ژی دی د خرابیی دا پیشکهفن، دی
خپاندنی کهن و هینه خپاندن. ¹⁴ لی تو ل سهر وان تشتین
فیرووی و ژی پشتراست بووی بهردهوام به، چنكو تو دزانی
تو ژ کیشان کهسان فیروویه، ¹⁵ ههروهسا تو ژ ساقایهتی و هره
ژ نقیسارین پیروز دزانی، ئەوین دشین ته ئاقلدار بکهن، کو
تو ب ریکا باوهریا ب مهسیح عیسی قورتال بی. ¹⁶ ههمی
نقیسارین پیروز ژ سرۆشی خودینهⁿ و بو فیکرکی و پاشقهبرنی
و راستقهکرنی و پهروهدهکرنی ل سهر راستداری د مفادارن،
¹⁷ دا مروقی خودی یی بیکیماسی بیت و بو ههر کارهکی باش
یی ئاماده بیت.

4 ئەفجا ئەز ل بهرامبهر خودی و مهسیح عیسی، ئەوی
دی دادکرنا مری و زیندیان کەت و ژ بهر دیاروونا وی و
پاشایهتیا وی، فهمانی ل ته دکهن: ² پهیقی رابگههینه، ل دهمی
گونجای و نه گونجای یی ئاماده به. ل گهل فیکرکی ب ههمی
بیهنفرههی پاشقه به، لی بحهیتینه و هاندانی بکه. ³ چنكو
دهمهك دی هیت، خو ل بهر فیکرنا ساخلم ناگرن، لی ل دویف
ئارهزوویین خو دی مامۆستیایان ل دۆرین خو کۆم کهن کو تشتی
خوش بو گوهی وان بیژن ⁴ و دی ژ گوهدانا راستیی لادهن و
قهستا ئەفسانهیان کهن. ⁵ لی تو د ههمی تشتان دا یی هشیار
به، خو ل بهر تازاران بگره، ب کارئ مزگیندهری رابه، خزمهتا
خو تهمام بکه.

⁶ چنكو ئەفه ئەز وهکو پیشکیشیهکی ژانندی^o دهیمه رشتن،
دهمی وهغهرکرنا من یی هاتی. ⁷ من خهباتا باش کر، بهریکانا
خو تهمام کر، باوهریا خو پاراست. ⁸ ژ نوکه و پیقه تانجا
راستداری ب ژقانی من، ئەوا دی خودان، دادوهری دادپهروه،

11:31 کارین هنارتیان 44:13 تا کو 22:14؛ زهبور 19:34

12:3m یوحهنا 20:15

16:3n ژ سرۆشی خودینه دهقی یونانی دبیت: «ژ ههناسا خودینه».

6:4o ل فهرهنگۆکی بنیره پیشکیشیی ژانندی.

14:4p ئەوی کارئ سفری دکهن

22 خودان ل گهل گیانی ته بیت . کهرهم ل سهر ههوه بیت .

نامہیا پاولوسی بو تیتوسی

پیشگوئن

تیتوس باوہردارہ کی یونانی بو، د مزگینیدانی دا ہفکارہ کی دلسوز و ژبہاتی بی پاولوسی ہنارتی بو (2 کورنتوس 2:12-18؛ 7:6،13؛ 8:16-18،23). دہمی پاولوس چوویہ ئورشہ لیمی بو چاچییکہفتنہ کا گرنگ ل گہل ریقبہہرین کہنسیہیی، ئہوی تیتوس ئی ل گہل خز بر (گالاتیا 2:1-3). ہرورہسا جارہ کی تیتوس وکو نوبنہری پاولوسی چوویہ کورنتوسی ئی (2 کورنتوس 8:16-17). دہمی پاولوسی ئہف نامہیہ بو تیتوسی نقیسی، تیتوس ل گزیرتہیا کریت بو و پاولوسی دخواست وی ل نیکوؤلیسی ل ہہرما دالمہتیا بی بینیت (5:1). ہرورہکو ژ نامہیی دہیتہ زانین، پاولوس و تیتوس پیکفہ چوویہونہ گزیرتہیا کریت و پاولوسی ئہو ل ویری ہیلابوو، دا تیتوس ل ویری ژ ئہندامین ہہر کہنسیہیہ کی ہندہک رہسپیان دہستیشان بکہت.

د قی نامہیی دا، پاولوس ل سہر سی بابہتین سہرہ کی رادوہستیت:

- (1) وان مہرج و رہوشت و تاییہتمہندیان دیار دکہت یین کو پیدقینہ د رہسپیان دا ہہبن.
- (2) شیرہتی ل تیتوسی دکہت کو فیرکرنہ کا ساخلہم بدہتہ ہہر کومہ کی: پیرہمیران، پیرہژنان (کو پیدقہیہ ئہو کچ و ژنین گہنج فیر بکہن)، گہنجان و بہنجان.
- (3) شیرہتی ل تیتوسی دکہت کو باوہرداران فیر بکہتہ رہفتار و رہوشتی مہسیحیہتی، کو پیدقہیہ ئہو د ئاشتیخواز بن، د جوامیر بن و ژ کہرب و قہرقہشہ و دوویہرہکیی د کہنسیہیی دا د دوبر بن.

ناقہرؤکا نامہیی:

1. سلاٹ 1:1-4

2. چاقدیرین کہنسیہیی و بہریرسیاریا وان 1:5-16

3. بہریرسیاریا باوہرداران ل دویف رگہز و ژیی وان د کہنسیہیی دا 2:1-15

4. رہفتار و رہوشتی باوہرداران 3:1-11

5. گوتنن دویمایی و سلاٹ 3:12-15

⁴ بو تیتوسی، کوری من بی راستہقینہ د باوہریا مہ یا

ہہقیشک دا:

کہرہم و ئاشتی ژ خودایی باب و ژ قورتالکہری مہ مہسیح عیسی ل سہر تہ بن.

تیتوس ل کریتی

⁵ من تو بو وی ئہگہری ہیلایہ ل کریتی، کو تو ئہو کاروبارین ماینہ نیقہرؤ رنک بیخی و ل ہہر باژپرہ کی رہسپیان دہستیشان

بکہی، ہرورہکو من تو راسپاردی. ⁶ دقیت رہسپی جہی

گازندہیی نہبیت، میری ئیک ژن بیت، زارؤکین وی د باوہردار⁹

سلاٹ

1 ¹ ژ من، پاولوس، بہنیی خودی و ہنارتیی عیسیی مہسیح، دا بہری وان یین خودی ہلبژارتین بدہمہ

باوہریی و بہری وان بدہمہ زانینا وی راستیی یا مرؤقی بہرہف خودیترسیی دہت، ² ب ہیشیا ژبانا ہرورہہر، ئہوا خودایی کو چ جارن درہوان ناکہت، بہری دہستپیکا دہمان سؤزا وی دا.

³ ئہوی پھیاما خو د دہمی وی بی تاییہت دا ئاشکرا کر، ب ریکا وی راگہاندنی، یا ل دویف فہرمانا قورتالکہری مہ خودی، بو من ہاتیہ سپاردن.

بن، خودان رهفتاره‌کا ئاقلانه بن، د باوه‌ریی و چه‌ژۆیکرنی و خۆراگریی دا د ساخلم بن. ³ هه‌روه‌سا بلا پیره‌ژن ژی رهفتارا وان ل گه‌ل پیروژیی یا گونجای بیت، د بوهتانکار نه‌بن، دیلین مه‌ی فه‌خوارنی نه‌بن، فیرکه‌ریی باشیی بن، ⁴ دا ژنین گه‌نج په‌روه‌رده بکه‌ن کو چه‌ژ می‌ریی خۆ و چه‌ژ ژارۆکین خۆ بکه‌ن، ⁵ خودان رهفتاره‌کا ئاقلانه بن، د ده‌مه‌نپاک بن، د مالدار بن، د باش بن، د ملکه‌چی می‌ریی خۆ بن، دا ب خرابی به‌حسی په‌یفا خودی نه‌هیته کرن.

⁶ هۆسا شیره‌تان ل زه‌لامین گه‌نج ژی بکه، کو خودان رهفتاره‌کا ئاقلانه بن. ⁷ ژ هه‌می لایان فه‌ تو بو وان ببه نمونه‌یا کریارین باش، د فیرکرنا خۆ دا یی بیسه‌خته و سه‌نگین به، ⁸ ب په‌یقین ساخلم و بیگازنده، دا هه‌ر ئیکۆی به‌ره‌نگاریی بکه‌ت شه‌رمزار ببیت، چنکو ته‌وی تشته‌کی خراب نینه ل دژی مه‌ بیثیت.

⁹ بلا به‌نی ژی د هه‌می تشتان دا ملکه‌چی خودانین خۆ بن، وان رازی که‌ن و ل به‌ر ده‌قی وان نه‌ده‌ن. ¹⁰ ده‌ستدریژیی نه‌که‌نه سه‌ر مالی وان، به‌لکو ده‌ستپاکیه‌کا ته‌مام بو وان دیار بکه‌ن، دا فیرکرنا قورتالکه‌ریی مه‌ خودی ژ هه‌می لایان فه‌ بخه‌ملین.

¹¹ چنکو که‌ره‌ما خودی، ته‌وا قورتالبوونی بو هه‌می مرۆقان دئینیت، یا دیار بووی. ¹² ته‌و مه‌ په‌روه‌رده دکه‌ت کو خودینه‌نیاسیی و چه‌زین فی جیهانی ره‌ت بکه‌ین و ب ئاقلداری و راستداری^w و خودیترسیی د فی سه‌رده‌می دا بژین ¹³ و چاهه‌ریی هیقیا به‌خته‌وه‌ر بین، کو دیاربوونا رومه‌تا خودایی مه‌زن، قورتالکه‌ریی مه‌ عیسیای مه‌سیحه. ¹⁴ ته‌وی خۆ گۆری مه‌ کری، دا مه‌ ژ هه‌می گونه‌هان رزگار بکه‌ت و پاقر بکه‌ت و بکه‌ته خه‌لکی خۆ یی تایبه‌ت یی دلگه‌رم بو کریارین باش.

¹⁵ فان تشتان ب هه‌می ده‌سته‌لاتی بیژه، ئاگه‌دار بکه‌ و پاشقه به‌ه. بلا که‌س سفاکاتیی ب ته‌ نه‌که‌ت.

بن، ل سه‌ر به‌ره‌لایی و یاخیبوونی^t جه‌ی تاوانبارکرنی نه‌بن. ⁷ چنکو دقیت چاقدیر: جه‌ی گازنده‌یی نه‌بیت، وه‌کو بریکاری خودی. خۆسه‌پاندن ل نک نه‌بیت، زوی تو‌ره نه‌بیت، مه‌ی فه‌خۆر نه‌بیت^s، توند نه‌بیت، چاقرسیی قازانجی نه‌بیت، ⁸ لی دقیت یی میثاندار بیت، چه‌ژ باشیی بکه‌ت، خودان رهفتاره‌کا ئاقلانه بیت، یی راست و دروست بیت، یی پیروژ و ل سه‌ر خۆ یی زال بیت. ⁹ دقیت خۆ ب په‌یفا دلسۆز فه‌ بگریت، هه‌روه‌کو ته‌و هاتیبه فیرکرنا، دا بشیت هاندانی ب فیرکرنا ساخلم بکه‌ت و شاشیین به‌ره‌نگاریی وی فیرکرنی دیار بکه‌ت.

¹⁰ چنکو گه‌له‌کین یاخیبووی هه‌نه، یین ئاخفتن قالا و خاپینۆک، ب تایبه‌ت لایه‌نگریی سونه‌تکرنی^t، ¹¹ یین کو دقیت ده‌قی وان به‌یته‌ گرتن، چنکو ته‌و ژ پیخه‌مه‌ت چاقرساتیا قازانجی، فیرکرنین وه‌سا دده‌ن یین کو نایب به‌ینه دان، هۆسا خیزانان هه‌میان د سه‌ر دا ده‌بن. ¹² خۆ ئیک ژ کریتیان ژی، کو فه‌یله‌سوفه‌کی^u وانه، گۆت: «خه‌لکی کریتی هه‌رگاف د دره‌وینن، هۆقین درنده‌نه و خۆره‌یین ته‌مه‌لن.» ¹³ ته‌فه شاهده‌بییه‌کا راسته. ژ به‌ر فی ته‌گه‌ری، وان ب توندی پاشقه به‌ه، دا د باوه‌ریی دا د ساخلم بن ¹⁴ و گوه نه‌ده‌نه ته‌فسانه‌یین جوھیان و فه‌رمانین وان مرۆقان یین راستیی ره‌ت دکه‌ن. ¹⁵ بو پاقران هه‌می تشت د پاقرن، لی بو هه‌رمیان و بیباوه‌ران تشته‌کی پاقر نینه. ب راستی، مه‌ژیی وان و وژدانا وان ژی یین هه‌رمین. ¹⁶ ته‌و دبیزن کو ته‌و خودی دنیاسن، لی ب کریارین خۆ وی مانده‌ل^v دکه‌ن. ته‌و جه‌ی دلره‌شییینه، نه‌گوه‌دارن، ب کیر هیچ کاره‌کی باش ناهین.

فیرکرنا ساخلم

2 ¹ لی تو، وان تشتان بیژه یین گونجای ل گه‌ل فیرکرنا ساخلم. ² بلا پیره‌میر ل سه‌ر خۆ د زال بن، خودان ریژ

^t 6:1 یایخیبوون: رابوونا که‌سه‌کیه ل دژی ده‌سته‌لاتا ل سه‌ر وی

^s 7:1 مه‌ی فه‌خۆر نه‌بیت: مه‌به‌ست یی ته‌وه کو گه‌له‌ک مه‌یی فه‌نه‌خۆت و سه‌رخۆش نه‌بیت. بنیره ته‌فه‌سۆس 18:5

^t 10:1 لایه‌نگریی سونه‌تکرنی ل فه‌ره‌ه‌نگۆکی بنیره.

^u 12:1 ب یونانی دبیزیت «پیغه‌مه‌به‌ره‌کی وانه». ل فه‌ره‌ه‌نگۆکی بنیره ته‌پیمنیدیس.

^v 16:1 ئینکار

^w 12:2 راست و دروستی

باش و مفادارن بۆ مروّقان. ⁹ لى خۆ ژ گەنگەشەیین بیتاقلانە، دانوستاندن ل دۆر نەژادنامەیان^۷، ھەفرکی و شەرەدەفین ل سەر دەستووری بدە پاش، چنکو ئەو د بێمفا و ژ قەستانە. ¹⁰ ئەوێ دووبەرەکیی دکەت، جارەکی و دوو جارن ئاگەھدار بکە، پشتی ھنگی خۆ ژى دویر بئێخە. ¹¹ تو دزانی کو ئیکى وەسا یی قارى بووی و گونەھکارە، وی ب خۆ خۆ گونەھبار کرێه.

گۆتین دویمایى و سلاڤ

¹² دەمى ئەز ئەرتیماسی یان تیخیکۆسى دەنیرمە نك ته، بزاقى بکە بەئیه نك من ل نیکۆپۆلیسى، چنکو من بریارا دای زفستانى ل ویرى دەریاز کەم. ¹³ بزاقى بکە ھاریکاریا زیناسى پارێزەر و ئەپولوسی بۆ گەشتا وان بکە، کو پریقە ھەوجەیی تشتەکی نەبن. ¹⁴ پیدقیە خەلکی مە یی باوەردار ژى فیر بین کو پویتەى ب کریارین باش بدەن، داکو پیدقیین فەر بۆ کەسین دی دا بین بکەن، ھۆسا ئەو د بێبەرھەم نابن. ¹⁵ ھەمى ئەوین ل گەل من سلاڤان ل تە دکەن. سلاڤان ل وان بکە بین د باوەریی دا ھەز ژ مە دکەن. کەرەم ل سەر ھەو ھەمیان بیت.

رەفتار و رەوشتى باوەرداران

3 ¹ بېرا وان بینە کو ملکەچی سەرور و دەستەھلاتداران بن، گوھداریا وان بکەن و بۆ ھەر کارەکی باش د ئامادە بن. ² ب خرابی بەحسێ کەسێ نەکەن، د شەرفرۆش نەبن، لى د دلنەرم بن، ب ریزگرتن سەرەدەریی ل گەل ھەمى خەلکی بکەن، ³ چنکو ئەم ب خۆ ژى ل دەمەکی د دەبەنگ، نەگوھدار و سەردابری بووین، بەنیین ھەز و ئارەزوویین جۆراوجۆر بووین، د کین و زکەشیی دا دژیان، جھى کەریی بووین، ھەر ئیکى کەرب ژ یی دی قەدبوو. ⁴ لى دەمى دلنازکی و چاکیا قورتالکەرى مە خودى دیار بووین، ⁵ وی ئەم قورتال کرین. نە ژ بەر کارین راستداریی بین مە کرین، لى وی ئەف چەندە ل دویف دلۆقانیا خۆ کر، ب شویشتنا ژدایکبونا دوویى^x و نوبکرنى ب گیانیی پیروز، ⁶ ئەو گیان یی خودى ب ریکا قورتالکەرى مە عیسایى مەسیح، ب زیدەیی ب سەر مە دا رشتی، ⁷ دا ب کەرەما وی، راستدار بەئینە ھۆمارتن و بینە میراتگر ل ھیشیا ژبانا ھەرورھەر. ⁸ ئەف گۆتە جھى پشتراستییە. من دقیت تو ل سەر قان تشتان یی رزد بی، دا ئەوین باوەرى ب خودى ئینای پویتەى ب کرنا کارین باش بدەن. ئەو تشت د

^{3:5} بنیرە یوحەننا 3:3-6

^{3:9} نەژادنامە: زنجیرا باب و کالین مروّقی. ب عەرەبی دبیژنی «نسب».

نامەيا پاولۆسى بۆ فليمونى

پيشكۆتن

فليمون باوهردارەكى ناقدار بوو، ئەو ھەقالي پاولۆسى ھنارتى بوو و دببىت ئەندامى كەنيسەيا كۆلۆسى بوو. فليمونى بەنيەك ھەبوو، ناقتى وى ئۆنيسيمۆس بوو. ئۆنيسيمۆس ژ نك فليمونى رەقى و ۋەسا چييوو كو ئەو پاولۆسى بنياسيت، ھنگى پاولۆس د زيندانى دا بوو. ل ویرى ئەوى ل سەر دەستى پاولۆسى باوهرى ب مەسيحى ئينا. ل دويڤ ياساين رۆمايان، چىدببىت بەنيى رەقى ب مرنى سزا دابا. پاولۆسى ئەف نامەيه بۆ فليمونى نقيسى، دا ل ئۆنيسيمۆسى خۆش ببىت و ۋەرگرتەڤە، نە ب تنى ۋەكو بەنيەكى لى ھاتيه بورين، لى ۋەكو برايهك د باوهرى دا.

ناقەرۆكا نامەيى:

1. سلاڤ 3-1

2. پاولۆس پەسنا فليمونى دكەت 7-4

3. ھيشيكرن بۆ ئۆنيسيمۆسى 22-8

4. سلاڤ و خاترخواستن 25-23

نقىژان دا داخواز دكەم كو پشكدارىا تە د باوهرى دا يا كاريگەر بيت، دا تۆ كو برتر د ھەمى تشتين باش بگەھى، يين مە ژ پىخەمەت مەسيحى ھەين. ⁷ ئەز ژ بەر ھەزژېكرنا تە گەلەك دلخۆش بووم و ھاتمە ھاندان، چنكو دلې پيرۆزكريان ب تە، ھەى برا، گەش بوويه.

ھيشيكرنا پاولۆسى بۆ ئۆنيسيمۆسى

⁸ لەوما، ھەر چەندە من ب مەسيحى ھەمى بستەھيا ھەى كو دەر بارەى وى تشتى پىدقيە بگەى، فەرمانى ل تە بگەم، ⁹ لى بۆ من خۆشترە كو ئەز ب ھەزژېكرنى ھيشيى ژ تە بگەم. ئەز، پاولۆسى پيرەمپىر و نوکە ژى يىن زيندانكرى ژ پىخەمەت مەسيح عيساى، ¹⁰ دەر بارەى كورې خۆ ئۆنيسيمۆسى ^b ھيشى ژ تە دكەم، ئەوى ئەز د قەيدى دا بۆ وى بوويمە باب. ^c ¹¹ دەمەكى ئەو بۆ تە يى بکيرنەھاتى بوو، لى نوکە ئەو بۆ تە و بۆ من ژى يى

سلاڤ

1 ¹ ژ من، پاولۆسى زيندانكرى ژ پىخەمەت مەسيح عيساى، ژ برايى مە تيمۆتاوسى ژى، بۆ ھەقكارى مە يى خۆشتقى فليمونى، ² بۆ خویشكا مە ئاپفيايى، بۆ ئارخىپۆسى ل گەل مە سەرياز ^z و بۆ كەنيسەيا ل مالا ھەوہ كۆم دببىت: ^a ³ ژ بابى مە خودى و ژ خودان عيسايى مەسيح، كەرەم و ئاشتى ل سەر ھەوہ بن.

سوپاسيكرنا پاولۆسى ژ بەر باوهرى و ھەزژېكرنا فليمونى ⁴ ئەز ھەردەم سوپاسيا خودايى خۆ دكەم، دەمى تە د نقىژين خۆ دا دئېنمە بيرا خۆ، ⁵ چنكو ئەز ھەزژېكرنا تە بۆ ھەمى پيرۆزكريان و باوهرىا تە ب خودان عيساى دبھيسم. ⁶ ئەز د

^z 2:1 پاولۆسى خەباتا خۆ ۋەكو جەنگەكا روحانى دببىت. بنپترە ئەفەسۆس 6:10-20

^a 2:1 كۆلۆسى 4:17

^b 10:1 كۆلۆسى 4:9

^c 10:1 مەبەست يىن: ژ لايىن باوهرىي ڤە بوويمە بابى وى

وی قهری ل ته فهگه رینم. من نه قیت بیژمه ته کو تو ب ژيانا خو قهر دارئ منی. ²⁰ به لئ، برایی من! بلا ل سهر خاترا خودانی ئەز مفایه کی ژ ته بینم، من د ئیکبونا ل گهل مه سیحی دا دلگهش بکه. ²¹ ئەز ژ گوهداربا ته یی پشتراستم، لهوما من بو ته نقیسی، دزانم کو تو دئ پتر ژ وی کهی یا ئەز دبیژم. ²² ل گهل قئ چهندی، ژوره کی بو میشان کرنا من تاماده بکه، چنکو ئەز هیقیدارم ب نقیژین ههوه، بو ههوه بهیمه بهخشین.

سلاڤ و خاترا خواستن

²³ ئیپافراس، ئەوی ژ پیخه مهت مه سیح عیسی ل گهل من د زیندانی دا، سلاقان ل ته دکهت. ²⁴ ههشکارین من مهرقوس، ئه رستارخوس، دیماس و لوقا ژی سلاقان ل ته دکهن. ²⁵ که ره ما خودان عیسی مه سیح ل گهل گیانی ههوه بیت.

بکیرهاتیه. ^{d 12} ئەز وی، ئانکو جهگه را خو، بو ته دهنیرمه فه. ¹³ من ههز دکر وی ل نک خو بهیلم، دا ده می ئەز ژ پیخه مهت مزگینی د قهیدی دا، ل شوینا ته خزمهتا من بکهت، ¹⁴ لئ من نه قیا ئەز بیی دلئ ته تشته کی بکهم، دا ئەف چاکیا ته ژ نه چاری نه بیت، لئ ژ دل بیت. ¹⁵ به لکو ژ بهر وی چهندی ئەو بو ده مه کی کورت ژ ته جودا بوو، دا تو بو ههتا ههتایی وی وه رگریه فه، ¹⁶ ئیدی نه وه کو بهنی، لئ ژ به نیه کی زیده تر، وه کو برایه کی خوشتقی، ب تایبهت بو من، ئەفجا بو ته هیشتا پتر، کو ئەو د له شی دا به نیی تهیه و د ئیکبونا ل گهل خودانی دا برایه. ¹⁷ ئەفجا ئەگه ر تو من ب هه قپشکی خو دانی، وی قه بیل بکه ههروه کو تو من قه بیل دکهی. ¹⁸ ئەگه ر وی د تشته کی دا زبان ل ته کر بیت یان قه ره کی ته ل سهر بیت، ل سهر من بنقیسه. ¹⁹ ئەز پاولوس، قئ ب دهستی خو دنقیسم: ئەز دئ

^{d 11:11} راما نا قئ «ئونیسیموس» ب زمانئ یونانی ئانکو «بی بکیرهاتی».

نامه بۆ عیبرانیان

پیشگوتن

ئەف نامەییە بۆ وان جوھیان هاتیە نقیسین، یین باوهری ب عیسیی مەسیح ئینای. ئەو د بن زۆرداریی دا بوون و داخواز ژۆ دهاته کرن کو دەست ژ باوهریا خۆ بەردەن. نقیسکاریی قی نامەیی نە یی دياره و ئیک ژ هەر دوازدە شاگردین عیسیی ژۆ نینە، لی وی کارین عیسیی ژ باوهردارین پیشین یین ل دویف عیسیی چوون، بەیستینە. کەسین کو نامە بۆ وان هاتیە نقیسین، ژ بەر باوهرداریا خۆ گەلەك ئازار کیشایە، لەوما نقیسکار وان هاندەدەت و قاییم دکەت کو باوهریا خۆ موکم راگرن و بۆ وان دیار دکەت کو باوهریا ب عیسیی مەسیح یا بیکیماسیە و ژایا هەر و هەر ب دویف خۆ را دئینیت.

د قی نامەیی دا نقیسکار ل سەر سەن بابەتین گرنگ رادووستیت:

(1) عیسا کورپی خودی یی هەر و هەرە. ژ بەر کو ئەو کورپی خودییە، ئەو ژ هەمی پیغەمبەری دى خۆ ژ موسای ژۆ پایەبەرزترە و ژ فریشتەیان ژۆ پایەبەرزترە.

(2) کاهنایەتیا عیسیی ژ لایین خودی قە هاتیە دیارکرن و یا هەر و هەرە، لەوما ئەو ژ کاهناین پەیماننا کەقن پایەبەرزترە.

(3) ژ دەولەتسەری عیسیی، باوهردار ژ گونەهی، ژ ترسی و ژ مرنی دەینە رزگارکرن. عیسیی، وەکو سەرۆککاهن، رزگاریا

راستەقینە بۆ مرۆفان ئینا، ئەو رزگاریا هەمی رپورەسم و قوربانیین ئایینی جوھیان ب تنی هیما بوون بۆ وی.

د پەرتووکا پیرۆز دا، کاهن و پیغەمبەر هەردوو ناڤگینن (وسیط) د ناڤهرا مرۆفان و خودی دا، لی رۆلین وان ژ ئیک د جودانە.

رۆلی سەرەکی یی پیغەمبەری ئەو کو پەیمان خودی بۆ خەلکی رابگەهینیت و ب قی ئاواپی نوینەراتیا خودی دکەت ل بەرامبەری

خەلکی. لی رۆلی سەرەکی یی کاهنی ئەو کو نوینەراتیا خەلکی بکەت ل بەرامبەری خودی، ب ریکا نڤیژکرن و پیشکیشکرنا

قوربانین وان. هەندەك کەس یین هەین کو ب قان هەردوو رۆلان رابوونە، بۆ نمونە موسا و پشتی هنگی عیسیی مەسیح. خودی

ناڤگینەك بۆ خەلکی پەیدا کر کو نوینەریا وان ل بەر تەختی خودی بکەت، چنکو خودی یی پیرۆزە و مرۆف نفشەکی گونەهکارە.

کاهن ژۆ ژ لایین خودی قە هاتیە هەلبژارتن و پیرۆزکرن، لەوما ئەو دشیئت بچیتە بەر تەختی خودی و قوربانی و پیشکیشی و داخوازی

خەلکی بگەهینیتە وی.

د پشکا 11 دا نقیسکاریی قی نامەیی شیوازی باوهریا هەندەك کەسان ژ دیرۆکا گەلی ئیسرائیل بەحس دکەت، کو باوهریا وان یا

نمونهیی بوو. ب قی چەندی ژۆ ئەو خواندەقانیین خۆ هاندەدەت کو ل سەر باوهریا خۆ ب مەسیحی دلسۆز بمین. د پشکا 12 دا

نقیسکار خواندەقانا پالددەت کو تا مرنی ل سەر باوهریا خۆ ب مەسیحی قاییم بمین و پشتا خۆ نەدەنە مەسیحی، خۆ ل بەر هەمی

جۆرین تەنگافی و نەخۆشی و ئازاران بگرن. ئەف نامەییە ب شیرەت و سلاخان ب دویماهی دەیت.

ناڤهروکا نامەیی:

1. مەسیح دیاربوونا خودی یا تەمام و بیکیماسیە (1:1-3)

2. مەسیح ژ فریشتەیان پایەبەرزترە (1:4 تا کو 2:18)

3. مەسیح ژ موسای و یەشوعی پایەبەرزترە (1:3 تا کو 4:13)

4. کاهنایەتیا مەسیحی ژ کاهنایەتیین دی باشترە (4:14 تا کو 7:28)

5. پەیماننا مەسیحی ژ پەیمانین دی باشترە (1:8 تا کو 9:28)

6. مەسیح قوربانیهکی ژ قوربانیین دی باشترە (10:1-39)

7. نمونەیا ئەوین ب باوهری سەرکەفتین (1:11 تا کو 12:29)

8. خزمه تا ب دلی خودی (19-1:13)

9. بهر که تدار کرن (21-20:13)

10. سلا فین دویمایی (25-22:13)

«فریشته یین خو دکه ته با

و خزمه تکارین خو دکه ته گوربا ئاگری!»^h

⁸ لی دهر باره ی کوری دبیژیت:

«ته ختی ته، هه ی خودی، بو هه تا هه تاییه

و سه وله جانیⁱ پاشایه تیا ته، سه وله جانی راستیییه.

⁹ تو حز ژ راستداری^j دکه ی و که ریپن ته ژ خرابیی قه دبن.

له و ما، خودی، خودایی ته، تو ب زهیتا شادیی زهیت

کری،

هوسا تو ژ هه قالین ته بلندتر لی کری.»^k

¹⁰ ههروه سا دبیژیت:

«هه ی خودان، ل ده ستییکتی ته بنیاتی ئه ردی دانا

و ئه سمان چیکریپن ده ستین ته نه.

¹¹ ئه و دی ژ ناف چن، لی تو دی مینی.

ئه و هه می وه کو جلکان دی که فن بن.

¹² تو دی وان وه کو قاپیتی پیچی،

ئه و دی وه کو جلکان هینه گوهورین.

لی تو هه ر وه کو خوی

و سالیپن ته ب دویمایی ناهین.»^l

¹³ ما خودی جار هکی گوتیه فریشته یه کی:

«ل ده ستی من یی راستی روینه،

تا کو ئه ز دوژمنین ته بکه مه ته خته پی^m بو پیپین ته.»ⁿ

مه سیح په یفا خودی و کوری ویه

1 ¹ د سه رده مین که فن دا خودی ب گه له ک ریک و گه له ک شیوازان ب ریکا پیغه مبه ران ل گه ل بابکالین مه ئاخفت، ² لی د فان روژین دویمایی دا، ب ریکا کوری خو ل گه ل مه ئاخفت، ئه وی وی کریه میراتگری هه می تشتان و ئه وی ب وی گه ردوون ئافراندی. ³ ئه و تیریزا مه زنا هیا خودییه و ده ق و ده ق وینه یی گه وه ری ویه، هه می تشتان ب په یفا خو یا هیژدار پیکفه گری دده ت. پشتی وی پاقرن بو گونه هین مرؤقان ئاماده کری، ل ده ستی راستی یی مه زنا هیی ل بلنداهیان روینشت. ⁴ له و ما کا چند نافه کی بلندتر ژ نا فین فریشته یان ب میراتی وه رگرت، ئه و هند ژ وان پایه به رزتر لی هات.

⁵ چنکو، ما خودی جار هکی گوتیه فریشته یه کی:

«تو کوری منی،

ئه فرؤ من تو بووی.»^e؟

یان ژی:

«ئه ز دی بمه بابی وی

و ئه و دی بیته کوری من.»^f؟

⁶ ههروه سا ده می کوری خو یی نه خری دئینیته جیهانی، دبیژیت:

«بلا هه می فریشته یین خودی سوجدی بو بهن!»^g

⁷ دهر باره ی فریشته یان ژی دبیژیت:

^e 5:1 زه بوور 7:2

^f 5:1 ساموئیل 7:14

^g 6:1 گوتارا موسای 43:32؛ زه بوور 7:97

^h 7:1 زه بوور 104:4

ⁱ 8:1 سه وله جان داره که یان گوپاله کی تاییه ته د ده ستی پاشایان دا، هیمایه بو ده ستیه ل تدارین.

^j 9:1 راست و دروستیی

^k 9:1 زه بوور 45:6-7

^l 12:1 زه بوور 102:25-27

^m 13:1 ته خته پی، ئه و ته خته داره یی مرؤف بو خوشکرنا جهی پیمان ددانیته بن پیپین خو.

ⁿ 13:1 زه بوور 110:1

14 ما ههمی فریشته گیانین خزمهتکار نینن، ژ پیخه ممت خزمهتکارنا وان دهینه هنارتن، یین کو دئی قورتالبوونئی وهکو میرات وهرگرن؟

ژ تشتین ههوه بهیستین قاری نهن

2¹ لهوما پندقیه ئەم پتر پیگیری ب وان تشتان بکهین یین مه بهیستین، نهکو ژئی قاری بیین. ² چنکو ئەگەر ئەو پهیقا ب ریکا فریشتهیان هاتیه گۆتن⁰ خۆجو بوو و ههر زیدهگافی و نهگوهداریهکی سزایی دادپهروهرانه وهرگرت، ³ ئەگەر ئەم قورتالبوونهکا هنده مهزن پشت گوھ فیه بهافیزین، دئی مه چ ریکا رهشی ههبيت؟ ئەف قورتالبوونه ل دهستپیک ب ریکا خودانی هاتیه راگهاندن، پاشی ژ لای و وان فیه یین بهیستی بو مه هاتیه سهلماندن، ⁴ خودی ژی پشتنهقانییا شاهدهییا وان دکر ب ریکا نیشان و مهندههوشی و حنیڕین جۆراوجۆر، ههروهسا ب بههرهیین گیانی پیروز^p یین ب حهزا خۆ دابهش دکهت.

مهسیح وهکو براین خۆ لئی هات

⁵ خودی ئەو جیهانا دئی هیئت، ئەوا ئەم بهحسی وئی دکهین، نهئیکهسته د بن فهرمانا فریشتهیان فیه. ⁶ لئی د نفیسارین پیروز دا کهسهکی ل جههکی شاهدهیی دایه:

«مرۆف چیه کول سهر هزرنا ته⁹ بیت،

یان کورئی ئادهمی کو تو پویتهی پی بدهی؟

⁷ ته ئەو بو دهمهکی کورت ژ فریشتهیان نزمتر دانا،

تانجا مهزناهی و سهربلندی کره سهری وئی،

⁸ ههمی تشت ئیکهسته بن پییین وئی.»^r

ئهفجا مادهم خودی ههمی تشت ملکهچی وی کرینه، ئەوی تشتتهک نههیلایه کو ملکهچی وی نهبيت. لئی نوکه ئەم هیشتا نابیین کو ههمی تشت د ملکهچی وی بن. ⁹ لئی ئەم عیسیای دبینین کو بو دهمهکی کورت ژ فریشتهیان نزمتر هاتبوو دانان، نوکه تانجا مهزناهی و سهربلندی یا د سهری وئی، ژ بهر کو وی ئازارا مرنئی کیشا، دا ژ کهرهما خودی ژ پیخه ممت ههر مرۆقهکی تام کهته مرنئی.

¹⁰ بهلئی، د جهی خۆ دا بوو کو خودی، ئەوی ههمی تشتان بو وی و ههمی تشتان ژ بهر وی ههبوون ههمی، دهمی قیای گهلهکان بکهته کورین خۆ کو بینیته د مهزناهییا خۆ دا، داهینهی قورتالیا وان ب ئازاران کامل بکهت. ¹¹ چنکو ئەوی پیروزکرنی دکهت و ئەوین دهینه پیروزکرن، ههمی ژ ئیک بنیاتن، ژ بهر قی ئەگهری ئەو^s شهرم ناکهت کو بییته وان برا. ¹² ئەو دبیژیت:

«ئەز دئی ناقی ته^t بو براین خۆ راگههینم،

د ناڤ جفاتی دا دئی پهسنا^u ته کهم.»

¹³ ههروهسا دبیژیت:

«ئەز دئی پشتا خۆ ب وی^v گهرم کهم.»

دیسان دبیژیت:

«ئەفقه ئەز و ئەو زارۆکین خودی داینه من.»^w

¹⁴ ئەفجا مادهم زارۆک خوین و گوشتن، عیسا ژی ب ههمان تشتان ل گهل وان بوو پشکدار، داکو ب مرنا خۆ وی یی هیزا مرنی د دهستی دا، ئانکو ئبلیسی، ژ ناڤ بهت ¹⁵ و ئەوان ئازاد بکهت، یین د ههمی ژبانا خۆ دا، ژ ترسا مرنی، ل بن زۆرداریا بهنیاتی بوون. ¹⁶ بیگۆمان ئەو نههاتیه دا هاریکاریا فریشتهیان بکهت، لئی دا هاریکاریا دویندهها ئیبراهیمی بکهت. ¹⁷ لهوما پندقی بوو ئەو د ههمی تشتان دا وهکو براین خۆ لئی بهیت، دا

2:20 جوهیان باوهری ههبوو کو دهستوری مووسای ب ریکا فریشتهیان یی هاتی. بنیره کارین هنارتیان 53:7؛ گالاتیا 3:19.

4:2P بهرهیین گیانی پیروز شیانین تاییهتن خودی ددهته باوهرداران. بنیره رۆما 8:12-6:8؛ 1 کورنتوس 11:1-12

6:2Q ژندهری قی گۆتنی زهبوور 8:1-9 به و تیدا داوود پیغمهبر تاختنا خۆ ئاراستهی خودی دکهت

8:2T زهبوور 8:4-6

11:2S مهبهست پی عیسیای مهسیحه

12:2T مهبهست پی خودییه. بنیره زهبوور 22:22

12:2U پهسن مهدهج و سهنا

13:2V مهبهست پی خودییه. بنیره ئیشایا 17:8

13:2W ئیشایا 8:18

د خزمه تکرنا خودی دا سهروککاهنه کئی^x دلوقان و دلسوز بیت و هوسا بشیت کفارها گونههین گهلی بدهت. 18^ه تهو دشیت هاریکاریا وان کهسان بکته یین دهینه تاقیکرن، چنکو تهوی ب خو، دهمی هاتیه تاقیکرن، بازار کیشان.

عیسا ژ هژی مهزناهیہکا پتره ژ یا موسای

3 1^ه تهفجا گهلی براین پیرۆز، پشکدارین وی گازیا تم پی بو تهسمانی گازی کرین، هزری د عیسای دا بکن، یی تم دانپیدانی دکهین کو هنارتی و سهروککاهنی مهیه. 2^ه تهو یی دلسوز بوو وی یی تهو دستنیشانکری، کا چهوا موسای د ههمی مالا وی دا یی دلسوز بوو. 3^ه لئی عیسا ژ هژی مهزناهیہکا پتره ژ یا موسای، کا چهوا ئافاکه ری خانی ریزگرتنهکا پتره هیه ژ خانی ب خو. 4^ه (یا دیاره هه خانیهک ب دهستی کهسهکی دهپته ئافاکرن، لئی یی ههمی تشت ئافا کرین، خودیه). 5^ه موسا وهکو خزمهتکارهک د ههمی مالا خودی دا یی دلسوز بوو، دا شاهدهییی ل سهر وان تشتان بدهت، یین کو خودی دا د پاشهروژی دا بیژیت. 6^ه لئی مهسیح وهکو کور ل سهر مالا خودی یی دلسوزه. تهو مال ژی تمین، تهگهر مه پشتراستیا خو و شانازیرن ب وی هیقیا مه ههی ژ دست نهان. خه لکی ئیسرائیل ژ بهر بیباوهریی نهشیان بچنه جهی بیهنقهدانی یی کو خودی بو بابکالین وان سوز پی دای

7^ه لهوما ههروهکو گیانی پیرۆز دیژیت:

«تهفرۆ، تهگهر هوبن دهنگی وی بهیسن،

8^ه خو سهرهشک نهکن، وهکو دهمی یاخیوونی، د روژا تاقیکرنی دا ل بیابانی.

9^ه ل ویری باین ههوه چل سالان تهز تاقی کرم و تهزمون ب من کر،

سهرهرای کو وان کارین من ددیتن.

10^ه لهوما تهز ژ وی بهرهبابی توپه بووم و من گوت: «تهو د دلی خو دا ههردهم قاری دبن و ریکا من نهیاسیه».

11^ه ئینا من د توپه بونا خو دا سویند خوار:

«تهو قهت ب ژور ناکهقنه د ناف بیهنقهدانا^z من دا.»^a

12^ه د هشیار بن، گهلی برا، کو کهس ژ ههوه دلهکی خراب

و بیباوهر تیدا نهبیت کو ژ خودای زیندی پاشگهز^b بیت،

13^ه لئی ههر روژ ئیکودوو هان بدن، هندی نافی «تهفرۆ» ل

سهر بیت، دا ژ بهر فیلبازیا گونههی کهس ژ ههوه سهرهشک

نهبیت. 14^ه چنکو تم بووینه ههفپشکین مهسیحی، تهگهر مه تا

دویمایی خو ب وی پشتراستیی قه گرت یا مه ل دهستیکی

ههی. 15^ه ههروهکو بهری نوکه هاتیه گوتن:

«تهفرۆ، تهگهر هوبن دهنگی وی بهیسن،

خو سهرهشک نهکن، وهکو دهمی یاخیوونی.»

16^ه تهفجا تهو کینه یین دهنگی وی بهیستی و یاخیوون؟

تهری ههمی تهو نهبوون یین کو ب سهرکیشیا موسای ژ مسری

دهرکهفتین؟ 17^ه خودی بو دهمی چل سالان ژ کئی یی توپه بوو؟

ما تهو نهبوون یین گونهه کرین و تهرمین وان ل بیابانی کهفتین؟

18^ه بو کئی سویند خوار کو قهت نههینه د ناف بیهنقهدانا وی دا؟

ما نه بو وان بوو یین گوهداریا وی نهکری؟ 19^ه تم دینین کو

تهو ژ تهگهری بیباوهریی نهشیان ب ژور بکهقنه د ناف دا.

دهرفهتا ب ژورکهفتنا بیهنقهدانا خودی ژ دست نهدهن

4 1^ه لهوما بلا تم بترسین، نهکو سهرهرای دهرفهتا سوزا ب ژورکهفتنا د ناف بیهنقهدانا وی دا هیشتا یا مای، ئیک ژ

ههوه ب وی سوزی را نهگههیت. 2^ه چنکو مزگینی بو مه ژی

وهکو وان هاته راگهاندن، لئی تهو پهیاما وان بهیستی چ مفا

بو وان نهبوو، ژ بهر کو تهو خه لک ل گهل وان یین ب باوهری

17:2^x کاهن تهو کهسه یی ل نک خودی مهدهریی بو خه لکی دکته. ل فرههنگوکی بنیره پهیقا «کاهن».

2:3^y سهرزمیری 7:12

11:3^z بیهنقهدان مهبهست پیی تهو ئارامی و تنههینه یین دی مروث ل وی ئهردی بینن یی خودی سوز پیی دای. بنیره عبرانی 4:1-10؛ گوتارا موسای 10-7:8

11-7:3^a زه بوور 11-7:95

12:3^b پاشگهز تهوی ژ ئاینی خو لبقه دبیت، ب عهرهبی «مرتد».

بدهت. 13 چ ئافراندی ژ خودی د فەشارتی نین، لی هەمی تشت د رویت و ئاشکرانه ل بەر چاقین وی یی ئەم حسابی ددەینی.

عیسا مەزنترین سەرۆککاهنه

14 مادەم مە سەرۆککاهنهکی^f مەزن هەیه، ئەوی ژ ئەسمانان دەرپاز بووی، کو عیسا یی کورپی خودییه، بلا ئەم قاییم خۆ ب دانپیدانا خۆ^g قە بگرین. 15 سەرۆککاهنی مە یی وەسا نینه کو دلێ وی بۆ لاوازیین مە نەسوژیت، لی ئەو ژ ی وەکو مە د هەمی تشتان دا هاتیە تاقیکرن، بیی کو گونەهی بکەت. 16 ئەفجا بلا ئەم ب پشتراستی خۆ نیزیکی تەختی کەرەمی بکەین، دا دلۆقانیی وەرگرین و کەرەمی ب دەست قە بینین کو هاریکاری بیت ل دەمی پیدقی.

5 1 هەر سەرۆککاهنهک ژ ناڤ مرۆڤان دەیتە هەلبژارتن و دەیتە دانان کو ل شوینا مرۆڤان ب کاروبارین خودی رابیت، دا پیشکیشی و قوربانیین گونەهان پیشکیش بکەت. 2 ئەو دشیب ب نەرمی سەرەدەریی ل گەل نەزان و قاریبویان بکەت، چنکو ئەو ب خۆ ژ ی بندەستی لاوازییه. 3 ژ بەر وی چەندی فەرە ل سەر وی، کا چەوا قوربانن پاقزبونن ژ گونەهی ژ پینخەمەت خەلکی پیشکیش دکەت، وەسا ژ پینخەمەت خۆ ژ ی. 4 کەس ژ ی قی شەرەفمەندیی بۆ خۆ ناستینیت، ب تەن ئەو کەس وەردگریت یی خودی گازی کریی، وەکو هارونی.^h 5 هەرەسا مەسیحی ژ ی خۆ بۆ وی پلەیا مەزناهیی بلند نەکره، کو بیته سەرۆککاهن، لی وی بلند کره یی گۆتیی: «تۆ کورپی منی،

ئەفرۆ من تۆ بووی.»ⁱ

6 هەرەکو ل جەهەکی دی ژ ی دبیژیت:

«تۆ هەتا هەتایی کاهنی

بەستی^c، د ئیکگرتی نەبوون. 3 لی ئەم یین باوهری ئینای ب ژۆر دکەشینە د وی بیهنقه دانن دا، هەرەکو وی گۆتی:

«ئینا من د تۆرەبوونا خۆ دا سویند خوار:

«ئەو قەت ب ژۆر ناکەشە د ناڤ بیهنقه دانان من دا.»

هەر چەندە ژ دەمی دامەزراندنا جیهانی کارین وی تەمام بوینه. 4 چنکو ئەو ل جەهەکی ژ پەرتووکا پیرۆز سەبارەت رۆژا حەفتی هۆسا دبیژیت: «و ل رۆژا حەفتی خودی ژ هەمی کارین خۆ بیهنا خۆ قەدا.»^d 5 هەرەسا د جەهی دی دا دبیژیت: «ئەو قەت ب ژۆر ناکەشە د ناڤ بیهنقه دانان من دا.» 6 مادەم هیشتا دەرەفت مایه کو هەندەک ب ژۆر بکەفن و یین بەری هەنگی مزگینی بۆ وان هاتیە راگەهاندن، ژ بەر نەگوهداریی ب ژۆر نەکەفتن، 7 لەوما خودی رۆژەکا دی دەستپیشان دکەت، ئەو رۆژ ژ ی «ئەفرۆ» یه. وی ئەف چەندە ب ریکا داوودی پشتی دەمەکی درێژ دیار کر، هەرەکو بەری نوکە هاتیە گۆتن:

«ئەفرۆ، ئەگەر هوین دەنگی وی ببهیسن،

خۆ سەرەشک نەکەن.»

8 چنکو ئەگەر یەشوعی ئەو ئینابانە د بیهنقه دانن دا^e، پشتی هەنگی خودی بەحس رۆژەکا دی نەدکر. 9 لەوما بیهنقه دانەکا وەکو بیهنقه دانان رۆژا شەمییی بۆ گەلی خودی هیشتا یا مای. 10 ئەوی ب ژۆر کەفتیه د بیهنقه دانان وی دا ژ ی، ژ کارین خۆ بیهنقه دان کره، کا چەوا خودی ژ کارین خۆ بیهنقه دان کره. 11 لەوما بلا ئەم بزاقی بکەین کو ب ژۆر بکەشینە د وی بیهنقه دانن دا، دا کەس ژ ئەنجامدانان هەمان نمونەیا نەگوهداریی نەکەفت.

12 پەیشا خودی یا زیندی و کاریگەرە، ژ هەر شیرەکی دوودەڤ تیژترە، ئەو هەتا د ناڤهرا دەروون و گیانی دا و گەه و مەژیی هەستی دا دچیت، دشیب حوکمی ل سەر هزر و نیازین دلێ

^c2:4 مەبەست پی یەشوع و کالیب بوون، ئەوین باوهر ژ سۆزا خودانی کری. بنپره سەرژمیری 14:6-9، 24

^d4:4 دەستپیکرن 2:2

^e8:4 یەشوعی ئەو ئینابانە د بیهنقه دانن دا پشتی مرنا مووسای، یەشوع بوو ریشەبەری گەلی ئیسرائیل و ئەو ئینانە د ئەردی سۆزپیدای دا.

^f14:4 کاهن ئەو کەسە یی ل نك خودی مەهدەریی بۆ خەلکی دکەت. ل فەرەهەنگۆکی بنپره پەیشا «کاهن».

^g14:4 دانپیدانا خۆ دەرپینەکە بۆ باوهریا مە ب عیسا یی مەسیح کو ئەو خودانە و یی ژ ناڤ مریان رابووی. بنپره رۆما 10:9-10

^h4:5 دەرکەفتن 1:28

ⁱ5:5 زەبوور 7:2

ژ جوړی مهلكيسادقی.»^j

⁷ مەسیحی د روژین ژبانا خو یا لهشکانی دا، داخواز و هیچی ب قپری و روژدکان پیشکیشی وی کرن، یی شیان ههین کو وی ژ مرنی رزگار بکەت و ژ بهر خودیترسیا وی، داخوازا وی هاته قەبیلکرن. ⁸ هەر چەندە ئەو کورپی خودی بوو، لی ب ریکا تازارین وی کیشاین، فیری گوهداریی بوو. ⁹ دەمی ب قی ریکتی هاتیه کاملکرن، بو هەمی یین گوهداریا وی دکەن بوو ژیدەری قورتالبوونا هەتا هەتایی ¹⁰ و ژ لایین خودی قە ب سەرۆککاهن ژ جوړی مهلكيسادقی هاته بناقکرن.

هشیارکرن ژ پاشگەزبوونی

¹¹ ل دۆر قی چەندی، گەلەک ئاخفتن یا هەمی مه دقیت بیژین، لی شەرۆفەکرنا وی یا گرانه، چنکو گوهین ههوه یین گران بووین. ¹² پیدقی بوو هەتا نوکه هوین ببانه مامۆستا، لی هوین د پیدقینه کو ئیک دووباره بنه مایین دەستپیککی یین پهیفا خودی نیشا ههوه بدەت. هوین فەگەرپان ههوجهی شیری بین، نه خوارنهکا گران. ¹³ هەر کەسێ شیرخۆر بیت، ئەو د فیرکرن دەربارهی راستداریی دا یی نهشارەزایه، چنکو ئەو یی ساقایه. ¹⁴ لی خوارنا گران بو وانە یین پیگەهشتی، ئەوین هەستین وان ژ ئەگەری راهینانی ل سەر ژئیکفشارتتا باشی و خرابیی راهاتین.

6 لهوما، بلا ئەم ژ فیرکرنین دەستپیککی یین دەربارهی مەسیحی دەرباز بین و بەرهف پیگەهشتنی پیشقه بچین، بیی کو جارەکا دی وی بنیاتی دانین یی پیکهاتی ژ: ² فیرکرن دەربارهی تافیرکرنان و دەست ل سەر دانان، رابوونا مریان و دادکرنا هەتا هەتایی. ³ ئەم دی قی چەندی کەین ژی، ئەگەر خودی دەستور یی بدەت. ⁴ چنکو ئەوین جارەکی هاتینه روڤاهیکرن و تام کرپه دیاریا ئەسمانی و بووینه هەقشک د گیانی پیروژ دا ⁵ و تام کرپه پهیفا خودی یا چاک و حنیڕین سەردەمی داھاتی ⁶ و د سەر هندی را پاشگەز بین، فەگەراندنا وان بو لخوازقربنی مهحاله، چنکو ئەو بو خو دووباره کورپی خودی خاچ

دەن و تووشی رسوابوونی دکەن. ⁷ چنکو ئەو ئەردی ژ وی بارانی قەخواری یا چەندین جار ل سەر باری و شینکاتیهک بەرھەم ئینای یی بکیرھاتی بو یین ژ بەر وان هاتیه چاندن، بەرەکەتا خودی دەپتە سەر. ⁸ لی ئەگەر ستری و قیقار دان، ئەو یی بکیرنەهاتیه و نیزیکە نفرین لی ببارن، کو دویمایا وی سۆتە.

⁹ هەر چەندە ئەم ب قی ئاوی دئاخقین، لی دەربارهی ههوه، گەلی خۆشتقیان، ئەم ژ بەرھەم یین باش یین ههوه د پشتراستین، بەرھەم یین کو ب قورتالبوونی قە د گریداینه. ¹⁰ چنکو خودی نه یی زۆردارە کو کار یی ههوه و حەزژیکرنا ههوه بو ناقتی وی دیار کری ژ بیر بکەت، ژ بەر کو ههوه خزمەتا پیروژکریان کرپه و دکەن. ¹¹ لی ئەم گەلەک حەز دکەین کو هەر ئیک ژ ههوه، هەتا دویماییی، هەمان دلگەرمیی بو بجهئینانا هیچی دیار بکەن. ¹² دا هوین تەمبەل نەین، لی چاڤ ل وان بکەن یین ب باوهری و بیهنفرههیی بووینه میراتگری سۆزین خودی.

سۆزا خودی یا مسۆگەرە

¹³ دەمی خودی سۆز دایه ئیبراهیمی، سویند ب خو خوار، چنکو کەسەکی مەزنتر ژ وی نەبوو کو سویندی یی بخۆت ¹⁴ و گۆت: «بینگۆمان ئەز دی تە گەلەک بەرەکەتدار کەم و گەلەک ب دویندەه ئیخەم.» ¹⁵ ب قی ئاوی، پستی ئیبراهیمی بیئنا خو فرەه کری، سۆز ب دەست قە ئینا. ¹⁶ خەلک سویندی ب تشتەکی ژ خو مەزنتر دخۆت و سویند ئاخفتنا وان پەسەند دکەت و هەر شەرەدەقەکی د ناڤ وان دا ب دویمایه دئینیت. ¹⁷ ئەقجا، دەمی خودی قیای نەگوھۆریا حەزا خو بو میراتگری سۆزی زیدەتر دیار بکەت، وی سۆزا خو ب سویندی مسۆگەر کر. ¹⁸ دا ب دوو تشتین نەگوھۆر¹، یین کو مهحاله خودی تیدا درەوی بکەت، مه هاندانەکا ب هیز هەبیت، ئەم ئەوین پەنا برپه نک وی، دا خو ب وی هیچی قە بگرین، یا ل پیشیا مه هاتیه دانان. ¹⁹ ئەف هیقیه بو دەروونی مه وەکو لەنگەرەکا^m نەلف و

4:51 زەبوور 4:110

14:6^k دەستپیکرن 17:22

18:6^l ئانکو: سۆز و سویند

19:6^m لەنگەر: ئالاقی راوەستاندا گەمی یان بەلەمی

پهیتنه، دهریاز دبیتنه پشت پهردهیⁿ،²⁰ وی جهی یی عیسا وهکو
پیتشهنگ ژ پیخه مهت مه ب ژور کفتی و بو هتا هتایی بوویه
سهروکاهن ژ جورئ مهلکسادقی.

مهلکسادقی کاهن

7 ¹ ئەف مهلکسادقه پاشایی باژپری شالیم بوو، کاهنی
خودایی هەری بلند بوو. دەمی ئیبراهیم ژ تیکشکاندنا
پاشایان فەگەرایی، مهلکسادق دەرکەفتە پیشوازی و
ئەو بەرەکەتدار کر،²⁰ ئەوی ئیبراهیمی دەهیکە هەمی تستان
بو وی فەدەرکری. ل پیشیی وەرگپران ناقتی وی «پاشایی
راستداری» یه، ب دویف را ئەو «پاشایی شالیم» ئانکو
«پاشایی ناشتی». ³ ئەو یی بی باب، بی دایک و بی نبیاته. نه
دەستپیکار رۆژین وی، نه ژی دویمایا ژیانئ ههیه، لی ئەو وهکو
کورئ خودییه و هەتا هەتایی دەمینیت کاهن.

⁴ هزرئ تیدا بکەن چەندی مەزن بوو، خو ئیبراهیم ژی، کو
بابکالی مەزنه، دەهیکە تالانی خو دایی. ⁵ ئەوی ژ دویندها
لیقی، یین کاهنایهتیی وەر دگرن، ل گور دەستووری فەرمان
یا هەمی کو دەهیکئ ژ گەلی ئیسرائیل، ئانکو براین خو،
وەرگرن،^p هەر چەندە کو ئەو ژی ژ دویندها ئیبراهیمینه،⁶ لی
مهلکسادق، ئەوی نه ژ دویندها وان، دەهیک ژ ئیبراهیمی
وەرگرت و ئەوی سۆز بو هاتیه دان بەرەکەتدار کر. ⁷ جهی
گۆمانئ نینه کو یی بچویکتر ژ لایی یی مەزنتر فە دەیتنه
بەرەکەتدار کرن. ⁸ ل لایهکی مرۆقین مردار دەهیکئ وەر دگرن،
لی ل لایی دی ئەو وەر دگرت یی شاهدهیی بو دەیتنه دان
کو یی زیندییه. ⁹ ئەم دشیین بیژین کو: خو لیقی ژی، ئەوی
دەهیکئ وەر دگرت، ب ریکا ئیبراهیمی دەهیک یا دای، ¹⁰ چنکو
هنگی لیقی هیتشتا د پشتا بابئ خو ئیبراهیمی دا بوو، دەمی
مهلکسادق هاتیه پیشوازی وی.

مهلکسادق نمونیه بو کاهنایهتیا عیسایی مهسیح

¹¹ ئەگەر کاملبون ب ریکا کاهنایهتیا لیقیان با، کو گەلی
ئیسرائیل ل سەر بنگههئ وی دەستوور وەرگرت، دا چ ههوجهیی
ب وی چەندی بیت کو کاهنهکی دی ژ جورئ مهلکسادقی پەیدا
ببیت، نه ل سەر شینوازی هارونی؟ ¹² چنکو ئەگەر کاهنایهتی
بهیتنه گوهورین، پیدقیه دەستوور ژی بهیتنه گوهورین. ¹³ ئەوی
ئەف تشتە ل سەر وی دەیتنه بهس کرن، ئەو ژ هۆزهکا دی
بوو، کو کەسهکی ژ فنی هۆزی خزمەتا قوربانگههئ نه کرهه.
¹⁴ یا ئاشکرایه کو خودانی مه ژ هۆزا یه هودای پەیدا بوو، ئەوا
دەرباره وی موسای چ بهحسئ کاهنان نه کری. ¹⁵ ب هاتنا
کاهنهکی دی یی ژ جورئ مهلکسادقی، ئیدی ئەوا ئەم دیبژین
هیتشتا پتر یا روهنه. ¹⁶ ئەو نه ل دویف دەستووری فەرمانا
لەشکانی،⁹ لی ل دویف هیزا ژیانەکا ژ ناقت ناچیت بوویه کاهن.
¹⁷ چنکو نفیسار شاهدهیی ددهت:

«تۆ هەتا هەتایی کاهنی

ژ جورئ مهلکسادقی.»^r

¹⁸ ل لایهکی فەرمانهکا پیشین، ژ بەر لاوازی و بیمفاییا وی،
هاته لابرن، ¹⁹ چنکو دەستووری تشتەکا کامل نه کر. ل لایی
دی، ئومیدەکا هیتشتا باشتر پەیدا بوو، کو ب ریکا وی نیزیکی
خودی دبین.

²⁰ ئەفە ژی یا بی سویند نه بوو. ئەوی دی بی سویند ببوونه
کاهن، ²¹ لی ئەفە ب سویندی بوو کاهن، ژ لایی خودی فە
ئەوی گۆتی:

«خودانی سویند یا خواری

و لیقه نابیت:

«تۆ هەتا هەتایی کاهنی.»

²² ژ بەر وی سویندی، ئەو بوو دەستەبەر بو پەیمانەکا باشتر، کو
ئەو ژی عیسایه. ²³ زیدەباری هندی کاهنن بەری گەلەکا بوون،

ⁿ 19:6 مەهەست پێ پەردەیا پەرستگههییه، ئەوا دکەشیتە د ناڤهرا جهی پیروژ و جهی هەری پیروژ دا. بنپره دەرکەفتن 26:31-35؛ پەرستن و پیروزی
پشکا 16.

^o 1:7 دەستپیکرن 14:17-20

^p 5:7 سەرژمیری 18:21

^q 16:7 ل دویف دەستووری موسای، پیدقی کاهن ژ دویندها هارونی بن.

^r 17:7 زه بوور 110:4

چنکو مرن ریگر بوو کو ټو د بهردهوام بن. ²⁴ لئی عیسای کاهنایه تیه کا نه گوهور یا هه ی، چنکو ټو هه تا هه تایې دمنیت. ²⁵ ژ بهر هندې ټو دشیت وان ب ته مامی قورتال بکته، یین کو ب ریکا وی خو نیزیکی خودی دکهن، چنکو ټو هه ردهم یی زیندیه، دا مهدهریی بو وان بکته.

²⁶ سهروککاهنه کی و هسا بو مه یی پیدقی بوو، یی پپروژ و بیگونه ه و بیکیماسی، یی ژ گونه هکاران جودا کری و ژ ټه سمانان بلندتر لئی کری. ²⁷ ټو یی پیدقی نینه، وهکو سهروککاهن دئی، هه ر روژ قوربانان پیشکیش بکته، ل پیشی ژ بهر گونه هین خو و پاشی ژ بهر گونه هین خه لکی، چنکو ټو یی ب جاره کی ټه ف چنده کر، ده می خو وهکو قوربانان پیشکیش کری. ²⁸ ده ستور مروقان دکته سهروککاهن کو خودان لاوازینه، لئی سویندا خودی، ټو پاشتی ده ستوری هاتی، کوری دکته سهروککاهن، کو بو هه تا هه تایې یی هاتیه کاملکن.

مه سیح سهروککاهن و نافگین (وسیط) یی په یمانه کا باشتره

8 ¹ خالا سه ره کی ژ وان تشتین مه گو تین ټه فیه: مه سهروککاهنه کی هوسا یی هه ی، ټو یی ل ټه سمانان ل ره خی راستی یی ته ختی مه زناهیی روینشتی، ² خزمه تکاری پپروژگه یی و خیفه تا ره سن، ټو خودانی فه دای، نه مروقان. ³ هه ر سهروککاهنه کی هاتیه دانان، دا پیشکیشی و قوربانان پیشکیش بکته. لهوما پیدقیه ټه فی ژی تشته ک بو پیشکیش کرنی هه بیت. ⁴ ټه گه ر ټو ل سه ر ټه ردی با، ټو قه ت نه دبوو کاهن، چنکو ټو کاهن ل گور ده ستوری پیشکیشیان پیشکیش دکهن، یین هه یین. ⁵ ټو خزمه تا خو یا په رستنې ب وان تشتان دکته یین کو لبه رچی کری ^s و سی تافکا تشتین ل ټه سمانانه، کا چه وا ده می مووسای ل بهر بوو خیفه تی ^t چیکه ت، ژ لایې خودی فه هاته هایدارکن: «لئی بنیره کو هه می تشتان و هسا چیکه ی، ل دویت وی نمونه یا ل سه ر چیای بو ته هاتیه

نیشا دان.» ^u لئی نوکه عیسای خزمه ته کا گه له ک باشتر ژ خزمه تا وان وه رگرت، ب هه مان پيشانا کو په یمانا ټو نافگینیی بو دکته باشتره ژی، ټو ل سه ر سوزین باشتر هاتیه دانان. ⁷ چنکو ټه گه ر په یمانا ټیکه مین یا بیکیماسی با، هه وجهی یا دووی نه دبوو. ⁸ لئی خودی کی ماسی ل نک گه لی خو دینیت و دبیژیت:

«مسوگه ر روژ دئی هیین، خودان دبیژیت،

ټه ز دئی ل گه ل بنه مالا ټیسرا ئیلی و بنه مالا په هودای

په یمانه کا نوی گری دهم،

⁹ وهکو وی په یمانی ناییت یا من ل گه ل بابکالین وان گری دای،

روژا من ده ستی وان گرتی، دا وان ژ ټه ردی مسری

ده ربئیخم.

وان ټه ف په یمانا من شکاند،

ټیدی من ټو پشت گو ه فه هافیتن، خودان دبیژیت.

¹⁰ لئی ټو په یمانا ټه ز دئی پاشتی وان روژان ل گه ل بنه مالا

ټیسرا ئیلی گری دهم ټه فیه، خودان دبیژیت،

ټه ز دئی یاسایین خو که مه د زینی وان دا

و دئی ل سه ر دلئی وان نقیسم،

ټه ز دئی بمه خودایې وان

و ټو دئی بنه گه لی من.

¹¹ ټیدی که س هه فو له ټی خو و که س برایې خو فی ر ناکه ت

و بیژیت: «خودانی بنیاسه.»

چنکو هه می دئی من نیاسن،

ژ بچویکی وان تا کو مه زنی وان.

¹² ټه ز دئی ل بهرامبه ر خرابیین وان یی دلوفان بم

و ټیدی ب ټیکجاری گونه هین وان نائینه بیرا خو. ^v

¹³ ده می خودی دبیژیت: «په یمانا نوی»، ټه فه وی یا

پیشی که فن کر. ټو تشتی که فن و پیر دبیت، ټو نیزیکی

ژ نافچو ونییه.

^s 5:8 لبه رچی کری ټانکو تشته ک ل بهر تشته کی دی بهینه چیکرن یان وینه کرن.

^t 5:8 مه بهست یی ټو خیفه ته یا مووسای بو په رستنا خودی چیکری. بنیره ده رکه فتن پشکا ²⁶ تا پشکا ⁴⁰ ی

^u 5:8 ده رکه فتن 25:40

^v 12:8 یه رمیا 31:31-34

پهرستگه‌ها ئه‌ردی و پهرستگه‌ها ئه‌سمانی

9¹ د په‌مانا پیشین دا ریوره‌سمین پهرستنئ و پیروزگه‌ها ئه‌ردی هه‌بوون. ² خیشه‌ت هاتبوو قه‌دان، د پشکا ئیکئی قه‌ کو دگوتئی «پیروزگه‌ها» چرادانک و میز و نانئ پیشکیشی هه‌بوون. ³ ل پشت په‌رده‌ی، ئانکو ل پشکا دوویی کو دگوتئی «جهئ هه‌ری پیروز»، ⁴ تیغه‌ قوربانگه‌ها زپین یا بخویری و سندوقا په‌یمانئ، کو ژ هه‌می لایان قه‌ ب زپری یا داپووشی بوو هه‌بوون، د وی سندوقئ دا ئامانئ زپری، ئه‌وی مه‌ننا^w تیدا هه‌بوو، ل گهل گۆپالی هارونی کو بشکوژ دابوون، هه‌روه‌سا ته‌خته‌به‌رین په‌یمانئ. ⁵ ل سه‌ر سندوقئ ژی خه‌رۆیین^x مه‌زناهییا خودانی هه‌بوون سیبه‌ر ل قه‌پاغا که‌فاره‌تی^y دکر. ل قییری نه‌شیین ب هویری به‌حسئ فان تشتان بکه‌ین.^z

⁶ پشتی ئه‌ف تشته ب قئ شیوه‌ی هاتینه ری‌کخستن، کاهن هه‌می ده‌مان دچنه د پشکا ئیکئی قه‌ و ب ریوره‌سمین پهرستنئ رادین. ⁷ لئ یا دوویی ب تنئ سه‌رۆککاهن سالی جارکئی دچینه د ژۆرفه و بی خوین ناچیت، کو بو خو و بو گونه‌هین خه‌لکی ژ نه‌زانین کرین، پیشکیش دکه‌ت. ⁸ a ب قئ چهندي گیانئ پیروز ئاماژهی دده‌ت، کو ریکا جهئ هه‌ری پیروز هیشتا نه‌هاتیه قه‌کر، هندی پهرستگه‌ها ئیکئی هیشتا مابیت. ⁹ ئه‌فه ژی هیمایه‌که بو وی سه‌رده‌می، ئه‌وی تیدا پیشکیشی و قوربان ده‌ینه پیشکیشکر، ئه‌وین کو نه‌شین وژدانا وی که‌سی پاقر بکه‌ن یئ پهرستنئ دکه‌ت. ¹⁰ ئه‌فه ب تنئ گریدای خوارن و قه‌خوارن و شویشترین جودا جودانه، ریوره‌سمین له‌شکانینه، هاتینه دانان تاکو ده‌می چاکسازی به‌یت.

¹¹ لئ نوکه مه‌سیح یئ هاتی وه‌کو سه‌رۆککاهنئ تشتین باش یین پاشه‌رۆژی. ئه‌و چوو د خیشه‌تا مه‌زنتر و کاملتر قه‌، ئه‌وا نه‌ ب ده‌ستان هاتیه چیکرن، ئانکو ئه‌وا نه‌ ژ قئ جیهانئ. ¹² ئه‌و نه‌ ب خوینا نیری و جانه‌گیان، لئ ب خوینا خو، جارکئی و بو هه‌روه‌هر چوو د جهئ هه‌ری پیروز قه‌ و رزگارکرنا هه‌تا هه‌تایی ب ده‌ست قه‌ ئینا. ¹³ ئه‌گه‌ر خوینا نیری و گیان و خولیا نیه‌گۆنکه‌کی^b کو ب سه‌ر هه‌رمیان دا دره‌شین، وان بو پاقرکرنا له‌شی پیروز دکه‌ت، ¹⁴ پا چهنه‌د پتر خوینا مه‌سیحی، ئه‌وی خو بیکیماسی ب گیانئ هه‌روه‌هر بو خودئ پیشکیش کری، دی وژدانا مه‌ ژ کریارین مرنئ دئین پاقر که‌ت، دا پهرستنا خودایین زیندی بکه‌ین.

¹⁵ ژ به‌ر قئ چهندي ئه‌و نافگینئ په‌یمانها نوپه، داکو یین گازیگری میراتئ هه‌تا هه‌تایی یئ سۆز یئ هاتیه دان وه‌رگرن، چنکو مرنه‌کی روی دا، ئه‌و ژ گونه‌هین د په‌یمانا پیشین دا هاتینه کرن رزگار کرن. ¹⁶ ئه‌گه‌ر وه‌سیه‌ت^e هه‌بیت، پیدقیه مرنا وه‌سیه‌تکه‌ری به‌یتته پشتراستکر، ¹⁷ چنکو وه‌سیه‌ت ل گهل مرنئ دکه‌قیته کاری، وی چ هیز ژی نینه هندی وه‌سیه‌تکه‌ری یئ ساخ بیت. ¹⁸ ژ به‌ر قئ ئه‌گه‌ری په‌یمانا پیشین ژی بی خوین نه‌ ئیخستیه کاری. ¹⁹ چنکو مووسای، پشتی کو هه‌ر فه‌رمانه‌کا ل گۆر ده‌ستووری بو هه‌می گه‌لی راگه‌هاندی، خوینا جانه‌گا و نیریان ئینا ل گهل ئاقئ و هریا سۆر و زوفایی^d ب سه‌ر په‌رتووک و هه‌می گه‌لی دا ره‌شانند. ²⁰ گۆت: «ئه‌فه خوینا وی په‌یمانیه‌یا کو خودئ فه‌رمان یئ کری.»^f ²¹ هه‌روه‌سا ئه‌و خوین ب سه‌ر خیشه‌تی و هه‌می ئامانین بو پهرستنئ ده‌اتنه ب کار ئینان

^{9w}:4 مه‌ننا ل فه‌ره‌ه‌نگۆکی بنیره.

^{9x}:5 خه‌رۆب: جوژه‌کی فریشته‌یانه. ل فه‌ره‌ه‌نگۆکی بنیره.

^{9y}:5 قه‌پاغا که‌فاره‌تی: بانئ سندوقا په‌یمانئ بوو. ل فه‌ره‌ه‌نگۆکی بنیره.

^{9z}:5-1 بنیره ده‌رکه‌فتن 10:25 تاکو 19:27

^{9a}:7 پهرستن و پیروزی 34-1:16

^{9b}:13 نیه‌گۆنک: گۆلکا می. ل فه‌ره‌ه‌نگۆکی بنیره نیه‌گۆنکا سۆر.

^{9c}:16 وه‌سیه‌ت ب یونانی هه‌مان په‌یف بو «وه‌سیه‌ت» و «په‌یمان»ی ده‌یتته بکارئینان.

^{9d}:19 زوفا ب یونانی دبیزئ هوسسۆپ. ل فه‌ره‌ه‌نگۆکی ل هوسسۆپ بنیره.

^{9e}:20 خوینا وی په‌یمانیه‌یا ئانکو ئه‌و خوینا په‌یمان ب ریکا وی ده‌یتته په‌سه‌ندکر.

^{9f}:20-19 ده‌رکه‌فتن 24:3-8

ره‌شاندا. ²² ل گۆر ده‌ستووری پیرانیا تشتان ب خوینی پاقر دبن و لیبورینا گونه‌هی ژی بیی رشتنا خوینی ناییت. ^g

خۆگۆریکرنا مه‌سیحی گونه‌هان رادکته

²³ له‌وما دقیا لبه‌رچی‌کریین تشتین ئەسمانی ب قان ریوره‌سمان بهیته پاقرکرن، لی تشتین ئەسمانی ب خۆ ب قوربانیین باشتەر ژ قان ریوره‌سمان بهیته پاقرکرن. ²⁴ چنکو مه‌سیح نه‌چوویه پیرۆزگه‌ها ده‌ستکرد کول به‌ر یا ره‌سه‌ن هاتیه چی‌کرن، لی چوویه د ئەسمانی ب خۆ دا، دا نوکه ژ پی‌خه‌مه‌ت مه‌ل به‌رامبه‌ری خودی ئاماده بیت. ²⁵ نه‌چنکو ئەو دی چهن‌دین جارن خۆ پی‌شکیش کت، هه‌روه‌کو سه‌رۆک‌کاهن هه‌ر سال جارکێ ب خوینه‌کێ کونه‌یا ویه دچیته د جهی هه‌ری پیرۆز قه. ²⁶ ئەگه‌ر وه‌سا با، پندقی بوو مه‌سیحی هه‌ر ژ دامه‌زراندنا جیهانی گه‌له‌ک جارن ئازار کیشابان. لی نوکه ل دویمه‌ها سهرده‌مان ئەو جارکێ و بۆ هه‌روه‌ه‌ر دیار بوو، دا ب خۆگۆریکرنا خۆ گونه‌هی راکته. ²⁷ کا چه‌وا بۆ مرۆقان هاتیه دانان کو ب تنی جارکێ بمرن و پشتی هنگی دادکره، ²⁸ وه‌سا مه‌سیح ژی ژ به‌ر راکرنا گونه‌هین گه‌له‌کان ب تنی جارکێ هاته پی‌شکیش کرن. ئەو دی بۆ جارا دوویی دیار بیت، نه‌ ژ به‌ر راکرنا گونه‌هان، لی ژ به‌ر قورتالکرنا وان یین چاقه‌رییا وی دکهن.

مه‌سیح قوربانیی جارکێ و بۆ هه‌تا هه‌تایی

10 ¹ ده‌ستوور سیتافکا تشتین باش یین پاشه‌پۆژییه، لی نه‌ ده‌ق و ده‌ق وینه‌یی وان تشتان ب خۆیه. له‌وما ئەو ب هه‌مان قوربانیین سال ب سال ب به‌رده‌وامی ده‌ینه پی‌شکیشکرن، قه‌ت نه‌شیت وان که‌سان کامل بکه‌ت یین بۆ په‌رستنی ده‌ین. ² ئەگه‌ر شیابا، ما ژ پی‌شکیشکرنی نه‌رادوه‌ستیان؟ چنکو دا په‌رستقن جارکێ بۆ هه‌تا هه‌تایی پاقر بن و ئیدی هه‌ستکرن ب گونه‌هی نه‌دما. ³ لی ئەف قوربانیه سال ب سال گونه‌هین وان دئینه بيرا وان. ⁴ چنکو خوینا گا و نیربان مه‌حاله گونه‌هان راکته. ⁵ له‌وما ده‌می مه‌سیح هاتیه د جیهانی دا گۆت:

«ته‌ قوربانی و دیاری نه‌قیان،

لی ته‌ له‌شه‌ک بۆ من ئاماده‌کر.

⁶ تۆ ب قوربانیین سۆتنی و قوربانیین ژ به‌ر گونه‌هی ده‌ینه دان دلخۆش نه‌بووی.

⁷ هنگی من گۆت: «ئه‌فه‌ ئەز هاتم، هه‌ی خودی، دا چه‌زا ته‌ ب جه‌ بینم،

کا چه‌وا د په‌رتووکی دا ده‌رباره‌ی من هاتیه نفیسین.» ^h

⁸ ئەوی ل سلال گۆت: «ته‌ قوربانی و پی‌شکیشی و قوربانیی

سۆتنی و قوربانیین ژ به‌ر گونه‌هی ده‌ینه دان نه‌قیان، نه‌

ژی پی‌ دلخۆش بووی،» (ئهوین ل دویف ده‌ستووری ده‌ینه

پی‌شکیشکرن.) ⁹ پاشی دبیژیت: «ئه‌فه‌ ئەز هاتم، دا چه‌زا ته‌

ب جه‌ بینم.» یا ئیکێ لادده‌ت، دا یا دوویی بنه‌جه‌ بکه‌ت.

¹⁰ هۆسا عیسا یی مه‌سیح چه‌زا خودی ب جه‌ ئینا، کو جارکێ و بۆ هه‌روه‌ه‌ر له‌شی خۆ پی‌شکیش کر، ب قی چهن‌دی ئەم هاتینه پیرۆزکرن.

¹¹ هه‌ر کاهنه‌ک رۆژ ب رۆژ رادبیت خزمه‌تی دکته و ب

دووباره‌کرنا به‌رده‌وام هه‌مان قوربانیان پی‌شکیش دکته، ئەوین

قه‌ت نه‌شین گونه‌هان راکهن. ¹² لی ده‌می قی کاهنی^a ب تنی

ئیک قوربانی ژ به‌ر گونه‌هان بۆ هه‌تا هه‌تایی پی‌شکیش کری، ل

ده‌ستی راستی یی خودی روینشت. ¹³ ژ هنگی وه‌ره‌ ئەو یی

چاقه‌رییه تاکو دوژمنین وی وه‌کو ته‌خته‌یی بۆ پی‌یین وی به‌ینه

دانان. ¹⁴ چنکو وی ب قوربانیه‌کی هه‌تا هه‌تایی ئەو کامل کرن

یین ده‌ینه پیرۆزکرن.

¹⁵ گیانی پیرۆز ژی بۆ مه‌ شاهده‌ییی دده‌ت. ل پی‌شیی دبیژیت:

¹⁶ «ئه‌فه‌یه ئەو په‌یمانا ئەز دی پشتی وان رۆژان ل گه‌ل وان

گری دهم، خودان دبیژیت،

ئەز دی یاسایین خۆ که‌مه‌ د دلێ وان دا

و دی ل سه‌ر زینی وان نفیسم.»

¹⁷ پاشی دبیژیت:

^g 22:9 پهرستن و پیرۆزی 11:17

^h 7:10 زه‌بوور 8-6:40

ⁱ 12:10 ئەفی کاهنی: مه‌به‌ست یی مه‌سیحه

دژوارتره؟³⁰ چنکو ئەم وی دنیا سین یی گۆتی: «تۆلقه کرن یا منه، ئەزم سزا ددهم.»^m ههروهسا گۆتیه: «خودان دی گهلی خۆ داد کهت.»ⁿ ³¹ تشته کئی ب ترسه کو مروّف بکه فیهته دهستی خودایی زیندی.

³² رۆژین بهری بیننه بیرا خۆ، پشتی هوبن هاتینه رۆناهیگرن، دهمی ههوه خۆ ل بهر ههفرکیه کا دژوار یا پری تازار گرتی. ³³ هوبن ژ لایه کی قه ب ئاشکرای توشی جفیندان و تهنگافیان بوون و ژ لایه کی دی قه بوونه ههفرکیه و ان کهسان یین ههمان تشت ب سهری هاتی. ³⁴ هوبن بوونه ههفرکیه دهردی وان یین د زیندانی دا و ههوه ب دلشادی قه بیل کر دهمی مالی ههوه هاتیه تالانگرن، چنکو ههوه دزانی کو ماله کی باشتی یی ژ ناف ناچیت، ههوه یی ل ئەسمانان هه. ³⁵ لهوما دهست ژ پشتراستی خۆ بهرنه ده، چنکو وی خهلاته کی مهزن یی هه. ³⁶ هوبن د پیدقی خۆراگرییه، داکو پشتی هوبن ههزا خودی ب جه دئین، ئەوا سۆز پئی هاتیه دان وهگرگن. ³⁷ ههروهکو هاتیه نفیسین:

«پشتی دهه کی گهله کورت،

ئهووی دهیت، دی هیت و گپرو ناییت.

³⁸ لی راستداری من، دی ب باوهری ژیت

و ئەگه خۆ پاشقه کیشا، دلی من ب وی خوش ناییت.»^o ³⁹ لی ئەم نه ژ وانین یین خۆ پاشقه دکیشن و د ئەنجام دا ژ ناف دچن، ئەم ژ وانین یین باوهری هه و د ئەنجام دا خۆ دپاریزن.

شاهدین باوهری

11 ¹ باوهری پشتراستی ژ وان تشتین مروقی هیقی پئی هه و بیگۆمانیه ژ وان تشتین ناهینه دیتن. ² ب باوهری بابکال ژ لایی خودی قه هاتنه پهسه ندرن. ³ ب باوهری ئەم تیدگه هین کو جیهان ب پهیقا خودی هاتیه ئافراندن و تشتین دهینه دیتن ژ تشتین نهینه دیتن چپوونیه.

«ئەز ئیدی ب ئیکجاری گونەه و سهریچین وان ناینمه بیرا خۆ.»^j

¹⁸ ل کیری لیبورنا وان تشتان هه بیت، ئیدی قوریانی ژ بهر گونەهی ناییت.

شیرهت بۆ خۆراگریی و هشیارکرن ژ پاشگه زبونئی

¹⁹ لهوما گهلی بریان، مادهم مه پشتراستی یا هه کی کو ئەم ب خوینا مه سیحی دشین بچینه د جهی ههری پیرۆز قه، ²⁰ ب ریکه کا نوی و زیندی د پهردهی را، ئانکو د لهشی خۆ را، وی بۆ مه یا قه کری، ²¹ ههروهسا مادهم مه کاهنه کی مهزن ل سهر مالا خودی ههیه، ²² بلا ئەم ل گهله کی راست ب باوهریه کا کامل، دلین مه ب رهشاندنی^k د پاقرکی ژ وژدانه کا خراب و لهشین مه د شویشتی ب ئافه کا پاقر، نیزیکی خودی بیین. ²³ بلا ئەم بیی دوودی خۆ قاییم ب دانپیدانا هیقی خۆ قه بگرین، چنکو ئەوی سۆز دای جهی باوهرییه. ²⁴ ههروهسا بلا ههزا خۆ د هندی دا بکهین کا چهوا ئیکودو هانبهین بۆ ههزژیکرنی و کارین چاک. ²⁵ بلا دهست ژ کۆمبونئی ل گهله ئیکودو بهرنه دهین، ههروهکو بوویه نه ریتی هنده کان، لی ئیکودو هانبهین و هیشتا پتر قی چهندی بکهن هندی هوبن بیین رۆژا خودانی یا نیزیکی دیت.

²⁶ چنکو ئەگه ئەم ب ئەنقهستی ل سهر گونەهکرنی بهردهوام بیین، پشتی کو مه راستی نیاسی، ئیدی چ قوریانی نین گونەهان راکه، ²⁷ لی ب تنی چاقه پیکرنه کا ب ترس یا هه ژ بهر دادکرنی و ئاگره کی دژوار کو دی دوژمنین خودی داعویریت. ²⁸ هه کهسی سهریچیا دهستووری موسای کرنا و دوویان سی کهسان شاهدهی ل سهر دابا، ئەو بیی دلۆقانی دهاته کوشتن. ¹ ²⁹ ئەقجا ب دیتنا ههوه، ئەوی کوری خودی بپریز کری و خوینا پهیمانی یا ئەو پئی هاتیه پیرۆزکرن وهکو تشته کی هه پمی دیتی و سفکاتی ب گیانی کهرمی کری، ههژی سزایه کی چهند

10:16-17:10 یهرمیا 31:33-34

^k 10:22 مبهست پئی رهشاندنا خوینا قوریانی، کو گونەهان ژ سهر مروقی راکهت. بنیره عیبرانیان 9:19-22

10:28 گۆتارا موسای 17:6

^m 10:30 گۆتارا موسای 32:35

ⁿ 10:30 گۆتارا موسای 32:36؛ زهبور 135:14

^o 10:38 حههقوق 2:3-4

ئەو یی پشتراست بوو کو ئەوی سۆز دای یی دلسۆزه. ¹² لەوما ژ کەسەکی وەکو ئیککی مری دویندەهەک پەیدا بوو، ژمارەیا وان تەمەت ستیرین ئەسمانی و تەمەت خیزی ل سەر کناری دەریای ناھیتە هژمارتن.^t

¹³ ئەو هەمی د باوەریی دا مرن و سۆز دەست خۆ قە نەئینا، لی ژ دوبر قە دیتن و بخیرھاتنا وان کر و دانپیدان کر کو ئەو ل سەر ئەردی د هائی^u و بیانینە. ¹⁴ ئەوین تشتین هۆسا دبیژن، تاشکرا دکەن کو بۆ خۆ ل وەلاتەکی دگەرین. ¹⁵ ئەگەر ئەوان بیریا وی جھێ ژئ دەرکەفتین کر، دا وان دەلیقە بۆ قەگەرانی هەبیت. ¹⁶ لی ل شوینا وی چەندی مەرەقا وان وەلاتەکی باشتر بوو، ئانکو وەلاتەکی ئەسمانی. لەوما خودی ب شەرم نابینیت کو ب خودایی وان بەیتە بناقکرن، چنکو وی بۆ وان باژپرەک ئامادە کرە.

¹⁷ ب باوەریی ئیبراھیمی ئیسحاق وەکو قوربانی پیشکیش کر، دەمی خودی ئەو ئیخستیه د تاقیکرنی دا. ^v ئەوی سۆز وەرگرتین ئیکانەیی خۆ پیشکیش کر، ¹⁸ سەبارەت وی خودی گۆتیه: «دویندەھا تە دی ژ ئیسحاقی هیتە حساب کرن.»^w ¹⁹ ئیبراھیمی د دلێ خۆ دا دگۆت کو خودی دشیت مریان راکەتەقە. ب شیوەیەکی هیماکي^x کورپی خۆ، وەکو ئیککی ژ ناف مریان رابووی، وەرگرتەقە.

²⁰ ب باوەریی ئیسحاقی داخوازا بەرەکەتی، دەربارە ی رویدانین پاشەپۆژی، بۆ یەعقوب و عیسوی کر.

²¹ ب باوەریی یەعقوبی، دەمی ل بەر مرنی، داخوازا بەرەکەتی بۆ هەر ئیک ژ کورپن یوسفی کر و خۆ خوارکرە سەر دەستکی گۆپالی خۆ و سەری خۆ بۆ خودی چەماند.

⁴ ب باوەریی هابیلی قوربانیهکی باشتر ژ یی قایینی^p پیشکیشی خودی کر. هەر ب وی باوەریی شاھدەیی بۆ هاتە دان کو یی راستدارە، دەمی خودی رازیبونا خۆ ل سەر قوربانین وی دیار کری. ب باوەریی ئەو هیشتا دناخیت، هەر چەندە یی مری.

⁵ ب باوەریی حەنوخ بۆ ئەسمانی هاتە قەگواستن^q، دا مرنی نەبینیت، ئیدی ئەو نەهاتە دیتن، چنکو خودی ئەو قەگواست. بەری قەگواستنا وی شاھدەیی بۆ هاتە دان کو ئەوی خودی رازی کر. ⁶ یی باوەریی ژئ مەحاله مرۆف خودی رازی بکەت، چنکو پیدقیە ئەوی خۆ نیزیکی خودی بکەت، باوەری هەبیت کو خودی یی هەمی و خەلاتی ددەتە وان یین قەستا وی دکەن.

⁷ ب باوەریی دەمی دەربارە ی رویدانین هیشتا نەهاتینە دیتن هاتیه ئاگەھدارکرن، نوحی ژ ترسا خودی گەمیهک ژ بۆ قورتالکرنا مالا خۆ چیکر.^r ب وی باوەریی جیھان گونەھبار کر و بوو میراتگری راستداریا کو ب باوەریی دەیت.

⁸ ب باوەریی ئیبراھیمی گوھداری کر، دەمی هاتیه گازیکرن کو دەرکەفتە وی جھێ یی ل بەر بوو ب میرات وەرگرت، ئەو دەرکەفت و نەدزانی بۆ کیشە دچیت. ⁹ ب باوەریی ئەوی کوچ کرە ئەردی سۆزیدای، ئەو هەر وەکو ل ئەردەکی بیانی بیت د بن خیقەتان قە ئانجی بوو ل گەل ئیسحاقی و یەعقوبی، هەقمیراتین وی د هەمان سۆزی دا. ¹⁰ چنکو ئەو چاقەرپی وی باژپری بوو یی بنیات هەمی، کو ئەندازیار و ئاقاکەری وی خودیە.

¹¹ ب باوەریی ئیبراھیمی هیز بۆ زارۆکینانی وەرگرت، هەر چەندە ئەو یی پیر بوو و سارا ب خۆ ژئ یا خرش بوو^s، چنکو

4:11P کورپی ئادەمیە و براپی هابیلیە، د ناف هەندەک مللەتین رۆژھەلاتا نافین دا ب «قابیل» دەیتە بناقکرن. بنیرە: دەستپیکرن 10-1:4

5:11Q بەرەبابی حەفتییە ژ کورپن ئادەمی، ئەو بەری توفانی دژیا. دەستپیکرن 24-18:5

7:11T دەستپیکرن 22-14:6

11:11S دەستپیکرن 12-11:18؛ 7-1:21

12:11T دەستپیکرن 17:22

13:11U هائی ئەوی ژ نەچاری وەلاتی خۆ هینلای.

17:11V دەستپیکرن 14-1:22

18:11W دەستپیکرن 12:21

19:11X هیماکي رەمی

کرن، داکو ل رۆژا رابوونی بگههنه ژبانها کا باشت. ³⁶ هنده کین دی کهفتنه د تاقیکرنا سقکاتیپیکرنی و قامچیلیدانی دا، ههروهسا زنجیرکرن و زیندانکرنی. ³⁷ هاتنه بهربارانکرن، ب مشاری هاتنه قه دکرن، ب دربی شیري هاتنه کوشتن، د پیستی پهب و بزنان دا گه پبان، ب نه داری، ته په سه رگری و سته ملیکری. ³⁸ جیهان نه یا ههژی وان بوو. ئەو دهره ده ری بیابان و چیا و شکفت و کونین بن ئەردی بوون.

³⁹ ئەف هه می مرۆفه، سه ره پای کو ژ ئە گه ری باوه ریا وان هاتنه په سه ندکرن، لی وان سۆز ب ده ست خو څه نه ئینا، ⁴⁰ چنکو خودی پیشوه خت تشته کی باشتر بو مه ئاماده کریه، داکو ئەو بیی مه نه هیته کاملکرن.

به ری خو بدنه عیسا ی و د خو پراگر بن

12 ¹ له وما، ماده م ئەم ب جه ماوه ره کی هؤسا مه زن ^d بیی شاهدان د ده ور داینه، دا هه ر باره کی و گونه هین ب سانه ی د مه دئالین، به اقیژین و د وی غاردانی دا یا ل بهر مه هاتیه دانان، ب خو پراگری بکهینه غار. ² به ری مه ل عیسا ی بیت، داهینه ر و ته مامکه ری باوه ریا مه، ئەوی ژ پیخه مه ت دلشادی ل بهر وی هاتیه دانان، خو ل بهر خاچی گرتی و شه رمزاری وی ب پشت گو ه څه هاقیتی، ئەقجا ل ره خی راستی بیی ته ختی خودی روینشتی. ³ هزری د وی دا بکه نه بیی خو ل بهر قی هه می دژایه تیا گونه هکاران گرتی، داکو هوبن نه وه ستیین و دل سار نه بن. ⁴ د خه باتا دژی گونه هی دا، هیشتا هه وه تا خوینی بهر خو دان نه کریه. ⁵ هه وه ئەو هاندان ژ بیر کریه یا هه وه رادسپیریت، کو هه وه ب «کور» ب ناف دکه ت: «کور ی من، سقکاتی ب ته مبیکرنا خودانی نه که، ههروه سا ده می ته پاشقه دبه ت دل سار نه به، ⁶ چنکو ئەوی خودان هه ز ژئی دکه ت، ته مبی دکه ت،

²² ب باوه ری یوسفی ده می ل بهر مرئی به حسی ده رکه فتنه گه لی ئیسراییل کر و ده ربه ری هه ستیین خو ئەو راسپاردن. ^y

²³ ب باوه ری موسا ده می ژ دایک بووی، سی هه یقان ژ لایی دای و بابین وی څه هاته څه شارتن، چنکو وان دیت کو زاپړو ک بیی جوانه و ژ فه رمانا پاشای نه ترسیان.

²⁴ ب باوه ری موسا، ده می مه زن بووی، رازی نه بوو کو ب کور ی کچا فیرعه ونی ^z بهیته بناقکرن. ²⁵ وی ب باشت دیت کو ل گه ل گه لی خودی سقکاتی پی بهیته کرن، نه کو خوشیا گونه هی یا ده مکی هه بیت. ²⁶ وی ئەف شه رمزاری ژ پیخه مه ت مه سیحی ب سامانه کی مه زنتر ژ گه نجینه یین مسری دانا، چنکو چاقی وی ل خه لاتی بوو. ²⁷ ب باوه ری وی مسر هیلا، بیی کو ژ تو ره بوونا پاشای بترسیت. وی خو پراگری کر، ههروه کو وی ببینیت بیی کو ناهیته دیتن. ²⁸ ب باوه ری وی جه ژنا ده رباز بوونی ^a کر و خوینا وی ره شان، داکو ئەوی نه خری دکوشتن، وان نه هنگی قیت.

²⁹ ب باوه ری ئیسراییلی د ده ریای سۆر را ده رباز بوون، ههروه کو ل سه ر هسکاتی، لی ده می مسریان بزاف کری ژئی ده رباز بین، خه ندقین. ³⁰ ب باوه ری شویره یین ئه ربحا هه رفتن، پشتی ئەو هه فت رۆژان ل دۆر وی زقرین ^b.

³¹ ب باوه ری راحابا له سفرو ش ل گه ل نه گوهداران ژ ناف نه چوو، چنکو ب ئاشتیانه بخیره اتن ل سیخوران کر. ^c

³² چ دی بیژم؟ من ده م نینه به حسی گدعون و باراق و شه مشون و یه فتاح و داوود و ساموئیل و پیغه مبه ران بکه م.

³³ ئەوان ب باوه ری پاشایه تی بنده ست کرن، دادپهروه ری ب جه ئینا، سۆز ب ده ست خو څه ئینان، ده قی شیران گری دا، ³⁴ هیژا تاگری فه مراند، ژ ده قی شیري رزگار بوون، د ناف لاوازی دا هیژ ب ده ست خو څه ئینا، د شه ری دا بوونه هیژدار، له شکه رین بیانیان راته قاندن، ³⁵ ژنان مرین خو ب ساخی وه رگرتنه قه.

هنده کین دی ژئی هاتنه ئەشکه نجه دان و قه بیل نه کر بهینه ئازاد

22:11^y یوسفی وه سیهت کر کو پشتی مرنا وی، هه ستیین وی ژ مسری ببه نه ئەردی سۆزیدای. بنیره ده ستپیکرن 24:50-25

24:11^z بنیره ده رکه فتن 15-1:2

28:11^a ده رکه فتن 13-1:12 و ل فه ره نگوکی بنیره جه ژنا ده رباز بوونی

30:11^b یه شوع 21-1:6

31:11^c یه شوع پشکا 25-22:6؛ 2

1:12^d ده قی ره سه ن دپیژیت (عه و ره کی هؤسا مه زن)

ئیک بیته کهسه کی دههمه نیس^f یان ریژی ل پیرۆزی ناگریت
 وهکو عیسوی، ئەوی ژ پیخه مهت خوارنه کا ب تنی نه خریبونا
 خۆ فرۆتی. ¹⁷ هوبن دزانن پشتی هنگی، دهمی وی قیای
 بیته میراتگری بهرکه تی، ئەو هاته ره تکر، چنکو دهلیشه بو
 له خۆزقرینی نه دیت، ههر چهنده وی ب رۆندکان داخواز کر.
¹⁸ هوبن نه هاتنه نک چیا به کی^g کو هوبن دشین دهست بکه نی،
 ئاگره کی ب گوری، تارین، مژ و موورانی، بارۆقهی، ¹⁹ دهنگی
 بو ریزانی^h و دهنگی ئیکی دئاخفیت کو یین ئەو بهیستی،
 هیقی کرین ئیدی ئاخفتنه کا دی بو وان نه هیته گۆتن. ²⁰ چنکو
 ئەو نه شبان خۆ ل بهر وی تشتی بگر یی فه رمان پی هاتی:
 «خۆ ئەگەر گیانه وه ره ک ژی دهستی خۆ بکه ته چیا، دثیت
 بهیته به رباران کرن.»ⁱ ²¹ ئەو دیمه ن هند یی ب ترس بو، تا کو
 موسای گۆت: «ئەز یی به هتیمه و دلهرزم.»^j ²² لئ هوبن
 هاتنه نک چیا یی سیو نی، باژیری خودایی زیندی، ئورشه لیمما
 ئەسمانی، نک ئاههنگه کی کو فریشته یین بی هژمار خرّقه کرین،
²³ نک که نیسه یا نه خریین تۆمار کری د ئەسمانان دا، نک خودی،
 دادوهری ههمیان، نک گیانی راستدارین هاتینه کامل کرن، ²⁴ نک
 عیسی، ناقگینی په یمانا نوی و نک خوینا ره شاندى^k کو
 تشته کی باشر ژ گۆتنا خوینا هابیلی^l دیژیت.
²⁵ هشیار بن ئەوی دئاخفیت رت نه کهن. چنکو ئەگەر ئەو
 قورتال نه بن یین ئەو ره تگری^m یی کو ئاگه هدارى ل سه ر ئەردی
 داینه وان، ئەقجا چهند مسۆگه رتره کو ئەم رزگار نابین، ئەگەر
 ئەم پشتا خۆ بدهینه وی یی ژ ئەسمانی مه ئاگه هدار دکهت؟
²⁶ هنگی دهنگی وی ئەرد هه ژاند، لئ نوکه سۆز یا دای و
 دیژیت: «جارا بهیته ئەز دئ ب ئیکجاری، نه ب تنی ئەردی،

ههروهسا ههر ئیکی خودان وی وهکو کورپی خۆ قه بیل
 دکهت، قامچی ددهت.»^e
⁷ ئەقجا خۆ ل بهر ته مبیکنی بگر، خودی وهکو کورپن خۆ
 سه رده ری ل گهل هه وه دکهت. ما کیژان کورپه بابی وی، وی
 ته می ناکهت؟ ⁸ لئ ئەگەر هوبن ژ وی ته مبیکنی د زریار
 بن، ئەوا ههمی کور تیدا پشکدار دبن، هنگی هوبن بیژینه، نه
 کورپن وینه. ⁹ زنده باری قی چندی، مه بابین له شکانی هه نه،
 ئەم ته می دکرین و مه ری ل وان دگرت. ما ئەم هیشتا گه له ک
 پتر ملکه چی بابی خۆ یی روحانی نابین و بژین؟ ¹⁰ ئەوان بو
 دهمه کی کورت، ل دویف یا وان دیتی کو باشه، ئەم ته می
 کرین، لئ خودی مه بو مفای مه ته می دکهت، دا ئەم پیرۆز
 ببین، ههروهکو ئەو یی پیرۆزه. ¹¹ ههر ته مبیکنه ک ده می
 دهیته کرن یا خوش نینه، به لکو یا ب ژانه. لئ پشتی هنگی
 به ره می ئاشتیانه کو راستداریه، ددهته وان که سان یین پی
 هاتینه مه شقدان.

¹² ئەقجا دهستین خۆ یین سستبوی و چۆکین خۆ یین
 لاوازبوی پهیت بکه ن، ¹³ بو پیین خۆ ریکن راست چیکه ن،
 داکو پارچه یا لهنگ ژ جه نه چیت، لئ ساخ بییت.

ئاگه هدار کرن ژ ره تکرنا که ره ما خودی

¹⁴ بو ئاشتی ل گهل ههمی که سان بزاقی بکه ن، ههروهسا
 بو پیرۆزی، ئەوا یی وی کهس خودانی نابینیت. ¹⁵ هه وه
 های ژی هه بیته نه کو که سه ک ب که ره ما خودی را نه گه هیت و
 ره هه کا ته حل د ناخ هه وه دا وه راری نه کهت، کو بیته ئەگه ری
 ئار شه یی و ب ریکا وی ره هی گه له ک کهس به ره من، ¹⁶ نه کو

^e 6:12 په ند 3:11-12

^f 16:12 د فه ره نه نگۆکی دا بنیره ده همه نیسیا روحانی

^g 18:12 مه به ست پی چیا یی سینایه. بنیره ده ره که فتن 19:16-16

^h 19:12 بو ریزان ب عه ره بی دیژنی «بوق».

ⁱ 20:12 ده ره که فتن 19:12-13

^j 21:12 گۆتارا موسای 9:19

^k 24:12 خوینا ره شاندى خوینا مه سیحیه ئەوا هاتیه رشتن و ب وی رشتنی په یمانا نوی که فته کاری. رشتنا خوینا وی وهکو ره شاندا وی خوینییه ئەوا موسای

ئهنجامدای، کو ب وی ره شاندى په یمانا که فن که فته کاری. بنیره ده ره که فتن 24:3-8؛ مه تتا 26:26-29

^l 24:12 بنیره ده ستیپن کرن 4:10؛ عیبرانی 11:4

^m 25:12 یین ئەو ره تگری ئانکو یین موسا ره تگری

⁹ بلا فیپرکرنین جورا و جور و بیانی ههوه قاری نهکهن. باشه دل ب کهره می بهیته قایم کرن، نه ب خوارننن تایبته، بین کو مفای ناگههیننه وان بین ل سهر دچن. ¹⁰ مه قوربانگهههکا هه، تهوین خزمهتا په رستگههه دکن، ماف نینه ژئی بخون. ¹¹ تهو گیانه وهرین خوینا وان ب دهستی سهرۆککاهنی، وهکو قوربانیه گوننهان، دهیته د پیروژگههه قه، لهشی وان ژ دهرقهه خیشه تگههه دهیته سوتن. ¹² لهوما عیسای ژئی ژ دهرقهه دهرگههه باژیری تازار کیشا، داکو گهلئ خو ب خوینا خو پیروژ بکته. ¹³ تهفجا دا بچینه نک وی، ژ دهرقهه خیشه تگههه و شهرمزاریا وی ههلگرین. ¹⁴ چنکو ل فیبری مه باژیرهک نینه کو بمینیت، لی تم د هزرتا باژیری پاشه پروژی داینه. ¹⁵ تهفجا دا ب ریکا عیسای، قوربانیه کو په سنه ¹⁶ ههروهه پيشکیشی خودی بکهن، ئانکو بهرهمی وان لیقان بین دانپیدانی ب ناچی وی دکن. ¹⁶ ههروهه سا کرنا قهنجیه و دانا تشتین ههوه ههین بو بین ههوجه پشت گو هه نههاقیژن، چنکو قوربانیه هوسا خودی دلخوش دکن. ¹⁷ گوهداریا ریبه رین خو بکهن و ملکهچی وان بن، چنکو تهو وهکو ئیکئی دی حساب ل گهل هیته کرن چاقدیرین ل گیانی ههوه دگرن. هوین وی چهندی بکهن، دا تهو ب کهیفخوشی ب کاری خو رابن، نه ب بیزاری، چنکو تهگهر هوین وان بیزار بکهن، بو ههوه یا بی مفایه. ¹⁸ نفیژان بو مه بکهن. تم د پشتراستین کو مه وژدانه کا باش یا هه، ههز دکهین د ههمی تشتان دا رهفتارا مه یا باش بیت. ¹⁹ تهز پتر داخوازی ژ ههوه دکهم کو هوین نفیژان بکهن، داکو زویتر فهگهرمه نک ههوه.

بهره که تدارکرن

²⁰ بلا خودایئ ئاشتی، یی خودانی مه عیسا کو ب خوینا پهیمانا ههتا ههتایی شفانج مهزن یی پهزیه، ژ ناف مریان

لی تهسمانی ژئی ههژنیم. ²⁷ گوتنا «جارا بهیت ب ئیکجاری» دیار دکته کو تشتین دهیته ههژاندن، ئانکو تشتین ئافراندی، ژ ناف دچن، دا ب تنی تهو بمینن بین ناهینه ههژاندن. ²⁸ لهوما، ژ بهر کو تم پاشایه تیه کا ناهینه ههژاندن وهردگرین، بلا تم سوپاسیا خودی بکهن و وهسا وی پیه ریسین، ب شیوازهکی کو جهی رهزامه ندیا وی بیت، تهو شیوازی یی ب خودیترسی و سه مگرتن بیت. ²⁹ چنکو «خودایئ مه ئاگرهکی خوره که.»⁹

خزمهتا ب دلئ خودی

13 ¹ بلا ههژئی کرنا برایانه یا بهردهوام بیت. ² میثانداریا بیانیان ژ بیر نهکهن، چنکو ب فی چهندی هندهک کهسان فریشته میثان کرینه، بیی کو بزنان. ³ زیندانگریان بیننه بیرا خو، ههروهه کو هوین ل گهل وان د زیندانگری بن، سته ملیگریان ژئی بیننه بیرا خو، ههروهه کو ستم ل ههوه بهیته کرن. ⁴ بلا ههفزیبیه ل نک هه ئیکی ریژ هه بیت، نقینین ههفزیبیه د ههرمی نه بن. چنکو خودی دی که سین بینامویس و دههمه نیسان داد کهت. ⁵ بلا شیوازی ژیا نا ههوه یا بی ههژئی کرنا پارهی بیت. ب وی تشتی ههوه ههی د رازی بن، چنکو خودی گوتیه:

«تهز چ جارن دهستان ژ ته بهرنادهم،

تهز چ جارن ته ناهیلیم.»^P

⁶ لهوما تم دشین ب پشتراستی قه بیژین:

«خودان هاریکاری منه،

لهوما تهز ناترسم.

ما مروف دشین چ ل من بکهن؟»⁹

⁷ ریبه رین خو بیننه بیرا خو، تهوین په یفا خودی بو ههوه گوتی.

ل تهنجامی شیوازی ژیا نا وان بنپرن و چاف ل باوه ریا وان بکهن.

⁸ عیسایئ مه سیح، دوهی و تهفرۆ و ههتا ههتایی، وهکو خویه.

¹²:26 حه گهی 2:6

¹²:29 گوتارا موسای 4:24

^P:5 گوتارا موسای 31:6

⁹:6 زه بوور 118:6

^F:11 دهرکه فتن 29:14؛ په رستن و پیروزی 16:27

^S:15 په سن مه دح و سه نا

ب کورتی نقیسینه. ²³ بزنان کو برایی مه تیمۆتاوس یی هاتیه
 نازادکرن. ئەگەر زوی هات، ئەز دئی ل گەل وی سەرهدانا ههوه
 کهم.

²⁴ سلاڤان ل ههمی ریبهرین خو و ل ههمی پیروژکریان بکهن.
 ئەوین ل ئیتالیا سلاڤان ل ههوه دکهن. ²⁵ کهرهم ل سەر ههوه
 ههمیان بیت.

راکریهڤه، ²¹ ههوه ب هەر تشتتهکی باش ئاماده بکهت، دا هوین
 حەزا وی ب جھ بینن. بلا کارئی ب دلئی خو ب رییا عیسیاین
 مەسیح د مه دا بکهت، هەتا هەتایی مەزناهی بو وی بیت.
 ئامین.

سلاڤین دویمایی

²² داخواری ژ ههوه دکهم، گەلی برایان، کو هوین ب
 بیهنفرههی گوھ بدنه فان گۆتینن هاندانی، چنکو من بو ههوه

نامه‌یا به‌عقوبی

پیشگوئن

یه‌عقوبی ئەف نامەیه بۆ وان ئەندامین کەنێسه‌یی نقیسیه، یین ل هه‌می جیهانی به‌لاڤ بووین، لی ب گشتی ئەو بۆ هه‌می باوهرداران یا ئاراسته‌کریه. ل دویت به‌لگه‌یین سه‌دسالییین پیشین، نقیسکاری فئی نامه‌یی یه‌عقوبی برایی عیسانی مه‌سیحه (مه‌تتا 13:55؛ مه‌رقۆس 3:6)، ئەو ریبه‌ره‌کی کەنێسه‌یا ئورشه‌لیمی بوو (کارین هنارتیان 12:17؛ 13:15؛ 18:21؛ 1 کورنتۆس 7:15؛ گالاتیا 1:19؛ 2:9).

د فئی نامه‌یی دا یه‌عقوب ب گوئنین به‌یژ و نمونه‌یین جوان ریکین باش نیشا باوهرداران ددهت، دا بشین ب ئاقلمه‌ندی د ناڤ ژیه‌کی راست دا بژین. ئەو دیار دکهت کو باوهریا بی کریار یا مریه و نقیژا ب باوهری گه‌له‌ک یا به‌یژ و کاریگه‌ره و باوهرداران هان ددهت کو ل به‌رامبه‌ر ئازارکیشانی د بیهنفره‌ه بن. د فئی نامه‌یی دا یه‌عقوب ل سه‌ر قان باه‌تان رادوه‌ستیت: ده‌وله‌مه‌ندی و هه‌ژاری، سه‌رکه‌فتنا باوهرداران د تاقیکرنی دا، کریارین باش، بیلایه‌نی، باوهری و گوومان، لغاڤکرن و زالبوون ل سه‌ر ئەزمانی، ئاقلمه‌ندی، هه‌ڤرکی، دفنلندی و ده‌روونبچوکی، په‌سندان، بیهنفره‌هی و نقیژکرن.

ناقه‌روکا نامه‌یی:

1. سلاڤ 1:1
2. تاقیکرنا باوهریی 1:2-8
3. بی هه‌ژار و بی ده‌وله‌مه‌ند 1:9-11
4. خوڤراگرتن د تاقیکرنی دا 1:12-18
5. بهیستن و بجه‌ئینانا په‌یچی 1:19-27
6. فه‌راتیا بیلایه‌نیی 2:1-13
7. باوهری و کریار 2:14-26
8. زالبوون ل سه‌ر ئەزمانی 3:1-12
9. ئاقلمه‌ندی راسته‌قینه 3:13-18
10. هه‌قالینی ل گه‌ل جیهانی 4:1-10
11. ئیکودوو دادکرن 4:11-12
12. پشتگه‌رمکرن ب خودی 4:13-17
13. ئاگه‌هداریکرن ده‌وله‌مه‌ندی زۆردار 5:1-6
14. بیهنفره‌هی و نقیژ 5:7-20

سلاڻ

خوراگرتن د تاقیکرنی دا

1 1 ژ من، یہ عقوب، بہینی خودی و خودان عیسایی مہسیح، بۆ ہەر دوازده هۆزین دہربہدەر، سلاڻ.

12 خوزبکین وی کہسی یی د تاقیکرنی دا خو رادگریت، چنکو دہمی ئەو سہرفہراز دہردکەڤیت، دی تانجا ژیانی وەرگریت، ئەوا خودی سۆزا وی دایہ ہەژبکەرین خو. 13 دہمی کہسەک دکەڤیتە د تاقیکرنەکی دا، بلا نہبیژیت: «ئەز ژ لایینی خودی قە یی دہیمە تاقیکرن،» چنکو خودی ب خرابیی ناہیتە تاقیکرن و ئەو ب خو کہسی ب خرابیی تاقی ناکەت. 14 لی ہەر کہسەک ژ لایینی ہەزین خو قە دہیتە راکیشان و راخراندن و ہۆسا ئەو دہیتە تاقیکرن. 15 پشتی ہنگی، دہمی ہەز ب دووگیان دکەڤیت، گونہہ ژنی دبیت، گونہہ ژنی دہمی پیدگەڤیت، مرن ژنی دبیت. 16 براییں من یین خوشتقی، نہہینە خاپاندن. 17 ہەر دانەکا باش و ہەر دیاریہکا بیکیماسی ژ سلالہ، ژ نک بابی رۆناہیان^v خوار دکەڤیت، ئەوی ناہیتە گوہۆرین، خو بچویکتیرین سببہرا گوہۆرینی ژنی نینہ^w. 18 وی ل دوپف ہەزا خو ئەم ب پەیشا راستیی بووین^x، داکو بیینە خیقہیی^y ئافرندہیین وی.

تاقیکرنا باوہریں

2 براییں من، دہمی ہوین دکەڤنە د تاقیکرنین جوراوجۆر دا، وی چەندی ب تەمامی وەکو دلخۆشی بہژمیرن، 3 چنکو ہوین دزانن تاقیکرنا باوہریا ہەوہ، خوراگرتن پیقہ دہیت. 4 بلا خوراگرتنی ژنی کارتیکرنا خو یا تەمام ل سەر ہەوہ ہەبیت، دا ہوین د پیگەہشتی و کامل بن، چ کیماسی ل ہەوہ نہبن. 5 ئەگەر ئیک ژ ہەوہ ئاقلمەندی یا ژنی کیم بیت، بلا ژ خودی بخوازیت، ئەوی ب مہردینی و بی گازندە ددەتە ہەمیان و ئەو دی دہتی. 6 لی بلا ب باوہری بخوازیت بیی کو گۆمان د دلی دا بیت، چنکو یی گۆمان د دلی دا بیت، وەکو پیلەکا دہریاییہ، با دئینیت و دہت. 7 مرۆڤہکی وەسا، بلا ہزر نەکەت کو ئەو دی تشتەکی ژ خودانی وەرگریت. 8 ئەو مرۆڤہکی دوودلہ و د ہەمی کارین^t خو دا یی لقلقۆکە.

بہیستن و بجہئینانا پەیشی

یی ہەژار و یی دہولہمەند

19 براییں من یین خوشتقی، قی چەندی باش بزانی: بلا ہەر مرۆڤہک یی لەزگین بیت بۆ بہیستنی، یی لەزگین نہبیت بۆ ئاخفتنی، یی لەزگین نہبیت بۆ تۆرہبوونی، 20 چنکو تۆرہبوونا مرۆڤی راستداریا خودی ئەنجام نائینیت. 21 لەوما ہەر پیساتی و خرابیہکا د ہەوہ دا گەشە کری بہاڤیژن و ئەو پەیشا د ہەوہ دا دہیتە چاندن، ئەوا دشیت گیانی ہەوہ قورتال بکەت، ب دہروونبچویکی قەبیل بکەن. 22 ئەو بن یین پەیشی ب جہ دئینن، نہ ئەو بن یین ب تنی وی دبہیسن و ہۆسا خو دخاپینن. 23 ئەگەر کہسەک پەیشی ببہیسیت و ب جہ نہئینیت، ئەو وەکو وی کہسیہ یی د خودیکی

9 بلا برایی ہەژار شانازی ب جہی خو یی بلند بہت، 10 یی دہولہمەند ژنی بلا شانازی ب جہی خو یی نزم بہت، چنکو ئەو دی وەکو کولیلکا گیای ژ ناف چیت. 11 ژ بەر کو رۆژ ب گەرما خو یا سوژەک دہەلپت و گیای ہشک دکەت، ئەقجا کولیلکا وی دہوریت و جوانیا وی نامینیت. ب ہەمان شیوہ ئەوی دہولہمەند ژنی دی د ناف چالاکیین خو دا چرمسیت^u.

8:1^t ب یونانی دبیت: د ہمی رنکین خو دا

11:1^u ئیشایا 40:6-7؛ مەتتا 5:3-5؛ یەعقوب 2:5

17:1^v بابن رۆناہیان ئانکو خودی، کو چیکەرئی رۆژ و ہەیف و ستیرانہ. دەستپیکرن 14:1-19

17:1^w ب یونانی دبیت «چ سببہرا زقیرینی نینہ» دبیت مەبەست یی ئەو بیت کو خودی یی خو جہہ، نہوہکو ستیر و ئەختەرانہ، کو زقیرنا وان سببہر و روناہیین لۆک چیدکەن.

18:1^x بنیرہ: یوحنا 12:1-13

18:1^y ل فەرہەنگۆکی بنیرہ.

چہوا تو حەز ژ خو دکە،^a ھوین باش دکەن. ⁹ لئێ ئەگەر ھوین جوداھیی بئێخنە د ناڤھەرا مرۆڤان دا، ھوین گونەھێ دکەن و ژ لایین دەستووری قە ل ھەوہ وەکو سەرپێچکار دەیتەن. ¹⁰ ئەوئ ھەمی دەستووری ب جھ بینیت، لئێ د خالەکا ب تنئ دا بەھەلنگفیت، ئەقە ئەو د ھەمی دا یئ گونەھبارە. ¹¹ ژ بەر کو ئەوئ گوتی: «دەھمەنپیسئی نەکە»، ھەر وەسا یئ گوتی: «کوشتنئ نەکە»^b. ئەقجا ئەگەر تە دەھمەنپیسئی نەکر، لئێ کوشتن کر، ئەقە تو بوویە سەرپێچکار ل سەر دەستووری. ¹² ھۆسا بەخشن و ھۆسا کار بکەن وەکو وان یین کو دئ ب دەستووری ئازادیی ھینە دادکرن. ¹³ چنکو دادکرن یا بئ دلۆقانیہ بو وی یئ دلۆقانی نەبری، لئێ دلۆقانی ب سەر دادکرنئ دکەفیت.

باوہری و کریار

¹⁴ چ مفا تیدایە، براین من، ئەگەر ئیک بیژیت کو وی باوہریا ھەمی، لئێ وی کریار نین، ئایا باوہری دشییت وی قورتال بکەت؟ ¹⁵ ئەگەر براہەک یان خویشکەک رويس ما و نانئ رۆژانە نەبیت ¹⁶ و ئیک ژ ھەوہ بیژیتە وان: «ب خیر بچن، خو گەرم کەن و تیر بخۆن»، لئێ ھەوہ ھەوجەییین وان یین لەشی نەدانئ، چ مفا تیدایە؟ ¹⁷ ب ھەمان شیوہ باوہریا ب تنئ ژئ، ئەگەر یا بئ کریار بیت، ئەو یا مریہ. ¹⁸ دبیت ئیک ببیژیت: «تە باوہریا ھەمی و من کریار یین ھەین.» لئێ ئەز دئ بیژم: کا باوہریا خو بیی کریار نیشا من بدە و ئەز دئ ب کریارین خو باوہریا خو نیشا تە دەم. ¹⁹ تو باوہر دکەمی کو خودئ ئیکە، تو باش دکەمی. خو ئەجنە ژئ باوہر دکەن و دلەرزن. ²⁰ ما تە بەلگە دڤین، ھەمی مرۆقئ بیئاقل، کو باوہری بیی کریار یا بیمفایە؟ ²¹ ما بابئ مە ئیبراھیم ب کریاران راستدار^c نەھاتە دەرئێخستن، دەمئ کورئ خو ئیسحاق

را ل سەر و چاقین خو دنپرت، ²⁴ ئەو ل خو دنپرت و دچیت و د جھ دا ژ بیرو دچیت کا یئ چەواہیہ. ²⁵ لئێ ئەوئ ب ھویری ل دەستووری بیکیماسی، دەستووری ئازادیی^z، دنپرت و خو ل سەر رادگریت، نەبیتە گوہدارەک کو ژ بیر دکەت، لئێ ببیتە کاریکەری وی دەستووری، ئەو دئ د کارین خو دا یئ بەختەوہر بیت.

²⁶ ئەگەر ئیک خو ئاییندار بەژمیرویت و ئەزمانئ خو لغاف نەکەت، ئەو خو دخا بینیت و ئایینداریا وی یا ژ قەستایە. ²⁷ ئایینداریا پاقت و بژوین ل نک خودایی باب ئەوہ کو مرۆف چاقئ خو بدەتە ئیتیم و بیژنان د تەنگاییین وان دا و خو ژ ھەرماتیا جیھانئ بپارژیت.

جوداھیی نەئێخنە د ناڤھەرا مرۆڤان دا

2 ¹ براین من، مادەم ھوین باوہریی ب خودانئ مە عیسیی مەسیح، خودانئ مەزناھیی، دئین، جوداھیی نەئێخنە د ناڤھەرا مرۆڤان دا. ² ئەگەر ئیک ھاتە د کۆمبونا ھەوہ دا، گوستیرەکا زپری د تلبئ بیت و جلکین پربھا ل بەر بن، ھەر وەسا ئیکئ ھەژار کو کنجەر ل بەر بن ب ژۆر کەفت، ³ ئەقجا ھەوہ پویتە ب خودانئ جلکین پربھا دا و گوتئ: «کەرەم کە، ل قیری ل سەری ژۆری روینە» و گوتە یئ ھەژار: «تۆ ل ویری راوہستە» یان «ل بەر پئین من روینە»، ⁴ ما ھەوہ د ناڤھەرا خو دا جوداھی نەکر؟ ما ھوین نەبوونە دادوہرین ھزر خراب؟ ⁵ براین من یین خوشتشی، گوھئ خو بدەنئ: ما خودئ ھەژارین قئ جیھانئ نەھەلبژارتینە کو ب باوہریی د دەولەمەند بن و میراتگری و پاشایەتی بن، ئەوا سۆزا وی دایە وان یین حەز ژ وی دکەن؟ ⁶ لئێ ھەوہ یئ ھەژار بپریز کر. ما نە دەولەمەندن یین زۆرداریی ل ھەوہ دکەن؟ ما نە ئەون ھەوہ رادکیشنە دادگەھان؟ ⁷ ما نە ئەون یین کوفریان ب وی ناقئ باش دکەن، ئەوئ ھوین پئ ھاتینە بناقکرن؟ ⁸ ئەگەر ھوین دەستووری پاشایانە ب جھ بینن، ئەوئ د نقیساری دا ھاتی کو دبیت: «حەز ژ نیزیکی خو بکە، وەک

^{17:25} دەستووری ئازادیی: دەستووری مەسیحی، ئانکو ئەو دەستووری مرۆقی ئازاد دکەت. یوحەننا 8:31-32؛ گالاتیا 1:5؛ 2:6؛ یەعقوب 2:8

^{24:8} پەرستن و پیرۆزی 18:19

^{27:11} دەرکەفتن 20:13-14؛ گۆتارا مووسای 5:17-18

^{22:21} ئانکو بیگونەھ

ثاقی ژ لایب مروقی قه زالبوون ل سهر دهیته کرن و هاتیته کرن. ⁸ لئ چ مروق نهشین ل سهر ئەزمانی زال بب. ئەزمان خرابیه کا هاره، یی پره ژ ژههرا کوژهك. ⁹ ب وی ئەم پهسنا^h خودانیⁱ باب دکهین و ب وی ژی ئەم نفرینان ل مروقان دکهین، ئەوین ل سهر وینهیی خودی هاتیته ئافراندن. ¹⁰ ژ ههمان دهف پهسن و نفرین دهر دکهفن. براین من، دقیت ئەف چهنده ژی یا هوسا نهبیت. ¹¹ ما ژ ههمان کانی ئاقا شرین و ئاقا تهحل دزیت؟ ¹² براین من، ما دارهژیر دشیت زهیتونان بدهت، یان ژی میو دشیت هژیران بدهت؟ وهسا ژی کانیا ئاقا سویر نهشیت ئاقا شرین بزیت.

ئاقلمه ندیا راسته قینه

¹³ د ناف ههوه دا کی یی ئاقلمه ند و تپگه هشتیه؟ بلا ب رهفتارا باش نیشان بدهت کو کریارین وی ل دویف دهر وونبچویکیا ئاقلمه ندیی دهینه کرن. ¹⁴ لئ ئەگەر زکړه شیه کا تهحل و خۆپه ریسى د دلئ ههوه دا ههبیت، شانازی ب خۆ نه بهن و هوسا درهوان ل راستیی بکن. ¹⁵ ئاقلمه ندیه کا هوسا ژ سلال ناهیت، لئ یا ئەردکانیه، یا مروقکانیه و یا ئبلیسکیه. ¹⁶ چنکو ل کیری زکړه شی و خۆپه ریسى ههبن، ل ویری تیکدان و ههمی خرابکاری یین ههین. ¹⁷ لئ ئەو ئاقلمه ندیا ژ سلال، ئەو بهری هه تشتی یا پاقژه، پاشی یا ئاشتیخوازه، دلنهرمه، سهرنهرمه، پیری دلوقانی و بهرهه می چاکه، لایهنگر نینه، یی دوو پرویاتیه. ¹⁸ چیکه رین ئاشتی توقی ئاشتی دچین و راستداری ژی دهه لین.

هه قالینی ل گهل جیهانی

¹ شهپر و ههفرکیین د ناف ههوه دا ژ کیقه دهین؟ ما **4** نه ژ چهزین ههوه دهین، یین د ناخی ههوه دا دجهنگن؟ ² چهزا ههوه ل سهر تشته کیه، لئ هوبن ژی د بی بهرن،

ل سهر قوربانگه هه پیشکیش کری؟ ^d 22 تو دبینی کو باوه ریی ل گهل کریارین وی کار دکر و ب کریاران باوه ری هاته تهمام کرن. ²³ هوسا گوتنا نقیساری ب جه هات: «ئیراهیمی باوه ری ژ خودی کر، ئەفه ژی بو وی وه کو راستداری هاته هژمارتن»^e و ب دوستی خودی هاته بناقکرن. ²⁴ هوبن دبین کو مروق ب کریاران دهیته راستدار کرن، نه ب تنی ب باوه ریی. ²⁵ ب ههمان شیوه ژی راحا له سفروش، ما ب کریاران راستدار نه هاته هژمارتن، ده می هنارتی^f قه بیل کرین و د ریکه کا دی را ب ری ئیخستین؟ ²⁶ ئەفجا کا چهوا لهش بیی گیان یی مریه، وهسا باوه ری ژی بیی کریار یا مریه.

زالبوون ل سهر ئەزمانی

3 ¹ بلا گه لهك ژ ههوه نه بهن ماموستا، براین من، چنکو هوبن دزانن ئەم ماموستا دی دادکر نه کا مهزتر وهرگرین. ² ئەم ههمی د گه لهك تشتان دا دهه لنگفین. ئەگەر ئیک د ئاخفتنا خۆ دا نهه لنگفیت، ئەو مروقه کی کامله، دشیت لهشی خۆ ههمی ژی لغاف بکهت^g. ³ ئەگەر ئەم دهقی ههسپان لغاف کهین دا ب چهزا مه بکن، ئەم دشین بهری ههمی لهشی وان ژی بدهینه وی لایب مه بقیت. ⁴ ههروهسا ل گه میان ژی بنیرن: سهره رای کو ئەو هند د مهزن و ب باین ب هیز دهینه هاژوتن، لئ گه میشان ب دهستکه کی بچویک یی ئاراسته کرنی بهری وان ددهته وی لایب وی بقیت. ⁵ ب قی شیوهی ئەزمان ژی ئەندامه کی بچویکه، لئ تشتین ژ خۆ مهزتر دبیریت. بنیرن ئاگره کی بچویک، دارستانه کا چهندا مهزن دسوژیت! ⁶ ئەزمان ژی ئاگره. ئەزمان د ناف ئەندامین لهشی مه دا وه کو جیهانه کا خرابیی هاتیته دانان، ههمی لهشی دهه رمینیت و ئاگری بهرددهته بازنی ژبانا مروقی و ئاگری وی ب خۆ ژی ژ دۆزه خی بهردبیتی. ⁷ هه ژوره کی گیانه وه رین چوار پی و بالنده و خشوک و یین

^d 21:22 دهستپیکرن 14-1:22

^e 23:2 دهستپیکرن 6:15؛ روما 3:4؛ گالاتیا 6:3

^f 25:2 مه بهست پی ئەو سیخور بوون یین یه شوعی کوری نوونی هنارتین دا رهوشا ئه ریکا بزانی. بنیره یه شوع 22-1:2؛ 22-22:6

^g 2:3 مه بهست ب لغاف کرنی ئەفه یه: ئەو دشیت ل سهر ههمی لهشی خۆ یی زال بیت.

^h 9:3 پهسن مه دح و سهنا

ⁱ 9:3 مه بهست پی خودییه

^j 15:3 ئانکو یا دنیا یه

ئیک دەستووردانەر و دادوهر ههیه، ئەوه یێ دشیته قورتال بکەت و ژ نائف بیهت. ئەقجا تۆ کی دا نیزیکی خۆ داد بکە؟

پشتا خۆ ب خۆ گەرم نەکەن

¹³ وەرن، گەلی ئەوین دبیژن: «ئەقرو یان سوبههه دی چینه فلان یان بیقان باژیری و دی سألەکی ل ویری مینین و بازرگانیی کەین و قازانج کەین،» ¹⁴ هوبن چ ژ سوبههه نزانن. ما ژیانا ههوه چیه؟ ههلمهکه کو دهمهکی کورت دیار دبیت، پاشی نامینیت. ^{15 n} ل شوینا وی دقیت هوبن بیژن: «ئەگەر خودان حەز بکەت، ئەم دی ژین و فلان یان بیقان کاری کەین.» ¹⁶ لی نوکه هوبن ب دفتبندی شانازی ب خۆ دهن. هەر شانازیە کا هۆسا یا خرابه. ¹⁷ ئەقجا یی بزانیته باشیی بکەت و نەکەت، ئەو بو وی گونەهه.

ئاگەهداریکنا دەوله مەندین زۆردار

5 ¹ وەرن گەلی دەوله مەندان، ژ بەر وان دەر دەسەر یین دی ب سەری ههوه هین، بگریین و قیریان راهیلن. ² سامانی ههوه یی گەنی بووی و خویرکان جلکین ههوه خوارینه، ³ زپر و زبفین ههوه یین ژەنگی بووین، ژەنگا وان دی شاهدەیی ل سەر ههوه دەت و وەکو ئاگری دی گوشتی ههوه خۆت. ههوه د رۆژین دویمههیی ^o دا گەنجینه کۆم کر. ^{4 p} ئەقە ئەو کرپیا ههوه نەدایه وان پالەیان یین زهفین ههوه دروین، دکەته قیژی. ههوارا یین دروین کری یا گەهشتیه گوھین خودانی لەشکەران. ⁹ ⁵ ههوه ل جیهانی ژبانە کا شاهانه و ب کەیف دەر باز کر و دلی خۆ بو رۆژا سەرژیکرنی ریتته کر. ⁶ ههوه یی بیگنەه گونەهار کر و کوشت، هەر چەندە ئەو بەرهنگاریا ههوه ناکەت.

ئەقجا هوبن کوشتنی دکەن. ئیرەیی دهن و نەشین ب دەست خۆ قە بینن، ئەقجا ههقکی و شەری دکەن. هوبن ژی د بی بهرن، چنکو ژ خودی ناخوازن. ³ هوبن دخوازن، لی وەرناگرن، چنکو ب نیازە کا شاش دخوازن، دا ل حەزین خۆ بمەزین.

⁴ گەلی دهمه نیسان! ما هوبن نزانن ههقالینی ل گەل جیهانی، دوژمناتیە ل گەل خودی؟ لەوما یی دقیت ببیتە ههقالی جیهانی، ئەو خۆ دکەته دوژمنی خودی. ⁵ ما هوبن هزر دکەن کو نفیسار ژ قەستا دبیت: «خودی ب ئیرەیی ¹ بیریا وی گیانی دکەت یی د مە دا ئاکنجی کری؟» ⁶ لی ئەو کەرەمه کا مەزتر ددەت، لەوما دبیت:

«خودی بەرهنگاریا دفتبندان دکەت،

لی کەرەمی ددەته دەر و نیچویرکان.» ^m

⁷ لەوما ملکهچی خودی بین. دژی ئبلیسی راوستن و ئەو دی ژ بەر ههوه رهقیت. ⁸ خۆ نیزیکی خودی بکەن، ئەو ژی دی خۆ نیزیکی ههوه کەت. دەستین خۆ پاقر بکەن، گەلی گونەهاران. دلی خۆ بژوین بکەن، گەلی دوودلان. ⁹ خەمگین بین، شینی دانن و بگریین. بلا کەنیا ههوه ببیتە شینی، شادیا ههوه ژی ببیتە خەم. ¹⁰ خۆ ل بەرامبەر خودانی بشکینن و ئەو دی ههوه بلند کەت.

ئیکودوو داد نەکەن

¹¹ ب خرابی بەحسی ئیکودوو نەکەن، براین من. یی ب خرابی بەحسی برایی خۆ بکەت و برایی خۆ داد بکەت، ئەو ب خرابی بەحسی دەستووری دکەت و دەستووری داد دکەت. ئەقجا ئەگەر تۆ دەستووری داد بکە، ئەو تۆ کاریکەری دەستووری نیی، لی تۆ دادوهری ل سەر دەستووری. ¹² ب تنی

4:4k دەهمه نیسی هیمایه بو شکاندا پیماننا خودی. ل فەرهنگۆکی بنیره دهمه نیسیا روحانی

5:4l د فەرهنگۆکی دا بنیره ئیرەیی خودی

6:4m پەند 3:34

14-13:4n پەند 1:27

3:5o بەهرا پتر مەبەست یی ئەو رۆژن یین نیزیکی هاتنەقەبا عیسا یی مەسیح، کو دی هیت دا جیهانی داد بکەت. کارین هنارتیان 21-17:2؛ 2 تیمۆتاس

5-1:3؛ 2 پەترۆس 3-3:7

3-2:5P مەتتا 6:19

4:5q گۆتارا موسای 24:14-15

بېژىت. ¹⁴ ما ئىك د نائف هەوۈ دا ھەيە يى نەساخ بېت؟ بلا رېھسپىيىن كەنيسەيى داخواز كەت و ئەو نقيژى ل سەر بىكەن و ب نايى خودانى وى زەيت كەن. ¹⁵ نقيژا ب باوهرى دى نەساخى ساخ كەت و خودان دى وى راکەتەشە و ئەگەر وى گونەھەك كرىت، دى لى ھېتە بورىن. ¹⁶ لەوما بۆ ئىكودوو دانپىدانى ب گونەھىن خۆ بىكەن و بۆ ئىكودوو نقيژان بىكەن، دا ھوبىن ساخ بىن. نقيژا مروقتى راستدار گەلەك يا ب ھېز و كارىگەرە. ¹⁷ ئىياس ژى مروقتەكى وەكو مە بوو. وى ب گەرمى نقيژا كر كو باران نەبارىت، ئەفجا سى سالى و شەش ھەيشان باران ل سەر رويى ئەردى نەبارى. ¹⁸ پاشى وى ديسان نقيژا كر، ئەفجا ئەسمانى باران باراند و ئەردى بەرھەمى خۆ دەرتىخست. ¹⁹ گەلى براپىن من، ئەگەر ئىك ژ ھەوۈ ژ راستى قارى بوو و ئىكى ئەو فەگەراند، ²⁰ بلا بزانيەت كو ئەوى گونەھكارەكى ژ رىكا وى يا قارى فەگەرپىت، ئەو دى كەسەكى ژ مرنى قورتال كەت و گەلەك گونەھان نخيقيت. ^w

بېھنفرەھى د ئازاركيشانى دا

⁷ ئەفجا گەلى برا، تا ھاتنا خودانى بېھنا خۆ فرەھ كەن. بەرى خۆ بدەنى كا چەوا جۇتيار چاقەرپى بەرھەمى پرىھا يى ئەردى دكەت، بېھنا خۆ لى فرەھ دكەت تاكو بارانپن پايىز و بەھارى لى دبارن. ⁸ ھوبىن ژى بېھنا خۆ فرەھ كەن و دلى خۆ موكم كەن، چىكو ھاتنا خودانى يا نىزىكە. ⁹ پتەپتى ل سەر ئىكودوو نەكەن گەلى برا، دا ھوبىن نەھىنە دادكرن. ئەفە دادقان ل بەر دەرگەھى يى راوہستيايە! ¹⁰ گەلى برا، بۆ خۆ پىغەمبەرپن ب نايى خودانى ئاخفتىن بىكەنە نمونەيا بېھنفرەھىيى د ئازاركيشانى دا. ¹¹ ئەفە ئەم خوزى ب وان رادھىلپن پىن خۇراگرتى. ھەوۈ خۇراگرتنا ئەپويى بەھىستىيە و ھەوۈ دىت كال دويماھىيى خودانى بۆ وى چ كر. چىكو خودان گەلەك يى دلنازك و دلوقانە. ^r ¹² لى بەرى ھەر تىشتەكى، براپىن من، سوپند نەخۇن: نە ب ئەسمانى و نە ب ئەردى و نە ژى ب تىشتەكى دى. بلا «بەلى» يا ھەوۈ «بەلى» بېت و «نە» يا ھەوۈ «نە» بېت، دا نەھىنە دادكرن. ^s

نقيژا باوهرىيى

¹³ ما ئىك د نائف ھەوۈ دا ھەيە ئازارى بىكيشىت؟ بلا نقيژى بىكەت. ما ئىكى دلخۆش ھەيە؟ بلا سترانپن پەسنكرنا^t خودى

^{5r} 11:5 ئەيوب 1:1-22؛ 2:10؛ 10:42-17؛ زەبوور 103:8

^{5s} 12:5 مەتتا 5:34-37

^{5t} 13:5 پەسن: مەدح و سەنا

^{5u} 14:5 مەرقۆس 6:13. ل فەرھەنگۆكى بىپرە زەيتكرن

^{5v} 18-17:5 1 پاشا 17:1؛ 18:1؛ 41-45

^{5w} 1 20:5 پەترۆس 4:8

نامه‌یا په‌ترۆسی یا ئیکئی

پیشگوتن

نامه‌یا په‌ترۆسی هنارتی یا ئیکئی بۆ وان باوهرداران هاتیه نفیسین، یین ل باکووری ئاسیایا بچوبک به‌لاڤ بووین. ل دویش به‌لگه‌یین که‌نیسه‌یا سه‌دسالیآ دووی، په‌ترۆس هنارتیی عیسایی مه‌سیح ئەف نامه‌یه ل رۆمای، ئەوا ب «بابل» (13:5) دده‌ته نیاسین، ل سالآ 65 ز. نفیسیه، به‌ری کوشتنا وی ب دهمه‌کی کورت. وی دهمی مه‌سیحی ل سهر ده‌ستی نیرونی ئیمپراتوری رۆمای ده‌اتنه ته‌په‌سه‌رکرن.

د قی نامه‌یی دا نفیسکار وان شاگردان هان دده‌ت، یین د ناف ته‌نگافی دا و ژ به‌ر باوهریا خو ب عیسای ده‌ینه ئیشاندن. په‌ترۆس دئینیه بیرا وان کو مرن و رابوونا عیسای و سۆزا هاتنا وی سه‌ره‌کانیا هیقیته. نفیسکار بۆ شاگردان دیار دکه‌ت، کو ئەو دئ خه‌لاتی قی ته‌نگافی و ته‌په‌سه‌ریا ل سهر وان، د رۆژا هاتنا عیسایی مه‌سیح دا وه‌رگرن. هه‌روه‌سا ژ وان دخوازیت وه‌کو گه‌لی خودانی بژین و پیشه‌گریدای بمین.

ناقهرۆکا نامه‌یی:

1. سلاڤ 1:1-2

2. قورتالبوونا مه‌زن 1:3-12

3. شیره‌ت بۆ باوهرداران کو ژبانه‌کا پیروژ بژین 1:13 تا کو 2:10

4. باوهردار ل دهمی ئازارکیشانی چه‌وا بژین 2:11 تا کو 4:19

5. شقنیا په‌زی خودی 5:1-11

6. سلاڤین دویمه‌یه 5:12-14

سلاڤ

ژ ناف مریان، ژدایکبوونه‌کا نوی دایه مه و هۆسا مه هیقیه‌کا زبندی⁴ و میراته‌کی پویچ نابیت و ناهه‌رمیت و ناچرمسیت هه‌یه. ئەو بۆ هه‌وه ل ئەسمانان هاتیه هه‌لگرتن.⁵ هوبن ئەون یین ب ریکا باوهریی ژ لای هیزا خودی قه ده‌ینه پاراستن، بۆ وی قورتالبوونی کو یا ئاماده‌یه د دهمی دویمه‌یه دا به‌یتته ئاشکران.⁶ هوبن ب وی چهندی دلخۆش دبن، سه‌ره‌رای کو نوکه دقیت هوبن بۆ دهمه‌کی کورت ژ به‌ر تاقیکرنین جو‌راوجۆر تووشی خه‌مگینی ببن،⁷ دا به‌لگه‌یی باوهریا هه‌وه -ئهووی ب به‌اتر ژ زپیری ژ ناف دچیت، یی کو ب ئاگری ده‌یتته تاقیکرن-

1 ژ من، په‌ترۆس، هنارتیی عیسایی مه‌سیح، بۆ کوچه‌ری به‌لاقبووی ل هه‌رمین پۆنتۆس، گالاتیا، که‌په‌دۆکیا، ئاسیا و بیتینیایی،² ئەوین ل دویش زانینا پیشوه‌خت یا خودایی باب هاتینه هه‌لبژارتن و ب گیانی پیروژ هاتینه ته‌رخانکرن، دا گوهداریا عیسایی مه‌سیح بکه‌ن و ب خوینا وی به‌ینه ره‌شاندن^x: که‌رم و ناشتی ل سهر هه‌وه زیده‌ ببن.

هیقی زبندی

³ مه‌زناهی بۆ خودی، بابی خودانی مه‌ عیسایی مه‌سیح، ئەوی ل دویش دلۆقنیا خو یا زیده‌ ب ریکا رابوونا عیسایی مه‌سیح

ببیته جهې په سن⁷ و مه زناهی و سه ربلندی ل دهمی دیار یوونا عیسیای مه سیح. 8 سهره پای کو هه وه تهو نه دیتیه، لی هوین حه ز ژ وی دکهن و سهره پای کو نوکه هوین وی نابین، لی هوین باوهری پی دینن، ب دلخوشیه کا پری مه زناهی و ناهیتته سالوخذان دلخوش دبن. 9 چنکو هوین نه جامی باوهریا خو وهردگرن، تهو ژی قورتالبوونا گیانین هه وهیه.

10 دهر باره فی قورتالبوونی، پیغه مبه ری کو بو وی کهره ما دی بو هه وه بیت پیشینی کری، لینگه ریان و فه کولین کرن. 11 گیانی مه سیحی پی د وان دا، پیشوخت بو وان ل سهر تازارین مه سیحی و مه زناهی پستی هنگی دی هین شاهدی ددا، وان ژی بزاډ دکر کو بزنان کا کنگی و د رهوشه کا چهوا دا دی تهف چنده روی ددهت. 12 بو وان هاته دیار کرن، کو وان نه بو خو، لی بو هه وه خزمهت دکر، دهمی به حسی وان تشتان دکر یین نوکه بو هه وه هاتینه راگه هاندن، ب ریکا وان یین ب هیزا گیانی پیروژ، تهوی ژ تهسمانی هاتیه هنارتن، مزگینی دایه هه وه. فریشته ژی گهلهک حه ز دکهن ل وان تشتان بنپرن.

هانان بو ژبانه کا پیروژ

13 لهوما میشکی خو بو کاری تاماده بکن² و ل سهر هشین خو بن، ب تهمامی هیثیا خو ب وی کهره می فه گری بدهن، تهو ل دهمی دیار یوونا عیسیای مه سیح دی بو هه وه هیته ینان. 14 وهکو زارو کین گوهدار، خو ل گه ل تاره زوو یین بهری یین دهمی نه زانینا خو نه گونجین، 15 لی کا چهوا تهوی گازی هه وه کری یی پیروژه، هوین ژی د ههمی رهفترین خو دا د پیروژ بن. 16 چنکو یا هاتیه نفیسین: «د پیروژ بن، چنکو تهز یی پیروژم.»^a

17 ته گهر هوین ههوارا خو دگه هینه وی، وهکو بابی خو، تهوی بی لایه نگری، ل دویف کاری هه ره کهسه کی، حوکی ددهت، د ترسا وی دا دهمی کوچه ریا خو دهریاز بکن. 18 چنکو هوین دزانن کو هوین نه ب تشتین ژ ناف دچن،

وهکو زیریان زیف، ژ وی ژبانا بیمفا یا هه وه ژ باب و باپیرین خو وهرگرتی، هاتینه تازاد کرن، 19 لی ب خوینه کا بهاگران، ههروه کو یا بهرخه کی بیکیماسی و بیینی بیت، هاتینه تازاد کرن، تهو ژی خوینا مه سیحیه. 20 تهو بهری دامه زراندا جیهانی هاته دهستنی شان کرن، لی ژ پیخه مهت هه وه د قان سهرده مین دویمایه دا هاته دیار کرن. 21 ب ریکا وی هه وه باوهری ب خودی ههیه، تهو خودایی تهو ژ ناف مریان راکری و مه زناهی دای، لهوما باوهری و هیثیا هه وه ب خودیه.

22 هه وه دهروونی خو ب ملکه چوونا راستی پاقر کره و هوسا حه ز ژیکرنا هه وه یا برایانه یا بی دوو روپاتیه، تهفجا ژ نیفا دلی ب گهرمی حه ز ژیکو دوو بکن. 23 هوین ب ریکا په یفا خودی یا زیندی یا دمینیت ژ دایک بوینه فه، نه ژ توفه کی کو پویچ دبیت، لی ژ یی پویچ نابیت. 24 چنکو:

«ههمی مرؤف وهکو گیانیه

و ههمی مه زناهی وی وهکو کولیلکا گیایه.

گیاهشک دبیت و کولیلک دوه رییت.

25 لی په یفا خودانی هه تا هه تایی دمینیت.»^b

تهفه تهو په یفه یا بو هه وه وهکو مزگینی هاتیه راگه هاندن.

بهری زیندی و گهلی هه لبژارتی

2¹ تهفجا هه کینی، هه ر فیلبازی، دوو روپاتی، زکره شی و هه ر جوړه کی بو هتانی ژ دلی خو بهاقیژن. 2-3 مادهم هه وه تام کره کو خودان یی باشه،^c ئیدی وهکو زارو کین ساقا، دلی خو ببه نه شیری روحانی یی بیسه خته، دا بو قورتالبوونی وهراری یی بکن.

4 هوین خو نیزیکی وی دکهن، یی کو به ره کی زیندی یی رهتکره ژ لای مرؤقان فه، لی یی هه لبژارتی و بهاگرانه ژ لای خودی فه،⁵ تهفجا هوین ژی وهکو به ری زیندی بو خانیه کی روحانی دهینه بهستن، دا ببه کاهنن پیروژ و ب ریکا عیسیای

7:17 په سن مه دح و سه نا

13:17 دهقی یونانی دبیت: «نافته نگا میشکی خو گری بدهن»

16:1^a په رستن و پیروژی 11-44-45؛ 19:2؛ 20:7

25:1^b ئیشایا 40:6-8

3-2:2^c زه بور 34:8

رهفتارین هه وه د باش بن، دا سهره پای کو ته و نه کامیا هه وه
دکهن کو هوبن خرابکارن، کربارین هه وه بین باش ببین و په سنا
خودی بکهن د روژا هاتنا وی دا.

¹³ ژ بهر خاترا خودانی، خو ملکه چی هه دهسته هلاته کا
مرؤقکانی بکهن: چ بو پاشای، وه کو سهره وی ژ همیان
بلندتر، ¹⁴ یان بو والیان، وه کو هنارتیین وی دا خرابکاران سزا
بدن و په سنا بکهرین کار ی باش بکهن. ¹⁵ چنکو حهزا خودی
تهه یه: ب کرنا باشیی دهنگی نه زانینا که سین ده بنگ مت
کهن. ¹⁶ وه کو مرؤقین نازاد بژین، لی نازادی نه که نه پهرده یا
فه شارتنا خرابکاری، به لکو وه کو به نیین خودی بژین. ¹⁷ ریژی
ل هه می مرؤقان بگرن، حهز ژ برابیه تیا باوه رداران بکهن، ژ
خودی بترسن، ریژی ل پاشای بگرن.

نمونه یا نازار کیشانا مه سیحی

¹⁸ گه لی به نیان، ب هه می ریژگرتن ملکه چی خودانین خو بن،
نه ب تنی بو بین باش و دلنهرم، لی بو بین دلره ق ژی. ¹⁹ چنکو
جهی رازیبونیه ته گهر که سه ک ژ بهر وژدانا خو ل به رامبه ر
خودی، خو ل بهر ژانا نازاردانه کا بیداد بگریت. ²⁰ ما ته گهر
هوبن خرابیه کی بکهن و ژ بهر وی قوتانی بخون و خو راگرن،
چ شانازی تیدا هه یه؟ لی ته گهر هوبن ل سهر کرنا باشیی بهینه
نازاردان و خو راگرن، ته و تشت جهی رازیبونا خودییه. ²¹ بو
وی تشتی هوبن بین هاتینه گازیکن، چنکو مه سیحی ژی ژ
پیخه مهت هه وه نازار کیشان و هوسا نمونه یه ک بو هه وه هیل،
دا ل دویش شوپا وی بچن،

²² «ته وی چ گونه ه نه کرین

و چ فیلبازی د ده فی دا نه بوون.»^a

مه سیح قوربانین روحانی بین جهی رازیبونا خودی پیشکیش
بکهن. ⁶ چنکو د نفیسارین پیروژ دا دبیتیت:

«ته فه ته یی ل سیونئ به ره کی بنیاتی، یی هه لبرارتی و
بهاگران، ددانم.

ته وی باوه ری پی بینیت، ئیکجار شه رمار ناییت.»^d
⁷ ته فجا ژ بو هه وه باوه رداران، ته وی بهاگران، لی ژ بو بین
نه باوه ردار،

«ته و به ری هوستایان ره تکی،

یی بوویه به ری بنیاتی،»^e

⁸ و

«به ری هه لنگفتنی

و که فری ته گهری که فتنا وان.»^f

ته و دهه لنگتن، چنکو گوهداربا په یفی ناکهن، بو فی چهن دی ژی
ته و بین هاتینه ده ستینشان کرن.

⁹ لی هوبن دوینده هه کا^g هه لبرارتینه، کاهنن پاشایانه نه،

ملله ته کی پیروژن و گه لی تایهت یی خودینه، دا هوبن چاکیین

وی یی هوبن ژ تاریی گازی کرینه رو ناهیا خو یا سهیر،

رابگه هینن.^h

¹⁰ ده مه کی هوبن نه گه ل بوون،

لی نوکه هوبن گه لی خودینه.

ده مه کی دلوقانی ب هه وه نه ده اته برن،

لی نوکه دلوقانی ب هه وه هاتیه برن.ⁱ

وه کو به نیین خودی بژین

¹¹ گه لی خوشتقیان، ته ه هیفی ژ هه وه دکهن، هوبن وه کو

بیانی و ریفتنگ ل فی جیهانی، خو ژ ناره زوویین له شی بین دژی

دهروونی شه ری دکهن، دوبر بیخن. ¹² بلا د نا ف ملله تان دا

^d6:28 ئیشایا 16:28

^e7:2 زه بوور 22:118

^f8:2 ئیشایا 15-14:8

^g9:2 دوینده ه: نه سل یان زوربهت، ل قیری مه به ست پین «گه لی خودی»

^h9:2 ئیشایا 21-20:43؛ ده رکه فتن 6-5:19

ⁱ10:2 بنیره: هوشییه ع 23:2

^j22:2 ئیشایا 9:53

23 دهمې دهاته جفیندان، وی جفین ل وان فنه دگه پراندن.
 دهمې دهاته نازاردان، وی گهف نه دکرن، لی خو رادهستی وی^k
 ذکر یی دادوه رانه حوکمی ددهت. 1 24 وی ب خو ل سهر خاچی
 گونه هین مه د له شی خو دا هه لگرتن، دا تم دهر باره ی گونه هان
 بمرین و بو راستیی بژین. ب برین وی هوین ساخ بوون.^m
 25 چنکو هوین وه کو په زی به رزه بووی بوون، لی نوکه هوین ل
 شقان و چا فدی ری گیانی خو زفرین.

ژن و میړ

3¹ ب هه مان شیوه گه لی ژنان، ملکه چی میړین خو بن، دا
 خو ته گه رهندهک ژ وان گوهدار یا په یقیⁿ ژی نه کهن، بیی
 گوتنا په یقه کی ژ ره وشتی ژنان بهینه قایل کرن،^o 2 دهمی ته و
 ره وشتی هه وه یی بریز و پاقر ببین. 3 بلا خه ملا هه وه یا ب
 سه رقه نه بییت، ب فه هاندنا پرچی و بخو فنه کرنا زپری و لبه رکرنا
 جلکین جوان،^p 4 لی بلا خه ملا هه وه ناخو یا دلی هه وه بییت، بلا
 گیانه کی نهرم و نارام بییت، ته فه یه ته و جوانیا پویچ نابیت و ل
 نک خودی یا بها گرانه. 5 چنکو ب فی شیوه ی ژنین پیروزی،
 ته وی هیشیا خو ب خودی فه گری داین، د سه رده مین کهن
 دا خو ب ملکه چی میړین خو دخه ملاند،⁶ هه روه کو سارای
 گوهدار یا ئیبراهیمی دکر و دگوتی «ته زبه نی». ته فجا ته گه ر
 هوین باشیی بکهن و ژ چ تشتی نه ترسن، هوین کچین وینه.
 7 ب هه مان شیوه ی گه لی میړان، ل گه ل ژنین خو ب
 تیگه هشتن بژین، چنکو ته و ره گه زی نازکترن و ریزی لی بگرن

23:2k مه به ست پخ خودییه

23:2l ئیشایا 7:53

24:2m ئیشایا 6-5:53

1:3n مه به ست پخ «په یفا خودی» یه و ب تاییه ت مزگینیا عیسیای مه سیح.

1:3o ته فه سو س 22:5؛ کولوسی 18:3

3:3p 1 تیموتاوس 9:2

7:3q ته فه سو س 25:5؛ کولوسی 19:3

12:3r راستدار: ته وی کو کریارا وی یا راست و دروسته

12:3s دهقی یونانی دیبیت: «وی خودانی دژی وان».

12-10:3t زه بوور 16-12:34

14:3u مه تتا 10:5

وه کو هه قمیراتین که ره ما ژبانی، دا ئاستهنگ بو نفیژین هه وه
 چینه بن.^q

نازارکیشان ژ بهر راستاری

8 ب کورتی، هوین هه می هه فه زرن، هه فسوز بن، وه کو برا
 حه ز ژ ئیکودوو بکهن، دلوفان و دهر وونبچویک بن. 9 خرابیی
 ب خرابیی و جفین ب جفین فنه گپرن، لی به روفاژی هندی
 به ره که تی بو وان بخوازن، ژ بهر کو هوین بو وی چهندی یین
 هاتینه گازبکرن، کو بینه میراتگرن به ره که تی. 10 چنکو:

«ته وی بقیت خو شیی ژ ژبانا خو وه رگریت

و روژین خوش ببینیت،

بلا ته زمانی خو ژ خرابیی پیاریت

و دهقی خو ژ گوتنا فیلبازی.

11 بلا خو ژ خرابیی دویر بعیخیت و باشیی بکهن،

بلا ل تاشتی بگه رییت و بزاقی بو بکهن.

12 چنکو چاقی خودانی یی ل سهر راستاران^r

و گوهی وی یی ل داخوازا وان.

لی خودان دژی وان^s یین خرابیی دکهن.^t

13 ته فجا، کی دی زبانی ل هه وه کهن، ته گه ر هوین بو کرنا

باشیی د دلگه رم بن؟ 14 لی ته گه ر هوین ژ پیخه مه ت راستاری

هاتنه نازاردان ژی، ته و خوزیکین هه وه. ژ وان که سان نه ترسن

و تیکنه چن،^u 15 لی مه سیحی وه کو خودان د دلی خو دا پیروزی

راگرن، هه می دهمان د ئاماده بن، دا به رسفا هه ر که سه کی بدن

کو دهر باره ی ته گه ری وی هیشیا د هه وه دا پرسپاری ژ هه وه

6 لەوما مزگینی بۆ مریان ژى ھاتىبە دان، داکو ھەر چەندە ئەو د لەشى دا وەکو مەزھان ھاتىبە دادکر، لى د گيانى دا ل دويش خودى بژين.

بریکارین چاک ل سەر کەرەمپین خودى

7 دویمایا ھەر تىشتى يا نيزيك بووى، لەوما ل سەر خۆ د زال بن و د ھشيار بن ژ بۆ نقيژکرنى. 8 بەرى ھەر تىشتەكى، بلا ھەزژيکرنا ھەو بە ئیکودوو يا گەرم بيت، چنکو ھەزژيکرنا گونەھين گەلەك ژى دنخيشتى. 9 بيى پتەپت ميثانداريا ئیکودوو بکەن. 10 ھەر ئيك ژ ھەو، ل دويش وى بەھريا روحانى يا وى وەرگرتى، خرمەتا ئیکودوو پى بکەن، وەکو بریکارین چاک ل سەر کەرەمپین خودى يين جوراوجور. 11 ئەگەر ئيك دئاخىت، بلا وەکو ئیکى پەيقين خودى دييژيت بئاخىت. ئەگەر ئيك خرمەت دى دى، بلا ب وى ھيزى بکەت يا خودى دايى، دا خودى د ھەر تىشتى دا بەيتە مەزنگرن، ب ريبا عيسايى مەسيح، ئەوى مەزناھى و سەرورە ھەرورە يين وينە. ئامین.

ئازارکيشان د ریکا مەسيحى دا

12 گەلى خۆشتقيان، ژ بەر وان تەنگاقيين سوژەك يين بۆ تاقیکرنى ھوين تووش دىنى، حيبەتى نەبن، ھەرورەکو تىشتەكى سەبر ھاتبیتە سەرى ھەو، 13 لى دلخۆش بىن کو ھوين بووينە پشکدارين ئازارين مەسيحى، دا دەمى مەزناھيا وى ديار دييت ژى، ھوين دلخۆش و دلشاد بىن. 14 ئەگەر ژ پيخەمەت ناقي مەسيحى ھوين بەيتە فھيت کرن، ھنگى خوزيکين ھەو، چنکو گيانى مەزناھيى، کو گيانى خودييه، ل سەر ھەويە. 15 بلا کەس ژ ھەو وەکو ميروکوژەكى، يان دزەكى، يان خرابکارەكى، يان ژى وەکو مایتيكەرەكى ئازارى نەكيشيت، 16 لى ئەگەر ئيك ژ ھەو وەکو مەسيحيهك ئازارى بکيشيت، بلا شەرم نەكەت، بەلكو پەسنا^a خودى بکەت، ژ بەر کو ھەلگرى فى ناقيه.

دکەت،^v 16 لى وى چەندى ب نەرمى و ريزگرتن بکەن. وژدانا خۆ پاقر بپاريزن، داکو ئەوين ب خرابى بەحسى رەوشتى ھەوە يى باش د ئیکبونو ل گەل مەسيحى دا دکەن، د بوھتايين خۆ دا شەرمزار بىن. 17 بۆ مەرقى باشترە، ئازارى ل سەر کرنا باشيى بکيشيت، ئەگەر ھەزرا خودى يا وەسا بيت، نەکو ل سەر کرنا خرابيى. 18 چنکو مەسيح ژى جارەكى و بۆ ھەرورە ژ پيخەمەت گونەھان ھاتە ئازاردان، يى راستدار ژ پيخەمەت نەراستداران، دا ھەو بەگەھينيتە خودى. ئەو د لەشى دا ھاتە کوشتن، لى ژ لايى گيانى فە ھاتە فەژاندن. 19 ئەو ب گيانى چوو و بۆ گيانين زيندانکرى پەيام راگەھاند. 20 ئەو گيان ژ کەفن دا د نەگوھدار بوون، دەمى ل سەردەمى نوحى خودى ب دريژى بيھنا خۆ فرەھ کرى، گاغا گەمى دەھاتە چيکر، د وى گەمى دا ھندەك کەس، ئانکو ھەشت، د ئاقي را قورتال بوون. 21^w ئەفە ژى ھيمايى وى تافيرکرنى يا نوکە ھەو قورتال دکەت. تافيرکرن پاقرکرنا قريژا لەشى نينە، لى داخوازکرنا وژدانهکا باشە ل نك خودى، ب ریکا رابوونا عيسايى مەسيح، 22 ئەوى چويە ئەسمانى و ل دەستى راستى يى خودييه، فريشته و دەستەلاتدار و ھيز ملکەچين وينە.

4¹ ئەفجا مادەم مەسيحى د لەشى دا ئازار کيشا، ھوين ژى ب وى نيازى خۆ چەکدار بکەن، چنکو يى د لەشى دا ئازار کيشا، دەست ژ گونەھى بەردايە، 2 داکو ئەو ژيى وى ئەوى د لەشى دا ماى، نە ل دويش ھەزىن مەزھان، لى ل دويش ھەزرا خودى بژيت. 3 ئيدى بەسە ئەو دەمى ھەو بوراندى ل دويش ھەزىن مللەتین خودينەنياس، يين کو ریکا بیدەلنگى، گوھنيلى^x، سەرخۆشى، ئاھەنگين بەرەلايى، ئاھەنگين مەى فەخوارنى و پووتپەرسييا^y ھەرام دگرن. 4 ئەو مەندەھۆش دمين، کو ئيدى ھوين ل گەل وان ل دويش ھەمان بەرەلايى و سەربەردانى نابەزن، ئەفجا ئەو ھەو رسوا دکەن. 5 لى ئەو دى حسابى دەنە وى يى کو ئامادەيە دادکرنا مری و زينديان بکەت.

15-14:3v 13-12:8 ئيشايا

20:3w دەستپيکرنا 9:6 تاكو 22:8

3:4x جنس

3:4y صەنەمپەرتسى

8:4z يەعقوب 20:5؛ پەند 12:10

16:4a پەسن مەدح و سەنا

17 دهم هاتيه كو دادكرن ژ مالا خودی^b دهست پی بکته. ئەفجا
 ئەگەر ژ مه دهست پی بکته، دویمایا وان پین گوهداریا
 مزگینیا خودی ناکهن، دی چ بیت؟¹⁸ و:
 «ئەگەر پی راستدار ب زهحمت قورتال ببیت،
 پا دی چ ب سهری کەسی بەدکار و گونەهکار هیټ؟»^c
 19 لهوما ئەوین ل دویف هەزا خودی تازاری دکیشن، بلا خو
 رادهستی ئافریندەری دلسۆز بکهن و ل سهر کرنا چاکیی د
 بەردەوام بن.

شقانیا پهزی خودی

5¹ ئەز هیقی ژ رهسپیین د ناڤ ههوه دا دکهم، کو ئەز
 وهکو ههوه رهسپیمه و شاهدم ل سهر تازارین مهسپیحی و
 ههڤشکی وی مهزناهییمه یا کول نیزیك دی دیار بیت: 2 شقانیا
 پهزی خودی پی د ناڤ ههوه دا بکهن^d، نه ژ نهچاری، لی ژ
 دل، وەسا چاقدیری بکهن، ههروهکو خودی دقیت، نه ژ بهر
 دهستکهفتهکی حەرام، لی ب دلگهرمی. 3 خو ل سهر وان پین ل
 ژیر چاقدیریا ههوه نهسهپین، لی بۆ پهزی بنه نمونه. 4 دهمی
 سهروکشخان دیار دبیت، هوبن دی تانجا مهزناهیی وەرگرن، ئەوا
 برسقینا وی ئیکجار ل کیمی نادەت.
 5 ب ههمان شیوه گەلی گەنجان، ملکهچی رهسپیان بن و
 هوبن ههمی بۆ ئیکودوو کراسی دهررونچویکی ل خو بیچن^e،
 چنکو:
 «خودی بهرنگاریا دفنلندان دکته،

لی کهرهمی ل گهل دهررونچویکان دکته.»^f
 6 ئەفجا خو ل بن دهستی هیزدار پی خودی دهررونچویک
 بکهن، دا د دهمی دهستینانکری دا ههوه بلند بکته. 7 ههمی
 خەمین خو بهافیژنه سهر وی، چنکو ئەو پویتهی ب ههوه ددهت.
 8 ههوه های ژ خو ههبيت و هشیار بمینن. نهیاری ههوه
 ئبلیس، وهکو شیرهکی نرنری دگه‌ربیت دا ئیکی بخۆت. 9 موکم
 د باوه‌ریی دا بهرنگاریا وی بکهن، چنکو هوبن دزانن کو
 خویشک و برابین ههوه ل سهرانسهری جیهانی ههمان ئەقی
 تازاری دکیشن. 10 خودایی ههمی کهرهمی ژ، ئەوی هوبن
 ب مهسپیح عیسی گازی کرینه مهزناهییا خو یا ههتا ههتایی،
 پشتی کو ههوه بۆ دهمهکی کورت تازار کیشای، ئەو ب خو دی
 ههوه کامل کته و موکم کته و بهیز ئیخیت و خوچه کته.
 11 سهروه‌ری ههروه‌ر بۆ وی بیت. تامين.

سلاڤین دویمایی

12 من ب دهستی سیلاسی^h ئەف نامهیا کورت بۆ ههوه
 نقیسی، کو ئەز وی ب برابه‌کی دلسۆز دهژمیرم، دا ههوه
 هان بدهم و شاهدهیی بدهم، کو کهره‌ما خودی یا راسته‌قینه
 ئەقهیه. تیدا موکم بمینن. 13 یا ل بابلیⁱ، ئەوا وهکو ههوه هاتیه
 ههلبژارتن، سلاڤان ل ههوه دکته، ههروه‌سا کورپی من مه‌رقؤس
 ژی. 14 ب ماچا هه‌زژیکرنی ژ لایی من فه سلاڤان ل ئیکودوو
 بکهن.
 ئاشتی ل سهر ههوه ههمین گریډای مهسپیحی بیت.

17:4^b مه‌به‌ست پی باوه‌ردارین وی. بنیره 1 په‌ترؤس 2:5

18:4^c په‌ند 31:11

2:5^d یوحه‌ننا 17-15:21

5:5^e ئانکو: بۆ ئیکودوو د دهررونچویک بن

5:5^f په‌ند 34:3

6:5^g مه‌تتا 12:23؛ لوقا 11:14؛ 14:18

12:5^h سیلاس ب یونانی نقیسیه «سیلوانؤس» کو ئەو ژی شیوازه‌کی ناڤی سیلاسیه.

13:5ⁱ یا ل بابلی: هیمایه بۆ کهنیسه‌یا ل رۆمایین.

نامەيا پەترۆسى يا دوويى

پيشگوتن

پەترۆسى ھنارتى قى نامەيا خۇ يا دوويى ئاراستەيى ھەمى باوەردارېن پيشين دکەت، تيدا باوەرداران ژ مامۆستايين درەوين ھشيار دکەت، کو فيرکرنين وان بەرى باوەرداران ددەنە فھيتى و بپرەوشتيى، ھەرەسا ژ ترانەکەران، کو گۆمانى ل دۆر ھاتنا دوويى يا مەسيحى بەلاڤ دکەن. پەترۆس ديار دکەت کو پيدڤيە مرۆڤ خۇ ب نياسينا دروست يا خودى و عيسايى مەسيح قە گرى بدەت، دا ژ فان فيرکرنين شاش رزگار ببیت. بنگەھى قى نياسينى ب ریکا وان کەسان دەپتە راگەھاندن، بين عيسايى مەسيح روى ب روى ديتى و فيرکرنين وى بەيستين.

نڤيسکار ل سەر فيرکرنين وان کەسان رادوھستيت بين ترانەيان ب باوەريئينان ب ھاتنا دوويى يا مەسيحى دکەن. پەترۆس ديار دکەت کو خودى بپھنا خۇ ل سەر ھاتنا مەسيحى فرەھ کريە، چنکو وى نەڤيت چ کەس ژ ناف بچيت، لى وى دڤيت ھەمى کەس ل خۇ بزڤرن و قورتال بين.

ئەڤ نامەيە ب ناڤەرۆکا خۇ قە وەکو نامەيا يەھودايە.

ناڤەرۆکا نامەيى:

1. سلڤ 1:1-2

2. خۇجھکرنا گازبکرن و ھەلبژارتنا خودى 1:3-21

3. پيغەمبەرين درەوين 2:1-22

4. ھاتنا دوويى يا خودانى 3:1-18

خودايى. ⁵ ئەھا ژ بەر قى چەندى، ھەمى رەنجى بکيشن دا ھوين ل سەر باوەريا خۇ، چاكيى زيده بکەن و ل سەر چاكيى زانينى ⁶ و ل سەر زانينى لڤوزالبوونى و ل سەر لڤوزالبوونى خۇراگرتنى و ل سەر خۇراگرتنى خوديترسيى ⁷ و ل سەر خوديترسيى قيانەکا براييني و ل سەر قيانەکا براييني ⁸ چنکو ئەگەر ئەڤ تشتە ل نك ھەو ھەبن و زيده بين، دى ھەو ھەتە مرۆڤين بکيرھاتى و بەرھەمدار د نياسينا خودانى مە عيسايى مەسيح دا. ⁹ لى يى ئەڤ تشتە ل نك نەبن، يى کورتبين و کۆرەيە، وى يا ژ بير کرى کو ئەو يى پاڤتر بووى ژ گونەھين خۇ بين بەرى. ¹⁰ ژ بەر قى چەندى گەلى برا، زيدهتر بزاقى بکەن دا دووپات بکەن کو خودى ھوين بين گازی کرين و ھەلبژارتين، چنکو ئەگەر ھوين فان تشتان بکەن، ھوين چ جارن ناھەلنگفن. ¹¹ ب قى شيوہى دەرگەھ دى ب فرەھى ل بەر ھەو ھەببت دا ھوين ژۆر بکەقنە پاشايەتيا ھەرۆھەر يا خودان و قورتالکەرى مە عيسايى مەسيح.

سلڤ

1 ¹ ژ من، شەمعون پەترۆس، بەنى و ھنارتىيى عيسايى مەسيح،
بۆ وان بين ب راستداريا خودى، قورتالکەرى مە عيسايى مەسيح، باوەريەکا بەاگران يا وەکو يا مە وەرگرتى:
² ب نياسينا خودى و عيسايى خودانى مە، کەرەم و ئاشتى ب زيدهيى ل سەر ھەو ھەبن.

دووپاتکرنا گازبکرن و ھەلبژارتنا خودايى

³ ھيژا وى يا خودايى ھەمى تشتتين پيدڤى بۆ زيانى و خوديترسيى داينە مە، ب ریکا نياسينا وى يى ئەم ب مەزناھى و چاکیا خۇ گازی کرين. ⁴ وى ب فان تشتان سۆزین گەلەك مەزن و بەاگران داينە مە، دا ھوين ب وان ژ وى پويچاتيى، ئەوا ژ ھەزین جيھانى دەيت، پرەڤن و بنە پشکدارين سرۆشتى

پیغهمبه ریښ دره وین

2 لې کا چهوا پیغهمبه ریښ دره وین د ناث گهلی¹ دا په پیدا بوون، ههروهسا د ناث ههوه ژي دا دې ماموستایین دره وین په پیدا بن. ټه و دې ب نهیږی فیږکریښ ویرانکه ریښنه د ناث ههوه دا، خو ټه و دې وی خودانی بالآدهست ماندهل^m کهن یی ټه و کړینⁿ، هوسا ټه و دې ژناقچونه کا ب لهز ټیننه سه ری خو. 2 دې گهلهک مروث ب دویف بیدهلنگیا وان کهفن و ژ بهر وان دې ب خرابی بهحسی ریبازا راستیی هیته کرن. 3 ټه و دې ژ بهر چاقبرساتیا خو ب گوتنا چیروکین چیکری بازارگانیی ب ههوه کهن. ټه و حوکمی ژ کهفن وهره ل سهر هاتیه دان، ژ کار نهکهفتیه و ژناقبرنا وان نه یا نشتیه.

4 چنکو ټه گهر خودی دلوقانی ب وان فریشتهیان نهبریت یین گونه کریښ، لې هاقیتینه د دوزهخی دا، کو ټه و د کویراتیا تریاتیی دا بو روژا دادکرنی د زنجیرکری بن⁵ و ټه گهر دلوقانی ب جیهانا کهفتار نهبریت، لې نوح کو راستداری بو خه لکی رادگه هاند ل گهل حهفتین دی پاراستبن، دهمی توفان ب سهر جیهانا بهدکاران دا ټینای⁶ و ټه گهر حوکمی ویرانکرنی ل سهر باژپړین سه دؤم و عمؤرا^p داناییت و کرینه خولی، کرینه نمونه بو بهدکارین پشتی وان بهین⁷ و لوتی راستدار قورتال کریت، ټه و دې ژ ټینا بیدهلنگیی یا بهدکاران دلتهنگ بووی،⁸ چنکو ټه و مروثی راستدار، ټه و دې ناث وان دا دټیا، ژ بهر کربارین وان یین خراب یین وی ددیتن و دبهیستن، روژ بو روژی گیانی وی یی راستدار تازار دکیشا،⁹ ټه فجا خودان دزانیت کا چهوا خودیترسان ژ تاقیکرنی قورتال بکته و خرابکاران تا روژا دادکرنی بهیلپته د بن سزای ټه،¹⁰ نهخاسمه ټه وین ب دویف

12 ژ بهر ټی چهندي ټه ز دې ههردهم بیرا ههوه ل فان تشتان ټینم، ههر چهنده هویښ فان تشتان دزانن و د ټی راستیا ل نک ههوه دا د خوچهن. 13 هندی ټه ز د ټی خیفه تی^l دا بم، ټه ز ټی چهندي راست دبینم کو ټه ز ههوه ب ټی بیرټینانی بشارینم. 14 چنکو ټه ز دزانم کو نیزیکه دې ژ ټی خیفه تا خو بار کهم، ههروه کو خودانی مه عیسیای مهسیح بو من دیار کری. 15 ټه فجا ټه ز دې بزاقی کهم دا پشتی بارکرنه من هویښ ههردهم فان تشتان بیننه بیرا خو.

16 چنکو دهمی مه هاتنا ب هیز یا خودانی مه عیسیای مهسیح ب ههوه دایه زانین، ټه مه نهکهفتینه دویف ټه فسانه یین ب ژیری هاتینه چیکرن، لې مه ب چاقین خو مه زناهییا وی دیت.

17 وی ژ خودایی باب ریز و مه زناهی وهرگرت، دهمی دهنگهک ژ مه زناهییا سهنگین بو هاتی و گوتی: «ټه فیه کورپی من یی خوشتی، ټه و دلی من پی خوش بووی.»^k

18 مه ب خو ټه ف دهنگه بهیست، دهمی ژ ټه سمانی هاتی، چنکو ټه ل گهل وی بووین ل سهری چایی پیروز.

19 په یاما پیغهمبه ران ژي ل نک مه پتر هاته سهلماندن. هویښ باش دکهن ټه گهر بهری خو بدنی، وهکو هویښ بهری خو ددهنه چرایه کی د جهه کی تری دا روهایی ددهت، تاکو ټه لند دیار دبیت و ستیرا سپیدی د دلی ههوه دا دهلیت. 20 بهری ههر تشته کی بزانی کو چ په یامین د نفیسارین پیروز دا فه ریژا شروقه کرنا پیغهمبه ران نه بوون، 21 چنکو په یام چ جارن ب حهزا مروثی نه هاتینه، لې هندهک مروث ب ریقه بهریا گیانی پیروز ژ لایی خودی ټه تاخفتینه.

13:1l مهبهست پی له شنی ویه

17:1k مه تتا 5-1:17

1:2l مهبهست پی ملله تی ټیسرا ټیله

1:2m ټینکار

1:2n کربن تاماژیه بو قورتالکرنا مهسیحی، کو وی ب خوینا خو مروث ژ دیلاتی کربن و رزگار کرن. بنیره: مه رفؤس 45:10؛ 1 کورنتؤس 6:19-20؛

1 تیمؤتؤس 2:6؛ ټاشکراکرن 5:9.

5:2o دهستیپیکرن 6:18؛ 7:13-22

6:2p سه دؤم و عمؤرا ل فهرهنگوکی بنیره.

7-6:2q دهستیپیکرن پشکا 19

ژ ټوین د شاشیې دا دژین. ¹⁹ سؤزا ټازادیې ددهنه وان، هر چنده ټو ب خو به نیېن پوچاتیېنه، چنکو ټو تشتی ل سهر مروقی زال دبیت، مروقی دبیته به نیې وی. ²⁰ ټه گهر ټو ب نیاسینا خودان و قورتالکهری مه عیسیای مه سیح ژ ههرماتیېن جیهانی رزگار بین و پستی هنگی کهفتنه د تهقی وان دا و بندهست ببنهغه، ټهغه دویمایا وان ژ دهستیپکا وان کمباختره. ²¹ بو وان باشر بوو کو ریکا راستاریې نه نیاسیبا، نه کو ټوان نیاسیبا و پستی هنگی ژ فرمانا پیروژ یا بو وان هاتیه دان، پاشگهز^x بیان. ²² ټهغه پنده ب دروستی ل سهر وان دهیت: «سه ل دلرابونا خو ټه دگه ریپیت»^y و: «به رازا شویشتی، ټه دگه ریپیت خو د ناڅ ههریې دا دگه فزینیت.»

سؤزا هاتنا خودانی

3 ¹ گهلی خوشتیان، ټهغه دووهمین نامه یه ټهز بو هوه دنقیسم، د وان دا ټهز ب ریکا بیرئینانې، هرین هوه بین پاقر هشیار دکهم، ² دا بیرا هوه بهیته په یقین پیغه مبه رین پیروژ و فرمانین خودان و قورتالکهری بین هنارتیېن هوه هوبن پی ټاگهدار کرین.

³ بهری هر تشته کی قی چندی بزنان: د روژین دویمایه دا، دی هنده ک ترانه کهرین جقیل ده رکهفن، بین کو ل دویف ټاره زوویین خو پرېغه دچن. ⁴ ^z دی بیژن: «کا سؤزا هاتنا وی؟ چنکو ژ دهمی نقشته^a بابکالان، ههمی تشت ژ دهستیپکا ټافراندنی وهره وه کو خو ماینه.» ⁵ ټو ب مبهست قی راستیې پشت گو ه ټه دهافیزن کو ب په یفا خودی ههر ژ کهفن دا

هزین ههرمی بین لهشی دکهفن و سفکاتیې ب سهره ریې دکهن.

ټو د رویقاییم و خو دسه پیین، ناترسن کو ب خرابی به حسی خودانین مه زناهیې^r بکن. ¹¹ خو فریشته، هر چنده ژ وان^s ب هیزتر و شیانترن، لی ل نک خودانی ب ټاخفتنه کا کریت وان^t گونه هبار ناکهن. ¹² لی ټو کس وه کو گیانه وهرین بی مه ژینه، بین ب خو رسکی^u دهینه پرېغه برن، ژ بو نیچیر کرنی و کوشتیې چبووینه، دهر باره ی تشتین وان پیزانین ل سهر نه ی کوریاں دکهن، ټهغه ټو دی وه کو وان گیانه وهران ژ ناڅ چن ¹³ و ل شوینا زیانا وان کری، ټو دی زینانې وهرگرن. دهژمیرن خو شیه کو ل روژا نیقرو ب دویف که یفا دلې خو بکهفن. ټو خاله کا رهش و شهر مزارینه، تامی ژ فیلبازیین خو وهر دگرن دهمی د ټاهنگان دا ل گهل هوه پشکدار دبن. ¹⁴ چاقین وان د تزی دههمه نیسیینه، ژ گونه ه کرنی تیر نابن، دهر وینین لاواز دخاپین. دلې وان ل سهر چاقبر ساتیې بی مه شقدایه. نفرین ل سهر وان^v ¹⁵ وان ژ ریکا راست لاډا، ټهغه ټو د سهر دا چوون و ریکا به لعمای کوری به عوری گرت، ټو وی هز ژ کریا خرابیې کری. ¹⁶ ^w لی ټو ژ بهر سهر پیچیا وی کری هاته پاشقه برن، دهمی کهری بی زمان ب زمان کهفتی و ری ل دیناتیا پیغه مبهری گرتی.

¹⁷ ټهغه کهسه کانین بی ټاقن، مژن ب بارو قه ی دهینه هاژوتن. بو وان کوبرترین تاریستان هاتیه ترخان کرن. ¹⁸ چنکو گوتینین مهزن و قالا دیژن، هوسا ب ټاره زوویین لهشی بین بیده لنگیې وان کهسان د سهر دا دهن بین ژ نوی رزگار بووین

^{10:2}T مبهست پی هه بووین روحانینه وه کو فریشته و ټهجه و .. هتد.

^{11:2}S مبهست پی «ماموستایین دره وین» یان ژی «خودانین مه زناهیې» نه.

^{11:2}T بههرا پتر مبهست پی «خودانین مه زناهیې» نه.

^{12:2}U ټانکو: غریزه

^{14:2}V دهقی یونانی دبیتیت «زارو کین نفرینینه».

^{15:2}W سهر ژمیری پشکا 22

^{21:2}X پاشگهز ټانکو «مرتد» ټون بین ژ راستیې لیغه بووین و پشتا خو دایې

^{22:2}Y پهند 11:26

^{3:3}Z یه هودا 18:1

^{4:3}A نفستن ل قیری رامانا مرنی دگه هینیت.

گۆر سۆزا وی، چاقەپری ئەسمانین نوی و ئەردەکی نوی دکەین،
کو راستداری تیدا یا خۆجەه.

¹⁴ لەوما گەلی خۆشتقیان، مادەم کو هوبن ل چاقەپری قان
تشتانە، بزاقی بکەن کو ئەو هەو هۆسا ببینیت، هوبن بی د
تاشتیی دا د بیکیماسینە و گازندە ل سەر هەو نین. ¹⁵ بەژمیڤن
کو بپهنگههیا خودانی مه دهرهتهکه بۆ قورتالبوونی، کا چهوا
برایی مه بی خۆشتقی پاولۆسی ژى ل دویف وی ئاقلمهندیا بۆ
وی هاتیە دان بۆ هەو نقیسی، ¹⁶ هەروە کو د هەمی نامەیین
خۆ دا، بەحسێ قان تشتان دکەت. د وان دا هەندەک تشتین ب
زەحمەت بۆ تینگههشتنی یین هەین کو مرۆفین نەزان و لقلقۆک
بۆ ژناقچوونا خۆ شاش شروقه دکەن، کا چهوا نقیسارین پیروژ
یین دی شاش شروقه دکەن.

¹⁷ لەوما گەلی خۆشتقیان، مادەم هوبن پيشوهخت هاتینه
ئاگههدارکرن، د هشیار بن نه کو ب شاشیا بهدکاران بهینه
خراندن، ئەقجا خۆراگریا خۆ ژ دەست بدەن. ¹⁸ لى د کەرەم و
نیاسینا خودان و قورتالکەری مه عیساى مهسیح دا وەراری
بکەن. مەزناهی بۆ وی بیت، نوکە و هەتا هەتایی. ئامین.

ئەسمان هەبوون و ئەرد ژى ژ ئاقى و د ئاقى را چىبوويه. ^b 6 ب
وان ژى، ئاڤ ل سەر جیهانا بەری رابوو و ئەو ژ ئاڤ چوو. ^c
⁷ لى ئەرد و ئەسمانین نوکە هەین، ب هەمان پەیی بۆ ئاگری
دەهنگرتینە، تا روژا دادکرن و ژناقبرنا بەدکاران دەینە هیلان.
⁸ لى بلا ئەڤ تشتە ژ بيرا هەو نەچیت، گەلی خۆشتقیان:

ل نك خودانى روژهك وهكو هزار سالانه و هزار سال ژى وهكو
روژهكینه. ^d 9 خودان بجهئینانا سۆزا خۆ گیرۆ ناکەت، هەروە کو
هەندەک کەس ب گیرۆبوون دزانن، لى ئەو بپهنا خۆ ل هەو فرەه
دکەت، چنکو وی نەڤیت کەس ژ ئاڤ بچیت، لى بەری هەمیان
بکەڤیتە لخۆزڤرینی. ¹⁰ لى روژا خودانى دى وهكو دزهکی
هیت^e، کو تیدا ئەسمان دى ب گورمینه کا مەزن ژ ئاڤ چیت و
توخم ب سۆتنى دى حەلیین و ئەرد و هەمی کارین تیدا هاتینه
کرن، نامین. ^f

¹¹⁻¹² ئەقجا، مادەم ئەڤ تشتە هەمی دى ب قى شیوهی
حەلیین، ئیدی پیدقیه هوبن چ جۆره مرۆڤ بن؟ ل قى دەمی کو
هوبن ل چاقەپریا روژا خودینه و لەزى ل هاتنا وی دکەن، پیدقیه
هوبن ب پیروزی و خودیترسی بژبن. د وی روژى دا ئەسمان دى
ب ئاگری ژ ئاڤ چن و توخم دى ب سۆتنى حەلیین. ¹³ لى ئەم ل

^b 5:3 دەستپیکرن 1:6-9

^c 6:3 دەستپیکرن 7:11

^d 8:3 زەبوور 90:4

^e 10:3 مەتتا 24:42-43؛ 1 سالونیکى 5:2؛ ئاشکراکرن 3:3؛ 15:16

^f 10:3 د هەندەک دەستنقیسان دا دەق هۆسایه: «پەردە دى ل سەر ئەردى و هەمی کارین تیدا هاتینه ئەنجامدان هیتە راکرن.»

نامه‌یا یوحه‌نای یا ئیکئی

پیشگوئن

نقیسکاری ئی نامه‌یی ناخی خو دیار ناکهت، لی هندهک نقیسارین سه‌دسالین دووی و سییی زاینی دیار دکهن کو نقیسکاری ئی نامه‌یی یوحه‌نای کورئی زه‌به‌دیه، ئەو ئی ئیک ژ هەر دوازده هنارتیین مه‌سیح عیسی بوو. نامه‌یین یوحه‌نای (نامه‌یا یوحه‌نای یا ئیکئی و یا دووی و یا سییی) ژ لایی زمان و شیواز و بابه‌تان فه گه‌لهک وه‌کو مزگینیا مه‌سیحی ل گۆر یوحه‌ناینه، له‌وما باوهردارین پیشین هەر ژ ده‌ستپیکئی وه‌ره گه‌هشتنه وی باوهریی کو ئەف نامه‌یه ژ لایی هه‌مان یوحه‌نای فه هاتینه نقیسین. ل دویف پرانیا بۆچوونان یوحه‌نای ئەف نامه‌یا ل به‌ر ده‌ستی مه‌د دویمه‌یا سه‌دسالیا ئیکئی دا ل ئەفه‌سۆسی نقیسیه.

ئەفئی نامه‌یین دوو ئارمانجین سه‌ره‌کی هه‌نه:

1. بسته‌هکرنا خوانده‌قنانان، داکو ب هه‌فپشکی ل گه‌ل خودی و کورئی وی عیسی مه‌سیح بزین.
2. هشیارکرنا خوانده‌قنانان، داکو ب دویف وان فیرکرین شاش نه‌که‌فن یین هه‌فپشکیا مروئی ل گه‌ل خودی ده‌ه‌رفینن.
- ئەف فیرکرین شاش ژ لایی هندهک مامۆستایین دره‌وین فه ده‌اتنه به‌لا‌ف کرن. ل دویف دیتنا وان مامۆستایان هه‌می تشتین ماددی د ئی جیهانی دا د خرابن، ب تنی ئەو تشت د باشن یین گیانی. تشتین ماددی و تشتین روحانی ئی نه‌شین ببه‌ ئیک، ژ به‌ر کو سرۆشتی وان ژ ئیک جودایه، له‌وما وان باوهر نه‌دکر کو عیسا کورئی خودییه و د هه‌مان دم دا مروقه‌کی ب خوین و گۆشته.
- نقیسکاری ئی نامه‌یی ل به‌رامبه‌ری ئی هزارا شاش ب ئاشکراییی ده‌ته دیار کرن کو عیسی مه‌سیح ب ته‌مامی سرۆشتی مروفقانی هه‌بوو، هه‌روه‌سا ب ته‌مامی سرۆشتی خودایی هه‌بوو.
- یوحه‌نای گه‌لهک جارن داکۆکیی ل سه‌ر وی چه‌ندی دکه‌ت کو ئەوین باوهریی ب مه‌سیحی دئین و هه‌ز ژ خودی دکهن، پیدقیه هه‌ز ژ ئیکودوو ئی بکه‌ن.

ناقه‌رۆکا نامه‌یی:

1. به‌راهی 4-1:1
2. رۆناهی و تاریاتی 5:1 تاکو 29:2
3. زارۆکین خودی و زارۆکین ئبلیسی 24-1:3
4. راستی و شاشی 6-1:4
5. هه‌زژیکرنا خودی و هه‌زژیکرنا برابان 21-7:4
6. سه‌رکه‌فتنا باوهریی 21-1:5

په‌یقا ژيانی

1¹ ټه‌و تشتی کول دستپیکځی هه‌بوو، ټه‌وی مه بهیستی، ټه‌وی مه ب چاقین خو دیتی، ټه‌وی مه لی نیړی و مه دستی خو کریږ، ټه‌وه یا ټم بۆ هه‌وه دهرباره‌ی په‌یقا ژيانی رادگه‌هینین. ²g ژبان دیار بوو، مه ټه‌و دیتیه و شاهده‌یی بۆ ددهین و وی ژيانا هه‌تا هه‌تایی بۆ هه‌وه رادگه‌هینین، ټه‌وا ل گهل بابی بوو و بۆ مه دیار بووی. ³h ټه‌وا مه دیتی و بهیستی بۆ هه‌وه رادگه‌هینین، دا هه‌وه ژی هه‌فپشکی ل گهل مه هه‌بیت. هه‌فپشکیا مه ژی ل گهل بابی و ل گهل کورځی وی عیسای مه‌سیحه. ⁴ ټم بۆ هه‌وه قان تشتان دنقیسین، دا دلخوشیا مه یا ته‌مام بیت.

خودی رۆناهییه

⁵ ټه‌فه‌یه ټه‌و په‌یاما مه ژ عیسای مه‌سیح بهیستی و بۆ هه‌وه رادگه‌هینین: خودی رۆناهییه و چ تاری تیدا نینه. ⁶ ټه‌گهر بیژین کو مه هه‌فپشکی یا ل گهل خودی هه‌ی و ټم د تاری دا بره‌فه بچین، ټم دهره‌وان دکه‌ین و راستی ناکه‌ین. ⁷ ټی ټه‌گهر ټم د رۆناهییه دا بره‌فه بچین، هه‌روه‌کو ټه‌و د رۆناهییه دا، مه هه‌فپشکی یا ل گهل ټیکودوو هه‌ی و خوینا کورځی وی، عیسای، مه ژ هه‌می گونه‌هان پاقر دکت. ⁸ ټه‌گهر ټم بیژین کو مه گونه‌ه نین، ټم خو دخاپینین و راستی د دلّی مه دا نینه. ⁹ ټه‌گهر ټم دانپیدانځی ب گونه‌هین خو بکه‌ین، ټه‌و یی دلسوز و راستداره، له‌وما دلی ل گونه‌هین مه بوریت و مه ژ هه‌می خرابیان پاقر کت. ¹⁰ ټه‌گهر ټم بیژین کو مه گونه‌ه نه‌کریه، ټم وی دهره‌وین دهردځین و په‌یقا وی د دلّی مه دا نینه.

هاریکاری مه مه‌سیحه

2¹ گه‌لی زاروکیځین من، ټم بۆ هه‌وه قان تشتان دنقیسم، دا هوبن گونه‌هان نه‌که‌ن. لی ټه‌گهر که‌سه‌ک گونه‌هی بکه‌ت، مه ل نک بابی هاریکاره‌کځی¹ هه‌ی، کو عیسای مه‌سیحی راستداره. ² ټه‌وه که‌فاره‌ت بۆ گونه‌هین مه، نه ب تنی بۆ گونه‌هین مه، لی بۆ گونه‌هین هه‌می جیهانځی ژی. ³ ټم ب وی چهندي دزانین کو ټم وی دنیا‌سین، ټه‌گهر ټم فه‌رمانین وی ب جه بینین. ⁴ ټه‌وی دبیژیت: «ټم وی دنیا‌سم» و فه‌رمانین وی ب جه نه‌ئینیت، ټه‌و دهره‌وینه و راستی د دلّی وی دا نینه. ⁵ لی یی په‌یقا وی ب جه بینیت، ټه‌فه ب راستی حه‌ز ژیکرنا خودی د دلّی وی دا یا کامل بووی. ب قی چهندي ټم دزانین ټم د ټیکبوونا ل گهل وی داینه: ⁶ ټه‌وی دبیژیت: «ټم د ناف وی دا یی بنه‌جه‌م»، پیدقیه وه‌سا بژیت، هه‌روه‌کو عیسا ژیا‌ی. ¹

فه‌رمانا نوی

⁷ گه‌لی خوشتقیان، ټم فه‌رمانه‌کا نوی بۆ هه‌وه نانقیسم، لی فه‌رمانه‌کا که‌فن، کو هه‌وه ژ دستپیکځی هه‌بوو. فه‌رمانا که‌فن ټه‌و په‌یقه یا هه‌وه بهیستی. ⁸ k سه‌ره‌رای هندي ژی، ټم فه‌رمانه‌کا نوی بۆ هه‌وه دنقیسم، کو راستیا وی د وی دا و د هه‌وه ژی دا هه‌یه، چنکو تاری دچیت و رۆناهییا راسته‌قینه نوکه شه‌وقی دده‌ت. ⁹ ټه‌وی دبیژیت: «ټم یی د رۆناهییه دا» و که‌ریځین وی ژ برایی¹ وی قه‌دبن، ټه‌و هیشتا یی د تاری دا. ¹⁰ یی حه‌ز ژ برایی خو دکت، ټه‌و د رۆناهییه دا یی بنه‌جه‌ه و چ ټه‌گهر ټم هه‌لنگفتنی بۆ وی نینین. ¹¹ لی یی که‌ریځین وی ژ برایی وی قه‌دبن، ټه‌و یی د تاری دا و د تاری دا دژیت و نزانیت کیقه دچیت، چنکو تاری چاقین وی یین کوره کریږ. ¹² ټم بۆ هه‌وه دنقیسم، گه‌لی زاروکان،

1:1^g 1 يوحنا 1:12:1^h 2 يوحنا 1:141:2ⁱ 1 يوحنا 2:1 هاریکار ب یونانی دبیژیت (پاراکلیتوس). ل فه‌ره‌نگوکی ل په‌یقا پاراکلیتوس بنیره.6:2^j 6:2 ده‌قی یونانی دبیژیت: پیدقیه وه‌سا بره‌فه بچیت، هه‌روه‌کو عیسا بره‌فه چووی.7:2^k 7:2 يوحنا 13:349:2^l 9:2 مه‌به‌ست یی خویشک و برایین باوهدار

هوین راستیی نزانن، لی چنکو هوین راستیی دزانن و دزانن کو ههمی دره و نه ژ راستییته. ²² دره وین کیه؟ ما نه ته وه یی ماندهل^o دکهت کو عیسا ب خو مهسیحه. ئها ته و دژمهسیحه، تهوی بابی و کوری^p ماندهل دکهت. ²³ هر کسهی کوری ماندهل بکهت، باب ژ یی وی نینه، لی یی دانپیدانی ب کوری بکهت، باب ژ یی ویه.

²⁴ بلا ته و تشتی هه وه ژ دهستیکی بهیستی، د ناف دلئ هه وه دا یی بنهجه بیت. ته گهر ته و تشتی هه وه ژ دهستیکی بهیستی د ناف دلئ هه وه دا بنهجه بیت، هوین ژ یی د ناف کوری و د ناف بابی دا بنهجه بن. ²⁵ ته فیه ته و سوزا وی ب خو دایه مه، ته و ژ ییانا هتا هتاییه.

²⁶ من تهف تشته بو هه وه نقیسن، دهریاری وان کسان یی بزاقی دکهن هه وه د سهر دا ببهن. ²⁷ لی هندی هوینن، ته و زهیتکرنا هه وه ژ وی^q وهرگرتی د دلئ هه وه دا یا بنهجه و هوین د پیدقی نینن کو کسهک هه وه فیر بکهت. ته فجا د ناف مهسیحه دا بنهجه بن، مادهم زهیتکرنا وی هه وه فیر دکهته ههمی تشتان و ته و راسته و نه دره وه، و هکو وی هوین فیر کرین ژ یی.

زاروکین خودی

²⁸ نوکه ژ یی، گهلی زاروکان، د ناف وی دا بنهجه بن، داکو دهمی ته و دیار بیت، مه پشتراستی هه بیت و د هاتنا وی دا شهرم ژ یی نه کهن. ²⁹ ته گهر هوین بزنان کو ته وی راستداره، هوین دزانن کو هر کسهی راستداری بکهت، یی ژ وی بووی. **3** ¹ بهری خو بدنی، چ هه زژیکرنه بابی دایه مه، داکو ب زاروکین خودی بهینه بناقکرن! ب راستی ژ یی ته وین. ژ بهر هندی جیهان مه نانیاسیت، چنکو ته و نه نیاسی. ² گهلی خوشتقیان، نوکه ته و زاروکین خودینه و هیشتا دیار نه بوویه

چنکو ل سهر خاترا ناقی وی ل گونه هین هه وه هاتیه بورین.

¹³ ته بو هه وه دنقیسم، گهلی بابان، چنکو هوین وی دنیاسن، تهوی ژ دهستیکی هه یی.

ته بو هه وه دنقیسم، گهلی گنجان، چنکو هوین ل سهر خرابکاری^m ب سهر کفتن.

من بو هه وه نقیسی، گهلی زاروکان، چنکو هوین خودایی باب دنیاسن.

¹⁴ من بو هه وه نقیسی، گهلی بابان، چنکو هوین وی دنیاسن، تهوی ژ دهستیکی هه یی.

من بو هه وه نقیسی گهلی گنجان، چنکو هوین ب هیزن.

پهیشا خودی د هه وه دا یا بنهجه

و هوین ل سهر خرابکاری ب سهر کفتن.

¹⁵ نه هه ژ جیهانی بکن، نه ژ یی تشتین د جیهانی دا. ته گهر

کسهک هه ژ جیهانی بکهت، هه زژیکرنه بابی د دلئ وی دا نینه. ¹⁶ چنکو ههمی تشتین د جیهانی دا، تاره زوویا له شی و

تاره زوویا چاقان و شانازیرن ب ملک و مالی ژ یانی، نه ژ بایینه، لی ژ جیهانیته. ¹⁷ جیهان دچیت و تاره زوویین وی ژ یی

هه ژا خودی ب جه دینیت، ته و دی هتا هتایی مینیت.

ژ دژمهسیحان ئاگه هدار بن

¹⁸ گهلی زاروکان، ته فیه ده مزیمیرا دویماهییه. هه روه کو هه وه بهیستی کو دژمهسیح دی هیت، نوکه گهلهک دژمهسیح یین

دهرکهفتین. ژ قی چندی ته م دزانین ده مزیمیرا دویماهییه.

¹⁹ ته و ژ ناف مه دهرکهفتن، لی ته و ژ مه نه بوون، چنکو ته گهر ته و ژ مه بان، دال گهل مه مینن. لی ته و دهرکهفتن، دا دیار

بیت کو ته و ههمی نه ژ مه نه.

²⁰ لی هوین ژ لایی یی پیروز فه هاتینه زهیتکرⁿ و هوین

ههمی ژ یی راستیی دزانن. ²¹ من بو هه وه نقیسی، نه چنکو

^{2m} 13: مه بهست پی ئلیسه

²ⁿ 20: زهیتکرن هیمایه کو خودی مرؤف هه لیزارت و گیانی پیروز رشته سهر وی. ل فهرهنگوکی بنیره زهیتکرن

^{2o} 22: ئینکار

^{2p} 22: رامن ژ کوری مهسیحه و رامن ژ بابی خودییه.

^{2q} 27: مه بهست پی مهسیحه

کا دی بینه چ. لی ئەم دزانین کو دەمی ئەو¹ دیار دبیت، ئەم ژى دى وهكو وى بین، چنكو كا ئەو یی چهوايه، دى وى وهسا بینین. ³ هەر كهسى ئەف هیقیه ب وى ههبيت، خو پاقر دکهت، كا چهوا مهسیح یی پاقره.

⁴ هەر كهسى گونەهێ بکهت، سه ریچیژی ژى دکهت، چنكو گونەه سه ریچییه. ⁵ هوبن دزانن کو مهسیح یی دیار بووی، دا گونەهان راکهت. گونەه د وى دا نینه. ⁶ هەر كهسى د ناڤ وى دا یی بنهجه بیت، گونەهێ ناکهت⁸. هەر كهسى گونەهێ بکهت، نه ئەو دیتیه و نه ژى ئەو نیاسیه.

⁷ گهلی زارۆکان، بلا كهس ههوه د سه ر دا نه بهت. یی راستداریی دکهت، ئەو یی راستداره، كا چهوا مهسیح یی راستداره. ⁸ یی گونەهان دکهت، ئەو ژ ئبلیسیه، چنكو ئبلیس هەر ژ دهستیکی وه ره گونەهێ دکهت. کورپی خودی ژ بهر هندى یی دیار بووی، دا کارین ئبلیسی ژ ناڤ بهت. ⁹ هەر كهسى ژ خودی بووی، گونەهێ ناکهت، چنكو توفی خودی د دلێ وى دا یی بنهجهه. ئەو نه شیت گونەهێ بکهت، چنكو ئەو یی ژ خودی بووی. ¹⁰ ب قی چەندى زارۆکین خودی و زارۆکین ئبلیسی ژ ئیک دیار دبن: هەر كهسى راستداریی نه کهت، ئەو نه ژ خودییه، ههروهسا یی چه ژ برایی خو نه کهت.

حهز ژ ئیکودوو بکهن

¹¹ ئەو په یاما ههوه ژ دهستیکی بهیستی ئەوه کو ئەم چهز ژ ئیکودوو بکهین. ¹² ئەم وهكو قایینی¹ نه بین، ئەوی کو ژ خرابکاری¹³ بوو و برایی خو کوشت. بۆچی ئەو کوشت؟ چنكو کربارین وى ب خو د خراب بوون و بین برایی وى د راستدار بوون.

¹³ مهندهوش نه بن، گهلی برا، ئەگەر جیهانیی کهر ب ژ ههوه قه بین. ¹⁴ ئەم دزانین کو ئەم ژ مرنی دهر باز بووینه ژبانى، چنكو ئەم چهز ژ برایان دکهین. ئەوی چهز ژیکرنی نه کهت،

ئەو د مرنی دا بنهجه دبیت. ¹⁵ هەر كهسى کهر ب ژ برایی خو قه بین، ئەو میروکوژه. هوبن دزانن ژى کو چ میروکوژان ژيانا ههتا ههتایی، ئەوا بنهجه د ناڤ وى دا، نینه. ¹⁶ ئەم ب قی چەندى چهز ژیکرنی دزانین: عیساى ژيانا خو ژ پیخه مهت مه دانا¹⁷.

ئەقجا پیدقیه ئەم ژى ژيانا خو ژ پیخه مهت برایان بدانین. ¹⁷ لی ئەگەر كهسه کی مالی جیهانیی ههبيت و دیت کو برایی وى یی ههوجهیه و دلێ خو یی نه سوژیت، چهوا چهز ژیکرنا خودی د ناڤ وى دا بنهجه دبیت؟

¹⁸ گهلی زارۆکان، بلا ئەم چهز ژیکرنی بکهین، نه ب په یقی و ئەزمانی، لی ب کربار و راستی. ¹⁹ ب قی چەندى ئەم دى زانین کو ئەم ژ راستیینه و دى دلێ خو ل بهرامبهری خودی ئارام کهین ²⁰ دەمی دلێ مه، مه گونەهار دکهت، چنكو خودی مهزتره ژ دلێ مه و ئەو هه می تستان دزانیت.

²¹ گهلی خوشتقیان، ئەگەر دلێ مه، مه گونەهار نه کهت، مه ل نک خودی پشتراستی یا هه ی ²² و ئەم چه ژى بخوازین، ئەم ژى وهر دگرین، چنكو ئەم فه رمانین وى ب جه دئین و تشتین ب دلێ وى دکهین. ²³ فه رمانا وى ژى ئەقیه: ئەم باوه ری ب ناڤی کورپی وى، عیسا یی مه سیح، بینین و ئەم چهز ژ ئیکودوو بکهین، كا چهوا وى فه رمان ل مه کریه. ²⁴ بین فه رمانین وى ب جه دئین، د ناڤ وى دا دبنه جهن و ئەو ژى د ناڤ وان دا. ئەم ژ قی چەندى دزانین کو ئەو د ناڤ مه دا یی بنهجهه: ب وى گیانی¹⁸ یی وى دایه مه.

تاقیکرنا گیانی مرۆقان

¹ گهلی خوشتقیان، باوه ر ژ هەر گیانه کی نه کهن، لی **4** گیانان تاقی بکهن، كا ئەو ژ خودینه یان نه، چنكو گه لهك پیغه مبه رین د ره وین بین دهر که فتنه جیهانی. ² هوبن ب قی چەندى دى گیانی خودی نیاسن: هەر گیانه کی دانپیدانی بکهت کو عیسا یی مه سیح ب له شی یی هاتی، ئەو گیان ژ خودییه،

¹2:3 تانکو مهسیح

²6:3 ل دویت وهرگیرانا دهقی یونانی، مه بهست ئەوه کو: د ناڤ گونەهان دا نامینیت

³12:3 دهستیپکران 4:1-16

⁴12:3 مه بهست پی ئبلیسه.

⁵16:3 تانکو: ژيانا خو کره گوری

⁶24:3 مه بهست پی گیانی پیروژه

16¹⁶ تهفجا ئەم وئى ھەزەزژیکرنا خودی بو ھەى دزانين و باوهر ژى دکەين.

خودی ھەزەزژیکرنا. ئەوی د ناڤ ھەزەزژیکرنا دا بنهجه دبیت، د ناڤ خودی دا یی بنهجه و خودی د ناڤ وی دا. 17¹⁷ ب وی چەندى ھەزەزژیکرنا د ناڤ مە دا دەیتە کاملکرن، دا د رۆژا دادکرنا دا دپشتراست بین، چنکو مەسیح یی چەوايه، ئەم ژى ل قى جیھانى د وەساینە. 18¹⁸ د ھەزەزژیکرنا دا ترس نینە، لى ھەزەزژیکرنا کامل ترسی ژ دلى دەردئىخیت، چنکو ترس گریدای سزایە. ئەوی دترسیت، ئەو د ھەزەزژیکرنا دا کامل نەبوویە. 19¹⁹ ئەم ھەزەزژیکرنا دکەين، چنکو ل بەراھیى وی ھەز ژ مە کر. 20²⁰ ئەگەر ئیک بیژیت: «ئەز ھەز ژ خودی دکەم» و کەریین وی ژ برایى وی فەبین، ئەو یی درەوینە. چنکو ئەو کەسى ھەز ژ برایى خۆ نەکەت یی کو دبیینت، ئەو نەشیت ھەز ژ خودی بکەت یی کو نابیینت. 21²¹ مە ئەف فەرمانە ژ وی وەرگریه: ئەوی ھەز ژ خودی دکەت، پیدقیه ھەز برایى خۆ ژى بکەت.

سەرکەفتنا باوهری ل بەرامبەر جیھانى

5¹ ھەر کەسى باوهر دکەت کو عیسا مەسیحە^a، ئەو کەس ھەز ژ وی ژى دکەت یی ژ بابى بووی. ھەر کەسى ھەز ژ بابى دکەت ژى، دزانين کو ئەم ھەز ژ زارۆکین خودی دکەين، دەمى ئەم ھەز ژ خودی دکەين و فەرمانين وی ب جھ دئینين. 3³ چنکو ھەزەزژیکرنا مە بو خودی ئەقەیه، کو ئەم فەرمانين وی ب جھ بینين. 4^c فەرمانين وی ژى نە بارگرائینە. 4⁴ ژ بەر کو ھەر کەسى ژ خودی بووی، ل بەرامبەر جیھانى ب سەر دکەفیت. ئەف سەرکەفتنا ل بەرامبەر جیھانى ژى ئەقەیه: باوهریا مەیه. 5⁵ کى سەرکەفتنى ل بەرامبەر جیھانى دئینیت؟ ب تنى ئەوی باوهر دکەت کو عیسا کورپى خودییه.

3³ لى ھەر گیانە کى دانپیدانى ب عیساى نەکەت، ئەو گیان نە ژ خودییه. ئەو گیانى دژەمەسیحیه، ئەو گیانى ھەوہ بەیستی کو دى ھیت و نوکە ئەو د جیھانى داہە.

4⁴ ھوبن ژ خودیئە گەلى زارۆکان و ھوبن ل سەر پیغەمبەرىن درەوین ب سەرکەفتن، چنکو گیانى پیرۆز یی د ھەوہ دا مەزترە ژ گیانى ئبلیسى یی د جیھانى دا. 5⁵ ئەو ژ جیھانىئە، لەوما ل دویف دیتنا جیھانى دئاخفن و جیھان گوھى خۆ ددەتئى. 6⁶ ئەم ژ خودیئە. ئەوی خودی دنیاسیت گوھى خۆ ددەتە مە و ئەوی نە ژ خودیئە، گوھى خۆ نادەتە مە. ژ بەر وی چەندى ئەم گیانى راستی^x و گیانى شاشیى ژ ئیک جودا دکەين.

خودی ھەزەزژیکرنا

7⁷ گەلى خۆشتقیان، بلا ئەم ھەز ژ ئیکودوو بکەين، چنکو ھەزەزژیکرنا ژ خودیئە. ھەر کەسى ھەزەزژیکرنا دکەت، ئەو یی ژ خودی بووی و خودی دنیاسیت. 8⁸ ئەوی ھەزەزژیکرنا ناکەت، خودی نانیاسیت، چنکو خودی ھەزەزژیکرنا. 9⁹ ھوسا ھەزەزژیکرنا خودی د ناڤ مە دا دیار بوو: خودی کورپى خۆ یی ئیکانە ھنارتە جیھانى، داکو ئەم ب وی بژین. 10¹⁰ ھەزەزژیکرنا ئەقەیه: نە کو مە ھەز ژ خودی کره، لى وی ھەز ژ مە کر و کورپى خۆ ھنارت دا بیئە کەفارتا گونەھین مە.

11¹¹ گەلى خۆشتقیان، مادەم خودی ھوسا ھەز ژ مە کر، پیدقیه ئەم ژى ھەز ژ ئیکودوو بکەين. 12¹² چ جارن کەسى خودی نەدیتیه. ئەگەر ئەم ھەز ژ ئیکودوو بکەين، خودی د ناڤ مە دا بنهجه دبیت و ھەزەزژیکرنا وی د مە دا کامل دبیت. 13¹³ ئەم ب قى چەندى دزانين کو ئەم د ناڤ خودی دا دبەجھين و خودی د ناڤ مە دا، چنکو وی ژ گیانى خۆ داہە مە. 14¹⁴ مە دیتیه و ئەم شادەھیی ددەين کو بابى کورپى خۆ ھنارت دا بیئە قورتالکەرى جیھانى. 15¹⁵ ئەوی دانپیدانى دکەت کو عیسا کورپى خودیئە، خودی د ناڤ وی دا یی بنهجه و ئەو د ناڤ خودی دا.

6:4^x مەبەست یی گیانى پیرۆزە

12:4^y یوحنا 18:1

17:4^z ئانکو: پەيوەندیا مەسیحی ل گەل بابى یا چەوايه، پەيوەندیا مە ژى ل قى جیھانى ل گەل خودی یا وەسایە.

1:5^a ئانکو قورتالکەرى جیھانى، بنپره یوحنا 4:42. ھەر وەسا ل فەرھەنگۆکى ژى بنپره پەبقا «مەسیح».

1:5^b یی ژ بابى بووی: مەبەست یی ھەمى باوهردارن.

3:5^c یوحنا 14:15، 21

¹⁴ ۛو پشتراستیا مه ل نك وی هه ی ژى ۛهقیه: ۛهگهر ۛم ل دویف ههزا وی تشتهكى بخوازین، ۛو دى گوهى خو ددهته مه. ¹⁵ ۛهگهر ۛم بزانیڼ ژى كو ۛم چ بخوازین ۛو گوهى خو ددهته مه، هنگى ۛم دزانیڼ كو ۛو تشتیڼ مه ژى خواستیڼ، مه یڼ وهرگرتیڼ.

¹⁶ ۛهگهر ۛك ببینیت كو برایڼ وی گونههكى دكهت، لى نه گونههك بیت كو بهرى وی ددهته مرنى، بلا ۛو ژ خودى بخوازیڼ و خودى دى ژیانى ددهته وی كهسى یى گونههك كرى كو بهرى وی نه ددهته مرنى. گونهه یا هه ی مرنى دینیت. ۛز نابیژم بلا ۛو بو قى گونههى داخوازی بكهت. ¹⁷ ههر كارهكى خراب گونههه، لى گونهه یا هه ی مرنى نائینیت.

¹⁸ ۛم دزانیڼ كو ههر كهسى ژ خودى بووی گونههى ناكهت^f، لى نهخریى خودى^g وی دپاریزیت و خرابكار^h دهستى خو ناكهتى. ¹⁹ ۛم دزانیڼ كو ۛم ژ خودیینه و هه می جیهان ل بن دهستههلاتا خرابكاریه. ²⁰ دزانیڼ ژى كو كورپى خودى هاتیه و تیگههشتن دایه مه، دا یى راستهقینه بنیاسیڼ. ۛم د ناڅ یى راستهقینه داینه، د ناڅ كورپى خودى عیسیایى مهسیح دا. ۛهوه خودایى راستهقینه و ژیان ههروههر. ²¹ گهلى زاروكان، خو ژ پووتانⁱ بیاریژن.

شاهدیهی دهربارهی كورپى خودى

⁶ ۛهقیه ۛو ی ب ناڅى و خوینى^d هاتى، عیسیایى مهسیح. نه ب ناڅى ب تنى، لى ب ناڅى و خوینى یى هاتى. گیانى پیروزه یى شاهدهیى ددهت ژى، چنكو گیانى پیروز راستیه. ⁷ سیننه یڼ شاهدهیى ددهن: ⁸ گیان و ناڅ و خوین. ۛف ههر سیننه ههمان شاهدهیى ددهن. ⁹ ۛهگهر ۛم شاهدهییا مروقان قهبیل بکهین، شاهدهییا خودى مهزنتره، چنكو ۛهقه شاهدهییا خودییه، ۛهوا وی دهربارهی كورپى خو دای. ¹⁰ ۛو ی باوهریى ب كورپى خودى دینیت، ۛف شاهدهییه د ناڅى وی ب خو دا ههیه. ۛو ی باوهر ژ خودى نهكهت، ۛو خودى ب درهویڼ دهردیخیت، چنكو وی باوهری ب وى شاهدهیى نهئینایه، ۛهوا خودى دهربارهی كورپى خو دای. ¹¹ شاهدهیى ژى ۛهقیه: خودى ژیان ههروههر دایه مه و ۛف ژیان د ناڅ كورپى وی دایه. ¹² ۛو ی كورپى خودى^e هه ی، ژیان ژى یا هه ی، ۛو ی كورپى خودى نه ی، ژیان ژى نینه.

ژیان ههروههر

¹³ من ۛهقه بو ههوه یڼ باوهریى ب ناڅى كورپى خودى دینن، نقیسیڼ، دا بزانیڼ كو ههوه ژیان ههروههر یا هه ی.

^d6:5 هندهك قى پارچهیا ثایهتنى هوسا تیڼدگههن: ۛهقیه ۛو ی ب ریکا تافیرکرنى ب ناڅى و رشتنا خوینا خو ل سهر خاچن دیارکری كو ۛو مهسیحه.

^e12:5 ۛانكو عیسیایى مهسیح

^f18:5 ل دویف وهرگیرانا دهقى یونانى، مهبهست ۛهوه كو: د ناڅ گونههان دا نامینیت.

^g18:5 نهخریى خودى دهقى یونانى دبیژیت: ۛو ی ژ خودى بووی.

^h18:5 مهبهست یى ۛبلیسه.

ⁱ21:5 صههمان

نامەيا يوحەنناي يا دوويى

پيشكوتن

يوحەننايى ھنارتى قى نامەيا خۇ ۋەكو رېھسپىيى كەنيسەيى بۇ «خانما ھەلبژارتى و زارۆكىن وى» دنقيسىت، كو دىت مەبەستا وى كەنيسە و ئەندامىن وى بن .

ئارمانجا سەرەكى يا قى نامەيى ئەو ھەكو باوھردار ھەز ژ ئىكودوو بىكەن و ژ مامۆستايىن درەوين و فيركرنا وان يا شاش د ھشيار بن .

ناقەرۆكا نامەيى:

1. سلاڧ 1-3

2. ھەزژىكرن د سەر ھەمى تىشان داىە 4-6

3. ھشياربوون ژ مامۆستايىن درەوين 7-11

4. گۆتنيىن دويمايىيى 12-13

ھشياركرن ژ مامۆستايىن درەوين

سلاڧ

7 گەلەك كەسپن خاپىنۆك ل جىھانى بەلاڧ بووينە، دانپىدانى ناكەن كو عيسايى مەسيح ب لەشى يى ھاتى. ئەقەنە خاپىنۆك و دژەمەسيح. 8 د ھشيارى خۇ بن، نەكو ئەو تىشتى ھەو بەزاف بۆ كرى، ژ دەست بەدن، لى خەلاتەكى تەمام ۋەرىگرن. 9 ھەر كەسى پىنگاڧين زىدە بەھاڧىڧىت و د فيركرنا مەسيحى دا بنەجھ نەبىت، وى خودى نىنە. ئەوى د وى فيركرنى دا بنەجھ بىت، ئەقە وى باب و كور ھەردوو يىن ھەين. 10 ئەگەر ئىك بەيتە نك ھەو و وى فيركرنى نەئىنيت، د مالين خۇ دا نەھەوين و سلاڧ نەكەنى، 11 چنكو ئەوى سلاڧ بىكەتى، پشكدارىيى د كارين وى يىن خراب دا دكەت.

1 ژ من يىن رېھسپى، بۇ خانما ھەلبژارتى و زارۆكىن وى، ئەوين ئەز د راستيى دا ھەز ژى دكەم، نە ب تنى ئەز، لى ئەو ھەمى ژى، يىن راستيى دزانن، 2 ژ بەر وى راستيا د ناڧ مە دا بنەجھ و دى ھەتا ھەتايى ل گەل مە بىت: 3 كەرەم و دلۆڧانى و ئاشتى، ژ خودايى باب و ژ عيسايى مەسيح، كورى بابى، د راستيى و ھەزژىكرنى دا دى ل گەل مە بن.

راستى و ھەزژىكرن

4 ئەز گەلەك دلخۆش بووم دەمىن من دىتى كو ھندەك زارۆكىن تە، ب وى شېوھىيى بابى فەرمان ل مە كرى، ل سەر راستيى دچن. 5 نوکە ژى خانم، داخوازى ژ تە دكەم و فەرمانەكا نوى بۆ تە نانقيسىم، لى ئەو يا مە ژ دەستپىكى ھەبوو: كو ئەم ھەز ژ ئىكودوو بىكەين. 6 ھەزژىكرن ژى ئەقەيە: ئەم ل دويف فەرمانين وى بچين. فەرمان ژى ئەقەيە: كا چەوا ھەو ژ دەستپىكى بەيستىيە، ۋەسا ل سەر رىكا ھەزژىكرنى بچن. k.

گۆتنيىن دويمايىيى و سلاڧ

12 ھىشتا من گەلەك تىشتين ھەين بۆ ھەو بەنقيسىم، من نەقپىت ب كاغەزى و ھىرى بىت. لى ئەز ھىقىدارم بەيمە نك ھەو و روى ب روى بئاخقم، دا دلخۆشيا مە يا تەمام بىت. 13 زارۆكىن خويشكا تە يا ھەلبژارتى سلاڧان ل تە دكەن.

نامه‌یا یوحه‌نای یا سییی

پیشگوئن

نامه‌یا یوحه‌نای هنارتی یا سییی بۆ گایوسی هاتیه نقیسیین. تیدا په‌سنا گایوسی دهیتنه کرن، ژ بهر کو ئەوی هاریکاریا خزمه‌تکارین کهنیسه‌یی کریه. هه‌روه‌سا وی ژ کهسه‌کی ب ناڤی دیۆتریفس هشیار دکهت. دیۆتریفس کهسه‌ک بوو خو ل سهر باوه‌رداران مه‌زن دکر و هنارتی قه‌بیل نه‌دکرن و بوهتان دژی وان دکرن.

ناقه‌رۆکا نامه‌یی:

1. سلاڤ 1-4

2. په‌سنکرنا گایوسی 5-8

3. گونه‌هبارکرنا دیۆتریفسی و په‌سنکرنا دیمیتریۆسی 9-12

4. سلاڤین ئاشتییی 13-15

وه‌رنه‌گرتیه. ⁸ له‌وما پیدقیه ئەم پشته‌قانییا که‌سین وه‌سا بکه‌ین، دا هه‌فکارین وان بین بۆ راستیی.

سلاڤ

1 ژ من یین ربه‌سپی، بۆ گایوسی خوشتقی، ئەوی ئەز د راستیی دا هه‌ز ژۆ دکه‌م.

² هه‌ی خوشتقی، ئەز نقیژی دکه‌م کو تو د هه‌می تشتان دا یی سه‌رکه‌فتی و ساخه‌م بی، هه‌روه‌کو ده‌روونی ته یی سه‌رکه‌فتی. ³ ئەز گه‌له‌ک دلخۆش بووم ده‌می هنده‌ک برا هاتین و ده‌راره‌ی دلسۆزیا ته بۆ راستیی شاهده‌یی دای، کا چه‌وا تو ل سهر راستییی دچی. ⁴ من دلخۆشیه‌کا ژ قی مه‌زنتر نینه کو ئەز به‌هیسیم زارۆکین من ل سهر راستییی دچن.

دیۆتریفس و دیمیتریۆس

⁹ من تشته‌ک بۆ کهنیسه‌یی نقیسی، لی دیۆتریفس، ئەوی دقیت د ناڤ وان دا که‌سێ ئیککی بیت، مه‌ قه‌بیل ناکه‌ت. ¹⁰ له‌وما ئەگه‌ر ئەز هاتم، دی سهرنجا هه‌وه راکیشمه‌ سهر کارین ئەو دکه‌ت، کا چه‌وا ب گۆتین خراب نه‌کامیا مه‌ دکه‌ت. ئەو ب قی چه‌ندی ژۆ به‌س ناکه‌ت، لی برایان ژۆ قه‌بیل ناکه‌ت و هه‌ر ئیککی دقیت برایان قه‌بیل بکه‌ت، ئەو ریککی لی دگرت و ژ کهنیسه‌یی ده‌ردئێخیت.

پشته‌قانیکرنا برایان

¹¹ هه‌ی خوشتقی، چاڤ ل خرابیی نه‌که، لی ل باشیی بکه‌. هه‌ر ئیککی باشیی دکه‌ت، ئەو ژ خودییه‌ و یی خرابیی دکه‌ت، ئەوی خودی نه‌دیتیه.ⁿ

⁵ هه‌ی خوشتقی، تو یی دلسۆزی د کارین خو دا، یین تو بۆ برایان دکه‌ی، هه‌ر چه‌نده‌ د بیانینه. ⁶ وان ل به‌رامبه‌ر کهنیسه‌یی شاهده‌یی ل سهر هه‌زژۆکرنا ته دا. تو دی کاره‌کی باش که‌ی، ده‌می تو ب شیوه‌یه‌کی هه‌ژی خودی وان ب ری بئێخی. ⁷ چنکو ئەو ژ پیخه‌مه‌ت ناڤی¹ ده‌رکه‌فتینه و تشته‌ک ژ ملله‌تان^m

¹² سه‌باره‌ت دیمیتریۆسی، هه‌می که‌س بۆ باشیا وی شاهده‌ییی دده‌ن، خو راستی ب خو ژۆ. ئەم ژۆ شاهده‌ییی بۆ دده‌ین و هوین دزانن کو شاهده‌یییا مه‌ یا راسته‌.

¹ 7:1 مهبه‌ست یی ناڤی عیسا یی مه‌سیحه‌. بنیره کارین هنارتیان 4:9-12؛ فیلیپی 2:9-10

^{1m} 7:1 ئانکو ئەوین نه‌باوه‌ردار

¹ⁿ 11:1 ئانکو خودی نه‌نیاسیه

¹⁵ ئاشتى ل سەر تە بيت. هەقال سلاڤان ل تە دكەن. ئاف ب
 ئاف سلاڤان ل هەڤالان بکە.

سلاڤين ئاشتيي

¹³ من گەلەك تشت هەبوون بۆ تە بنقيسم، لي من نه قيت ب
 خبرى و پينقيسى بيت. ¹⁴ ئەز هيقيدارم ل دەمەكى نيزيك تە
 بينم و دى روى ب روى ئاخقين.

نامەيا يەھوداي

پيشگوتن

نخيسكارى قى نامەيى يەھودايى براىي يەعقوبىيە، (يەعقوب 1:1). نامە ب نافرۆكا خو قە وەكو نامەيا پەترۆسى ھنارتى يا دوويىيە .

ئەف نامەيە دژى وان مامۆستايىن درەوين ھاتىيە نخيسين يىن خو وەكو باوھردار نيشان ددەن . نخيسكار ب قى نامەيى باوھرداران ھاندەت كو خەباتى بکەن ژ پىخەمەت وى باوھريى يا ب جارەكى و بو ھەرۆھەر بو پىرۆزكريان ھاتىيە دان .

نافرۆكا نامەيى :

1. سلاڧ 1-2

2. دادكرنا مامۆستايىن درەوين 3-16

3. ھشياركرن و شيرەت بو باوھرداران 17-23

4. پەسن بو خودى 24-25

سەر ھاتىيە نخيسين، كەسپن بەدكارن، كەرەما خودايى مە دكەنە بەھانە بو بىدەلنگىي، ھەرۆھسا عيسايى مەسيح، كو سەرۆر و خودانى مە يى ئىكەنەيە، ماندەل^۵ دكەن .

⁵ ئەفجا من دقئيت بىرا ھەوۈ بىنم، ھەر چەندە ھوين قان ھەمى تىشتان دزانن، كو پشتى خودانى گەلى خو ژ ئەردى مسرى رزگار كرى، ئەوين باوھرى نەئىناى ژ ناڧ برن⁶ ھەرۆھسا وى، ئەو فرىشتەيىن پىگەھى خو نەپاراستى و جھى خو ھىلاى، ل بن تارىي ب قەيدىن ھەرۆھەرى بو دادكرنا رۆژا مەزن ھىلان .⁷ ب ھەمان شىوھى سەدۆم و عەمۆرا^۹ و باژپرىن ل دەوروبەرىن وان ژى وەكو وان دەھەمەنپىسى كر و ب دويڧ گۆھنپىليا نە سرۆشتى^۱ كەفتن . ئەو ب كىشانا سزايى ئاگرىنى يى ھەرۆھەر بوونە نمونە^۵ .

⁸ ھەرۆھسا ئەفە ژى، ئەوين ب دويڧ خەونىن خو دكەش، لەشى دەھەرمىنن و سڧكاتىيى ب سەرۆھريى دكەن و ب خرابى

سلاڧ

1 ¹ ژ من، يەھودا، بەنيى عيسايى مەسيح و براىي يەعقوبى، بو گازىكرىن خۆشتقى ژ لايى خودايى باب قە و پاراستى ژ لايى عيسايى مەسيح قە: ² دلۆفانى، ئاشتى و ھەزژىكرن ب زىدەيى ل سەر ھەوۈ بن .

دادكرنا مامۆستايىن درەوين

³ گەلى خۆشتقىان، ھەر چەندە من ب مەرەق دقيا دەربارەى قورتالبوونا مە يا ھەڧىشك بو ھەوۈ بنقىسم، لى من ب فەر ديت كو ئەز بو ھەوۈ نامەيەكى بنقىسم، تىدا ھىقى ژ ھەوۈ بکەم كو ھوين ژ پىخەمەت وى باوھريى خەباتى بکەن، ئەوا ب جارەكى و بو ھەرۆھەر بو پىرۆزكريان ھاتىيە دان .⁴ چنكو ھندەك كەس ب دزى قە ھاتىنە د ناڧ ھەوۈ دا، ئەوين ژ كەش دا سزايى وان ل

4:1^{۱۰} ئىنكار

5:1P دەر كەفتن 51:12؛ سەرژمىرى 14:27-30

7:1۹ سەدۆم و عەمۆرا ل فەرھەنگۆكى بىپەر .

7:1^{۱۲} دەقى يونانى دىتت: «ب دويڧ جۆرەكى دى يى لەشى كەفتن». دىت مەبەست پى ھەڧرەگەزبازى بيت يان مرۆڧ ل گەل فرىشتەيان .

7:1^{۱۵} دەستپىكرن پشكا 19

ئاشكراكرنا عيسايى مەسىح

(بىنينا يوحەنناي)

پيشكۆتن:

ل دويڧ بەلگەيىن سەدسالپىن دوويى و سىيى نڧىسكارى ڧى نامەيى يوحەننايى ھنارتىيى عيسايى مەسىحە. ئەڧ نامەيە د دەمەكى دا ھاتىە نڧىسەن، دەمى باوەردار ژ بەر باوەريا خۆ ب عيسايى مەسىح توشى بازار و ئەشكەنجەدان و كوشتنى دبوون. ئارمانجا سەرەكى يا ڧى نامەيى ئەوہ كو باوەرداران ھان بەدەت و ھىڧيا وان خورت بکەت، دا ئەو د دەمىن تەنگاڧى و ئازارکيشانى دا دەست ژ باوەريا خۆ بەرنەدەن. ھنگى يوحەننا ژ بەر مزگىنيدانى ژ لايى ئىمپراتوريا رۆمىيى ڧە يى گرتى بوو و بو گزىرتەيا پاتمۆسى ھاتبوو دويرئىخستن.

ناقى ڧى نامەيى بوويە «ئاشكراكرن»، چنكو عيسايى مەسىح خۆ بو يوحەنناي ئاشكرا كرىە و بو وى داىە ئاشكراكرن كا ھەر ژ دەمى گرتنا وى تا دويمايە دەمان دى ل ئەسمانى و ل سەر ئەردى چ روى دەت. پرائيا ڧى پەرتووكى ژ زنجىرەكا بىنينا پىك دەيت، ب شىوازەكى ھىماكى دەينە ڧەگىران، كو رامانا وان ھىمايان بو باوەردارىن وى سەردەمى د ئاشكرا بوون، لى بو خەلكى دى وەكو نەيى دما. لەوما ھزرىن ڧى پەرتووكى ب گەلەك شىوازان دەينە شروڧەكرن، لى ھزرىن سەرەكى د ئاشكرانە وەكو: عيسايى مەسىح ھىڧايى جەھى ھەرى بلندە. د ڧى پەرتووكى دا، گەلەك ناف ل مەسىحى ل دەينە كرن (وہكو خودانى خودانان، پاشايى پاشايان...)، لى ناقى ھەرى زىدە دەيتە گۆتن «بەرخ»ە، چنكو ئەوى خۆ گورى مرؤڧان كرىە و بوويە قوربانى. ئەو و يى ل سەر تەختى روينشتى كو بابە بەرى خۆ دەدەنە ھەر تىشتەكى و دەستھەلاتى ل سەر دكەت، ژ ھەمى لايان ڧە دەھژى پەرسنى و پەسنداينە. خودى ب رىكا عيسايى مەسىح بەرسىنگى خرابى و نەراستىيى دگرىت و ھەمى دوژمىن خۆ بندەست دكەت و ئەرد و ئەسمانىن نوى ب ديارى دەتە باوەردارىن خۆ. ئاشكراكرنا عيسايى مەسىح بو يوحەنناي ب حەفت پەيامان بو حەفت كەنيسەيىن ل ئەنادۆلى دەست پى دكەت. ناقەرؤكا ڧى ئاشكراكرنى ئەوہ كو مەسىح خودانە و ئەو دى ل دويمايى ئبلىسى و ھەمى دوژمىن خۆ ئىخىتە د بن پىيىن خۆ ڧە و دى باوەرداران بەتە پاشايەتيا ئەسمانان و وان پىرؤز و خەلات كەت.

ناقەرؤكا نامەيى:

1. دەستپىك 1:8-8
2. ديتنا پىشەن و پەيام بو حەفت كەنيسەيان 1:9 تاكو 3:22
3. ديتنا تەختى خودى و پەرتووكا ب حەفت موھران موھركرى 1:4 تاكو 8:1
4. حەفت بوپىزان (بوق) 2:8 تاكو 11:19
5. ژن و ئەژدەھا و دوو درندە 1:12 تاكو 13:18
6. ديتنىن جودا جودا 1:14 تاكو 15:8
7. حەفت ترارىن تۆرەبوونا خودى 16:1-21
8. ھەرفاندنا بابل و ژناڧرنا دوژمىن خودى 1:17 تاكو 20:10
9. دادكرنا دويمايى 20:11-15
10. ئەردى نوى و ئەسمانى نوى و ئورشەلىما نوى 1:21 تاكو 22:5

دهسټپيک

1 ¹ ټهغه ټاشکراکړنا عيسايي مەسيحە، ټهوا خودي دايه وي، دا تشتين کو پيدښه د دهمي نيزيک دا روی بدن نيشا به نييڼ خو بدەت. عيساي ژي فرشته يي خو هنارت دا بو به نيي خو يوحه ناي بدەته زانين. ² يوحه ناي ژي ل دور همي تشتين وي ديتين شاهديي دا، ټانکو بو په يفا خودي و شاهدييا عيسايي مەسيح^a. ³ خوزيکين وي يي په يقين في په يامي دخوينيت و خوزيکين وان يين دبهيسن و ټهوا تيدا هاتيه نفيسين ب جه دئين، چنکو دم يي نيزيکه.

سلاڅ بو حەفت که نيسه يان

⁴ ژ يوحه ناي، بو حەفت که نيسه يين ل هريما ټاسيائي: که رەم و ټاشتي ل سەر هوه بن، ژ وي يي هه وي و يي هه بو و يي دي هيټ و ژ حەفت گيانين ل پيشيا ته ختي وي ^b و ⁵ ژ عيسايي مەسيح، شاهدي دلسوژ، نه خريي ژ ناف مريان^c و سەرؤکي پاشايين ټردی. ټهوي حەز ژ مه دکەت و ټەم ب خوينا خو ژ گونەهين مه ټازاد کرين ⁶ و ټەم کرينه پاشايه تيا کاهنين بابي خو خودي: مه زناهي و سەروره وي ههروهه بو وي^d بن. ټامين^e. ⁷ ټهغه ټه وي ل گەل عه وران دهيت،

ههمي چاف دي وي بينن،

خو ټه وين رم لي داي ژي

و ههمي هو زين جيهاني دي شينا وي دانن.

به لي. ټامين^f.

⁸ خودان خودي ديټيټ: «ټهزم ټلفا و ټومپگا»، ټهوي هه وي و ټهوي هه بو و ټهوي دي هيټ، هيټداري هه رتشتي.»

ټيکي وه کو کور ي مروڅ

⁹ ټهز برايي هه وه يوحه ننا مه، کو د ټيکبونو ل گەل عيساي دا هه څپشکي هه وه مه د ټهنگافي و پاشايه تي و خوراگرتي دا. ټهز ژ بهر په يفا خودي و شاهدييا عيساي، ل وي گزيرته يي بووم، ټهوا ديټيټي پاتموس. ¹⁰ د روژا خوداني^h دا، ټهز د گياني پيروزيⁱ دا بووم، ل پشت خو من دهنگه کي بلند يي وه کو دهنگي بوريزاني بهيست، ¹¹ وي دگوت: «تشتي تو ديني د پهرتو وکه کي دا بنفيسه و بو حەفت که نيسه يان به نيټه: بو ټهفه سو سي و بو سميرنايي^j و بو په رگامايي و بو تياتيرايي و بو سارديسي و بو فيلادەلفيايي و بو لاوديکيايي.»

¹² ټهز ل پشت خو زڅريم، دا خوداني وي دهنگي بينم يي ل گەل من دټاخفت. ده مي ټهز زڅريم، من حەفت چرادانکين زڅرين ديتن ¹³ و د ناڅه راستا چرادانکان دا، ټيکي وه کو کور ي مروڅ^k بو، جلکه کي شوږ تا بهر پيشان ل بهر بو و سينگي وي

2:1a مەبهست پي: «ټهو تشتين کو عيسايي مەسيح بو يوحه ناي ديار کربون، يوحه ناي ژي شاهديي بو وان تشتان ددهت.» لي د شيان دايه ټيک هوسا ژي دهقي يوناني بگهيت: «شاهديي بو عيسايي مەسيح.» ټانکو تشتين يوحه ناي ديټبون و ژ پينخه مهت مەسيحي ديټيټ.

4:1b دەرکهفتن 3:14

5:1c ټانکو ټهوي ژ ناف مريان رابوي.

6:1d مەبهست پي عيسايي مەسيحە

6-5:1e دەرکهفتن 19:6

7:1f بنپره: دانييل 7:13؛ مهتا 24:30؛ 1 سالونيکي 4:17؛ يوحه ننا 19:34؛ زه که ربا 12:10-14

8:1g ټلفا و ټومپگا: يي ټيکي و يي دويماهي. ټلفا و ټومپگا پيتين ټيکي و دويماهي يين ټلفه يي يونانينه.

10:1h مەبهست پي روژا ټيکشه مبييه

10:1i ټانکو: گياني پيروژ هاته سەر من

11:1j نافي کەفن يي باژيري ټيزميري

13:1k کور ي مروڅ ل فەرهنگوکي بنپره.

دەستپىكى بەردا. ⁵ ئەقجا بىنە بىرا خۇ كا تۇ ژ كىرى كەفتى! ل خۇ بزقەرە و كىرارىن دەستپىكى بىكە. ئەگەر نە، ئەز دى ھىمە تە و چرادانكا تە ژ جھى وى راکەم^p، ژىلى ئەگەر تۆ ل خۇ بزقەرى. ⁶ لى تە ئەف تىشتى باش ھەيە: كەرىن تە ژ كىرارىن نىقولايىيان فەدەن، ئەو كىرارىن كەرىن مەن ژى ژى فەدەن.

⁷ ئەوئى گۆھ ھەبن، بلا بېھىسىت كا گىيانى پىرۆز چ بۆ كەنىسەيان دىبىژىت. ئەوئى سەركەفتنى دىبىنەت، دى دەستوبىرى دەمى كو ژ دارا ژىيانى بخۆت، ئەوا د بەھەشتا خودى دا. ⁹

بۆ كەنىسەيا ل سىمىرنايى

⁸ «بۆ فرىشتەيى كەنىسەيا ل سىمىرنايى بنقىسە:

«ئەوئى ئىكى و دویمایى، ئەوئى مری و زىندى بووى، قان تىشتان دىبىژىت: ⁹ مەن ھای ژ تەنگاڭى و ھەژاربا تە ھەيە، لى تۆ يى دەولەمەندى. ھەروەسا مەن ھای ژ بوھتانیان وان كەسان ھەيە يىن دىبىژن ئەم جوھىنە. ئەو نە جوھىنە، لى ئەو كىشىتەيا ئېلىسىنە. ¹⁰ ژ وان ئازاران قەت نەترسە يىن ل بەرە بېھىنە سەرى تە. ئەفە ئېلىسى ل بەرە ھندەك ژ ھەوۋە بەھاڭىتە د زىندانى دا، داکو ھوبىن بېھىنە تاڭىكرن و دەھ رۆژان دى د تەنگاڭىيى دا بن. تا مەرنى يى دلسۆز بە و ئەز دى تانجا ژىيانى دەمە تە.

¹¹ ئەوئى گۆھ ھەبن، بلا بېھىسىت كا گىيانى پىرۆز چ بۆ كەنىسەيان دىبىژىت. ئەوئى سەركەفتنى دىبىنەت، مەنا دوويى قەت زىيانى لى ناكەت. ¹²

بۆ كەنىسەيا ل پەرگامايى

¹² «بۆ فرىشتەيى كەنىسەيا ل پەرگامايى بنقىسە:

«ئەوئى شىرى تىژ يى دوودەف ھەي، قان تىشتان دىبىژىت: ¹³ مەن ھای ژى ھەيە تۆ ل كىرى يى ئاكنجى، ل وى جھى يى تەختى ئېلىسى لى. سەرەراي ھندى تۆ ناڭى مەن قايمى دگرى و

ب قايىشەكا زېرىن يى پىچاي بوو. ¹⁴ پىچا سەرى وى يا سىپى بوو وەكو ھەرى، يا سىپى بوو وەكو بەفرى. چاڭىن وى ژى وەكو گورىا ئاگرى بوون. ¹⁵ پىيىن وى وەكو برۆنزى تەپساندى بوون، ھەروەكو ئەو برۆنز د ئىتوبىنى دا ھاتىبە سۆركرن. دەنگى وى ژى وەكو دەنگى گەلەك ئاقان بوو. ¹⁶ m دەستى وى يى راستى دا ھەفت ستىر ھەبوون و ژ دەڭى وى شىرەكى دوو دەف يى تىژ دەردكەفت و دىمى وى وەكو رۆژى بوو، ئەوا ب ھەمى ھىزا خۇ شەوقى دەدەت.

¹⁷ دەمى مەن ئەو دىتى، ئەز وەكو ئىكى مری كەفتمە بەر پىيىن وى. ئىنا وى دەستى خۇ يى راستى دانا سەر مەن و گۆت: «نەترسە، ئەز مەن يى ئىكى و يى دویمایى ¹⁸ n و يى زىندى. ئەز يى مری بووم و ئەفە ئەز بۆ ھەتا ھەتايى يى زىندىمە. كىلپىن مەرنى و يىن وارى مەن^o ل دەف مەن. ¹⁹ ئەقجا ئەو تىشتىن تە دىتىن و ئەوئى نوکە ھەين و ئەوئى ل بەرە پىشتى قان ھەبن، بنقىسە. ²⁰ نەپىيا ھەفت ستىرىن تە د دەستى مەن يى راستى دا دىتىن و ھەفت چرادانكىن زېرىن ئەفەيە: ھەفت ستىر، فرىشتەيىن ھەفت كەنىسەيانە و ھەفت چرادانك، ھەفت كەنىسەنە.»

بۆ كەنىسەيا ل ئەفەسۆسى

¹ «بۆ فرىشتەيى كەنىسەيا ل ئەفەسۆسى بنقىسە: **2** «ئەوئى ھەفت ستىران د دەستى خۇ يى راستى دا دگرىت و د ناڭەراستا ھەفت چرادانكىن زېرىن دا بىرئەفە دچىت، قان تىشتان دىبىژىت: ² مەن ھای ژ كىرارى و رەنج و خۇراگرتا تە ھەيە و دزانم تۆ نەشىي بېھنا خۇ ل سەر كەسەن خراب فرەھ كەي. تە ئەو تاڭى كرن يىن دىبىژن ئەم ھنارتىنە، لى ئەو نە ھنارتىنە، تە دىت ئەو دەرەوين دەركەفتن. ³ ئەز دزانم ژى تۆ يى خۇراگرى و تە رەنج ژ پىخەمەت ناڭى مەن كىشا و نەوۋەستىيى. ⁴ لى مەن ئەف تىشتە يى ل سەر تە ھەي: تە دەست ژ ھەزژىكرنا خۇ يا

14-13:1 دانىيل 9:7، 13، 6:10

15:1^m حزقييل 24:1

17:1ⁿ ئىشاييا 6:44

18:1° ل فەرھەنگۆكى بنپەرە

5:2^p بنپەرە 12:1، 13 و 20

7:2^q دەستپىكرن 9:2

ژ دههمه نپيسيا خۆ ل خۆ بزقریت. ²² ئەقە ئەز دى وى هاقبېژمه د نڭينان را و ئەوین ل گەل وى بيناموبيسى دكەن ئىخمه د تەنگاڤيه كا گران دا، ژبلى ئەگەر ژ كرىارين وى ل خۆ بزقرن. ²³ ئەز دى ل زارۆكین وى ژى دەم و كوژم. ئەقجا هەمى كەنيسه دى زانن كو ئەزم بى زین و دلان دپشكنیت و ئەز دى ل دويڤ كرىارين هەو هەمە هەر ئىكى ژ هەو. ^w ²⁴ لى ئەز بۆ هەو هەمە بين دى ل تياتيرايى، ئەوین ب دويڤ قى فيركرنى نەكەفتين، ئەوین ئەو تشت نەزانين بين هەندەك دېيژنى <تشتين كویر بين ئبليسى>، دېيژم: ئەز بارەكى دى نادانمە سەر ملن هەو، ²⁵ هەما ئەو تشتى هەو هەمە قاييم بگرن، هەتا ئەز بهيم. ²⁶⁻²⁸ ئەوئ سەرکەفتنى دئينيت و تا دويماهيى كارين من ب جھ دئينيت، ئەز دى دەستهلان ل سەر مللەتان دەمى، هەروەكو من ژى ژ بابى خۆ وەرگرتى.

<ب گۆپالەكى ئاسنى دى حوكمداريى ل سەر وان كەت،

دى وان وەكو جەرکان پەلخينيت.> ^x

دى ستيرا سپيدى ژى دەمى.

²⁹ ئەوئ گوھ هەبن، بلا بهيسيت كا گيانى پيرۆز چ بۆ

كەنيسهيان دېيژيت.>>>

بۆ كەنيسهيا ل سارديسى

¹ <>بۆ فرېشتهيى كەنيسهيا ل سارديسى بنقيسه:

3

<ئەوئ حەفت گيانين خودى ل و حەفت ستير هەين، قان

تشتان دېيژيت: من هاى ژ كرىارين تە هەيه، تۆ ب ناڤى بى

زبندى، لى تۆ بى مرى. ² هشير به و تشتين ماین كۆل بهر

مرنینه قاييم بکه، چنكو من كرىارين تە ل بهرامبەر خودايى

خۆ كاملبووى نەديتن. ³ دى بينه بيرا خۆ كا تە چ وەرگرتيه و

بهيستيه، وى تشتى ب جھ بينه و ل خۆ بزقره. ئەگەر تۆ هشير

تە باوهریا خۆ ب من ماندهل^t نەکر، خۆ د وان رۆژان دا، بين ئەنتیپاس، شاهدی من بى دلسۆز ل نك هەو هاتيه كوشتن، ل وى جھى بى ئبليس لى ئاكنجى. ¹⁴ لى من چەند تشتەك ل سەر تە هەنە: ل وپرى تە هەندەك كەسین هەين، ل دويڤ فيركنا بهلعامى دچن، ئەوئ بالاق فير دكر كو ئەگەرەكى بۆ هەلنگفتنى ل بەر كورپن ئيسرائيل دانيت، دا ژ قوربانين بۆ پوتان^s هاتينه پيشكيشكرن بخۆن و دەهمە نپيسى بکەن. ^t ¹⁵ ب هەمان شيوه، تە هەندەك ژى هەنە، ل دويڤ فيركنا نيقولاييتيان دچن. ¹⁶ ئەقجا ل خۆ بزقره. ئەگەر نە، ئەز دى زوى هيمە نك تە و شەپرى وان ب شيرى دەقئى خۆ كەم.

¹⁷ ئەوئ گوھ هەبن، بلا بهيسيت كا گيانى پيرۆز چ بۆ

كەنيسهيان دېيژيت. ئەوئ سەرکەفتنى دئينيت، ئەز دى ژ

مەننايا^u فەشارتى دەمى و ئەز دى حەسحاسەكى سپى دەمى،

ناڤەكى نوى بى ل سەر نقيسيه، كو كەس نەزانيت ژبلى وى بى

وەر دگريت.>>>

بۆ كەنيسهيا ل تياتيرايى

¹⁸ <>بۆ فرېشتهيى كەنيسهيا ل تياتيرايى بنقيسه:

<كوپرى خودى، ئەوئ چاقين وى وەكو گوريا ئاگرى و پيپين

وى وەكو برۆنزى تەيساندى، قان تشتان دېيژيت: ¹⁹ من هاى ژ

كريارين تە، ئانكو حەزژبكرن و باوهرى و خزمەت و خۆراگرنا

تە، هەيه. هەروەسا دزانم كو كرىارين تە بين قى دويماهيى ژ

بين دەستپيكي پترن. ²⁰ لى من ئەف تشتە بى ل سەر تە هەي:

تۆ بېهنا خۆ ل وى ژنى، ئيزابيلى^v، فرەه دكەي، ئەوا دېيژيت

ئەز پيغەمبەرم و بەنيين من فير دكەت و د سەر دا دبت، داکو

دەهمە نپيسى بکەن و قوربانين بۆ پوتان هاتينه پيشكيشكرن

بخۆن. ²¹ من دەم داىي داکو ئەو ل خۆ بزقریت، لى وى نەڤيت

^t 13:2

^s 14:2

^t 14:2 سەر ژميرى 1:25-3; 16:31

^u 17:2 مەننا: ل فرەهەنگۆكى بنپره.

^v 20:2 ئيزابيل: وەكو هيمنا هاتيه بكارئينان. د پەيماننا كەش دا ئيزابيل شازنەك بوو كو گەلەك دزايەتيا خودى دكر. بنپره 1 پاشا 16:31; 4:18

^w 23:2 پەند 12:24

^x 28-26:2 زەبوور 2:8-9

^y 1:3 ئانكو فرېشتهيى خودى

خۇ، ئورشەلېما نوى، ئەوا ژئەسمانى ژ نك خودايى من دەپتە خوارى، ل سەر وى نقيسم. ناقتى خۆ يى نوى ژى ل سەر وى نقيسم.^d

¹³ ئەوى گوه هەبن، بلا ببھيسيت كا گيانى پيرۆز چ بۆ كەنيسەيان دېئيت. <<

بۆ كەنيسەيا ل لاودىكيايى

¹⁴ <<بۆ فرېشتەيى كەنيسەيا ل لاودىكيايى^e بنقيسە:

«يى ئامىن، شاھدى دلسۆز و راست، سەرەكانيا ئافرندەيىن خودى، قان تىشتان دېئيت: ¹⁵ من ھاي ژ كىرارىن تە ھەيە، تۆ نە يى سارى و نە ژى يى گەرمى. خوزى يى سارى ان يى گەرم باي! ¹⁶ لى چنكو تۆ يى تېنشىرى، نە يى سارى و نە ژى يى گەرمى، من ل بەرە تە ژ دەقتى خۆ قەرشىنم. ¹⁷ تۆ دېئيتى: «ئەز يى دەولەمەندم، ئەز گەلەك يى دەولەمەند بووم و من پېدقتى ب چ نېنە، لى تۆ نزانى كو تۆ يى پەرىشانى و رەبەنى و بەلەنگازى و كۆرەيى و رويسى. ¹⁸ ئەز شىرەتى ل تە دكەم كو تۆ زېرى ب ئاگرى ھاتىە پارزانان ژ من بېرى، دا دەولەمەند بى، جلكين سېى ژى، دا بکەيە بەر خۆ و شەرما رويسبون تە ديار نەبىت، ھەرەسا کلەكى بۆ کلدانا چاقتىن خۆ، دا ببناھيى بکەي. ¹⁹ ھەر ئىكى ئەز ھەز ژى دكەم ئەز وى پاشقە دەم و تەمبى دكەم، لەوما يى دلگەرم بە و ل خۆ بزقەرە. ²⁰ ئەقە ئەز يى ل بەر دەرگەھى راوہستيايمە و دەرگەھى دقوتم. ئەگەر ئىك دەنگى من ببھيسيت و دەرگەھى قەكەت، ئەز دى ب ژۆر كەقمە نك وى و خوارنى ل گەل خۆم و ئەو ل گەل من. ²¹ ئەوى سەرکەفتنى دئىنيت، دى دەستورىي دەمى كۆل گەل من ل سەر تەختى من روينيت، ھەرەكو من ژى سەرکەفتن ئىناى و ل گەل بايى خۆ ل سەر تەختى وى روينشتىم.

نەبى، دى وەكو دزەكى ھېم و تۆ قەت نزانى كىژان دەمژمېرى دى ھېمە تە. ^z لى تە چەند كەسەك ل ساردىسى يىن ھەين، جلكين خۆ پيس نەكرىنە، ئەو دى ب جلكين سېى ل گەل من گەرىن، چنكو د ھەژىنە. ⁵ ئەوى سەرکەفتنى دئىنيت، وەسا دى جلكين سېى ل بەر بن و ئەز قەت ناقتى وى ژ پەرتووكا ژيانى نابەم^a و دى ل پىشيا بابى خۆ و ل پىشيا فرېشتەيىن وى دانپېدانى ب ناقتى وى كەم.

⁶ ئەوى گوه هەبن، بلا ببھيسيت كا گيانى پيرۆز چ بۆ كەنيسەيان دېئيت. <<

بۆ كەنيسەيا ل فيلا دەلفيايى

⁷ <<بۆ فرېشتەيى كەنيسەيا ل فيلا دەلفيايى بنقيسە:

«يى پيرۆز، يى راست، ئەوى كىللا داوودى ھەي، ئەوى قەدكەت و كەس ناگرىت، ئەوى دگرىت و كەس قەناكەت، قان تىشتان دېئيت: ^b ⁸ من ھاي ژ كىرارىن تە ھەيە. ئەقە من دەرگەھەكى قەكرى دانا بەر تە، كو كەس نەشيت بگرىت. ئەز دزانم تە ھىزەكا كىم ھەيە، لى سەرەراى ھندى تە پەيقا من ب جھ ئىنا و ناقتى من ماندەل^c نەكر. ⁹ ئەقە ئەز دى وە ل وان كەم يىن ژ كىنشتەيا ئېلىسى، ئەو يىن دېئىن ئەم جوھىنە، لى نە وەسايە، ئەو درەوان دكەن، ئەقە ئەز دى وە لى كەم كو بھين و ل بەر پىيىن تە سوجدى بھن و بزنان كو من يى ھەز ژ تە كرى. ¹⁰ مادەم تە پەيقا من ل دۆر خۆراگرى ب جھ ئىنا، ئەز ژى دى تە ژ دەمژمېرا تاقىكرنى پارىزم، ئەوا كو نىزىكە بھىتە سەر ھەمى جىھانى، دا ئاكنجىين ل سەر ئەردى تاقى بکەت. ¹¹ ئەز دى زوى ھېم. ئەقە ئەو تىشتى تە ھەي قايمى بگرە، دا كەس تانجا تە نەبەت. ¹² ئەوى سەرکەفتنى دئىنيت، دى وى كەمە ستوبنەك د پەرسنگەھا خودايى خۆ دا و ئىدى ئەو چ جارن ژى دەرناكەقتى. دى ناقتى خودايى خۆ و ناقتى باژېرى خودايى

^{3:3z} مەتتا 34:24-44

^{5:3a} دەرکەفتن 32:32-33

^{7:3b} بنېرە: ئېشاي 22:22

^{8:3c} ئىنكار

^{12:3d} ئېشاي 62:2

^{14:3e} كۆلۆسى 1:2؛ 4:13-16

^{19:3f} پەند 3:11-12

خودان خودی، هیژداری هەر تشتی،
 ئەوی هەبوو و ئەوی هەمی و ئەوی دى هیت.»^k
 9 هەر دەمی ئافرندەیین زیندی مەزناهی و ریز و سوپاسیا وی
 دکر، یی روینشتی ل سەر تەختی، ئەوی هەر و هەر دژیت،¹⁰ وی
 دەمی هەر بیست و چوار ریهسپی ل پیشیا ئەوی روینشتی ل سەر
 تەختی خۆ دەهافیتتە ئەردی و سوجدە بۆ وی دبر، یی هەر و هەر
 دژیت. تانجین خۆ ژى دەهافیتتە پیشیا تەختی و دگۆت:
 11 «تۆ یی هەژى، هەمی خودان و خودایى مە، کو مەزناهی و
 ریز و هیژى وەرگری،

چنکو تە هەمی تشت ئافراندن
 و ئەو ب حەزا تە هاتنە ئافراندن و هەنە.»

بەرخ و قەکرنا پەرتووکا موهرکری

5 پشتی هنگی، من ل دەستى راستى یی روینشتی ل
 سەر تەختی پەرتووکەکا پینچای دیت، ژ هەردوو لایان
 قە یا نقیسای بوو، ب حەفت موهران یا موهرکری بوو.² من
 فریشتەیه کى ب هیژ ژى دیت، ب دەنگە کى بلند رادگەهانە:
 «کى یی هەژیه پەرتووکا پینچای قەکەت و موهرین وی
 راکەت؟»³ لى کەسەك نەشیا، نە ل ئەسمانى، نە ل ئەردی و
 نە ژى ل بن ئەردی، وی پەرتووکى قەکەت یان ژى ل ناقرۆکا
 وی بنپیرت. ئەز گەلەك دگرىام، چنکو کەسەك نەهاتە دیتن کو
 یی هەژى هندی بیت، وی پەرتووکى قەکەت یان ژى ل ناقرۆکا
 وی بنپیرت. ⁵ ئینا ئیک ژ ریهسپیان گۆتە من: «نەکە گری. ئەقە
 شیرى ژ هۆزا یەهودای، رەها داوودی، سەرکەفتن یا ب دەستقە
 ئینای، دا پەرتووکى و حەفت موهرین وی قەکەت.»¹
 6 پشتی هنگی د ناقرەرا تەختی و هەر چوار ئافرندەیین زیندی
 دا، د ناقرەراستا ریهسپیان دا، من بەرخە کى راوەستیاى دیت
 هەر و هەر کو یی قەکوشتی بیت. وی حەفت شاخ هەبوون و حەفت
 چاف ژى کو حەفت گیانین خودینە یین بۆ هەمی ئەردی هاتینە

22 ئەوی گوو هەبن، بلا بیهیسیت کا گیانى پیرۆز چ بۆ
 کەنيسه‌یان دپتیت.»

پەرستن ل ئەسمانى

4 پشتی قان تستان، من بەرى خۆ دایى، ئەقە دەرگەهەك
 ل ئەسمانى یی قەکری بوو! ئەو دەنگى من ل بەراهیى
 بهیستی یی وەکو دەنگى بوپزانى ل گەل من ئاخفتی، گۆت:
 «سەر بکەقە قیرى و ئەز دى وی نیشا تە دەم یی کو دقیت پشتی
 قان تستان روی بدەت.»

2 ئیکسەر ئەز کەفتمە د گیانى پیرۆز^g دا و ئەقە تەختەك ل
 ئەسمانى یی دانای بوو و ئیک ل سەر تەختی یی روینشتی بوو!
 3 ئەوی روینشتی خولکى وی وەکو بەرى یەشپ و یاقوتى سۆر^h
 بوو، کەسکوسۆرەك ل دۆرین تەختی هەبوو وەکو زەمرودی
 دبرسقى. ⁴ ل دۆرین تەختی بیست و چوار تەخت هەبوون، ل
 سەر وان تەختان بیست و چوار ریهسپی د روینشتی بوون،
 جلکین سپى ل بەر بوون و تانجین زپرى ل سەر سەرى وان
 بوون. ⁵ ژ تەختی برویسی و دەنگە دەنگ و گرگرا عەوران
 دەر دکهفتن. ل پیشیا تەختی حەفت خەتیرەیین هەل هەبوون، کو
 هەر حەفت گیانین خودینە. ¹ ⁶ هەر وەسا ل پیشیا تەختی تشتە کى
 وەکو دەر یا یەکا شویشەى هەبوو، وەکو کربستالی.

ل دۆرین تەختی و ژ هەمی لایان قە، چوار ئافرندەیین زیندی
 هەبوون، ل پیش و ل پاش د پرى چاف بوون. ⁷ ئافرندەیین
 زیندی یی ئیکى وەکو شیرى بوو، یی دووی وەکو جانەگای
 بوو، یی سیی دیمە کى وەکو یی مرقى هەبوو و یی چوارى
 وەکو ئەلهویە کى بوو، کو د فرینى دایە. ⁸ هەر چوار ئافرندەیین
 زیندی، هەر ئیکى شەش چەنگ هەبوون، سەر قەیا وان و
 بن چەنگى وان ب چاقان د پیر بوون، ب شەف و رۆژ، بیی
 راوەستیان دگۆت:

«پیرۆزە، پیرۆزە، پیرۆزە،»

2:4g ئانکو: گیانى پیرۆز هاتە سەر من

3:4h دوو جۆرین بەرین بەگران

5:4i دەرکەفتن 16:19

8-2:4j حزقییل 28-5:1

8:4k بنیرە: ئیشایا 3:6؛ عامۆس 13:4؛ ئیشایا 4:41

5:5l بنیرە: دەستپیکرن 9:49؛ ئیشایا 1:11

14 ھەر چوار ئافرندهيېن زىندى ژى دگۆت: «ئامىن» و رېھسپىيان دەف و دەف خۆ ھاقتىتە ئەردى و سوجدە بر.

قەكرنا موھران

6¹ پىشتى ھنگى من دىت بەرخى ئېك ژ ھەر حەفت موھران قەكر و من بەھىست ئېك ژ ھەر چوار ئافرندهيېن زىندى ب دەنگەكئى وەكو گرگرا عەوران دگۆت: «وەرە!»² من بەرى خۆ دايى، ئەقە ھەسپەكئى سىپى يى ل وېرى! سىيارى وى كقانەك قئى بوو، تانجەك بۆ وى ھاتە دان، ئەو وەكو قەھرەمانەكى دەركەفت، دا سەرکەفتنى بىنيت.

3 دەمى بەرخى موھرا دوويى قەكرى، من بەھىست ئافرندهيى زىندى يى دوويى گۆت: «وەرە!»⁴ ئىنا ھەسپەكئى دى دەركەفت، يى سۆر بوو. دەستھەلات بۆ سىيارى وى ھاتە دان دا كو ئاشتىيى ژ جىھانى راکەت، دا مرۆف ئېكودوو بكوژن. شىرەكئى مەزن ژى بۆ وى ھاتە دان.

5 دەمى بەرخى موھرا سىيى قەكرى، من بەھىست ئافرندهيى زىندى يى سىيى گۆت: «وەرە!» ئىنا من بەرى خۆ دايى، ئەقە ھەسپەكئى رەش يى ل وېرى! تەرازىەك د دەستى سىيارى وى دا بوو. ⁶ من تىشتەكئى وەكو دەنگى ژ ناقدەندا ھەر چوار ئافرندهيېن زىندى بەھىست، دگۆت: «كودەكئى^r گەنمى ب دىنارەكئى^s و سى كودىن جەھى ب دىنارەكئى. لى زىانى نەگەھىنە زەيتى و شەرابى!»

7 دەمى بەرخى موھرا چوارى قەكرى، من دەنگى ئافرندهيى زىندى يى چوارى بەھىست دگۆت: «وەرە!»⁸ من بەرى خۆ دايى، ئەقە ھەسپەكئى رەنگ پىتى يى ل وېرى! ناقتى سىيارى وى «مرن» بوو و وارى مريان ب دويف وى قە بوو. دەستھەلات ل

ھنارتن. ⁷ ئەو ھات و پەرتووك ژ دەستى راستى يى ئەوى ل سەر تەختى روېنشتى، راکر. ⁸ دەمى پەرتووك راکرى، ھەر چوار ئافرندهيېن زىندى و ھەر بىست و چوار رېھسپىيان ل بەرامبەر بەرخى دەف و دەف خۆ ھاقتىتە ئەردى. ھەر ئېك ژ وان قىسارەھەك^m و ترارىن زېرى يىن تىزى بخوير قئى بوون. ئەو بخوير نقتىزىن پىرۆزكربانە. ⁹ ئەوان سرودەكا نوى دستراند و دگۆت:

«تۆ يى ھەژى كو پەرتووكئى راکەى

و موھرىن وى قەكەى،

چىكو تۆ ھاتىيە قەكوشتن و تە ب خوبنا خۆ مرۆف بۆ خودى كرىن،

ژ ھەمى ھۆز و زمان و گەل و مللەتان.

¹⁰ تە ئەو بۆ خودايى مە كرنە پاشايەتيا كاهنان،

ئەو دى پاشايەتيا ل سەر ئەردى كەن.»ⁿ

¹¹ پىشتى ھنگى من بەرى خۆ دايى و دەنگى گەلەك فرىشتەيان بەھىست. ئەو ل دۆرىن تەختى و دۆرىن ھەر چوار ئافرندهيېن زىندى و رېھسپىيان بوون، ژمارەيا وان ب دەھان ھزار دەھ ھزار و ھزارەھان ھزار بوون. ¹² ب دەنگەكئى بلند دگۆت:

«يى ھەژىيە ئەو بەرخى ھاتبوو قەكوشتن،

كو ھىزى و دەولەمەندىيى

و ئاقلەندىيى و شىيانى و رىزى

و مەزناھىيى و پەسنى^o وەرگريت.»^p

¹³ ھنگى من بەھىست، ھەمى ئافرندهيان، ل ئەسمانى و ل سەر ئەردى و ل بن ئەردى و ل سەر دەريايى و ھەمىيىن د وان دا، دگۆت:

«پەسن و رىز و مەزناھى و سەرورەى

ھەرورەھەر بۆ ئەوى ل سەر تەختى روېنشتى و بۆ بەرخى

بن.»^q

8:5^m ئامىرەكئى موزىكىيە

10:5ⁿ بنپىرە: دەركەفتن 6:19؛ ئىشاي 6:61

12:5° پەسن مەدح و سەنا

12:5^p بنپىرە: 1 دىرۆك 11:29؛ ئىشاي 7:53

13:5^q بنپىرە: زەبوور 8:47؛ ئىشاي 6:1

6:6^r ئامانەكە بۆ پىشانى كو نىزىكى لىترەكئى دچىتى، ئەو ژى تىرا مرۆفەكى ھەبە بۆ رۆژەكئى.

6:6^s ئېك دىنار ل وى دەمى كرىيا پالەھەكى بوو كو بۆ ماوى ئېك رۆژ كار كرىت.

8:6^t ل فەرھەنگۆكئى بنپىرە

و دى وان بهته سهر كانينن ئاڧا ژيانى

و خودى دى ههمى رۆندكان ژ چاقين وان قه ماليت. f

موهرا حهفتى و بخويردانكا زېرين

8 دههمى بهرخى موهرا حهفتى قه كرى، نيزيكى نيف
دهمژميرى بیده‌نگيه كى ئەسمان گرت. 2 من ههر حهفت
فریشته‌یین راهه‌ستیای ل پیشیا خودى دیتن و حهفت بوريزان بو
وان هاتنه دان.

3 فریشته‌یه كى دى هات و ل نك قوربانگهه راهه‌ستیا،
بخويردانكه كا زېرين قى بو. گهلهك بخوير بو وى هاته دان، دا
ل گهله نقيژين ههمى پيرۆزكريان، ل سهر قوربانگهها زېرين، ئەوا
ل پیشیا تهختى، پیشكيش بكهت. 4 ئەڧجا دويكيتلا بخويرى
ل گهله نقيژين پيرۆزكريان ژ دهستى فریشتهه بلند بوو پیشیا
خودى. 5 پشتى هنگى فریشتهه بخويردانك بر و ژ ئاگرى
قوربانگهه پر كر و هافیتته سهر ئهردى، ئينا گرگرا عه‌وران،
دهنگه‌دهنگ، برويسى و بيقه‌له‌رز چیبوون.

چوار بوريزانين پیشين

6 هنگى ههر حهفت فریشتهه‌يان، ئەوين حهفت بوريزان قى، خو
ئاماده كر دا وان لى بدن.

7 يى ئيكى لى دا، ئينا تهرگ و ئاگرين تيكهه‌لى خونى
چیبوون و بو سهر ئهردى هاتنه هافیتتن. ئەڧجا سيئىكا ئهردى
سۆت و سيئىكا داران سۆت و ههمى گيايى شين سۆت. h
8 فریشتهه‌ی دوويى لى دا، ئينا تشته كى وهكو چيايه كى مه‌زن
يى ب ئاگرى ههل، بو ئاڧ ده‌ربايى هاته هافیتتن. ئەڧجا سيئىكا
ده‌ربايى بوو خوین 9 و سيئىكا ئاڧرندیه‌ی د ده‌ربايى دا دژين مرن
و سيئىكا گه‌ميان ژ ئاڧ چوون.

10 فریشتهه‌ی سيئى لى دا، ئينا ستيره كا مه‌زن يا وهكو خه‌تيره‌يا
ههل ژ ئەسمانى كه‌فته سهر سيئىكا روباران و سهر كانينن

جه‌ماوه‌ره‌كى مه‌زن ژ ههمى ملله‌تان

9 پشتى قان تشتان من به‌رى خو دايى، ئەڧه جه‌ماوه‌ره‌كى
مه‌زن، كه‌س نه‌دشیا به‌ژميرت، ژ ههمى ملله‌ت و هۆز و گه‌ل و
زمانان، ل به‌رامبه‌ر تهختى و ل به‌رامبه‌ر به‌رخى د راهه‌ستیای
بوون، جلكين سپى ل به‌ر وان بوون و تايين دارقه‌سپى د ده‌ستى
وان دا بوون. 10 وان ب ده‌نگه‌كى بلند گازی دكر و دگۆت:

«قورتالبوون ب ده‌ستى خودايى مه‌يه،

ئەوى ل سهر تهختى روينشتى

و ب ده‌ستى به‌رخيه.»

11 ههمى فریشته ل دۆرين تهختى و ره‌سپى و ههر چوار
ئاڧرندیه‌ی زیندى د راهه‌ستیای بوون، ئەوان ل به‌رامبه‌ر تهختى
ده‌ڧ و ده‌ڧ خو هافیتته ئه‌ردى و سوچه بو خودى بر 12 و
دگۆت:

«ئامين! په‌سن و مه‌زناهى و ئاقلمه‌ندى

و سوپاسى و ريز و شيان و هيژ،

هه‌روه‌هر بو خودايى مه‌ بن! ئامين.»

13 ئيك ژ وان ره‌سپيان ئاخفت و گۆته من: «ئەڧين جلكين
سپى ل به‌ر، كينه و ژ كيرى هاتينه؟» 14 من گۆتى: «ئەزه‌نى،
تۆ دزانى.» هنگى وى گۆته من: «ئەڧه ئەون يين ژ ته‌نگاڧيا
مه‌زن هاتين و جلكين خو ب خونى به‌رخى شويشتين و سپى
كرين. d

15 له‌وما ئەو ل به‌رامبه‌ر تهختى خودينه،

د په‌رستگه‌ها وى قه، ب شه‌ڧ و رۆژ وى دپه‌رسن.

ئەوى ل سهر تهختى روينشتى

ب خيقه‌تا خو وان پاريزت.

16 ئيدى ئەو نه برسى دبن و نه تيهنى دبن،

نه تاڧ ل وان دده‌ت، نه ژى گه‌رما سوژه‌ك. e

17 چنكو ئەو به‌رخى ل ئاڧه‌راستا تهختى،

دى شقانيى ل وان كه‌ت

7d: 14 دانپيل 1:12؛ مه‌تا 21:24

7e: 16 بنپه: ئيشايا 10:49

7f: 17 بنپه: زه‌بوور 2:23-1؛ ئيشايا 8:25؛ 10:49

8g: 3 ده‌رکه‌فتن 3:1-30

8h: 7 ده‌رکه‌فتن 9:23-25؛ حزقييل 22:38

7 شېۋەيى كولىيان ۋەكو يى ھەسپىن ئامادەكرى بۆ جەنگى بوو. ل سەر سەرى ۋان تىشتەكى ۋەكو تانجىن زېرى بوو و دىمى ۋان ۋەكو دىمى مەرقان بوو،^{8 p} پىرچەكا ۋەكو پىرچا ژنان ھەبوو و ددانىن ۋان ۋەكو ددانىن شىران بوون،⁹ زىرىن ۋان ۋەكو زىرىن ئاسنى بوون و دەنگى چەنگىن ۋان ۋەكو دەنگى گەلەك گالىسكەيان بوو يىن ھەسپ دكىشن و بۆ جەنگى دكەنە غار.¹⁰ كورى و دمدرىشك ھەبوون ۋەكو يىن دوپىشكان و شىانا ۋان يا كو پىنج ھەيقان زىانى ل مەرقان بەدن د كورىن ۋان دا بوو.¹¹ فرىشتەيى چالا بى بن پاشا بوو ل سەر ۋان، ناقتى ۋى ب عىبرانى «ئابادۆن» ۋە ب يونانى «ئاپۆلىون»^r.¹² خولىسەريا ئىكى دەرباز بوو، ئەفە دوو خولىسەرىين دى ژى پشتى ۋان تىشان دى ھىن.

بوريزانا شەشى

¹³ فرىشتەيى شەشى ل بوريزانى دا و من دەنگەك ژ چوار شاخىن قوربانگەھا زېرىن يا ل پىشيا خودى ھىست،¹⁴ دەنگى گۆتە فرىشتەيى شەشى، ئەۋى بوريزان قى: «ۋان ھەر چوار فرىشتەيىن ل نك رويبارى مەزن فورانى گىردى، بەردە.»¹⁵ ئىنا ھەر چوار فرىشتەيىن ھاتبۇنە ئامادەكرن بۆ قى دەمژمىرى و رۆژى و ھەيقى و سالى ھاتنە بەردان، دا سىئىكا مەرقان بكوژن.¹⁶ من ژمارەيا ۋان ھىست، ژمارەيا لەشكەرىن سيار دوو سەد ھزار ھزار بوون.¹⁷ من ھۇسا ھەسپ و سيارىن ۋان د بىنىنى دا دىت: زىرىن سياران ۋەكو رەنگى ئاگرى و ياقوتى شىن و كىرىتى بوون. سەرى ھەسپان ۋەكو سەرى شىران بوو، ژ دەقتى ۋان ئاگر و دويكىل و كىرىت دەردكەفتن.¹⁸ ب فان سى دربان، سىئىكا

ئاقتى.¹¹ (ناقتى سىئىرى تەھلىشكە.ⁱ) ئىنا سىئىكا ئاقان تەھل بوو و ژ بەر ۋان ئاقان گەلەك مەرق مرن، چىكو تەھل ببوو.¹² فرىشتەيى چواری لى دا، ئىنا ل سىئىكا رۆژى، سىئىكا ھەيقى و سىئىكا سىئىران ھاتە دان، ئەفجا سىئىكا ۋان تارى بوو و سىئىكا رۆژى رۆنھى نەدا، ھەروەسا شەقى ژى.^j¹³ ھنگى من بەرى خۆ دايى و دەنگى ئەلھۆبەكى ل ناھەرەستا ئەسمانى دپرى ھىست، ب دەنگەكى بلند دگوت: «ئاھ، ئاھ، ئاھ بۆ ئاكنجىبوويىن ل سەر ئەردى، ژ بەر دەنگى بوريزانىن ماين يىن سى فرىشتەيىن دى كو ل بەرە لى بەدن.»

بوريزانا پىنجى

9 ¹ فرىشتەيى پىنجى ل بوريزانى دا و من سىئىرىك دىت ژ ئەسمانى كەفتبوو سەر ئەردى و كىلا دەرگەھى چالا بى بن^k بۆ سىئىرى ھاتە دان.² دەمى ۋى دەرگەھى چالا بى بن قەكرى، دويكىلەكا ۋەكو دويكىلا ئىتوبنەكا مەزن ژى دەركەفت، ئىنا رۆژ و با ژ بەر دويكىلا چالى تارى بوون.¹ ³ ژ ۋى دويكىلى كولى دەركەفتنە سەر ئەردى و شىانەكا ۋەكو شىانا دوپىشكىن ئەردى بۆ ۋان ھاتە دان^m 4 و بۆ ھاتە گوتن كو زىانى ل گىايى ئەردى نەدەن، نە ژى كەسكاتى و نە ژى داران، ب تى ۋان مەرقان يىن موھرا خودى ل سەر ئەنيا ۋان نىنە.ⁿ ⁵ دەستورى بۆ كولىان نەھاتە دان، كو ۋان بكوژن، لى پىنج ھەيقان ۋان ئازار بەدن. ئەو ئازارا ۋەكو ئازارا دوپىشكىە دەمى ب مەرقى قەدەدەت.⁶ د ۋان رۆژان دا، مەرق دى ل مرنى گەپىن، لى قەت نابىن، ئەو دى ھەز كەن بمرن، لى مرن دى ژ ۋان رەقت.^o

ⁱ 11:8 تەھلىشك: گىايەكى گەلەك تەھلە.

^j 12:8 ئىشاي 10:13؛ حزقىل 7:32؛ يۇئىل 10:2، 31؛ 15:3

^k 1:9 چالا بى بن: ل فەرھەنگۆكى بىنپەرە.

^l 2:9 دەستىپىكرن 28:19

^m 3:9 دەركەفتن 10:12-15

ⁿ 4:9 حزقىل 9:4-6

^o 6:9 يەرميا 8:3

^p 7:9 يۇئىل 2:4

^q 9:9 زرى ئانكو «دع».

^r 11:9 «ئابادۆن» و «ئاپۆلىون»: ئەف ھەردوو ناھ ب رامانا «ۋىرانكەر».

مرۆقان ب ئاگرى و دوپكىلى و كپرېتا ژ دەقى وان دەر دكهفت،
 هاتنه كوشتن،¹⁹ چنكو شيانا ههسپان د دهف و كوربا وان دايه،
 كورپين وان وهك مارانه، ب سهرن و زباني پي دكهن.
²⁰ ئەو مرۆقپين دى پين ب فان دربان نههاتينه كوشتن، ژ
 كرابرين دهستى خۆ ل خۆ نهزقپين، دهست ژ پهرستنا تهجنه و
 پووتين⁸ زپرى و زبىقى و برۆزى و بهرى و دارى بهرنه دا، ئەو
 پووتين نهشين بپين، نه ژى بهيسن و نه ژى ب ريقه بچن.^t
²¹ ههروهسا ژ كوشتن و جادووگهري و دههمه نپيسى و دزبكرنا
 خۆ ژى ل خۆ نهزقپين.

فرېشته و پهرتووكا بچويك

10 هنگى من فرېشته يه كى دى يى بهيز ديت، ژ
 ئەسمانى دهاته خواري، عهورهك د وى يى پىچاي
 بوو و كهسكوسۆرهك ل هنداقى سهرى وى بوو و ديمى وى وهكو
 روژى بوو و پينين وى وهكو ستونين ئاگرى بوون.² پهرتووكه كا
 بچويك يا فهكرى د دهستى وى دا بوو. پينى خۆ يى راستى
 دانا سهر دهرياي و يى چهپى دانا سهر ئهردى³ و ب دهنگه كى
 بلند كره گازى، ههروهكو شير دنرېت. دهمى وى كره گازى،
 ههر حهفت گرگرپن عهوران ب دهنگى خۆ ئاخفتن.⁴ دهمى ههر
 حهفت گرگرپن عهوران ب دهنگى خۆ ئاخفتين، من ل بهر بوو
 دهست ب نقيسينى بكم، لى من دهنگهك ژ ئەسمانى بهيست
 دگۆت: «ئەوا حهفت گرگرپن عهوران گۆتى، موهر بكه⁴ و نه
 نقيسه.»

⁵ ئەو فرېشته يى من ديتى ل سهر دهرياي و ئهردى يى
 راوهستىاي، دهستى خۆ يى راستى بهرهف ئەسمانى فه بلند كر
⁶ و سوپند ب وى خواري ههروههر زبندى، ئەوى ئەسمان و
 پين تيدا، ئهرد و پين تيدا، دربا و پين تيدا ئافراندين: «ئيدى
 گيرۆبوون نابيت!»⁷ لى د وان روژان دا پين كو فرېشته يى حهفتى

^{20:9} صه نه مين

^{20:9} زه بوور 7-4:115

^{4:10} ئانكو فه شيره و ئاشكرا نه كه.

^{10-8:10} حزقييل 2:8 تاكو 3:3

^{2:11} لوقا 24:21

^{3:11} خار: نيشان بوو بۆ خمه كا مهن. ل فهره نگو كى بنيره.

^{4:11} زه كه ربا 3:4، 14-11

ل بهره ل بوپزاني بدهت، دى نه پينا خودى ب جه هيت،
 ههروهكو وى بۆ به نين خۆ يين پينغه مبه ر اگاهاندى.»
⁸ ئەو دهنگى من ژ ئەسمانى بهيستى، جاره كا دى ل گهل
 من ئاخفت و گۆت: «هه ره پهرتووكا فه كرى، ئەوا د دهستى
 فرېشته يى راوهستىاي دا ل سهر دهريايى و ئهردى، بيه.»⁹ ئينا
 ئەز چوومه نك فرېشته يى و گۆتى: «كا وى پهرتووكا بچويك
 بده من.» ئەوى گۆته من: «ببه و بخۆ، ئەو دى زكى ته ته حل
 كهت، لى د دهقى ته دا، دى وهكو هنگفينى يا شرين بيت.»
¹⁰ من پهرتووكا بچويك ژ دهستى فرېشته يى وهرگرت و خواري،
 ئەو د دهقى من دا وهكو هنگفينى يا شرين بوو، لى پشتى من
 خواري، زكى من ته حل بوو.^v ¹¹ ئينا بۆ من هاته گۆتن: «دقپت
 تو ديسان دهريايى گه لهك گهل و مللهت و زمان و پاشايان
 پهيامى رابگه هينى.»

دوو شاهد

11 پشتى هنگى له فه نه كى وهكو شقدارى بۆ من
 هاته دان و هاته گۆتن: «رابه، پهرستگه ها خودى
 و قوربانگه هى بيشه و ئەوين تيدا پهرستى دكهن بهژميره .
² لى حه وشا پهرستگه هى يا دهرفه بهيله و نه پيقه، چنكو ئەو بۆ
 ملله تين نه جوهرى هاتيه دان و ئەو دى چل و دوو هه يقان باژپرى
 پيرۆز بنپى كهن.^w ³ ئەز ژى دى دهسته لاتى ده مه ههردوو
 شاهدين خۆ و ئەو دى ب جل كين ژ خواري^x هزار و دوو سه د و
 شپست روژان پهيامى رابگه هين.»⁴ ئەو ههردوو دارزه يتون و
 ههردوو چرادانكن پين ل بهرامبه ر خودانى ئهردى راوهستىاي.^y
⁵ ئەگه ر ئيكي بقپت زباني بگه هينته وان، ئاگر ژ دهقى وان
 دهر دكه قپت و دوژمنين وان دخۆت. ئەگه ر ئيكي بقپت زباني
 بگه هينته وان، دقپت ئەو ب قى شيوه ي بهيته كوشتن.⁶ ئەقان
 دهسته لاتا هه ي دهرگه هين ئەسمانى بگرن، داکو د روژين پهيام

¹⁶ ئينا ھەر بېست و چوار رېھسپېين ل سەر تەختين خۆ ل بەرامبەر خودى دروينشتى، دەف و دەف خۆ ھاقتىتە ئەردى و سوجدە بۆ خودى بر ¹⁷ و گۆتن:

«ئەم سوپاسيا تە دکەين، ھەى خودان خودى، ھىزدارى ھەر تىشتى،

ئەوى ھەى و ئەوى ھەبوو،

چنکو تە ھىزا خۆ يا مەزن ديار کر

و دەست ب پاشايەتېي کر. ^b

¹⁸ مللەت تۆرە بوون، لى تۆرەبوونا تە ھات

و دەمى دادکرنا مريان ھات

و دەمى خەلاتکرنا بەنيين تە يين پىغەمبەر و پىرۆزکريان و

يین ژ ناقتى تە دترسن، چ يين بچويک و چ يين مەزن،

ھات

و دەمى ژناقرنا وان يين جيھانى ژ ناف دېن ھات. ^c

¹⁹ ھنگى پەرستگەھا خودى يا ل ئەسمانى قەبوو و سندوقا

پەيمانا وى د پەرستگەھىقە ديار بوو. ئينا بوونە برويسى و

دەنگەدەنگ و گرگرا عەوران و بېقەلەرز و تەرگا مەزن.

ژن و ئەژدەھا

¹ پىشتى ھنگى نىشانەکا مەزن ل ئەسمانى ديار بوو:

12 ژنەكى رۆژ وەكو كراسەكى ل بەر بوو و ھەيش ل بن

پىين وى و تانجەكا ژ دوازده ستيران ل سەر سەرى وى، ² ئەو

يا دووگيان بوو و دکرە قىژى ژ بەر ژان و ئازارين زارۆکبونى.

³ نىشانەکا دى ژى ل ئەسمانى ديار بوو: ئەقە ئەژدەھايەكى

سۆرى مەزن، يى ب ھەفت سەر و دەھ شاخان و ھەفت

تانج ل سەر سەرىن وى. ⁴ كوربا وى سىيىكا ستىرين ئەسمانى

رامالين و ھاقتىتە سەر ئەردى. پاشى ئەژدەھا ل پىشيا ژنا ل بەر

زارۆکبونى بوو راوہستيا، داکو زارۆكى وى داعوبريت، دەمى

دبىت. ^d ⁵ ژنى زارۆكەكى نير بوو، ئەوى كو دى ب گۆبالەكى

ئاسنى حوكمداريى ل ھەمى مللەتان كەت، لى كورى وى بۆ

راگەھاندنا وان دا باران نەباريت، ھەرەسا وان دەستەھلاتا ل سەر ئاقتى ھەى كو وى بکەنە خوين و ب ھەر دربەكى ل ئەردى بەن، ھەر گاغا وان بقتى. ^z

⁷ دەمى ئەو شاھدەبىيا خۆ تەمام بکەن، ھنگى درندەيى ژ چالا

بى بن دەردکەقتى دى جەنگى ل سەر وان كەت و ب سەر وان

كەقتى و وان كوژيت. ⁸ تەرمين وان دى ل سەر گۆرەپانا باژپرى

مەزن بن، ئەوا وەكو ھىما دىيژنى سەدۆم و مسر، وى جھى يى

خودانى وان لى ھايتىە خاچدان. ⁹ مرۆف ژ ھەمى گەل و ھۆز و

زمان و مللەتان بۆ سى رۆژ و نىقان دى ل تەرمين وان نيرن و

ناھيلن د گۆران دا بەينە قەشارتن. ¹⁰ ئاکنجىين ل سەر ئەردى

دى ل سەر وان دلھوبن بن و دلخوش بن و دياربان بۆ ئىكودوو

ھنيرن، چنکو فان ھەردوو پىغەمبەران، ئاکنجىين ل سەر ئەردى

ئازار دابوون.

¹¹ لى پىشتى سى رۆژ و نىقان، ھەناسەيا ژبانى ژ لايبى خودى

قە چوو د وان دا و ئەو رابوونە سەر پىين خۆ. ئينا ترسەکا

مەزن كەفتە سەر ئەوين ل وان دنپرى. ¹² ھنگى وان ھەردوويان

دەنگەكى مەزن ژ ئەسمانى بەيست، دگۆتە وان: «سەرکەقنە

قىرى!» ئينا ئەو د عەورى دا سەرکەفتنە ئەسمانى و دوژمنين

وان بەرى خۆ ددايى. ¹³ د وى دەمژمپرى دا، بېقەلەرزەکا مەزن

چىبوو، ئينا دەھىكا باژپرى ھەرفت و ھەفت ھزار مرۆف ب

وى بېقەلەرزى مرن، يين ماین ترسيان و مەزناھى دا خودايى

ئەسمانى.

¹⁴ خوليسەريا دوويى دەرياز بوو، ئەقە خوليسەريا سىيى زوى

يا دەيت.

بوريزانا ھەفتى

¹⁵ فرىشتەيى ھەفتى ل بوريزانى دا و دەنگين مەزن ژ ئەسمانى

ھاتن، دگۆتن:

«پاشايەتيا جيھانى يا بوويه يا خودانى مە و مەسيحى وى،

ئەو دى ھەتا ھەتابى پاشايەتېي كەت.» ^a

^z 6:11 دەركەفتن 7:17-19؛ 1 پاشا 17:1

^a 15:11 بئيرە: دەركەفتن 15:18؛ زەبوور 10:16؛ دانىيل 2:44

^b 17:11 بئيرە: دەركەفتن 3:14

^c 18:11 بئيرە: زەبوور 2:1؛ دانىيل 9:6؛ عاموس 3:7؛ زەبوور 115:13

^d 4-3:12 دانىيل 7:7؛ 8:10

نك خودى و بۆ نك تەختى وى ھاتە رەقاندن. ^e 6 ئەو ژن رەقى چۆلى، بۆ جەھكى كو خودى بۆ وى ئامادە كىرەو، داكو ھزار و دوو سەد و شېست رۆژان بەيئە ھەواندن.

مىكائىل ب سەر ئەژدەھى دكەقئت

⁷ ھنگى جەنگەك ل ئەسمانى چىبوو، مىكائىلى و فرىشتەيىن وى شەر ل دژى ئەژدەھى كر، ئەژدەھى و فرىشتەيىن وى ژى شەر كر، ⁸ لى ئەژدەھى ب سەر نەكەفت، ئىدى وان چ جھ ل ئەسمانى نەما. ^f 9 ئەژدەھى مەزن، ئەو مارى كەقنە يى كو دىژنى ئېلىس و ساتان، ^g ئەو ھەمى جىھانى دىخاينىت ^h، ئەو بۆ ئەردى ھاتە ھاقىتەن و فرىشتەيىن وى ژى ل گەل وى ھاتە ھاقىتەن.

¹⁰ ھنگى من دەنگەكى بلند بەيىست ژ ئەسمانى دگۆت:

«نوكە قورتالبوون و ھىز و پاشايەتيا خودايى مە و

دەستھەلاتا مەسىحى وى يىن ھاتىن،

چنكو سكالاكەرى دژى برايىن مە،

ئەو ب شەف و رۆژ ل پىشيا خودايى مە سكالايى ل

وان دكەت،

بۆ ئەردى ھاتە ھاقىتەن. ⁱ

¹¹ ئەو ب خويىنا بەرخى و ب پەيىقا شاھدەيىيا خۆ

ل سەر وى ب سەرکەفتن

و وان ھەز ژ ژيانا خۆ نەكر، خۆ ل بەرامبەر مرنى ژى.

¹² ژ بەر قى چەندى دلخۆش بىن،

ھەى ئەسمانان و يىن تىدا تاكجى.

لى نەخوزىكىن ئەردى و دەريايى،

چنكو ئېلىس بۆ ھەو ھە ب تۆرەبوونەكا مەزن ھاتىە خوارى،

ژ بەر كو ئەو دزانىت دەمى وى يى كىمە.»

¹³ گاڤا ئەژدەھى دىتى، كو ئەو بۆ ئەردى يى ھاتىە ھاقىتەن، كەفتە دويىف وى ژنا زارۆكى نىر بووى. ¹⁴ لى دوو چەنگىن ئەلھۆي مەزن بۆ ژنى ھاتنە دان، داكو ژ مارى برەقئت و بفرىتە چۆلى، جھى وى يى كو دى دەم و دوو دەم و نىشان. ¹⁵ لى ھىتە ھەواندن. ¹⁶ لى ئەردى خۆ ب دويىف ژنى را ھاقىتە، دا ئاف وى بەت. ¹⁷ لى ئەردى ھارىكاريا ژنى كر، ئەوى دەقى خۆ قەكر و ئەو رويىار داعويرا، يى ئەژدەھى ژ دەقى خۆ ھاقىتى. ¹⁸ ئىنا ئەژدەھى ژنى تۆرە بوو و چوو دا جەنگى ل دژى دويندەھى وى يا ماى بکەت، ئەوین فەرمانىن خودى ب جھ دئىنن و شاھدەيى بۆ عىسايى مەسىح دەدن. ¹⁸ ئەژدەھى ل سەر خىزى كنارى دەريايى راوہستيا.

دەرکەفتن دوو دپندەيان

13 ¹ ئىنا من دپندەيەك دىت ژ دەريايى دەرکەفت، ھەفت سەر و دەھ شاخ ھەبوون، ل سەر شاخىن وى دەھ تانچ ھەبوون و ل سەر سەرىن وى ناڤى كوفريان ھەبوو. ² ئەو دپندەيى من دىتى، وەكو پلنگى بوو، پىيىن وى وەكو پىيىن ھرچى بوون و دەقى وى وەكو دەقى شىرى بوو. ئەژدەھى ھىزا خۆ و تەختى خۆ و دەستھەلاتەكا مەزن دانى. ³ ئىك ژ سەرىن دپندەيى يى وەسا بوو ھەروەكو بۆ مرنى ھاتىتە برىنداركرن، لى برىنا وى يا كوژەك ھاتبوو ساخرن. ھەمى جىھان جىبەتى مان و ب دويىف دپندەيى كەفتن ⁴ و سوجدە بۆ ئەژدەھى بر، چنكو وى دەستھەلاتا خۆ دا دپندەيى. وان سوجدە بۆ دپندەيى بر و گۆتن: «ما كى وەكو قى دپندەيە؟ و كى دىت ل دژى وى بچەنگىت؟» ⁵ ئەزمانەك ^k بۆ وى دپندەيى ھاتە دان، كو تىشتىن مەزن و گۆتىن كوفرى بىزىت و دەستھەلات بۆ وى ھاتە دان كو چل و دوو ھەيىقان چ دقئت بکەت. ⁶ ئەوى دەقى خۆ قەكر و كوفرى

^e 5:12 زەبوور 2:9

^f 8-7:12 دانىيل 10:13، 21؛ 1:12

^g 9:12 پەيىقەكا عىبرانىيە رامانا دژبەر يان بەرھنگار دەت. ل فەرھەنگۆكى بىزە پەيىقا ئېلىس

^h 9:12 دەستپىنكرن پىشكا 3

ⁱ 10:12 بىزە ئەبووب 1:9-11؛ زەكەريا 3:1

14:12 ئانكو سى سأل و نىشان

^k 5:13 دەقى يونانى دىبىزىت: دقەك بۆ وى ھاتە دان

مەزنان، دەولەمەند و ھەژاران، ئازاد و بەنيان بەھتە كرن،¹⁷ دا كەس نەشیت كېرىنى يان فرۆتتى بكت، ئەگەر نیشان ل سەر نەبیت، چ ناقتى دېرندەى يان ژمارەيا ناقتى وى بېت.
¹⁸ ل قىرى ئاقلمەندى يا فەرە، ئەوى زىن ھەبیت، بلا ژمارەيا دېرندەى بەھمېرىت، چنكو ئەو ژمارەيا مرقۇبە و ژمارەيا وى شەش سەد و شېست و شەشە.

بەرخ و سروودا سەد و چل و چوار ھزاران

14 ¹ پىشتى ھنگى من بەرى خۆ دايتى، ئەقە بەرخ ل سەر چىايى سىيۆنى يى راوھستىاي بوو و سەد و چل و چوار ھزار مرقۇف ل گەل وى بوون، ئەوين ناقتى بەرخى و ناقتى بابى وى ل سەر ئەنيا وان نقيساي بوو. ² من دەنگەك ژ ئەسمانى بەھىست، وەكو دەنگى گەلەك ئاقان و وەكو دەنگى گرگرەكا مەزن يا عەوران بوو. ئەو دەنگى من بەھىستى، وەكو دەنگى لىدەرېن قىسارەيى بوو دەمى ل قىسارەيىن خۆ دەن. ³ ئەوان ل پىشيا تەختى و ل پىشيا ھەر چوار ئافرندەيىن زىندى و رېھسپيان سروودەكا نوى دستراند. كەس نەدشيا فېرى وى سروودى بېت ژبلى وان سەد و چل و چوار ھزار مرقۇبىن ژ ئەردى ھاتىنە كېرىن. ⁴ ئەقە ئەون يىن ل گەل ژنان نەھەرمين، چنكو وان كورېنيا خۆ پاك پاراست. ئەقە ئەون يىن بەرخ كىشە بچىت ئەو ب دويش دكەفن. ئەو ژ ناڤ مرقۇقان ھاتىنە كېرىن^p، وەكو خېقە^q بۆ خودى و بەرخى. ⁵ چ درەو ژ دەقتى وان دەرئەكەفتن، ئەو د بېكىماسىنە.

ھەر سى فريشته

⁶ پىشتى ھنگى من فريشتهيەكى دى ديت، ل ناھەندا ئەسمانى دفرى، مزگىنيا ھەرھەرى ھەبوو، دا وى بۆ ئاكنجىيىن ئەردى ژ ھەمى مللەت و ھۆز و زمان و گەلان رابگەھىنيت، ⁷ ب دەنگەكى بلند دگۆت: «ژ خودى بترسن و پەسنا^r وى بگەن،

ل دژى خودى كرن، كوفرى ل دژى ناقتى وى و ل دژى خېقەتا وى¹ و ل دژى ئاكنجىيىن ل ئەسمانى كرن. ⁷ دەستوبىرى بۆ وى ھاتە دان، كو ل دژى پىرۆزكريان بگەنگيت و ل سەر وان سەر بگەقت. ھەرھەسا دەستەھلات ل سەر ھەمى ھۆز و گەل و زمان و مللەتان بۆ وى ھاتە دان. ⁸ ھەمى ئاكنجىيىن ل سەر ئەردى، ئەوين ناقتى وان ھەر ژ دامەزراندنا جىھانى د پەرتووكا ژبانى يا بەرخى قەكوشتى دا نەھاتىنە نقيسىن، دى سوجدى بۆ دېرندەى بەن.ⁿ

⁹ ئەوى گوھ ھەبن، بلا بەھىست:

¹⁰ ئەگەر بۆ ئىكى ھاتىنە نقيسىن بېتە دېل،

دى بەرەف دىلاتىي قە چىت.

ئەگەر بۆ ئىكى ھاتىنە نقيسىن ب شىرى بەھتە كوشتن،

دى ب شىرى ھىتە كوشتن.^o

ل قىرى خۆراگرتن و دلسۆزيا پىرۆزكريان يا فەرە.

¹¹ ئىنا من دېرندەيەكى دى ديت ژ ئەردى دەردكەفت، وى

دوو شاخپىن وەكو شاخپىن بەرخى ھەبوون و وەكو ئەژدەھاي

دئاخت. ¹² ئەو ژ پىش دېرندەيى ئىكى قە، ھەمى دەستەھلاتا

وى دگېرىت و وە ل ئەردى و ئاكنجىيىن وى دكەت كو سوجدى

بۆ دېرندەيى ئىكى بېن يى برىنا وى يا كوژەك ھاتىبوو ساخرن.

¹³ ئەو نىشانىن مەزن دكەت، خۆ ئەو وە دكەت كو ل بەر چاقتىن

مرۇقان ئاگر ژ ئەسمانى بەھتە سەر ئەردى ¹⁴ و ب وان نىشانىن

بۆ وى ھاتىنە دان كو ژ پىش دېرندەيى ئىكى قە بكت، ئەو

خەلكى دىخاپىنيت و دىبىتە ئاكنجىيىن ل سەر ئەردى وىنەيەكى

بۆ وى دېرندەى چىكەن يى ب شىرى ھاتىنە برىنداركرن و ژباى.

¹⁵ دەستەھلات ژى بۆ وى ھاتە دان كو ھەناسەيى بەدەتە وىنەيى

دېرندەيى ئىكى، داکو وىنەيى دېرندەى بئاخقىت و بشىت وان

بەدەتە كوشتن يىن سوجدى بۆ وىنەيى دېرندەى نەبەن. ¹⁶ ئەوى وە

كر كو نىشانەك ل سەر دەستى راستى يان ئەنيا ھەمى بچويك و

¹³6:13 مەبەست پىن پەستگەھا خودىيە

^{13m}7-5:13 دانىيل 7:8، 21، 25

¹³ⁿ8:13 زەبوور 28:69

^{13o}10:13 بنىرە: يەرميا 2:15؛ 11:43

^{14p}4:14 پەيشا «كېرىن» ئامازىيە بۆ قورتالكرنا مەسىحى، كو وى ب خوينا خۆ مرقۇف ژ دىلاتىي كېرىن و رزگار كرن. ل 5:9 بنىرە

^{14q}4:14 ل فەرھەنگۆكى بنىرە.

^{14f}7:14 پەسن مەدح و سەنا

غازى ئەۋى ل سەر عەۋرى روينشتى دكر و دگۆت: «شالوكا خۆ ھەلگرە و دروینى بکە، چنكو دەمژمیرا دروینى ھات و بەرھەمى ئەردى يى گەھشتى». ¹⁶ w ئینا ئەۋى ل سەر عەۋرى روينشتى شالوكا خۆ دا روینى ئەردى و ئەرد ھاتە دروین.

¹⁷ پاشى فریشتەبەككى دى ژ پەرستگەھا ل ئەسمانى دەرکەفت، وى ژى شالوكەكا تىژ قى بوو.

¹⁸ پىشتى ھنگى فریشتەبەككى دى، ئەۋى دەستھەلات ل سەر ئاگرى ھەى، ژ قوربانگەھى دەرکەفت و ب دەنگەكى بلند گازى کرە فریشتەبەككى شالوكا تىژ قى و گۆتى: «شالوكا خۆ ھەلگرە و ئیشیين مېۋىن ئەردى كۆم بکە، چنكو تریين وى يى گەھشتى». ¹⁹ فریشتەى شالوكا خۆ دا روینى ئەردى و تریين ئەردى كۆم کر و ھاقىتە د ئوسلەيا^x مەزن یا تۆرەبوونا خودى دا. ²⁰ ئینا ئوسلە ژ دەرھەى باژپرى ب پىيان ھاتە گفاشتن و خوین ژى دەرکەفت، تاكو گەھشتیە ھەفسارى ھەسپان، فرەھیا ھزار و شەش سەد ستادیان^y.

حەفت فریشتە و حەفت درب

15 ¹ پىشتى ھنگى من نیشانەكا دى یا مەزن و سەیر ل ئەسمانى دیت: حەفت فریشتەیان حەفت درب قى بوون، ئەو درب يین دویمایینە، چنكو ب وان تۆرەبوونا خودى تەمام دیت. ² پاشى من تىشتەكى وەكو دەریایا شویشەى یا تىكھەل ل گەل ئاگرى دیت و ئەۋىن سەرکەفتن ل سەر دەرندەى و وینەبى وى و ژمارەیا ناقى وى ئینای، ل سەر دەریایا شویشەى د راوہستیای بوون و قیسارەبىن خودى قى بوون ³ و سروودا موسای بەنىی خودى و سروودا بەرخى دستراند: «كارین تە د مەزن و سەیرن، ھەى خودان خودى، ھیزدارى ھەر تىشتى. رىكین تە د دادپەرورە و راستن،

چنكو دەمژمیرا دادكرنا وى یا ھاتى. سوجدى بو وى بەن يى ئەرد و ئەسمان و دەریا و كانیين ئاقتى ئافراندین.»

⁸ فریشتەبەككى دى، يى دوویى، ب دويف وى را ھات و دگۆت: «كەفت! بابلا مەزن كەفت، ئەوا شەرابا ھار یا دەھمەنپىسیا خۆ ب ھەمى مللەتان دایە قەخوارن.» ⁹ فریشتەبەككى دى، يى سىيى، ب دويف وان را ھات و ب دەنگەكى بلند دگۆت: «ئەگەر ئىك سوجدى بو دەرندەى و وینەبى وى بەت و نیشانا وى ل سەر ئەنیا خۆ یان ل سەر دەستى خۆ قەبیل كەت، ¹⁰ ئەو ژى دى ژ شەرابا تۆرەبوونا خودى قەخۆت، ئەوا بىي تىكھەلكرن پەرداغا تۆرەبوونا خودى ژى ھاتیە داكرتن، ھەرۋەسا دى ب ئاگرى و كپریتى ل پىشیا فریشتەبىن پىرۆز و ل پىشیا بەرخى ھىتە ئەشكەنجەدان^t ¹¹ و دوېكېلا ئەشكەنجەدانا وان دى بو ھەتا ھەتایى بلند بیت. بو ئەۋىن سوجدى بو دەرندەى و وینەبى وى دېن، یان ئەۋىن نیشانا ناقتى وى قەبیل دكەن، ب شەف و رۆژ بېھنەدان نینە.»

¹² ل قىرى خۆراكرتا پىرۆزكریان یا فەرە، ئەۋىن فەرمانىن خودى ب جھ دىنن و دلسۆزیا خۆ ب عىسای دپارىزن.

¹³ پىشتى ھنگى من دەنگەك ژ ئەسمانى بەھىست دگۆت: «بنقىسە: خوزبکین وان مریان، ئەۋىن ژ نوکە و پىقە ل سەر باوهرى ب خودانى دمرن.» گىانى پىرۆز دىژتیت: «بەلى! دا ژ ۋەستیان خۆ بېھنا خۆ قەدەن، چنكو كرىارىن وان دى ل گەل وان چن.»

دروینا روینى ئەردى

¹⁴ پاشى من بەرى خۆ داىى، ئەقە عەۋرەكى سىپى و ل سەر عەۋرى ئىكى وەكو كورپى مرۆف^u يى روينشتى بوو! تانجەكا زېرىن ل سەر سەرى وى بوو و شالوكەكا تىژ د دەستى دا بوو. ¹⁵ فریشتەبەككى دى ژ پەرستگەھى دەرکەفت، ب دەنگەكى بلند

^s 8:14 ئىشایا 9:21؛ بەرمیا 8:51

^t 10:14 دەستپىكرن 24:19؛ حزقیيل 22:38

^u 14:14 كورپى مرۆف ل فەرھەنگۆكى بىترە.

^v 14:14 دانىيل 7:13

^w 15:14 يۆئيل 3:13

^x 19:14 ئوسلە: ئالاقى گفاشتنا تریە د كەفرى دا دەھتە كۆلان و چىكرن.

^y 20:14 ھەر ستادىبەك 185 مەترە، ئانكو نىزىكى 300 كىلۆمەتران

³ پاشى فرېشتەيى دوويى ترارى خۇ ب سەر دەريايى دا رشت و دەريا بوونە خوین، وەكو خوینا مريان. ئینا ھەمى گیانەوەرپن د دەريايى دا مرن.

⁴ فرېشتەيى سيىى ترارى خۇ ب سەر رويباران و سەرەکانيىن ئاقى دا رشت و ئەو بوونە خوین. ^d ھنگى من بھيست فرېشتەيى ئافان دگۆت: «تويى دادپەرورەرى،

ئەي ئەويى ھەي و ئەويى ھەبوو، ئەويى پېرۆز، چنكو تە وەسا حوكم دايە.

⁶ ژ بەر كو وان خوینا پېرۆزكريان و پېنغەمبەران يا رشتى، تە ژى خوین بۆ قەخوارنى دايە وان. ئەو دەھژىنە. ^e 7 ئینا من دەنگى قوربانگەھى بھيست دگۆت:

«بەلى، ھەي خودان خودى، ھېزدارى ھەر تىشتى، حوكمين تە د راست و دادپەرورەرن.» ^f

⁸ پاشى فرېشتەيى چوارى ترارى خۇ ب سەر رۆژى دا رشت و دەستھەلات بۆ وى ھاتە دان كو مۆقان ب ئاگرى بسوژىت. ⁹ ئینا مۆف ب گەرمەكا مەزن سۆتن و جقین دانە ئاقى خودى ئەويى دەستھەلات ل سەر فان دربان ھەي. لى ئەو ل خۇ نەزقېرىن كو پەسنا خودى بکەن.

¹⁰ فرېشتەيى پېنجى ترارى خۇ ب سەر تەختى دېندە دا رشت و پاشايەتيا وى تارى بوو و ژ بەر ئېشانى مۆقان لەق ل ئەزمانى خۇ ددان ^g 11 و ژ بەر ئېشان و كولکين خۇ، جقین دانە خودايى ئەسمانى. لى ژ كارين خۇ ل خۇ نەزقېرىن.

¹² پاشى فرېشتەيى شەشى ترارى خۇ ب سەر رويبارى مەزن فوراتى دا رشت و ئاقا وى ھشك بوو، دا رىك بۆ پاشايىن ژ رۆژھەلاتى ئامادە ببیت. ^h 13 ھنگى من سى گیانين پيس يىن

ھەي پاشايى مللەتان. ^z

⁴ كى ژ تە ناترسىت، ھەي خودان،

و ئاقى تە مەزن ناکەت؟

چنكو تۆ ب تى يى پېرۆزى.

ھەمى مللەت دى ھېن

و ل بەرامبەرى تە سوچدى بەن،

چنكو كارين تە يىن دادپەرورەرانە ئاشكرا بوون. ^a

⁵ پىشتى فان تىشتان من بەرى خۇ دايى، ل ئەسمانى

پەرستگەھ، كو خېقەتا شاھدەيىيە، قەبوو، ⁶ حەفت فرېشتەيىن

حەفت درب قى، ژ پەرستگەھى دەرکەفتن. كنانى پاقت و تەيسى

ل بەر وان بوو و سینگى وان ب قايشين زېرىن د پېچاى بوون.

⁷ ئېك ژ چوار ئافرندەيىن زىندى حەفت ترارين زېرىن، يىن تى ژ

تۆرەبوونا خودايى ھەرورەھەر زىندى، دانە ھەر حەفت فرېشتەيان.

⁸ پەرستگەھ ژ دويكىلا مەزناھيا خودى و ھېزا وى تى ژ بوو و چ

كەس نەشيا بچىتە د پەرستگەھى قە، تاكو ھەر حەفت دريىن

حەفت فرېشتەيان تەمام بووين. ^b

حەفت ترارين تۆرەبوونا خودى

16 ¹ پىشتى ھنگى من دەنگەكى بلند ژ پەرستگەھى بھيست دگۆتە ھەر حەفت فرېشتەيان: «ھەرپن ھەر

حەفت ترارين تۆرەبوونا خودى ب سەر ئەردى دا بېژن.»

² ئەقجا يى ئىكى چوو و ترارى خۇ ب سەر ئەردى دا رشت و

كولکين پيس و ژاندار ل وى خەلكى ھاتن يىن نيشانا دېندە ل

سەر وان و سوچدى بۆ وینەيى وى دېن. ^c

^z 3:15 بنېرە: گۆتارا مووساى 4:32؛ زەبوور 17:145؛ يەرميا 10:10

^a 4:15 بنېرە: يەرميا 7:6-10؛ زەبوور 9:86؛ مەلاخى 11:1

^b 8:15 دەرکەفتن 34:40؛ 1 پاشا 11-10:8؛ ئىشاي 4-1:6

^c 2:16 دەرکەفتن 10:9

^d 4:16 دەرکەفتن 21-17:7

^e 6:16 بنېرە: زەبوور 3:79؛ ئىشاي 26:49

^f 7:16 بنېرە: زەبوور 9:19؛ 137:119

^g 10:16 دەرکەفتن 21:10

^h 12:16 ئىشاي 15:11

ۋەكو بهقان دیتن، ژ دهقی ئەژدهه‌های و ژ دهقی درنده‌ی و ژ دهقی پیغمبهری دره‌وین دهرده‌کفتن. ¹⁴ ئەو گیانین ئەجنان بوون یین نیشانین خنیرانه دکهن و دچنه نك پاشایین ههمی جیهانی، دا وان بو جهنگا ل روژا خودی، هیزدارای هه‌ر تشتی، کوم بکه‌ن. ¹⁵ («ئەقە ئەز وەكو دزه‌کی دهیم! خوزیکین وی یی هشیار دمینیت و جلکین خو دپارزیت، دا رويس نه‌گه‌پیت و شهرمه‌جهین وی نه‌هینه دیتن.»)ⁱ

¹⁶ ئینا وان ئەو ل وی جهی کوم کرن یی ب عیبرانی دبیژنی هارمه‌گه‌دۆن.

¹⁷ فریشته‌یی هفتی تراری خو ب سهر بای دا رشت و ده‌نگه‌کی بلند ژ په‌رستگه‌ها ئەسمانی ژ ته‌ختی هات دگوت: «ب جه هات!» ¹⁸ هنگی برویسی و ده‌نگه‌ده‌نگ و گرگرا عه‌وران چیبوون و بیقه‌له‌رزه‌کا مه‌زن روی دا. چ بیقه‌له‌رزین وەكو وی روی نه‌دابوو هه‌ر ژ ده‌می مرۆف كه‌فتیه سهر رویی ئەردی، بیقه‌له‌رزه‌کا هند یا مه‌زن بوو! ¹⁹ باژپری مه‌زن، بابل، بوو سی پارچه و باژپری ملله‌تان كه‌فتن. ئەشجا خودی بابلا مه‌زن ئینا بيرا خو، دا په‌رداغا شه‌رابا تو‌ره‌بوونا خو یا دژوار بده‌تی. ²⁰ ههمی گزیرته ره‌قین و چیا نه‌هاتنه دیتن ²¹ و ته‌رگه‌کا مه‌زن، گرانی هه‌ر دندکه‌کی تالانته‌ک^k بوو، ژ ئەسمانی ب سهر مرۆقان دا باری. ئینا مرۆقان ژ به‌ر دربی ته‌رگی جقین دانه خودی، چنکو دربی وی گه‌له‌ک یی مه‌زن بوو.¹

دایکا له‌شفرۆشان و درنده

17 ¹ پاشی ئیک ژ وان هفت فریشته‌یین هفت ترار قی بوون هات و ل گه‌ل من ئاخفت و گوت: «وه‌ره، ئەز دی سزایی له‌شفرۆشا مه‌زن، ئەوا ل سهر گه‌له‌ک ئافان روینشتی، نیشا ته‌ ده‌م،^m ئەوا پاشایین ئەردی ده‌همه‌نیسی ل گه‌ل کری و ئاکنجیین ئەردی ب شه‌رابا ده‌همه‌نیسیا وی هاتینه سهرخۆشکرن.»

³ ئینا فریشته‌ی ب ریکا گیانی پیروژ ئەز برمه‌ چۆلی و من ژنه‌ک دیت ل سهر درنده‌یه‌کی سۆر یی پر ژ ناقتین کوفریان یا روینشتی بوو، ئەوی درنده‌ی هفت سهر و ده‌ه شاخ هه‌بوون. ⁴ ژنی جلکین بنه‌فشی و سۆر ل به‌ر بوون و ب زپری و ب به‌رین به‌اگران و مراریان یا خه‌ملاندی بوو و په‌رداغه‌کا زپری یا پری تشتیین جهی دلره‌شیی و پیساتیا ده‌همه‌نیسیا وی د ده‌ستی دا بوو. ⁵ ل سهر ئەنیا وی نا‌قه‌کی نه‌ینی یی نیسی بوو:

«بابلا مه‌زن،

دایکا له‌شفرۆش

و تشتیین جهی دلره‌شیی ل سهر ئەردی.»

⁶ من دیت ئەو ژن ب خوینا پیروژکریان و خوینا شاه‌دین عیسیا یا سهرخۆش بوو. ده‌می من ئەو دیتی، ئەز گه‌له‌ک مه‌نده‌هۆش بووم. ⁷ هنگی فریشته‌ی گۆته‌ من: «بوچی تو یی مه‌نده‌هۆشی؟ ئەز دی نه‌ینی ژنی و درنده‌یی ئەو هه‌لگرتی، ئەوی هفت سهر و ده‌ه شاخ هه‌ین، بو ته‌ بیژم. ⁸ ئەو درنده‌یی ته‌ دیتی، ئەو هه‌بوو لی نوکه‌ نینه و نیزیکه ئەو دهرکه‌قیته چالا بی بن و بچیته ویرانبوونی. ئاکنجیین ئەردی، ئەوین هه‌ر ژ دامه‌زراندنا جیهانی، ناقتین وان د په‌رتووکا ژبانی دا نه‌هاتینه نیسیین، ده‌می درنده‌ی دبین دی مه‌نده‌هۆش بن، چنکو ئەو هه‌بوو لی نوکه نینه و دی هیت. ⁹ ل قیری زینی ئاقلمه‌ندی هه‌ی یی فه‌ره، ئەو هفت سهر، هفت چیانه کو ژن ل سهر روینشتیه. هفت پاشانه ژی، ¹⁰ پینج ژ وان كه‌فتینه، ئیک یی هه‌ی، یی دی هیشتا نه‌هاتیه و هه‌ر ده‌می هات، پیدقیه بو ده‌مه‌کی کورت بمینیت. ¹¹ ئەو درنده‌یی هه‌بوو لی نوکه نینه، یی هه‌شتیه، لی ئەو ژ هفتانه و یی دچیته ویرانبوونی.

¹² ئەو ده‌ه شاخین ته‌ دیتین، ده‌ه پاشانه هیشتا پاشایه‌تی وه‌رنه‌گرتیه، لی دی ده‌سته‌لاتی وەكو پاشا بو ده‌مه‌کی گه‌له‌ک کورت ل گه‌ل درنده‌ی وه‌رگرن. ⁿ ¹³ ئەوان ئیک مه‌به‌ستا هه‌ی، کو ئەو دی هیز و ده‌سته‌لاتا خو دهنه درنده‌ی. ¹⁴ ئەو دی ل

¹⁶:15 ئەقە په‌یقین عیسیای مه‌سیحن.

¹⁶:16 هارمه‌گه‌دۆن: ب عیبرانی: چایی مه‌گه‌دۆ. ربه‌ر 5:19

^k:21 تالان نیزیکی سیه و چوار کیلۆگرامه.

¹⁶:21 دهرکه‌فتن 9:23

^m:1:17 یه‌رمیا 51:12-13

ⁿ:12:17 دانپیل 7:24

«ژ وى دهر كهفن، هه ي گه لى من،
 دا نه بنه پشكدارىن گونهيىن وى
 و دريىن دهينه وى، ژ هه وه نه گرن.⁹
 5 چنكو گونهيىن وى كهفتنه سهر ئيك تا ئهسمانى
 و خودى خرابيىن وى ئينانه بيرا خو.^r
 6 وى چهوا فه گه رانديه، هوبن زى وه سا ل وى فه گه رين،
 و دوو جاركى ل دويف كرىارين وى بدهنى؛
 د وى پهرداغى دا يا وى تيكههل كرى، دوو جاركى بو وى
 تيكههل بكن.^s
 7 كا چهند خو مهزن كرىه و ب حالخوشى ژبايه،
 هند ئه شكه نجه و كو فانان بدهنى،
 چنكو د دلى خو دا دييژيت:
 «ئەز وه كو شازنى روينشتيمه،
 ئەز نه بيژنم ژى،
 ئەز ئيكجار كو فانداريى نابينم.»
 8 لهوما دريىن وى دى د روزه كى دا هيىن،
 دهر د و كو فاندارى و كولب،
 ئەو دى ب ئاگرى هيته سوتن ژى،
 چنكو خودان خودايى دادكرنا وى دكهت يى هيژداره.»^t
 9 ده مى پاشايىن ئهردى يىن دههمه نپيسى ل گه ل وى كرىن و
 ب حالخوشى ل گه ل وى ژباين، دويكىلا سوتنا وى ديىن، دى
 بو وى كه نه گرى و شينيى دانن. ¹⁰ ژ ترسا ئه شكه نجه يا ب وى
 دكه قيت، دى ل دوير راوهستن و بيژن:
 «ئاھ، ئاھ، هه ي باژپرى مهزن!
 بابل، باژپرى هيژدار!
 سزادانا ته د ده مه كى گه لهك كورت دا هات.»^u
 11 بازارگانين ئهردى ل سهر وى دكه نه گرى و شينيى ددانن،
 چنكو ئيدى كهس متايىن وان ناكريت: ¹² متايىن زپر و زيف و

دژى بهرخى كهفته جهنگى و بهرخ دى ب سهر وان كه قيت،
 چنكو ئەو خودانى خودانانە و پاشايىن پاشايانە. گازىكرى و
 هه لپارتى و دلسوزين وى دى ل گه ل وى بن.»
 15 پاشى فريشته ي گوته من: «ئەو ئاڤين ته ديتين، كو
 له شفرۆش ل سهر يا روينشتيه، گه ل و جه ماوهر و مللهت و
 زمانن. ¹⁶ ئەو دهه شاخين ته ديتين و درنده، دى كهرين خو ژ
 له شفرۆشى فه كهن. دى وى ويران و رويس كهن و دى گوشتى
 وى خون و وى ب ئاگرى سوژن، ¹⁷ چنكو خودى يا كرىه د دلى
 وان دا، كو مه بهستا وى ب جه بينن و ئيك مه بهست هه بيت و
 پاشايه تيا خو بدهنه درنده ي، تاكو په يقين خودى ب جه بهين.
 18 ئەو ژنكا ته ديتى، ئەو باژپرى مهزنه يى پاشايه تى ل سهر
 پاشايىن ئهردى دكهت.»

كهفتنا بابلى

18 ¹ پشتى فان تشتان، من فريشته يه كى دى ديت، ژ
 ئهسمانى هاته خوارى. وى دهسته لاته كا مهزن هه بوو
 و ئهرد ژ بهر مهزنا هيا وى روهن بوو. ² وى ب دهنگه كى بلند
 كره گازى و گووت:

«كهفت! بابلا مهزن كهفت!

يا بوويه جهى ئاكنجيبوونا ئهجنان

و جهى خو جهبوونا هه مى گيانين پيس،

جهى خو جهبوونا هه مى بالنده يين پيس و مرار.^o

³ چنكو هه مى مللهتان

ژ شه رابا هار يا دههمه نپيسيا وى فه خوار

و پاشايىن ئهردى دههمه نپيسى ل گه ل وى كرىه

و بازارگانين ئهردى ژ زېده ييا حالخوشيا وى دهوله مند

بوون.»^p

⁴ پشتى هنگى من دهنگه كى دى ژ ئهسمانى بهيست، دگووت:

^o 2:18 بنيره: ئيشايا 9:21؛ 13:21؛ يهرميا 39:50

^p 3:18 بنيره: ئيشايا 17:23؛ يهرميا 7:51

^q 4:18 بنيره: ئيشايا 11:52؛ يهرميا 8:50؛ 6:51

^r 5:18 بنيره: دهستپيكرن 18:20-21؛ يهرميا 9:51

^s 6:18 بنيره: زه بور 8:137؛ يهرميا 15:50

^t 7-8 بنيره: ئيشايا 9-7:47

^u 10:18 بنيره: حزقييل 17:26

ههروهسا هوبن ژى گهلى پيرۆزكريان و هنارتيان و
پيغهمبهران!

چنكو خودى ژ بهر ههوه ئهو داد كر.

²¹ هنگى فريشتهيهكى هيزدار بهرهكى وهكو بهرئاشهكى مهزن

راكر و هافيتته د دهريايى دا و گوت:

«هوسا بابل، باژپرى مهزن، دى ب توندى هيتته هافيتن

و ئيدى چ جارن ناهيتته ديتن.^a

²² ئيدى دهنگى قيسارهژهنان و موزيكهژهنان و بلوورفانان و

ليدهرىن بوپيزانان،

چ جارن د نافت ته دا ناهيتته بهيستن.

ئيدى پيشهسازى ههر پيشهسازيهكى ژى،

چ جارن د نافت ته دا ناهيتته ديتن.

ئيدى دهنگى ئاشى ژى،

چ جارن د نافت ته دا ناهيتته بهيستن.^b

²³ ئيدى روناهيا چرايهكى ژى،

چ جارن د نافت ته دا شوقى نادهدت.

ئيدى دهنگى زاڤا و بويكهكى ژى،

چ جارن د نافت ته دا ناهيتته بهيستن.^c

بازرگانين ته مهزنين ئهردى بوون

و ب جادووگهريا ته ههمى مللهت هاتنه خاپاندن.

²⁴ د نافت وى دا، خوينا پيغهمبهر و پيرۆزكرى

و ههميين ل سهر ئهردى هاتينه كوشتن، هاتيه ديتن.»

دلخوشى ل ئهسمانى

¹ پشتى قان تشتان، من دهنگهك بهيست وهكو
دهنگهكى بلند بين جهماوهرهكى مهزن ل ئهسمانى

بوو، دگوت:

بهرين بهاگران و مرارى و كتانى نازك و پهروكى بنهفشى و
ئارميش و پهروكى سۆر، ههمى دارين بيهنخوش و ههمى تشتين
ژ عاجى هاتينه چيكرن و ههمى تشتين ژ دارين بهاگران هاتينه
چيكرن و برۆنز و ئاسن و مهرمهر¹³ و دارچين و بوهارات و
بخوير و مور^v و لبان^w و شهراب و زهيتا زهيتونان و ئارى سفر و
گهنم و دهوار و پهز و ههسپ و گاليسكه و بهنى و گيانى مروڤين
دى. ¹⁴ ئهو بازرگان دييژن: «ئهو بهرهههكى دلى ته چويى ژ ته
دهركهفت و ههمى حالخوشى و رهونهقيين ته ل نك ته نهمان و
ئيدى چ جارن ناهينه ديتن.» ¹⁵ بازرگانين قان تشتان، ئهوين ژ
بابلى دهولهمنهند بووين، ژ ترسا ئهشكهنجهيا ب وى دكهڤيت،
دى ل دوپير راههستن و كهنه گرى و شينين دانن¹⁶ و بيژن:

«ئا، ئا، ههى باژپرى مهزن!

بى كتانى نازك و پهروكى بنهفشى و سۆر كريبه بهر خو

و ب زپرى و بهرين بهاگران و مراريان خو خهملاندى!^x

¹⁷ د دهههكى گهلهك كورت دا ئهڤ دهولهمنهنديا مهزن ويان

بوو!»

ههمى سهروكين گهميشانان و ههمى ريفنگ و گهميشان و ههر

ئيكى ژيارا خو ژ دهرياي پيدا دكهت ژ دوپير قه راههستيان¹⁸ و

دهمى دويكىلا سوتنا وى دديت دكرنه گازى و دگوت: «كيژان

باژپر وهكوشى باژپرى مهزن بوو!»¹⁹ وان خولى^y ب سهري خو

وهركر و ب دهنگهكى بلند كره گرى و شينى دانا، دگوت:

«ئا، ئا، ههى باژپرى مهزن!

ئهو ژ دهولهمنهنديا وى، ههمى ئهوين گهكى د دهرياي دا

ههين، دهولهمنهند بووين!

د دهههكى گهلهك كورت دا ئهو ويان بوو.^z»

²⁰ ههى ئهسمان ژ بهر وى باژپرى دلخوش به!

^{13:18v} مور روينهكى بيهنخوشه. ل فهرههنگوكى بنيره.

^{13:18w} لبان: جوړهكى تاييهت بين بخويريه. ل فهرههنگوكى بنيره.

^{16:18x} بنيره: حزقييل 13:28

^{19:18y} دهقى يونانى دييژيت: تۆز ب سهري خو وهركر

^{19:17-18z} بنيره: حزقييل 27:27-34

^{21:18a} بنيره: يهرميا 51:63-64؛ حزقييل 26:21

^{22:18b} بنيره: ئيشايا 8:24؛ حزقييل 13:26

^{23:18c} بنيره: يهرميا 10:25

«ههليلوويا!»

قورتالبوون و مەزناھى و ھېز يېن خودايى مەنە،

2 چنكو حوكمېن وى د راست و دادپەرورەن.

ژ بەر كو وى لەشفرۆشا مەزن سزا دا،

ئەوا ب دەھمەنپىسيا خۆ ئەرد گەنى كرى،

ھەرورەسا وى تۆلا خوينا بەنيين خۆ ژى قەكر. «d»

3 جارەكا دى وان گۆت:

«ههليلوويا!»

دويكىلا وى ھەرورەھەر بلند دىيت. «e»

4 ھەر بىست و چوار رېھسى و ھەر چوار ئافرنەيىن زىندى

دەف و دەف خۆ ھاقتە ئەردى و بو خودايى روينشتى ل سەر

تەختى سوجدە بر و گۆت:

«ئامىن! ههليلوويا!»

5 ھنگى دەنگەك ژ تەختى ھات و گۆت:

«پەسناف خودايى مە بکەن، ھەى ھەمى بەنيين وى،

ئەوين ژ وى دترسن، ژ مەزن و بچويكان. «g»

6 پاشى من دەنگەك بەيست، وەكو دەنگى جەماورەكى مەزن

و وەكو دەنگى گەلەك ئاقان و وەكو دەنگى گەرگېن بەيز يىن

عەوران بوو، دگۆت:

«ههليلوويا!»

چنكو خودان خودايى مە، ھېزدارى ھەر تىشتى، پاشايەتى

دكەت. h

7 بلا ئەم دلخۆش و دلشاد بىين

و مەزناھى بەدەينى!

چنكو داوۋتا بەرخى ھات

و بويكا وى خۆ ئامادە كرىە.

8 دەستھەلات بو وى ھاتە دان

كو كتانەكى نازك يى شەوقدار و پاقتر بکەتە بەر خۆ. «

ئەو كتانى نازك كارېن راستدار يىن پىرۆزكريانە. i

9 پاشى فرىشتەى گۆتە من: «بنقىسە: <خوزىكىن وان يىن بو

مىقانداريا داوۋتا بەرخى ھاتىنە داخواز كرن!>» و گۆتە من: «ئەو

بەيقتىن خودى يىن راستن. «j» 10 ئىنا من دەف و دەف خۆ ھاقتە

بەر پىيىن وى، دا سوجدى بو بەم، لى وى گۆتە من: «وہ نہ کہ!

ئەز بەنیمە ل گەل تە و براين تە يىن شاھدەيى بو عىسايى

مەسىح دەن. سوجدى بو خودى بە! چنكو شاھدەيى بو عىساي

گەوھەرى پەياما خودىيە. «k»

سىارى ھەسپى سىپى

11 پىشتى ھنگى من بەرى خۆ دايى ئەسمان قەبوو و ئەقە

ھەسپەكى سىپى يى ل وپرى! سىارى وى ب <دلسۆز> و <يى

راست> دەيتە بناقكرن و ئەو ب دادپەرورەى حوكمى دكەت

و دجەنگىت. 12 چاقتىن وى وەكو گوربا ئاگرىنە و گەلەك تانج

ل سەر سەرى وينە. وى ناقتەكى نقىساي يى ھەى، كەس وى

ناقى نزانىت ژىلى وى. 13 ب كوركەكى د خوینى ھەلاندى يى

راپىچاي بوو و ب <پەيشا خودى> ھاتىە بناقكرن. 14 لەشكەرېن

ل ئەسمانى يىن راپىچاي ب كتانى نازك يى سىپى و پاقتل ل سەر

ھەسپىن سىپى ب دويش وى دكەفتن. 15 ژ دەقتى وى شىرەكى

تىژ دەردكەقتىت، دا ب وى ل مللەتان بەدەت و <ئەو دى ب

گۆپالەكى ئاسنى حوكمدارىى ل سەر وان كەت. «m» ئەو ب خۆ

دى ئويسلەيا شەرابا تۆرەبوونا خودى، ھېزدارى ھەر تىشتى، ب

19:2 بنپىرە: زەبوور 9:19؛ 37:119؛ گۆتارا مووساي 43:32؛ زەبوور 10:79

19:3 بنپىرە: ئىشاييا 10:34

19:5 پەسنەمدەح و سەنا

19:5 بنپىرە: زەبوور 23:22؛ 1:134؛ 13:115

19:6 بنپىرە: دەرکەفتن 18:15؛ زەبوور 28:22؛ دانىيل 14:7

19:8 بنپىرە: ئىشاييا 10:61

19:9 مەتتا 14-2:22

19:10 دەقتى يونانى دىپىزىت: شاھدەيى بو عىساي گىبانى پىغەمبەراتىيە

19:13 يوحەننا 1:1

19:15 زەبوور 9:2

ديتن يينن ژ پيخه مهت شاهده ييى بۆ عيساي و بۆ پهيقا خودى
 هاتينه قه كوشتن، ئەويىن سوجده بۆ درندهى و وينه ييى وى نه برى
 و نيشانا وى ل سهر ته نيا خو و دهستى خو قه بيل نه كرى. ئەو
 زيندى بوونه قه و بۆ هزار سالان ل گهل مه سيحى پاشايه تى كر.
 5 (ئەو مريين مابن، زيندى نه بوونه قه تاكو ئەو هزار سال تهمام
 بووين.) ئەفه رابوونا مريان يا ئيكييه. 6 چهند ييى به خته وەر و
 پيرۆزه ئەويى بهر د رابوونا مريان يا ئيكيى دا هەي. مرنا دوويى
 دهسته لات ل سهر وان نينه، لى ئەو دى بنه كاهنين خودى و
 مه سيحى و دى ل گهل وى بۆ هزار سالان پاشايه تىيى كهن.

كهفتنا ئبليسى يا دويماهيى

7 ده مئ هزار سال تهمام دبن، ئبليس دى ژ زيندانا وى هپته
 بهردان. 8 ئەو دى دهركه قيت دا ملله تين ل ههر چوار كوژيىن
 ئەردى، ئانكو گوگ و ماگوگ، بخاينيت، دا وان بۆ جهنگى
 كۆم بكهت. ژمارهيا وان وهكو خيزى دهريايه. 9 ئەو ل سهر
 ههمى ئەردى به لاق بوون و سه ربازگه ها پيرۆزكريان و باژپرى
 خوشتقى دۆرپيچ كر. لى ئاگر ژ ئەسمانى هاته خواري و ئەو
 خوارن 10 و ئەو ئبليسى ئەو خاپاندين، بۆ ناف دهرياكا ئاگرى و
 كپريتى هاته هافيتن، وى جهى درنده و پيغه مبه رى دره وين تيدا.
 ئەو دى ب شهف و رۆژ، بۆ ههتا هه تايى هيننه ئەشكه نجه دان.

دادكرنا دويماهيى

11 پشتى هنگى من تهخته كى مهزن ييى سپى ديت و ئەويى ل
 سه ر روينشتى ژى، ييى كو ئەرد و ئەسمان ژ بهر روپى وى ره قين
 و جههك بۆ وان نه بوو. 12 پاشى من مرى ديتن، يين مهزن و يين
 بچويك، ل بهرامبه رى تهختى د راوه ستياى بوون و په رتووك
 فه بوون. په رتووكه كا دى ژى فه بوو، كو په رتووكا ژيانى بوو.
 مرى ب تشتين نقيسى د په رتووكان دا، ل دويق كرياتن وان،
 هاته دادكرن. 13 ر. دهريايى مريين د ناف خو دا راده ست كرن و

پييان گفثيشيت. 16 ل سهر كوركى وى و ل سهر رانى وى نافهك
 ييى نقيسى بوو: «پاشايى پاشايان و خودانى خودانان.»
 17 پشتى هنگى من فرشته يهك ديت د چاقى رۆژى دا ييى
 راوه ستياى بوو، ب دهنگه كى بلند كره گازى و گوته ههمى
 بالنده يين د نافه راسا ته سمانى دا دفرن: «وهرن، ل سهر سفرا
 مهزن يا خودى كۆم ببن، 18 دا گوشتى پاشايان و گوشتى
 فه رماندهيان و گوشتى هيزداران و گوشتى هه سپان و سياريان وان
 و گوشتى ههميان، يين تازاد و يين بهنى، يين بچويك و يين
 مهزن، بخون!»ⁿ

19 پاشى من ديت، درنده و پاشايين ئەردى و لهشكه رين وان
 كۆم ببوون، دا ل دژى سيارى هه سپى و لهشكه رى وى بجهنگن.
 20 ئينا درنده و پيغه مبه رى دره وين ل گهل وى هاته گرتن، ئەو
 پيغه مبه رى دره وين ييى ژ پيش درندهى قه نيشانين خنيرانه دكرن
 و ب ريكا وان نيشانان ئەو خاپاندين يين نيشانا درندهى قه بيل
 كرى و يين سوجده بۆ وينه ييى وى برى. درنده و پيغه مبه رى
 دره وين هه ر دوو ب ساخى بۆ دهرياكا ئاگرى يا ب كپريتى هه ل
 هاته هافيتن. 21 يين مابن ب شيرى ژ دهقى سيارى هه سپى
 ده ركهفت هاته كوشتن و ههمى بالنده ژ گوشتى وان تير بوون.

پاشايه تيا هزار سالى

20¹ پشتى هنگى من فرشته يهك ديت، ژ ئەسمانى
 دهاته خواري و كليلا چالا بى بن و زنجيره كا مهزن د
 دهستى وى دا بوون. 2 ئەويى ئەژدهها، ئانكو ماريى كهفتنار، كو
 ئبليسه و ساتانه^o، گرت و بۆ هزار سالان گرى دا³ و هافيته د
 چالا بى بن دا و ده رگه هى وى ل سهر وى گرت و موهر كر، دا
 ئەو ئيدى ملله تان نه خاينيت، تاكو هزار سال تهمام ببن. پشتى
 فان تشتان، پيدقيه ئەو بۆ ده مبه كى كورت بهيتته بهردان.
 4 پاشى من تهخت و يين ل سهر روينشتى ديتن، ئەويى
 دهسته لاتا دادكرنى بۆ وان هاتبوو دان. ههروهسا من گيانين وان

19:17-18:39 حزقييل 20-17

20:2: پيشه كا عيبرانيه رامانا دژ بهر يان بهرنگار ددهت. ل فه رههنگو كى بنپره پهيقا ئبليس

20:2: دهستپيكرن پشكا 3

20:8: حزقييل 1:38-6

20:12: دانييل 7:10

دئىنيت، دى بىتە مىراتگىرى قان تىشتان و ئەز دى بىمە خودايى
وى و ئەو دى بىتە كورپى من. ^{8 y} لى يىن ترسنۆك و يىن بىياوهر
و يىن جھى دلرەشىي و يىن مېركوژ و يىن دەھمەنپىس و يىن
جادووگەر و يىن پوتپەرئىس ^z و ھەمىن درەوين، دى بەھرا وان
دەرياکا ھەل ب ئاگرى و كپرىتى بىت. ئەقە مرنا دوويىيە.»

ئورشەلېما نوى

⁹ پىشتى ھنگى ئېك ژ وان ھەفت فرېشتەيىن ھەفت ترارپىن تىرى
ژ ھەفت درېن دويمايھى قى بوون ھات و ل گەل من ئاخفت و
گوت: «وەرە، ئەز دى بويكى، ئانكو ژنا بەرخى، نىشا تە دەم.»
¹⁰ ئىنا ب رىكا گىنانى پېرۆز ئەز برمە سەر چىايەكى مەزن و
بلند. وى ئورشەلېم، باژپرى پېرۆز، نىشا من دا، ژ ئەسمانى، ژ
نك خودى، دەھتە خوارى. ^{11 a} مەزناھيا خودى د ئاڧ وى دا بوو
و شەوقا وى وەكو بەھراگىرانتىن بەر، وەكو بەرى يەشپ، زەلال
وەكو كرىستالى بوو. ¹² شوپرەھكا مەزن و بلند ھەبوو، دوازە
دەرگەھ ھەبوون و ل بەر وان دەرگەھان دوازە فرېشتە ھەبوون.
ئاڧى دوازە ھۆزىن كورپىن ئىسرائىلى ل سەر وان دەرگەھان يى
نقىساي بوو. ¹³ ل رۆژھەلاتى سى دەرگەھ و ل باكوورى سى
دەرگەھ و ل باشوورى سى دەرگەھ و ل رۆژئاڧايى سى دەرگەھ
ھەبوون. ^{14 b} شوپرەھ باژپرى دوازە بىنات ھەبوون و دوازە
ئاڧىن دوازە ھنارتىيىن بەرخى ل سەر بوون.
¹⁵ ئەوى ل گەل من دئاخفت، لەقەنەكى پىقانى يى زېرىن قى
بوو، دا باژپرى و دەرگەھىن وى و شوپرەھ وى پىقانى. ¹⁶ باژپرى
ب چوارگۆشەيى ھاتبوو دانان، درېژيا وى ھندى فرەھىي بوو.

مىرنى و وارپى مىران ^s ژى مىرىن د ئاڧ خۇ دا رادەست كرن. ھەر
ئىك ل دويف كرىارىن خۇ ھاتە دادكرن. ^t 14 پىشتى ھنگى مرن
و وارپى مىران بۇ دەرياکا ئاگرى ھاتە ھاڧىتن. ئەق دەرياکا
ئاگرى مرنا دوويىيە. ¹⁵ ئەگەر ئىكى ئاڧى وى نەھاتە دىتن كو
د پەرتووكا ژيانى دا يى نقىسىيە، ئەو بۇ دەرياکا ئاگرى ھاتە
ھاڧىتن.

ئەرد و ئەسمانى نوى

21 ¹ پىشتى ھنگى من ئەردەكى نوى و ئەسمانەكى
نوى دىتن، چنكو ئەسمانى ئىكى و ئەردى ئىكى
دەرباز بوون و ئىدى دەريا ژى نەما. ^{2 u} من دىت باژپرى پېرۆز،
ئورشەلېما نوى، يا ئامادەبووى وەكو بويكەكا خەملاندى بۇ
زاڧايى خۇ، ژ ئەسمانى، ژ نك خودى دەھتە خوارى. ³ من ژ
تەختى دەنگەكى بلند بەھىست، دگوت: «ئەھ ئەقەيە، خىشەتا
خودى د ئاڧ مەزقان دا! ئەو دى ل گەل وان ئانكىجى بىت و ئەو
دى بىنە گەلى وى و خودى ب خۇ دى ل گەل وان بىت و بىتە
خودايى وان. ^{4 v} ئەو دى ھەمى رۆندكان ژ چاڧىن وان پاڧر كەت
و ئىدى مرن ناپىت، نە شىنى و نە گرى و نە ئىشان ژى، چنكو
تشتىن بەرى دەرباز بوون.» ^w
⁵ پاشى يى روپىشتى ل سەر تەختى گوت: «ئەھ ئەقە ئەز ھەر
تشتەكى نوى دكەم!» پىشتى ھنگى گوت: «بنقىسە، چنكو
ئەق پەيئە د دلسۆز و راستن.» ⁶ ھەرەسا گوتە من: «ب جھ
ھات! ئەزم ئەلفا و ئومىگا^x، دەستپىك و دويمايھىك. ئەز دى بى
بەرامبەر ژ كانيا ئاڧا ژيانى دەمە يى تېھنى. ⁷ ئەوى سەرکەفتىنى

^{13:20} ل فەرھەنگۆكى بىنەرە

^{13:20} زەبوور 12:62

^{1:21} ئىشاي 17:65؛ 2 پەترۆس 13:3

^{3:21} پەرسىن و پېرۆزى 11:26؛ حزقييل 28:37

^{4:21} ئىشاي 8:25

^{6:21} ئەلفا و ئومىگا پىتىن ئىكى و دويمايھى يىن ئەلفەبىيا يونانىنە.

^{7:21} زەبوور 27-26:89

^{8:21} سەنەمپەرئىس

^{10:21} حزقييل 2:40

^{13-12:21} حزقييل 35-30:48

ناچيته ناك وى، نه ژى كەسەك ژ ئەوین تىشتین جەھى دلرەشىپ و درەوئى دكەن، لى ب تى ئەو دئى چن يىن ناڧىن وان د پەرتووكا ژيانى يا بەرخى دا ھاتىھە نڧىسىن.¹

روبيارى ئاڧا ژيانى

22 ¹پشتى ھنگى فرىشتەى روبىارى ئاڧا ژيانى يى شەوقدار ۋەكو كرىستالى نىشا من دا، ژ تەختى خودى و بەرخى دەرەكەفت ² و د ناڧ ناڧەندا جادەيا باژپرى دا دبورى. ل ھەردوو رەخىن روبىارى، دارا ژيانى ھەبوو، دوازە جۆرىن بەرھەمى ددا، ھەر ھەيڧى بەرھەمەك. بەلگىن دارى بۆ ساخبونا مللەتان ژ نەساخيان بوو. ³ ^k ئىدى تىشتى نڧرىن لى كرى ل وئىرى نايىت. تەختى خودى و بەرخى دئى د ناڧ باژپرى دا بيت و بەنىين وى دئى وى پەرىسن ⁴ و دئى دىمى وى بينن و ناڧى وى دئى ل سەر ئەنيا وان بيت. ⁵ ئىدى نايىتە شەڧ. ئەوان پىدڧى ب رۆناھيا چراى و رۆناھيا رۆژى نايىت، چنكو خودان خودى دئى رۆناھيى ل وان كەت و ئەو دئى ھەتا ھەتايى پاشايەتپى كەن.¹

عيسىي مەسىح دئى زوى ھىت

⁶ پاشى فرىشتەى گۆتە من: «شەڧ پەيشە د دلسۆز و راستن. خودانى، خودايى بەھرەيىن روحانى ددەتە پىنغەمبەران، فرىشتەيى خۇ ھنارت داکو وان تىشتان نىشا بەنىين خۇ بدەت، يىن كو پىدڧىھە زوى روى بدەن.»

ئىنا باژپرى ب لەڧەنى پىڧا، دوازە ھزار ستادى^c بوون. درىژى و فرەھى و بلندى تەمەت ئىك بوون. ¹⁷ شوپىرھا وئى ژى پىڧا، سەد و چل و چوار نىڧگەز بوون^d، ل دويڧ پىڧانا مړۆقان، كو فرىشتەى ژى ب كار دئىنا. ¹⁸ شوپىرھە ژ بەرى يەشپ ھاتبوو ئاڧاكرن و باژپرى زپرى پاقژ بوو ۋەكو شوپىشەيى پاقژ.

¹⁹ بىياتىن شوپىرھا باژپرى ب ھەمى بەرىن بەاگران د خەملاندى بوون. بىياتى ئىكى بەرى يەشپ بوو، يى دوويى ياقوتى شىن بوو، يى سىيى بەرى ئاشقەند^e يى سپى بوو، يى چوارى زەمرود بوو، ²⁰ يى پىنجى بەرى ئاشقەندى سۆرىن تارى بوو، يى شەشى بەرى ئاشقەندى سۆرىن بوو، يى ھەفتى ياقوتى زەيتونى بوو، يى ھەشتى زەمرودى كەسك بوو، يى نەھى ياقوتى زەر بوو، يى دەھى بەرى ئاشقەندى كەسك بوو، يى يازدى ياقوتى مۆر بوو و يى دوازدى ياقوتى بنەفشى بوو^f. ²¹ ھەر دوازە دەرگەھ، دوازە مرارى بوون، ھەر دەرگەھەك ژ مرارەكئى بوو. جادەيا باژپرى زپرى پاقژ بوو ۋەكو شوپىشەيى زەلال^g.

²² من چ پەرستگەھ د باژپرى دا نەدېتن، چنكو خودان خودى، ھىزدارى ھەر تىشتى، ئەو و بەرخ پەرستگەھا ويە. ²³ باژپرى نە يى پىدڧى رۆژى و ھەيڧى بوو كو رۆناھيى بدەنى، چنكو مەزناھيا خودى رۆناھى دابويى و چرايى وى بەرخ بوو. ²⁴ ^h مللەت دئى ب رۆناھيا باژپرى بېرڧە چن و پاشايىن ئەردى دئى مەزناھيا خۇ ئىننە ناڧ وى باژپرى. ²⁵ دەرگەھىن وى چ جارن ناھىنە گرتن، چنكو ل وئىرى ھەمى گاڧا دئى رۆژ بيت، شەڧ نىنە. ²⁶ ⁱ دئى مەزناھى و رىزا مللەتان ئىننە ناڧ وى. ²⁷ قەت تىشتەكئى ھەرمى

^c 16:21 ئانكو 2220 كىلومەتر. ھەر ستادىك 185 مەترە.

^d 17:21 144 نىڧگەز ئانكو نىزىكى 70 مەتران.

^e 19:21 جۆرەكئى بەرىن بەاگرانە ب زمانى عەرەبى دىڧىزنى «عەقىق»، ھندەك جارن ب كوردى دىڧىزنى (شەڧ چرا) و ب رەنگى سۆر، يان سپى، يان زەلال، يان كەسك پەيدا دبىت.

^f 20:21 ناڧى ڧان جۆرى بەران ب تەمامى د بەرنىاس نىنن.

^g 21:18-21 ئىشاييا 54:11-12

^h 23:21 ئىشاييا 60:19-20

ⁱ 25:24-21 ئىشاييا 60:3، 11

^j 27:21 حزقييل 44:9

^k 2:22 دەستپىنكرن 2:9؛ حزقييل 47:12

^l 5:22 ئىشاييا 60:19؛ دانىيل 7:18

16 «ئەز، عيسا، من فریشتەیی خۆ ھنارت، دا ئەز بۆ ھەوھە
شاهدەیی دەربارەى قان تشتان بۆ کەنيسەیان بدەم. ئەز رەھ و
دویندەھا داوودیمە، ستیرا سپیدى یا گەشم.»^P
17 گیانى پیرۆز و بوبک^q دبیژن: «وەرە!» و یی دهبیسیت
بلا بیژیت: «وەرە!» و یی تیھنی بلا بەیت و یی دقیت بلا بی
بەرامبەر ئافا ژیانى وەرگرت.^r
18 ئەز شاهدەیی بۆ ھەر کەسەکى کو پەیفین پەياما قى
پەرتووکى دهبیسیت دەم: ئەگەر کەسەک تشتەکى ل سەر قان
تشتان زیدە بکەت، خودى دى درین د قى پەرتووکى دا نقيسای
ل سەر وی زیدە کەت.^s 19 ھەروەسا ئەگەر کەسەک تشتەکى ژ
پەیفین پەرتووکا قى پەيامى ژى بەت، خودى دى بەھرا وی ژ
دارا ژیانى و ژ باژپرى پیرۆز یین نقيسای د قى پەرتووکى دا ژى
بەت.
20 ئەوى شاهدەیی بۆ قان تشتان دەت، دبیژیت: «بەلى، ئەز
دى زوی ھیم.»
ئامین. وەرە، ھەى خودان عيسا!
21 کەرەما خودان عيسای ل سەر ھەمیان بیت.

7 «ئەفە ئەز دى زوی ھیم! خوزیکین وی یی پەیفین پەياما قى
پەرتووکى ب جھ دئینیت.»
8 ئەز یوحەننامە، ئەوى ئەف تشتە بەیستین و دیتین. دەمى
من بەیستی و دیتی، من دەف و دەف خۆ ھاڤیتە ئەردى دا ل
بەر پیین فریشتەیی ئەف تشتە نیشا من داين، سوجدى بەم،
9 لى وی گۆتە من: «وہ نہ کہ! ئەز بەنیمە ل گەل تە و براين
تە یین پیغەمبەر و ئەوین پەیفین قى پەرتووکى ب جھ دئین.
سوجدى بۆ خودى بە.»¹⁰ ھەروەسا گۆتە من: «پەیفین پەياما
قى پەرتووکى ب موھرى نەگرە، چنکو دەم یی نيزیکە. 11 ئەوى
نەراستىی دکەت، بلا ھەر نەراستىی بکەت. یی پیس ژى، بلا
ھەر یی پیس بیت. یی راستدار ژى، بلا ھەر راستدارى بکەت.
یى پیرۆز ژى، بلا ھەر پیرۆز بمینیت.»
12 «ئەفە ئەز دى زوی ھیم. خەلاتى من ل گەل منە، دا ل
دویف کربارین ھەر ئیکى بدەمى. 13 ئەزم ئەلغا و ئۆمىگا، یی
ئیکى و یی داویى، دەستپىک و دویماییک.»
14 خوزیکین وان یین جلكین خۆ دشوون، دا وان ماف ھەبیت
ژ دارا ژیانى بخۆن و دەرگەھان را بچنە د باژپرى قە. 15 ن سە
و جادووگەر و دەھمەنپیس و میرکوژ و پووتپەرئیس^o و ھەر ئیکى
حەز ژ درەوان دکەت و درەوان دکەت دى ژ دەرڤە بن.

12:22^m ئیشایا 11:62؛ یەرمیا 10:1714:22ⁿ دەستپیکرن 9:215:22° سەنەمپەرئیس16:22^p سەرژمیری 17:2417:22^q بنپەرە: 2:2117:22^r ئیشایا 1:5518:22^s گۆتارا موسای 32:12

فهرهنگوڪ

3:8، ل گونہهين مرؤقان بيوريت و وان ژ حوڪمداريا ئبليسي
بو خودي شهگهريبنيت (كارين هنارتیان 18:26). ل دويماهيا
دهمي، ئبليس و هاريكارين وي دي بو ناف دهرياكا تاگري هينه
هاقبتين (مهتا 41:25؛ تاشكرارن 10:20).

ئلياس: پينغه مبهرهكي خودي بوو. تهوي ل سهر دهمي
پاشايهكي خراب و زوردار، كو ناقی وی ئاخاب بوو، پهيقا خودي
رادگهانده و بانگهواز دكر كو گهلي ئيسرائيل ژ پووتپهريسيين
(صهنه مپهريسيين) شهگهرينه ريكا خودي. (1 پاشا پشكا 17
تاكو 19؛ 2 پاشا 1:1 تاكو 18:2) ئلياس نه مريه، بهلكو بو
ئسماني هاتيه بلندكرن (2 پاشا 11:2). ل گور پيشبينييه كا
پهريووكا پيروژ تهوي دي جاره كا دي هيتته شه، دا گهلي ئيسرائيل ژ
بو هاتنا مهيحي بهرههف بكهت (مهلاخي 5:4). ژ گهلهك
لايان شه يوحه نياي تافيركه روهكو ئلياسي بوو. بنپره: 1 پاشا
پشكا 17؛ مهتا 14:11؛ مرقوس 4:9؛ لوقا 17:1؛ روما
11:2-5؛ يهعقوب 5:17.

ئنجيل: ل پهيقا مزگيني بنپره.
ئهيپقوري: ريبازه كا فهلسهفي يا يونانيه. ل گور وان، خوښيپين
دلي مهبهستا سهره كينه ژ ژيان، ههروهسا تهوان گهلهك گرنگي
ب حزين لهشي ددا. (كارين هنارتیان 18:17)
ئهيپينيديس: ههلبه ستفانه كي خهلكي گزيرته يا كريت بوو
ژ باژيري كنوسوسي بوو، نيبيكي 600 سالان بهري هاتنا
مهسيحي ژيا بوو. ل دويق هندهك شروقهيان پولوس د وي
نامهيي دا يا بو تيتوسي هنارتي بهحسي قئ ههلبه ستفاني دكهت
و هندهك گوتنين وي شه دگپريت. (تيتوس 1:12)
ئهنجه: پهيقه كا عهريه بيه رامانا وي: گيانين پيس يين سهر
ب ئبليسي شه. هندهك مرؤف وهك نه ساخيه كا دهرووني توش
دبني.
ئهايا: ههريمه كا كهقنا وهلا تي يوناني بوو. باژيري كورنتوس
دكهفته د ناف وي ههريمي دا (كارين هنارتیان 18).
ئهدوميا: ههريمه كه دكهفته باشوروي يه هوديايي. هيروديسي
مهزن خهلكي قئ ههريمي بوو.

ئ

ئابا: ب زمانئ ئارامي رامانا وي (باب 5). بنپره: مرقوس
14:36؛ روما 8:15، گالاتيا 4:6.
ئادهم: ئيكه مين مرؤف بوو خودي ئافراندی. خودي تهو ژ ئاها
ئهدري ئافراند (دهستيكرن 2) و پشتي هنگي ههوا ئافراند.
ئادهم و ههفتينا خو ههوا بوون يين كو زوي پهيقا خودي شكاندي
و گونده كرى (دهستيكرن 3). ژ هنگي وهره مرؤف گوندهي
دكهت. د پهيمانا نوي دا دهيتته گوتن كو عيسايي مهسيح
(ئادهمي دويماهيي) يه (1 كورنتوس 15:45). ئادهمي ئيكي
بابي ههمي مرؤقان بوو. عيسايي مهسيح كو ئادهمي دويماهيييه،
ژيانا گياني ددهته ههري كهسهكي باوهريي پي دئنييت. بنپره:
لوقا 3:38؛ روما 5:12-15؛ 1 كورنتوس 15:22، 45-47؛ 1
تيموتاوس 2:13-14.

ئارامي: زمانه كي كهقنه. د دهمي كهقن دا ملله ته كي سامي
پي دئاخفت كو ل سوريا و عيراقا شهرو دئاكنجي بوون. ئارامي
زمانئ كلدان و سريان و تاشوورياه. د سهردهمي عيسايي
مهسيح دا گهلهك جوحيان زمانئ ئارامي دزاني.
ئارتهميس: ناقی خوداوهنده كا يونانيانه، ل دهمي پهيمانا نوي،
ل گهلهك جهان دهاته پهريستن (كارين هنارتیان 19:24-35).
ئاسيا: ههريمه كا ئيمپراتوريا رومي بوو كو دكهفته روژئاقايا
ئهنداولي. هندهك جاران ب (ئاسيا بچويك) دهيتته بناقكرن.
ئبليس: دوژمني خودي و مرؤقانه. د پهيمانا نوي دا تهوي
گهلهك ناقين ههين: سهروكي ئهنجهيان (مهتا 9:34)،
بهعزهبول (مهتا 12:24)، تاقيكهر (مهتا 4:3)، ساتان
(پهيقه كا عيرانيه رامانا دژبه ريان بهرهنگاري خودي ددهت
كو ب عهريه بويه شهيتان) (مهتا 4:10)، خرابكار (مهتا
13:19)، شهزدها يان ماري كهقنار (تاشكرارن 20:2)، بابي
دروان (يوحه ننا 8:44). ئبليس مرؤقان دخابينيت و ژ ريكی
دهردئخيت و بزاقی دكهت كو مرؤف ژ گونهان نازاد نهبيت.
عيسايي مهسيح هات، دا كارين ئبليسي بههريبنيت (1 يوحه ننا

ټهراستوس: ههڅالي پاولوسې هنارتي بوو و د مزگينيداني دا هاريكاريا وي دكر. بنيره: كارين هنارتيان 22:19؛ 2 تيموتاوس 20:4. د روما 23:16 دا چيدبيت بهحسي ټيكي دي دهپته كرن. ټهرخيلاووس: بنيره پهيشا هيروديس.

ټهراستارخوس: ههڅالي پاولوسې هنارتي بوو و د مزگينيداني دا هاريكاريا وي دكر. بنيره: كارين هنارتيان 29:19؛ 4:20؛ 2:27؛ 2:27؛ 10:4؛ فليمون 24:1.

ټهسمان: ل گورپه ټوتوكا پيروز سي ټهسمان ههنه:

1. ټهوي نيزيكي ټهردى كو بايي لى هه وي و ب «بهرگهبا»

دهپته بناقكرن.

2. ټهوي ستير تيدا.

3. جهي خوديه.

ټهگرپاس: ل پهيشا هيروديسي بنيره.

ټهليشهع: پيغه مبهركي ټيسرايلى بوو. وي ل سالا 846 ب. ز. دهست ب پيغه مبهرايلى كر، گهلهك حنير ب دهستي وي هاتنه كرن (2 پاشيان 1:2 تا 15:8). خودي ب دهستي وي نهعماني سهروكي لهشكه رين سوريي ژ گوربيوني ساخ كر (2 پاشيان 5؛ لوقا 27:4).

ټهنتاكيا: ل سهردهمي عيسايي مهسيح، دوو باژپر ب ناقى ټهنتاكيا ههبون:

1. ټهنتاكيا ل سهر سنوروي سوريي، كو تا نوكه مايه و

د كهڅيته د سنوروي توركيا دا (كارين هنارتيان 19:11).

2. ټهنتاكيا ل دهقرا پيسيدايي، ب ټهنتاكيا پيسيدايي

دهاته نياسين، ټهو د ناث سنوروي توركيا دا بوو (كارين

هنارتيان 26:14).

ټيبراهيم: باپيري يهعقوبى و بابي ههمي گهلي ټيسرايلىيه و ب رامانا گياني بابي ههمي باوهرداران ژيهه. ل گهلهڅزينا خو سارايي ل باژپري ټوور (ل عيراقا ټهقرؤ) د ټاكنجى بوون، لى خودي گازی وي كر و سوز دايبى كو دي وهلاتي كهنعانيان دهته وي و دويندهها وي. ټيبراهيمي ب فرمانا خودي كر و ژ باژپري خو دهركهفت و چوو هراني و گههشته ټهردى سوزبيداي.

خودي ل گهله وي پهيمان گري دا و سوز دايبى، كو دويندهها وي گهلهك زيده كهت و ب رپكا وي ههمي مللهت دي هينه بهرگهتدار كرن. بنيره: لوقا 55:1؛ 8:3؛ 34؛ كارين هنارتيان

32:7-2؛ روما پشكا 4؛ گالاتيا پشكا 3؛ عيبراني 19:8-11. ل پهيشا پهيمان ژى بنيره.

ټيرهيا خودي: ټانكو «غيره». دهمي پهرتوكا پيروز بهحسي «ټيرهيا خودي» دكهت، پهيشا «ټيرهيا» ب رامانهكا ټهرينى دهپته بكارټينان، چنكو خودي ههز ناكهت كهسي دي ژبلى وي بهپته پهستن. دهمي خودي پهيمان ل گهله گهلي خو گري داى، هنگي ټهو وهكو وي پهيمانيه يا د ناقبهرا مير و ژنان دا دهپته گريدان، كو بو ټيكودوو د وهفادار بن و دهست ژ ټيكودوو بهرنهدهن، ټهثجا دهمي گهلي وي يان باوهردار ب دويش خوداوهندهكي دي دكهفن، ټيرهيا خودي دگريت، ههروهكو ټيرهيا زهلامى دگريت دهمي ژنا وي بو وي يا وهفادار نهبيت. بنيره پهيمان و دههمنيسيا روحاني.

ب ههمان مبهست، ټيرهيا باوهردارين دلسوز دگريت، دهمي كهسهكي دي يان تشتهكي دي ژبلى خودي دهپته مهزنگرن يان پهستن. (2 كورنتوس 11:7؛ 11:2)

ټيسحاق: كورپي ټيبراهيم و سارايي بوو. ټهو بابي يهعقوب و عيسوي بوو، ناقى ژنا وي رههكا بوو. رامانا ناقى ټيسحاقى «كهنين» ه، ژ بهر كو دايك و بايين وي نهديشان باوهر بكن، كو د پيراتيا خو دا، دي وان زاروكهك ههبيت، لهو ټهو پي كهنين. بنيره: دهستپيكرن 17:17-19؛ 18:10-15؛ 21:1-8؛ كارين هنارتيان 7:8؛ روما 7:9؛ عيبراني 9:11.

ټيسرائيل: د پهرتوكا پيروز دا ټهڅي پهڅي سي رمان ههنه:

1. ناقى مرؤقيه: دهمي خودي يهعقوبى بابي گهلي

ټيسرائيل بهرگهتدار كرى، گوتى: «ژ نوكه پيغه، ناقى ته دي بيته «ټيسرائيل»».

2. ناقى وي گهله يان مللهتبه ټهوي ژ دويندهها يهعقوبى بووى.

3. ناقى وهلاتي جوهيانه.

ټيشايا: پيغه مبهركي ب نافودهنگ بوو، نيزيكي 700 سالان بهري ژدايكبونا عيسايي مهسيح ل ټيسرايلى دزيا. ټيشايي پهرتوكهك بهرههف كره كو پشكهك ټهپهيمانا كهفن و هه ب ناقى ويه (ټيشايا). دهرارهي مهسيحى ټهوي گهلهك پيشيني كرينه، وهك پيشينيا وي دهرارهي ژدايكبونا عيساي يا تايهت (ټيشايا 9:1-6) و مرنا وي ژ پيخههت مرؤقان (ټيشايا پشكا 53). عيساي و هنارتيين وي گهلهك جارن پهرتوكا ټيشايي

کریه ژیدەر و بەلگه ژى ئیناینه، بۆ نمونە: مەتتا 3:3؛ لوقا 4:16-21 کارین ھنارتیان 8:27-35؛ رۆما 9:27-29.

ئورشەلیم: ب «قودس» ژى دەھتتە ب ناڤ کرن. جھەکە ژ جھین ھەرى گرنگ یین جوهیان. پەرستگەھا جوهیان ل ویرى بوو. ھزار سالان بەرى ھاتنا عیسای، داوود پاشای ئورشەلیم ژ دەستى یەبووسیان دەرتیختست. ھندەك ناڤین دى ژى بۆ باژیرى ئورشەلیمی ھەنە: وەك «باژیرى داوودى»، «باژیرى پیرۆز» و «باژیرى سییون».

ئویسلە: ئالاقەكە د کەڤرى دەھتە کۆلان و نکراندن، ئەو بۆ کڤاشتتا تری دەھتە بکارئینان.

ب

باب: د پەیمانانوى دا باب ناڤەكی خودى یە، چنكو ھەمى تشت و ھەبووى ل دويف ھەزا خودى ھاتینە ئافراندن و ئەو سەرەکانیا ھەر تشتەکیە. کا چەوا بیى باب زارۆك چینان، وەسا بیى خودى ژى چ تشت چینەبوویە و چینایت. خودى ل دويف وینەبیى خۆ مرۆڤ ئافراندیە (دەستپیکرن 1:26-27) و ھش و ھزروریر و گیان داینى، ھۆسا ئەو بابى گیانى یى ھەمى مرۆڤانە و فەرە ئەڤ چەندە ب وى رامانى نەھیتتە تیگەھشتن کو ئەو بابى لەشیە. ھەرۆه کو باب ھەز ژ زارۆکین خۆ دکەت و ڤەمى ژ وان دڤۆت، خودى ژى وەسا ھەز ژ مرۆڤان دکەت و ڤەمى ژى دڤۆت. بیدگۆمان ھەز ژۆکرن خودى د سەر یا مرۆڤان رایە و پتر و بلندترە. خودى ب شیوہیەكی گشتى بابى گیانى و ئەسمانى یى ھەمى مرۆڤانە و ب شیوہیەكی تاییەت بابى ھەمى باوہردارانە، لى ھیشتا تاییەتتر بابى عیسایى مەسیحە. عیسایى مەسیح پەیوہندیەکا تاییەت ل گەل بابى یا ھەى، ئەو ب تنى دڤیت خودایى باب بۆ ھەر کەسى بدەتە دیار کرن. بنپەرە: لوقا 10:22، یوحەننا 1:1-5؛ 5:23-21؛ 10:30؛ 13:3؛ 14:9؛ 16:27-28؛ عیبرانیان 1:1-4.

بابل: ناڤى باژیرەکیە پایتەختى ئیمپراتوریا بابلی بوو، دکەڤیتە باشوورى عیراقا ئەڤرۆ. ل سەدسالیا شەشى یا بەرى زایینى، پاشایى بابل «نەبوخودنەسر» گەلەك وەلاتین دى بندەست کربوون. ھیزین وى ئیسرائیل ژى داگیر کر و گەلەك جوهى وەك بەنى برنە وەلاتى خۆ. گەلى ئیسرائیل ھەفتى سالان ل ویرى ما

2) دیرۆك 36:10-33؛ مەتتا 11:1-12، 17:1؛ کارین ھنارتیان (43:7).

باجگر: ئەو کەسین جوهى بوون یین بۆ ئیمپراتوریا رۆمایى باج ژ خەلکى ئیسرائیلی دستاند. ب خرابترین گونەھکار دەھتە ھژمارتن، ھەرۆهسا ب خاپینۆكى و درەوینیى د ناڤدار بوون. باژیرى داوودى/باژیرى پیرۆز: مەبەست پى ئورشەلیمە. ل پەشقا ئورشەلیم بنپەرە.

بخویر: کەرەستەییەكە ژ گیای و بوھاراتان دەھتتە دروست کرن، ل دەمى سۆتنى بیئەنەکا خۆش ددەت. د پەرستگەھى دا بخویرەکا تاییەت ل سەر ئامیرەكی تاییەت دەھتە سۆتن. ناڤى وى ئامیری قوربانگەھا بخویرى بوو. مەبەست ژ بخویر سۆتنى، پەرستنا خودى بوو. (دەرکەفتن 1:30-10، 34-38).

بەعل: ناڤى پوتەكی (سەنەمەكی) کەنعانیان بوو، کو پوتى گۆھنیلیى (جنسى) بوو. باوہردارین وى پوتى باوہرى ھەبوو کو ئەو پوت دى بەرەكەتى تیخیتە کەوال و دەوار و زەڤى و رەزین وان. مللەتى موئاب، مللەتى مەدیەن، مللەتى سور و سایدایى بەعل ب خودایى خۆ دزانى. وان مللەتان گەلەك پوت ھەبوون، لى بەعل ژ ھەمیان مەزنتر بوو. د دیرۆکا مللەتى ئیسرائیل دا، دەمى ئەو ژ خودى دوبر دکەفتن، ئەوان پەرستنا بەعلی دکر. ب وى شیوہى وان تۆرەبوونا خودى ب سەر خۆ دا دئینا. لى د ناڤ مللەتى ئیسرائیل دا، مرۆڤ ھەبوون کو چ جارن بەعل قەبیل نەدکر، ھەمى دەمان وان دزانى کو ژبلى ئافریندەرى ئەرد و ئەسمانان چ خودى نینن. بنپەرە: پەرتووکا ریبەران 2:13؛ 6:25-31؛ پەرتووکا پاشایان یا ئیکى 16:31؛ 18:40-18:53؛ 22:53؛ پەرتووکا پاشایان یا دوویى 3:2؛ 10:18-27؛ 11:18؛ یەرمیا 2:8؛ 7:9؛ 11:17؛ 12:16؛ 19:5؛ 23:27؛ رۆما 4:11.

بەعلزەبول: ناڤى سەرۆكى ئەجنەیانە. ل دەستپیکى «بەعلزەبول» ناڤى خوداوەندەكی فەلستیان بوو (فەلستى خەلکەك بوون ل گەل شەش مللەتین دى بەرى ئیسرائیلیان ئەردى کەنعانى دژبان)، پاشى د ناڤ جوهیان دا ب رامانا شەرمزارکرنى دەھتە بکارئینان کو ئەو رامان دییتە «خودایى میشان». د پەیمانانوى دا بەعلزەبول ب رامانا ئبلیس دەھتتە بکارئینان. بنپەرە: مەتتا 10:25؛ 12:24-27؛ مەرڤوس 3:22-26؛ لوقا 11:15-19.

بینین: ئەو دیتنا گیانییە ئەوا ژ لایینی خودی قە بۆ کەسەکی
ئاشکرا دبیت دەمی ئەو یی هشیار بیت، ئانکو ئەو خەون نینە.
بنپەرە: 1 کورنتۆس 6:14، 26، 30؛ 2 کورنتۆس 1:12-7؛
گالاتیا 1:12؛ ئاشکراکرن 1:1-20.

پ

پاراکلیتۆس: پەیفەکا یونانیە رامانا وی ئەو یی بەیتە لایینی
مرۆفی و پشتەقانی و ریبەریا مرۆفی بکەت. عیسا یی مەسیح
ئەف پەیفە بۆ گیانی پیرۆز ب کار ئینا کو دی ل شوینا وی
ھاریکاریا باوەرداران کەت (یوحەننا 14:16، 26؛ 15:26؛
16:7). لئ یوحەننا یی ھنارتی د نامەیا خو یا ئیکتی دا ئەف
پەیفە بۆ عیسا یی مەسیح ب کار ئینا (1 یوحەننا 1:2).
پاشایەتیا خودی/پاشایەتیا ئەسمانان: ئانکو حوکمداریا خودی.
دەمی مرۆف دژی خودی رابووی (دەستپیکرن 3)، ل وی دەمی
ئبلیسی ئەو ئیخستە د بن دەستەھلاتا گونەھان قە (لوقا 4:5-6؛
1 کورنتۆس 15:24-27؛ 2 کورنتۆس 4:4). لئ خودی ب
ژبان و مرن و رابوونا عیسا یی مەسیح دەرگەھێ پاشایەتیا خو بۆ
مرۆقان قە کر. ئەو کەسین باوەری ب مزگینیا عیسا یی مەسیح
دئین، بۆ پاشایەتیا خودی دەینە قە گواستن (مەرقۆس 10:15؛
مەتا 19:16-17، 23-30؛ 6:33). ل وی دەمی، خودی دبیتە
پاشایی وان و ئەو ژ بن دەستەھلاتا ئبلیسی و گونەھان قورتال
دبن (کۆلۆسی 1:13). ژ بەر قی ئیکتی دەیتە گۆتن کو ب ھاتنا
مەسیحی، پاشایەتیا خودی ژ ب شیوەیەکی نووی د ناڤ مرۆقان
دا دەست پێ کرە. دەمی عیسا یی مەسیح جارەکا دی بەیت،
ھنگی پاشایەتیا خودی دی تەمام بیت.

مەتا پەیفە «پاشایەتیا ئەسمانان» ل شوینا پەیفە «پاشایەتیا خودی»
ب کار دئینیت، چنکو وی ل دویڤ ئاخفتنا جوھیان دنقیسی و
ژ داب و نەریتین جوھیان نەبوو کو ناڤی خودی گەلەک ب کار
بینن. ل وان جھین کو مەتتای «پاشایەتیا ئەسمانان» نقیسیە،
مەرقۆس و لوقای «پاشایەتیا خودی» نقیسیە (مەتا 4:17 و
مەرقۆس 1:15؛ مەتا 8:11 و لوقا 13:29).

پاولۆس: کەسەکی فەریسی بوو، ل پیشیی ئەو دوژمنی
باوەردارین عیسا یی مەسیح بوو. عیسا بۆ وی دیار بوو و کرە
ھنارتیی خو، ب تاییەت بۆ مللەتین نەجوھی (کارین ھنارتیان
9). ئەو گەلەک ل وەلاتین سوریا، ئەنادۆل و یونانی گەریا و

مزگینی راگەھاند. ھندەک ژیدەر دبێژن کو ئەو ل رۆمایێ ژ بەر
باوەریا وی ب مەسیحی ھاتە سەرژێکرن. پیرانیا نامەیین د پەیمانان
نوی دا، ژ لایینی وی قە ھاتینە نقیسین و گەلەک سەرھاتیین وی
د پەرتووکا کارین ھنارتیان دا دنقیسیە.

پرسکیلا و ئەکیلا: ھەقالین پاولۆسی ھنارتی بوون و د
مزگینیدانی دا ھاریکاریا وی دکر. بنپەرە: کارین ھنارتیان 2:18،
18، 26؛ رۆما 3:5-16؛ 1 کورنتۆس 16:19؛ 2 تیمۆتائوس
4:19.

پەترۆس: ب شەمعون ژ دەیتە بناقکرن. ئەو ئیک ژ دوازە
ھنارتیین عیسا یی بوو. رامانا ناڤی «پەترۆس» ی ب یونانی «بەر»
یان «کەثر»ە، کو وەرگیرانا وی ب ئارامی «کیفاس»ە و ھندەک
جاران ب قی ناڤی ھاتیە نیاسین. د پەیمانان نووی دا ئەوی دوو
نامە بین نقیسین: 1 پەترۆس و 2 پەترۆس.

پەرتووک: ل سەردەمەین پەرتووکا پیرۆز پەرتووک نە وەکو
بین ئەفرۆ بوون، بەلکو ل سەر کەڤلی دەھانتە نقیسین و دەھانتە
پێچان.

پەرتووکا پیرۆز/نقیسارین پیرۆز: ل سەر دەمی عیسا یی
مەسیح، پەرتووکا پیرۆز پیک دەھات ژ تەورات، پەرتووکین
دیروکی، زەبوور و نقیسینین پیغەمبەران، کو د ناڤ مەسیحیان
دا نوکە ب پەیمانان کەڤن دەیتە نیاسین. مزگینیا خودی (ئنجیل)
ئانکو پەیمانان نووی پشتی رابوونا عیسا یی مەسیح ھاتیە نقیسین.
پەیمانان نووی نە ھاتیە دا پەیمانان کەڤن لابدەت و ژ کار بئیخیت،
لئ تەمامکەرا وییە (مەتا 5:17-18). ئەفرۆ پەرتووکا پیرۆز ژ
پەیمانان کەڤن و پەیمانان نووی پیک دەیت.

پەرستگەھ: ئافاھیی ھەری گرنگی جوھیان بوو. سلیمان کو
پیغەمبەر و پاشایی ئیسرائیلیان بوو، پەرستگەھا ئیکتی ل باژیری
ئورشەلیمی ئافا کر. پەرستگەھ ل ئورشەلیمی ب تنی ھەبوو.
گەلی ئیسرائیل داخواز و پەرستنن خو ل ویری دکر و قوربانین
خو ل ویری سەرژێ دکر. ئەو پەرستگەھا سلیمانی ئافا کری،
پشتی 350 سالان ژ لایینی لەشکەری بابلی قە ھاتە ویرانکرن.
ئەو پەرستگەھ ل سەر دەمی عیسا یی مەسیح، ھیرودیسی مەزن
ب ئاویەکی گەلەکی جوان چیکر بوو.

پەرستگەھ ژ چوار پشکان پیک دەھات: ھەوشا دەرڤە، ھەوشا
ناڤخو، پیرۆزگەھ و جھن ھەری پیرۆز. پەردەیا کا مەزن
پیرۆزگەھ و جھن ھەری پیرۆز ژ ئیک جودا دکر. سەرۆککاهن

سالی جاره کئی، پشتی کو قوربان دهاتنه سه رژی کړن، دچوو جهی ههري پيرۆز. وی ل ویری، ژ بهر گوننهین خو و ژ بهر گوننهین ملله تی خو ژی نقیژ دکرن و لیبورنا گوننهان ژ خودی دخواست. ده می عیسای مه سیح ل سهر خاچی مری، تهو په ردهیا د ناقبهرا پيرۆز گه هی و جهی ههري پيرۆز دا شق بوو.

ل سالآ 70 زابینی، له شکرین تیمپراتوریا رۆمایي په رستگه داگیر و ویران کر و ژ هنگی ههتا ته فرۆ په رستگه جاره کا دی نه هاتیه ئا قاکرن. په رستگه ها خودی نوکه کۆمبون باوهرداران ب خویه (1 کورنتوس 3:17؛ 6:19؛ 2 کورنتوس 6:16؛ 2:20-22). ل په یفا خیفه تا شاهد هیی بنیره.

په یمان: په یمان د ناقبهرا مرۆقان یان دهوله تان یان ژی خودی و مرۆقان دا دهیته گریدان. د پرتووکا پيرۆز دا، خودی چنه دین په یمان بین گری داین: ل گه ل نوحی (دهستپیکرن 9:1-17)، ل گه ل ئیبراهیمی (دهستپیکرن 17:1-8)، ل گه ل دهرکه فتن (17:1-20؛ 8:1-24) و ل دویماهی ل گه ل وان هه میان بین باوهریا خو ب مه سیح عیسای دینن (عیرانی 9:11-15). د پرتووکا پيرۆز دا، په یمانین خودی ل گه ل مرۆقان د ئیک لایینه و نه وه کو وان په یمانانه تهوین د ناقبهرا هه قال و هه قپشکان دا دهیته گریدان. په یمان ژ لایي خودی فه و ل دویف حهزا وی ل گه ل مرۆقان دهیته گریدان، تیدا خودی سۆزی ددهت کو هاریکاری مرۆقان بکته و چاقدیری دکته، کا مرۆق فرمانین وی ب جه دینن یان نه.

په یمانا کهفن: په رتووکا په یمانا کهفن ژ: تهورات، په رتووکین دیرۆکی، زه بوور و نفیسینین پیغه مبه ران پیک دهیت. تهو په یمانه یا خودی ل گه ل موسای و ل گه ل ئیسرائیلی گریدای. ل په یفا په یمان بنیره.

په یمانا نوی: په رتووکا په یمانا نوی ژ: مزگینی، کارین هنارتیان، نامه بین هنارتیان و ئاشکراکرن پیک دهیت. تهو په یمانه یا خودی ب ریا عیسای مه سیح پیشکیشی هه می مرۆقان دکته. ل په یفا په یمان ژ بنیره.

په یف: د ده می عیسای مه سیح دا، د ناف جوهیان دا، «په یف» یان «په یفا خودی» ب رمانه کا تایبهت دهاته بکارینان کو تهو گوتنه یا ژ دهقی خودی دهر دکه قیت و هه رتشت ب وی یی هاتیه ئا فراندن و چی کړن. ده می خودی ئهرد و ئهسمان ئا فراندین، وی په یفا خو گوت و تهو ب وی چی بوون (دهستپیکرن 1؛ زه بوور

6:33، 9؛ یوحه نا 1:3؛ په ندین سلیمان 8:22-31؛ ئیشایا 11:55). په یف حهزا خودی پیک دینیت (زه بوور 107:19-20؛ یوحه نا 3:16؛ 5:24؛ 6:68). په یف ژ زانین و ئا قلمه ندیا خودییه (په ندین سلیمان 8). په یف ب خو خودییه (یوحه نا 1:1)؛ په یف سه ره کانیا ژانینییه (یوحه نا 1:4؛ 5:24؛ 26؛ 6:57، 68) و په یف ب که سایه تیا عیسای مه سیح بوو خوین و گوشت و هاته دونیایی (یوحه نا 1:14).

پيرۆز/پيرۆزی/پيرۆزکری: رمانا په یفا پيرۆز دوو لایه ن هه نه: (1) جودا و پاک و دوبر ژ خرابیی (2) جودا کری و ته رخانکری بو مه به سته کا پاک و تایبهت.

پيرۆزی سالوخه ته که ژ سالوخه تین خودی کو تهو ژ خرابی و هه رمین و هه ر پیساتیه کئی یی دوبره، خودی ب خو یی پيرۆزه، که سی تهو سالوخه ت نه دایی.

تشت یان جه ب رمانا دووی یا پيرۆزی دهین، وهک: جهی پيرۆز، چیبی پيرۆز و.. هتد، مه به ست پی تهو کو تهو بو کاره کئی پيرۆز، تهو ژی په رستنه، دهینه ته رخانکرن.

مرۆق د شیت ب هه ر دوو لایه نین په یفی یی پيرۆز بیت، د شیان دایه ژ خرابیی و پیساتیی بهیته پاقرن، هه روه سا د شیان دایه تهو بو خزمه تکرنا خودی بهیته ته رخانکرن. ب فی رمانی باوهردارین مه سیحی د په یمانا نوی دا ب پيرۆزکری دهینه بناقکرن. مرۆقی پيرۆز تهو یی پيرۆزیا خو ژ خودی وهر دگریت. (رؤما 1:12؛ 1 کورنتوس 1:2؛ تهفه سوس 1:3-4؛ 1 سالونیک 4:1-7؛ عیرانیان 7:26؛ 9:1-5؛ 1 په ترؤس 14:16؛ ئاشکراکرن 4:8؛ 15:4؛ 16:5)

پیلاتوس: ناقی وی پیلاتوس پونتییه، د ناقبهرا سالین 26-36 ز. دا، والیه کئی رۆمایي بوو ل سهر دهفرین په هودیا و سامه ریا و ئه دومین، ب دلره قی و دژواری یی نافدار بوو، ب تایبهت بهرامه ری جوهیان (لوقا 3:1).

پیشکیشی رژاندنی: د ئاینی جوهیان دا، د هندهک ریوره سمین قوربانیدانی دا، شه راب ل گه ل قوریانی دهاته رژاندن، وهکو پیشکیشیهک بو خودی. (دهرکه فتن 29:38-42) ل فیلیپی 2:17 و 2 تیموتاس 4:6 پاولوسی هنارتی ئامازه ی بو فی پیشکیشی دکته و وهکو هیما بو مرنا خو ب کار دینیت، ب وی رمانی کو تهو یی رازیه ژ پیخه مهت خزمه تکرنا عیسای مه سیح و باوهرداران بمریت.

ئەفە نە تیتۆس یوستوسە، ئەوی د کارین هنارتیان 7:18 دا
هاتیە بەحسکرن .

تییخیکۆس: هەقالی پاولۆسی هنارتی بوو و د مزگینیدانی دا
هاریکاریا وی دکر. بنپیره: کارین هنارتیان 4:20؛ ئەفەسۆس
21:6؛ کۆلۆسی 7:4؛ 2 تیمۆتاوس 12:4؛ تیتۆس 12:3 .
تیمۆتاوس: هەقالی پاولۆسی هنارتی بوو و د مزگینیدانی دا
هاریکاریا وی دکر. پاولۆسی د گەشتا خۆ یا دووی دا ئەو ل
باژپیری لیستراییی دیت و بریار دا کو وی وەکو هەقالی خەباتی
ل گەل خۆ ببەت، ژ بەر نیزیکی و حەزژیکرنا پاولۆسی بو وی،
ئەو ل ریزا ئیککی دەت. پاولۆسی باوەری و پشتراستیەکا مەزن
ب تیمۆتاوسی هەبوو، لەوما وەکو نوینەری خۆ دەنارتە گەلەک
جهان، وەکو سالونیکیی، مەقدونیا و کورنتۆسی، دا باوەرداران
فیر بکەت. بنپیره: کارین هنارتیان 1:16؛ 15:17؛ 5:18؛
22:19؛ 4:20؛ رۆما 21:16؛ 1 کورنتۆس 17:4؛ 10:16؛ 2
کورنتۆس 1:1، 19:1؛ فیلیپی 1:1؛ 19:2؛ کۆلۆسی 1:1؛ 1
سالونیکیی 1:1؛ 2:3؛ 6:3؛ 2 سالونیکیی 1:1؛ 1 تیمۆتاوس
(هەمی پشک)؛ 2 تیمۆتاوس (هەمی پشک)؛ فلیمون 1:1؛
عیبرانی 13:23 .

ج

جقاتا ریهسپیان/جقاتا بلند: جقاتا مەزنین جوھیان بوو.
ئەقی جقاتی حەفتی ئەندام هەبوون و ئەف ئەندامە کاهن،
یان مامۆستایین دەستووری، یان ریهسپیین جوھیان بوون.
سەرۆککاهن سەرۆکی جقاتا ریهسپیان بوو. دەستەهلات و
بپارین جقاتا ریهسپیان ژ بو ژیان و باوەری و یاسایین جوھیان،
گەلەک د گرنگ بوون، لی ل سەردەمی عیساوی مەسیح فی
جقاتی دەستەهلات نەبوو کو کەسەکی سزا بەدەت، چنکو ئەو
مافی والیی رۆماییی بوو. بنپیره: مەتا 57:26، 59؛ لوقا
66:22؛ یوحەننا 47:11؛ کارین هنارتیان 6-5:4، 15؛ 21:5؛
12:6؛ 30:22 تا کو 7:23 .
جەژنا پیرۆزکرن پەرستگەهی: ل سالا 167 ب. ز. پەرستگەها
ئورشلیمی ژ لای خەلکی سوریایی قە هاتبوو هەماندن، دەمی
پاشایی وان (ئەنتیاخۆس ئەپیفانۆس) بەرازەک وەکو قوربانی
ل سەر قوربانگەها پەرستگەها پیرۆز پشکیشی خوداوەندی
خۆ کری. ل سالا 164 ب. ز. جوھی ژ بن دەستی سوریان

تافیبرکرن: (یان ژیراقرن) دەمی مرۆف ژ گونەهین خۆ
قەدگەراییت، ئانکو تۆبە دکەت، ئەو دەیتە ژیراقرن و پاشی ژ
ئاقی دەیتە دەرئیخستن. ئەف چەندە دبیتە نیشانا تۆبەکرن و
پاقربوون و لیبورنا وی ژ گونەهان. تافیبرکنا مرۆفی ژی ددەتە
دیارکرن کو کەسی باوەردار ل گەل عیساوی مەسیح مر و هاتە
قەشارتن و رابوو قە، ئیدی ژیان وی نە ژ بو وی ب خۆبە، بەلکو
ئەو ژ بو عیساوی مەسیح دژیت. بنپیره: مەتا 19:28؛ کارین
هنارتیان 2:38-41؛ 10:47-48؛ رۆما 3:6-4؛ 1 کورنتۆس
2:10؛ 13:12؛ 1 پەترۆس 3:21 .

تافیبرکەر: ئەو کەسە یی تافیبرکرنی دکەت و ناسناقە بو
یوحەننا پیغەمبەری (هەندەک فی کەسایەتی ب یەحیا پیغەمبەر
دنیاسن)، ئەوی ب یوحەننا یی تافیبرکەر دەیتە نیاسین. بنپیره:
لوقا 1:25-5؛ 57-80؛ 3:1-22 مەتا 11-19؛ 14-12 .
تالانت: یەکەیهکا مەزن یا پارە وی بوو ل سەردەمی پەرتووکا
پیرۆز دەتە بکارئینان. هەر تالانتەک نیزیکی سیه و چوار
کیلۆگرامین زبشی یان زپریه. بەهای هەر تالانتەکی زبشی شەش
هزار دینارین وی سەردەمی بوون و زپر سیه جارن یی ب بەاتر
بوو. هەر تالانتەکی زبشی کرییا پازدە سالتین پالەیهکی بوو.
(مەتا 24:18، 25:14-30)

تروفیموس: هەقالی پاولۆسی هنارتی بوو و د مزگینیدانی دا
هاریکاریا وی دکر. بنپیره: کارین هنارتیان 4:20؛ 29:21؛ 2
تیمۆتاوس 4:20 .

تەورات: هەر پینچ پەرتووکین دەستپیککی ژ پەیمان کەشن:
دەستپیکرن، دەرکەفتن، پەرستن و پیرۆزی، سەرژمیری و
گۆتارا مووسای، کو ب «پەرتووکین مووسا پیغەمبەری» دەینە
بناقرن .

تیتۆس: هەقالی پاولۆسی هنارتی بوو و د مزگینیدانی دا
هاریکاریا وی دکر (2 کورنتۆس 13:2) . باوەردارەکی یونانی
بوو، ل گەل پاولۆسی چوو ئورشلیمی بو چاچپیکەفتنی ل گەل
رێقەبەرین کەنیسەیی و جارەکی وەکو نوینەری پاولۆسی چوویە
کورنتۆسی ژ (گالاتیا 2:1-3) . ل گزیرتەیا کریت پاولۆسی ئەو
هیلا ل ویری دا ژ ئەندامین هەر کەنیسەیهکی هەندەک ریهسپیان
دەستنیشان بکەت (تیتۆس 4:1) .

تازاد بوون و پهرستگه هاته پيروژكرن. ژ هنگی وهره جهژنا پيروژكرنا پهرستگه دهیته گپران. ئەف جهژنه یا د زفستانى دا و حەفت رۆژان قەدكیشیت. ئەف جهژنه ب جهژنا «رۆناهیان» ژى دهیته بناقكرن و ب عیبرانى دبیزنى جهژنا «خانوقاه». (یوحنا 10:22).

جهژنا دهریازبوونى: ب زمانى عهره بى «عید الفصح» و ب زمانى عیبرانى «پیساح» ۵، مرۆف دشیته پهیقا پیساح وەك «دهریازبوون» وەرگپرتنه سەر زمانى كوردی. ئەف جهژنه ب هەلكهفتا رزگاركرنا گەلى ئیسراییلییه ژ ئەردى مسرى، ژ هنگی وهره د ناف جوهیان دا، ل چواردهی ههیقا نیسانی دهیته گپران. د وى رۆژى دا، فریشتهی مرنى هه می نهخرین مسریان، ژ مرۆف و گیانه وهران كوشتن، لى چنكو ئیسراییلیان خوینا بهرخى ل سەر دهرگههین خو رهشاند بوو، فریشتهی مرنى د سەر مالین وان را دهریازبوو و ئیک ژ وان نهكوشت (دهرکهفتن پشکا 12). ژ بهر قى چەندى، ئەف جهژنه ب جهژنا دهریازبوونى دهیته نیاسین. ژ ئەنجامى قى رویدانى، فیرعونى دهستورى دا گەلى ئیسراییلی كو ژ ئەردى مسرى دهرکهفن. بنپره: مهتا 2:26، 5، 18-19؛ 1 كورنتوس 5:7-8.

جهژنا كهپرهشینان: هەر سال پاییزی ژ 15 تا 21 ههیقا چریا ئیکى (تشرینا ئیکى) دهیته گپران. جوهی دچنه سەر رهزین خو و كهپران چیدكەن و حەفتیهكى ل ویرى دمینن. ئەو ب قى چەندى رادبن دا ل بیرا وان بمینیت، كا چهوا پشتى موسا پیغه مبهەر گەلى ئیسراییلی ژ ئەردى مسرى دهریخستى، ئەو چل سالان ل چۆلى مان. (پهرستن و پيروژى 23:33-36، 39-43، گوتارا موساى 16:13-15). بنپره: یوحنا 2:7.

عیسایى مەسیح ل یوحنا 8:12 ئەف ئاخفتنه گوت: «ئەزم رۆناهییا جیهانى. یى ل دویف من بهیت، د تارىی دا ناچیت، لى دى رۆناهییا ژيانى بو وى بیت.» ل گۆر گەلك بوچوونان، عیسای ئەف ئاخفتنه ل جهژنا كهپرهشینان گوت. د قى جهژنى دا گەلك ئاماژه بو رۆناهیى بهرچاڤ دبن، د رپوره سمین وى دا ل پهرستگهه چوار چرایین مهزن دهاتنه هەلكرن و جوهیان تاييه تمه ندى ددا وى راستیى كو خودى و پهیقا وى بو خەلكى وەكو رۆناهیینه، ههروهسا هندهك پشکین زهبوورى دخواندن و فه دگپران كو تیدا به حسى رۆناهیى هاتبیته كرن، (ب تاييهت پشکین «هاللیل»، 113-118)، ههروهسا ل قان ژى بنپره:

زهبوور 8:19، 1:27، 27-25:118، 105:119؛ پهند 6:23؛ ئیشایا 6:42، 6:49، 4:51. ئەف ئايهته دبیزن كو «خزمهتكارى خودانى» و دهستور و دادپهروه ریا خودانى وەكو رۆناهیینه بو مللهتان.

جهژنا نانى شكهقا: پشتى جهژنا دهریازبوونى دهیت و ژ 15 تا 22 ههیقا نیسانی دهیته گپران. ئەف جهژنه ب هەلكهفتا رزگاركرنا گەلى ئیسراییلی ژ بن دهستى مسریان دهیته گپران. د قى جهژنى دا حەفت رۆژان نانى شكهقا دهیته خوارن. د قى ماوهى دا نانى ب هه قیرترشى هاتبیته چيكرن ناهیته خوارن. بنپره: دهرکهفتن 15:12؛ مهتا 17:26؛ مهرقوس 1:14، 12:14؛ لوقا 1:22، 7؛ كارین هنارتیان 4:12. جهلیل: دهقه رهكە ل باكوورى ئیسراییلی. ناسیره ئیک ژ باژپرين ویه. عیسا ل جهلیلى مهزن بوو و د گەلك باژپرين جهلیلى دا مزگینی راگه هاند و حنیر كرن. جهنيسارت: باژپرکه كى دهقەرا جهلیلیه.

چ

چالا بى بن: ب یونانى دبیزنى «ئەبیسوس». ل گۆر فیركرنه كا جوهیان یا گەلك كهفن، ئەف جهه د كوبراتیا ئەردى دایه و جهنى زیندانكرنا ئەجنه یانه ههتا سزادانا وان یا دویماهیى. (لوقا 31:8؛ رۆما 7:10؛ ئاشكران 1:9، 7:11، 8:17، 1:20)

خ

خەرۆب: جۆره كى فریشته یین بالداره، خزمهتا تهختى خودى دكهت (حزقییل پشکین 1 و 10؛ ئاشكران 9:6-9). پهیکه رى دوو ژ وان ل سەر سندوقا پهیمانى هه بوو، مهزناهییا خودى د ناقبهرا وان پهیکه ران دا دیار دبوو ده مى هەر سال جارەكى خوینا قوربانىی ژ بهر گونەهان دهاته پشکیشكرن (دهرکهفتن 25:18-22). خرار: جۆره كى گینیکایه ژ موپى پهزى رهش یان حیشترى چیدكەن، ل سهردهمى پهرتووكا پيروژ خەلكى جلك ژى چیدكرن و وەكو نیشان بو خه مەكا مهزن یان تۆبه كرنى دكرنه بهر خو. (مهتا 21:11؛ لوقا 13:10؛ ئاشكران 3:11) خودان: ژبلى رامانا وى یا گشتى، ئەف پهیقه د پهیمانا نوى دا ب سى رامانین تاييهت دهیته بكارئینان:

وهكو «دههمه نپيسى» سالوخ ددهت (يهرميا 3:14-1؛ حزقييل
پشكا 16؛ يعقوب 4:4؛ عيبرانيان 12:16). بنپره: پهيمان و
ثيرهيا خودى.

دهنيك: ئەو باجه يا ههمى گهلى ئيسرائيل ل گور دهستورى
موساى ددا هوزا لىقى، كو دههپكا ههر بهرهم و ملك و
سامانهكى بدهست بكهفيت، ژ بهر كو ئەو هوز ب كار و
بارين پهستگههئى و كاهنايه تيئى رادبون (پهرستن و پيرۆزى
32-30:27).

دويندهه: نهسل يان زورپهت.

ديكاپوليس: ئانكو دهه باژپر، ناقى دهه ره كنيه ژ دهه باژپران
پيك دهيت، دكهفيته رۆژه لاتى رويبارى ئوردن.

ر

رابى: حاخام يان بسپورين دهستورى موساى، شروقه كرنا
تهوراتى ژ لايئ وان قه دهپته كرن، رامانا قى په يقى ب زمانى
تارامى ئانكو «ماموستا».

راگواستن بو بابل: ل سالآ 597 ب. ز. نه بو خودنه سرى
پاشايى بابل پاشايه تيا يهوديايى كو پايتهختى وئ ئورشه ليم
بوو، داگير كر و خهلكى وئ ب زورى راگواسته بابلن. پشتى
هنگى ب يازده سالان جاره كا دى ئورشه ليم داگير كره قه و
پهستگهه و باژپر ويران كرن. گهلى ئيسرائيل نيزيكى حهفتى
سالان ل وپرى مان. پاشى، هندهك ژ وان راگواستيان قه گهريانه
وهلاتى ئيسرائيلى.

ره به كا: ژنا ئيسحاقى كورى ئيراھيميه. داياكا يعقوب و
عيسويه (دهستپيكرن 24:1-67؛ روما 9:10-13).

ره واقى: ب يونانى: «ستويكى» كو ريبازه كا فهلسه فى يا
يونانيه، ل گور وان، فهره مروف ل سهر هزپن خو پين له شى
زال بيت.

رۆژا ئاماده كرنى: رۆژا بهرى رۆژا شه ميبويه. ل گور دهستورى
موساى، نه يا ره وايه مروقى جوھى ل رۆژا شه ميبوى كاره كى
ئهنجام بدهت، خو نه يا ره وايه ئەو خو ارنى ژى د شه ميبوى دا
ئاماده بكن، لهو يا پندقيه، ئەو ل رۆژا بهرى هنگى خو ئاماده
بكن، ئانكو ئەو ل رۆژا ئەينى خو بو رۆژا شه ميبوى ئاماده
دكن.

رۆژا پينجى: جهژنه كا جوھيانه، پشتى جهژنا دهر بازبونى ب
پينجى رۆژان دهيت. خودى فرمان ل گهلى ئيسرائيلى كر، كو

حفت حهفتيان پشتى جهژنا دهر بازبونى، جهژنه كا دى بگيرن.
د قى جهژنى دا، گهلى ئيسرائيل ژ ههمى بهرهمى خو وهكو
ديارى پينجيشى خودى دكر (پهرستن و پيرۆزى 23:15-21).

عيسايى مھسيح گيانى پيرۆز ژ بابى وهرگرت و ل رۆژا پينجى
ب سهر باوهردارين خو دا به لآف كر (كارين هنارتيان 2:1-41).
رۆژا خودانى: د پهرتووكا پيرۆز دا ب سى رامانان دهيت:

1. د پهيمانا كهفن دا پيرانيا جاران رامان ژ «رۆژا خودانى»
ئەو دهمه يان ئەو دهمن پين كو خودى دادگهها گهلى خو
دكەت، بو نمونه: ب دهستى لهشكهرى ملله تين دى يان
ب نهخوشيان سزا بدهت (يوئيل 1:15؛ 2:1، 11؛ عاموس
5:18؛ مەلاخى 4:5).

2. د پهيمانا نوى دا «رۆژا خودانى» رۆژا هاتنا دوويئ
يا عيسايى مھسيحه ژ بو دادگهه كرنا جيھانى، (مهتتا
25:31-46؛ يوحهنا 5:25-30؛ 2 تسالونيكى 2:2-3) كو
گهلهك كهس ژ بو قى رۆژى د ئاماده نابن (مهتتا 24:36-44؛
لوقا 12:35-40؛ 1 تسالونيكى 5:2-3؛ 2 پهترؤس 3:10).
هندهك جاران ژى ديپتيتى: «رۆژا خودانى مه عيسايى مھسيح»
(1 كورنتؤس 8:1) يان ديپتيتى: «وى رۆژى» (2 تسالونيكى
10:1).

3. د ئاشكراكرن 10:1 دا رامان ژ «رۆژا خودانى» رۆژا
ئيكشه ميبويه، چنكو خودان عيسايى مھسيح ل ئيكشه ميبوى ژ
مرنى رابوويه قه. ژ هنگى وهره ئەو رۆژ بوويه رۆژا كۆمبون
باوهرداران (كارين هنارتيان 20:7؛ 1 كورنتؤس 16:2).

رۆژا رابونى: (رۆژا قيامهت) رۆژا كو ههمى مروف ژ وارنى
مريان رادين و ل بهر دهستى خودى و عيسايى مھسيح حسابا
گوتن و كيارين خو وهر دگرن. (يوحنا 5:25-29؛ ئاشكراكرن
20:11-15)

رۆژا شه ميبوى: رۆژه كا تايهت و پيرۆزه ژ بو گهلى ئيسرائيلى.
ب عيبرانى «شابات»، كو ناقى رۆژا دويماهيا حهفتيويه. ل
دهمى ئيقارى، دهمى رۆژ ئاقا دبیت، شابات دهست پين دكەت و
ههتا 24 دهم مپرين دى قه دكيشيت. ل گور تهوراتى (دهستپيكرن
2:2-3؛ دهر كهفتن 16:23؛ 20:8-11؛ 31:13-17) د رۆژا
شه ميبوى دا ب ئيكجارى كار ناهيتته كرن، ئەفه رۆژا بيهنقه دان و
پهستنويه (پهرستن و پيرۆزى 23:1-3) ژ بهر كو خودى ئهرد

و ئەسمان ب شەش رۆژان ئافراندىن و ل رۆژا ھەفتى كۆ رۆژا شەمبەيە بېھنا خۆ ھەدا.
مامۆستايىن دەستورى، ل سەردەمى عىسايى مەسىھ،
رېئىنگى ژى ۋەكو كار د ھۆمارت، لەوما وان سنوور بۆ درېژيا
پرىشەچوونى دانا بوو كو نېزىكى 1100 مەتران بوو (كارىن
ھنارتيان 12:1).

ريشالوك: خودى گۆتە موساى ھەرمانى بەدەتە گەلى
ئىسرائىلى كۆ ئەو ريشالوكان ب كۆزىن كراسى خۆ ھە بگەن،
داكو دەمى چاقىن وان پى دكەش، ھەرمانىن خودى بېھنە بىرا وان
و ب جھ بىنن و دلى وان ژ خودى دوير نەكەقەت. (سەرزەمبىرى
41-37:15)

ز

زارپۆكىن ئىسرائىل: ئەف دەستواژە بۆ: گەلى ئىسرائىل،
مللەتتى ئىسرائىل، نەتەۋەبى ئىسرائىل، بەنى ئىسرائىل دەھىتە
بىكارئىنان.

زەكەريا: د پەيمانانى نوى دا دوو كەسايەتتى ب قى ناڧى ھەنە:
1. زەكەريا پىغەمبەر، كۆل سەدسالىا شەشى ب. ز. ژىياھ
و پەرتووكەك ب ناڧى ۋى ھەيە، تىدا ئەۋى پىنشىبىنيا ھاتنا
مەسىھى كرىبە (لوقا 11:51).

2. زەكەريايى كاهن، بابى يوحەننايى تافىركەرە (لوقا
5:1).

زەيتىكرن: (روينىكرن، دوھنىكرن، چەورىكرن) د پەرتووكا پىرۆز
دا ب سى رامانان دەھىت:

1. ھەر ژ كەش دا ل نك ئىسرائىليان، رشتنا زەيتەكا
بېھنەخۆش يا تايبەت ل سەر سەرى پاشا و كاهنان، نىشانان
دەستىنىشانىكرن بوو، كو ئەۋى پاشايەتتى يان كاهنايەتتى
ۋەرگرت (دەركەفتن 29:4-7؛ 1 ساموئىل 13:1-16).

رامانا پەيڧا «مەسىھ» ژى ئانكو «يى زەيتىكرى»، ئەف پەيڧە
نىشانە كو مەسىھ ئەۋى پاشايە يى ژ لاىي خودى ھە ھاتىبە
ھەلبۇزرتن. ل پەيڧا مەسىھ بىنپەرە.

2. ل ۋى سەردەمى زەيتىكرن جۆرەكى جوانكارىي بوو و
ۋەك زەيتەكا بېھنەخۆش د سەرى خۆ (مەتتا 6:17) و د سەرى
مىقانين خۆ ددا (لوقا 7:46؛ زەبوور 23:5)، ھەرۋەسا لەشى
مىرىن خۆ ژى پى ھەدمالشت (لوقا 23:56 تا 24:1).

3. عىسايى مەسىھ و شاگردىن ۋى، ھندەك جاران، بۆ
ساخىكرنا نەخۆشان ژى زەيتىكرن ب كارئىنايە (مەرقۆس
13:6). باۋەردارىن مەسىھى دەھىنە ئاراستەكرن كۆل دەمى
نەساخىي ژ لاىي رېھسپىين كەنىسەيى ھە نڧىژ ل سەر نەساخى
بەھىتە كرن و بەھىتە زەيتىكرن (بەعقوب 5:14).

س

سامەرى: پىشتى مرنا سلىمان پاشاى، گەلى ئىسرائىل ژ
ئىك جودا بوو. رەھاقەم بوو پاشايى سى ھۆزىن ئىسرائىل
د يەھودىايى دا و باژپرى ئورشەلىمى پايتهختى وان بوو.
يارۆقەم بوو پاشايى نەھ ھۆزىن ئىسرائىل و سامەرىا بۆ خۆ
كرە پايتهخت. ب قى چەندى، گەلى ئىسرائىل بوو دوو مللەت
ۋ ھندەك جاران دوژمناتيا ئىكودوو دكر. پىشتى دەمەكى درېژ
پاشايى ئاشوورىان گەلەك ئىسرائىلى ژ دەۋرۋەرى سامەرىايى
دىلكرن و برنە باژپرىن مىدى و ئاشوورىان (2 پاشايان 17:1-6).
د جھى ئىسرائىليين دىلكرى دا، پاشايى ئاشوورىان گەلەك
مللەتتىن بىنانى ل گەل پووتىن (صەنەمىن) وان ئىنان و د ۋەلاتى
سامەرىايى دا بنەجھ كرن (2 پاشايان 17:24-40). ب قى
شېۋەى ئەۋى جوهىين كۆل سامەرىايى ماين، تىكەھەلىا مللەتتىن
پووتپەرىس كر و بەھرا پتر ژ وان جوهىين كۆ ژ دىلبوونا بابل
قەگەرباين، ۋەك جوهىين رەسەن نەھاتنە پەسەند كرن. د دەمى
عىسايى مەسىھ دا، د ناڧەرا جوهى و سامەرىان دا ب ئىكجارى
دانوستاندن نەبوو (يوحننا 4:9).

ساموئىل: پىغەمبەرەك بوو. خودى ب دەستى ۋى داوود
ھەلبۇزرت و كرە پاشا. بىنپەرە: 1 ساموئىل 1:1 ھەتا 4:1؛
3:7-17؛ كارىن ھنارتيان 3:24؛ 13:20؛ عىبرانى 11:32.
سلىمان: كورپى داوودىيە، پىغەمبەر و پاشايى ئىسرائىلى
بوو. خودى گەلەك ئاقلمەندى و دەۋلەمەندى دا بوويى. ۋى
پەرسىگەھا ئىككى ئاقاكرىبوو، ھەرۋەسا ۋى د پەيمانان كەش دا
سى نڧىسارىن ھەين: پەندىن سلىمانى، پەرتووكا ئاقلمەندى و
سترانان سترانان. بىنپەرە: 1 پاشا 2:1 ھەتا 11:43؛ 2 دىرۆك 1:1
ھەتا 9:31؛ مەتتا 1:6-7؛ 6:29؛ لوقا 11:31؛ كارىن ھنارتيان
47:7.

سندوقا پەيمانى: سندوقەكە ژ دارى ئەكاسىيا يى چىكرى بوو
و ب زېرى يى داپووشى بوو، د خىڧەتا شاھدەيى دا بوو. پىشتى

په‌رستگه هاتيه ئافاكرن، ئەو سندوق بۆ په‌رستگه‌هێ هاته
شه‌گواستن. وئى سندوقى ئەف تشته تيدا بوون:

1. ته‌خته‌به‌رئ پهيماڤى ئەوئى ل سەر وان هەر دهه فه‌رمانئى
خودئى هاتبوونه نقيسين.

2. دارئى هارونى، ئەوئى بشكوژ داين.

3. ئامانه‌كئى زپرى كو مه‌ننا تيدا بوو.

بنپه‌ره: ده‌ركه‌فتن 16:1-36؛ 25:10-21؛ ژمئيرارى 17:1-13؛
عئبرانى 9:4؛ ئاشكراكرن 11:19.

سه‌دوقى: ريبازه‌كا ئولپه‌رئسيى بوو د ناڤ جوھيان دا. پرائيا
ئهندامئى وئى كاھن بوون. وان باوهرى ب هەر پئنج په‌رتووكئى
مووساى (پئىن ته‌وراتئى) دئينا، لئى وان باوهرى ب فرشته و
گيان و رابوونا پشتى مرنئى نه‌بوو.

سه‌دۆم و عه‌مۆرا: د سه‌رده‌مئى ئيبراهيمى دا، سه‌دۆم و
عه‌مۆرا دوو باژپه‌رئى كه‌نعانئى بوون، ل نئيزيكي ده‌رياكا مرى
بوون. خه‌لكئى هه‌ردوو باژپه‌رئان ژ خودئى دوپه‌ر كه‌فتبوون و زبده د
گونه‌هكار بوون. هئدى گونه‌هئى وان د مه‌زن بوون، خودئى ئەو
ب ئاگرى وئيران كرن (ده‌ستپيكرن پشكا 19).

سه‌رله‌شكه‌ر: د ناڤ له‌شكه‌رى رۆمايى دا، سه‌ركئيشئى
سه‌د سه‌ربازان بوو. د پهيماڤا نوئى دا گه‌له‌ك جارن پهيڤا
'سه‌رله‌شكه‌ر' ده‌يت، چنكو ل وئى سه‌رده‌مئى ئيسرائئيل ل بن
ده‌سته‌ه‌لاتا رۆمايى بوو.

سور و سايدا: دوو باژپه‌رئى ل فينيقيا سوريى بوون. نوكه د
لوبنانئى دانه.

سوريا: هەر ژ كه‌فن دا ناڤئى 'سوريا' بۆ گه‌له‌ك ده‌فه‌ر و
وه‌لاتئىن جوذا د ده‌مئىن جوذا دا ده‌اته ب كار ئينان، چ ژ وان ژى
په‌په‌ندئى ل گه‌ل سوريا يا ئەقرۆ نينه. ل سه‌رده‌مئى عئسايى
مه‌سيحئى 'سوريا' ناڤئى هه‌رئمه‌كا ئيمپه‌راتوريا رۆمايى بوو، كو
فينيقيا (جهئى لوبنانا ئەقرۆ) و فه‌لستين (ئه‌ردئى ئيسرائيل)
تيدا بوون (لوقا 2:2؛ كارئىن هئارتئان 15:23؛ گالاتيا 1:21).
ب تنئى د مه‌تتا 4:24 دا، ل دوپه‌ر پرائيا بۆچوونان، مه‌به‌ست
ب 'سوريا' ئەو ده‌فه‌ره يا ده‌كه‌فئته باكوورى جه‌ليل، كو ئەردئى
ئيسرائيلى نه‌دگه‌هشته وئرى.

سونه‌ت: سونه‌ت نيشانا وئى پهيماڤييه كو خودئى ل گه‌ل
ئيبراهيمى گرئداى. هەر كوپه‌كئى جوھى د رۆژا هه‌شتئى دا
ده‌يتته سونه‌تكرن. ژ به‌ر قئى ئيكي د په‌رتووكا پيروژ دا 'پئىن

سونه‌تكرئى' وه‌ك پئناسه‌كا گه‌لئى ئيسرائيل ده‌يتته بكارئينان.
'پئىن سونه‌تته‌كرئى' ژى پئناسه‌يه بۆ خه‌لكئى دئى، ژبلى گه‌لئى
ئيسرائيلى.

پهيماڤا نوئى ديار ده‌كته كو سونه‌تكرن پئى كو مرؤف باوهرى
خۆ ب عئسايى مه‌سيح پئيت يا بئى مفايه. ئەف چه‌نده د
نامه‌يا گالاتيادا هاتيه شه‌رؤفه‌كرن. بنپه‌ره: ده‌ستپيكرن 17:9-14؛
يوحه‌ننا 7:22؛ رۆما 2:28-29؛ گالاتيا 5:6؛ 6:15؛ كۆلؤسى
2:11.

سيلاس: هه‌قالئى پاولؤسى هئارتئى بوو و د مزگئيدانئى دا
هاريكاريا وئى دكر. 'سيلوانؤس' ژى شه‌پوازه‌كئى ناڤئى ويه.
بنپه‌ره: كارئىن هئارتئان 15:22-40؛ 16:25؛ 17:14؛ 18:5؛
2 كورنئؤس 1:19؛ 1 سالونبكي 1:1؛ 2 سالونبكي 1:1؛
په‌ترؤس 5:12.

سينا: چپايه‌كه ده‌كه‌فئته د ناڤه‌را ده‌رييا سۆر و كه‌نداڤئى
عه‌قه‌به دا، كو ل وئرى خودئى هەر دهه فه‌رمانئىن مه‌زن و
ياسايئىن دئى پئىن ده‌ستوورى داينه مووسا پئغه‌مه‌برى (ده‌ركه‌فتن
19:1-25). هئده‌ك جارن وه‌كو هئما و چه‌قه‌نگ بۆ ده‌ستوور و
پهيماڤا ئيكي يا خودئى ل گه‌ل ملله‌تنئى ئيسرائيل گرئداى ده‌يتته
بكارئينان (گالاتيا 4:24).

سييؤن: ناڤئى وئى چپايه يئى ئورشه‌ليم ل سەر هاتيه ئافاكرن،
له‌وما بوويه ناڤه‌ك ژ ناڤئىن ئورشه‌ليمئى (رۆما 11:26؛ عئبرانى
12:22).

ش

شاخ: د نقيسارئىن پيروژ دا، گه‌له‌ك جارن وه‌كو نيشانا هئيزئى
ده‌يتته بكارئينان.

شاگرد: ئەو كه‌سن پئىن ل به‌ر ده‌ستئى مامؤستايه‌كى فير
دبن. عئسايى مه‌سيح گه‌له‌ك شاگرد هه‌بوون ل به‌ر ده‌ستئى وئى
فيرى په‌ياما خودئى دبوون و دوازه‌ ژ ناڤ وان هه‌لبژارتن كو
بنه هئارتئىن وئى بۆ ملله‌تئىن جيهاڤئى (لوقا 6:13-16؛ مه‌تتا
28:19-20). يوحه‌ننايئى تافيركه‌ر ژى شاگرد هه‌بوون (يوحه‌ننا
1:35؛ كارئىن هئارتئان 19:1-6).

شه‌معون: ناڤئى ره‌سه‌نئى په‌ترؤسى هئارتيه. ل په‌يڤا په‌ترؤس
بنپه‌ره. هه‌روه‌سا د پهيماڤا نوئى دا گه‌له‌ك كه‌سئىن دئى ژى هه‌نه
ناڤئى وان شه‌معونه.

شهمعونى وهلا تپهروهه ر : شاگرددهكى مهسيحيه، ل دويڤ
شروقهيهكى پاشناقى وى «وهلا تپهروهه» نيشانه كو شهمعون
ئەندامى كۆمەلەكا جوهيان بوو، خەبات دكر كو وهلا تى وان ژ
بندەستيا رۆمايى دەرکەڤيت. (مەتتا 4:10؛ كارين هنارتیان
13:1)

ع

عيبرانى: زمانى رهسەنى جوهيانه. دهقى رهسەن يى پيرانيا
پهيمانا كهڤن ب زمانى عيبرانى هاتيه نفيسين.
عيسا: پهيقا «عيسا» عه ره بىكرن و كوردىكرنا ناههكى عيبرانى
كو پهيقا رهسەنا وى «ييشوعا» يه، كو ب هندهك زمانان بوويه
«يهشوع». رامانا قى ناقى ب عيبرانى «خودان (مه) قورتال
دكەت» (مەتتا 21:1؛ لوقا 1:26-33؛ 21:2).

ف

فهريسى: ناسناقى ئەندامىن ريبازەكا ئاييندارى يا جوهيان
بوو. ئەو گەلەك د ديندار بوون و وان دەستوروى موساى باش
دزانى. ئەوان بهروفاژى سەدوقيان، باوهرى هەبوو كو فرىشته و
گيان يىن هەين و مروڤ پشتى مرنى دى جارەكا دى رابنەڤه.
وان گەلەك گرنگى ب داب و نەريتان ددا. هندهك ژ فهريسىان
باوهرى ب عيساى ئينا و پشتى رابوونا وى بوونه شاگرد (كارين
هنارتیان 5:15)، لى گەلەك ژ وان دژى وى راوهستيان.
فيرعهون: ناسناقى پاشايىن مسرى بوو. بنپره: دەستپيكرن
1:40 هەتا 45:41؛ دەرکەڤتن 1:5 هەتا 10:11؛ كارين هنارتیان
7:21-10؛ رۆما 9:17؛ عيبرانى 11:24.

ق

قايين: كورڤى نەخرى يى ئادەم و حەوايى بوو، ئەو د ناق
هندهك شارستانيان دا ب «قاييل» دهيتە بناڤكرن. ل پهيقا هابيل
بنپره.
قەپاغا كەفارتى: ناههكى تايبەت يى بانى سندوقا پهيمانى
بوو. جهى چاڤيىكەڤتنى بوو د ناقبەرا خودى و مروڤان دا. ل
رۆژا كەفارتى، خودى ل وى جهى ل گونەهين گەلى ئيسرائيلى
دبورى. دەرکەڤتن 17:25-22؛ پهستن و پيرۆزى پشكا 16

قوربان: ل دويڤ ياسايا كاهنايه تى چەندىن جۆرين قوربانى
هەبوون:

1. جۆرهك ژ وان گيانەوهه بوون (بزن، بهرخ يان جانەگا يىن
بيكىماسى و بيگرفت)، ئەو دهاته سەرژيكرن و پشتى هنگى
هەمى دهاته سۆتن (پهستن و پيرۆزى پشكا 1 و پشكا 4).
2. د هندهك جۆرين قوربانى دا كو ئەو ژى گيانەوهه بوون،
يا رەوا بوو پارچەيهكا گۆشتى قوربانى ژ لايى كاهنان قە يان ژ
لايى وى كەسى قە يى قوربان داي، بهيتە خوارن (پهستن و
پيرۆزى پشكا 3 و پشكا 7).
3. جۆرى دى ژى گەنم يان بوهارات بوون (پهستن و
پيرۆزى پشكا 2).
هەر وهسا ل پهيقا قوربانى سۆتنى ژى بنپره.
قوربانى سۆتنى: بزن، بهرخ و جانەگا بوون و ئەو رۆژى دوو
جاران ب تەمامى ل سەر قوربانگهه دهاتنه سۆتن (پهستن و
پيرۆزى 1:3-9).

قوربانگهه: ئەو جھ يان ئاميره يى قوربان ل سەر دهاته دانان
و سۆتن.
قوربانگهها بخورى: ئاميرهك بوو د پهستگهه قە، كاهنان
بخويرەكا تايبەت ل سەر وى دسۆت. مەبهست ژ بخوير سۆتنى،
پهستن خودى بوو. (دەرکەڤتن 1:30-10)

ك

كاهن: ئەو كەسه يى ب نوينه راتيا گەلى ل بهرامبەر خودى
رادوهستيت و نڤيژان دكەت و هيقى و داخوازىن خەلكى
ئاراستهى خودى دكەت.
كاهنين جوهيان ژ دويندهها هارونى براى موسا پيغه مبهرينه.
قوربانين كو گەلى ئيسرائيل دئينان، ژ لايى وان كاهنان قە بو
خودى دهاتنه پيشكيشكرن. دههيكاهاتى ئيسرائيليان وهك
مووچه بو وان دهاته دان.
د سەردهمى عيسايى مهسيح دا، د ناق جقاتا بلند يا جوهيان
دا، سەرۆكين كاهنان ژى هەبوون. سەرۆككاهن مەزنى هەمى
كاهنان بوو و بهرپرسياريا جقاتا بلند دكر (مەتتا 26:59-66).
ژ سەرۆككاهنى پيڤه، كەسى دەستويرى نەبوو بچيته د جهى
هەرى پيرۆزى پهستگهه قە و ئەو ژى سالى جارەكى ب تنى

دچو تېغه، دا ژ بو گونهدېن گهلی ئیسرائیل لیبورینی ژ خودی بخوازیت (عیبرانی 7:9).

کنیشته: ب یونانی «سیناگوگ»ه، کو جهی کومبونو جوهیانه. د دهمی عیسایی مسیح دا، ل ههر باژپره کی جوهی لی دژیان کنیشته په ک هه بو، نه ب تنی ل ئیسرائیل، به لکو د وه لاتیین دی ژی دا. جوهی ژ بو خواندنا ته وراتی، زه بووری و نفیسینین پیغه مبهران و ژ بو پرستنا خودی ل کنیشته یی کوم دبوون، ب تاییه تی ل روژا شه مبیی. ل کنیشته یی قوربان ناهینه سه ژپکر. ل په یقا پرستگه ه بنیره.

که نعان: وه لاتی کنعانی ناقی که قنی وه لاتی ئیسرائیله (کارین هنارتیان 7:11؛ 13:19).

که نیسه: ب یونانی «ته کلپسیا»یه، رامانا قی په یقی کومبونو، ئانکو خه لکه که دهیته گازیکرن، دا ل گه ل ئیک بن ژ بو ئارمانجه که هه قپشک. د زمانی یونانی دا، ئەغه نه په یقه که تایینییه، په یقه که ئاساییه، لی د په یمانا نوی دا، ب رامانه که تاییه دهیته بکارئینان، ئەو ژی: کومبونو باوهردارین مەسیحینه. کومبونو باوهردارین مەسیحی یا دهستیپکی ل ئورشه لیمی چیوو (کارین هنارتیان 2:41-47؛ 4:32-37؛ 6:1-7) و ژ ویری د ناف ملله تین روژه لاتا ناقین دا به لاق بوو. هنده که جاران ژی په یقا که نیسه یان جئاتا باوهرداران ژ بو همی باوهردارین مەسیحی ل سه رانسه ری جیهانی دهیته بکارئینان (ئەفەسۆس 1:22-23؛ 5:23-32؛ کولوسی 1:18-25). د

په یمانا نوی دا، ئەف په یقه بو ئاقاهیه کی یان جهی کومبونو، ئیکجار ناهیتته بکارئینان. ههر جار مەبه ست پی خه لکی خودییه. کورپی خودی: ناسناقه کی عیسایی مسیحه (بنیره ژی: کورپی داوودی و کورپی مرؤف). د پەرتووکا پیروژ دا، «کورپی خودی» قهت ب رامانا فیزیکی (له شی) ناهیتته تیگه هشتن. عیسایی مەسیح ب رامانا گیانی کورپی خودییه. (لوقا 10:22؛ یوحه ننا 1:17؛ 5:1-5؛ 21:23؛ 30:10؛ 13:3؛ 14:9؛ 16:27-28؛ 17:1-4).

کورپی داوودی: ناسناقه که بو مەسیحی دهیته بکارئینان. خودی سۆز دابوو داوودی کو ژ دوینده ها وی دی خودی پاشایه کی بو جوهیان هنیریت. (2 ساموئیل 7:1-17؛ ئیشایا 6:7-9؛ یرمیا 23:5-6؛ 33:15-17)

کورپی مرؤف: ناسناقه کی عیسایی مەسیحه. ئەوی ب خو ئەف ناقه ل سهر خو دانایه. ئەف ناقه د ناف جوهیان دا یی بهرنیاس بوو، ژ بهر کو د پەرتووکا دانیپل پیغه مبهری دا هه به (دانییل 7:13-14). ئەف ناقرنا هه نی یا عیسای دده ته دیارکرن کو عیسا مەسیحه، هه روه سا ئەوه یی کو خودی کرپه پاشایی ئهرد و ئەسمانان. بنیره: مهتا 26:64؛ مهرقوس 14:62.

د پەرتووکا یوحه نای دا، ئەف ناسناقه گرانیه که تاییه ت ل سهر فان تستان دکهت: بنیاتی عیسای یی ئەسمانی، دهسته لاتا وی یا خودایی و شیانی وی ل سهر ئاشکراکرنا خودی بو مرؤقان. بنیره یوحه ننا 1:51؛ 3:13؛ 5:27؛ 6:27، 53، 62؛ 8:28؛ 9:35؛ 12:23؛ 13:34؛ 31.

کولونی: باژپریان جهی ئاکنجیوونیییه، کو ژ لایی دهوله ته کی شه د ئه رده کی دی دا دهیته دامه زراندن. فیلیپی کولونییه که روماییی بوو و خه لکی وی وه کو هه قوه لاتیین روماییی دهاتنه هژمارتن، ههر چه نده دکه قیته ژ دهرقه ی سنوورین وه لاتی روماییی. بنیره کارین هنارتیان 12:16.

کیفاس: ناقه کی دی یی په ترؤسی هنارتیه (یوحه ننا 1:42). ل په یقا په ترؤس بنیره. ب یونانی «په ترؤس»ه و ب ئارامی «کیفاس»ه کو رامانا هه ردوو ناقان ب کوردی دبیته که قریان بهر.

گ

گهنگه رین: په یقه که یونانییه، ب کوردی دبیتونی «لاره ش» کو ئیشه که گرانه دبیته ئەگه ری مرنا گوشتی و ب تاییه ت دهست و پییان و ئەگه ر ئەو پارچه یا تووش بووی نه هیته برین، ئەف نه ساخیه پتر قه دگریت و نه ساخ پی دمريت. په یقا یونانی بو قی ئیشی و ئیشا په نجه شیری دهیته بکارئینان.

گوری/گورباتی: سپیوونا له شییه و نه خو شییه که پیستیه. ل گور دهستووری مووسای، نه ساخین پیستی ئەگه رین هه رمینی بوون و نه ساخی ماف نه بوو بچیتته د پرستگه هی قه. ههر ئیک کی دهستی خو کرنا ئیک کی هه رمی، ئەو ژی دهه رمی. ئەگه ر ئەو ژ نه ساخیا خو چاک بیا ژی «پاقژ» نه دهاته هژمارتن تاکو کاهنی نه دیتبا و پشکنین بو نه کرنا، پشتی هنگی دقیت نه ساخی پیشکیشیه کی تاییه ت ل پرستگه هی دابا (مهتا 8:2؛ لوقا 12:17). بنیره: په رستن و پیروزی پشکا 13.

گۆر/گۆرستان: جوهيان ھەر جار گۆر د ئاخى دا نەدكۆلا، لى وان ل دويش نەرىتتىن خۆ ھندەك جار تەرمى مېرى خۆ د دانا شەكەتەكى قە يان ژى شەكەتەك د كەفرى دكۆلا و مرى ددانا د وئ شەكەتتى قە. ئەگەر ئەو شەكەت يا مەزن با، ئەوان پتر ژ مریەكى ددانانە تېقە. بەرەك ژى گېرل دكرە بەر دەرى وئ ب مەبەستا دەرگەھ گرتنى. بئىرە: يوحەننا 11:38.

گيانى پېرۆز (روحا پېرۆز): گيانى پېرۆز گيانى خودى ب خۇبە. ئەو ل قى دونيایى ھارېكاريا مەرفان دكەت و بۆ گيانى وان دئاخىت، دلې وان قەدكەت و ھەزىن خودى بۆ وان ئاشكرا دكەت. پشتى چوونا عېساي بۆ ئەسمانان، گيانى پېرۆز كارى وى ل سەر قى دونيایى بەردەوام دكەت (يوحەننا 14:16-18، 26). د رۆژا پېنجىي دا، گيانى پېرۆز ھاتە سەر باوھردارىن پېشىن (كارىن ھنارتىان 2:1-4) و ھەتا ئەفرۆ ژى خودى گيانى پېرۆز دەتە وان كەسان، ئەوین باوھريا خۆ ب مەسېحى دئىنن (رۆما 8:9-17؛ 1 كورنتۆس 3:16-17؛ 12:4-13؛ ئەفەسۆس 1:13-14). ل پەيغا رۆژا پېنجىي بئىرە.

ل

لايەنگرىن سونەتكرنى: ئەو جوھى بوون يىن بووينە مەسېحى و باوھرى ھەي كو پېدقې ھەمى باوھردارىن مەسېحى يىن نەجوھى بەيئە سونەتكرن و دەستورنى مووساي ھەمىي ب جھ يىنن. پاولۆسى ھنارتى گەلەك بەرھنگارىا فېركرىن وان دكر. بئىرە: گالاتيا 2:12؛ تېتۆس 1:10.

لبان: جۆرەكى تايبەت يىن بخویرىيە وەكو جەوى يان بەنىشتەكېه ژ دارىن «Boswellia» دەرەكەقېت. پشتى ژ دايكبوونا مەسېحى دەمى موغ ھاتىن و سەرەدانا بېت لەحم كرى، ئەف لبانە پېشكىشى مەسېحى كر. بئىرە: مەتتا 2:1-12. لىخۆزقېرىن: ئانكو تۆبەكرن ژ گونەھى و خرابىي و زقېرىن بەرەف خودى.

لۆت: برازايى ئىبراھىمى بوو. دەمى ئىبراھىم چووبە وى وەلاتى، ئەوى خودى سۆز پىن دايى، لۆت ل گەل وى چوو. دەمى گەھشتىنە وى وەلاتى، لۆتى مالا خۆ برە باژپرى سەدۆم و ل وپرى د ناڤ وان مەرفىن خراب دا ما. خودى بەرى كو باژپرىن سەدۆم و ەمۆرا وېران بکەت، فرېشتە ھنارتن، داکو لۆتى و مالا وى قورتال بکەن، لى ژنا لۆتى گوھى خۆ نەدا وان،

ئىنا بوو ستوینەكا خوئ و مر. بئىرە: دەستېپكرن 11:27-31؛ 14:1-16؛ 19:1-38؛ لوقا 17:28-32؛ 2 پەترۆس 2:7. لوقا: نۆژدار و دېرۆكنقىس بوو. ھەرۋەسا شاگردى عېساي بوو، لى نە ژ ھەر دوازە ھنارتىان بوو. ئەوى ل گەل پاولۆسى ھنارتىي مەسېحى گەلەك گەشت كرىنە و د كارى مزگىنيدانا پاولۆسى دا، گەلەك ھارېكارى كرىە (فلىمون 24)، كۆلۆسى 4:14، 2 تېمۆتاوس 4:11). وى دوو پەرتوك د پەيمانانى نو دا، د ناڤبەرا سالىن 60 تا 80 ز، نقىسېنە: مزگىنيا لوقاي و كارىن ھنارتىان.

لېقى: د پەيمانانى نو دا، دوو كەسايەتى ب قى ناڤى ھەنە:
1. ئىك ژ دوازە كورپن ئىسرائىلى بوو. مووسا پېغەمبەر و براىي وى ھارون ژ قى ھۆزى بوون. خودى ھارون و دویندەھا وى ژ بۆ كاهنایەتې ھەلبژارتن. ئەو لىقىي نە ژ دویندەھا ھارونى، دەھاننە تەرخانكرن بۆ ھارېكارىا كاهنان. ل پەيغا كاهن بئىرە.
2. ناڤى دى يى مەتتايە، شاگردى عېسايى مەسېح. بئىرە: مەتتا 9:9-13؛ مەرقۆس 2:14-15.

م

مارى سفرى: دەمى مووساي ل چۆلى رىبەريا مللەتتى ئىسرائىل دكر، وان گازندە ژ خودانى و مووساي كرن، ئىنا خودان ژ وان تۆرە بوو و مارىن ژەھرىن بەردانە مللەتتى و ب وان قەدان و گەلەك ژ وان مرن. پشتى مللەت ل خۆ زقېرى، خودانى گۆتە مووساي كو مارەكى چىبىكەت و ب سەرى چەلاكەكى قە بلند كەت، ئەقجا مووساي مارەك ژ سفرى چىكر و ب سەرى چەلاكەكى قە كر و بلند كر و ھەر كەسى ماری پېقە دابا، دەمى بەرى خۆ دابا وى ماری، ساخ دبوو (سەرژمىرى 21:4-9). عېسايى مەسېح ئەف رویدانە ب كار ئىنا وەكو نمونە بۆ قورتالبوونى ب رىكا وى (يوحەننا 3:14).

مالا داوودى: ئانكو ئەو دویندەھا ب دويش داوود پېغەمبەرى كەفتى. داوود پاشايى ئىسرائىلى يى ھەرى مەزن بوو، پاشى كورپى وى سلېمانى پاشايەتى وەرگرت. ژ قى مالى گەلەك پاشا رابوون و ل دويش پەيامىن خودى يىن ب رىكا پېغەمبەران ھاتىن، مەسېح دى ئىك ژ مالا داوودى بېت. ل پەيغا كورپى داوودى ژى بئىرە.

مالا يه عقوبی: ئانکو گهل يان ملله تی ئیسرائیلی. یه عقوب و ئیسرائیل ئیک کهسن، چنکو ئیسرائیل ئەو ناڤه یی خودی دانایه سەر یه عقوبی (دهستیپکرن 9:35-10). هەر دوازده کورپن وی بوونه دوازده هۆزین ئیسرائیل.

مامۆستایین دهستووری: ئەو کهسن یین د ناڤ گهلئ ئیسرائیلی دا ل سەر دهستووری موسای دشارهزا بوون و باش تیدگههشتن، ب کارئ دهستنقیسینا (کۆپیکرنا) دهستووری رادبوون و خهلك فير دکر. وان ژيانا خو بو فيربوون و فيرکرن دهستووری تهرخان کربوو و پهرتووک دنقیسین. پرانیا وان ژ فهریسیان بوون.

مزگینی: ئانکو په یاما خودی، ئەوا ب ریکا عیسا یی مهسیح هاتیه هنارتن، ب یونانی دبیژنی «ئېوانگېلیون». په یقا «ئنجیل» ژی ژ فئ په یقا یونانی هاتیه، کو راما نا وی ب زمانئ کوردی «مزگینی» یه. ئەو مزگینییه چنکو ب ریکا وی خودی لیبورینا گونه هان و تاشتبوونا ل گهل وی پیشکیشی مرۆقان دکهت.

مللهت: د ناڤ جو هیان دا، په یقا «مللهت» ژ بو ههمی مللهتین نه جو هی دهیته بکارئینان. د فئ وه رگپرانئ دا، گه لهک جارن په یقا «مللهتین دی» یان «مللهتین نه جو هی» هاتیه بکارئینان. مهنا: ده می خودی گهلئ ئیسرائیل ژ ئه ردی مسری ئینایه ده ری، ئەو ئینانه جهه کئ چۆل و قالا، کو تشته کئ خوارنی لی نه بوو. ههمی سپیده یان (ژبلی رۆژا شه مبیی، چنکو ئەو رۆژا بیهنقه دانئ بوو) خودی بو وان مهنا ژ ئەسمانی به رددنا خوارئ، ژ بهر کو ئەوان چ ژیده ری دی یین خوارنی نه بوون.

ئه قجا سپیده یان گهلئ ئیسرائیلی ده رده کفته ئاقاری و مهنا کۆم دکر، دا بو وی رۆژی بکه نه نان و بخۆن (ئه وان ل رۆژا ئه یینی، تیرا رۆژا شه مبیی ژی کۆم دکر). مهنا تشته کئ سپی یی وه کو خو یساری بوو، دندکین وی دگرۆفر بوون، تاما وی وه کو نانئ شکه قای یی هنگفینکری بوو. خودی فه رمان ل موسای کر کو هنده کئ ژ فئ مهنا یی هه لگرن، دا بو نفشین پاشه رۆژی بیته بیره اتن، ئەوی ژی ل گهل هارونی برایی وی هنده ک ژی کره د سندوقا په یمانئ دا (ده رکه فتن پشکا 16؛ سه رژمیری 11:4-9؛ عیبرانی 4:9). ل قان ئایه تان ژی بنیره: یوحه نا 6:31-58؛ تاشکران 2:17.

مهتا: با جگر بوو. شاگردی عیسا یی مهسیح بوو و مزگینیا عیسا یی مهسیح ل گۆر مه تانی ژ لایی وی شه هاتیه نفیسین. بنیره: مهتا 9:9-13.

مه رقۆس: ئەوی مزگینیا ل گۆر مه رقۆسی نفیسیه و هاریکاریا پا لۆس و بارنا باسی د مزگینیدانی دا دکر. بنیره: کارین هنارتیان 12:12، 25؛ 13:13؛ 15:37-39؛ 2 تیمۆتاوس 4:11؛ فلیمون 24؛ 1 په ترۆس 5:13. مه ربه م: د په رتووکا پیروژ دا، چه ندین ژن ب ناڤی مه ربه م هه نه:

1. مه ربه ما خو یشکا موسای (ده رکه فتن 15:20-21؛ سه رژمیری 12:1-15:1؛ 1:20).
 2. مه ربه ما دایکا عیسا یی (مه تا 1:18؛ لوقا 1:26-30؛ کارین هنارتیان 1:14).
 3. مه ربه ما مه جده لی (مه تا 27:56؛ مه رقۆس 16:9؛ لوقا 8:2؛ یوحه نا 20:1-2، 11-18).
 4. مه ربه ما خو یشکا مه رتایی و له عازهری (لوقا 10:38-42؛ یوحه نا 11:1-5؛ 12:7).
 5. مه ربه ما دایکا یه عقوبئ شاگردی عیسا یی مهسیح (مه تا 27:56؛ مه رقۆس 15:40؛ 1:16؛ لوقا 24:10).
 6. مه ربه ما دایکا یوحه نای ئەوی دگۆتنئ مه رقۆس. ئاکنجیا ئورشه لیمئ بوو و ل مالا وی شاگردین عیسا یی کۆم دبوون (کارین هنارتیان 12:12).
- مهسیح: مهسیح په یقه کا عیبرانیه. راما نا وی په یقی ب عیبرانی: «یئ زه یترکی». هەر ژ کهفن دا ل نک ئیسرا ئیلیان، رشتنا زه یته کا بیهنخۆش ل سەر سه ری پاشا و کا هنان، نیشانا ده ستینشانکرنئ بوو، کو ئەوی پاشایه تی یان کا هنا یه تی وه رگرت (بنیره په یقا زه یترکن). ل دویف مزگینیئ (ئنجیلی)، مهسیح پاشایی سه رانسه ری جیهان ییه. زه یترکنا وی ژ ئەسمانا نه. خودی ئەو هه لبژارت و تهرخان کر داکو مرۆقان ژ گونه هین وان قورتال بکهت. په یقا «مهسیح» ب زمانئ یونانی «خریستوس» ه. په یقا «خریستیان» یان «مهسیحی» ژ فیری هاتیه.
- موسا: پیغه مبه ر و سه ره ری ئیکئ یی گهلئ ئیسرا ئیلی بوو. ل مسری ژ دایک بوو و بوو ئیک ژ مه زنین فیرعه ونی. ده می گهلئ ئیسرا ئیل به نیاتی ل ئه ردی مسری دکر، خودی ئەو هه لبژارت و گهلئ ئیسرا ئیلی ل سەر ده ستئ وی رزگار

کر، ههروهسا ب ریکا وی دهستور ژی دا گهلی ئیسرائیلی (دهرکهفتن پشکا 1 تا پشکا 20). ههروهسا بنیره: مهتا 4:8؛ 17:3-4؛ یوحنا 5:45-46؛ عیبرانی 3:2-5، 3:16. مور: روبنهکی بیهنخوشه وهک دهرمانی تهناکرنا ئیشانی و وهک گولاث دهاته بکارئینان، تشتهکی پریهیه و تاما وی یا تهحله. مینا: یهکویهکا پارهی بول سهردهمی پهرتووکا پیروز دهاته بکارئینان، ههر مینایهک سهد دینارین وی سهردهمی بوون و ههر دینارهک هندی کرییا روزهکا پالهی بو.

ن

ناردین: شینکاتیهکی هندستانییه و روبنهکی بیهنخوش ژی دهیته دهرئیکستن. ل سهردهمی عیسایی مهسیح ناردین گهلهک یا پریها بو. بنیره: مهرقوس 3:14؛ یوحنا 12:3-5. نانی پیشکیشیی: ئەو نانی پیروزه یی ههمی رۆژین شهمییان کاهنان چیدکر، کو دوازه ناین شکهفا بوون. ل سهر میزا زپین د خیفهتا شاهدهییی فه و پاشی د پهرستگههی ژی فه دهاته دانان و ل هفتیا دی د جههکی پیروز دا ژ لای کاهنان فه دهاته خوارن. ب تنی کاهنان ماف ههبوو فی نانی بخون، چنکو ئەف نانه نیشانهکا پهیمانا خودی بوو، ئەو پهیمانا د نابهرا وی و گهلی ئیسرائیلی دا هاتیه گریدان (پهرستن و پیروزی 24:1-9). بنیره: مهتا 12:4؛ مهرقوس 2:26؛ لوقا 6:4؛ عیبرانی 9:2. نانی شکهفا: ئەو نانه یی بی ههقیترش دهیته چیکرن. بنیره: جهژنا نانی شکهفا.

نقشتی: خودی ب رییا موسا پیغهمبهری فهرمان ل گهلی ئیسرائیل کر کو پهیقین وی ههرگاف ل بهر چاقین وان بن (گوتارا موسای 6:6-9). ژ بهر فی ئیککی هندهک ژ جوهیان چهند ئایهتین پهرتووکا موسای ل سهر کاغهزین بچویک دنقیسین، دئیکستن د ناڤ نقشتیان دا و ل سهر زهند یان ئەنیا خو گری ددان (مهتا 23:5).

نقیسار/نقیسارین پیروز: ئەو نقیسارین پیغهمبهرین خودینه یین پهیف و دیرۆکا دانوستاندنا خودی ل گهل مرۆقان تیدا هاتینه راگهاندن. د دهمی عیسایی مهسیح دا، نقیسارین پیروز ئەفه بوون: تهورات، زهبور، نقیسارین پیغهمبهران. مزگینیا خودی (ئنجیل) پشتی رابوونا عیسایی مهسیح هاته نقیسین.

نقیژ: مهبهست پی ئەو ئاخفتن یین مرۆف ئاراستهیی خودی دکت، ئەفجا ئەو ئاخفتن پهستن بیت، یان دوعا و داخواز و سوپاسیکرن بن، یان ژی دانپیدانا گونههان بیت. نه‌عمان: سهرورهکی وهلاتی سوریا بوو. ئەو تووشی گوریاتی بیو (بنیره پهیفا گوری)، دهمی وی دهربارهی ئەلیشهع پیغهمبهری بهیستی، چوو نک وی و داخواز ژی کر کو وی ساخ بکهت. ئەلیشهعی ژی گوتی کو پیدقیه بجیته د روپاری ئوردن دا و هفت جارن خو بن ئاف بکهت. وی ژی گوهی خو دا پیغهمبهری و خودی ئەو ساخ و پاقت کر. بنیره: 2 پاشایان 5:19-1؛ لوقا 4:27.

نهینهوا: باژیرهکی کهنه و نوکه کهنه د ناڤ سنووری موسل دا ل باکووری عیراقی. خودی یونس پیغهمبهر هنارته ویری، دا وان ژ کربارین خراب فهگه‌رینیت. دهمی وان گوھ ل پهیقین یونسی بووی، ل گهل رۆژبگرتنی و گریانی لخورژپین، خودی ژی ل وان بوری. بنیره: یونس 1-4؛ مهتا 12:41؛ لوقا 11:30-32.

نوح: مرۆقهکی راست و دروست و ب دلی خودی بوو. ههمی مرۆقین سهردهمی وی، گهلهک خرابی و گونهه دکرن، ژ بهر هندی خودی بریار دا ب توفانهکا مهزن ههمی مرۆقان ژ ناڤ بهت. ئینا فهرمان ل نوحی کر، کو ئەو گهمیهکا مهزن چیکهت، داکو ئەو و مالا وی و ژ ههر جوړهکی گیانهوه‌ران ژی ئیککی نیر و ئیکا می پی قورتال بین. وی گوهداریا خودی کر و قورتال بوو. بنیره: دهستیپکرن 6:9 تا 10:32؛ مهتا 24:37-39؛ لوقا 3:17؛ 26:27؛ عیبرانی 11:7؛ 2 پهرتوس 2:5.

نیهگۆنکا سۆر: ل دویف فهرمانا خودی، ئیسرائیلیان خولیا نیهگۆنکهکا سۆر، ئانکو گۆلکا می یا ژیی وی ژ سآلهکی تا سی سالی، بو پاقتورنی ژ ههماندنی ب کار دئینا. بنیره: سهرژمیری 19:1-10.

ه

هابیل و قایین (قایل): ئەو ههردوو کورین ئادهم و حهوا یی بوون. قایینی چاف ب برایی خو یی بچویک رانه‌دبوون، چنکو خودی بهرخین کو هابیلی کربوونه قوربان قهیل کرن، لی ئەو بهرهمی چاندنی یی قایینی ئینای قهیل نه‌کر، ئەفجا قایینی برایی خو هابیل کوشت. خودی گۆت کو ئیدی قایین چ گاڤا

ئەردى بۇ خۇ چىكەت، خىزى ژى نابينىت و ئەو دى يى رەقۇك و بىوار بىت (دەستپىكرن 4:1-24). ھابىلى باۋەرىيەكا دروست ب خودى ھەبوو و كىرارىن وى د راست و باش بوون (عىبرانى 4:11). دەر بارەى قاينى دەيتتە گۆتن كو كارىن وى د خراب بوون و ئەو ژ «خرابكار» (ئىلبىس)ى بوو (1 يوحەننا 3:12). بىنپەرە: مەتتا 23:35؛ يەھودا 11.

ھاجەر: داىكا ئىسماعىلى كورپى ئىبراھىمى بوو. ھاجەر كەنيزە (جارىيە) يا سارايان ئىبراھىمى بوو. ژ بەر كو سارايان زارۆك بۇ ئىبراھىمى نەبوون، وى كەنيزەيا خۇ ھاجەرا مسرى ئىنا و پىشكىشى مېرى خۇ كر دا بىتتە ژنا وى، ب وى مەبەستى كو زارۆكىن ھاجەرى دى بنە زارۆكىن سارايان ژى. پىشتى ھىنگى ھاجەرى كورەك بوو و ئىبراھىمى ناقتى وى كرە ئىسماعىل. (دەستپىكرن 16:1-4، 15)

پىشتى چەند سالىھان سارا ژى ب دووگىان كەفت و كورەك بوو و ئىبراھىمى ناقتى وى كرە ئىسحاق، ئەقجا ناكۆكى د ناقتەرا ھاجەرى و سارايان دا پەيدا بوو و د ئەنجام دا سارايان ئىبراھىم پالدا كو ھاجەرا كەنيزە و كورپى وى ئىسماعىلى دەرئىخىت. وى گۆت: «نابيت كورپى قى كەنيزەين ل گەل كورپى من ئىسحاقى بىتتە مىراتگر.» قى ئاخفتنى ئىبراھىم ژ بەر كورپى وى گەلەك خەمبار كر، لى خودى بۇ ئىبراھىمى ئاخفت و گۆتى: «ھەر تىشتەكى سارا دىبىتتە تە، ب گۆتتا وى بگە، چىكو دويندەھا تە دى ژ ئىسحاقى ھىتتە بناقكرن.» (دەستپىكرن 21:1-14)

پاولوسى ھنارتى چىرۆكا ھاجەرى و سارايان و ھەردوو كورپىن وان وەكو ھىما بۇ دوو پەيمانان ب كار دىننىت. پەيمانان ئىكى (ئەوا ب رىكا موساى ل سەر چىايان سىنايان ھاتىيە دان) مرۆقان دكەتە بەنىپ دەستورى. پەيمانان دوويپ (ئەوا ب رىكا مەسىحى ھاتىيە دان) مرۆقان ئازاد دكەت. (گالاتيا 4:21-31)

ھنارتى: ب زمانى يونانى «ئەپوستولوس»ە. عىسايان مەسىح ژ ئاڧ شاگردىن خۇ دوازە ھنارتى ھەلبۇرتن و ھنارتن دا مزگىنيا خودى بدەنە مللەتتىن جىھانى. زىدەبارى قان دوازەدان ھندەك كەسىن دى ژى ھەبوون بىوونە ھنارتى، وەكو پاولوس و بارناباسى.

ھەقۇھلەتتىن رۆمايى: سنوورپن ئىمپىراتورىا رۆمايى گەلەك د بەرفرەھ بوون و گەلەك خەلك د بن دەستھەلاتا وى قە بوون، لى رىژەيەكا كىم ژ وان مافى ھەقۇھلەتتىن ھەبوو، ئەوان ژى

مافى ئازادىيەكا بەرفرەھتر ھەبوو. پاولوسى ھنارتى ئىك ژ وان ھەقۇھلەتتىن بوو (كارپن ھنارتىان 16:37).

ھوسسۆپ: گىايەكى بىھنخۆشە، جوھيان د رىۋەرەسمىن پاقۇكرنى دا ب كار دىنا. (يوحننا 19:29؛ عىبرانىان 9:19) ھۆساننا: پەيئەكا عىبرانىيە ژ پەيئە «ھوشىنا» ھاتىيە كو رامانا وى «رزگار كەر»ە، بۇ دەرپرېنى ژ خۇشېي و پىشوازىكرنى دەيتتە بكارئىنان. دەمى عىساي سەرەدانا ئورشەلىمى كرى، خەلكى بۇ دەرپرېنى ژ باۋەرىا وان كو ئەو مەسىحە ھەمان پەيئە ب كار ئىنا ھەروەكو د زەبوور 118:25-26 دا. بىنپەرە: مەتتا 21:7-11؛ مەرقۇس 11:7-10؛ يوحەننا 12:12-16.

ھىرودىس: د پەيمانان نوى دا، چوار ھىرودىس ھەنە:

1. ھىرودىس مەزن: دەمى عىسايان مەسىح ھاتىيە دونىايان، ھىرودىس مەزن ل يەھودىيان، جەلىلى، ئىتورىيان و تراخونىدان پاشا بوو (مەتتا 2:1-19، لوقا 1:5). ناقتى بابى وى ئەنتىپاتەر بوو. ئەو گەلەك يى زۆردار بوو، وى ژنەكا خۇ، سى كورپىن خۇ، خەسپا خۇ و گەلەكىن دى (ژىلى زارۆكىن بىت لەحمى) كوشتن.

2. ھىرودىس ئەنتىپاس: كورپى ھىرودىس مەزن بوو. دەمى عىسايان مەسىح و يوحەننايان تافىركەر دەست ب كارپن خۇ كرى، ھىرودىس ئەنتىپاس ھوكمرانى جەلىلى بوو (لوقا 3:1). وى سەرى يوحەننايان تافىركەر دا برىن (مەتتا 14:1-12؛ مەرقۇس 6:14-29؛ لوقا 9:9). دەمى عىسا ئىنايە بەرامبەرى ھىرودىس، وى سقكاتى و ترانە ب عىسايان كرن (لوقا 3:23-12). بىنپەرە: كارپن ھنارتىان 13:1. ھىرودىس ئەنتىپاسى برايەك ھەبوو ناقتى وى ئەرخىلاووس بوو، پىشتى مرنا بابى وان، بۇ دەمەكى كورت ئەرخىلاووسى ھوكمرانى ل يەھودىيان كر (مەتتا 2:22).

3. ھىرودىس ئەگرىپاس پاشا: د كارپن ھنارتىان 12:1-24 دا، بۇ وى ناقتى «ھىرودىس» ب تىن دەيتتە بكارئىنان، ھىرودىس ئەگرىپاسى پەترۆس و يەعقوب گرتن و يەعقوب دا كوشتن. ھىرودىس ئەگرىپاس كورپى ئەرستىبولوسى بوو، ئەرستىبولوس ژى كورپى ھىرودىس مەزن بوو.

4. ھىرودىس ئەگرىپاسى كورەك ھەبوو، ناقتى وى ژى ھىرودىس ئەگرىپاس بوو. دروسىلا و بەرنىكا خويشكىن وى بوون (كارپن ھنارتىان 24:24؛ 25:13 تا 26:32).

3. يه عقوبى كورپى زه بهدى (براين يوحه نناى): ئەو ژى ئېك ژ
 ھەر دوازده ھنارتين عيسايى مەسيح بوو (لوقا 5:10).
 4. يه عقوبى براين عيسايى مەسيح: رېھسپيەكى كەنيسەيا
 ئورشەليمى بوو. ئەو ب خۇ نقيسكارى نامەيا يه عقوبى يە.
 (كارين ھنارتیان 13:15، 18:21؛ گالاتيا 1:18-19؛ نامەيا
 يه عقوبى 1:1)
 يەھودا: د پەيمانانوى دا چوار كەسايەتى ب ناڤى يەھوداى
 ھەنە:

وارى مريان: ب يونانى دېئونى «ھاديس» و ب عيبرانى
 دېئونى «شيتول»، كو ئەو جھە يى گيانى مريان تيدا چاقەرييا
 دادگەھكرنى دكەت. ل ويرى كەسپن خراب دەپنە ئەشكەنجەدان
 و يپن باش دكەفتنە خوڤشى و تەناھيى. (مەتتا 11:23؛ لوقا
 15:10؛ 16:19-26؛ كارين ھنارتیان 2:27؛ 3:31).

ى

يەرميا: پيغەمبەرەكى ب نافودەنگ بوو. نيزىكى پينج سەد
 سالان بەرى ژدايكبوونا عيسايى مەسيح ل ئورشەليمى دژبا. ل
 وى دەمى گەلى ئيسرائيلى گوداريا خودى نەدكر. يەرمياى ل
 وان دحەيتاند و دگوتە وان فەرە ل خۇ بزقرن. گەلەك پيشبينين
 وى ل سەر مەسيحى و مللەتین دەوربەرین ئيسرائيلى د
 پەرتووكا يەرمياى دا ھاتينە نقيسين. بنپره: مەتتا 2:17؛
 14:16؛ 9:27.

1. يەھودايى كورپى يه عقوبى كورپى ئيسحاقى كورپى
 ئبيراھيمى. ھەر دوازده كورپن يه عقوبى بوونە دوازده ھۆزین
 ئيسرائيل. ناڤى دەفەرا يەھودايى ژ ناڤى قى يەھوداى ھاتىە
 وەرگرتن، ژ بەر كو ئەو ھۆز ل ويرى ئاكنجى ببوو.
 2. يەھودايى ئەسخەربوتى، ئەوى بېبەختى ل عيسايى
 مەسيح كرى و رادەستى بكوژان كرى.
 3. يەھودايى كورپى يه عقوبى، ئەو ژى شاگردەكى عيسايى
 مەسيح بوو (لوقا 6:16).
 4. يەھودايى براين يه عقوبى، ئەو ب خۇ نقيسكارى نامەيا
 يەھوداى يە (يەھودا 1:1).
 يەھوديا: ھەرتەكە ل ئيسرائيلى. ئورشەليم باژپرەكى ويىە.
 يوحەننا: د پەيمانانوى دا دوو كەسايەتى ب ناڤى يوحەنناى
 ھەنە:

يەشوع: كورپى نوونيبە. پشتى مرنا مووساى، رېبەريا مللەتى
 ئيسرائيل كەفتە سەر ملنى وى. ب رېبەريا وى گەلى ئيسرائيل
 وەلاتى كەنعانيان ستاند، كو خودى سۆز دابوو بدەتە وان. دېرۆكا
 گەلى ئيسرائيل ل سەردەمى وى، د پەرتووكا يەشوعى دا ھاتىە
 نقيسين. بنپره: دەرکەفتن 17:8-13؛ سەرژمېرى 13:1-17؛
 گۆتارا مووساى 34:7-9؛ كارين ھنارتیان 7:45؛ عيبرانى
 4:8. ھندەك مرۆڤين دى ژى د پەرتووكا پيرۆز دا ب قى ناڤى
 ھەنە: يەشوعى سەرۆككاهن (حەگەى 1:1؛ زەكەريا 3:1) و
 يەشوعى كورپى ئەليەزەرى (لوقا 3:29). ئەف ناڤە ژ بەر
 «كورپى نوونى» د ناڤ گەلى ئيسرائيل دا گەلەك يى بەرەلآڤ
 بوو. ناڤى عيسايى مەسيح ژى ب عيبرانى «يەشوع»ە.
 يەعقوب: د پەيمانانوى دا چوار كەسايەتى ب ناڤى يەعقوب
 ھەنە:

1. يەعقوب كورپى ئيسحاقى بوو و نەڤيى ئبيراھيمى بوو و
 بابى ھەر دوازده ھۆزین گەلى ئيسرائيليبە. چەندين جارن ناڤى
 يەعقوب د پەيمانانوى دا ل شوينا ناڤى ھەمى گەلى ئيسرائيلى
 دەپتە بكارئينان. ل مالا يەعقوبى بنپره.
 2. يەعقوبى كورپى حەلفى: ئېك ژ ھەر دوازده ھنارتين عيسايى
 مەسيح بوو (لوقا 6:15).

1. يوحەنناين تافيركەر: پيغەمبەر و گۆتاربيژ و مزگينيدەرى
 پەيشا خودى بوو (لوقا 1:13-17؛ 7:26). ئەوى مرۆڤين
 تۆبەدار ب ئاڤى تافير دكرن و گەلى ئيسرائيل ژ بو ھاتنا
 مەسيحى بەرھەڤ دكر (لوقا 3:3-20؛ 7:27). يوحەنناى
 بەرى گەلى ئيسرائيل ددا عيساى، دا باوہريا خۇ ب وى بينن
 كو ئەو مەسيح و قورتالکەرە. ھندەك شارستانى يوحەنناين
 تافيركەر ب «يەحيا پيغەمبەر» دنياسن.
 2. يوحەنناين كورپى زە بەدى: ئېك ژ ھەر دوازده ھنارتين
 عيسايى مەسيح بوو (مەرۆس 1:19، لوقا 5:10). وى پينج
 پشكين پەيمانانوى نقيسينە: مزگينيا عيسايى مەسيح ل گۆر
 يوحەنناى، نامەيا يوحەنناى يا ئېكى، نامەيا يوحەنناى يا
 دوويى، نامەيا يوحەنناى يا سيبى و ئاشكراركن.

یونانی: ئانکو خەلکێ وەلاتێ یونانی، ھەر وەسا د دەمی عیسا ئی مەسیح دا، جوهیان دگۆتە ھەمی مللەتین نەجوهی <یونانی> (مەرقۆس 26:7؛ کارین ھنارتیان 20:11؛ 17:17). یونس: (کو د ھندەک وەرگێرانان دا ب <یونان> دەھتتە بناقکرن) پیغەمبەر بوو. خودی بۆ نەینەوا ھنارت، لئ یونسی فەرمانا خودی رەت کر. ب گەمی چوو جھەکی دی، لئ خودی ھەروباھەکی توند ب سەر وان دا ئینا. گەمیقانان یونس ھاڤیتتە د دەریایی دا و نەھنگەکی یونس داووبرا، ئەو سێ رۆژان ما د زکی نەھنگی دا، ئەوی نڤیژ بۆ خودی کرن، ئینا نەھنگی ئەو ژ دەڤی خۆ ھاڤیتتە بەر لیڤا دەریایی، پاشی یونسی گوھداریا خودی کر و چوو نەینەوا و خەلک ب پەیمان خودی ئاگەھدار کر. ئەڤجا خەلکی نەینەوا ل خۆ زڤرین، ئینا خودی ژ وی ویرانکرنا وی گۆتی دئ ب سەر وان دا ئینیت، لئ ڤە بوو. بنپەرە: یونس 1:1 ھەتا 4:11؛ مەتتا 12:39-41؛ 16:4؛ لوقا 11:29-32.

ییشا: بابی داوود پاشای بوو. عیسا ئی مەسیح ژ مالباتا ییشای بوو. د پەیمان کەڤن دا، ئیشایا پیغەمبەری گۆتیە کو مەسیح دئ ژ دویندەھا ییشای و داوودی بیت. بنپەرە: راتووت 4:22-17؛ 1 ساموئیل 16:1-22؛ مەتتا 1:5-6؛ لوقا 3:23؛ کارین ھنارتیان 13:22؛ رۆما 15:12.

23 یەھودا: د پەیمان نوێ دا چوار کەسایەتی ب ناڤی یەھودای ھەنە:

1. یەھودایی کورێ یەعقوبی کورێ ئیسحاقی کورێ ئیبراھیمی. ھەر دوازدە کورین یەعقوبی بوونە دوازدە ھۆزین ئیسرا ئیل. ناڤی دەڤەرا یەھودایی ژ ناڤی ڤی یەھودای ھاتیە وەرگرتن، ژ بەر کو ئەو ھۆز ل ویرێ ئاکنجی ببوو.
 2. یەھودایی ئەسخەربوتی، ئەوی ببەختی ل عیسا ئی مەسیح کری و رادەستی بکوژان کری.
 3. یەھودایی کورێ یەعقوبی، ئەو ژ شاگردەکی عیسا ئی مەسیح بوو (لوقا 6:16).
 4. یەھودایی برایی یەعقوبی، ئەو ب خۆ نڤیسکاری نامەیا یەھودای یە (یەھودا 1:1).
- یەھودیا: ھەر یمە کە ل ئیسرا ئیلی. ئورشلیم باژێرەکی وییە. یوحەننا: د پەیمان نوێ دا دوو کەسایەتی ب ناڤی یوحەننا

ھەنە:

1. یوحەننا ئی تافیرکەر: پیغەمبەر و گۆتاریژ و مزگینیدەری پەیشا خودی بوو (لوقا 1:13-17؛ 7:26). ئەوی مرۆڤین تۆبەدار ب ناڤی تافیر دکر و گەلی ئیسرا ئیل ژ بۆ ھاتنا مەسیحی بەرھەڤ دکر (لوقا 3:3-20؛ 7:27). یوحەننا ی بەری گەلی ئیسرا ئیل ددا عیسا ی، دا باوەریا خۆ ب وی بینن کو ئەو مەسیح و قورتالکەرە. ھندەک شارستانی یوحەننا ئی تافیرکەر ب <یەحیا پیغەمبەر> دنیاسن.

2. یوحەننا ئی کورێ زەبەدی: ئیک ژ ھەر دوازدە ھنارتیین عیسا ئی مەسیح بوو (مەرقۆس 1:19، لوقا 5:10). وی پینج پشکین پەیمان نوێ نڤیسینە: مزگینیا عیسا ئی مەسیح ل گۆر یوحەننا ی، نامەیا یوحەننا ی یا ئیک، نامەیا یوحەننا ی یا دووی، نامەیا یوحەننا ی یا سپی و ئاشکرا کر.

یونانی: ئانکو خەلکێ وەلاتێ یونانی، ھەر وەسا د دەمی عیسا ئی مەسیح دا، جوهیان دگۆتە ھەمی مللەتین نەجوهی <یونانی> (مەرقۆس 26:7؛ کارین ھنارتیان 20:11؛ 17:17).

یونس: (کو د ھندەک وەرگێرانان دا ب <یونان> دەھتتە بناقکرن) پیغەمبەر بوو. خودی بۆ نەینەوا ھنارت، لئ یونسی فەرمانا خودی رەت کر. ب گەمی چوو جھەکی دی، لئ خودی ھەروباھەکی توند ب سەر وان دا ئینا. گەمیقانان یونس ھاڤیتتە د دەریایی دا و نەھنگەکی یونس داووبرا، ئەو سێ رۆژان ما د زکی نەھنگی دا، ئەوی نڤیژ بۆ خودی کرن، ئینا نەھنگی ئەو ژ دەڤی خۆ ھاڤیتتە بەر لیڤا دەریایی، پاشی یونسی گوھداریا خودی کر و چوو نەینەوا و خەلک ب پەیمان خودی ئاگەھدار کر. ئەڤجا خەلکی نەینەوا ل خۆ زڤرین، ئینا خودی ژ وی ویرانکرنا وی گۆتی دئ ب سەر وان دا ئینیت، لئ ڤە بوو. بنپەرە: پەرتووکا یونسی 1-4؛ مەتتا 12:39-41؛ 16:4؛ لوقا 11:29-32.

ییشا: بابی داوود پاشای بوو. عیسا ئی مەسیح ژ مالباتا ییشای بوو. د پەیمان کەڤن دا، ئیشایا پیغەمبەری گۆتیە کو مەسیح دئ ژ دویندەھا ییشای و داوودی بیت. بنپەرە: راتووت 4:22-17؛ 1 ساموئیل 16:1-22؛ مەتتا 1:5-6؛ لوقا 3:23؛ کارین ھنارتیان 13:22؛ رۆما 15:12.

